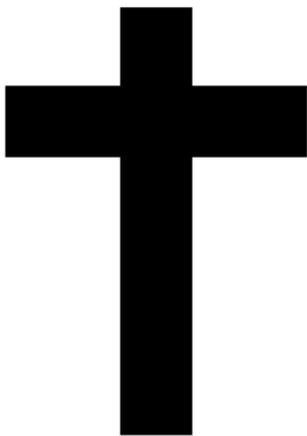

Konai

Konai: Godihā Tā Bolofej New Testament

Konai
Konai: Godiha Ta Bolofej New Testament
Nupela Testamen long tokples Konai long Niugini

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Konai

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 7 May 2025 from source files dated 8 May 2025
8c47cab8-fc6e-524e-936f-c52eba70db94

Contents

Matyu	1
Mak	80
Luk	129
Jon	213
Dabai	272
Rom	348
1 Korin	385
2 Korin	420
Galesia	444
Efesus	458
Filipai	471
Kolosi	479
1 Tesalonaika	488
2 Tesalonaika	496
1 Timoti	501
2 Timoti	512
Taitus	519
Filemon	524
Hibru	527
Jems	556
1 Pita	566
2 Pita	577
1 Jon	584
2 Jon	593
3 Jon	595
Jut	597
Mogogou Ta Hegi	601

Ta Uwo Bolofei Matyuhā Nalaj

Tawale Tq

O Matyu eme Yesuhā dabai degedi o ta. E hū tabe Livai, gamani sibidi sele kefedi o. Di Matyu 9:9-13 kokou o Matyuhā degei ke husoloŋu idi.

Matyuhā Juda o sasaj kedia mokou hehegie nalagai. Kegei kaha degemou, Godihā habage-degele-duguo-tobou di-o kedia kou nalaga i keme Yesuhā haguei kelegenou damaledo tama degei ke hehegie nalagai. Kegei kaha ta sudo Matyuhā nalagai kuguo kuodu dalagua kuhe: 1:22-23, 2:4-6, 14-15, 23, 4:13-16, 8:16-17, 12:15-21, 13:34-35, 21:2-5, 16, 26:24, 31, 26:54, 27:6-10.

Yesuhā o sasaj kedia mokou ta sasado ilo kele hehegie tobou mou i ke Matyuhā nalagai. Ta dala kuhe:

Ta hiye 5-7: Bitou kaha Ta; Yesuhā ta ke bitou sa kokou ge hehegie tefelei.

Kuguo Matyu koŋumaha ta sibige tanou tanou olou feibe kuhe:

Ta Hiye 1:1-4:16

Yesuhā sa sibige kuokou migile tofou.

Ta Hiye 4:17-9:34

Yesu e Godihā wolou daladi kaha ta tobolou mou, haba do o sasaj kedia bologuomou, bolou degele i.

Ta Hiye 9:35-10:42

Yesuhā e dabai degedi o kedia mokou dabai nemou i.

Ta Hiye 11:1-16:20

Yesu eme koyodo?

Ta Hiye 16:21-20:34

Yesuhā e tolo hafei degeimou, e dabai degedi o kedia mokou midihou yofu degedi sagaj kenou tefele degemabodomou hehegiei.

Ta Hiye 21-25

Yesuhā sa Jerusalemkou ile folomou, o sasaj kedia mokou egei hehegiei.

Ta Hiye 26-28

Yesu e do hiyedo duguomou, tolo ilemou hagua gehe degei.

Yesuhā sa sibige kuokou migile tofou

(Tq Hiye 1:1-4:16)

Yesu Kelesuhā e kou guai o kedia hu

(Luk 3:23-38)

¹ Koŋume Yesu Kelesuhā e kou guai o kedia hu olou fei. Eme Devitha hutu o. E kou guai odobe Abraham.

² Abrahambe Aisakha e aye.

Aisakbe Jekopha e aye.

Jekopbe Judabou e mala olou fei kedia bou die aye.

³ Judabe Peres dilie Sera dilie aye. Dilie duou ha hupe Tamar.

Peresbe Hesronha e aye.

Hesronbe Ramha e aye.

4 Rambe Aminadapha e aye.
Aminadapbe Nasonha e aye.
Nasonbe Salmonha e aye.

5 Salmonbe Boasha e aye. Dihi kaha e duou ha huβe Rahap.
Boasbe Obetha e aye. Dihi kaha e duou ha huβe Rut.
Obetbe Jesiha e aye.

6 Jesibe hiye o Devitha e aye.

Devitbe Solomonha e aye. Dihi kaha e duou be Uriaha sasa Devitha hu ke.

7 Solomonbe Rehoboamha e aye.
Rehoboambe Abiyaha e aye.
Abiyabe Asaha e aye.

8 Asabe Jehosafatha e aye.
Jehosafatbe Jehoramha e aye.
Jehorambe Usiaha e aye.

9 Usiabe Jotamha e aye.
Jotambe Ahasaha e aye.
Ahasbe Heskiahaha e aye.

10 Heskiaabe Manaseha e aye.
Manasebe Emonha e aye.
Emonbe Josaiaha e aye.

11 Josaiabe Jehoiakinbou e mala olou fei kediabou die aye. O kedia tofou kelegebe, ho o kediage Israel o kediame asou sa Babilonkou wou ma ile dogogu.

12 Asou sa kokou wou ma ile dogoguomou,
Jehoiakinbe Sealtielha e aye degei.
Sealtielbe Serubabelha e aye.

13 Serubabelbe Abiutha e aye.
Abiutbe Eliakimha e aye.
Eliakimbe Asorha e aye.

14 Asorbe Sadokha e aye.
Sadokbe Akimha e aye.
Akimbe Eliutha e aye.

15 Eliutbe Eleasarha e aye.
Eleasarbe Matanha e aye.
Matanbe Jekopha e aye.

16 Jekopbe Josepha e aye. Josepbe Mariaha e ma.

Kegemou, Mariaha Yesu mala felei. Yesu eme Kelesuyodele ili ke.*

17 Kegei kaha, Abrahamha sosou kou ge tofogou haguabe demou, Devitkou tofogou kedia die kou guai olou feibe 14 kege. Haba Devitkou ge tofogou mou haguabe demou, ho o kedia Israel o sasa asou sa Babilonkou wou ma ile dogogu kediame die kou guai olou feibe 14 kege. Haba asou sa kokou wou ma ile dogogu kedia tofogou haguabe demou, Kelesukou ge kepe kou guai olou feibe 14 kege.

Mariaha dihi Yesu Kelesu mala felei
(Luk 2:1-7)

* 1:16 1:16 Kelesube Godiha di mamouuyadomou makai o.

18 Dihi Yesu Kelesu malā felej̄ t̄abe kōu gue. Ē adiōu Mariabe Josepkōu tileyodema makai. Kenōu si dilie dogōu guo deleli mei, kelege Maria eme dihi guokōu degeimōu dugulo i. Duo Bolofej̄iḥa nele kahanōu ē dihi guokōu degei.

19 Eme dihi guokōu degeimōu, o ē tileyodema makai o Josep, eme dōudo o kaha degeimōu, ē o sasaj̄ diḥile kele ē sasaj̄kōu sidifi nele meiyode tawalemōu be, ē amafei hiyafogolōu yodenōu fimaj̄i.

20 Ē kege fimama, tieimi dugube, Hiye Oh̄a esol o taha emokōu tama degemōu tobōu mōu du, Josep, name Devitha huti, na sasaj̄ Maria hulo guē degeda. Duo Bolofej̄iḥa nele kahanōu ē dihi guokōu degeiyodei.

21 Ē o dihi malā felej̄iba, na ē hu tilebe Yesu.* Yobe, ege o sasaj̄ kedia midihō kasagaj̄ milōu di ke togule muguoba, dia mamoloḥuyode tobou.

22 Olōu fej̄ keme mōu yoḥuwa tama degegali mei, Hiye Oh̄a kōu tobou keme damaleḍo tama degeyadomōu kuhe degegai. Yobe, ē habage-degele-duguo-tobōu di-o kaha mogouya ke kōu gue kōu tobou,

23 Sasaj̄ gisiai ē dihi guokōu degema, o dihi malā felej̄iba, o kedia ē hu tilebe Emanuel̄yodele ile. Ē hu kaha sibigebe kōu gue, Godih̄a di dogōu guo dalaleyode tobou. *Aisaia 7:14*

24 Kegemōu, Joseph̄a tiei kesigiemōu, Godih̄a esol o kaha tobou sagaj̄, kenōu seselemōu, Maria hu.

25 Ē sasaj̄ kōu huye, kenōu si dilie dogōu guli mei dalali, o dihi malā felej̄. Dihi malā felej̄imōu, Joseph̄a ē hu tibe Yesuyodei.

2

Sa ta tewe o kedia dihi Yesu dugu haguasie!

1 Mariaḥa dihi Yesu malā felej̄ibe, sa Betlehem, sa Judia duo koduge malā felej̄. Herotha gamani hiye o delei kelege, dihi ke malā felej̄imōu, sa ta tewe o kedia sa Jerusalemkōu asō haguluya ke haguasie felegamōu yoduga i,

2 dihi ebele malā felej̄, Juda o sasaj̄ kedia Hiye O keme kou? Ei ē kuidihō asō hagulukōu duguomōu, emokōu diḥo бага tobōu lamōu haguasie.

3 Gamani o Herot ene dulo kesigi.* Sa Jerusalem tie o sasaj̄ kediaḥe dulo kesigile i.

4 Kegemōu, Herotha Israel o kedia mogōu du dalaguadi hiye o kediaḅōu,* Moses̄a kuolōu yo du o kediaḅōu olōu fej̄ hagnosisomōu haguasie felegomōu, diaḡmokōu yodu, Godih̄a makai o Kelesube ē duōu ḥa kilija malā felej̄iya?

5 Sa Betlehem, sa Judia kodugeyode tobolōu i. Yobe, Godih̄a tobou keme habage-degele-duguo-tobōu di-o kaha kōu gue nalaj̄ dala,

6 Juda kedia sa duo kodube sa Betlehembe ḥubōu meiyē, kenōu si hu hiyedo dalale. Yobe, n̄i sa kokōu be hiye o ta tama degeba, ma Israel o sasaj̄ dia dalale. *Maika 5:2*

* 1:21 1:21 Hu 'Yesu' kaha sibigebe Hiye Oh̄a o sasaj̄ mamoloḥu. * 2:3 2:3 Herot ē yoḥunōu Juda o kedia dia dalaleyade tawai. * 2:4 2:4 Mogōu du daladi o keme ('pris') Godih̄a mosō kodu dabai degedi. Dabai degeimōu be, Godibe tagetōu dalamōu, ha o sasaj̄ kedia hayedu dalamōu, yoḥuge mogōu du daladi.

⁷ Kegemōu, Herothā tewe o kediaṁokōu amafejido haguasiemabeede tobōu mōu, hagua felegoumōu, diaṁokōu yodu, sawisieṁ kobogedo nṁ kuidihō ke dugulo ilou?

⁸ Diā emokōu kege tobolōu imōu, e kōu gue tobou, nṁ ya, sa Betlehembōu fologa, dihi ke defejido kamabeedei. Nṁ kolugi dugubabe, amokōu tobōu haguama. Ane ile, yubu sugulo fiyaba, dihi kokōu dihō bagā tobōu lamōu.*

⁹ Kegemōu, tewe o kediaṁ gamani hiyedo o kahā tā dulomōu, kuidihō aso hagulu kōu dugu kahā imōu duguomōu, diā kenōu sesele yai. Yolugi, dihi kahā dala moso tagetōu hohoguo dalamōu dugulo i.

¹⁰ Diā kuidihō ke duguomōu, hohō hiyedo degele i.

¹¹ Kegemōu, diā mosodu fologamōu, dihibōu e adioṁ Mariabōu de duguomōu, yubu sugulo fiya duwoguali, dihi kokōu dihō bagā tobolōu i. Die ye tulamōu, bisai talama, dihi kokōu neleṁ ibe, sele igi golbōu, hō bolōdo molabōu, hebe du kolobōu de neleṁ i.

¹² Neleṁ ima tiasigei, tieimi dugulo ibe, Godihā diaṁokōu, nṁ Herotkōu idamabeede tobōu mōu dulomōu, diā a taya ke die sabekōu bohōlōu mā yai.

Josephbōu e sasāibōu dilie dihi malā ile sa Isipkōu fologai

¹³ Tewe o kediaṁ fogōu youmōu, Josephā tieimi dugube, Hiye Ohā esol o tahā tamā dege, emokōu, nā hagua, dihibōu e adioṁ bōu de wōu ma, sa Isipkōu kama foyedei. Nā kele dalali, a namokōu bohōlōu mā haguayede tobōu ba dulo. Herothā dihi koṁu kolugi duguoba, wouba tolo ilamōu degeliyode tobōu mōu du.

¹⁴ Kegemōu, e huliame haguamōu, dihibōu e adioṁ bōu de wōu ma, sa Isipkōu ya fologai.

¹⁵ Fologa dalaguali, Herot tolo imōu, diā sa ke kuhe tōu fogōu fogōu yai. Diā ke degeibe, Hiye Ohā habage-degele-duguo-tobōu di-o kahā mogouya tobou sagāṁ kegenōu damaleṁdo tamā degei.

Mā dihi eme sa Isipkōu dalamōu, a emokōu nā tōu fogōu iyede tobōu mōu, e kuhe haguei.

Hosea 11:1

Gamani o Herothā tobōu mōu, o kediaṁ sisigo sūdo woumōu tofigile i

¹⁶ Kegemōu, Herot e tewe o kediaṁ emokōu ōu gaiyode tawalemōu gofoṁu hiyedo degei. O ilo kediaṁokōu tobou, nṁ ya, sa Betlehembōu, sa kahā figiya kile o sisigo sadebe bolōu kege gabali mei ke olōu feṁ wouba tofigiemabeede tobou. Yobe, kuidihō tamā degeimōu kelegebe e tawai, tewe o kediaṁ emokōu kōu tobōu mōu du kahā.

¹⁷ Ke degei keme habage-degele-duguo-tobōu di-o Jeremaiahā mogouya tobou ke damaleṁdo tamā degei.

¹⁸ Sa Ramakōu gosolo uwo hiyedo dulo ili keme sasāṁ Reselṁ e sisigo diā sihou gosoulu. Hohō degelebe dafai, e sisigo olōu feṁ mei degele i kahā degemōu.

Jeremaia 31:15

Josephā e sasāibōu e dihibōu de bohōlōu mā hagua felei

* **2:8 2:8** Herot e dihi Yesu walamōu ōu ga tobou.

19 Kegemōu, Herot tolo imōu, Josep e sa Isipkōu dalali, tieimi dugube, Hiye Ohā esol o tahā tamā degemōu,

20 emokōu kōu gue tobou, nā haguā, dihibōu e duōu bōu de wōu ma, sa Israelkōu haguayedei. Dihi walamōu fimā i o kediame tofigile hobogouyode tobōu mōu du.

21 Josephā ke tobōu mōu dulomōu haguā, dihibōu e adiōu bōu wōu ma iligi, sa Israelkōu fologai.

22 Kenōu si fologamōu dube, o Arkelausbe e aye Herothā timōu malāmōu, sa Judia dia dalayodeimōu dulomōu, sa kokōu ya ke ilebe guē degei. Haba e tieimine emokōu tawale tā tobōu mōu dulomōu, diā sa Galilikōu fogōu yai.

23 Sa Galilikōu fologamōu, haba sa hu Nasaretkōu ya fologa deleigui. Kegei degemōu, habage-degele-duguo-tobōu di-o kediā tobolōu i keme damalēdo tamā degei.

O sasai kediā eme sa Nasaret tie oyodele ileyode tobolōu i.

3

*Fafeleya degedi o Jonhā egei tobou
(Mak 1:2-8; Luk 3:1-18; Jon 1:19-28)*

1 Kelegebe, fafeleya degedi o Jon e sa Judiakōu dalali, sa hebe mei mihjōu sa kokōu ile folomōu, egei hehegiedi.

2 E hehegiedibe kōu gue tobōu di, nī fī bohōu ma, hebeni Hiye Ohā nī wolōu dalalebe hafejido degeliyode tobōu di.

3 O keme habage-degele-duguo-tobōu di-o Aisaiahā tobou o ke, Hebe mei mihjōu sa kelege Hiye Ohā e a milōu ma doususugumabeede haguisa tobōu ba dulo ile. *Aisaia 40:3*

4 Jon e yukuei kadibe, wai kamel towe dai ke fiyatiye tufoguo kadī. Nale e nadibe kabubōu, kule huejibōu denōu fei nadi.

5 Jon e sa mihjōu sa kokōu dalamōu be, sa Jerusalem o sasajibōu, sa sa olōu fei Judia kile dalagua o sasajibōu, o sasai tō Jordan kokōu tie obōu olōu fei kediā emokōu ya fologai.

6 E egei tobōu mōu dulomōu, die midihō kasagai milōu ga idi ke kusigile tobolōu imamōu, e o sasai kediā tō Jordankōu fafeleya degei.

7 Kegemōu, Jonhā dugube, Farisi obōu, Sadyusi obōu sūdo fafeleya tofolōu yodema haguasieimōu, e diamokōu nime hiye bei sisigō. Godihā gofojū degeba, nīmokōu hebe kasagai ke nele. O koyohā tobōu mōu, nī fosigelamōu degele iya? Nige Godihā gofojūbe de gabale sagai?

8 Nī fī bohōu babe, midihō nī milolōu kahā hehegilebe, nime damalēdo fī kōu bohōu idadele kenōu hehegiema.

9 Abraham eme ei kōu guai oyode tobōu dama. Yobe, a nīmokōu tobolōu kuhe, Godihanōu degeiye, igi kojudiāne bohōu ba, Abrahamhā sosōu sa dege dalaguale.

10 Heibe hebe yelebōu kōu dogogu dala. Hebe olōu fei kolo bologuā mā idiyo mei keme oe hagima, doulukōu hebesaleyode tobou.

11 Nĩ fĩ bohōu mōu be, age nĩme talekōu nōu fafeleya degedi. Kenōu si o ta mā habage haguale kaḥa ẹ nelebe hiyedo, mā nele sagai mei. Ẹ hube folodo dala kaḥa degemōu, ẹ hagubabe, age ẹ abogoṽu mosobe ta mala hebele ile sagai mei. Ẹge nĩme Duo Bolofeiḥa neleya ke fafeleya degele, haba douyene fafeleya degeleyode tobou.

12 Ẹ hagualebe, o sepolo touye haguadi sagai kege nale segei ke moṽu haguale. Sepolo tolōu ba, ko kasagai olōu fei igisema, nale sibige kenōu moṽuma ile, mosoḍu dogogulo. Kegema, ko olōu fei keme dou mei degediyo mei kokōu hebesaleyode tobou.

Jonḥa Yesu fafeleya degei
(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22)

13 Kegemōu, Yesuhā sa Galili tōu fogōu, to Jordankōu Jonḥa dalakōu felei. Eme Jonḥa fafeleya degeyadomōu fimai.

14 Kenōu si, Jonḥa ẹ akogulamōu tobou, na a fafeleya degelesi bolō. Kadegeimōu na amokōu haguya?

15 Yesuhā tobou, a namokōu yodube bolō. Godihā tagali ke da degelebe doḍoyode tobou. Kegemōu, Yesuhā yodu keme Jonḥa degei.

16 Kegemōu, Yesu ẹ fafeleya degema, bidiletōu foloumōu, kelegenōu hebeni a soṽugōu mōu, Godihā Duo Bolofeiḥa sio isusu бага fulōu migile, emokōu biyoumōu dugu.

17 Haba, hebenitōu ge ta uwo ta kōu gue tobōu mōu dulo i, koṽume mā Dihi. Age eme tagalido, emokōu hohō hiyedo degeli.

4

Tamaḥa Yesu tefele dugu
(Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)

1 Kegemōu, Duo Bolofeiḥa Yesu hebe mei mihjōu sa kokōu wolōu i, Tamaḥa Yesu tefele duguyadomōu.

2 Sa mihjōu kokōu deleibe, sawisieibōu huliabōu olōu fei 40 kege nale nali mei delei kaḥa, ẹ hegie degei.

3 Hegie degeimōu, tefele dugudi o kaḥa emokōu hagua tobou, name damaledo Godihā Dihi debabe, igi koṽu dalagua kuokōu tobōu ba bohōu ba, oṽu si degeiba nayedo tobou.

4 Kenōu si ẹ sima tobou, Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala, Nale nadi kahanōu be, o sasai fĩ geḥe tofousogo tofolōu ke moloṽu mei.

Godihā ta yoṽu tobōu di olōu fei ke dulo sesele ili kahanōu si o sasai tofousogo tofolōu ileyodei. *Lo 8:3*

5 Kege tobōu mōu, Tamaḥa ẹ Godihā sa Jerusalemkōu wolōu ile, Hiye Ohā moso tagetōu do wolōu folo tefegiēmōu tobou,

6 name Godihā Dihi debabe, na mihjōu mōu gule fogu fiyayedei. Yobe, Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala,

Na fogu fiyoubabe, ẹ tobōu ba, ẹ esol o kedia na hebele tōu ba, ne abogoṽu igiye ta wolo meiyodei. *Buk Song 91:11-12*

7 Kegemōu, Yesuhā emokōu tobou, haba kōu guene nalai dala,

Nā ne Hiye O Godihā nele ke hobou tefeledugudayedei. *Lo 6:16*

⁸ Kegemou, Tamaha Yesu haba bitou sasado ta kotou wolou folomou, sa sa bolodo olou fei, hiye o kedia dia dalagua ke Yesukou hehegiei.

⁹ Hehegiemamou kou gue tobou, na yubu sugulo fiyaba, amokou diho baga tobou babe, age sa sa olou fei kofume namokou neleyodei.

¹⁰ Yesuha sima tobou, Tama, na a tou fogou fogou iyedei. Yobe, Godiha kuguokou be kou gue nalaj dala,

Nā ne Hiye O Godikou nou yubu sugulo fiya, diho baga tobolou ba, e dabainou degeyedei. *Lo 6:13*

¹¹ Kegemou, Tamaha e tou fogou fogou imou, esol o kedia haguasie, Yesu dogou gulo i.

*Yesuha sa Galilikou ge dabai yomogou degei
(Mak 1:14-15; Luk 4:14-15)*

¹² Kegemou, Yesuha Jon didio degeiyodei ke dulomou, sa Galilikou ile felei.

¹³ Kilegenou be, sa Nasaret tou fogou, sa Kaperneamkou ile delei. Sa Kaperneam keme ohueiyai Galili kokou delei. Sa keme o huti Sebulunbou, Naptalibou kedia sa.

¹⁴ E kokou ibe, Godiha ta, habage-degele-duguo-tobou di-o Aisaiaha kou nalaj keme damaledo tama degeyadomou kuhe i. Yobe, o kaha kou gue nalaj dala,

¹⁵ O huti Sebulunbou, Naptalibou kedia sabe, dawalakou yadi alikou ge ka ibe demou, to Jordan dama ilobou kele fogou. Die sa Galilyodele idi kokou be sa ta o sasaj ilo kelene dalagua.

¹⁶ Sa ke tie o sasaj kediamou huliakou deleiguiye, kenou si hoho hiyedo kou dugulo i. Tofigile o kediamokou ne hohoguo dalayodei. *Aisaia 9:1-2*

**Yesu e Godiha wolou daladi kaha ta tobolou mou,
haba do o sasaj kedia bologuomou, bolu degele i
(Ta Hiye 4:17-9:34)**

*Yesuha o dosou dia kege haguismou, dia e sesele yai
(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)*

¹⁷ Kelege Yesu e yomogou egei tobou. Ni fi bohou ma, hebeni Hiye Oha ni wolou dalalebe hafeido degeiyode tobou di.

¹⁸ Kegemou, ohueiyai Galili koya ke sulugi, o eye mala bolou ta dugube, Saimon, Pitayodele idi kebou, e mala Andrubou de dugu. Diliebe ohueiyai kokou neke mou soumou dugu. Diliebe miye mojudi o.

¹⁹ Yesuha diliemokou nele a sesele haguamabeede tobou. A nelemokou o sasaj mojudi ke hehegielamou, obe miye mojudi ke sa degeiyode tobou.

²⁰ Dilie ke dulomou, totonou neke olou fei kokou magama fogou mou, e sesele yai.

²¹ Kegemou, haba ilemou dugube, o eye mala bolou ta, Sebediha dihi Jemsbou e mala Jonbou de dugu. Diliebe dilie ayebou de mosole tagetou neke doussusulo duwoguamou, e dilie haguaisai.

22 Dilie dulomōu, kelegenōu dilie aye mosole foudu duwomōu tōu fogōu fogōu, Yesu sesele yai.

Yesuhā egei tobōu mōu siei, haba do one bologuqumōu bolō degele i (Luk 6:17-19)

23 Kegemōu, Yesu ɛ sa Galiliya kɛ die egei mosoya egei hehegiemōu sulugibe, tã uwo bolofej Godihã wolōu daladi kene tobōu mōu siei. Haba dobōu o sasãine olōu fej bologuqumōu, bolō degele i. Nele mei degei kediane olōu fej bolō degele i.

24 Ɛ kege degeimōu, tã kɛ sa Siria kileya olōu fej tefeimōu, sa kɛ tie o kediã do daga daga o sasã sũdo moŋuma haguasiei, do hiyedo kediãbōu, duo kasagãye tolōu i kediãbōu, dio koulugi fiyasigedi kediãbōu, ibigid-iobōu dobogoŋudiobōu tofigile i kegei kɛ moŋuma haguasie felegumōu, bologuqumōu bolō degele i.

25 Ɛ sumōu, o sasã sũdo ɛmokōu haguasie kefegulo i. Sa Galilibōu, sa Dekapolisbōu, sa Jerusalembōu, sa Judiabōu, tɔ Jordan ilobōu tie obōu kediã ɛ sesele suluguei.

5

Yesuhā bitɔu kokōu ge egei tobou

1 Yesuhā o sũdo kefegumōu duguomōu, bitɔu ta kokōu folo duwei. Duwoli dugube, yoŋu ɛ dabai degedi o kediã haguasie felegumōu dugu.

Yesuhā o kediãmokōu hohɔbōu mabeede tobou (Luk 6:20-23)

- 2 Kegemōu, Yesuhā ɛ dabai degele idi o kediãmokōu hehegie tobou,
- 3 O Godihã dihile mabōu sã degei dalaguayode tawali kediã hohɔbolōu nōu, hebeni Hiye Ohã diã wolōu dalale kahã degemōu.
- 4 O gosolo dalagua kediã hohɔbolōu nōu, Godihã diã dogōu gulo kahã degemōu.
- 5 O dioŋu die hu hebele fogudiyo mei kediã hohɔbolōu nōu, Godihã sa sa olōu fej diãmokōu nele kahã degemōu.
- 6 O Godihã dihile dɔũdo o dalagualamōu degele idi kediã hohɔbolōu nōu, diãme hegie degeli o kɛ sã degei, Godihã nalebōu huejbōu de nele kahã degemōu.
- 7 O yogokōu solōu do degele idi kediã hohɔbolōu nōu, Godihã diãmokōu solōu do degele kahã degemōu.
- 8 O die duledu sibigi ta dala mei kediã hohɔbolōu nōu, diã Godi dugulo kahã degemōu.
- 9 O biya imōu akogudi o kediãme hohɔbolōu nōu, Godihã diãme mã dihiyodele kahã degemōu.
- 10 Godihã dihile kele dɔũdo dalagua o sasã, o tae makodi kediã hohɔbolōu nōu, hebeni Hiye Ohã diã wolōu dalale kahã degemōu.

11 O sasaj̄ diama, n̄ime oe susuga tobolōu iliye, n̄i hohobōu ma. N̄i a sesele ili kaha, oe n̄i makolaba, ogōu ga, n̄ime kasagaj̄yodeibabe, n̄i hohobolōu nou.

12 Kege degeibabe, n̄i hohonōu degema, n̄i hebe bolodo keme hebenitōu kōu dala kaha degemōu. Afudo, n̄i deleli mei kelegene, oe habage-degele-duguo-tobōu di-o kedia makolamōu kegenōu degele idi.

*N̄ime solebōu hohobōu ke sa degei
(Mak 9:50; Luk 14:34-35)*

13 Yesuhā haba kōu gue tobou, n̄ime sa sibige kaha sole sa degei. Kenōu si solebe sebe mei degeibabe, kage degeiye haba sole sebe degele? Sole kegei keme kasagaj̄, e degele ta dala mei. Obe bohōlōu filamōu, abogoꝑ̄uye tofōu tofōu di.

14 N̄ime sa sibige kaha hohō sa degei. Sa bitoꝑ̄kōu dala kene ta wōmogōu dala mei.

15 Haba, obe kamaj̄ dou migiemōu be, bilika hayedu dogogudiyo mei, moso tamā kele dogogudi, o mosodu dalagua kedia kamaj̄ hohō ke duguyadomōu.

16 Nebe kenōu tefei, n̄i hohō ke o kedia mokōu hohoguba, dia n̄i midihō bolofej̄ ke duguoba, dia n̄i Aye hebenitōu duwo, e hu hebele gofulo ile.

Godihā Kuolōu kaha ta

17 Yesuhā haba kōu gue tobou, a hagua, Moseshā kuolōu ta ke a ta gabale sagaj̄ mei. Habage-degele-duguo-tobolōu-idi-o kedia nalagai kene, a ta gabale sagaj̄ mei. N̄i kege fimā idama. A hagua, ta ke akogulo sagaj̄ mei. Age ta ke damaledo tamā degeyadomōu hagua felej̄.

18 A n̄imokōu damaledo tobolōu kuhē. Agudiobōu sa sibigebōu keme olōu fej̄ mei degele mei debabe, Godihā kuolōu tane ta mei degele mei. Nalagai olōu fej̄ ke ta mei degele mei debabe, nalagai olōu fej̄ ke damaledo tamā degele.

19 O koyohā Godihā ta n̄i dumabeedei ke gobolōu ba, haba omokōu ne kege hehegieibabe, o keme hebeni Hiye Ohā o sasaj̄ wolōu daladi sa kokōu be, e hu be hiyeyodele mei. O koyohā Godihā ta ke seseleba, omokōu ne olōu fej̄do hehegie tobōu basi, o keme hebeni Hiye Ohā wolōu daladi sa kokōu be, e hu be hiyeyodele.

20 Yobe, a n̄imokōu kōu gue tobolōu, Farisi obōu, Moseshā kuolōu yo dulo i obōu kedia me Godihāge doꝑ̄do oyode tobolōu sagaj̄ mei. N̄ime dia degele idi kenōu tefele degeibabe, n̄ime hebeni Hiye Ohā o sasaj̄ wolōu daladi sa kokōu be ta yale sagaj̄ mei.

*Yesuhā hagi doꝑ̄susudi midihō ke tobou
(Luk 12:57-59)*

21 Yesuhā haba kōu gue tobou, afu n̄i kōu guai o kedia mokōu o wodamabeede tobōu di keme n̄i kōu dulo i. Haba o koyohā o yogo woubabe, e me ta saikōu tafalaleyode tobolōu idi kene n̄i dulo i.

22 Kenōu si a n̄imokōu tobolōu kuhē, o koyohā e mogokōu gofoꝑ̄u degeibabe, e me Godihā ta sale. Haba o koyohā e mogō ta susuga tobōu

babe, ɛme kansole o kediyage tɔ sa ile. O koyohaŋ naŋme totou degei o kasagajiyode tobou babe, ɛme dou sakou ile.

²³ Kegei kahaŋ, Godikou bi ta nelababe fimaŋ dugu, ma mogohaŋ amokou gofou degei ta daladade tawaibabe,

²⁴ na Godikou nelamou degei ke tou fogou fogou ile, namokou gofou degei dala ke doususumaba, boholou ma haguaba, ise Godikou nelamou degei ke kuhe ne.

²⁵ O tahaŋ na tɔ salaba wolou ibabe, na aba you iligi, toto ebou de hagi ke doususuyede tobou. Kege ho fogou babe, o kahaŋ na tɔ sai fidi o kokou wolou ile folouba, haba tɔ sai fidi o kahaŋ naŋme kasamane o kokou wolou ile folouba, naŋme didio degele.

²⁶ A nimokou damaledo tobolou kuhe, na didio degeibabe toto tou fogou fogou ile sagai mei. Nou kege dalali, didio degei ke telemale kahaŋ dowo ke lou fei sibima mei degeibasi telemale ile.

Yesuha o kediamokou sasai hiyoubou, o hiyoubou degedamabeede tobou

²⁷ Yesuha haba kou gue tobou, ni kou guai o kediyage sasai hiyoubou, o hiyoubou degedamabeede tobou di keme ni kou dulo i.

²⁸ Kenou si a nimokou tobolou kuhe, o koyohaŋ sasai ta duguoba fiyenou tagaibabe, ɛme sasai hiyou degedi o, yobe e sasai ke fiye kou tagai kahaŋ degemou.

²⁹ Ne diho dele kahaŋ na wolou ile midihog kasagai ta milou babe, na ne diho ke tele fila. Name ne tou bou de lou fei dou sakou hebele filejye debabe, na ne tou ha bi tanou ta mei degeibasi.

³⁰ Haba ne dobogou dele kahaŋ na wolou ile, midihog kasagai ta milou babe, na ne dobogou ke diafolou hebele fila. Name ne tou bou de lou fei dou sakou hebele filejye debabe, na ne tou ha bi tanou ta mei degeibasi.

*Yesuha obe sobou hulomou hiyafogou di kahaŋ tɔ ke tobou
(Matyu 19:9; Mak 10:11-12; Luk 16:18)*

³¹ Yesuha haba kou gue tobou, afu tobolou idibe,

O koyohaŋ e sobou hiyafogou lababe, hu kadi kuguonou nalama, e sobou kou neleba kuhe hiyafogou yede tobou di. *Lo 24:1*

³² Kenou si a nimokou tobolou kuhe, o koyohaŋ e sobou, o hiyou ta degeli mei ke hiyafogou babe, e degeiye sobou keme o ta hiyou degele. Haba o tahaŋ sobou, oe kou hulomou hiyafogou ke hubabe, ɛme sasai hiyou degedi o.

Yesuha tobolou gi, Godihaŋ huya ke maka degeba tobou damabeedei

³³ Yesuha haba kou gue tobou, afu kou guai o kediamokou, ni Hiye Ohaŋ huya ke ta degeleyodema maka dege tobou babe, ni damaledo degemabeede tobou di, keme ni kou dulo idi. Ogoŋ ga tobou dama.

³⁴ Kenou si a nimokou tobolou kuhe, ni Hiye Ohaŋ huya ke hobou maka dege tobou dama. Haba hebenihaŋ huya kene maka dege tobou dama, hebenibe Godihaŋ duwodi kahaŋ degemou.

³⁵ Sa sibige koŋumaha huya keŋe maka dege tobou dama, sa sibige kou be Godiha e abogou muguo tofogu duwo kaha degemou. Sa Jerusalembe Hiye O ni wolou dala kaha sa. Kegei degemou, sa sibige koŋumaha huya keŋe maka dege tobou dama.

³⁶ Noŋu ne huya keŋe maka dege tobou da. Yobe name nele dala mei. Noŋu degeiye, ne widio towe tanou ta fo degele sagai mei, haba ta dosogo degele sagai mei.

³⁷ Ni ta degelabasi, a damaledo degeleyode tobou ma. Ni ta degele dafoubabe, a dafayode tobou ma. Hu taya ke maka dege tobou di kaha yobe Tama enou.

*Hebe kasagai ke hobou muwou hitigadama
(Luk 6:29-30)*

³⁸ Yesuha haba tobou, afu obe kou gue tobou di keme ni kou dulo i, O taha ne diho tele filoubabe, na e dihone tele filayedei. Haba o taha ne me sugubabe, na e mene suguyedei. *Kisim Bek 21:24*

Keŋe ni kou dulo idi.

³⁹ Kenou si a nimokou tobolou kuhe, o taha ni kasagai degeibabe, muwou hitigadama. O taha ne hamogou dele kokou foubabe, na haba hamogou ilo keŋe seseguyedei.

⁴⁰ O taha na ta sama, ne yukuei moloŋuyodeibabe, nage haba ne yukuei tabou de neyedei.

⁴¹ O taha namokou diaseleba, e bisai ye hafeikou koloŋu iyedeibabe, haba nage ahudo koloŋu ileba kuhe fogou.

⁴² O taha namokou bi ta moloŋuyodema yodubabe, na mou nele fogou. O taha ne bi ta heliofeji mou laba yodubabe, na hobou nelji mei fogou ye.

*Yesuha ho o tagadi midihou ke tobou
(Luk 6:27-28, 32-36)*

⁴³ Yesuha haba kou gue tobou, ni afu dia na nogo dia tagamabeedema, ho o kediane dafamabeede tobou di keme ni kou dulo i.

⁴⁴ Kenou si a nimokou tobolou kuhe. Ni ho o kedija tagama. Obe ni makolaba degeibabe, nige diho baga tobou ba, Godiha diamokou solou do degele.

⁴⁵ Kege degeibabe, o kedija dugulobe, nime ni Aye hebenitou duwo, e sisigoye dalaguaba dugulo ile. E degeiye, e aso kaha folomou, o kasagajibou bolofejibou olou feji kediamokou hohogudi. Haba hueji todine, doudo obou, doudo mei obou olou feji kediamokou hueji tadi.

⁴⁶ Nige o ni tagadi kedianou tagaibabe, ni hebe kagei ke moloŋu? Gamani sibidi sele ogou gabou kefedi o kediane kegenou degele idi.

⁴⁷ Ni nogo diamokou nou agali bolofejiyode tobou babe, nime o olou feji kedija degedi kegenou degele idi. Sa ta o kediane kenou tefele degele idi.

⁴⁸ Ni Aye Godi hebenitou duwo keme doudonou. Nime kenou tefele dalama.

6

Yesuha o sasaji dogou gudi midihou ke tobou

1 Yesuhā haba kōu gue tobou, oe nī bolqoyode tobōu yadeba, nī o sasaj kediā dihiḷe kokōu midihq bolq ke degeibabe, nīōu tawaiḷōu. Nī kege degeibabe, nī Aye hebenitōu duwo, ege nīmokōu be hebe bolq ta neḷe meido.

2 Nā bi mei o kediāmokōu bi ta nelābabe, taenōu tobolōu idi o kediā degedi sagaj kege degeda. O kediage bi mei o kediāmokōu bi nelāmōu be, egei mosqkōu bōu, ali duo kokōu bōu de kibi haguisa idi, o sasaiye haguasie, die hū hebele fogumabadomōu. A nīmokōu damaleḷo tobolōu kuḷe. Godihage die hūbe ta hebele foguoba, hebe bolqdo diāmokōu ta neḷe meido.

3 Nā bi mei o kediāmokōu bi ta nejbabe, o taḷa hobōu dugudayedei. Ne dobogoḷu fofōḷu kahage dobogoḷu dele kaha degeli keme dugudayedei.

4 Kegei kaha, nā bi mei o kediāmokōu bi ta nelābabe, mogogounōu ne. Kegeiba, ne Aye mogogou dala ke dugudi kaha hebe bolqdo ke nāmokōu neḷe.

*Yesuhā dihq baḡa tobōu di midihq ke hegi
(Luk 11:2-4)*

5 Yesuhā haba kōu gue tobou, nī Godikōu dihq baḡa tobōu lababe, taenōu tobolōu idi o kediā dihq baḡa tobōu di sagaj kege tobōu dama. O kediage egei mosqkōu bōu, a figikōu bōu de tafalaguali, Godikōu dihq baḡa tobolōu idi, o sasaiye diā dugulo imabadomōu. A nīmokōu damaleḷo tobolōu kuḷe. Godihā die hū haba ta hebele foguoba, diāmokōu hebe bolqdo ta neḷe meido.

6 Nā Godikōu dihq baḡa tobōu lababe, ne mosqdu folo, a tefemaba, ne Aye obe dugudiyo mei kokōu kuhe dihq baḡa tobōu. Kegeiba, ne Aye mogogou dala ke dugudi kaha nāmokōu hebe bolqdo ke neḷe.

7 Haba nī dihq baḡa tobolōu gibe, sa ta o kediā taenōu tobolōu idi sagaj kege tobōu dama. Diā sasado dege dihq baḡa tobolōu idi kahage, diage wa, die godi kediā die tā ke duluyade tawale idi.

8 Diā degele idi kege hobōu degedama. Yobe, bi ta nī dala mei ke yodulube, nī Ayeḷa kōu tewe dala kaha degemōu.

9 Kegei kaha, nī Godikōu dihq baḡa tobolōu be, kōu gue tobōu ma, Ei Aye, nāme hebenitōu duwo, ne hūbe Godi, ei ne hū bolqdo ke hebele fogulamōu.

10 Nā hagua, ei wolōu dala.

Nā noḷu tagai sagaj, hebenitōu ge degele idi ke, sa sibige kuokōu ge, eine nebe kenōu tefeḷe degeleyadomōu.

11 Nā ifi sawisieḷ koḷumaha eimokōu nalē ne.

12 Ei midihq kasagaj o ilo kediā eimokōu milōu di ke gebe meiyodedi kenōu tefeḷe, nage midihq kasagaj ei milōu ga idi ke gebe meiyode.

13 Tefeḷe dugu ta eimokōu hagubabe, nā akogogue. Nā ei dia dala, midihq kasagaj kaha ei tōu ye deba.

14 Duma, nige midihq kasagaj oe nīmokōu milolōu ili ke gebe meiyodeibasi, nī Aye hebenitōu duwo, ege midihq kasagaj nī milōu ga idi kene gebe meiyodele.

15 Haba oe midihō kasagai n̄imokōu milolōu ili kē n̄i gebe meiyode ho fogōu babe, n̄i Aye ēge midihō kasagai n̄i milōu ga i kēne ta gebe meiyodele mei.

*Yesuhā nale kuolōu mađi kaha midihō kē tobou**

16 Yesuhā haba kōu gue tobou, n̄i nale kuolōu moḡbabe, taenōu tobolōu idi o kediā degedi sagai kenōu tefele degele idama. O kediā nale kuolōu moḡmōu, di dugudibe, die midihōbe nugugu dalamōu dugulo idi, diā nale kuolōu mađi kēme di tawamabadomōu. A n̄imokōu damaleđo tobolōu kuhe. Godihā die hu haba ta hebele foguoba, hebe bolō kē diamokōu ta nele meido.

17 Nage nale kuolōu maḡa dalababe, ne widio towe bologuama,* ne midihō bigima dalaba,

18 o sasaiye nā hohō degenōu dalaba dugumabadomōu . Nāme nale kuolōu mađi kē dugu ile sagai mei. Ne Aye, di dugulo idiyo mei kahanōu si tawale. Damaleđo, ne Aye mogogou dala kē dugudi kaha hebe bolōdo ke namokōu nele.

Bi bolofei kefedi midihō

(Luk 12:33-34)

19 Yesuhā haba kōu gue tobou, sa sibige kuokōu be n̄i bi bolōdo kefedama. Bi kēme kasagai degeiba, matayene nale. Hiyou moḡudi oene haguaba, hiyoye moḡuma ile.

20 N̄i bi bolō bolōbe hebenitōu nōu kefema. Kegeibasi, mataye ta nale mei. Bi ta kasagai degele meido. Hiyou moḡudi o kediane ta fologa mađi ile mei.

21 Nāne sa bi bolō bolō dala kokōu nōu dalale sagai degele.

Dihōbe tōu hā kamai

(Luk 11:34-36)

22 Yesuhā haba kōu gue tobou, dihōbe tōu hā kamai. Ne dihō bolō dalabasi, ne tōu olōu feibe hohoyenōu dalaba dugulo.

23 Haba ne dihō kasagai degeibabe, ne tōu ne olōu fei huliā degei dugulo. Hohō ne duledu dala kēme huliā degeibabe, huliā kēme hiyedo degele.

O taha hiye o boloye dabi degele sagai mei

(Luk 16:13)

24 O taha hiye o boloye dabi degele sagai mei. Kege degeibabe, hiye o ta kē dafama, ta kokōu nōu hohō degele. Hiye o ta kaha tobolōu be dulo milōu diye, hiye o ta kaha tobolōu be ta dulo milōu diyo mei. Nebe, n̄ime Godihā hayedubōu, sele hayedubōu de dalale sagai mei.

Di hagi duguoba, fi hiyedo mađame

(Luk 12:22-31)

25 Yesuhā haba kōu gue tobou, kegei kaha a n̄imokōu tobolōu kuhe, n̄i sa sibige kuokōu tofolōu kē fimaba, eibe nale kagei nale, huēi kagei nale de fi hiyedo mađama. N̄iōu n̄i tōu guebōu ne, eibe yukuei kagei mađi kale

* **6:15 6:16** Yesukōu damaleḡodele i o sasai kediā Godikōu dihō бага tobōu lamōu nale kuolōu mađi idi. * **6:17 6:17** Grik taēbe widio towe gusege huēiye huyede tobou.

deba fī hiyedo maḍama. Sa sibige kuokōu tofolōu be hegie degedi kaḥa naleḥ nalaḥ idi kenōu mei. Haba nī tōu ḥa tagadibe yukuei kaḍi kenōu mei.

²⁶ Nī sio kediaḥ duguma. Diḥ segei sogoma kefeguomōu nalaḥ idiyo mei. Diḥ naleḥ dogogudi mosoḥ meiyē, nī Aye hebenitōu duwo kaḥanōu diḥmokōu naleḥ neḍi. O nīme sibigeḥ hiyedo, sio gabama folodo dalagua.

²⁷ O koyo naḥ sa sibigeḥ kuokōu tofolōu kokōu fī hiyedo moḥbabe, naḥ de sasado dege tofolōu? Kegele meido.

²⁸ Kadegeimōu nī yukuei kaḍi kokōu fī hiyedo maḥ idiya? Nī hebe sōu keḥ defeido duguma. Hebe sōu kaḥage kage folodiya? Diḥ dabai hiyedo degediyo mei. Yukueine milōu diyo mei.

²⁹ Kenōu si aḥ nīmokōu tobolōu kuḥe, afudo, hiye o Solomonḥage yukuei bolofeido kenōu kaḍiye, kenōu si hebe sōu yege Solomonḥa similou keme gabai.

³⁰ Hebe sōu Godiḥa similou keme ifi kōu dalaguaye, idiba o taḥa diafigima, doulukōu sile. Nī damaleyodeibe kageimōu huyadeḥe dala? Nīme hebe sōu be gabai dala kaḥa degemōu, Godiḥage nīmokōu yukuei neḥe.

³¹ Kegei degemōu, nī fī hiyedo maḍama. Eibe naleḥbōu hueiḥbōu kagei keḥ nalaḥ ile deba fimḍama, yukueine kagei malaḥ kaḥe de fimḍama.

³² Sa ta o kediaḥ bi olōu ḥeḥ kegei keḥ kōu moloḥuyodema ka idi. Nī Aye hebenitōu duwo kaḥa tewe, nīme bi kegei keḥ olōu ḥeḥ malaḥa, bologuaḥ dalamabadomōu .

³³ Nīme nī Ayeḥa diḥile kokōu doḥdo o sasaiḥ dege dalalababe, naḥ ei wolōu dalayede tobōu basi, ege bi kegei keḥe nīmokōu neḥe.

³⁴ Kegemōu, nī idiba degele keḥ fī hiyedo maḍama. Idiba kaḥa ḥagiḥe keme idibaḥa ḥagi. Sawisiei olōu ḥeḥe dioḥu die ḥagi dala kaḥa degemōu, ifiḥe nī ifi degele kenōu fimḍama.

7

O tae midihō kasagai degeli keḥ fidama (Luk 6:37-38, 41-42)

¹ Yesuḥaḥ haba kōu gue tobou, nī o ilo kediaḥ midihō kasagai degedi keḥ fidama, Godiḥaḥ haba kenōu tefeḥe nīmokōu ne kege degeiye deba.

² Nī o tae midihō kasagai degedi keḥ fidi, kegenōu Godiḥaḥ kenōu tefeḥe nīne file. Nī o takōu neḍi keme, Godiḥane kenōu tefeḥe nīmokōu neḥe.

³ Naḥ neḥ mogohā diḥokōu kofai huyadeḥeḥ keḥ dugulube, haba noḥu neḥ diḥokōu hebe sieḥi hiye keḥ tilabe ta duguyo mei, kageimōu neḥ mogohā diḥokōu kofai keḥ duguo tobōu ya?

⁴ Naḥ hebe sieḥi hiye neḥ diḥokōu tila keme naḥ duguyo mei, kageimōu kofai neḥ mogohā diḥiledu dala keḥ duguo, aḥ malaḥ filalamōu yode tobōu ya?

⁵ Naḥme taenōu tobōu di o. Naḥ hebe sieḥi hiye keḥ neḥ diḥiledu tila keḥbukōu tele filāba, neḥ diḥo bolofeḥi degeiba duguba, hobōu kofai nogohā diḥiledu dala keḥ kuḥe malaḥ filā.

⁶ Godihā biyodema, haba so kediaṁokōu neḁama. Kegeligi, diā bohōlōu mā haguasie, nī wola iye. Haba nī wē bolōdo kēme wai kediaṁokōu hobōu hebele filādama, diā wē kē abogōṽuyē tofōu ye makeiye.

O taḁa bi bolōdo ta mōu lāba diḁo baḁa tobōu babe Godihā bi kēme emokōu nele
(Luk 11:9-13)

⁷ Yesuhā haba kōu gue tobou, nī bi ta mōu lāba, Godikōu diḁo baḁa tobōu babe, ē nī yodulu kēme nīmokōu nele. Nī koubabe, nī dugulo. Nī adikōu kogoubabe, ēge nīmokōu a tefegu kēme soloṽu.

⁸ O koyohā Godikōu diḁo baḁa tobōu mōu be, ē moṽudi. O koyohā koumōu be, ē dugudi. O koyohā adikōu kogoumōu be, Godihā emokōu a tefei soṽudi.

⁹ O diāma, dihiye ē ayekōu ōu si ta neyedema yodubabe, ē ayehāge igi de malā nele? Kegele meido.

¹⁰ Haba dihi kaḁa ē ayekōu miye ta neyedema yodubabe, ēge bei kasagai ta de malā nele? Kegenē ta degele meido.

¹¹ Aye diāma, nīme midihō kasagaiṁōu milōu ga idiye, kenōu si nī sisigokōu be nale bolofeiṁōu nele idi. Kegemōu, nī tewe, nī o taḁa nī Aye hebenikōu duwokōu bi bolōdo kē neyedema yodubabe, nī Ayehāge hohō hiyedo dege, o kokōu neleḁade tawale ile.

¹² Midihō olōu fei o ilo kedia nīmokōu degemabadomōu tagale ili kēme, nīne diāmokōu kenōu tefele degema, Mosesḁa kuolōu taḁōu, habage-degele-duguo-tobōu di-o kedia nalagaibōu kaḁa sibigebe tanōu kegenōu dala kaḁa degemōu.

Nī ya, a huyadefei kodunōu fologama
(Luk 13:24)

¹³ Yesuhā haba kōu gue tobou, nī ileba, a huyadefei kodunōu fologama. A hiyedo kēme dou sakōu idi a. A hiye kē seselebe haḁibōu mei. O sūdo a kē sesele iligi fologoubabe wouba tofigile.

¹⁴ A fologa tofousogo tofousogo tofolōu idi a kēme huyadefei. O sūdo a kē ka imōu be dugulo idiyo mei.

Ogōu gai egei tobolōu idi one dalagua, niōu tawaibōu
(Luk 6:43-44, 13:25-27)

¹⁵ Yesuhā haba kōu gue tobou, ogōu gai egei tobolōu idi one dalagua, niōu tawaibōu. Haguasieiba dugulobe, wai sipsip bolōdo baḁai kedia haguasieiba duguloye, kenōu si die duledube diāme sī so gofoṽudo kē sa degei.

¹⁶ Midihō diā milolōu idi kē nī duguobabe, diāme damaleḁo egei tobolōu idi odadele? Ha, ogōu gai egei tobolōu idi odadele? Obe goho kolo galamōu be, aye yoya kē ga idiyo mei. Kiyōu ga idibe, aye ti yoya kē ga idiyo mei.

¹⁷ Nebe kenōu tefei, hebe bolofeiye kolo molūbe, kolo bolofeiṁōu maḁi. Haba hebe kasagaiye kolo molūbe, kolo kasagaiṁōu maḁi.

¹⁸ Hebe bolofeiye kolo malebe, kolo kasagai ta male mei. Nebe kenōu tefei, hebe kasagaiye kolo malebe, kolo bolofei ta male mei.

19 Hebe kolo bolofei mađiyo mei keme diafolou mou, doulukou hebele filadi.

20 Nebe kenou tefei, ni midihq o kedia milolou idi ke duguoba, diame damaledo egei tobolou idi o, haba, diame ogou gai egei tobolou idi o, de tawaleba fima.

21 O amokou Hiye O, Hiye O dele idi kedia olou feibe hebeni Ohq wolou daladi sa kokou fologale mei. O koyoha ma Aye hebenitou duwo kaha tagai ke seseibasi, o keme hebeni Ohq wolou daladi sa kokou folo.

22 Godiha o sasaj ta sale sawisie kelegebe, o sasaj sudo amokou kou gue tobolou ile, Hiye O, Hiye O, ne huya ei habage tama degele ke tobolou idi. Haba duo kasagai igisedibou, midihq gehe gehe milou gadibou de ei ne huya ke degele idiyode tobolou ile.

23 Kegeiba, a diamokou damaledo kou gue tobolou, a ni tewe mei. Nime ma ta dulo idiyo mei o. Kugule fogou imabeede tobolou.

Mosq togodi midihq bolq
(Luk 6:47-49)

24 Yesuha haba kou gue tobou, o koyoha ma ta ke dulo seseibabe, o keme mosq togodi o sa degei. Yomogoube o kaha sa bolofei kokou mih damamou, mouti gofou do kenou fofogoei. Moutimamou, kotou mosq tegei.

25 Huei toma, tq hiyedo gihouma, wi hiyedo haguamou, mosq ke bilamou degeiye, kenou si bileli mei, o kaha mosq ke sa bolofei kokou mouti nelodyenou tegei kaha degemou.

26 O koyoha ma ta ke dulo sese ho fogou babe, eme totou degei o, e mosq tegeibe, sa kasagai kokou mosq tegei ke sagaj degei.

27 Habage huei toumou, tq hiyedo gihoumou, wi hiyedo haguamou, mosq ke olou fei bilama fiyei.

28 Kegemou, Yesuha ta ke olou fei tobou ma mei degeimou, o sasaj kefegu dalagua kedia kesigile i, e ta kege hehegie tobolou kaha degeiye.

29 E hehegilibe, kuolou yo du o kedia hehegiedi sagaj kegei mei. E tewebe esofei, hiyedo folodo.

8

Yesuha dobo doye tou o ta bologuqumou bolq degei
(Mak 1:40-44; Luk 5:12-14)

1 Kegemou, Yesuha bitou ke tou fogou mumou, o sasaj sudo e sesega muguai.

2 Mulq dugube, o ta, dobo doye tou ke haguamou dugu. O kaha hagua, yubu sugulo fiya duwoli, Hiye O, na tagaibabe, na a bologuquba bolq degeleyode tobou.

3 Yesuha o kaha ta ke dulomou, e dobogou susuguo kuguomou, age name bolq degele ke tagaliyode tobou. Kege tobou mou, kelegenou dobo do ke olou fei mei degeimou, bolq degei.

4 Bolq degeimou, Yesuha emokou tobou, a na bologuaj ke omokou tobou da. Haba na Godiha mosqkou ile, ne tou bolq degei ke mogou du daladi o

kokou hegiba, ege Moseshā tobou kenou seseleba, Godikou gali* sile nele. Kegeiba, o sasai kedia ne do mei degei ke tawale ileyode tobou.

*Yesuha ami hiye o kaha dabai degedi o bologuomou bolq degei
(Luk 7:1-10)*

⁵ Kegemou, Yesuha ile, sa Kaperneamkou folo dugube, ami o kedia dia daladi o ta haguomou dugu. O kaha haguomou, Yesukou na a dogou guyedei.

⁶ Hiye O, ma dabai degedi obe ma mosokou tila, ibigidiobou dobogojudiobou olou fei tofigiemamou, do hiyedo duguluyode tobou.

⁷ Yesuha tobou, a ile bologouba, e bolq degele.

⁸ Ami hiye o kaha sima tobou, Hiye O, ame o bolofei mei kaha, na ma mosokou folo sagai mei. Na taenou tobou ba, ma dabai degedi o e bolq degele.

⁹ A tobolou kaha yobe kou guei, ane hiye o taha hayedu dala. Ma hayedune ami o ilo kele dalagua. A ami o takou na iyedeimou be, e idi. Haba ami o takou na haguayedeimou be, e haguadi. A ma dabai degedi o takou na dabai degeyedeimou be, e dabai degedi.

¹⁰ Yesuha o kaha ta ke dulomou kesigiemou, o sasai e sesele haguasili kediamokou tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe. A dugube, Israel o olou fei kediaame ami o kolumaha damaleyodei nele do kou sagai kou gueibe ta dala meido.

¹¹ A nimokou tobolou kuhe, o sasai sudo asq haguluyabou, asq muluyabou de olou fei haguasie geleguoba, hebeni Hiye Oha wolou daladi sa kotou fologa kefeguo duwoguale. Duwoguali, Abrahambou Aisakbou Jekopbou de nale nala ile.

¹² Kenou si Godiha dagado o wolou dalalamou makai kediaame* e hulia sakou kogolo muguba, gosoloba die me dou gile ile.

¹³ Kegemou, Yesuha ami hiye o kokou tobou, na iyedei. Na damaleyodei sagai keme tama degeiba dugulo. E kege tobou kelegenou o kaha dabai degedi o ke bolqo degei.

*Yesu e Pitaha sasaha e adiou ha do bologuomou bolq degei
(Mak 1:29-31; Luk 4:38-39)*

¹⁴ Kegemou, Yesuha ile, Pitaha mosokou folomou dugube, Pitaha e sasaha e adiou be suguai tilamou dugu.

¹⁵ Tilamou, dobogoukou kugumou, suguai mei degei. Suguai ke mei degeimou, hagua, nale milou ma, Yesukou nei.

*Yesuha do o sasai sudo bologuomou bolq degele i
(Mak 1:32-34; Luk 4:40-41)*

¹⁶ Sawisiei kaha habi, o kedia duo kasagaiye tolou i o sasai sudo momuma, Yesukou haguasiei. Momuma haguasie felegoumou, e taenou duo kasagai igiseimou, bolq degele i. Do o sasaine olou fei bologuomou, bolq degele i.

* 8:4 8:4 Wok Pris 14:4 * 8:12 8:12 O kediaame Israel o sasai.

17 E ke degeibe, moŭ yoŭuwa degeli mei, Godihā tā, habage-degele-duguo-tobou di-o Aisaiahā kou nalai keme damaledo tama degeyadomou, e kuhe degei. Ta keme kou gue nalai dala, Enou degeiye do olou fei di dugulo idi ke igisema mei degeiyodei. *Aisaia 53:4*

Yesuhā obe e habage sesele kahā midihō ke tobou (Luk 9:57-60)

18 Yesuhā o sasai sūdo e silemā dalamou duguomou, e dabai degedi o kediamokou di ohueiyai ilobou imebeede tobou.

19 Kegemou, kuolou yo du o tahā hagua felemou, Yesukou kou gue tobou, Tisa, nā sa kilija ibabe, a seseganou siale.

20 Yesuhā sima tobou, si sobe e tiadi ulou moso dala. Haba sione die tiadi timou dalagua. O Kedia Dihi enou si tiadi mosobou mei.

21 Haba, e dabai degedi o tahā emokou kou gue tobou, Hiye O, a tou fogou ba ile, mā aye tei widamaba hobou haguale.

22 Kenou si Yesuhā emokou tobou, gebe mei, nā a sesele hagua. O kou tofigiei kedia dioŭ die o dioŭ widaga ile.

Yesuhā tobou mou, wi hiyedo mei degei (Mak 4:36-41; Luk 8:22-25)

23 Kegemou, Yesuhā mosole ta tilamou kodu foloumou, e dabai degedi o kediane fologai.

24 Dia ohueiyai duoya ke youmou, wi hiyedo hagulugi, to bobouye mosole tufogulamou degei. Kenou si Yesu eme tiei delei.

25 Tilamou tile haguagemou, Hiye O, nage ei dogou gu. Dibe makoladiy-ode tobolou i.

26 Yesuhā tobou, ni kageimou gue degele iya? Ni damaleyodeibe huyadefeyode tobou ma haguamou, wibou to boboubou ke ta akoguo tobou mou, olou fei mei degei.

27 Kegemou, dia fi hiyedo mamou, o koume kagei o? Wibou to boboubou kahane e ta dulomou, mei degeliyode tobolou i.

Yesuhā duo kasagai, o bolou tolou i ke igisei (Mak 5:1-17; Luk 8:26-37)

28 Yesu mosoleye ohueiyai dama, ilobou sa Gadarakou ile felei. Folo dugube, duo kasagaiye tolou i o bolou ta tei widagai saya ke sulugua dema haguasieimou dugu. Diliebe gofoŭ hiyedo degedi. O sasai a keleya ima haguama dele sagai mei.

29 Dilie Yesu duguomou, kou gue haguisa tobolou i, Godihā Dihi, nā elemokou kei degelamou? Nā hagua ele makolaba degeda. Godihā tā sale sawisieibe youyode tobolou i.

30 Sa kelegebe, wai sūdo hafei kokou biye nalā deleigui.

31 Duo kasagai kedia Yesukou tā nelēdo dege, nā ei igiselaba degeibabe, eibe wai duledu fologamabeedeyedei.

32 Kegemou, Yesuhā ni imabeede tobou mou, duo kasagai kedia o bolou ke tou fogou ya, wai kedia duledu fologai. Fologoumou, wai kedia foŭkua

ya, tīhaiya ke ohueiyai kokoū fogu fiyasigeimoū, hueiye oloū fei togoloū hobogou.

³³ Wai sudo ke dia dalaguadi o kedia ke duguomoū, kama fosige yolugi, sa hiye kokoū fologamoū, dia dugu oloū fei ke susulo i. Duo kasagaiye toloū i o kedilile degele imoū dugulo i kene toboloū i.

³⁴ Sa ke tie o sasai kedia ta ke dulomoū haguasiligi, Yesu duguomoū, emokoū ta nelēdo dege, na ei sa koū toū fogoū ba, sa ta fogoū iyede toboloū i.

9

Yesuha o ta ibigidioboū dobogoūudioboū tofigiei ke bologuoūmoū bolo degei

(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

¹ Kegemoū, Yesu e mosole foudu folomoū, ohueiyai iloboū ile, yooū e sabekoū felei.

² Foloumoū, o ilo kedia do o ta, e ibigidioboū dobogoūudioboū oloū fei tofigiei ke botegei tagetoū tilamoū hebele haguasiei. Yesuha die damaleyodei ke duguomoū, do o kokoū koū gue tobou, mogo dihi, na gue degeda, age midihoū kasagai na miloū gadi ke gebe meiyodili.

³ Mosesha kuoloū yo du o ilo kedia ta ke dulomoū, dioounoū koū gue toboloū i, o koūmahage Godiha timoū ke moū lādi.

⁴ Yesuha o kedia fimai ke tawalemoū yodu, ni kadegeimoū fimai kasagai kegei ke malā iya?

⁵ Age kage toboloū? A midihoū kasagai, do o kaha miloū gadi ke gebe meiyodili kaha, nīge ame ogoū ga tobou di oyodele ili. Haba, age do o kuokoū, na haguama iyedilibe, nīge kageimoū a ogoū ga toboloū yode tawale iya?

⁶ O Kedia Dihi eme sa sibige kuokoū be hū hiyedo dala. Ege midihoū kasagai obe miloū gadi ke gebe meiyodele sagaiyode tobou. Yesu e yoousie kege tobou, o kedia ta e toboloū keme sibigeboū dade tawamabadomoū. Kegemoū, e do o kokoū koū gue tobou, na hagua, ne botegei ke malāba, ne mosokoū iyedei.

⁷ Kege tobou moū, o keme haguamoū, e mosokoū fogoū i.

⁸ O sasai kedia ke duguomoū kesigie gue degemoū, Godiha hū hebele fogulo i. Yobe, Godiha omokoū huboū nelēboū oloū fei ke nei kaha.

Yesuha o Matyu haguasai

(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

⁹ Kegemoū, Yesuha iligi dugube, gamani sibidi sele kefedi moso kokoū o ta, e hū Matyube kokoū duwomoū duguomoū, na haguaba, da imebeede tobou moū, e hagua, Yesu sesele i.

¹⁰ Kegemoū, Yesuha ile Matyuhā mosokoū folomoū, nalē nalē duwomoū, ogoū ga tobou ma gamani sibidi sele kefedi oboū, midihoū kasagai miloū di oboū sudo haguasie, Yesuboū, e dabai degedi oboū de duwoguali nalē nalē i.

11 Farisi o kediā ke duguomōu, e dabai degedi o kediamokōu kōu gue yodulo i, nī tisabe kageimōu gamani sibidi sele kefele idi obōu, midihō kasagaj milolōu idi obōu de duwoli nalē nōyua?

12 Yesuhā tā ke dulomōu, e kōu gue tobou, o do meiyege mola mosōkōu be idiyo mei. Do oyenōu si mola mosōkōu yadi.

13 Nī yaba, Godihā kuguokōu kōu gue nalaj dala kahā sibige ke tawama. Age nī amokōu gali sile nele idibe dafoulu. Nī o sasaj kediamokōu solōu do degele idi keši age tagali. *Hosea 6:6*

Damaledo, a hagueibe, dōudo o kedianōu haguissalamōu hagueli mei. A hagueibe, o sasaj midihō kasagaj milolōu idi kediā haguissalamōu kuhe haguei.

*Yesuhā nalē kuolōu dogogudi kahā tā ke tobou
(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)*

14 Kegemōu, Jonhā dabai degedi o kediā Yesukōu ya kōu gue yodulo i, eibōu, Farisi o kediā dabai degele idi obōu, eibe nalē kuolōu dogogulo iye, kageimōu ne dabai degedi o kediamē nalē kuolōu dogogudiyo mei?

15 Kegemōu, Yesuhā sima kōu gue tobou, o tahā sobōu hulaba, nalē hiyedo kefeguoba, e mogo diā diguba, haguasie felegababe, die mogohā sihou degele ile sagaj mei, eme diābōu de dala kahā degemōu. Habage, o ilo kediā die mogo malā fogōu iba kelege, nalē kuhe kuolōu dogogulo iliyode tobou.

16 Kegemōu, Yesuhā haba tobou, o tae yukuei ebele dōu lai ke yukuei afukōu kokōu dogoguo gofōu diyo mei. Yobe, yukuei ke bigibabe, yukuei kai gehe dogoguo gofōu keme huyafei degeiba, yukuei kōu keme dolodo dōu lale kahā degemōu.

17 Haba obege tigi kolo huej gofojudo, ebele milou keme wai meme kolo, oe afu kōu milou kodu sōu gudiyo mei.* Kege degeibabe, tigi kolo huej gofojudo kahā wai meme kolo ke dōu lama ile. Kegeiba, tigi kolo huej gofojudo ke ile hobogōu ba, wai meme kolo keme makolo. Tigi kolo huej gogojudo ebele keme wai meme kolo ebele kodunōu sōu gubasi bolofejinōu dalale.

*Yesuhā sasaj dihi tei ta haguagi, haba sasaj tahā e yukueikōu kugumōu bolō degei
(Mak 5:22-43; Luk 8:41-56)*

18 Yesuhā kege tobolōu dalamōu, hiye o ta haguamōu, emokōu yubu sugulo fiya duwoli kōu gue tobou, mā sasaj dihibe ifi tolo i, kenōu si nā ile, ne dobogojū dogoguba, e hagua gehe degeleyode tobou.

19 Kege tobōu mōu, Yesu e haguamōu, ebōu de i. E dabai degedi o kediane dilie youmōu sesele yai.

20 Kelegenōu, sasaj tahā Yesuhā tobeya ke amafej hagua, e yukuei sasado kahā fe kokōu kugu. Sasaj keme sadebe olōu feido 12 kegebe tiaibōu nōu delei.

* 9:17 9:17 Yesu e sa sibige kuokōu delei kelegebe, Juda o kediā die huejñabe die huejñā sagaj mei. Diā wai meme kolo gofōu mamōu, huejbe kokōu dōu ma nalā idi.

21 E f̄iyege kōu gue tawai, a e yukueinōu fēi kugubabe, a bolō degeleyode tawai.

22 Kugumōu, Yesuhā boholōu mōu, sasai ke duguomōu, emokōu kōu gue tobou, mogo dihi, nā guē degeda. Nā amokōu damaleyodei kahā bolō degei dala kehe. E kege tobōu mōu, kelegenōu sasai ke bolōdo degei.

23 Kegemōu, Yesube haba ile, hiye o kahā mosokōu folomōu dugube, o ilo kedia kibi haguismōu, o sasai sudo gosolomōu uwo hiyedo degele imōu du.

24 E diamokōu tobou, n̄i fogōu ima. Sasai dihi koŋume teli mei, eme tiei tilayode tobou. Kenōu si dia emokōu yilō i.

25 E o sasai kedia tobōu mōu, mihikōu muguomōu, e tei kahā tila moso kodu folomōu, sasai dihi tei ke dobogoŋukōu tōu mōu haguai.

26 Dihi tei haguagi kahā tā uwo keme sa kileya ke olōu fēi sia tefei.

Yesuhā dihq du degei o bolōu, haba tā mei o tabōu de bologuomōu bolō degele i

27 Kelege, Yesu e fogōu imōu, dihq du degele i o bolōu e haba sesele yolugi, emokōu kōu gue haguisa tobolōu i, nāme Devithā hūti, nā ele solōu do degeyedele i.

28 Iligi, mosokōu folomōu, o bolōu kediliene ile fologomōu, e diliemokōu yodu, nelege a nelebe bologuubabe de bolō degeleyodema damaleyodele ili? Kegemōu dilie tobou, Hiye O, elege nā kege degele ke damaleyodeiyode tobolōu i.

29 Kegemōu, e dilie dihq kuguomōu tobou, nele amokōu damaleyodei sagai kenōu tefele, nele duguloyode tobou.

30 Kege tobōu mōu, dilie dihq bolōdo degele i. Yesuhā diliemokōu tā neleḡo dege tobou, nele bolō degei kahā tā keme o takōu hobōu tobōu dama.

31 Kenōu si dilie yamōu, Yesuhā degei tā uwo ke sa kileya ke o sasai kediāmokōu olōu fēido tobolōu hobogou.

32 Dilie fogōu youmōu, Yesuhā dugube, o ilo kedia o ta, duo kasagaiye tou ke wolōu hagua felegomōu dugu. O keme tā mei.

33 E duo kasagai ke igile mugumōu, fogōu imōu, o ke tā fua tobōu mōu dulo i. O sasai kedia ke duguomōu kesigie tobolōu i, di ifi koŋu dugulu sagai kōu gueibe, afuge sa Israel kuokōu be, kegei ta dugulo ili mei.

34 Farisi o kediage Yesube duo kasagai kedia hiye ohā neleya ke duo kasagai igisediyode tobolōu i.

Yesuhā e dabai degedi o kediāmokōu dabai nemōu i

(Tā Hiye 9:35-10:42)

Yesuhā o sasai kediāmokōu solōu do degei

35 Kegemōu, Yesuhā sa kileya ke sieibe die egei mosoya ke egei hehegiemōu sulugi, tā uwo bolofei Godihā wolōu daladi kene tobōu mōu siei. Haba dobōu o sasaine olōu fēi bologuomōu, bolō degele i. Nele mei degei kediāne olōu fēi bolō degele i.

³⁶ E o sasaj sũdo kele dalagua ke duguomou, solou do hiyedo degei. Yobe, diame hagi degemou, nele mei degele i. Diame wai sipsip, wolou daladi obou mei sagai kegei.

³⁷ Kegeimou, e yofu e dabai degedi o kediamokou tobou, nale segei sũdo hebe haimikou suwi degeiye, kenou si segei mojudi obe sũdo mei.

³⁸ Kegei kaha, nige hebe hai obou kokou diho baga tobou basi, ege e dabai o kediamokou tobou ba dia ya, nale suwi degei ke mouma hagua kefegulo ile.

10

Ta-bolofei-mala-suluguadi-o 12 kege kedia hu (Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

¹ Kegemou, Yesuha e dabai degele idi o olou fei 12 kege kedia hagnosisoumou, dia haguasieimou, e yofu e huya ke diamokou be duo kasagai igisele nelebou, do o sasaj bologuale nelebou de nemou i.

² Yesuha e ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia hu olou feibe kuhe, sasafeibe Saimon, e hu tabe Pitayodele idi. Tabe e mala Andru. Haba tabe Sebediha dihi Jemsbou, e mala Jonbou de.

³ Haba Filipbou Bartolomyubou, Tomasbou, gamani sibidi sele kefedi o Matyubou, haba Alfiusha dihi Jemsbou, tabe Tadiusbou de.

⁴ Haba tabe Saimon, e hu tabe Selot, tabe Judas Iskariot. O keme Yesu ho o kediamokou sesegulo o.

Yesuha o olou fei 12 kege kediamokou dabai nei (Mak 6:7-13; Luk 9:1-5)

⁵ Yesuha o olou fei 12 kege kedia yala degeimou, tawale ta olou fei kou nei, ni sa ta o kedia sayabe hobou sulugadama. Haba sa Samaria o kedia sa hiye kokou ne fologadama.

⁶ Ni sa Israel tie o kediamokou nou ima, diame wai sipsip fogou sagai kenou tefele dalagua kaha degemou.

⁷ Ni yababe, hebeni Hiye Oha o sasaj wolou dalalebe hafeido degeiyode hehegiema.

⁸ Do o sasaine bologuama, o tofigieine haguagima, o dobo doye tolou ine bologuama, haba o duo kasagaiye tolou ine duo kasagai igisemou suluguama. Nele a nimokou solou do mou yofuwa nei kahage, nina o sasaj kedia solou do degeba bologuamabeede tobou.

⁹ Ni ilababe, sele sadama.

¹⁰ Haba yene kouudama, yukuei tou mugu bolou kadama, abogou moso kadama, bulukaine tou dama. Yobe, dabai degedi obe e dabai degedi kaha hebe kou moloou dala kaha degemou.

¹¹ Ni ya, sa ta folobabe, kolugi douo o ta duguoba, o kebou denou dalali, sa ke kuhe tou fogou ya degama.

¹² Ni e mosokou folobabe, agali bolofeyode tobou ma.

13 Moso ke tie o sasaj kedia ni kege tobou ba dia hoho degeibabe, diame bologuado dalaguale. O ilo kele hoho dege ho fogou babe, niou nou bologuado dalaguama.

14 O taha nime e mosokou wolou folo ho fogou, haba ni ta kene ta du ho fogou babe, sa ke tou fogou fogou ima. Ni ilababe, abogoukoku duatele dala ke igile filaba kuhe fogou ima.

15 A nimokou damaledo tobolou kuhe. Godiha ta sale sawisie kelegebe, sa kokou be hagi dugulo, sa Sodobou sa Gomorabou kokou ge dugu sagai kegei dugulo mei. Hagi, sa ke tie o sasaj kedia dugulo ile keme hagi hiyedo folodo.

Habage hagi gehe gehe tama degele
(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)

16 Yesuha haba kou gue tobou, duma, a nimokou tobou ba yalebe, nime wai sipsip si so timiya kile suluguale ke sagai kenou tefele suluguale. Kegei kaha degemou, nime beiye degedi sagai kenou tefele degema, bei eme fi gofoujudo* kaha degemou. Haba sio kuluye degedi sagai kenou tefele degema, sio kulu eme midihou kasagai milou dibe tewe mei kaha degemou.

17 O kediakou be niou tawabou. Dia ni die kansole kediakou wou ma ile, ta salene dala. Egei mosokou gene dia ni dofou ye wala ile.

18 Ni amokou damaleyodeibabe, oe nime gamani o kediabou, hiye o ilo kediabou die dihile kokou tefegieba ta sa ile. Ta soubabe, nige diakou bou, sa ta tie kediakou be ta uwo bolofei kenou hehegie tobou ma.

19 O kedia ni ta saikou tou ma ibabe, ni kokou ge ta kagei tobolou haba kagei tobolou keme fi hiyedo madama. Kelegebe, ta ni tobolou be, Godiha hehegie.

20 Keme niou nou tawaga tobolou ile mei. Ni Ayeha Duo Bolofeiha ni mogouya tobolou.

21 Kegeba, e eyeha e mala ta sama wouba toloyode tobolou. Haba aye diane die sisigo diakou ne nebe kenou tefele degele ile. Sisigoyene aye adiou diakou dafaba, wouba tofigiemabeede tobolou ile.

22 O olou fei kediage nime dafa ile, yobe ni amokou damaleyodei kaha degemou. Kenou si o koyoha neleda dege dalababe, uwage sawisie kelegebe Godihage o keme mamolou.

23 Sa ta kokou ge, o kedia ni makolaba degeibabe, ni haba sa takou kama fosigema. A nimokou damaledo tobolou kuhe. Ni ma dabai sa Israel kele degemou suluguale keme olou feido ta mei degeli mei kelege, O Kedia Dihi e kuhe haguale.

24 Yesuha haba tobou, sokou lou dihiyege e tisabe gabama feli mei. Dabai degedi oyene, e hiye obe gabama feli mei.

25 Sokou lou dihiyege e tisanou tefele dalababe bolou. Dabai degedi oyene e hiye o kenou tefele dalababe bolou. Oyege moso obou kaha e hupe o

* **10:16 10:16** Juda o kedia tobou dibe beibe fi gofoujudo dalaye, ifi di tobou dine sio fowqbe fi gofoujudo dala kuhe.

kasagaj Belsebulyodele* i sagaj kenou tefele moso kile tie o sasaj olou fei kene die hu kasagaj degei, gehe gehe tile ile.

Obege Godikou nou gue degema
(Luk 12:2-7)

²⁶ Yesuha haba kou gue tobou, kegei kaha, ni omokou gue degedama. Bi olou fei mogogou dala keme habage kou tama degele. Ta olou fei mogogou dala kene habage o kedia kou duloba tawale ile.

²⁷ Ta a nimokou huliame tobolou keme, nige haba agali tobou ma. Ta a mosoduge nimokou amafeinou tobolou keme, nige moso meleya tagetou tafalaguali hiligedo hehegie tobou ma.

²⁸ O tae ni wouba tolo keme hobou gue degedama. Keme tou nou makolo. Ta fibou makolo mei. Nige Godikou nou gue degema. E tobou basi, dou sakou tou bou fibou de makolo.

²⁹ Ni tewe, obege dibie sio bolou kegebe, tei sele dio tanou feyje mamouidiye, kenou si ni Ayeha tagaibe, sio ta mihikou fiyalebe e hoho mei.

³⁰ Haba tabe, Godihage ni widio towe tanou tanou olou feido keme kou husouumamou, ni tanou tanou defeido kou tewe dala.

³¹ Kegei kaha, ni hobou gue degedama. Nime sio sisigefei ke gabama felei dala.

Dige dibe Yesuha sosou dalayode tobolou be, gue degedame
(Luk 12:8-9)

³² Yesuha haba kou gue tobou, o koyoha o sasaj dihile kokou ame Yesuha sosou dalayode tobou babe, ane ma Aye hebenitou duwo kokou, o koume ma biyode tobolou.

³³ Kenou si o koyoha o sasaj dihile ame Yesuha sosou meiyodeibabe, ane ma Aye hebenitou duwo kokou, o keme ma bi meiyodele.

O sasaiyege Yesube hiligedo tagamabeedei
(Luk 12:51-53, 14:26-27)

³⁴ Yesuha haba kou gue tobou, nige a sa sibige kuokou hagueibe, biyadi ke akogulamou hagueiyode tawadama. Kegeli mei, ame biyadi ke akogulamou hagueli mei. Ame biyadi aweki mala haguei.

³⁵ A hagueibe,

ho madi midihou mala felamou haguei. Obe e ayekou ho male, haba sasaiyene e duou kou ho male, haba sasaj obou yene e maha e duou kou ho male.

³⁶ Obe ho malebe yoou e sosou kediamokou nou ho male. *Maika 7:6*

³⁷ O e aye adiou dianou hilige tagaligi, a tagaiyo mei kediam ma mogo mei. Nebe, o e dihinou hilige tagaligi, a tagaiyo mei kediam ma mogo mei.

³⁸ O koyoha e hebe fufuguomai hebeleba, a seseiyo mei debabe, eme ma mogo mei.

* 10:25 10:25 Tama e hu tabe Belsebul.

³⁹ O koyohā yoŋu e fimaj kenōu tolōu subabe, e fi keme mei degele. Haba o koyohā mā habage sesele iligi toubasi, o keme fi tofousogo tofousogo tofolōu ke dugulo.

*Kelesuhā sosōu dogōu gudi o keme hebe bolofei ke moloŋu
(Mak 9:41)*

⁴⁰ Yesuhā haba kōu gue tobou, o koyohā ni duguō hohō degeibabe, eme amokōu hohō degeli. O koyohā amokōu hohō degeibabe, eme o amokōu haguayedeimōu a kuhe haguei kokōu hohō degeli.

⁴¹ O koyohā habage-degele-duguō-tobōu di-o ta duguoba, nāme habage-degele-duguō-tobōu di-o kaha, a namokōu hohō degeliyodebabe, hebe bolofei e moloŋube habage-degele-duguō-tobōu di-o kedia moŋudi sagai kenōu tefele moloŋu. O koyohā dōdo o ta duguoba, nāme dōdo o kaha, a namokōu hohō degeliyodebabe, hebe bolofei e moloŋube dōdo o kedia moŋudi sagai kenōu tefele moloŋu.

⁴² O koyohā sisigō koŋu ta duguoba mā dabai degedi odade tawaleba, kulio huei ta neibabe, a nimokōu damalēdo tobolōu kuhe, o keme e hebe bolofei ke damalēdo moloŋu.

Yesu eme koyodo?

(Ta Hiye 11:1-16:20)

11

*Fafeleya degedi o Jonhā e dabai degedi o kedia mokōu tobōu mōu, Yesukōu yai
(Luk 7:18-35)*

¹ Yesuhā e dabai degedi o olōu fei 12 kege kedia mokōu hehegiema mei degemōu, e sa ke tōu fogōu fogōu ilemōu, sa Galili duo kileya egei tobōu mōu siei.

² Kegeimōu, Jon e didiō mosōdu duwoli dube, Kelesuhā midihō gehe gehē milōu goluyodele imōu dulomōu, e yoŋu e dabai o kedia tobōu mōu ya fologaba,

³ Yesukōu, nāme de o hagualeyodele idi kaha haguei? Haba you haguale dala?

⁴ Kegemōu, Yesuhā tobou, ni bohōlōu mā yaba, Jonkōu a degeimōu ni dugulubōu, ni dulubōu koŋu tobōu mabeedei.

⁵ Ni dugulube, a o diho du degei kedia ne bologuomōu bolō dege masele imōu dugulu. O ibigidio tofigiei kedia ne tofōu tofōu youmōu, dobo doye tou o kedia ne bolō degele imōu, kihiyōu tefegai kedia ne tā dulo imōu, tofigiei kedia ne haguā gehē degele imōu ni dugulo ili. Haba a bi mei o kedia mokōu ne tā uwo bolofei koŋu tobōu mōu, ni dulo ili.

⁶ O koyohā a duguoba damalēyodema, fimaj tabōu mei debabe, o keme hohōbōu yedei.

⁷ Jonhā dabai degele idi o kedia tā ke дума fogōu youmōu, Yesuhā o sasai kedia mokōu Jonhā kōu degei sagai kenōu kōu gue tobou, ni hebe mei mihinōu sa kokōu yaibe kei dugulamōu yalou? Ni wiye hiye ta tilemōu ima haguama deimōu ke dugu yai?

8 Kegeli mei debabe, n̄i o koyo dugu yalou? N̄i o ta yukuei bolō bolō kaj ke dugu yai? Kegeli mei. O yukuei bolofejinōu kadi kediamē hiye o kedia mosōdu dalagua.

9 Haba n̄i koyo dugu yalou? N̄i habage-degele-duguo-tobōu di-o ta dugu yai? Damaledo, a n̄imokōu tobolōu kuhe, o kahage habage-degele-duguo-tobōu di-o olōu fei kediamē gabai.

10 O keme Godihā kuguokōu be kōu gue nalaj dala, n̄i duma, A ma ta tobōu di o ta tobōu ba ebukōu ile dalali, ne a milolōu yodei ke.

Malakai 3:1

11 A n̄imokōu damaledo tobolōu kuhe. Fafeleya degedi o Jonhage sa sibige o olōu fei gabaiye, kenōu si hebeni Hiye Ohā wolōu daladi sa kokōu be, o hu mei o taha Jon gabai dala.

12 Fafeleya degedi o Jonhā delei kelege tofogōu hagueibe, hebeni Hiye Ohā o sasaj wolōu daladi keme tama degemōu, nelēdo dege haguabe demōu, ifine kegenōu dala kuhe. Kenōu si biyadi o kedia tōu lamōu nelēdo degele ili.

13 Yobe, habage-degele-duguo-tobōu di-o kedia nalaga i kebōu, kuolōu ta Moseshā nalaj kebōu de olōu fei oe hehegie tobōu mōu haguabe demōu, Jon e tama degei.

14 N̄i ke dulo tagale ili debabe duma. O Elaija hagualeyodele idi keme Jon.

15 O koyo na, kihiyōu dalababe, ta koŋu defejdo du.

16 Yesuhā haba tobou, a midihō, ifi kōu bōu ge dalagua o sasaj kedia milolōu idi keme, a ta makai kōu gue tobōu lamōu. O kediamē sisigo sa degei. Yobe, sisigo kediamē kefegudi sakōu duwoguali, die mogo dia haguisa idi,

17 Eige n̄i hobōu gaba diē femabadomōu kibi haguisa iye, kenōu si n̄i hobōu ga diē feilebe tagale ili mei. Eiyōu nōu solōu do degedi diē feile iye, kenōu si n̄ige tagalemōu, solōu do dege gosolo ili mei.

18 Ifi kōu bōu gebe o sasajiyene sisigo kedia degele idi kenōu tefele degele idi. Yobe, Jonhā hagua sieibe, eme nale hiye ta nađiyo mei, tigi kolo huej gofoŋu degei ta nađiyo mei kaha, eme duo kasagajye touyode tobolōu idi.

19 O Kedia Dahi e hagua sulube, nalebōu huejbōu nađi kaha, o sasajye tobolōu idibe, duguma, o koŋume nale hiyedo nađi. Haba tigi kolo huej gofoŋudo kene hiyedo nađi. E mogo diame ogōu ga tobōu ma gamani sibidi sele kefedi obōu, o midihō kasagaj milolōu idi obōu de. Kege tobolōu idiye, kenōu si o sasaj Godihā degedi ke dugulo idi kediage e tewebe damaledo dugulo idi.

*O sasaj damaleyodele ili meibe solōu do hiyedo
(Luk 10:13-15)*

20 Kegemōu, Yesuhā damaleyodele iyo mei o sasaj ilo kediamokōu gofoŋu degei. Yobe, die saya ke, e midihō gehe gehe kōu milōu goumōu dugulo iye, kenōu si dia ta fi bohōlōu ili mei kaha degemōu.

21 E kōu gue tobou, sa Korasin o sasaj diama, n̄iōu tawaibōu. Sa Betsaida diama n̄ine n̄iōu tawaibōu. A sa Tairbōu sa Saidonbōu kokōu ile, midihō

gehe gehe ni dihi ke kokou milou gai sagai kenou tefele milou gai debabe, dia fi bohou ma, midih kasagai degele idi ke solou do degeliyodema hegibe, yukuei kasagai kama, dou kugulokou duweguei.

²² Kegei kaha, a nimokou tobolou kuhe, Godiha ta sale sawisie kelege, hagi nimokou hagua kogulobe, sa Tairbou sa Saidonbou kedia dugulo sagai kegei mei, hagi ni dugulobe hiyedo folodo dugulo ile.

²³ Sa Kaperneam o sasai diama, ni niou sie hebele foguoba, hebenikou de fologale? Kegele mei, nime muloba, o sasai tofigiedi sa kokou dalaguale. Yobe, midih gehe gehe, a ni dihi ke milou gai keme o taha ile sa Sodomkou milou gai debabe, sa keme ta makeli mei, kege dala.

²⁴ A nimokou tobolou kuhe, Godiha ta sale sawisie kelege, hagi nimokou hagua kogulobe, sa Sodom tie o sasai kedia dugulo sagai kegei mei, hagi ni dugulobe hiyedo folodo dugulo ile.

*Yesuhage ni amokou hagua misihomabeede tobou
(Luk 10:21-22)*

²⁵ Kelegebe, Yesuha kou gue tobou, Aye, name agudiobou sa sibigebou olou fei kaha Hiye O. A namokou bolofeyode tobolou. Yobe, ne nele keme tewebou fimajbou hiyedo o kediamokou hehegile mei, haba o sasai diofusie dihi sagai dege dalagua kediamokou nou hehegiei kaha degemou.

²⁶ Damaledo, Aye nofu tagai sagai kenou tefele degei.

²⁷ Yesuha haba tobou, Aye Godihage bi olou feibe ma dobogofu tagetou kou dogogu dala. Dihi keme o tae ta tewe mei. Dihi keme Aye Godi yofunou si tewe. Aye Godine o tae ta tewe mei. E Dihi yofubou, haba o sasai, Dihi kaha e Aye kou hehegielamou degei kedianou si Aye Godibe tewe degele i.

²⁸ Yesuha haba tobou, o koyo na, ne tou misi degeibabe, amokou hagua. Sasai koyo na hagi dugubabe, na amokou hagua misiho.

²⁹ Ni ma ta dulo, ma dabai degelababe, ma hayedu hagua dalama, ame gofofu degedi o mei kaha degemou. Ame mayofu ma hu hiye degedi o mei. Ni amokou hagua, misiholo duwolonou.

³⁰ Yobe, ni ma hayedu dabai degele dalababe, hagi a nimokou hebe-mabeedele keme hagi hiyedo mei.

12

*Yesuha misiholo duwodi sawisie kelege dabai degele kuolou dogogu kaha ta
(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)*

¹ Habage, misiholo duwodi sawisie ta kelege, Yesubou dia hebe hai sa duoya ke yai. E dabai degedi o kedia hegie degeimou, nale fi gama nalamou yai.

² Farisi o kedia ke duguomou, Yesukou kogue tobolou i, na dugu, ne dabai degedi o kedia misiholo duwodi sawisie kaha kuolou ke gobolou iliyode tobolou i.

³ E sima tobou, Devitha degei ta kuguokou nalai dala keme nige husouma tawale ili mei sa degei.* Devithou e mogo diabou kedia hegie degele i kaha ta ke a njimokou toboulamou.

⁴ Devit e Godiha falai mosokou folomou, ou si Godiha dihile kokou dogogu daladi ke momumamou, dia oloufeji nala i. Ou si keme kuolou, mogoudu dalaguadi o kedianou nala idi.

⁵ Haba tabe, ni Mosesha kuolou ta kuguokou nalai dala keme husouma tawale ili mei sa degei. Ta keme kougue nalai dala, misiholo duwodi sawisie kelegebe, mogoudu dalaguadi o kedia Godiha mosokou die dabai degele idiye, kenousi dia kuolou ta gobolou idiyo mei. Nige keme tawale iyo mei sa degei.

⁶ A njimokou tobolou kuhe, o kuokou tafala kome Godiha moso gabama folodo dala.

⁷ Godiha tobou keme kougue nalai, Ni amokou gali sile nele idibe dafoulu. Age ni o sasai kediamokou soloudo degele idi kenou tagali. *Hosea 6:6*
Ni ta kaha sibige ke tawale i debabe, ni o midihog kasagai ta degele ili mei kediamemou yoyuwa ta sadiyo mei.

⁸ Yobe, O Kedia Dihi eme misiholo duwodi sawisie ke dia daladi kaha degeimou.

Misiholo duwodi sawisie kelege, Yesuha o dobogou kasagai degei ta bologuai

(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹ Kegemou, Yesube toufougou fogou ile, die egei mosokou felei.

¹⁰ Folomou dugube, o ta e dobogou tei keme kokou duwomou dugu. O ilo kediage Yesu ta saleyodema fima duwoguali, emokou yodu, misiholo duwodi sawisie kelegebe, Mosesha kuolou kou maiye, haba di o ke bologouba bologou degeibabe de bologou?

¹¹ Yesuha diamokou tobou, ni wai sipsip ta misiholo duwodi sawisie kelege ulou daikou fiyoubabe, nige kage degele? Nige toto de mala felegale?

¹² O sasai nime sibige hiyedo, wai sipsip gabama felei. Kegei kaha degemou, di misiholo duwodi sawisie kelegebe, omokou midihog bolofei ke milolou keme bolofei.

¹³ E kege toboulamou, dobogou tei o kokou tobou, ne dobogou doussuguyedeimou, o kaha e dobogou doussugumou bologou degei, e dobogou ilo bolodo kenou tefei.

¹⁴ O ke bologou degeimou, Farisi o kedia moso ke toufougou, mihikou muguamou, Yesube kage wolo domou tugulo tobolou i.

Yesube damaledo Godiha dabai degedi o

¹⁵ Yesuha Farisi o kedia e walamou degele ili ke tawalemou, sa ke toufougou fogou i. O sasai sudo e imou sesega yai. O ilo dobou kediamemou e oloufeji bologoumou bologou degele i.

* 12:3 12:3 1 Samuel 21:6

16 E diamokou e kege degeliyode toboumou suluguadamabeei.

17 E ke mou yoouwa degeli mei, Hiye Oha kou tobou keme damaledo tama degeyadomou e kuhe degei. Yobe, Hiye Oha habage-degele-duguo-tobou-di-o Aisaiaha mogouya ke kougue tobou,

18 Kooume ma dabai degedi o, a maka degei ke. Age eme tagalido, emokou hoho hiyedo degeli. A ma Duo Bolofei tobouba, e toubu, sa sa o sasai kedia mokou midihog doudo ke hehegie tobolou.

19 E tae biyale mei, hiligedo tobolou mei. Obe e alikouge toubu dulo ile mei.

20 Hiye nele mei dege siladi keme e dolodo silo mei. Kenou tefei, kamai dou hoho hiyefei mei kene e ta somouugolou mei. E dabai kegenou degeligi, doudo midihog keme hiyedo degele.

21 E hu tageya ke sa sa obiyei kedia damaleyodema e dia dogougulo ke dia dalaguale. *Aisaia 42:1-4*

*Dia Yesube Belsebuloude† dabai degediyode tobolou i
(Mak 3:20-30; Luk 11:14-23, 12:10)*

22 Kegemou, Yesuha o ilo kelege o ta, duo kasagaiye tou ke wolou hagua felejimou dugu. O keme dihog du degei, tane mei. O ke wolou hagua felegoumou, e bologoumou, ta tobou, dihog bolog degei.

23 O sasai kedia ke duguo kesigiemou, o kooume Devitha dihi sa degeiyode tobolou i.

24 Farisi o kedia ta ke dulomou, o kooumaha duo kasagai igisedibe, e duo kasagai kedia hiye o Belsebulu neleyenou igisediyode tobolou i.

25 Kenousi Yesuha die fimai oloufei tawalemou, diamokou tobou, sa ta obiyei kedia dioousie fileba biyoubabe, sa kele obiyei keme makolo. Sa hiye ta kediane dioousie fileba biyoubabe, sa ke tie obe bologua ta dalale mei. Haba, o sosou tanouyene dioousie fileba biyoubabe, sosou keme ta bologua dalale mei.

26 Kenou tefei, Tamaha Tama igiseibabe, keme yoousie fili, e obiyei kediane kage bologua dalale.

27 Ni a Belsebulu neleyenou duo kasagai igiseliyode tobolou ili keme damale debabe, ni mogo diame o koyoha neleye duo kasagai igisele idiya? Ni yaba, diamokou ke yodubabe, diage ta ni tobolou keme doudo meiyode tobolou ile.

28 Kenousi Godiha Duo Bolofeiha neleya ke, a duo kasagai igiseibabe, ni kougue tawama, Godiha wolou daladi keme nimokou kou haguei daladade tawama.

29 Kegemou, Yesuha haba tobou, o taha neledo o taha mosokou foloba, bi hiyou ta moloou sagai mei. Neledo o ke tigama dogouobasi, bimai e mosodu dalagua ke moloou.

30 Yesuha haba tobou, o ma mogo mei keme amokou ho degedi o. O koyoha a dogouguo o sasai kefeiyo mei, keme o sasai atiladi o.

31 Kegemou, Yesuha haba tobou, a nimokou tobolou kuhe. Godihage obe midihog kasagai milougadi kebou, ta kasagai tobou di keboude oloufei

† 12:21 (12:22 widio ta) Belsebul e hu tabe Tama.

koū gebe meiyodelenoū. Kenousi o taha ta Duo Bolofei huyafei degeibabe, Godihage midihō keme ta gebe meiyodele mei.

32 O koyoha O Kedia Dihi emokoū ta kasagai dege toboubabe, Godihage gebe meiyodelenoū. Kenousi o koyoha Duo Bolofei huyafei degeibabe, Godihage midihō keme ta gebe meiyodele mei. Ifiboū sabitaboū yoŋū kengenoū dalale.

*Hebe kasagayeye kolo kasagai mađi
(Luk 6:43-45)*

33 Yesuhā haba koūgue tobou, hebe bolodo kaha e kolo malene bolonoū dugulo. Nebe, hebe kasagayene, e kolobe kasagainoū dugulo. E kolo kokoūge hebe kasagaboū boloboū ke kuhe duguo tawadi.

34 Njime hiye bei sa degei. Ni midihō doudo mei ke miloloū idi kaha, ni ta bolodo ta toboloū ile sagai mei. O e fimai duledu kagei kagei ke amama dalamoūbe, e mogouyene ta kenoū tefele toboudi.

35 O bolofei duledube fimai bolofeyenoū daladi. Kegei kaha ege midihō bolofei kenoū degedi. O doudo mei, e duledube fimai kasagayenoū daladi. Kegei kaha ege midihō kasagainoū degedi.

36 Kenousi a njmokoū toboloū kuhe, uwage sawisie, ta sale kelegebe, ta kasagai, o sasaye toboloū idi keme Godiha file.

37 Noŋū ne ta kahanoūbe Godihage name doudo oyodele, haba o kasagayodene toboloū.

*O ilo kediage Yesukoū midihō gehe ta miloūyedele i
(Mak 8:11-12; Luk 11:29-32)*

38 Kegemoū, Moseshā kuoloū yo dulo i oboū, Farisi oboū kedia Yesukoū, Tisa, ei tagalibe, na midihō gehe ta miloūba dugubasi, name Godiha toboumoū hagueidade tawaleyode toboloū i.

39 Kegemoū, e diamokoū tobou, ifi koūboūgebe o sasai kedia Godi tobekoū muguomoū, midihō doudo mei kenoū miloloū dalagua. Diage midihō gehe hegiba dugulamoū yodulo iliye, kenousi midihō gehe ta miloūba dugulo ile mei. Midihō gehe, habage-degele-duguo-toboudi-o Jonahā dugu sagai kenoū tefele dugulo ile.

40 Yobe, sawisie kamadia agaliboū huliameboūde Jona e miye hiye kaha guamedu dele. Nebe kenoū tefei, O Kedia Dihi ene sawisie kamadia agaliboū huliameboūde mihj daimikoū tilale.

41 Sawisie Godiha o sasai ta sale kelegebe, Ninive‡ o sasai kedia ta sale kokoū tafalaguali, diage ifi koūboūge dalagua o sasai ke ta sa ile. Yobe, Ninive o kedia me Jona egei toboumoū dulomoū, fi bohouloū i kaha degemoū. Kenousi o ta ifi njboūde dala, eme Jona gabai.

42 Haba sawisie Godiha ta sale kelegebe, sa asq mulu figi ilo ke woloū daladi sasai§ ene ta sale kokoū tafalali, ege ifi koūboūge dalagua o sasai kedia ta sale. Yobe, eme sa ahudo, asq mulu kaha figi ilo kokoū daladi

sasajye, hiye o Solomonhā tewe bolofei ke du haguei. Kenōusi o ta ifi n̄j̄boude dala, ɛme Solomon gabai.

*Duo kasagai ɛ haba boholōumā haguei
(Luk 11:24-26)*

⁴³ Yesuhā haba tobou, duo kasagai tahā o ta tōufogōu fogōu ilemōu, fafagai sa kokōu misiholo timōu ka sieiye, kenōusi ɛ moso ta duguli mei.

⁴⁴ Kegemōu, ɛ kōugue tobou, a boholōumā ile, moso mayoŋu hiyafogōu haguei kokōu ile foloyode tobou. Boholōumā hagua, ɛ mosokōu folomōu dugube, mosodube duo ta dalamōu duguli mei. Moso keme kofai tigima similou dalamōu dugu.

⁴⁵ Kegeimōu, ɛ haba ile, duo kasagai dolo kasagaido olōufeji dioyosi kege wōuma haguamōu, moso kokōu fologa deleigui. Kegemōu, o keme yoŋu yufi kasagai dege delei ke fogōumōu, ifibe dolo kasagaido degei dala. Nebe, o sasaj ifi kōubōuge dalagua kediā midihō kasagai milōuga idine kenōu tefele degele idi.

*Koyobe Yesuhā ɛ adiōubōu ɛ malā diābōu?
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)*

⁴⁶ Yesube o sasaj kediāmokōu egei tobolōu dalamōu, ɛ adiōubōu ɛ malā diābōu kediā ɛbōu tā kalamōu haguasie, mihikōu baha tefeleigui.

⁴⁷ Tafalaguamōu, o tahā ɛmokōu tobou, n̄ɛ adiōubōu n̄ɛ malā diābōu haguasie, n̄abōude tā kalamōu, mihikōu tafalaguayode tobou.

⁴⁸ Kenōusi Yesuhā ɛ tā sima kōugue tobou, koyobe mā adiōubōu mā malā diābōu?

⁴⁹ Ɛ kege tobōumamōu, ɛ dabai degedi o kediāmokōu dobogoŋu fogōumōu kōugue tobou, n̄ɛ dugu, o kōŋudiāsi mā adiōubōu, mā malābōube kuhe.

⁵⁰ O sasaj mā Aye hebenitōu duwo kahā tagaliya ke sulugua kediānōusi mā malābōu, mā bobasibōu, mā adiōubōu diāme kehe.

13

*Tā makaibe nalē hou hebe haimikōu hebesei kokōu mā tobou
(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)*

¹ Sawisie kelegebe, Yesube ɛ moso tōufogōumōu, ohuejyai ko kokōu ile duwei.

² Duwomōu, o sasaj sūdo haguasie kefegumōu, ɛ mosole ta tilamōu kokōu folo duwomōu, o sasaj olōufeji tō biyakōu tefeleigui.

³ Tafalaguamōu, ɛ kelege tā makai sūdo tobōumōu i. Ɛ tabe kōugue tobou, duma. O tahā ɛ hebe haimikōu nalē hou hebeselamōu i.

⁴ Nalē hou hebesiebe, ilo kelebe alikōu fiyasigeimōu, sio kediā haguasie, moŋuma nalā i.

⁵ Nalē hou ilo kelebe mihj igibōu kokōu fiyasigei. Mihj hiye mei kahā, nalē hou toto kōu fua feleiye,

⁶ kenōusi aso hohogumōu, difi hiyedo degeimōu, nalē hou olōufeji tofigiei, tefebōu mei kahā degemōu.

⁷ Nalẹ hou ilo kelebe aye ti yo kodu fiyasigei. Nalẹ hou folomou, aye ti kahane folomou, nalẹ hou ke gogu.

⁸ Nalẹ hou ilo kelebe mihi bolofei kokou fiyasigei. Nalẹ hou folomou, sibige hiyedo ma i. Ilo kelebe 100 kege ma i, ilo kelebe 60 kege ma i, ilo kelebe 30 kege ma iyodei.

⁹ O koyo na, kihiyoyu dalababe, ta kou defeido du.

*Yesuha ta makai hehegie toboudi kaha sibige ke tobou
(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)*

¹⁰ Kegemou, Yesuha e dabai degedi o kedia haguasie, emokou kougue yodulo i, na o sasai kediamokou kageimou ta makainou toboudiya?

¹¹ E tobou, hebeni Hiye Oha o sasai wolou daladi kaha sibige keme ni tawamabadomou yoyu nimokou kou hegi. Ta kaha sibigebe ni kou tewe, mogogou ta dala mei. O damaleyodele ili mei kediamokounousi tama dege hehegieyo mei.

¹² O taha bi ilo kele dalababe, Godihage tage dogouguba, bi sudo degele. Ta mei degele mei. O taha ta bi hiyefei mei debabe, e bi huyadefei dala keme Godiha molo.

¹³ A o sasai kediamokou ta makai kenou toboudi kaha yobe kougue, diage die dihoie kou dugulo idiye, kenousi dia ta tawale idiyo mei. Die kihiyoyue kou dulo idiye, kenousi dia ta kaha sibigebe tawale idiyo mei.

¹⁴ Kegemou, habage-degele-duguo-toboudi-o Aisaiaha tobou keme damaledo diamokou tama degei. E kougue nalai, Ni kou duloye, kenousi sibige ta tawale ile mei. Ni kou duguloye, kenousi sibige ta dugulo ile mei.

¹⁵ O sasai kou dia die fiibe hiligido dalagua.

Die kihiyoyue dulobe dafa i.

Die dihona bage i.

Kegeligi, die dihoie duguo, kihiyoyue duloba, sibige tawaleba, fi bohoulou amokou haguasieiba, a bologuquba, bolq degele iye domou. *Aisaia 6:9-10*

¹⁶ Ninousi dugulo ili kaha degeimou, hohq degema. Ni dulo ili kaha degeimou, hohq degema.

¹⁷ Kegei kaha, a nimokou damaledo tobolou kuhq. Afu kouguai o kedia delei kelegebe, habage-degele-duguo-toboudi-obou, doudo obou sudo kediae ifi ni dugulo ili koukume, diane dugulo sagai degele idi. Kenousi dia ta dugulo ili mei. Ni dulo koukume diane dulo sagai degele i. Kenousi dia ta dulo ili mei.

*Nalẹ hou hebesei ta makai kaha sibige
(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)*

¹⁸ Kegemou Yesuha haba kougue tobou, ni duma. Ta makai a nimokou tobou kaha sibigebe kougue.

¹⁹ O koyoha Godiha o sasai wolou dalale kaha ta ke kou duye, sibige ta tawali mei degeimoube, Tamaha hagua, ta o kaha duledu segei ke figa mojudi. Keme nalẹ hou alikou hebesei ke sa degei.

20 Nalẹ hou mihi igibou kokou hebesei kaha sibigebe kougue, o Godiha ta dulo, toto tawalemou hoho degediye,

21 kenousi o keme tefebou mei kaha, Godiha tabe hiyefei daladiyo mei. Godiha ta sesele ilamou degeligi, hagi gehe gehebou, haba oe e makolamou degele imou duguomoube, e damaleyodei keme totonou toufougoudi.

22 Nalẹ hou aye ti yokou hebesei kaha sibigebe kougue, o Godiha ta kou duye, kenousi e sa sibige kooumahagagibou, sele hiyedo moloou sagai fimajbou kahage Godiha ta ke akogumou, sibige ta madio mei.

23 Kenousi, nalẹ hou mihi bolofei kokou hebesei kaha sibigebe kougue, o Godiha ta dulo tawali keme segei folo sibige hiyedo madi ke sa degei. Ilo kele 100 kege madi, ilo kelebe 60 kege madi, ilo kelebe 30 kege madi.

Ta makaibe hebe haimikou diq kasagai felei kokou ma tobou

24 Kegemou, Yesuha o kediamokou haba ta makai ta kougue tobou, hebeni Hiye Oha o sasai wolou daladi keme, o taha e hebe haimikou ile, nalẹ hou bolodo sogogai sagai kenou tefei.

25 Huljame o oloufeji tiasigeimou, e ho o kaha ile, hebe haimikou folo, diq kasagai kaha hou ke sogogama fogou i.

26 Habage, segei hou sogogai ke fologa, sibige moumou, diq kasagai kene fologa hiye degei.

27 Hebe hai obou kaha dabai degedi o kedia ya dugube, diq kasagaine fologoumou duguomou hagua yodulo i, hiye o, na ne hebe haimikoube de nalẹ hou bolodo kenou sogogai? Kagemou, diq kasagai kebou folougouya?

28 Kegemou, hebe hai obou kaha tobou, kooume ho o taha segeiyodei. Dabai degedi o kedia kougue yodulo i, ei yaba, diq kasagai ke de tigiyele?

29 Kegeidama. Diq kasagai ke tigiyele, nalẹ hou bolou keboude tigima hebeseiye.

30 Nalẹ hou bolodobou, diq kasagaboude fologa, suwi degeiba, a hebe hai dabai degele idi o kediamokou, diq kasagai keboude tigima, tigiye tigiyele, douloukou hebesamabeede. Kegemaba, nalẹ sibige bolodo ke moouma hagua, ma mosokou dogogumabeede tobolou.

Ta makaibe nalẹ mastet ho kokou ma tobou
(Mak 4:30-32; Luk 13:18-19)*

31 Kegemou, Yesuha o kediamokou haba ta makai ta tobou, hebeni Hiye Oha o sasai wolou daladi midihou keme nalẹ mastet ho sagai kegei, o taha touma ile, e hebe haimikou sogoma fogou hagui.

32 Mastet ho keme nalẹ ilo kedia ho sagai kegei mei. Huyadefei do ke sogodi. Kenousi mastet hou kaha folomou hiyedo degedibe, segei ilo kelebe e hiye degedi sagai kegediyo mei. Eme hebe sa degei, sio kedia haguasie, hebe kaha go kokou bi togou idiyode tobou.

Ta makaibe ou sidi mola kokou ma tobou
(Luk 13:20-21)*

* 13:30 13:31 Obe nalẹ saikou mastet mugudi sebe sagai kegei. * 13:32 (13:33 widio ta) Ou sidi mola keme Tok Pisin taege 'yis'. Ou sagai mola keboude simou, hiye degedi.

³³ Kegemōu, Yesuhā o kediāmokōu haba t̄a makai ta tobou, hebeni Hiye Ohā o sasaj̄ wolōu daladibe, ōu sidi mola s̄a degei, sasaj̄ tae malā ōu sagaj̄ keḅōude tiagewoma fogōumōu dalali, yoḽunōu fofamōu hiye degedi sagaj̄ keḅōu tefei.

Yesuhā egeibe t̄a makaiyanōu tobōudi
(Mak 4:33-34)

³⁴ Yesuhā o sasaj̄ kediāmokōu hehegie tobōudibe, e t̄a makainōu tobōudi. E t̄a sibigeḅōude ta tobōudiyo mei.

³⁵ E kege degeimōu, habage-degele-duguo-tobōudi-o kaha kōu tobou keme damalēdo tamā degei.

A t̄a makai t̄a hehegie tobōulamōu.

A bimaj̄ sa sibige koḽu milou kelege w̄omoḡuei delei, kōubōugene yōu kegenōu dala ke tobōulamōu.

Buk Song 78:2

Diḡ kasagaj̄ fologai t̄a makai kaha sibige

³⁶ Kegemōu, Yesuhā o sasaj̄ kediā tōufogōumōu, mosḡdu felei. Foloumōu, e dabai degedi o kediā haguasie felegamōu, n̄a eimokōu diḡ kasagaj̄ hebe haimikōu felei t̄a makai kaha sibige ke tobōuyedele i.

³⁷ Kegemōu, Yesuhā tobou, o nalē hou bolḡdo segei o keme O Kediā Dihi.

³⁸ Hebe hai sa keme sa sibige koḽu. Nalē hou bolḡdo keme o sasaj̄ olōufeī, hebeni Hiye Ohā wolōu daladi kediā. Diḡ kasagaj̄ keme midihḡ kasagaj̄ milōudi o, Tamahā sisigo.

³⁹ Ho o diḡ kasagaj̄ hou segei o keme Tamā. Nalē segei suwi degele sawisieī keme uwage sawisieī. Nalē segei ke moḽudi o kediāme eḡol o kediā.

⁴⁰ Hebe hai dabai degedi o kediā diḡ kasagaj̄ tigigima, doulukōu si sagaj̄, uwage sawisieī kelegene kegenōu degele.

⁴¹ Kelegebe, O Kediā Dihihā e eḡol o kediāmokōu tobōuba haguasieba, Godihā o sasaj̄ wolōu daladi sa kokōu, o sasaj̄ damalēyodele i kediā dalaguaba, midihḡ kasagaj̄ hehegiedi obōu, t̄a dulo idiyo mei obōu olōufeī

⁴² dou hiye kokōu hebeseiba, gosoloba die meḡ dōugile ile.

⁴³ Doulukōu hebeseiba, dḡdo o sasaj̄ kediāme die Ayehā sa kokōu dalagualebe, diḡ asḡ hohḡgudi sagaj̄ keḅōu tefele hohḡ dege dalaguale. O koyo n̄a, kihiyōu dalababe, t̄a koḽu du.

T̄a makaibe sele sai bokisi mihikōu mogogou kokōu m̄a tobou

⁴⁴ Kegemōu, Yesuhā haba tobou, hebeni Hiye Ohā o sasaj̄ wolōu daladibe sele sai ke s̄a degei, o tae hebe hai sa ta kokōu mih̄i dama mogogōu fogou sagaj̄ keḅōu tefei. O tahā duguomōu haba malā, mih̄i dama mogogōu fogōumōu, e hohḡ hiyedo degei, e bimaj̄ olōufeīdo makisi degema, sele malāmōu, sele kaha hebe hai sa ke mamḡ.

T̄a makaibe weḡ bolofeīdo kokōu m̄a tobou

⁴⁵ Kegemōu, Yesuhā haba tobou, t̄a makai tabe kōugue, hebeni Hiye Ohā o sasaj̄ wolōu daladibe selebōu o tahā weḡ bolḡdo kadi sagaj̄ keḅōu tefei.

46 O kaha wẹ bolodo ta kolugi duguo fogoumou, e bimaj oloufeido makisi degema, sele malamou, sele kaha wẹ bolodo ke mamou.

Ta makaibe nekeye miye mojudi kokou ma tobou

47 Kegemou, Yesuha tobou, haba tabe kougue, hebeni Hiye Oha o sasaj wolou daladibe neke sa degei, o ilo kedia talekou mousamou, miye daga daga sudo mojudi sagaj kenou tefei.

48 Neke amamoumou gisigama ya, to biyakou dogoumou, miye bolou bolou keme tigi moso tegeidu kefele i. Miye kasagaj keme talekou hebesele i.

49 Nebe, uwage sawisie kelegebe, esol o kedia haguasie, o sasaj oloufej fileba, doudo o sasaj kediamе dalaguaba, midihou kasagaj milouidi o sasaj kediamе

50 doulukou hebesouba, gosoloba die me dougile ile.

51 Kegemou, Yesuha yodu, nige ta a toboumou i keme de tawale i? Ei tawale iyode tobou.

52 E diamokou tobou, kegei kaha, Mosesha kuolou yo du o, hebeni Hiye Oha o sasaj wolou daladibe kou tewe, o tae kou hegi kaha degemou, o keme moso hiyedo ta kaha obou sa degei, e bimaj sudo dala. E bi sadi moso koduge bi bolou bolou sudo mouma migilibе, bi kou bolou kebou, bi geheboude mouma migili.

Sa Nasaret o sasaj kedia Yesuha ta dulo ili mei
(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

53 Kegemou, Yesuha ta makai oloufej ke tobouma fogoumou, sa ke toufougou,

54 iligi, youu e sabekou felei. Folomou, o sa ke tie kedia egei mosodu folomou, diamokou Godiha ta hehegiei. Hehegieimou, dia dulo kesigiemou tobolou i, o koume tewe keme koyoha neimou hehegieiya? Midihou bolou gehe gehe degegadi kene koyoha hehegieimou duguo degeiya?

55 Dia yodu, o koume moso togodi o kaha dihi? E adiouha hube Maria? E mala diame Jemshou Josephou Saimonbou Judasbou?

56 E hobasi diame diboude dalagua? Midihou e degegadi oloufej keme koyoha hehegieimou milouya? de yodulo i.

57 Dia kege toboloumou, emokou dafa imou, e kougue tobou, habage-degele-duguo-tobou-di-o kedia hune sa sa oloufej o sasaiye hebele fogulo idi, ha kenousi mosoma o kediage die ta ta dulo idiyo mei. Dioou die sabou die mosobou kougebe die hube meido.

58 Yesuhage youu e sa kilebe midihou gehe gehe sudo degeli mei, yobe o sasaj kedia emokou ta damaleyodele ili mei kaha degemou.

14

O Herotha Yesube fafeleya degedi o Jonyadei
(Mak 6:14-29; Luk 3:19-20, 9:7-9)

1 Kelegebe, sa Galili dia daladi o Herot e Yesuha degegadi ta ke dia susulo imou du.

2 Tobolou imou dulomou, e dabai degedi o kediamokou tobou, o keme fafeleya degedi o Jon kou tolo i kaha haba hagua gehe degeiyode tobou. Kegei kahanou e midihogehogehoke kuhe degegadiyade tawai.

3-4 Herotha ta ke tobou kaha yobe kogue, Jon eme teli mei kelege, Herotha e eye Filipha sobou Herodias figoumou, Jonha na ne eyeha sobou ke figa hube doudo meiyode tobou. Kegei kaha, Herotha o ta toboumou, Jon tolouma, didio mosokou tigi neledo kaha tigama dogogu.

5 Herotha Jon kou walamou fimaiye, kenousi e o sasai kediamokou gue degei, diage Jonbe habage-degele-duguo-tobou-di-oyode tobolou idi kaha degemou.

6 Kegemou, habage, Herotha adiouha e mala felei sawisie ke hohobolou imou, e sasai Herodiasha sasai dihi mabigi kaha fele, o kedia dihle kokou siougoumou, Herotha hiyedo tagai.

7 Hiyedo tagamou, e damaledo maka dege kogue tobou, na bi kagei ta amokou yodubabe, a doudo namokou neleyodei.

8 Sasai mabigi kaha e duouha amafei toboumou dulomou ile, Herotkou tobou, Jon fafeleya degedi o kaha widio toto ka, melekikou sagie, amokou neyede tobou.

9 Hiye o Herot e ta ke dulomou, hagi degeiye, kenousi o nale nala duwogua kedia dihle kokou e damaledo kou degeleyode tobou kaha sidifi degele sagai degeimou, e o takou, sasai mabigi kaha tobou ke degeyede toboumou,

10 o kaha didio mosokou ile, Jonha widio diafou.

11 Diafoloumou, melekikou sagemou, mala hagua, sasai mabigi kokou neimou, sasai kaha mala ile, e adioukou nei.

12 Kegemou, Jonha e dabai degedi o kedia haguasie, Jon tei mala ile widama fogou ya, Yesukou tobolou i.

*Yesuha o 5,000 kege kediamokou nale nei
(Mak 6:31-44; Luk 9:10-17; Jon 6:1-13)*

13 Yesuha o kedia Jon woumou tolo i ke dulo fogou ile, e dabai degedi oboude mosole sama, ohueiyai ilobou, o mei sa kokou yai. O sasai sa hafei dege dalaguadi kedia Yesuha i ke dulomou, diane ohueiyai koya ke abogouya e sesele yai.

14 Yesuha ohueiyai ilobou folomou dugube, o sasai sudo kefema dalamou duguomou, soloudo hiyedo degei. Do o sasai kile dalaguane bologoumou bolq degele i.

15 Habi degeimou, e dabai degedi o kedia haguasiemou tobou, koulebe moso mei, haba huliane degeli kaha degemou, na o sasai kefegu ke tobouba ya, sa sa kokouya ke dioju seleye nale mojuma nala ile.

16 Yesuhage, kageiye o kojudia fogou yale? de tobou. Nalabe ni diamokou nema.

17 Dabai degedi o kedia tobou, eibe ou si oloufej houyosi kegebou, haba miye bolou kegenoufej dalayode tobolou i.

18 Yesuhā miyeḅōu ōu sibōu ke ʾamokōu moḽuma haguasiemabeede tobou.

19 Kegemōu, diā naḷe ke moḽuma haguasieimōu, e o sasaj kediaḡmōkōu tobou, ni diq sū kokōu duwoguamabeedei. Duwoguamōu, e ōu si houyosi kege keḅōu, miye bolōu keḅōude malā toḷōumōu, hebenitōu daladuguomōu, Godikōu bolofejiyode tobou. Tobōumamōu, ōu si ke bafigima, e dabai degedi o kediaḡmōkōu nejmōu, diā o sasaj kediaḡmōkōu fimōu i.

20 Fimōu, o sasaj olōufej kediaḡ naḷa iligi guokōu degele i, naḷe ke olōufej mei degele ili mei. Isimo fogou ke tigi moso tegei olōufej 12 kege kodu sai amagai.

21 O naḷe naḷa i olōufej kediaḡe 5,000 sagaj kege. Sasajbōu sisigobōudene kōu naḷa iye, keḅōusi diābōu hū sōulī mei.

*Yesuhā ohuejyai tageya tofōu tofōu i
(Mak 6:45-52; Jon 6:16-21)*

22 Kelegenōu, Yesuhā e dabai degedi o kediaḡmōkōu tobou, ni totodo mosole foudu fologaba, niḅukōu ohuejyai ilobōu ima. Aḡe o sasaj kediaḡmōkōu imabeedeiba diā youba, hobōu a ni habage kuhe ile.

23 O sasaj imabeede tobōumōu fogōu youmōu, e eḡofej ile, diḡo бага tobōulamōu bitqkōu felei. Huliā degeimōu, e eḡofej kotōu delei.

24 Dalali dugube, mosole ke ohuejyai duodo kokōu dalamōu, wi hiyedo hagumōu, tō bobouye mosole bohōula deimōu dugu.

25 Sabiyale hafej degeimōu, Yesuhā ohuejyai tageya ke tofōu tofōu diaḡmōkōu i.

26 Keḅōusi e dabai degedi o kediaḡ e ohuejyai tageya ke tofōu tofōu hagumōu duguomōu, guḡ hiyedo degele i. Keme duo kasagaj taḡa haguluyodema gōguḡa i.

27 Guḡ degele imōu duguomōu, e kelegenōu totodo tobou, ni hobōu gue degedama. Koḽume ʾanōu. Ni fi neḷedo dege dalama.

28 Kegemōu, Pitahā kōugue tobou, Hiye O, koḽume damaleḡ naḡo debabe, na ʾamokōu tobōuba, a ohuejyai tageya ke tofōu tofōu naḡmōkōu ile.

29 Yesuhā tobou, na haguayedeimōu, Pitahā mosole tōufogōu mulō, ohuejyai tageya ke tofōu tofōu Yesukōu i.

30 Iligi, wi hiyedo degeimōu dugu, e guḡ degeimōu molōuguomōu haguismōu, Hiye O, a dogōuguyedei.

31 Kege tobōumōu kelegenōu, Yesuhā dobogoḽu susuguo Pita toḷōumōu tobou, neḡ damaleḡyodeibe huyadefej. Na kageimōu fi bolōu maḡ dala?

32 Kegemōu, dilie mosole foudu fologomōu, wi ke mei degei.

33 O mosole foudu duweguei kediaḡ ke duguomōu, emokōu yubu sugulo fiya duwoguali, naḡe damaleḡdo Godihā Dihiyode tobolōu i.

*Yesuhā sa Genesaretkōu do o sasaj sūdo bologuqumōu bolō degele i
(Mak 6:53-56)*

34 Yesubōu diā ohuejyai dama sa Genesaretkōu fologai.

³⁵ Fologoumōu, sa kē tie o kediā Yesuhā midihō duguo tawale hobogou. Tawale hobogoumōu, tā dogogueimōu, sa sa hafej dege dalagua o sasaj kediā die do o sasaj moṽuma haguasie felegai.

³⁶ Felegamōu, emokōu tā neleđo dege kōugue tobolōu i, nā ne yukuei kē seseguba, do o kediā ne yukuei fe kokōunōu kugugueiba, bolō degele ileyodele i. Kegeimōu, diā Yesuhā yukuei fe kokōunōu kugugueimōu, olōufej bolō degele i.

15

Godihā tā kahage di kōuguai egei kēme gabama feleido dala (Mak 7:1-13)

¹ Kegemōu, Farisi obōu, Mosesā kuolōu yo dulo i obōu kediā sa Jerusalem tōufogōu yamōu, Yesukōu fologa yodu,

² ne dabai degedi o kediame di kōuguai egei kē sesele idiyi mei kēme kageimōu degele idiyi? Diā kageimōu dobogoṽu bigili mei nalē nalā idiyi? de yodulo i.

³ Kegemōu, e sima tobou, ni Godihā tā, ni dumabeedei kēme kageimōu sima muguomōu, niōu ni kōuguai midihō kenōu sesega idiyi?

⁴ Godihā kōugue tobou,
Aye adiōu diliemokōube midihō bolofej kenōu hehegieyedei. *Kisim Bek 20:12*

Haba kōugue tobou,
O koyohā e aye adiōu diliemokōu tā kasagaj dege tobōubabe, o kēme wouba tolo ileyodei. *Kisim Bek 21:17*

⁵ Kenōusi niđe kōugue tobōudi, o koyohā bi ta e aye adiōu diliemokōu nele sagaj kē haba Godikōu neleyodema makoubabe,

⁶ niđe o kahage e aye adiōu diliemokōube midihō bolofej kē hegidayede tobolōu idi. Kegei kahā niđe Godihā tā huyafej degema, niōu ni kōuguai o kediā egei kenōu tobolōu idi.

⁷ Niđe taenōu tobolōu idi o. Aisaiaha habage tama degele kē toboube, e nimokounōu kōugue tobolōumōu nalaj,

⁸ O sasaj koṽudiage mā hube taenōu hebele fogulo idi, kenōusi die fiđe ahudo dalagua. Amokōu ta dala mei.

⁹ Diā hehegedibe, oe kuolōu maj kenōu hehegile idi. Kuolōu tā koṽume Godihā tayodema, amokōu mōu yoṽuwa kege kōumōu hohobolōu idi. *Aisaia 29:13*

Yesuhā o duo sibigi degedi kahā tā kē tobou (Mak 7:14-23)

¹⁰ Kegemōu, Yesuhā o sasaj haguismōu, haguasie kefegumōu tobou, ni mā tā duloba tawamabeedei.

¹¹ Nalē di nalā idi kahage di duobe ta sibigi degediyi mei. Tā kasagaj di tobolōu idi kahanōusi o di duo sibigi degedi.

¹² Kegemōu, e dabai degedi o kediā emokōu haguasie yodulo i, Farisi o kediā ne tā kē dulomōu dafa ili kēme nā de tewe?

13 Yesuhā tobou, mā Aye hebenitōu duwo kahā ɛ hebe hai sa dala. Nalɛ hou ɛ segeli mei oloufeɛ kɛme yoŋu tefeboude teigima hebesele.

14 Nɛ Farisi o kediā toufougou fogou ima. O kediā o sasaj hehegilibe, diame o diho du degei o sa degei. Dihō du degei o tahā yogo diho du degei o ta wolou ibabe, diliebe dilioufa uloudu fiasigile.

15 Kegemou, Pitahā tobou, ta makai na tobou kahā sibige ke eimokou hehegie tobouyedei.

16 E sima tobou, nɛme kageimou fi totou degele iya?

17 Nalɛ oloufeɛ di nalā idi kɛme guamedunou mulomou, habage tamakou feledi.

18 Ta kasagaj toboudi keɛi, o fimaj duge feɛ kahā, o duo sibigi degedi.

19 A toboloube, midihō kasagaj milougadi oloufeɛ o fimaj duge tama degedi kouguei ke tobolou, fi kasagaj maɛi midihō, o wodi midihō, sasaj hiyoubou, o hiyoubou degedi midihō, bi hiyow moŋudi midihō, gulokou tobolomou ta sadi midihō, yogo susuga toboudi midihō.

20 Midihō kegeiyenou o duo kuhe sibigi degedi. O dobogoŋu bigili mei nalɛ naɛi kahage ɛ duobe ta sibigi degediyo mei.

Huti Kenan sasaj tahā Yesukou damaleyodei (Mak 7:24-30)

21 Kegemou, Yesuhā sa ke toufougou ilemou, sa Tairbou sa Saidonbou keleya ke siei.

22 Sumou, sa kile sasaj, ɛ hutibe Kenan, ɛ hagua haguisa tobou, Hiye O, nāme Devithā huti. Nā amokou soloudo dege. Mā sasaj dihi duo kasagaiye tou dala. E hagi hiyedo dugulu.

23 Kenousi Yesuhā ɛ ta ta sima tobouli mei kahā, ɛ dabai degedi o kediā emokou haguasie ta nelɛdo dege, nā sasaj ke tobouba fogou ile. E di habage haguisa toboumou haguluyodele i.

24 Kegemou, Yesuhā sima kougue tobou, Godihā a toboumou hagueibe, Israel o sasaj kedianou dogougulamou haguei. O sasaj kediamme wai sipsip fogou sagaj kenou tefei.

25 Kenousi sasaj kahā hagua hafeɛ dege yubu sugulo fiya duwoli, Hiye O, nā a dogouguyede tobou.

26 Yesuhā sima tobou, kegeligi di sisigo nalɛ ke moŋuma, so kediamokou hebeseiye.

27 Sasaj kahā tobou, Hiye O, nā damalɛdo tobolouye, kenousi so kediage nalɛ fi die ayeħā fafai hayedu fiasigili ke nalā idi.

28 Yesuhā tobou, soboude, ne damaleyodeibe hiyedo. Nā yodu kɛme a duyodeimou, ɛ sasaj dihi ke bolō degei.

Yesuhā do o sasaj sudo bologuomou bolō degele i

29 Kegemou, Yesu ɛ sa ke toufougoumou, ohueɛyai Galili koya ke iligi, bitokou folo duwei.

30 Duwomou, o sasaj sudo haguasie kefele i. Ibigidio tofigile ibou, diho du degele ibou, abogoŋu dobogoŋu gulaj degele ibou, ta mei degele ibou,

do o sasaj sũdo ilobũde moŋuma haguasie felega, Yesuha abogoŋu hafej dege dogogule imou, e oloufej bologuomou, bolq degele hobogou.

³¹ O sasaj kedia dugube, ta mei o kedia ta imou, abogoŋu dobogoŋu gulaj degele i kedia bolq degele imou, ibigidio tofigile i kedia tofou tofou youmou, dihq du degele i kedia baha imou duguo kesigiemou, Israel o kedia Godiha hu hebele fogolo i.

*Yesuha o 4,000 kege kediamokou nale nej
(Mak 8:1-10)*

³² Kegemou, Yesuha e dabai degedi o kedia haguismou, haguasieimou kougue tobou, a o sasaj kediamokou soloude degeli. Aboude dalaguali, sawisie kamadia kege mei degeimou, nale mei degei. A o kedia me mou kege yamabeede toboloube dafa, dia yolugi, ali hegieye tofigile sagaj degele iye.

³³ E dabai degedi o kedia sima tobou, sa kuokoube hebe mei mihinou sa. Di ou sibe kilija kele mamoumaba, o sasaj sũdo kouguei koŋu file?

³⁴ E diamokou yodu, ni ou sibe kage dala? Dia tobou, ou si dioyosi kegebou, miye huyadefej ilo keleboudenou dala.

³⁵ Kegemou, Yesuha o sasaj kediamokou, ni mihikou duwoguamabeede tobou.

³⁶ E ou si dioyosi kege, miyeboude mala toumou, Godikou bolofejyode touuma, nale oloufej ke bafigimamou, e dabai degedi o kediamokou nejimou, dia o sasaj kediamokou fimou i.

³⁷ O sasaj oloufej kedia nale ke nala iligi guokou degele imou, isimo fofouguei ke kefema, tigi mosq tegei dioyosi kege kodu sa i.

³⁸ O nale nala i oloufej kedia me kege. Sasajbou sisigoboudene kou nala iye, haba diabou hu souli mei.

³⁹ Kegemou, Yesuha o sasaj kedia toumou fogou youmou, e mosole samou sa Magadan hafej dege kokou i.

16

*Dia Yesukou midihq gehe ta milou yedele i
(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)*

¹ Farisi obou, Sadyusi obou kedia Yesukou haguasimou, e tefeledugulamou emokou midihq gehe ta milou yedele i. Kegeiba, ei duguo tawale, name hebenitou ge Godiha tobou mou hagueidadele.

² E diamokou tobou, nige habi agudio wej degeimou duguomou be, idibabe sa bolq degeleyode tobolou idi.

³ Haba nige sa biyoumou, mabi dosogo degema agudio wej degeimou duguomou be, ifibe wi hiyedo hagualeyode tobolou idi. Ni agudiletou duguomou be, sa bolq degele bou, kasagaj degele bou keme kou tawale idiye, kenou si dabai a kou lege deggadi kaha sibigebe ni ta tawale ili mei.

⁴ Ifi kou bou gebe o sasaj kedia Godi tobekou muguomou, midihq doudo mei kenou milolou dalagua. Diage midihq gehe milou ba dugulamou degele iliye, kenou si midihq gehe ta milou ba dugulo ile mei. Midihq

gehe, o Jonahā dugu sagaī kenoū tefeledugulo ile. Yesu e kegetoboū matoū fogoū i.

*Tā makaibe Farisi oboū Sadyusi oboū kediā die oū sidi mola kokoū matoboū**

(Mak 8:14-21)

⁵ Kegemoū, Yesuboū e dabai degedi oboū diā mosole sama, ohuejyai iloboū ya fologamoū dugube, oū si ta sali mei. E dabai degedi o kediā totoū dege fogoū yai.

⁶ Yesuhā diamokoū tā makai koū gue tobou, nioū tawaiboū. Farisi oboū Sadyusi oboū kediā die oū sidi mola keme ni mouye.

⁷ E dabai degedi o kediā e kegetoboū moū dulomoū, diounoū tugulo toboloū i, ege di oū si sali mei kahā degemoū toboloū yodele i.

⁸ Diā tugulo toboloū imoū Yesuhā tawalemoū tobou, ni damaleyodeibe huyadefei. Ni kageimoū di oū si mei ke tugulo toboloū iya?

⁹ Kageimoū ni toto tawale ili mei? Di oū si houyosi kegete ke o 5,000 kegediamokoū fi kelegebe, nale isimo fogoube tigi moso tegei oloū fei kage sa ilou?

¹⁰ Haba di oū si dioyosi kegete ke o 4,000 kegediamokoū fi kelegebe, nale isimo fogoube tigi moso tegei oloū fei kage sa ilou?

¹¹ Kageimoū ā toboloū be ni ta tawale iyo mei? Ā oū sidi tobou li mei. Ā toboube ni me Farisi oboū Sadyusi oboū kediā die oū sidi mola keme nioū tawaiboū yode tobou.

¹² Kegemoū, diā tā ke dulo tawale i. E tobou keme oū sidi molayode tobou li meye, Farisi oboū Sadyusi oboū kediā hehegedi tā keme nioū tawaiboū yode tobou.

Pitahā Yesube Godihā makaiyode tobou

(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

¹³ Kegemoū, Yesuboū diā ya, sa Sisaria Filipai hafei dege kokoū fologamoū, e dabai degedi o kediāmokoū koū gue yodu, o sasaī kediāge O Kediā Dih̄i keme koyodade tawale iya?

¹⁴ Diā tobou, o ilo kediāge name fafeleya degedi o Jonyode toboloū ili. Haba ilo kediāge Elaijayodele ili. Haba o ilo kediāge name Jeremaiayodele imoū, haba iloyege habage-degele-duguo-tobou di-o tayodele ili.

¹⁵ Yesuhā haba yodu, nioū ge ame koyoyode tawale iya?

¹⁶ Kegemoū, Saimon Pitahā tobou, name Godihā makai o Kelesu, yooū kegenoū daladi o kahā, e Dihiyodei.

¹⁷ Kegemoū, Yesuhā tobou, Jonhā dihi Saimon, na hohoboloū noū. Yobe, na tā kooū toboloū keme namokoū be o tae ta hegili mei, namokoū be ma Aye hebenitoū duwo kahanoū hegi kahā degemoū.

¹⁸ Pita,* ā namokoū toboloū kuhe, name bogo sa degei, nele hiyedo. O sasaī amokoū damaleyodeibabe, diā namokoū haguasie kefeguo nele dege dalaguale. Todi kahāge diame gabale sagaī mei.

* **16:4 16:5-12** Oū sidi mola kahā sibigebe die midih̄o kasagai. * **16:18 16:18** Hū Pita kahā sibigebe bogo.

19 Hebeni Hiye Ohā o sasaj wolōu daladi sa kahā a soṽudi ki keme a namokōu nele. Nā sa sibige kuokōu ge degedamabeede tobou babe, Godihā hebenitōu gene degedamabeede tobolōu. Haba nā sa sibige kuokōu ge boloyode tobou babe, Godihane hebenitōu ge boloyode tobolōu.

20 Kegemōu, Yesuhā e dabai degedi o kediamokōu neleḏo dege tobou, nige ame Godihā makai o Kelesuyode tobōu damabeedei.

Yesuhā e tolo hafej degeimōu, e dabai degedi o kediamokōu midihō yoṽu degedi sagaj kenōu tefele degemabadomōu hehegiei

(Tq Hiye 16:21-20:34)

Yesuhā yufido eme tolo ileba, haguā gehe degeleyodei
(Mak 8:31-9:1; Luk 9:22-27)

21 Kelege Yesuhā e dabai degedi o kediamokōu yoṽumakōu tama degele ke yoma hehegieibe, e kōu gue tobou, a sa Jerusalemkōu ile foloba, odo odobōu, mogōu du dalaguadi hiye obōu, Mosesha kuolōu yo dulo i obōu olōu fej kedia degeiye, ame do hiyedo dugulo. Ame wouba tolo ile, haba sawisie kamadia kege mei degeiba, a haguā gehe degele.

22 Kegemōu, Pitaha Yesu wolōu teguo ilemōu, emokōu gofoṽudo dege tobou, Hiye O name kegei ke dugulo mei. Keme a dafa.

23 Kenōu si Yesuhā boholōu mōu, Pitakōu kōu gue tobou, Tama, nā mā tobekōu i. Nage a degele ke akogulu. Name Godihā fimajibe tawaiyo mei. Name o kedia fimaj kenōu tawali.

24 Kegemōu, Yesuhā e dabai degedi o kediamokōu tobou, o koyohā a seselababe, e yoṽusie huyafej degeba, a hebe fufuguomaj hebele ile sagaj kenōu tefele, a seseyede tobou.

25 O koyohā yoṽu e finōu tolōu subabe, e fi keme mei degeiba, tolo ile. Ha o koyohā mā habage sesele iligi toubasi, e fiḃe tofousogo tofousogo tofolōu ke moloṽu.

26 O tahā sa sibige kuokōu bimaj olōu fejdo kōu moloṽuye, haba e fi gehe ke mōu li mei dalali toubabe, bi olōu fej kahage e fiḃe ta dogōu gulo mei. E bimaj kahage fi tofousogo tofousogo tofolōu keme ta mamoloṽu sagaj mei.

27 Damaleḏo, O Kedia Dihihā e Aye Godihā hohōbōu de hagualebe, e esol o kediabōu de haguale. Haguaba, hebe ke nelebe, midihō obe yoṽu milōu gai sagaj kenōu tefele nemōu ile, hebe kasagajibōu, hebe bolōbōu de o sasaj kediamokōu tanōu tanōu nemōu ile.

28 A n̄imokōu damaleḏo tobolōu kuhe. O ilo kuokōu tafalagua kedia teli mei dalaguali, O Kedia Dihi eme Hiye O dege haguaba, o sasaj wolōu dalalaba degeiba dugulo ile.

17

Yesuhā tōu boholōu mōu gehe degeimōu dugulo i
(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Sawisieï walajyosi kege mei degeimôu, Yesuhâ Pitabôu, Jemsbôu e mala Jonbôu de bitou sasado kotou wou ma folomou, diounou deleigui.

² Diâ baha dalaguamou, Yesuhâ tou bohoulou mou gehe degei. E midihobe aso hohogudi sagai kenou tefehe hohogumou dugulo i. E yukueine fo dege hohoguo dalamou dugulo i.

³ Kelegenou, haba dugube, o Mosesbou Elaijabou * dilie tamâ degemou, Yesubou de ta kolo imou dugulo i.

⁴ Pitahâ ke duguomou, Yesukou tobou, Hiye O, di kou le tofolou be bolô. Na tagaibabe, a kou le moso dihifei kamadia kege togolo. Tabe ne moso, tabe Moseshâ moso, tabe Elaijahâ moso.

⁵ Pitahâ kege tobolou dalali dugube, mabi fo degei kahâ migile, diâ olou fei gogumou dugu. Mabi timi kilege ta uwo ta kou gue tobou mou du, koume ma Dihi. Age eme tagadido, emokou hoho hiyedo degeli. Niye e ta dumabeede tobou mou du.

⁶ Kegemou, e dabai degedi o kedia ta uwo ke dulo, gue hiyedo degemou, yubu sugulo fiya, miye duweguei.

⁷ Miye duwoguamou, Yesuhâ hagua hafei degemou kuguguema tobou, ni haguama. Gue degedamabeedei.

⁸ Diâ haba dugube, Yesuhâ esofei tafalamou dugulo i. O tabou tafalamou dugulo ili mei.

⁹ Kegemou, bitou ke tou fogou muguolugi, Yesuhâ diamokou neledo dege kou gue tobou, ni dugu keme omokou hobou ta tobou dama. Dalali, O Kedia Dihi e tolo ileba, Godihâ haguagiba widai tou fogou iba, ise kelege kuhe tobou mabeedei.

¹⁰ Kegemou, dabai degedi o kedia yodulo i, kageimou Moseshâ kuolou yo du o kediage Elaijabe ebukou haguayede tobolou iya?

¹¹ Kegemou, Yesuhâ tobou, damaledo, Elaijabe ebukou haguaba, bi olou fei douusulo.

¹² Kenou si a nimokou tobolou kuhe, Elaijabe ebukou kou haguei. Hagumou, o kediage eme ta duguo tawale ili mei. Emokou dio die fiye tawagai sagai kenou degele i. O Kedia Dihibe, diâ degeiye, ene do dugulo.

¹³ Dabai degedi o kedia ta ke dulomou, diage eme fafeleya degedi o Jon tobolou dade tawale i.

*Yesuhâ o dihi ta duo kasagaiye tou ke bologuomou bolô degei
(Mak 9:14-29; Luk 9:37-42)*

¹⁴ Yesubou e dabai degedi obou diâ mugua, o sasai sudo dalagua kokou folougoumou, o ta hagua, Yesukou yubu sugulo fiyoumou dugulo i.

¹⁵ Hiye O, na ma o dihi emokou solou do degeyede tobou. E fi totou dege dio koulugi fiya hagua dedi, do hiyedo dugudi. Doulukou ne fiyadi, talekou ne fiyadi.

¹⁶ A ne dabai degedi o kediâmokou kou malâ iye, kenou si diâ bologuomou ta bolô degeli mei.

* 17:3 17:3 Mosesbou Elaijabou diliebe Juda o kedia kou guai o bolou, afudo kou tofigile i.

¹⁷ Yesuhā tā ke dulomōu tobou, ifi kōu bōu gedo o sasaj̄ n̄ime ta damaleyodele iyo mei. N̄i fimaj̄ibōu, n̄i midihōbōu be dōdo mei. Ame n̄ibōu de hiyedo dalalebe dafa. A n̄i tōu fogōu lamōu degeliye, kenōu si dihi keme amokōu malā haguama.

¹⁸ Dihi malā hagumōu, Yesuhā duo kasagaj̄ kokōu gofoŋu dege tobōu mōu, duo kasagaj̄ ke fogōu imōu, dihi ke kelegenōu bolō degei.

¹⁹ Kegemōu, e dabai degedi o kediā diesofei emokōu haguasiemōu, eige duo kasagaj̄ ke igile mugulobe kagei kahā hagi degei? de yodulo i.

²⁰⁻²¹ Kegemōu, e diāmokōu tobou, n̄i Godikōu damaleyodili mei kahā. A n̄imokōu damalēdo tobolōu kuhe. N̄i damaleyodeibe nalē mastet ho sagaj̄ huyadefei kegei dalali, bitōu kuokōu, nā kugule teguo ile dalayede tobōu babe, bitōu koŋumahā awouba dugulo ile. Damalēdo, n̄i Godikōu damaleyodema, kage kage degelaba degeibabe, n̄i sasale degelenōu.

*Yesuhā haba tage eme tolo ileba, haguā gehe degeleyodei
(Mak 9:30-32; Luk 9:43-45)*

²² Kegemōu, Yesubōu e dabai degele idi obōu diā sa Galili duo kodu kefeguomōu, e diāmokōu tobou, O Kediā Dihibe oe ho o kediāmokōu seseguba,

²³ wouba tolo ile, haba sawisiei kamadia kege mei degeiba Godihā haguagiba e gehe degele. E dabai degedi o kediā tā ke dulomōu, e sihou hiyedo degele i.

Yesuhā Godihā mosō kokōu sele kefema nei

²⁴ Yesubōu e dabai degedi obōu diā ya, sa Kaperneamkōu fologamōu, Godihā mosōkōu n̄edi sele kefedi o kediā Pitakōu hagua yodulo i, n̄i tisahage Godihā mosōkōu n̄edi sele keme de n̄edi? Haba n̄ediyo mei?

²⁵ Pitahage, e n̄ediyo de tobou.

Kegemōu, Pitabe mosōkōu folo, tā ta tobōu li mei dalamōu, Yesuhā emokōu yodu, Saimon, nā kage fimōyua? Gamani sibidi sele kefedibe, sa sa hiye o kediage o koyo diā sele ke kefema nelē idiya? Dioŋu die sosō diā sele kefema n̄edi? Haba o ilo kediā n̄edi?

²⁶ Pitahā tobou, o ilo kediānōu n̄edi. Kegemōu Yesuhā tobou, damalēdo, kegei kahā degemōu dioŋu die sosō diā sele kefema nelē idiyo mei.

²⁷ Kegeligi Godihā mosō sibidi sele kefedi o kediā damokōu gofoŋu degele iye. Kegei kahā, nā ile, ohueiyai kokōu folo, miye bese. Miye yufido moloŋu keme, nā e maga guloba dugulobe, mogoudu sele dalaba dugulo. Nā sele ke malā ile, Godihā mosō sibidi sele kefedi o kediāmokōu nelēba, koŋume Yesu ele sele kefei nelī kuheyode tobou.

18

Hebeni Hiye Ohā di wolōu dalale sa kokōu gebe, o koyobe hu hiyedo dalale?

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ Kelegebe, Yesuhā e dabai degedi o kediā emokōu haguasie yodu, hebeni Hiye Ohā ei wolōu dalale sa kokōu gebe, o koyobe hebenitōu hu hiyedo dalale?

² Kegemōu, Yesuhā dihi huyadefeḡi ta haguīsoumōu hagumōu, die timḡdu tefegi.

³ Tefegiemōu tobou, a nḡmōkōu damalēdo tobolōu kuḡe. Nḡ fḡ bohōlōu ba, dihi huyadefeḡi koḡḡu sagai dege ho fogōu babe, hebeni Hiye Ohā wolōu dalale sa kokōu be nḡ ta folo meido.

⁴ Kegei kaha, o koyoha yoḡusie huyafeḡi degeba, dihi koḡḡu sa degeibabe, hebeni Hiye Ohā wolōu daladi sa kokōu be eme hu hiye dege dalale.

⁵ Kegeba, o koyoha amokōu damaleyodemaba, ma huya ke dihi huyadefeḡi koḡḡu sagai ta dogōu gubabe, abōu de dogōu gulu.

*Midihō kasagai kahage damaleyodei ke makodi
(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)*

⁶ Yesuhā haba tobou, o taha degeiye, dihi damaleyodei koḡḡu sagai tae midihō kasagai milōu babe, o keme oye igi hiyedo ta, e gabagikōu tigama, to ai hiyekōu hebele muguba tolobe bolofeḡi. Keme hebe hiye mei. Hebe Godihā nelebe hiyedo folodo.

⁷ Sa sibige o diama, nḡme nḡōu tawaiḡōu, yobe nḡ degeiye, o sasai kedīa ya, midihō kasagai milōu ga idi kaha degemōu. Damalēdo, midihō kasagai milōu ga idi keme nḡ ta akogulo sagai meiyē, kenōu si o midihō kasagai ke hehegiēdi o name noḡḡu tawaiḡōu.

⁸ Ne dobogoḡḡu, haba ne abogoḡḡu kaha na wolōu ile midihō kasagai ta milōu babe, na ke diafolōu hebele filā. Kegema, na fḡ geḡe ke moḡḡubasi, na dobogoḡḡubōu, abogoḡḡubōu tanōu feibe bolō, tabōu mei. Na dobogoḡḡubōu abogoḡḡubōu bolōu dalali, dou mei degediyo mei kokōu hebele muguye.

⁹ Ne diho kaha na wolōu ile midihō kasagai ta milōu babe, ne diho ke tele filā. Kegema, na Godihā wolōu dalale sa kokōu foloubasi, na diho tanōu feibe bolō, tabōu mei. Na diho bolōu kege dalali, dou sakōu hebele muguye.

¹⁰⁻¹¹ Kegemōu, Yesuhā haba tobou, nḡōu tawaiḡōu, nḡge sisigo koḡḡu tafalagua tanōu ta mabōu yode tawadama. Yobe, a nḡmōkōu tobolōu kuḡe, esol o sisigo ke wōu ma dalaguadi kedīame ma Aye hebenitōu duwo kaha midihōkōu duwoguadi kaha degemōu.

*Ta makaibe wai sipsip fogou kokōu ma tobou
(Luk 15:3-7)*

¹² Yesuhā haba kōu gue tobou, nḡ a kōu gue tobolōu kokōu kage fimḡuya? O taha wai sipsip olōu feḡi 100 kege dalaye, tanōu ta fogōu babe, o kaha de ka siale? Damalēdo, o kaha wai sipsip 99 kege bitōu sa kokōu dalagua ke tōu fogōu ile, wai sipsip tanōu feḡi fogou ke ka siale.

¹³ A nḡmōkōu damalēdo tobolōu kuḡe. O kaha kolugi duguo malāba, hohō hiyedo degele. Wai sipsip olōu feḡi 99 kege fogōu li mei kedīamokōu be hohō hiye degele mei.

¹⁴ Nebe, nḡ Aye hebenitōu duwo, ege e sisigo tanōu ta fogolōu be dafai.

O nogoha midihō kasagai milou ke doḡsusudi midihō

15 Yesuhā haba tobou, nogohā namokōu midihō kasagaj milōu babe, nā ile ē duguoba, nolōu nōu duwoguali, midihō kasagaj ē milou ke dōsususu. E nē tā ke dubabe, nelebe haba mogo degele.

16 Haba ē nē tā du ho fogōu babe, nā o tanōu yo bolōuyo kege ta duguo wolōu ileba, kuhe dōsususu. Kegeibasi, O bolōuyo, kamadia kege kedia haji ke duguo tawaleba dōsusulo. *Lo 19:15*

17 Nogohā die tā kene ta du ho fogōu babe, haba damaleyodele i o sasaj kedia mokōu tobou yedei. Haba die tā kene ta du ho fogōu babe, nage eme damaleyodili mei o sagaj, gamani sibidi sele kefedi o kasagaj sagaj kegeiyode tawa.

18 Kegemōu, Yesuhā haba tobou, a nīmokōu damaledo tobolōu kuhe. Nj sa sibige kuokōu ge akogubabe, Godihane hebenitōu ge akogulo. Haba nj sa sibige kuokōu ge boloyode tobou babe, Godihane hebenitōu ge boloyode tobolōu.

19 A haba nīmokōu tobolōu kuhe, sa sibige kuokōu ge nj o boloyue fi tanōu degeba, bi ta moloŋu sagaj degeiba diho baga tobou babe, mā Aye hebenitōu duwo, ē nīmokōu nele.

20 Damaledo, o bolōuyo, kamadiayo kegeye mā huya ke kefeguo dalababe, ane hagua, diābōu de kile dala.

Tā makaibe dabai o taha yogohā ē bi moŋ ke ta duguo fogōu li mei kokōu mā tobou

21 Kegemōu, Pitahā Yesukōu hagua yodu, Hiye O, mā mogohā amokōu haji degemōu ibabe, age olōu feibe kage gebe meiyodele? Dioyosi kegebe de bolō?

22 Kegemōu, Yesuhā sima tobou, dioyosi kegenōu mei. Olōu feibe dioyosi kege ke husoŋumōu folobe deba, 77* kegeyode tobou.

23 Duma, hebeni Hiye Ohā o sasaj wolōu daladi keme tā makai koŋu sã degei, sa sibige hiye o taha ē dabai degele idi o haguismōu haguasieimōu, bi afu nemōu i kahā hebe ke moŋ lamōu degei.

24 Yomogoube, o tae dabai degedi o ta emokōu wolōu hagua felei. O kahā bi hiyedo kōu moŋ, sele olōu feibe 10 milion kege.

25 E sele hebe ke nele sagaj mei kahā degemōu, ē hiye ohā kōu gue tobou, nabou nē sasajbōu nē sisigobōu nj olōu fei kege didiō dabai degemabeedei. Haba nē bimaj olōu fei tiga sele moloŋu kene, amokōu neyede tobou.

26 Dabai degedi o kahā yubu sugulo fiamōu duwoli, tā neledō dege tobou, nā baha duwo, amokōu dafada. Nē sele a naj keme a olōu fei bohōlōu nele.

27 Hiye o kahā tā ke dulomōu, ē dabai degedi o kokōu solōu do degemōu, a sele hebe keme duguo fogolōu yodei.

28 Kegemōu, dabai degedi o kahā mulomōu fogōu ile dugube dabai degedi o ta, ē mogo ke hagamōu dugu. Yogo kokōu be ē sele huyadefei olōu fei 10 kegenōu kōu neji. Kenōu si, ē mogo kokōu gofoŋu degemōu,

* 18:22 18:22 77 sagaj, 70x7 sagaj kege. Kenōu si sibigebe sūdoyode tobou.

dobogoūyue e gabagidu toloū moū fifigiligi tobou, a namokoū sele nej ke amokoū totodo neyedei.

²⁹ Kegemoū, yogohā yubu sugulo fiyamoū duwoli, tā nelēdo dege tobou, nā baha duwo, amokoū dafada. Nē sele ā naj̄ keme ā oloū feī bohouloū nelē.

³⁰ Kenoū si e dafamoū, e mogo ke didio degei. Dalali, sele kahā hebe keme oloū feī bohouloū nej.

³¹ Kegemoū, dabai degele idi o ilo kediā kegesi ke duguo kesigiemoū, hohō degele ili mei. Diā ya, die hiye okoū, nē dabai degedi o kahā yogokoū midihō kasagaī milouyode toboloū i.

³² Hiye o kahā diā toboloū ke dulomoū, e dabai degedi o ke hagnosisomoū hagua feleīmoū tobou, name dabai degedi o kasagaī. Ā mā sele hiyedo, nā naj̄ hebe keme duguo fogou, taboū meiyodei, nage amokoū tā nelē dege tobou kahā degemoū.

³³ Ā nā koū soloū do degei. Kageimoū, nā nē mogo koū soloū do degeli mei?

³⁴ Hiye o kahā gofoū degemoū, e dabai degedi o ke didio mosō diā daladi o kediāmokoū sesegumoū, womoū iligi, sele naj̄ kahā hebe keme oloū feī bohouloū nej.

³⁵ Kegemoū, nige nogo diā nimokoū hagi degei dalaba gebe meiyode ho fogoū babe, kenoū tefei mā Aye hebenitoū duwo, ene ni midihō kasagaī ke gebe meiyodele mei.

19

*Yesuhā obe soboū hulomoū hiyafogoū di kahā tā ke tobou
(Mak 10:1-12; Luk 16:18)*

¹ Yesuhā tā oloū feī ke toboū ma mei degeimoū, e sa Galili toū fogoū, sa Judiakoū ile folomoū, tō Jordan iloboū i.

² O sasaī sudo e sesega yai. Kokoū ge, Yesuhā do o sasaī bologuoūmoū, die do oloū feī bolō degele i.

³ Kegemoū, Farisi o ilo kediā Yesukoū haguasie, e tefele dugulamoū yodulo i, Moseshā kuoloū maiyege, obe soboū huloba, haba moū de hiyafogoloū noū?

⁴ Kegemoū, e diāmokoū tobou, nime Godihā kuguokoū nalaī dala keme husoūma duguo tawale ili mei sa degei? Yomogou kelegebe, bi oloū feī miloū gai o kahage

Oboū sasaīboū de miloū gai.

Stat 1:27

⁵ Miloū mamoū koū gue tobou,

Kegei kahā degemoū, obe e aye e adioū toū fogoū ile, e sasaīboū de dogoū gubabe, dilie toū be tanoū feī dege dalale.

Stat 2:24

⁶ Diliebe boloū mei, diliebe tanoū feīdo degei. Kegei kahā degemoū, Godihā tigama fogou keme o tae ta kusiadayede tobou.

⁷ Kegemoū, diā emokoū haba yodulo i, Moseshage oe kuguo nalama soboū kokoū nelēba kuhe hiyafogoū yedei keme kageimoū toboloū?

8 Kegemōu, Yesuhā tobou, Moseshā obe sobōu hulomōu hiyafogolōu be tabōu meiyodei, keme nī fībe hilīgido dalaguamōu, e kege kuhe tobou. Kenōu si afu yomogou hagueibe, kege degele idiyo mei.

9 A nīmokōu tobolōu kuhe, o koyohā e sobōu, o hiyou ta degeli mei ke hiyafogōu ba, haba sobōu ta hubabe, o keme sobōu hiyou moloŋu.

10 Kegemōu, e dabai degele idi o kediā tobolōu i, sobōu huloba, hiyafogolōu keme hagi degei kahā degemōu, sobōu hu ho fogōu basi boloyode tobolōu i.

11 Kegemōu, Yesuhā kōu gue tobou, a tobolōu keme o olōu fei dulo sagai meiyē, o ilo Godihā nele neimōu dalagua kedianōu si mā tā ke tawaleba tolōu ile.

12 Duma, o ilo kelebe sobōu huli mei o. Ilo kelebe kege mōu yoŋuwa daladibe, e adiōu hā bolō mei kasagai degei malā felemōu dalali, ifi dala kuhe. Ilo kelebe oe die tōu ilo ke diafou kahā degemōu, diā dihi degele sagai mei. Ilo kelenōu si hebeni Hiye Ohā dabai degele kahā degemōu, diā sobōu hulo meiyodele i. Nī o tahā mā tā ke dulo sagai degeibabe, nī tā ke dumabeede tobou.

*Yesuhā sisigobe emokōu haguasiemabeede tobou
(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)*

13 Kegemōu, o sasai kediā die sisigo moŋuma, Yesuhā e dobogoŋu diāmokōu dogoguo, Godikōu diho bagā tobōu yadomōu haguasiei. Kenōu si e dabai degedi o kediā ke duguomōu gofoŋu dege tobolōu i.

14 Yesuhā tobou, nige sisigo kediame hobōu akogudama. Tōu fogōu ba, dioŋu amokōu haguamabeedei. Hebeni Hiye Ohā wolōu daladi sa keme o sasai sisigo ke sagai dalagua o sasai kediā bi.

15 Kege tobōu mamōu, sisigo kediā widiletōu dobogoŋu dogogue imamōu fogōu i.

*Bibōu o gisiai kaha Yesubōu de tā kei
(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)*

16 Kegemōu, o tahā Yesukōu hagua yodu, Tisa, a midihō bolō kagei ke milōu basi, ame fī tofousogo tofolōu ke moloŋu?

17 Kegemōu, Yesuhā sima tobou, nā amokōu kageimōu midihō bolofei ke yoduya? O tanōu tasi bolodo. Nā fī tofousogo tofolōu ke moloŋu sagai degeibabe, nā Godihā kuolōu tā olōu feido ke sesegayede tobou.

18 Kegemōu, o kahage, Godihā kuolōu olōu fei keme nage kagei kagei ke tobōu ya? de yodumou, Yesuhā tobou,

O hobōu woda.

Sasai hiyou degeda.

Hiyou hobōu moŋuda.

Gulokou tobolōu ba hobōu tā sada.

19 Aye adiōu diliemokōu be midihō bolofei kenōu hehegieyedei. *Kisim*

Bek 20:12-16

Haba tabe,

Nā noŋusie tagadi sagai kenōu tefele, nogo diāmokōu ne kegenōu tagayedei. *Wok Pris 19:18*

²⁰ Kegemōu, o gisiai kahā tobou, age kuolōu maj̄ olōu feī ke dulo sesegamōu haguei. Ā haba tabe keī degele?

²¹ Kegemōu, Yesuhage, namē doudonōu dalale sagaj̄ degeibabe, nā ile, nē bimaj̄ ke tiga, sele mōumaba, bi mei o kediamokōu fimōu i. Nā kege degeibasi, nē bi hebenitōu dala ke nā molōu. Kege degema, mā habage seseyede tobou.

²² O gisiai kahā tā ke dulomōu, fī hagī degemōu fogōu i, ē bimaj̄ hiyedo dala kahā degemōu.

²³ Kegemōu, Yesuhā ē dabai degedi o kediamokōu tobou, ā nimokōu damalēdo tobolōu kuhē. Bibōu oyege hebeni Hiye Oh̄a wolōu daladi sa kokōu ile folobe hagī hiyedo.

²⁴ Ā haba nimokōu tobolōu kuhē, wai kamelyege yukuei gofōu di aye kahā aya keme folo sagaj̄ mei, hagī hiyedo. Kenōu tefei, selebōu oe Godihā wolōu daladi sa kokōu folone hagī hiyedo.

²⁵ Kegemōu, dabai degedi o kediā tā ke dulomōu, diā bōu basiado kesigiemōu, emokōu yodulo i, kageibasi, o koyohā fī tofousogo tofousogo tofolōu ke molōu?

²⁶ Kegemōu, Yesuhā diamokōu maselemōu tobou, oyege ta tawaga degele sagaj̄ mei. Godihā degelenōu si hagī ta dala meiyode tobou.

²⁷ Kegemōu, Pitahā tobou, nā du. Eibe bimaj̄ olōu feī tōu fogōu mōu, nā sesele yolu kuhē. Ei kegei kahā hebe bolōdo keme keī bi molōu?

²⁸ Kegemōu, Yesuhā diamokōu kōu gue tobou, ā nimokōu damalēdo tobolōu kuhē. Sa sibigē kōumahā bi olōu feī ke gehē degelebe, O Kediā Dihih̄a yōu ē duwodi bolōdo kokōu folo duwoba, mā habage sesele idi o n̄ine duwodi bolofeido olōu feī 12 kege kokōu duwoguali, Israel kediā hut̄i olōu feī 12 kege ke wōu ma dalaguale.

²⁹ O koyohā amokōu damaleyodema, die mosobōu, die eye malabōu, die owōu bobasibōu, die aye adiōu bōu, die sisigobōu, die hebe haibōu olōu feī ke tōu fogōu babe, hebe bolofeī o kediā mal̄a ilebe, olōu feī 100 kege mal̄a ile. Diamē fī tofousogo tofousogo tofolōu kēne mal̄a ile.

³⁰ Kenōu si o s̄udo, ifi amulō yolu kediam̄e habagekōu do yale. Haba o s̄udo, ifi habagekōu do dalagua kediam̄e amulō yale.

20

Tā makaibe hebe hai dabai degele idi o kediamokōu mā tobou

¹ Yesuhā haba kōu gue tobou, hebeni Hiye Oh̄a o sasaj̄ wolōu daladi keme kōu guei, sa hiyedo tou o tāhā gusugudo ē hebe haikōu sele dabai degele o ilo kele kolugi dugu sagaj̄ kegei.

² Hebe hai obōu o kahā kōu gue tobou, ifi dabai mei degeiba, nī tanōu tanōu sele dio* tanōu tanōu mōumōu ileyode tobōu mōu, dabai degedi o kediā boloyodema ya, ē hebe haimikōu fologamōu dabai degele i.

* **20:2 20:2** Die t̄ae sele h̄ube 'denarius'. Sawisiēi tanōu kahā dabai degei kahā hebe keme sele 'denarius' dio tanōu feī nelē.

³ Sabiyamōu, 9 klok sagaj kelege, hebe hai obōu o kahā haba ilemōu dugube, o ilo kelege kefegudi sa kokōu mōu tafalaguamōu dugu.

⁴ E o kediaṁokōu, nīne mā hebe haimikōu ya, dabai degema mei degeibasi, a nīmokōu hebe doḡdo dabai nī degei kenōu tefele neḡyode tobou.

⁵ E kege tobōu mōu, diā ya, e hebe haimikōu fologamōu dabai degele i. Habage, agali 12 klok kelegebōu, haba habi 3 klok kelegebōu, e haba ile o tage moḡuma haguamōu, e hebe haimikōu ya fologamōu dabai degele i.

⁶ Haba habi 5 klok sagaj kelegene, e ilemōu dugube, o ilo kelene mōu kege tafalaguamōu dugu. Kageiye, nīme gusugu kelege mōu nōu tafalaguali, habi degeiya? de yodu.

⁷ Kegeimōu, diage, o tae eimokōu dabai ta degemabeede tobōu li meiyode tobolou i. Kegeimōu hiye o kahage, nīne mā hebe haimikōu ya, dabai degemabeede tobou.

⁸ Kegemōu, huliā degela deimōu kelege, hebe hai obōu kahā e dabai dia daladi o kokōu kōu gue tobou, dabai degele ili o olōu fei kedia haguissouba haguasieiba, nā die dabai degei kahā hebe ke neyedei. Nā dabai kahā hebe ke nēmōu ilebe, nā uwage yai o kediaṁokōu bukōu yomogōu fimaba, haba diaḡbukōu yai o kediaṁokōu be uwagedo fiyede tobou.

⁹ O habi 5 klok kelege dabai yoma degele i o kedia haguasie, diā tanōu tanōu, sele dio tanōu tanōu maḡa i.

¹⁰ Kegele iligi, o dabai diaḡbukōu do degele i o kedia uwagedo haguasiemōu, diāme sele sūdo moloḡudade tawale iye, kenōu si diāne o tanōu tanōu, sele dio tanōu tanōu maḡa i.

¹¹ O kedia dugube, diāne sele diobe tanōu tanōu moḡumōu duguomōu, hebe hai obōu kōu gofoḡu dege tobolou i,

¹² o uwagedo haguasie dabai degele ibe, diā dabai huyafei degele iye, kenōu si nage diaṁokōu be dabai kahā hebe eimokōu neḡ sagaj kenōu tefele neḡ. Einōu si agali difi hiyedo kebōu de duguomōu dabai hiyedo degemōu hagulugi, huliā degela deimōu kelegenōu dabai olōu fei kuhe mei degei.

¹³ Kegemōu, hebe hai obōu o kahage dabai degei o tanōu tahā tā simamōu kōu gue tobou, mogo, a nānokōu midihō kasagaj ta milōu li mei. Da kōu fimaj tanōu fei degei kahā degeimōu, nā dabai degei kahā hebe keme sele dio tanōu fei moḡu.

¹⁴ Nā ne dabai degei kahā hebe koḡu maḡa fogōu iyedei. A o uwage dabai degei o kokōu ne nānokōu neḡ sagaj kenōu tefele neḡ.

¹⁵ Mā selebe mā binōu. A mā seleye degele sagaj kene mā binōu. Nā kageiye, a mā sele o kediaṁokōu neḡ kokōu kona degeiya?

¹⁶ Kegemōu, Yesuhā tobou, kenōu tefei, o sasaj, ifi habagekōu do dalagua kediaṁe amulō yale. Ifi amulō yolu kediaṁe habagekōu do yale.

Yesuhā uwagedo, qme tolo ileba, haba haguā geḡe degeleyodei (Mak 10:32-34; Luk 18:31-33)

¹⁷ Sa Jerusalemkōu yolugi, Yesubōu e dabai degedi o olōu fei 12 kege kediaḡbōu dioḡunōu kefeguomōu, e diaṁokōu tobou,

18 n̄i duma, di ifi sa Jerusalemkōū ile fologaba, o taḥā O Kediā Dihi kēme mogōū du dalaguadi hiye obōū, Moseshā kuolōū yo dulo i obōū kediamokōū seseguba, diage woloyodema tā samaba,

19 sa ta o kediamokōū sesegulo ile. Seseguba, diage emokōū susuga tobolōū yilo ima, tigi dofōū ye womaba, hebe fufuguomaikōū ikoke degeiba tolo ile. Sawisieī kamadia kege mei degeiba, Godihā haguagiba, gehe degeleyode tobou.

*Jemsbōū Jonbōū dilie hiye o degelamōū degele i
(Mak 10:35-45)*

20 Kegemōū, Sebedihā dihi bolōū dilie adiōū ḥā ē dihi bolōū kebōū de ile, Yesukōū folomōū, yubu sugulo fiyamōū duwoli, ā yodu tā dalayode tobou.

21 Yesuhā yodu, nā kej̄ kē tagaiya? deimōū, ē tobou, nā o sasaj̄ wolōū dalale kelegebe, nāge mā dihi bolōū koḥūme, ta nē dobogoḥū delekōū duwoba, haba tabe nē dobogoḥū fofohukōū duwoba deyede tobolōū ke tagali.

22 Kegemōū, Yesuhā diliemokōū sima tobou, nele amokōū koḥū yodulu kaḥā sibigebe nolōū ge defej̄ ta tawaiyo mei. Nele ā seseibabe, do ā dugulo kēme nelene de dugulo ile?*

23 Eḥā haba tobou, damaleḍo, nelene do ā dugulo sagaj̄ kenōū tefele kōū duguloye. Kenōū si o koyobe mā dobogoḥū delekōū duwoba, fofohukōū duwoba dele kēme ā ta makale sagaj̄ mei. Duwodi bolōū kēme mā Ayeḥā o bolōū ta yoḥū ē tagaiya kē makamaj̄ dalayode tobou.

24 Kegemōū, dabai degedi o ilo 10 kege kediā tā kē dulomōū, diā Jemsbōū ē malabōū diliemokōū gofoḥū degele i.

25 Kenōū si Yesuhā diā haguismōū, emokōū haguasieimōū kōū gue tobou, n̄i olōū fej̄ kōū tewe, sa ilo kelegebe hiye o kediā o sasaj̄ neleḍo dege wōū ma dalaguadi. Die ḥubōū o kediage o sasaj̄ kediamokōū hagi nelemōū, die tanōū sesegamabeede tobolōū idi.

26 Midiḥō kegei kēme n̄i degedama. N̄i o koyohā hiye o degelababe, o kē nāme o ilo kediā dabai degedi o degeyede tobou.

27 Damaleḍo, n̄i o taḥā ḥubōū o degelababe, o kē nāme nogo diā fisimōū dabainōū degedi o degeyedei.

28 O Kediā Dihi ē hagueine, o taḥā ē dogōū guyadomōū hagueli mei. Eḥā hagueibe, o sasaj̄ dogōū gulamōū haguei. Eḥā yoḥūnōū tolo ileba, o sasaj̄ sudo mamōū lamōū kuhe haguei.

*Yesuhā diḥō du degei o bolōū kege bologuqumōū bolō degele i
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)*

29 Yesubōū ē dabai degedi obōū diā Jeriko tōū fogōū imōū, o sasaj̄ sudo kediā sesega yai.

30 Yolugi dugube, diḥō du degei o bolōū kege a feḥōū duwoguamōū dugulo i. Dilie Yesu haguluyodeimōū dulomōū, hiligedo haguisa i, Hiye O, nāme Devithā ḥuḥi, nā ele solōū do degeyedele i.

* 20:22 20:22 Grik tāgege 'kope' kē nalaj̄ kaḥā sibigebe do hiyedo dugulo.

³¹ O kefeguo tefeleguei kedia gofoju degemou, diliemokou nele tadamabeede tobolou i. Kenou si dilie haba hiligedo haguissamou tobolou i, Hiye O, name Devitha huti, na ele solou do dege.

³² Kegemou, Yesuha iligi, ali duo kele tofolou, dilie haguissa yodu, nelege a nelemokou kei degele ke tagale iya?

³³ Hiye O, ele dihoobe bolodo degeiba bahale sagai degeliyode tobolou i.

³⁴ Dilie kege tobou mou, e solou do dege, dilie diho kokou kugumou, kelegenou dilie diho bolodo degeimou, dilie Yesuha ili sesele yai.

Yesuha sa Jerusalemkou ile folomou, o sasai kediamokou egei hehegiei

(Ta Hiye 21-25)

21

*Yesuha sa Jerusalemkou feleibe, gamani hiye onou tefe felei
(Mak 11:1-11; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19)*

¹ Yesubou dia yolugi, sa Jerusalem hafei degeimou, sa Betfage, bitou Olivkou dala kokou fologamou, e dabai degedi o bolou ta kediliemokou tobou,

² nele sa di dugulu kokou imabeedei. Nele ya fologaba dugu, wai doki, e dihi wilibou de, obe bagagie fogou tafalaba dugulo. Wai doki bolou ke fiyolou ba wolou haguama.

³ O tahā nelemokou yodubabe, Hiye Ohā dabai degele dalayodema. Mei degeibabe, totodo wolou haguasile.

⁴ Kojuume mou yojuwa tamā degeli mei, Godihā tā, habage-degele-duguo-tobou di-o kahā kou nalai keme damaledo tamā degeyadomou kuhe degei.

⁵ Sa Saion* tie o sasai kediamokou hehegiema, ni duguma, ni Hiye O eme e hu hebele fogudiyo mei, e nimokou wai doki tagetou folomou hagulu kuhe, wai doki wili kahā tagetou folomou haguluyodei. *Sekaraia 9:9*

⁶ Kegemou, dabai degedi o dilie sa kokou ya fologa, Yesuha kou tobou sagai kenou tefele degele i.

⁷ Dilie wai doki bolou, adiou bou e dihi wilibou de wolou haguasie, Yesukou felegamou, dilie yukuei sasado ke digima, wai doki bolou kahā tagetou dogogumou, Yesu e kotou folo biyei.

⁸ Wai doki tagetou duwomou imou, o sūdo die yukuei sasado ke digima, aba ke mamou yai. O ilo kedia hebe go diafigima haguasiemou, aba ke mamou yai.

⁹ O sūdo Yesuha ile amulo aliya yolubou, habageya haguasilibou kedia olou feido hiligedo kou gue tobolou i,

Devitha huti o, di emokou hohobou me.

Hiye Ohā huya ke hagulu o keme Godihā dogou guyedeibasi. *Buk Song*

118:26

* 21:5 21:5 Sa Saion keme sa Jerusalem.

Di Godikou hohobolou ba, e hu hebele fogume.

¹⁰ Kegemou, Yesu e iligi, sa Jerusalemkou foloumou, sa ke tie o sasaj olou fei kedia duguo kesigie yodulo i, o koume koyo?

¹¹ O sasaj kefeguo dalagua kedia tobou, koume habage-degele-duguo-tobou di-o Yesu, sa Galili duo kodu sa Nasaret o.

O kedia Godiha moso kekaimidu makisi degele imou, Yesuha folo igisei (Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)

¹² Kegemou, Yesuha Godiha moso kekaimidu folomou dugube, o kedia makisi degele imou duguomou igiseimou fogou yai. Sele tiga mojudi o kedia fafai ke ne biligisei. Sio kulu obou kedia duwoguadi ke ne biligisei.

¹³ E diamokou tobou, Godiha kuguokou be Ma mosobe diho baga tobolou idi mosoyode nalai dala.

Aisaia 56:7

Kenou si ni degeiye,

Ma mosobe hiyou mojudi o kedia womogou di moso sagaj degeli. *Jeremaia 7:11*

¹⁴ Kegemou, Yesu e Godiha moso kodu tafalamou, o diho du degele ibou, ibigidio tofigile ibou kedia haguasieimou, e bologoumou bolu degele i.

¹⁵ Kenou si mogou du dalaguadi hiye obou, Moseshu kuolou yo dulo i obou kediage e midihogehgeh milou goumou duguo kesigiemou gofou degele i. Gofou degele i kaha yo tabe kou guei, sisigo, Godiha moso kekaimidu dalagua kediane, hilgedo kou gue tobolou i, Devithu huti o, di emokou hohobou mebeede tobolou i kaha.

¹⁶ Hiye o kedia ta ke dulomou, Yesukou be, sisigo kedia tobolou ili keme nage de dulu? de yodulo i. Ehe, a kou duye, ta kuguokou nalai dala keme ni ta husouma tawale ili mei? Duma,

Na degeiye, sisigo hiye degele ibou, sisigo bisigofeibou kedia ne hu hebele fogulo idi.

Buk Song 8:2

¹⁷ E kege tobou ma, sa hiye Jerusalem tou fogou mou, sa Betanikou fogou ile tiei.

Yesuha tobou mou, hebe kiyou fafagale fiyei (Mak 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Sabiyomou, Yesu e sa hiye kokou bohoulou ma iligi hegie degei.

¹⁹ Iligi hebe kiyou ta a fekou tafalamou dugu. E ile hafej degemou dugube, kiyou keme kolo ta mali mei. Guoyenou dalaguamou dugu. Kegeimou, e hebe kiyou kokou tobou, name haba kolo ta ma da. Kelegenou, hebe ke totodo fafagale fiyei.

²⁰ Kegeimou duguomou dabai degedi o kedia kesigiemou tobolou i, kageimou hebe kiyou kou totodo fafagale fiyouya?

²¹ Yesuha tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe. Ni Godikou damaleyodema, fimaj boloubou mei debabe, nige a hebe kiyou kuokou degei sagaj kenou tefele degelenou. Hebe kiyou kokou degei sagaj kenou degele mei, ni haba bitou kuokou, na hagua, talekou fogu fiyayedeba, ni tobolou keme tama degele.

22 Nj̄ Godikōu damaleyodema yodubabe, nj̄ yodulu sagaj̄ keme ege nj̄mokōu nele.

Hiye o kedia Yesukōu, name o koyoha huya ke dabai degediya? de yodulo i

(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

23 Kegemōu, Yesube Godihā moso kekaimidu folomōu, o sasaj̄ kediamokōu egei hehegie tobolōu dalamōu, mogōu du dalaguadi hiye obōu, odo odobōu kedia haguasiemōu, emokōu yodulo i, name dabai koŋume koyoha huya ke degediya? Name o koyoha tobōu mōu, dabai koŋu kuhe degediya?

24 E o kediamokōu tobou, ane nj̄mokōu tā ta yodulamōu. Nj̄ amokōu doḡdo dege tobōu basi, ane nj̄mokōu o a tobōu mōu dabai degeli keme tobolōu.

25 Ma yodu tabe kōu gue, Jonhā fafeleya degedibe koyoha dabai? O kedia dabai? Haba hebenihā dabai?

Kegemōu, hiye o kedia dioŋunōu tugulo tobolōu i, di hebenihā biyode tobōu babe, ege nj̄ Jonhā tobōu di keme kageimōu damaleyodili mei de yodye.

26 Haba di obenōu tawaga degediyode tobōu bane, di o kediamokōu guē degele ile. Yobe, o sasaj̄ kediaḡe jonbe habage-degele-duguo-tobōu di-odade tawale i kahā degemōu.

27 Kegeimōu, o kedia Yesukōu ei ta tewe meiyode tobolōu i. Yesuhane tobou, ane o koyoha a tobōu mōu dabai koŋu dege haguei keme a nj̄mokōu ta tobolōu meiyodei.

Tā makaibe aye tanōu kahā e dihi bolōu kokōu mā tobou

28 Haba, Yesuhā hiye o kediamokōu kōu gue tobou, nj̄ kage tawaiya? O tabe o dihi bolōu dala. E ile, e dihi wolo kokōu tobou, mā dihi, nā ifi ile, hebe haimikōu dabai dege.

29 Dihi kahā kōu dafayodeiye, habage e fi bohōlōu mōu, hebe haimikōu i.

30 Haba e dihi ta kokōu ne yodumōu, dihi kahā tobou, aye, bolōdo, a ilyodeiye, kenōu si ili mei.

31 Dihi koŋuhage e ayeḡ tagai sagaj̄ kege degei? O kedia tobou, dihi wolo kahayodele i.

Kegemōu, Yesuhā tobou, a nj̄mokōu damaledo tobolōu kuhe. Ogōu ga tobōu ma gamani sibidi sele kefele idi obōu, o hiyou suluguadi sasaj̄bōu kediamē Godihā wolōu daladi sa kokōu be diabukōu fologale, nj̄me habage fologale.

32 Yobe, Jon e hagua, midihō doḡdo ke nj̄mokōu hehegielamōu kōu degeiye, nj̄ e tobou kokōu ta damaleyodele ili mei. Haba ogōu ga tobōu ma gamani sibidi sele kefele idi obōu, o hiyou suluguadi sasaj̄bōu kedianōu si emokōu damaleyodele imōu, nj̄ kōu duguye, kenōu si nj̄ fi bohōlōu mōu, e tobou kokōu ta damaleyodele ili mei.

Tā makaibe midihō kasagāi milōu ga idi o kediā hebe hai dia dalaguadi kokōu mā tobou

(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³ Yesuha hiye o kediāmokōu haba kōu gue tobou, nī tā makai ta koṽune duma. Sa obōu taḥā ē hebe haimikōu hebe hou sogogama kekai. Kekama mei degeimōu, miḥi dama, dugule bologuai, dabai degedi o ilo kediā hebe kolo kodu sama, tofōu tofolōu gagima, tigi kolo huēi gofoṽudo kē kuhe milōu gamabadomōu. Miḥi dama mei degeimōu, o kaḥā moṣone togoma tagetōu haba fogolo tegei. Hiyōu mōyue domōu dia daladi o kēme kotōu tafalayadomōu. Dabai olōu fei mei degeimōu, hebe hai obōu kaḥā o ilo kediāmokōu ē hebe hai kē heliofeī nelemōu, makisi degemabeede tobou. E hebe kolo ilo kelebe ē biyode tobōu ma, sa ahudo kuhe fogōu i.

³⁴ Habage, hebe kolo kē suwi degele hafeī degeimōu, hebe hai obōu kaḥā ahudo dalali, ē dabai o ilo kele ya, ē hebe kolo kē gama haguamabeede tobou.

³⁵ Keṅōu si, hebe hai dabai degele idi o kediā o ilo kediā haguasie felegomōu duguomōu tolōu i. O tabe diā tolōu mā woma fogou. Tabe diā woumōu tolo i. Tabe diā igiye woma fogou.

³⁶ Kegeimōu, hebe hai obōu kaḥā o ilo sūdo tobōu mōu yai. Eḅukōu yai kediāme sūdo mei. Ya fologomōu, hebe hai dabai degedi o kediā haba dioṽu degei sagāi kegenōu degele i.

³⁷ Kegemōu, uwagedo hebe hai obōu kaḥā ē dihido kē tobōu mōu, hebe haimikōu i. E ayeḥā tobou, diā mā dihiḥā ṭasi dulo ile.

³⁸ Dihi kē ile foloumōu, hebe hai dabai degele idi o kediā duguomōu, dioṽunōu tugulo tobolōu i, o koṽume, ē aye toubabe, ē ayeḥā bi olōu feibe ē moloṽu. Kegei degemōu, di dihi koṽune wouba tolo iba, hebe hai koṽu di moṽumebeede tobolōu i.

³⁹ Diā kegei tobōu mamōu, dihi kē tolōu mā maḷā ya, hebe hai feḵōu ge woumōu tolo i.

⁴⁰ Kegei kaḥā degemōu, hebe hai obōu kaḥā hagua felebabe, hebe hai dabai degele ili o kediāmokōu be kage degele? de yodu.

⁴¹ Kegemōu, hiye o kediā tobolōu i, o midihō kasagāi degele i o kediāmokōu be hebe kasagāi keṅōu neība tofigile ile. Kegeiba, hebe hai obōu kaḥā haba tobōu ba, o ilo kelege ē hebe hai kē heliofeī maḷā ile. Hebe kolo kē suwi degeiba, o kediā makisi degeba, ilo kele emokōu neleyode tobolōu i.

⁴² Kegemōu, Yesuha diāmokōu tobou, tā Godihā kuguokōu nalai dala kēme niḡe husoṽuma tawale ili mei? Tā kēme kuhe,

Mouti, moṣo togodi o kediā dugube kasagāi degeimōu kōu igile filei kēme ē haba meleya mouti fogou. Hiye Ohā degeiyenōu bolō degei dala kuhe. Ei dugulube, kēme holofeīdo, di tawaga tobolōu sagāi mei.

Buk Song 118:22-23

⁴³ Kegei kaḥā, a niḡmokōu tobolōu kuhe, Godihage niḡme wolōu dalale sagāi mei. Godihage sa ta o sasai, ē tā duloba, ē hebe hai kaḥā hebe kolo kē emokōu neḷe sagāi kediānōu wolōu dalale.

44 [O mouti kuokou kuwaba fiyoubabe, e dio olou fei gobou gile male. Haba mouti kaha o tagetou fiya foubabe, e dio olou fei gagile tuweledo male.]*

45 Kegemou, mogou du dalaguadi hiye obou, Farisi obou kediage, Yesuha ta makai keme diamokou tobolou dade tawale i.

46 Dia Yesu kou tolou ma ta salamou degeiye, kenou si degeli mei, dia o sasai kediamokou gue degemou. Yobe, o sasai kediage Yesube habage-degele-duguo-tobou di-odade tawale ili kaha degemou.

22

Ta makaibe sasai hulamou nale hiyedo kefeguomou nalq i kokou ma tobou

(Luk 14:16-24)

1 Kegemou, Yesuha hiye o kediamokou haba ta makai ta kou gue tobou,

2 hebeni Hiye Oha o sasai wolou daladi keme kou guei, hiye o taha e dihi o dihi kaha sasai hulamou degeimou, e ayeha e dabai degedi o kediamokou tobou mou, dia nale hiyedo kefele i.

3 Nale olou fei kefeguomou tobou, ni ya, o a afu kou diguo fogou kedia ma o dihi e sasai hulo dowo ke nale na haguamabeede tobou mabeedei. E dabai degele idi o kedia ya, kege kou tobolou iye, kenou si o sasai olou fei kedia dafamou, haguasili mei.

4 Haguasili mei kaha degemou, hiye o kaha haba e dabai degedi o ilo kediamokou tobou, ni ya, o a kou diguo fogou kediamokou nale kefeibe mei degeiyodema. Ma wai bulumakou oyebou, ma bulumakou tou bolofeidobou olou fei wala i. Nale olou fei kefegu dala. Ni haguasie, ma o dihi e sasai hulo dowo nale nalq imabeede tobou ma.

5 Kege kou ya tobolou iye, kenou si o sasai kedia olou fei dafamou fogou yai. Ilo kelebe hebe haimikou fogou yai. O ilo kelebe sele dabai dege yai.

6 Haba ilo kediage hiye o kaha dabai degele idi o kedia tou gama woumou tofigiei.

7 Hiye o kaha ke dulomou gofoju hiyedo degei. E ami o kediamokou tobou mou ya, o wala i o kedia olou fei woma mei degema, die mosone olou fei douye sisama mei degei.

8 Kegemou, hiye o kaha e dabai degedi o kediamokou tobou, ma dihiha sasai hulo dowo ke nale kou kefei mei degeiye, kenou si o a kou didigui kediamme o bolq mei kaha degemou, dia ta haguasili mei.

9 Ni ya, a goya fologaba, o sasai koyo ni dugulu keme diguma. Ma o dihi e sasai hulo dowo ke nale na haguamabeedema.

10 Kege tobou mou, dabai degele idi o kedia ya, a goya kamou suluguali, o ilo kele duguo wou ma haguasie felegai. Diamo midihq bolq milolou idi o sasajbou, midihq kasagai milolou idi o sasajbou sudo, hiye o kaha mosqdu kefegu, mosq ke amajai.

* 21:44 21:44 Tewe o kediage ta kofume Matyuhq nalalq mei o taha nalaj sa degeiyodele i.

11 O sasaj̄ kefequo duwoguamōu, hiye o kahā fele dugube, o tabe yukuei bolodo kal̄i mei. Sasaj̄ hulamōu yukuei kađi keme ta kal̄i mei duwomōu dugu.

12 Hiye o kahā yodu, mogo, name yukuei bolodo kal̄i mei keme kageimōu felej̄? Kenōu si e ta ta figa tobōu li mei.

13 Kegemōu, hiye o kahā e dabai degele idi o kediaṃokōu tobou, n̄i o ke dobogoṽubōu abogoṽubōu tigigima, fekōu hulia kele hebele filama. Hulia sa kokōu be, diā gosoloba die me dōu gile ile.

14 Damaleđo, Hiye Ohā o sasaj̄ sūdo kōu diguye, kenōu si ilo kelenōu haguasie felegamabadomōu makai.

Obege gamani hiye o Sisarkōu be gamani sibidi sele de nele, haba nele sagaj̄ mei?

(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

15 Kegemōu, Farisi o kedia yamōu, dioṽunōu tugulo tobolōu i, ta Yesuha tobōu gai ke tefele duguoba, ta salamōu degele i.

16 Diā kege fimamōu, dioṽu die dabai degele idi obōu, Herothā e dabai degele idi obōu kedia tobōu mōu ya, Yesukōu fologamōu tobolōu i, Tisa, ei kōu tewe, name damaleđo ta tobōu di o. Nā Godihā midihō hehegiedibe, damaleđo kenōu hehegiedi. Nā omokōu ta guē degediyo mei. Nā tobōu dibe, o hū dalabōu, o hū meibōu kediaṃokōu ta tanōu feinōu tobōu di.

17 Kegei kahā, ei yodu ta huyadefej̄ ta dala kuhē. Dige sibidi sele kefema, gamani hiye o Sisarkōu de nele, ha nele sagaj̄ mei? Nā kage tawaiya?

18 Kegemōu, Yesuha diā e ta salamōu degele ilidade tawalemōu tobou, n̄ime taenōu tobolōu idi o. N̄i kageimōu a tefele dugulo iya?

19 Sele kefedi sele dio ta malā hagua, aṃokōu hegimabeede tobou. Diā sele dio ta malā hagumōu,

20 e diaṃokōu yodu, figisa koṽubōu, hū koṽubōu debe koyohale?

21 Diāge Sisarhaleyodele i. Kegeimōu, Yesuha diaṃokōu tobou, damaleđo, Sisarhā bi debabe, Sisarkōu n̄ema. Godihā bi debabe, Godikōu n̄emabeede tobou.

22 Diā e ta ke dulomōu kesigie e tōu fogōu yai.

Sadyusi o kedia Yesukōu obe tolomōu hagua gehē degele idi ke yodulo i
(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

23 Sawisiei kelegenōu, Sadyusi o kedia Yesukōu yai. Diāge o tofigieibe hagua gehē degele ile meiyode tobolōu idi. Diā ya fologamōu, Yesukōu kōu gue yodulo i,

24 Tisa, Mosesā kōu gue tobou, o taha dihi ta degeli mei toubabe, e sosōu mei degeiye deba, haba e malāhā kuei sasaj̄ ke huloba dihi degeibabe, dihi keme e eyehā dihi degele.*

25 Afudo, o eye malā dei olōu fej̄ dioyosi kege kōu le deleigui. Wolo keme sobōu hulomōu, dihi ta degeli mei tolo imōu, haba e malāhā kuei sobōu kenōu hu.

* 22:24 22:24 Lo 25:5

26 Ɛne dihi ta degeli mei mōu tolo imōu, Ɛ maḷa taḥane nebe kenōu tefele degei. Kegenōu degeligi, eyē maḷa olōu fei dioyosi kege keme tofigile hobogou.

27 Habagedo sobōu kene tolo i.

28 Kegeba, o tofigile i kedia hagua iba, sobōu kene haguouba debabe, o dioyosi kege kediage, sasai keme o koyoha sasai degele? Dia olōu feibe sobōu tanōu kenōu hulo iyode tobolōu i.

29 Kegemōu, Yesuha sima tobou, nige Godiha kuguokou nalagai dala keme ta tawale iyo mei. Godiha nelene ni ta tawale iyo mei. Kegei kaha degemōu, ni ta gulai dege tobolōu ili.

30 O tofigiei kediame gehe degeibabe, sobōu hulo ile mei, mōu kege tofolōu, hebeni esol o sagai degele ile.

31 Haba o tofigiei o hagua gehe degeleyodili keme, Godiha kuguokou kou gue nalai dala, keme ni husouma tawale ili mei? Godiha kou gue tobou,

32 Ame Abrahamha Godi, Aisakha Godi, Jekopha Godi.* *Kisim Bek 3:6*
Ɛme tofigiei o kedia Godi mei. Godibe o gehe dalagua kedia Godiyode tobou.

33 O sasai kele kefeguo tafalagua kedia Yesuha hehegili ke dulomou kesigile i.

Godiha ta hiyedo folodo

(Mak 12:28-31; Luk 10:25-28)

34 Farisi o kedia dube, Yesuha Sadyusi o kedia ta sima tobou mōu, Sadyusi o kedia ta mei degele i ke dulomou, dia haguasie, Ɛ dala kokou kefele i.

35 Dia kile o tabe, Moseshā kuolou yo du o kaha degeimou, Ɛ Yesu tefele dugulamou kou gue yodu,

36 Tisa, Godiha ta, Moseshā nalagai olou fei kelebe, ta hiyedo tanou kaha olou fei goguo tobou keme kou?

37 Kegemou, Yesuha tobou,

Ni Hiye O Godi tagalebe, ni solou bou ni duobou ni fimai bou kaha olou feido tagamabeedei. *Lo 6:5*

38 Ta keme hiyedo folodo, ta taeye ta keme gabale sagai mei.

39 Godiha ta hiye tabe kuhe,

Na noousie tagadi sagai kenou tefele, nogo diamokou ne kegenou tagayedei. *Wok Pris 19:18*

40 Godiha ta bolou keme sibige hiyedo folodo dala. Moseshā kuolou tabou, habage-degele-duguo-tobolou-idi-o kedia tabou olou fei kaha sibigebe keheyode tobou.

Yesuha Farisi o kediakokou Godiha makai o Kelesube koyo? de yodu

(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

41 Farisi o kedia kefeguo tafalaguamou, Yesuha diamokou yodu,

42 Godiha makai o Kelesube ni kage tawaiya? Ɛme koyoha dihi?

Kegeimou diage Devitha* dihiyode tobolou i.

* 22:32 22:32 O kediame afu tofigile i, kenou si Godiha Ɛ dihile kokou be sosou dalaguayodei.

* 22:42 22:42 Devit Ɛme Juda o sasai kedia die kou guai hiye o.

43 Kegemōu, e diāmokōu yodu, Duo Bolofeiḥa degeiye, Devitha o Kelesube e Hiye Oyodeibe kageimōu tobolou? Devitha kōu gue tobou,

44 Hiye Ohā mā Hiye Okōu kōu gue tobou, nā mā dobogoḥu delekōu duwoba ibe deba, a ne ho o kedia moḥumaba, ne abogoḥu hayedu kefeguloyodei. *Buk Song 110:1*

45 Devithage Kelesube e Hiye Oyodei debabe, niḡe kageimōu o keme Devitha dihiyodele iya?

46 Kegemōu, diā o tae Yesuha tā ta sima tobōu li mei. Diā sawisieie kelege tofogōu mōu emokōu guē degeimōu, haba tage ta yodulo ili mei.

23

Yesuhage Farisi obōu, kuolōu yo dulo i obōu kediaḡe midihō kasagai milōu ga idiyodei

(Mak 12:38-39; Luk 11:43, 46, 20:45-46)

1 Kegemōu, Yesuha o sasai kefeguo dalagua kediaḡōu, yoḥu e dabai degele idi obōu kediaḡokōu tobou,

2 kuolōu yo dulo i obōu, Farisi obōu kediaḡe Mosesḥa degei midihō keḡnōu milōu ga idi.

3 Kegei kaḥa degemōu, diā hehegile ili olōu fei keme ni dulo sesema. Haba, midihō diā milōu ga idi keme ni degedama. Yobe, midihō diā hehegie tobolōu idi keme dioḥu ta milōu ga idiyo mei kaḥa degeimōu.

4 Diage bi haḡi dege tiḡama, o sasai kediaḡokōu maḡiye keḡnōu si haḡi hebeli keme dioḥune ta dogōu gulo idiyo mei.

5 Diā degele idi olōu fei keme, o sasai kediaḡ duguyadomōu nōu degele idi. Godihā tā nalagai sadi yukuei keme hiyedo keḡnōu kama suluguadi. Yukuei sasado kaḥa yosikōu tigi sasado ke gogomoguema keḡnōu kama suluguadi.

6 Oe nalē hiyedo kefema digumōu, nalā idi kelegene, diḡe duwodi bolofeiḡo kokōu duwogualenōu tagale idi. Egei mosokōu ne fologamōu be, egei tobolōu o ke hafeiḡo dege duwogualenōu tagale idi, o sasai kediaḡe diḡe huḡōu odade tawamabadomōu.

7 Kefegudi sa kokōu suluguadine, oe diā duguo agali bolofeiḡyodele ile keḡnōu tagale idi. Oe diḡe tisa hiyeyodele ile keḡe diā tagale idiyode tobou.

8 Keḡnōu si obege niḡe hobōu tisa hiyeyodele idama. Yobe, ni Tisabe tanōu fei. Ni olōu feibe eye maḡanōu dege dalama.

9 Sa sibigē kuokōu o ta ni ayeyodedama. Ni Ayebe tanōu fei, hebenitōu duwo keḡnōu.

10 Haba tabe, obege niḡe hiye oyodele idama. Ni Hiye Obe tanōu fei. Eme Godihā makai o Kelesunōu.

11 Ni o tanōu fei tae ni hiye o degeba, e ni dogōu gulo.

12 Yobe, o koyoha yoḥu e hu keḡnōu hebele fogubabe, Godihage o keme huyafei degele. O koyoha yoḥusie huyafei degeibasi, Godihage e hu ke hebele fogulo.

Yesuhage kuolou yo dulo i obou, Farisi obou kedia midihog kasagai milou ga idiyodei

(Mak 12:40; Luk 11:39-52, 20:47)

13-14 Kuolou yo dulo i obou, Farisi obou nime niou tawai bou. Nime taenou tobolou idi o. Hebeni Hiye Oha wolou daladi sa kaha a keme ni tefegudi, o sajai fologalamou degeimou be ni akogudi. Nime sa kokou fologouyo mei, haba o fologalamou degeimou ne, ni akogulo idi.

15 Kuolou yo dulo i obou, Farisi obou nime niou tawai bou. Nime taenou tobolou idi o. Ni suluguadibe, abogou abou, mosoleye dawalayabou de o kamou suluguadi, o ilo kelege ni egei dudi o degemabodomou. O taha ni ta dulo seseimou be, ni emokou hehegieimou, ene dou sa kaha a kenou sesedi. Damaledo, midihog kasagai e milou gadibe ni milou di ke gabai dala.

16 Niou tawai bou. Ni o sajai hehegielamou degele ilibe, nime dihog du degei o sajai. Yobe, nige obe Godiha moso kaha huya ke ta degeleyodema maka dege tobou babe, tabou meiyode tobolou idi. O taha Godiha moso kaha sele igi gol kaha huya ke ta degeleyodema maka dege tobou babe, nige e tobolou keme Hiye Oha dihile kokou damaledo degeyede tobolou idi.

17 Nime totou degele i, dihog du degei o sajai. Godiha dugulube, sele igi gol e moso kodu dala keme sibigebou mei dugulu. Sele igi gol keme Godiha moso kodu dala mei debabe, mabou sa degei dala. Godiha moso kenou si hubou.

18 Haba tabe, ni tobolou idibe, o koyoha Godiha gali sidi igimai kaha huya ke ta degeleyodema maka dege tobou babe, tabou meiyode tobolou idi. O taha gali e igimai kokou silamou degeli kaha huya ke ta degeleyodema maka dege tobou babe, nige e tobolou keme Hiye Oha dihile kokou damaledo degeyede tobolou idi.

19 Nime dihog du degei o sajai. Godiha dugulube, gali igimai kotou dala keme hubou mei dugulu. Gali keme Godiha igimai kotou sili mei debabe, mabou sa degei dugulu. Godiha igimai kenou si hubou dala.

20 Kegei kaha degemou, o koyoha Godiha gali sidi igimai kaha huya ke maka dege tobou babe, o kahage igimabou, gali silamou degeli kebou olou fei kaha huya ke maka dege tobou di.

21 Haba, o koyoha Godiha moso kaha huya ke maka dege tobou babe, o kahage mosobou, moso obou moso kodu daladi kebou olou fei kaha huya ke maka dege tobou di.

22 Haba, o koyoha hebeniha huya ke maka dege tobou babe, o kahage Godibou, e duwodibou olou fei kaha huya ke maka dege tobou di.

23 Kuolou yo dulo i obou, Farisi obou nime niou tawai bou. Nime taenou tobolou idi o. Ni kasalabou, segei daga dagabou de kefema dogoguemou i olou fei 10 kege dalaguamou be, tanou ta malamou, Godikou nele idi. Kenou si midihog bolu ilo kele ni totou degele idibe, dou do midihobou, solou do degedi midihobou, degeleyodei ke degedi midihobou olou fei keme ni

totou degele idi. Midihō bolōdo olou fei keme defeido kegenou degele dalamabeedei. Midihō bolō nī kou degele idi kene tou fogou dama.

²⁴ Nī o sasai hehegielamou degele i kelegebe, nime diho du degei o sagai. Nige obe nale saikou sosi dalaguamou mouma hebesedi sagai, kege degele idiye, kenou si wai kamel hiyedo nale saikou dala keme ta duguli mei, nama tou gudi.

²⁵ Kuolou yo dulo i obou, Farisi obou nime niou tawaibou. Nime taenou tobolou idi o. Nige ni kopebou melekibou be tagetou nou bigile idi. Duledube sibigi hiyedo dalaye, kenou si ni ta bigile idiyo mei. Nebe, ni duledu sibigi dalabe, bimaj duguo tagadi midihobou, haba niou ni fimajnou sesele idi midihobou ke sudo amamaj dala.

²⁶ Farisi o diama, nime diho du degei o sagai. Ni kope duledu bigibabe, tagetou ne bolonou dalale.

²⁷ Kuolou yo dulo i obou, Farisi obou nime niou tawaibou. Nime taenou tobolou idi o. Nime tei widagai sa bologuado similou gai ke sa degei. Obe dugulube, fo degei nebou do. Kenou si duledube, tei kaha diobou huibou tabale i dalagua ke sa degei.

²⁸ Nime kenou tefei. Obe dugulube, tagetou be nime doudo o. Haba duledube, nime kuolou gobou gidi midihobou, taenou tobolou idi midihobou ke degedi o.

²⁹ Kuolou yo dulo i obou, Farisi obou nime niou tawaibou. Nime taenou tobolou idi o. Habage-degele-duguo-tobou di-o tofigile i kedia widagai sa kokou ni dabal degele idi. Doudo o tofigile i kedia widagai sa kene ni bologuado similolou idi.

³⁰ Nige, eibe kou guai o kediabou de tofolou i debabe, eige dia degele idi sagai keme ta degele mei, habage-degele-duguo-tobou-idi-obe ta woumou tofigieiy meiyodele idi.

³¹ Ni kege tobou di kaha hegiliba, nime o, habage-degele-duguo-tobou-idi-o wala i o kedia die sosou yode tobolou ili.

³² Midihō kasagai niou milolou idi keme hobou dafadama. Niou ni kou guai o kedia degele idi sagai kenou tefema.

³³ Nime bei kasagai, hiye bei sa degei. Ta sale kelegebe, nime dou sakou yale. Ta kama fosigile sagai mei.

³⁴ Kegei kaha degemou, ni duma, a tobou ba, habage-degele-duguo-tobou-idi-obou, tewe obou, kuolou yo dulo i obou kedia nimokou haguasie hehegile ile. Kenou si ilo kediame ni wala iba tofigile. Nige ilo kediame hebe fufuguomai kou ikeke degele ile. Haba, ilo kediame ni egei mosokou ge tigi dofou ye woma tou fofou gueiba, sa sa iloya kusia fosige suluguale.

³⁵ Hebe kasagai ni molouube, doudo o, sa sibige kuokou deleigui ke, ni kou guai oe wala i kaha hebe ke molou. Damaledo, ni kou guai oe doudo o Abel woumou tolo i kelege tofougou haguabe demou, o Berekiaha dihi Sekaraia, Godiha moso ilokou dalamou, gali sidi moso ilokou dalamou, duo kele wala imou tolo i kokou.

³⁶ A n̄imokōu damalēdo tobolōu kuhe. Midihō kasagai afu kege degele i kahā hebe kasagai keme ifi dalagua o n̄i moloŋu.

Yesuhā sa Jerusalem o sasai kediamokōu solōu do degei
(Luk 13:34-35, 19:41-44)

³⁷ Yesuhā haba kōu gue tobou, sa Jerusalem o sasai, n̄ige habage-degele-duguo-tobōu di-o kedīa wala imōu tofigile i. O Godihā tobōu mōu n̄imokōu haguasiei kediane, n̄i igiye wala imōu tofigile iye, kenōu si a n̄imokōu solōu do hiyedo degeli. Sio ayomōu osobōu kahā e dihi tifiyiya hayedu kefeguo duwodi sagai kenōu tefele, age n̄ime kōu moŋuma kefegulo tagadiye, kenōu si n̄ige ta tagale idiyo mei.

³⁸ Duguma, obe n̄i sa koŋu makoma mei degeibabe, n̄ime bologua dalaguale mei.

³⁹ N̄i duma, a n̄imokōu tobolōu kuhe, n̄ige ame haba ta dugulo mei dalaguali, habage n̄i,

Hiye Ohā huya ke hagulu o keme Godihā dogōu guyedeibasi. *Buk Song 118:26*

24

Yesuhā Godihā moso makolo ke tobou
(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Yesuhā Godihā moso ke tōu fogōu imōu, e dabai degedi o kedīa emokōu haguasiemōu, n̄a Godihā moso olōu fei ke* duguyede tobolōu i.

² Kege tobolōu imōu, Yesuhā kōu gue tobou, a n̄imokōu damalēdo tobolōu kuhe. N̄i ifi moso olōu fei koŋu dugulube, habagebe igi tahā* igi yogohā tagetōu ta tilaba dugulo mei. Obe biyolugi, moso olōu fei igisema mei degele ile.

Yesuhā hagi sūdo habage tamā degele ke tobou
(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Yesu e bitq̄ Olivkōu duwomōu, e dabai degedi o kedīanōu fologamōu emokōu yodulo i, n̄a tobolōu keme koboge tamā degele? Kei makaiye bukōu tamā degeiba, ei duguoba, uwage sawisiei n̄a bohōlōu mā haguale, keme ise tamā degeladidade kuhe tawale ile? N̄a eimokōu tobōu yede tobolōu i.

⁴ Kegemōu, Yesuhā diāmokōu tobou, n̄iōu tawaibōu, kegeligi o tahā n̄i ogōu gaiye.

⁵ Yobe, o sūdo haguasieba, mā huya ke ogōu ga kōu gue tobolōu ile, ame Godihā makai o Kelesu. Kege ogōu ga tobolōu iba, o sasai sūdo die tā dulo ile.

⁶ N̄i biyolu uwo duloye, kenōu si guē degedama. Biyaleyodei dubane, n̄i hobōu ta kesigidama. Keme kōu tamā degeleye, kenōu si uwage sawisiei keme you.

* **24:1 24:1** Godihā moso olōu fei ke - Sa Jerusalemkōu be, Godihā moso hiye delei. Moso keme tanōu fei mei, moso sūdo hafej hafej dege biyomōu ibe, kekai duledu delei. * **24:2 24:2** Juda o kedīame moso igiyenōu togolo idi.

7 Sa ta obiyei kediā haguamaba, sa ta o kediabōu de biya ile. Sa ta hiye o taha haguaba, sa ta hiye obōu de biyale. Haba sa ilo kelebe o sasaj̄ hegie hiyedo dugulo ile. Sa sa iloyane gigima hiyedo haguale.

8 Ke tamā degele olōu fei keme sasaj̄ye dihi mōu lamōu do yomogōu dugudi sagaj̄ kenōu tefele dugulo ile.

9 Yesuha haba kōu gue tobou, kegeiba, oe n̄ime o ilo kediāmokōu seseguba makoloba do n̄ema wouba tofigile ile. Sa sa obiyei olōu fei kediā n̄ime dafa ile, yobe n̄i amokōu damaleyodele i kaha degemōu.

10 Kelegebe, o sasaj̄ sūdo amokōu damaleyodele i kediā a tōu fogōu yale. Diā dioūsie yogokōu dafouba dafouba dema, yogoha yogo ke ho o kediāmokōu sesegule ile.

11 Ogōu gai egei tobolōu idi o sūdo kediā haguama ogōu gai egei tobolōu iba, o sasaj̄ sūdo kokōu damaleyodele ile.

12 Godihā tā dudiyo mei midihō kahanōu sa sa olōu fei tefeiba, o sasaj̄ sūdo kediā dioūsie yogokōu fi tanōu degedi midihō keme mei degele.

13 Kenōu si o koyoha neledo dege dalali, uwage sawisieie ke hagua kogubabe, o keme Godihā mamoloū.

14 Godihā o sasaj̄ wolōu daladi kaha tā uwo bolofej̄ koū sa sa olōu fei dulo tefeiba, sa sa obiyei olōu fei kediāmokōu ne tobolōu siana tefeiba, ise uwage sawisieie ke kuhe tamā degele.

*Midiho kasagai milou gadi kaha bi ta tamā degele
(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)*

15 Yesuha haba kōu gue tobou, kegei kaha degemōu, n̄i midihō kasagai milōu gadi kaha bi ta Godihā mosō bolofej̄ kodu dogogu dalaba dugulo ile. Bi keme o habage-degele-duguo-tobōu di-o Danielhā kōu tobou.* O ke husoloū nage defeido husoūma tawa.

16 Bi ke dugubabe, sa Judia o sasaj̄ kediame bitokōu kama fosige fologama.

17 Bi kasagai ke dugulo kelegebe, o tae e mosō meleyatōu duwobabe, mulqba, e mosōdu bi ta moū foloda.

18 O taha e hebe haimikōu dalababe, haba bohōlōu mā ile, mosokōu e yukuei sasado ke moūda.

19 Sawisieie kelegebe, solōu do hiyedo, sasaj̄ dihi guokōu bōu kediabōu, sasaj̄ dihididiōu bōu kediame hagi hiyedo degeiba dugulo ile.

20 N̄i kegeligi, kulio abōu, misiholo duwodi sawisieibōu kelege kama fosige yaiye deba, diho bagā tobōu ma.

21 Yobe, kelegebe, hagi hiyedo dugulo kaha degeimōu. Sa sibigē koū ebeledo yomogōu mōu haguabe demōu, ifine hagi kegei ta duguyo mei kuhe. Habagene hagi kegei keme ta dugulo mei.

22 Godihā sawisieie ke sasa dege dogogubabe, o sasaj̄ olōu fei mei degele. Kenōu si o sasaj̄ yōūmakōu makai kediāmokōu solōu do degeba, sawisieie ke kuhe tōu dege dogogulo.

* 24:15 24:15 Daniel 9:27, 11:31, 12:11

²³ Kegeiba, sawisieie kelege, o taḥa n̄imokōu kōu gue tobolōu, duguma, Godihā makai o Kelesube kuhēyodeibabe hobōu dudama. Haba, o taḥa, Kelesube kele dalayode tobōu babe, n̄ige tā kēme hobōu damaleyodedama.

²⁴ Yobe, o ilo kelege haguasie, midihō geḥe geḥe kē hiyedo milōu gaba, ogōu gaba, ʼame Godihā makai o Kelesuyode tobolōu ile. Haba o ilo kelegene ogōu gai egei tobolōu ile. O kediā nelēdo degeiba, Godihā yoḥumakōu makai o sasai kediāne, haba diāmokōu damaleyodemabeedemaba degele ile.

²⁵ Duma, a n̄imokōu habage tamā degele kēme kōu tobōu ma mei degei.

²⁶ Kegei kaḥa, o taḥa n̄imokōu kōu gue tobolōu, duguma, Kelesube hebe mei miḥinōu sa kokōu dalayodeibabe, n̄i idama. Haba o taḥa ʼeme moso duledu dalayode tobōu babe, n̄i tā kē damaleyodedama.

²⁷ O Kediā Dihihā hagubabe, o sasai olōu feido n̄i dugulo ile. Yobe, dibie aso hagulu kokōu ge bila n̄qumōu be, aso mulu mōu gulegene olōu fei tefeledugulo idi. Nebe, O Kediā Dihi ʼene kenōu tefeledugulo idi.

²⁸ Kegemōu, Yesuhā tobou, o tofigiei tilagua sa kelege, sio mōu siye haguasie kefelele idi.

*Habage O Kediā Dihi haguale
(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)*

²⁹ Yesuhā haba kōu gue tobou, hagi hiyedo kē mei degeiba, kelegenōu, Aso gosolōu ba huliā degele. Oguone gosolōu ba hohō degele mei. Kuidihone agudiletōu ge fiyasigile. Damaledo, bimai olōu fei agudiletōu dalagua kēme awale hobogolōu. *Aisaia 13:10, 34:4*

³⁰ Kelegebe, O Kediā Dihihā haguale degeiba, sa sa o sasai olōu fei kediā e maka kē agudiletōu ge tamā degeiba duguo, guē dege gosolo ile. O Kediā Dihi ʼeme nelēbōu, hohō hiyedo kēbōu de mabiye malā migiba dugulo ile.

³¹ E e ʼesol o kediā tobōu ba, kibiye hiligedo haguasaba, o sasai yoḥu e biyode makai kē agudio tiligai isimokōu ge moḥumōu iligi isimokōu dele.

*Ni hebe kiyou kē tawama
(Mak 13:28-31; Luk 21:29-33)*

³² Yesuhā haba kōu gue tobou, n̄i hebe kiyou kē tawama. E goya kē kōu ye folouba, guo geḥe bisqubabe, n̄ige sa bolodo biyamōu iladidade tawalele idi.

³³ Nebe kenōu tefei, n̄i hagi olōu fei, a n̄imokōu kōu tobou sagai kē dugubabe, n̄ige O Kediā Dihi ʼeme hagualelidade tawama. E hagualebe hafeido degei keḥe.

³⁴ A n̄imokōu damaledo tobolōu kuḥe. Ifi kōu bōu ge dalagua o sasai be tofigili mei dalaguaba, a koḥu tobolōu kē olōu feido tamā degele.

³⁵ Agudiobōu sa sibigēbōu olōu feibe mei degele. Kenōu si mā t̄abe ta mei degele mei.

*Hiye Ohā haguale sawisieie kēme o taḥa ta tewe mei
(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30, 34-36)*

³⁶ Yesuhā haba kōu gue tobou, kegegai kē tamā degele sawisieibōu aso diḥobōu kēme o taḥa ta tewe meido. Hebeni ʼesol o kediāne ta tewe mei. Godihā Dihi ʼene ta tewe mei. E Aye yoḥunōu si tewe.

³⁷ Damaleđo, o sasajbe Noaha dalamou degei sagaj kenou tefeledalaguali, O Kedia Dihi e hagualladi keme ta tawale ile mei.

³⁸ To gihou hiyedo ke hagueli mei kelegebe, o sasaj nalebou huej bou de nala i. Obe sasajine hulo i. Dia kegega degele iligi dugube, Noabe e mosole foudou foloumou dugulo i.

³⁹ Dia ta tawale ili mei dalali, to hiyedo gihouma, o olou fei woma mei degei. O Kedia Dihi e haguale kelegene, nebe kenou tefeiba dugulo ile.

⁴⁰ Kelegebe, o bolouye hebe hai dabai degele dalaguaba, Godiha tanou molougi, tabe tou fogolou.

⁴¹ Sasaj bolouye ou ga tafalaguaba, Godiha tanou molougi, tabe tou fogolou.

⁴² Kegei degemou, ni defeido dia dalama. Ni Hiye Oha haguale sawisie keme ni ta tewe mei.

⁴³ Ni koou tawama, moso obou kahage hiyou moudi o taha huliame haguale keme e kou tewe debabe, e ta tiale mei, dia dalale. Hiyou moudi o kaha haguaba dugu, yoou akoguo tafalababe, ta folo mei.

⁴⁴ Kegei kaha, nina defeido dia dalaguama. O Kedia Dihi e hagualebe, ni ta tawali mei kelege, e kuhe haguale.

*Ta makaibe dabai o bolobou kasagibou kokou ma tobou
(Luk 12:42-46)*

⁴⁵ O fimaj bolodo, dabai defei bologuonou degedi keme hiye oyege e dabai o ilo kedia dia dalali, diamokou nale yoou makai kelegenou fiyadeba makale.

⁴⁶ Kegeba, hiye o kaha ile, bohoulou ma hagua feleba dugu, dabai dia daladi o kaha dabai bologua degele dalaba dugubabe, dabai dia daladi o keme hoho degelenou.

⁴⁷ A nimokou damaleđo tobolou kuhe. Hiye ohage e bimaj olou feibe o kegei kaha dia dalayadeba makale.

⁴⁸ Kenou si dabai dia daladi o keme doudo o mei, ege ma hiye obe toto haguale meidade tawaleba,

⁴⁹ yogo dia ebou de dabai degele idi ke woma, tigi kolo huej gofoudo nala idi o kediabou de huej bou nalebou hiyedo noubabe,

⁵⁰ e hiye oha hagualebe, sawisie e ta tawali mei, aso dih e ta tawali mei kelege haguale.

⁵¹ Haguaba, dabai dia daladi o ke bou basiado makoma, taenou tobolou idi o kedia sakou dogou guba, o kegele i o kediabou de dalale. Sa kokou gebe, dia gosoloba die me dou gile ile.

25

Ta makaibe sasaj gisiai 10 kege kokou ma tobou

¹ Yesuha haba kou gue tobou, O Kedia Dihi e haguba, hebeni Hiye Oha o sasaj wolou dalale keme, o sasaj ebele hulamou degeli ke haguale degeimou, sasaj gisiai olou fei 10 kege kedia, die kamaj tou ma, o ke alikou gelegulamou yai ta makai ke sa degei.

² Sasaj houyosi kege kedia me totou degei sasaj. Haba sasaj houyosi kege ta kedia me tewe sasaj.

3 Totou degei sasaj kedia kamaj kou tou ma yaiye, kenou si dia kamaj huejibou dou ma yali mei.

4 Tewe sasaj kediysi die kamaj huej gehe dou ma, kebou de tou ma yai.

5 Sasaj olou fei kedia yolugi, ali duo kele sasaj hulamou degeli o ke toto haguyo mei degemou, dia ali duo kele baha duwoguali yogou gua tiasigei.

6 Kegemou, huliame duo kelege, o tae hagnosisamou tobou, duma, o sasaj ebele hulamou degeli keme hagulu kuheyode tobou mamou, ise di ya geleguoba, wou ma imebeede tobou.

7 Kegemou, sasaj gisiai olou fei kedia tiei kesigiemou, die kamaj bologua i.

8 Totou degei sasaj kedia tewe sasaj kediakomou ni kamaj huej eimokou ta nemabeedei. Ei kamaj doube huej mei kaha degeimou gosolouma iliyode tobolou i.

9 Kenou si dia tobou, ei ta nele mei, ei kamaj huejibe nibou eibou olou fei kege tefeli mei. Ni ya, kamaj huej seleye gehe dou mabeede tobolou i.

10 Totou degei sasaj kedia kamaj huej dou lamou youmou, sasaj hulamou degeli o ke hagua felei. Feleimou, sasaj kamaj huej kou dala kedianou si o kebou de ya, sasaj hulo dowo ke nale kefegu kokou fologoumou, o tae a tefegu.

11 Kegemou, totou degei sasaj kediame habage hagua felega tobou, hiye o, hiye o, eibe a solougou yede tobolou i.

12 Kenou si, hiye o kaha sima tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe. A ni tewe mei.

13 Kegei degemou, Yesuha e dabai degedi o kediakomou, ni defeido dia dalama, Hiye Ohu haguale sawisieibou aso dihobou keme ni ta tewe mei kaha degemou.

*Ta makaike dabai o kedia sele heliofeji mala i kokou ma tobou
(Luk 19:11-27)*

14 Yesuha haba kou gue tobou, hebeni Hiye Ohu o sasaj wolou daladi keme ta makai kou sa degei, o taha sa ahudo ilamou, e dabai degele idi o kedia hagnosisomou haguasie felegoumou, e bimaj olou fei die dobogou tagetou dogogu.

15 Hiye o kahage e dabai degele idi o kedia midihou olou fei ke kou duguomou, o ta kokou be e sele 5,000 kina heliofeji nei. Haba o takou be sele 2,000 kina heliofeji nei. O takou be sele 1,000 kina heliofeji nei. Hiye o kaha sele olou fei kege nema fogou mou, e sa ahudo fogou i.

16 Hiye o ke fogou imou, o sele 5,000 kina mou kahage toto ile, sele dabai degeligi, haba sele 5,000 kina ta mou.

17 O sele 2,000 kina mou kahane nebe kenou tefele, haba sele 2,000 kina ta mou.

18 Kenou si, o sele 1,000 kina mou kahage ile, mih damamou, sele keme mogogu dogogu.

19 Kegemou, habagedo, hiye kaha bohoulou ma hagua felemou, diakomou, sele a nimokou nei keme kagele ilou? de yodu.

20 O sele 5,000 kina moṽ kahage, e sele 5,000 kina tabou de malaṽ hagua felemou tobou, hiye o, na sele amokou neibe 5,000 kina nei. Kenou si na dugu, a sele kahaṽ dabai degeligi, sele 5,000 kina haba ta moṽ kuheyode tobou.

21 Hiye ohaṽ tobou, name dabai degedi o bolofeido. Name bi huyadefeji bologuado dia delei kahaṽ degeimou, age name bi hiye olou fei kene na wolou dalayede tobolou. Aṽ ne hiye o, na haguba, da hohoṽ degeme.

22 Kegemou, o sele 2,000 kina moṽ kahane hagua felemou tobou, hiye o, na sele amokou neibe 2,000 kina nei. Na dugu, a sele kahaṽ dabai degeligi, haba sele 2,000 kina ta moṽ kuheyode tobou.

23 Hiye ohaṽ tobou, name dabai degedi o bolofeido. Name dabai bologuado degei. Name bi huyadefeji bologuado dia delei kahaṽ degeimou, age name bi hiye olou fei kene na wolou dalayede tobolou. Aṽ ne hiye o, na haguba, da hohoṽ degeme.

24 Kegemou, o sele 1,000 kina moṽ kahane hagua felemou tobou, hiye o, a tewe, name o kotido. Naleṽ o tae sogogai kene na kou moṽudi. Naleṽ hou o tae hebesei, hebe haimikou fologa maṽ i kene na kou gadi.

25 Kegei kahaṽ a guṽ degeimou ile, mihi dama, ne sele mogou dogogou fogou kema a malaṽ hagulu kuhe. Noṽu dugu.

26 Kegeimou, hiye ohaṽ sima tobou, name dabai degele dafadi o kasagaido. Nage aṽ naleṽ o tahaṽ sogogai kenou moṽudiyode tawai. Damaledo, nage aṽ naleṽ hou hebe haimikou o tahaṽ hebeseimou, fologa maṽ i kenou gadiyode tawai.

27 Na kege kou tawaiye, haba na maṽ selebe, sele habagie dogogudi timou * kokou kageimou dogoguli mei? Kege kou dogogu debabe, a bohoulou maṽ hagua, mayoṽu maṽ sele kebou, haba sele ilo kele tagetou dogou guomou moyode tobou.

28 Kegeimou, hiye ohaṽ o ilo kediamokou tobou, ni o kahaṽ sele 1,000 kina ke malaṽ ileba, o sele 10,000 kina moṽ kokou nemabeedei.

29 Damaledo, o tahaṽ bi dalababe, Godihaṽ bi tage dogou guoba, hiyedo degele. Ta mei degele mei. O ta bi hiye mei debabe, e bi huyadefeji dala keme Godihaṽ moloṽuyode tobou.

30 O koṽume dabai degedi o bolṽ mei. Huliakou hele muguma. Dioṽu sa kokou ge gosoloba die meṽ dou gile ile.

O Kediaṽ Dihihā o sasai olou fei figaba ta sale

31 Yesuhaṽ haba kou gue tobou, O Kediaṽ Dihihā e hohobou nelebou Godihaṽ esol o kediaṽbou de migigaba, yoṽu duwodi kotou duwoli, hebeni neleṽenou o sasai olou fei ke wolou dalale.

32 Sa sa o sasai olou fei emokou haguasie kefeguba, ege wai sipsip dia daladi o kahaṽ wai sipsibou wai memebou de figadi sagai kenou tefele o sasaine kegenou figale.

33 Wai sipsip kediaṽme e dobogoṽu delekou kefema, wai meme kediaṽme e dobogoṽu fofoukoku kefema dele.

* 25:27 25:27 Bouṽ taṽ bank.

34 Kegeiba, Hiye Ohā ē dobogoŋu delekou tafalagua kediamokou kou gue tobolou, mā Ayeħā nimokou midihō bolodo kou hegi, ni haguama, ē nimokou sa nelī kuħē. Sa sibige milou kelegebe, ege yoŋu ē sa bolodo ni wolou dalale keħe milou.

35 Yobe, ā hegie degeimou, ni amokou nale nei kaħā degemou. A huei nale sagai degeimou ne, ni amokou huei dou la nei. A asou sakou ile foloumou ne, ni a wolou mosodu felei.

36 A yukuei mei degeimou, ni yukuei nei. A do degeimou, ni a wolou delei. A didio mosokou duwomou, ni a dugu haguasiei.

37 Kege tobou ba, doudo o sasai kedia kou gue yodulo ile, Hiye O, eige na koboge hegie degeimou, namokou nale nelou? Eige name koboge huei nale sagai degeimou, namokou huei dou la nelou?

38 Eige na asou sakou be koboge ile foloumou, ei na wolou mosodu fologalou? Eige name koboge yukuei mei degeimou, namokou yukuei nelou?

39 Eige name koboge do degeimou, na wolou delei? Eige name koboge didio mosokou duwomou, na dugu yalou?

40 Kegeiba, Hiye Ohā kou gue tobolou, ā nimokou damaledo tobolou kuħē. Ni mā malā huħou mei ke dogou gudibe, ni a dogou gudi.

41 Haba, Hiye Ohā ē dobogoŋu fofokou dalagua kediamokou kou gue tobolou, Godiħā ni makoloyodei kaħā, ni a tou fogou ba, dou mei degediyo mei, Godiħā Tamabou ē esol o kediabou de makolamou milou kokou fogou imabebele.

42 Yobe, ā hegie degeimou, ni amokou nale ta nele idiyo mei kaħā degemou. A huei nale sagai degeimou ne, ni amokou huei ta dou la nelī mei kaħā.

43 A asou sabekou ile foloumou be, ni a mosodu ta wolou feli mei. A yukuei mei degeimou be, ni amokou yukuei ta nele idiyo mei. A do degeimou, ni a wolou deleli mei. A didio mosokou duwomou, ni a dugu yali mei.

44 Kege tobou ba, o sasai kedia kou gue yodulo ile, Hiye O, eige na koboge hegie degeimou duguomou dogou guli mei? Eige name koboge huei nale sagai degeimou duguomou dogou guli mei? Eige na koboge asou sabekou ile, haba yukuei mei degeimou, haba do degeimou, haba didio moso duwomou duguomou dogou guli mei?

45 Kegeiba, Hiye Ohā kou gue tobolou, ā nimokou damaledo tobolou kuħē. Ni o huħou mei ta dogou guli mei debabe, ni aħe ta dogou guli mei.

46 Kege tobou ba, midihō kasagai milolou idi o sasai kedia ē tou fogou fogou ya, die midihō kasagai kaħā hebe kasagai ke malā ile, do hiyedo, yoŋu kegenou dalale ke dugulo ile. Doudo o sasai kedianou si fi geħe malāba tofousogo tofousogo tofolou ile.

Yesu ē do hiyedo duguomou, tolo ilemou hagua geħe degei

(Tā Hiye 26-28)

26

*Hiye o kediā Yesu wouba, toloyodema doususulo i
(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2; Jon 11:45-53)*

1 Yesuhā tā olōu fei ke tobōu ma mei degemōu, haba e dabai degedi o kediāmokōu kōu gue tobou,

2 Gabama I Sawisieī* hiye kahā nalē kefeguo nādi kēme ōu daba kege, kēme nī kōu tewe. Kelegebe, o tae O Kediā Dihibe hiye o kediāmokōu seseguba, hebe fufuguomaikōu ikoke degele ile.

3 Kegemōu, mogōu du dalaguadi hiye obōu, odo odobōu kediā mogōu du daladi hiye o, e hu Kaiafashā mosokōu kefegulo i.

4 Kefeguomōu, Yesube amafei tolōu mā tā sama wouba tolo ileyodema doususulo i.

5 Kēnōu si di Gabama I Sawisieī kōu lege hobōu degedame, o sasai kediā duguoba, gofoū dege biya iye domōu.

*Sasai tahā huei hōbōu ke Yesuhā widiletōu sōu gu
(Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)*

6 Yesu e sa Betanikōu o Saimonhā mosokōu delei. O kēme dobo do kōu tōu ye bolō degei.

7 E nalē nalā duwomōu, sasai tahā botole igiye milou kodu hōbōu huei dou ke tolōu felemōu, Yesuhā widiletōu sōu gu. Huei hōbōu kēme bolofeido, di tawaga tobolōu sagai mei, afu sele hiyedoye mamōu.

8 Kegeimōu, e dabai degedi o kediā ke duguomōu, gofoū dege tobolōu i, kageimōu mōu makouya?

9 Di huei hōbōu ke makisi degemaba, sele hiyedo malāba, bi mei o kediāmokōu nelī debabe bolō.

10 Yesuhā diā tobolōu ili ke tawalemōu, diāmokōu kōu gue tobou, kageimōu nī sasai kuokōu hagi nelē iya? Ege amokōu midihō bolofeido ke hegili.

11 O bi mei o kediāme nībōu de hiyedo dalaguale. Anōu si nībōu de hiyedo dalale mei, ame toto fogōu ile.

12 A teli mei kōu bōu ge, sasai koūmahā huei hōbōu ke mā tōu guebōu koū sōu gulube, a toubā widalamōu degeli.

13 A nīmokōu damalēdo tobolōu kuhe. Sa sa olōu fei, oe mā tā uwo bolofei koū tobōu mōu suluguali, sasai koūmahā degeli kēne tobolōu ile. Kegeiba, o sasaiye eme ta totōu degele ile mei.

*Judashā Yesu Juda hiye o kediāmokōu seseguloyodema makai
(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)*

14 O ta eme Yesuhā dabai degedi o olōu fei 12 kege kahā duo kile daladi o, e hūbe Judas Iskariothā mogōu du dalaguadi hiye o kediāmokōu i.

* **26:2 26:2** Gabama I Sawisieī, 'Pasoba' tā kahā sibigebe kōu gue: Afu Godihā sa Isip sisigō wolo ke woumōu tofigiei, kelegebe Israel sisigō kediānōu si ta weli mei, mōu gabama i. Kegei kahā e tobou, nī Gabama I Sawisieī ke hohōbolōu ba, nalē kēfema nā demabeede tobou. Kege tobōu mōu, Israel o kediā sa Isip tōu fogōu, die sabekōu fogōu yai (Kisim Bek 12:1-42).

15 Folomōu, diāmokōu yodu, a Yesu n̄imokōu sesegubabe, n̄ige amokōu be keji nele ile? Kege yodumōu, diā sele dio h̄u soloŋu ile olōu feibe 30 kege emokōu neji.

16 E sele ke malamōu, kelegenōu Yesube kageligi tolōu ba hiye o kediamokōu sesegulo domōu fi hiyedo ma delei.

*Yesubōu e dabai degedi obōu diā nale nalā i
(Mak 14:12-21; Luk 22:7-14, 21-23; Jon 13:21-30)*

17 Ōu mola mei sidi sawisiei sasafei kelege, Yesuha dabai degedi o kedia emokōu ya yodulo i, n̄age eibe Gabama I Sawisiei kaha dowo ke nalebe kilija kele kefema nale tagaiya?

18 E tobou, sa Jerusalemkōu ya fologaba, o ta ke duguoba, emokōu kōu gue tobōu ma, ele Tisahage, a hagi dugulo keme hafei degeladi. A ma dabai degedi obōu ei ne mosokōu ya fologaba, Gabama I Sawisiei kaha dowo ke kefema nale nalā ileyode tobōu mabeedei.

19 Kege tobōu mōu, diā ya fologamōu, Yesuha tobou sagai kegenōu Gabama I Sawisiei kaha dowo ke nale olōu fei kefema dogogulo i.

20 Sa nugumōu, nale nalāmōu, Yesu duwomōu, e dabai degedi o olōu fei 12 kegene duweguei.

21 Nale nalā duwoguali, Yesuha diāmokōu kōu gue tobou, a n̄imokōu damaledo tobolōu kuhe. Ni o tahage ame ho o kediamokōu sesegulo.

22 O kedia ta ke dulomōu, fi hagi hiyedo degele i. O tanōu tanōu kedia yoma emokōu yodugamōu i, Hiye O, n̄age a tobolōu dei?

23 E tobou, o abōu de ōu si nale si huei melekidu masa nolū kaha a ho o kediamokōu sesegulo.

24 Damaledo, O Kedia Dihi eme tolo ile, Godiha kuguokōu nalai dala sagai kegenōu degele. Kenōu si O Kedia Dihi ho okōu sesegulo o n̄ame noŋu tawaibōu. Ne adiōu hage n̄ame malā fei mei fogōu homōu.

25 O Yesu ho o kediamokōu sesegulamōu degeli o Judas ene yodu, Tisa Hiye, n̄age a tobolōu dei? Deimōu Yesuha tobou, ehe, keme n̄ado degeleyode tobou.

*Yesuha ōu sibōu, tigi kolo huei gofoŋudo kebou de e dabai degele idi o kediamokōu neji
(Mak 14:22-26; Luk 22:15-20; 1 Korin 11:23-25)*

26 Yesubōu diā nale nalā duwoguali, Yesuha ōu si ta malā tolōu mōu, Godikōu bolofeyode tobōu mamōu, ōu si ke bafigima, e dabai degele idi o kediamokōu nemamōu, ni moŋuma n̄ama. Koŋume ma tōu yode tobou.

27 E haba huei kopekōu sōu guo maj ke malā tolōu mōu, Godikōu bolofeyode tobōu mamōu, diāmokōu nelēmōu, ni olōu fei huei ke namabeede tobou.

28 Koŋume ma kafei. Ma kafei koŋumahage Godibōu de mogo degedi midihō ebele ke hegili, o sasai sudo dogōu guba, Godiha midihō kasagai diā milōu ga idi ke gebe meiyodeyadomōu.

29 A n̄imokōu tobolōu kuhe. Sa kuokōu be, age tigi kolo huej gofoūdo keme haba ta nale mei ibe deba, mā Ayeḥa wolōu daladi sa kokōu ge, a haba n̄ibōu de tigi kolo huej gofoūdo ke kuhe nale.

30 Kegeimōu, diā diē tanōu ta fema mei degeimōu, bitōu Olivkōu fogōu yai.

*Yesuḥa kōu gue tobou, Pitahā e tobekōu muguloyodei tobou
(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)*

31 Kegemōu, Yesuḥa e dabai degedi o kediamokōu kōu gue tobou, ifi huliame, n̄ige amokōu hagi hiyedo haguba duguoba, n̄i olōu fej a tobekōu mugulo ile. Yobe, Godihā kuguokōu kōu gue nalaj dala kaha, A wai sipsip dia daladi o ke wouba tolo iba, e sipsip kefeguo dalagua ke olōu fej kusia fosigile. *Sekaraia 13:7*

32 Keṅōu si a haguā gehe degeibabe, sa Galilikōu be, n̄i you yale dalaba, abukōu ile.

33 Pitahā emokōu tobou, o ilo kediage nā hagi hiyedo duguba nā tobekōu mugulo ibabe, age nāme tobekōu mugulo meido.

34 Yesuḥa tobou, a namokōu damaledo tobolōu kuhe. Ifi huliame, sio ayomōu talj mei dalaba, kelege kamadia kegedo nage ame tewe meiyode tobolōu.

35 Keṅōu si Pitahā tobou, ame nabōu de tolo debane, age nāme tewe meiyode tobolōu mei. Yesuḥa dabai degele idi o olōu fej kediane kegenōu tobolōu i.

*Yesuḥa hebe hai sa Getsemanikōu ge Godikōu diḥo baga tobou
(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)*

36 Kegemōu, Yesuḥa e dabai degedi o kediabōu de sa Getsemaniyodele idi kokōu ya fologamōu, e diamokōu tobou, n̄ime kuokōu duwoma. Ame kugule ileba, Godikōu diḥo baga tobōu lamōu.

37 E wōu ma ibe, Pitabōu Sebedihā dihi bolōubōu de wōu ma i. Kegemōu, e hagi hiyedo degei.

38 E hagi hiyedo degeimōu, diamokōu tobou, ame hagi hiyedo dugulu kaha tolo sagaj degeli. N̄i abōu de kuokōu baha dalaguame.

39 E tafej ile, yubu sugulo fiyamōu, miye duwoli, kōu gue diḥo baga tobou, mā Aye, nā boloyodeibabe, a hagi ke dugulobe dafa. Keṅōu si a tagali sagaj ke degeda. Noū tagali sagaj keṅōu dege.

40 Kegemōu, Yesu e diḥo baga tobōu ma mei degeimōu, boholōu mā haguamōu dugube, o kamadia kediane yogōu gua tiasigei dugu. E Pita tiliguomōu yodu, n̄i abōu de baha duwoguali, aso diḥo tanōu ta mei degeli mei, n̄i kageimōu tiasigelou?

41 N̄i kōu le a diaba, Godikōu diḥo baga tobolōu dalama. Tefele dugu ta haguba, n̄i fiyasigeiye. Damaledo, fiyege kōu neledo dalaye, keṅōu si tōu be nele meiyode tobou.

42 Haba e tage ile kōu gue diḥo baga tobou, mā Aye, hagi kaha ame dohōu golōu sagaj mei debabe, noū tawali sagaj ke milōu gayede tobou.

⁴³ Haba bohólôu ma haguamôu dugube, e dabai o kediamé tiasigei dugu, yogôu gua hiyedo degeimôu.

⁴⁴ E dia tôu fogôu, haba tage ilemôu, diho baga toboube, yoŋu kôu tobou sagai kegenôu haba tobou.

⁴⁵ Kegemamôu, bohólôu ma hagua, e dabai degedi o kediamokôu kôu gue tobou, nime younôu misiholo tilagua? Duma, o ilo kelege O Kedia Dihi tolôu ba, midihô kasagai milôu ga idi o kediamokôu sesegulobe ifi hafei degei kuhe.

⁴⁶ Ni haguama, di yame. Duguma, o a tolôu ba, ho o kediamokôu sesegulo o keme hagulu kuhe.

*Judasha Yesu tolôu môu ho o kediamokôu sesegu
(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:3-12)*

⁴⁷ Yesuha kege tobolôu tafalali dugube, Judas hagamôu dugu. Judas eme Yesuha dabai o olôu fei 12 kege kaha duo kile daladi ta. O sũudo ebôu de aweki me bolôu kebôu, dôu wôu bôu de tôu ma haguasie felegai. O kediamé mogôu du dalaguadi hiye obôu, odo odobôu kedia tobôu môu kuhe haguasie felegomôu dugu.

⁴⁸ Judasha hiye o kediamokôu kôu tobou, a o ta nogôu goubabe, Yesube kehe. Ni o ke tôu mabeede tobou.

⁴⁹ Kegemôu, Judasha Yesukôu toto folo, Tisa Hiye, huliame bolofejyode tobôu mamôu, tolôu ma nogôu gai.

⁵⁰ Yesuha emokôu kôu gue tobou, mogo, dabai na degelamôu hagulu keme toto dege. E kege tobôu môu, o kedia Yesu hilige tolôu mamôu, ta salamôu degele i.

⁵¹ Kegemôu, o ta, Yesubôu de tafala kaha e aweki me bolôu yukuei foudu sai ke telemôu, mogôu du daladi hiye ohâ dabai degedi o ke fai, kehe taga mugu mihikôu fiyei.

⁵² Yesuha emokôu tobou, ne aweki ke bohólôu sagi. O tahâ awekiye biyoubabe, eme awekiye wouba tolo.

⁵³ Nage a ma Ayekôu yoduba, e esol o sũudo* kediamokôu toto tobôu ba haguasie, a dogôu gulo ile meiyode tawali?

⁵⁴ Kelegenôu, a kege yodubabe, Godihâ kuguokôu a hagi duguloyode nalagai dala keme damaledo ta tamâ degele mei.

⁵⁵ Kegemôu, Yesuha o kefeguo dala kediamokôu tobou, ni kadegeimôu awakibôu dôu wôu bôu tôu ma haguasie, a hiligedo tolôu iya? Ame hiyou moŋudi o mei, biyadi o mei. Sawisie olôu fei a Godihâ moso kekaimidu duwoli, o sasai kediamokôu egei hehegediye, ni a ta tolôu ili mei.

⁵⁶ Kenôu si ta, habage-degele-duguo-tobolôu-idi-o kedia kuguokôu nalagai dala keme damaledo tamâ degeyadomôu, a hagi koŋu kuhe dugulu.

Kegemôu, e dabai degedi o olôu fei kedia Yesu tôu fogôu kama fosigei.

*Dia Yesu ta sa i
(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:13-14, 19-24)*

* 26:53 26:53 sũudo - Grik ta kaha sibigebe kôu gue, ami sũudobe ami olôu feibe 12 kege dohôu gôu gabama i. Ami tanôu tanôu kaha duo kilebe ami o olôu feibe 6,000 kege.

57 O kediā Yesu tolōu māmōu, mogōu du daladi hiye o Kaiafashā mosō duwokōu wolōu ya fologai. Fologoumōu, Moseshā kuolōu yo dulo i obōu, odo odobōu kediā kele kōu haguasie kefeguo deleigui.

58 Yesu tolōu youmōu, Pita ɛne ahu dege sesele ile, mogōu du daladi hiye ohā mosō kekaimidu folo, kasamane o kediābōu de duwoli, Yesube kagele iba dugulo domōu amafej baha duwei.

59 Mogōu du dalaguadi hiye obōu, kansole obōu olōu fei kediā o taḥā ogōu gai tā Yesuhā degeli mei kagei kē tobōu ma, kahāsi ɛme wouba tolo sagaj domōu kē tugulo tobolōu i.

60 O sūdo kediā ogōu ganōu hiyedo tobolōu iye, kēnōu si diā midihō kasagaj ɛ milou ta dugulo ili meido. Habagedo o bolōu ta haguasie felega

61 tobolōu i, o koḥumahage Godihā mosō igimaba, sawisie kamadia kege mei degeiba, ɛ haba mosō kē ebele togoma mei degeiba duwoloyode tobōu mōu dulo iyode tobolōu i.

62 Kegemōu, mogōu du daladi hiye ohā haguā tofolōu mōu Yesukōu yodu, nā die tā sima tobolōu be dafa? Tā o koḥudilie tobolōu ilibe, de damale, ha gulokou?

63 Kēnōu si Yesuhā tā ta sima tobōu li mei dalamōu, mogōu du daladi hiye ohā ɛmokōu yodu, Godihā Dihi, yoḥu makai o Kelesube nā? Godibe yoḥu kegenōu daladi kahā degemōu, nā ɛ huya eimokōu damaledonōu tobōu.

64 Kegeimōu, Yesuhā tobou, nā tobolōu kēme damaledo. Kēnōu si, a nīmokōu tobolōu kuhe. Nj habage O Kediā Dihi ɛme O Neleḍo kahā dobogoḥu delekōu duwo dema, haba agudiletōu ge mabiye malā migiba dugulo ile.

65 Mogōu du daladi hiye ohā tā kē dulo kesigiemōu, gofoḥu hiyedo degemōu, yoḥu ɛ yukuei kē tolōu dulagimamōu, o koḥume ogōu ga tobolōu yode tobou. Tābe kehefej. Njge o koḥume Hiye Ohā timōu kē mōu lamōu tobolōu koḥu de dulo ili?

66 Nj kage tawale iya? O kediage Yesube midihō kasagaj dala kahā degemōu wouba tolo ileyode tobolōu i.

67 Kegemōu, diā ɛ midihōkōu koso hesema dobogoḥu moḥugōu ma wala i. O ilo kediā dobogoḥu boye wala i.

68 Wala iligi, nāme Godihā makai o Kelesu degeimōu, o nā folu kēme koyode yoduga i?*

Pitahā Yesube ɛ tewe meiyode tobou

(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18, 25-27)

69 Pita ɛme mogōu du daladi hiye ohā mosō kekaimidu duwomōu, kele dabai degedi sasaj taḥā ɛmokōu haguamōu, nāne sa Galili o Yesubōu de deleiyode tobou.

70 O kele duweguei kediā diḥile kokōu ge Pitahā tobou, nā tā koḥu tobolōu be ā ta tawaiyo meido.

* **26:68 26:68** Mak 14:65 kokōu o kediā yukuei kaiye Yesuhā diḥō diōu guo tiga i kahā degemōu, ɛ ta duguli mei kē nalaj dala.

⁷¹ E kege tobou ma fogou ile, kekai adi fekou tafalamou, sasai tahā duguomou, o sasai kele tefeleguei kediamokou, o koume sa Nasaret o Yesubou de deleiyode tobou.

⁷² Kenou si, Pitaha haba Godiha huya neleđo dege, o keme a tewe meiyode tobou.

⁷³ Habage huyadefei dala demamou, o kele tefeleguei kedia haguasie, Pitakou, damaleđo, nane die o ta. Ei dulube, nane dia ta tobou di sagai kengenou tobou mou duluyodei.

⁷⁴ Kegeimou, e haba ta neleđo dege kou gue tobou, damaleđo, o keme a tewe meido. A ogou ga tobou babe, Godiha a makolo. E kege tobou ma mei degeimou, kelegenou sio ayomou tai.

⁷⁵ Sio ayomou tounou, Pita e Yesuha sio ayomou you tale dala kelege, na kamadia kege a Yesu tewe meiyode tobolou yodei ke tawalemou, tamakou fogou mulu, hiligedo gesei.

27

O kedia Yesu o Pailatkou wolou yai (Mak 15:1; Luk 23:1-2; Jon 18:28-32)

¹ Sabiyomou, mogou du dalaguadi hiye obou, odo odobou olou fei kedia Yesu wouba toloyodema doususulo imamou,

² dobogou tabe tigama, gamani hiye o Pailatkou wolou yai.

Judas e tolo i (Dabai 1:18-19)

³ Kegemou, Yesu ho o kediamokou sesegu o Judasha dugube, Yesube ta saiye tou mou, e fi boholou mou solou do degei. Solou do degeimou, sele dio olou fei 30 kege ke boholou ma mala ile, mogou du dalaguadi hiye obou, odo odobou kediamokou nelamou degei.

⁴ E diamokou kou gue tobou, ame midihou kasagai milou, o a nimokou sesegu keme e midihou kasagai ta milou li meiyee, ni e woba tolo ile. Kenou si dia ke keme ei bi mei, keme nou dugulu keleyode tobolou i.

⁵ Kege tobolou imou, Judasha sele dio ke Godiha mosu kekaimidu hebele fila fogou i. Ilemou, tigiye you e gabagikou tigama fogu fiamou tolo i.

⁶ Kegemou, mogou du daladi hiye o kedia sele dio ke olou fei kefemamou tobou, sele koume o wouba tolo ile kaha hebe sele. Dige Godiha mosou selebou de geleguo dogogudame.

⁷ Kegeimou, sele kahage dia asou kolo ta mamou lamou ta doususulo i. Sa keme mih bilika milou gadi o tahā sa. Sa aikou tie o kediane hagua dalaguali tofigieibabe kelenou widagaleyodema doususulo i.

⁸ Kegei kaha, ifi kou bou gene obe sa keme Kafei Mu Sayodele idi.

⁹ Dia ke degeibe damaleđo, habage-degele-duguo-tobou di-o Jeremaiaha afu kou tobou sagai kenou degele i,

Dia sele dio 30 kege mou. Sele keme Israel o sasai kediage o ke mamolou yodema tugulo tobolou i sele ke.

10 Tugulo tobolou imamou, sele ke malā ya, mihi bilika milou gadi o kaha sa ke mamala i. Dia ke degeibe Hiye Oha a degeyede tobou sagai kenou degele i. *Jeremaia 19:1-13*

Name Juda o kedia hiye o?

(Mak 15:2-5; Luk 23:3-5; Jon 18:33-38)

11 Kegemou, dia Yesu gamani hiye o Pailatha dihile kokou tefegimou, e Yesukou yodu, Juda o kedia hiye obe na? deimou, Yesuha tobou, na tobolou be damaledo.

12 Mogou du dalaguadi hiye obou, odo odobou kedia emokou tae biya imou, e ta ta sima tobou li mei.

13 Pailathage, na o kofudia ta kofu tobou mou dulube de damale, haba gulokou? de yodu.

14 Kenou si Yesuha ta ta sima tobou li meido. Kegeimou, gamani hiye o kaha ke duguo kesigimou, fi hiyedo maj.

Pailatha Yesu hebe fufuguomakou ikoke degemabeedei

(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Jon 18:38-19:16)

15 Sadebe olou fei, Gabama I Sawisiei tou mou be, gamani hiye o kaha ge didio o tanou fei telemadi. O sasai kedio unou o ta huso umou be, gamani o kaha o kenou telemadi.

16 Kelegebe, o ta e hu Jisas Barabas, eme didio mosokou duwei. O keme o sasai kedia tawale ibe, eme midihou kasagai milou gadi o.

17 Kegemou, o sasai kefei kediakou Pailatha yodu, ni tagalibe, age o koyo telemayede tawale iya? Jisas Barabas? Haba Yesu Kelesuyodele ili ke?

18 E ke yodu kaha sibigebe kou gue, hiye o kedia Yesukou kona degemou kuhe tolou haguasiedade tawalemou.

19 Pailatbe ta sai filamou duwodi kokou duwomou, e sasaiha, nage doudo o keme hobou ta sadayedei. Yobe, a ifi tieimi o ke duguomou, a hagi hiyedo degeiyode tobou ma ta dogogu.

20 Kenou si mogou du dalaguadi hiye obou, odo odobou kediage o sasai kefegu kediakou fufuguemou, ni Pailatkou tobou ba, Barabas telemaba, Yesube wouba toloyode tobou mabeede tobolou i.

21 Gamani hiye o kaha yodu, o bolou kediliebe, ni tagalibe, age o koyo telemouba, nimokou ile? Barabasyode tobolou i.

22 Kege tobou mou, Pailatha haba yodu, age o Yesu, ni tobolou gi Kelesuyodele ili keme kagele? Hebe fufuguomakou ikoke degeyede tobolou i.

23 Pailatha diakou yodu, kageimou? E midihou kasagai kagei ke milou lou? Kenou si o sasai kedia haba hiligede tobolou i, hebe fufuguomakou ikoke degeyedele i.

24 Kegemou, Pailatha dugube, o sasai kedia e ta ke dulo ile sagai mei. Dia gofou dege biyaleyodeimou duguomou, e huei dou lamou, die dihile kokou e dobogou bigiligi tobou, o kou wouba tolo ile kaha hebe keme ma bi mei. Njou ni binou.

25 O sasaj olou fei kedia tobou, o ke wouba tolo ile kaha hebe keme eibou, ei sisigobou ei biyode tobolou i.

26 Kegemou, Pailatha didio o Barabas telemaj. Kenou si, Yesube ami o kedi mokou sesegumou, tigi dofou ye wala i. Wala imou, Pailatha hebe fufuguomajkou ikoke degemabeede tobou.

*Ami o kedia Yesu susuga tobolou i
(Mak 15:16-20; Jon 19:2-3)*

27 Kegemou, gamani o kaha e ami o kedia Yesu wolou ya, gamani moso kekaimidu fologamou, ami o olou feido kefeguo, Yesu silema tefeleguei.

28 E duledu tafalamou, dia e yukuei telemou, yukuei wej degei sasado ke kagile i.

29 Kegemamou, tigi ayebou ta malamou, hiye o kedia heti sagaj kege milou gamamou, e widiletou mugulo i. Dia biya ta malamou, e dobogou delekou tou giemou, yubu sugulo fiya duwoguali, emokou susuga tobolou yilo i, juda o kedia hiye o na gusugu bolofeyodele i.

30 Dia emokou koso heseligi, biya e tou ke malamou, e widiletou hiligedo wala i.

31 Susuga tobolou yilo imamou, yukuei kagi ke telemou, haba yoyou e yukuei ke kagiemou, wolou yai, hebe fufuguomajkou ikoke degele ilamou.

*Dia Yesu hebe fufuguomajkou ikoke degele i
(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)*

32 Ami o kedia Yesu wolou yolugi, sa Sailini o ta hagumou dugulo i. E hu Saimon. Geleguomou, hebe fufuguomaj ke hebele iyedema fisile imou, o kaha hebele i.

33 Yolugi, bitou huyadefei ta, e hu Golgotakou fologai. Hu kaha e sibigebe O Widio Dio Sa.

34 Fologamou, o kedia Yesukou tigi kolo huei gofoudobou, mola afi hiyedo kebou de neimou, e naladugu, afi degeimou, nali mei.

35 Ami o kedia e hebe fufuguomajkou ikoke degemamou, e yukuei tanou tanou mala ilamou igi sagaj ke hebese yale i. O koyoha yayi bolodegeibabe, e yukuei ta molo uyodemamou.

36 Yama mei degeimou, dia kelenou kege enou baha duweguei.

37 Hebe fufuguomaj, Yesuha widio tagetou be kou gue nalama diou golou i,

O KOUME YESU,
JUDA O KEDIA HIYE O.

Kaha yoyenou e kuhe woumou tolo i.

38 Hiyou mojudi o boloune Yesuha figiya ke hebe fufuguomajkou ikoke degele i. Tabe dobogou delekou, tabe dobogou fofoukou.

39 O sasaj sudo ima haguama dele iligi, Yesukou susuga tobolou i. Widio bogolou iligi kou gue tobolou i,

40 na Godiha moso igile filaba, haba ebeledo sawisie kamadianou kelege togoma mei degeleyode tobou mou ei dulo i. Name Godiha Dihi debabe, na nousie dogou guoba, hebe fufuguomaj tou fogou migiyede tobolou i.

41 Mogou du dalaguadi hiye obou, Mosesha kuolou yo dulo i obou, odo odobou kediane haguasie, Yesukou susuga tobolou yilo i.

42 Ege o ilo kelege kou dogou gudiye, kenou si yo jusiebe ta dogou guyo mei. O koume Israel o kedia hiye o, e hebe fufuguomai tou fogou migibasi, di duguoba damaleyodele ile.

43 E Godikou damaleyodema, ame Godiha Dihiyode tobou kaha degeimou, Godiha tagaibabe, e dogou gulo sagaiyode tobolou i.

44 Kenou tefei, hiyou moudi o bolou hebe fufuguomai kou tafalagua kediliene Yesu susuga tobolou i.

Yesu tolo i

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

45 Kegemou, agali duo kelege, sa olou fei hulia degemou dalali, habi 3 klok degei.

46 Habi 3 klok sagai kege degeimou, Yesuha yofu e tae hiligedo kou gue haguisa tobou,

Eli, Eli, lema sabaktani?

Ta kaha sibigebe kou gue,

Ma Godi, ma Godi, kageimou na a tou fogou ya?

Buk Song 22:1

47 O ilo kele tafalagua kedia ta ke dulomou, o koume Elaija hagusoluyode tobolou i.

48 Kelegenou, die o tahafoukua ile, bi suo degei ta malamou, hebe kolo huei dou afido kokou muguomou, hebeya ta kokou tigama mala hagua hebele fogu, Yesuha nayadomou.

49 Kenou si o ilo kelege tobou, you, di Elaijaha de haguaba dogou guba dugulo deba dia dalame.

50 Kegemou, Yesu e haba hiligedo guama tolo i.

51 Kelegenou, yukuei hiyedo, Godiha mosokou duladi ke sugutou ge duoyado ke bafolou mugu. Haba gigimane hagulugi, igi hiyedo bafigisei.

52 Tofigiei widagai a sofuseimou, Godiha o sasai afu tofigiei sudo kedia haguama,

53 widai sa tou fogou fogou yai. Yesu ebukou kou haguama imou, dia Godiha sa Jerusalemkou fologomou, o sasai sudoye diame tofolou imou dugulo i.

54 Ami o kedia hiye obou, e ami o olou feibou dia Yesu dia dalaguali, gigimabou, degegai olou fei kebou de duguomou, gue degemou, damaledo, o koume Godiha Dihiyodele i.

55 Sasai sudo kediane ahu sagai dege masele tefeleguei. Sasai kediane Yesu seselemou, sa Galili tou fogou mou, Yesu dogou gulamou haguasiei.

56 Sasai tabe e hube Maria, sa Makdala sasai. Tabe Maria ta, o Jemsbou Josephou dilie adiou. Sasai tabe Sebediha dihi bolou kedilie duou.

Yesu tei mala ile, ulou daimidu dogogu

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-55; Jon 19:38-42)

57 Habido degeimou, bibou o ta Pailatkou i. O keme sa Arimatea tie o. E hube Josep. Ene Yesuha dabai degedi o dege delei.

58 Ɛ Pailatkōu folo yodu, na boloyodeba, a Yesu tei moloŋu? Josephā kege yodumōu, Pailathā ami o kediamokōu Yesu tei ke malāba Josepkōu nēnabeedei.

59 Kegeimōu, Josephā ile, Yesu tei malā hebele migile, yukuei fō degei bolōdo kaha tīgama malā ilemōu,

60 ulou yoŋu kōu dama fogou kodu dogogu. Dogoguomōu, igi hiyedo ta malā wofegelemā hagua, ulou dai a tefeguo fogōu i.

61 Sa Makdala sasai Mariabōu, Maria tabōu dilie widai sa ke hafej dege masele duweguei.

Ami o kedia widai ke dia deleigui

62 Misiholo duwodi sawisie i kaha nale kefele idi sawisie ke mei degemōu, sabiyomōu, mogou du dalaguadi hiye obōu, Farisi obōu kedia Pailatkōu yamōu tobolōu i,

63 hiye o, eige ogōu gadi o kaha tolo ili mei kelegebe, Ɛ kōu gue tobōu mōu du, sawisie kamadia mei degeiba, a haguama ileyodei.

64 Kegei kaha, na ami o kediamokōu tobōu ba, dia sawisie kamadia kege tei widai sa ke defeido dia dalaguamabeede tobōu yedele i, Ɛ dabai degedi o kedia tei ke hiyouye malāba, o sasai kediamokōu Ɛ tolomōu hagua gehe degeiyode tobolōu iye deba. Kegeligi, die ogōu gai ta ebele kaha Ɛ ogōu gai ta afu ke gabaiye.

65 Pailathā tobou, ni ile, ami o ilo kele tobōu ba ya, niōu kōu tewe sagai kegenōu widai sa ke defeido dia dalamabeede tobōu mabeede tobou.

66 Kegemōu, hiye o kedia ya, tei widai kokōu fologamōu, widai a tefegu igi kokōu maka dogoguomōu, ami o widai ke dia dalagualene dogogulo i.

28

*Yesu Ɛ haba hagua gehe degei
(Mak 16:1-10; Luk 24:1-10; Jon 20:1-18)*

1 Misiholo duwodi sawisie ke mei degeimōu sabiyomōu, sa Makdala sasai Maria dilie, Maria ta dilie widai ke dugulamōu yai.

2 Yolugi gigima hiyedo haguomōu dugu, Hiye Ohā Ɛsol o kaha hebenitōu ge migilemōu, Yesu widaikōu ile, widai a tefegu igi hiyedo ke kogolo ile figikōu dogoguomōu, Ɛ igi tage kotōu duwomōu kuhe degei.

3 Ɛ tōu be dibie hohō sa degei dugu, Ɛ yukueibe fō degei.

4 Widai ke dia dalagua o kedia Ɛsol o ke duguo gue degemōu, dio kolo iligi, mihikōu fiyasigemōu, tofigiei sagai degele i.

5 Kegemōu, Ɛsol o kaha sasai kediliemokōu tobou, nele hobōu gue degedama. A tawalibe, nelebe Yesu, hebe fufuguomajikōu ikoke degele i ke ka haguasili.

6 Ɛme kōu le dala mei, afu yoŋu kōu tobou sagai kenōu tefele gehe dege haguama i. Nele fologaba, Ɛ tilei kokōu duguma.

7 Kegei kaha, ni toto ya, Ɛ dabai degedi o kediamokōu Yesube hagua gehe degemōu, sa Galilikōu ebukōu iyode tobōu ma. Dia habage ya fologaba, Ɛme kele dalaba dugulo ileyode tobōu ma. Ma ta kenōu fej.

⁸ Kegemōu, sasaj̄ kēdilie widai tōu fogōu toto yai. Dilie guē degeiye, kenōu si hohō hiyedo degele i. Dilie Yesuhā dabai degedi o kediamokōu tobou lamōu fōukua yai.

⁹ Youmōu, Yesuhā ali duo kele geleguomōu, gusugu bolofejyodeimōu, dilie dulomōu ya hafej̄ degemōu, yubu sugulo fiyasige duwoguali, e abogōukōu tolōu mōu, emokōu diho baga tobolōu i.

¹⁰ Yubu sugulo fiya duwoguamōu, e diliemokōu tobou, guē degedama. Nele ile, mā mogo diamokōu sa Galilikōu nōu yamabeede tobou ma. Diā ame kelege dugulo ile.

Ami o kedia ogōu gai tā

¹¹ Sasaj̄ kēdilie aba you youmōu, ami o ilo, widai dia deleigui kedia, sa hiyekōu toto ya fologa, mogōu du dalaguadi hiye o kediamokōu degegoumōu dugulo i kē olōu fej̄ susulo i.

¹² Mogōu du dalaguadi hiye o kedia tā kē dulomōu, odo odo kedia kefema doṡsusuma, ami o kediamokōu sele hiyedo nelemōu,

¹³ kōu gue tobolōu i, n̄i kōu gue tobou ma, huliame, ei tiasigeimōu, e dabai degedi o kedia haguasie, die hiye o tei kē hiyouye malā yayode tobou mabeede tobolōu i.

¹⁴ Gamani hiye o kaha tā kē duba, ei ebōu de doṡsusubabe, n̄ime hagi ta dugulo ile mei.

¹⁵ Ami o kedia sele kē moṡuma ya, mogōu du dalaguadi hiye o kedia tā diamokōu tobou sagaj̄ kegenōu susulo i. Kegei kaha degemōu, gulokou tā keme Juda o kedia sa olōu fej̄ tefele tobou mōu hagulugi, ifne kegenōu dala.

*Yesuhā e dabai o kediamokōu dabai diā degele kē tobou
(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23)*

¹⁶ Kegemōu, Yesuhā e dabai o olōu fej̄ 11 kege kedia sa Galilikōu ya fologa, bitōu Yesuhā imabeedei kokōu yai.

¹⁷ Fologa, Yesu duguomōu, yubu sugulo fiyasige duwoguali, emokōu diho baga tobolōu iye, kenōu si ilo kediaḡe fimaj̄ sudo degele i.

¹⁸ Yesuhā diamokōu hagua hafej̄ degemōu kōu gue tobou, Godiha amokōu hū hiyedo kē nej̄ dala. Hebenihā bibōu, sa sibige koṡumahā bibōu olōu feibe mā hayedu dalagua.

¹⁹ Kegei kaha degemōu, n̄i ya, sa sa obiyei olōu fej̄ kediaḡe mā dabai degedi o degemabadeba hehegieiba, diā damaleyodele iba, n̄ige diame mā Ayebōu, e Dihibōu, Duo Bolofej̄bōu die hū tageya kē fafeleya degema.

²⁰ Tā a n̄imokōu tobou di keme n̄ige diamokōu ne hehegie tobou ma, diā dulo sesemabadeba. N̄i duma, ame n̄ibōu de dalali, uwage sawisie kuhe hagua kogulo.

Ta Uwo Bolofei Makha Nalaji

Tawale Ta

O Mak e hu tabe Jon Mak. Makbe o olou fei 12 kege kedia o ta meiyе, kenou si Pitabou Polbou dogou gudi o. Makha kuguo koku nalama, Rom o kediamokou nej.

Makha yomogou nalajibe, kou gue nalaji, kokume ta uwo bolofeido, Godiha Dihi Yesu Kelesuha degei kaha ta. Haba nalajibe, Yesu eme o Jonha fafeleya degei. Fafeleya degeimou, Tamaha e tefele dugu ke nalaji. Ta kuguo kuokou di dugulube, Yesuha Godiha huya ke dabai gehe gehe degeimou dugulo ili. Damaledo, Yesuha e nelebe hiyedo, Godiha huya ke o sasaji kediamokou hehegiedi. Duo kasagai igisedi. Haba do o sasaji bologuomou bolu degeimou be, midihog kasagai degele idi kaha hebe kene igile mugudi. Yousie tobou dibe, ame O Kedia Dihiyodedi. E o sasaji sudu ke mamou lamou kuhe tolo i.

Kuguo Mak kokumaha ta sibige tanou tanou olou feibe kuhe:

Ta Hiye 1:1-3:6

Yesuha o sasaji kediamokou be Godiha dia wolou dalale kaha ta ke tobou lamou hagueti.

Ta Hiye 3:7-6:6

Yesuha e nele ke kou hehegieiye, kenou si mosoma o kedia damaleyodele ili mei.

Ta Hiye 6:6-8:21

Yesuha e nele ke kou hehegieiye, kenou si e dabai degedi o kedia defei ta tawale ili mei.

Ta Hiye 8:22-10:52

Yesuha e dabai degedi o kediamokou hehegie tobou di.

Ta Hiye 11-16

Yesu e do hiyedo duguomou, tolo ilemou hagua gehe degei.

Yesuha o sasaji kediamokou be Godiha dia wolou dalale kaha ta ke tobou lamou hagueti

(Ta Hiye 1:1-3:6)

Fafeleya degedi o Jonha egei tobou

(Matyu 3:1-12; Luk 3:1-9, 15-17; Jon 1:19-28)

¹ Kokume ta uwo bolofeido, Godiha Dihi Yesu Kelesuha degei kaha ta.

Ta keme kou gue yomogolou,

² o ta, habage-degele-duguo-tobou di-o Aisaiaha Godiha ta ke nalajibe,

Na du. A ma ta tobou di o ta tobou ba ebukou ile dalali, ne a milolou yodei ke.*

Malakai 3:1

³ Haba kou gue nalaji,

* 1:2 1:2 Afu Godiha e Dihikou kege degeleyodema makai.

Hebe mei mih̄inōu sa kelege Hiye Oh̄a ɛ a milōu ma d̄qususugumabeede haguisa tobōu ba dulo ile. *Aisaia 40:3*

⁴ Kegemōu, o fafeleya degedi o Jon ɛ ile, hebe mei mih̄inōu sa kokōu kuhe felei. Folomōu, o sasaj̄ kediamokōu egei hehegiedibe, n̄i f̄i bohōlōu ba fafeleya tofōu ma. Kegeibasi, Godih̄a midih̄o kasagaj̄, n̄i milōu ga idi ke gebe meiyodeleyode tobōu di.

⁵ Ɛ kege tobolōu tafalamōu, sa Judia o sasajibōu sa Jerusalem o sasajibōu olōu fei kedia ya fologamōu, ɛ egei tobōu mōu dulomōu, die midih̄o kasagaj̄ milōu ga idi ke kusigile tobolōu imamōu, ɛ o sasaj̄ kedia t̄o Jordankōu fafeleya degei.

⁶ Jon ɛ yukuei kaḍibe, wai kamel towe dai ke fiyatiye tufoguo kaḍi. Nale ɛ naḍibe kaḍubōu, kule huej̄bōu denōu fei naḍi.

⁷ Ɛ egei kōu gue tobōu di, o ta ma habage haguale kaha ɛ nelebe hiyedo, ma nele sagaj̄ mei. Ɛ h̄ube folodo dala kaha degemōu, ɛ hagubabe, ɛ abogōu moso kaj̄ keme a bal̄e mul̄oba ta tegile sagaj̄ mei.

⁸ Age n̄ime talekōu nōu fafeleya degedi, ha enōu si Duo Bolofej̄ih̄a neleya ke n̄i fafeleya degeleyode tobōu di.

Jonh̄a Yesu fafeleya degei
(Matyu 3:13-17; Luk 3:21-22)

⁹ Kelege Yesu ɛ sa Nasaret sa Galili duo ke tōu fogōu ile foloumōu, ɛme Jonh̄a t̄o Jordankōu fafeleya degei.

¹⁰ Fafeleya degema, bidiletōu foloumōu, hebeni a soḷugōu mōu dugu, Duo Bolofej̄ih̄a sio isusu бага emokōu fulōu migimōu dugu.

¹¹ Haba, hebenitōu ge t̄a uwo ta kōu gue haguisa tobōu mōu du, name ma Dih̄i. Age name tagalido, namokōu hoh̄o hiyedo degeli.

Tamaḥa Yesu tefeledugu
(Matyu 4:1-11; Luk 4:1-13)

¹² Ha kelegenōu Duo Bolofej̄ih̄a Yesu tobōu mōu iligi, hebe mei mih̄inōu sa kokōu felei.

¹³ Hebe mei mih̄inōu sa kokōu deleibe, sawisiei olōu fei 40 kege delei. Kelege, Tamaḥa Yesu ɛ tefeleduguga i. Gali kedia ebōu de dalamōu, esol o kediane ɛ dogōu guo delei.

Yesuh̄a sa Galilikōu ge dabai yomogōu degei
(Matyu 4:12-17; Luk 4:14-15)

¹⁴ Oe Jon didiḍ degeimōu, Yesu ɛ ile, sa Galilikōu folomōu, Godih̄a t̄a uwo bolofej̄ ke o kediamokōu tobōu mōu siadi.

¹⁵ Sulugi kōu gue tobou, sawisiei Godih̄a makamaj̄ keme ifi hafej̄ degeli, Godih̄a n̄i wolōu dalalebe. Hafej̄ degeiba, n̄i f̄i bohōlōu ba, t̄a uwo bolofej̄ kenōu damaleyodemabeede tobōu di.

Yesuh̄a o dosōu dia kege haguissoumōu, diḍ ɛ sesele yai
(Matyu 4:18-22; Luk 5:1-11)

16 Yesu e ohueiyai Galili koya ke sulugi dugube, Saimonbou e mala Andrubou de dugu. O bolou dilie ohueiyai kokou neke mou soumou dugu. Diliebe miye mojudi o.

17 Yesuha diliemokou nele a sesele haguamabeede tobou. A nelemokou o sasai mojudi ke hehegielamou, obe miye mojudi ke sa degeiyode tobou.

18 Dilie ke dulomou, totonou neke olou fei kokou magama fogou mou, e sesele yai.

19 Kegemou, Yesuha tafei ilemou dugube, Sebediha dihi Jemsbou e mala Jonbou de dugu. Mosole tagetou duwoguali, neke doususulo imou dugu.

20 Yesuha dilie duguomou, totonou haguisa tobou mou, dilie dilie ayebou dabai o kedibou de mosole foudu duwoguamou tou fogou fogou, Yesu sesele yai.

*Yesuha duo kasagai ta igile mugu
(Luk 4:31-37)*

21 Yesubou dia ya, sa Kaperneamkou fologai. Fologamou dalali, misiholo duwodi sawisie kelege Yesuha ile, egei mosokou folomou, o sasai kediamokou egei tobou mou,

22 dia ta ke dulomou kesigile i. Yobe, e hehegilibe, Moseshu kuolou yo du o kedia hehegiedi sagai kegei mei. E tewebe esofei, hiyedo folodo.

23 Kenou si egei moso kodu o ta duwei, duo kasagaiye tou. O kaha guamou kou gue tobou,

24 sa Nasaret o Yesu, na hagua eimokou kei degelamou degeiya? Nage ei makolamou hagulu? Age name kou tewe. Name o bolodo, Godiha tobou mou hagueiyode tobou.

25 Kenou si Yesuha gofoudu dege, duo kasagai kokou be, na tada. Na o kou tou fogou fogou iyede tobou.

26 Duo kasagai kaha ta gofou ke dulomou, o ke tolou fifigima, hiligedo tobou ma tou fogou fogou i.

27 Tou fogou imou, o sasai olou fei kesigiemou, diojunou kou gue tugulo tobolou i, koume kei? O koumahu ta gehe kou tobolou be, sibige hiyedo, nelebou de ta tobolou. Duo kasagai kediane e ta dulo iyede tobolou i.

28 Kege tobolou imou, Yesuha ke degei ta uwo kahage sa Galili kileya ke olou fei totonou tefei.

*Yesu e Pitaha e sasaha e adiou ke do bologuomou bolu degei
(Matyu 8:14-15; Luk 4:38-39)*

29 Yesubou dia egei moso tou fogou mou, Jemsbou Jonbou de sesele yai. Toto ya, Saimonbou Andrubou dilie mosokou fologai.

30 Fologamou, Saimonha e sasaha e adiou be suguai tilamou duguomou, Yesukou sasai koume doyode tobolou i.

31 Kege tobou mou, Yesuha ile hafei degemou, sasai kaha dobogou tou tolou haguagimou, suguai mei degei. Suguai ke mei degeimou, hagua, nale milou ma, o kediamokou nei.

*Yesuhā do o sasaj̄ sūdō bologuqumōu bolō degele i
(Matyu 8:16-17; Luk 4:40-41)*

³² Sawisiei kahā habi, asō m̄m̄m̄, o kediā do o sasaj̄ olōu fei moŋuma, Yesukōu haguasiei. Duo kasagaj̄ye tolōu i o sasaj̄ne moŋuma haguasiei.

³³ Sa ke tie o sasaj̄ olōu fei haguasie, mosō adi hafei dege kefegulo i.

³⁴ Kefegulo imōu, Yesuhā do daga daga o sasaj̄ sūdō bologuqumōu bolō degele i. Haba duo kasagaj̄ye tolōu i one duo kasagaj̄ igiseimōu bolō degele i. Duo kasagaj̄ kediā ɛme kōu tewe kahā degemōu, ɛ diā tadamabedei.

*Yesuhā sa Galiliya ke siei
(Luk 4:42-44)*

³⁵ Gusugudo huliamekōu Yesu ɛ haguama ile, sa o mei kokōu folomōu duwoli dihō baga tobou.

³⁶ Fogōu imōu, Saimonhā ɛ yogo diābōu de Yesu ka yai.

³⁷ Yolugi duguomōu, ɛmokōu tobolōu i, o sasaj̄ kediā nā ka iliyode tobou.

³⁸ Yesuhā tobou, gebe mei, di ile, sa sa hafei dala keleya ke siamebeede tobou. A o sasaj̄ kediāmokōu ne egei tobōu lamōu. Yobe, ɛme dabai ke degelamōu hagueiyode tobou.

³⁹ E kege tobōu ma ile, sa Galiliya ke olōu fei siei. E die egei mosōya egei tobōu mōu sulugi, o sasaj̄ duo kasagaj̄ye tolōu ine duo kasagaj̄ igisemōu siei.

*Yesuhā dobo doye tou o ta bologuqumōu bolō degei
(Matyu 8:1-4; Luk 5:12-16)*

⁴⁰ O ta, dobo doye tou o kahā Yesukōu ile folomōu, yubu sugulo fiyamōu duwoli, nelēdo dege kōu gue tobou, nā tagaibabe, nā a bologuquba bolō degeleyodei.

⁴¹ Yesuhā o kahā tā ke dulomōu, solōu do hiyedo degemōu, ɛ dobogoŋu susuguo kuguomōu, age nāme bolō degele ke tagaliyode tobou.

⁴² Kege tobōu mōu, kelegenōu dobo doye tou o ke bolō degei.

⁴³ Bolō degeimōu, Yesuhā nā iyede tobou. Ilamōu degeimōu, ɛ nelēdo dege kōu gue tobou,

⁴⁴ a nā bologuaj̄ ke o takōu hobōu tobōu da. Haba nā Godihā mosōkōu ile, ne tōu bolō degei ke mogōu du daladi o* kokōu hegiba, ege Moseshā tobou kenōu seseleba, gali* sile Godikōu nelē, nā bolō degei kahā degeimōu. Kegeiba, o sasaj̄ kediā ne do mei degei ke tawale ileyode tobou.

⁴⁵ Kenōu si o kahage tā keme duli mei, ɛ ile o sasaj̄ kediāmokōu tobōu mōu siei. Kegemōu, Yesu ɛ o sasaj̄ dihiɛ, sa sa hafei kele ta siale sagaj̄ mei,* ɛ ile figikōu nōu delei. Dalali dugube, sa sa o sasaj̄ kediā ɛmokōu nōu haguasieimōu dugu.

* **1:44 1:44a** Mogōu du daladi o keme ('pris') Godihā mosō kodu dabai degedi. Dabai degeimōu be, Godibe tagetōu dalamōu, ha o sasaj̄ kediā hayedu dalamōu, yoŋuge mogōu du daladi. * **1:44 1:44b** Wok Pris 14:4 * **1:45 1:45** Yobe, o sasaj̄ sūdō kefegu kahā degemōu.

2

Yesuhā o ta ibigidiobōu dobogo[ū]diobōu tofigiei ke bologuqumōu bolō degei

(Matyu 9:1-8; Luk 5:17-26)

¹ Sawisiei ilo kele mei degeimōu, Yesu e bohōlōu mā ile, sa Kaperneamkōu foloumōu, o sasaj̄i kedīā e me mosōkōu duwoyodeimōu dulo i.

² Dulomōu, haguasiemōu, mosō kokōu nōu kefeligi, mosō keme fegegu. Mosō duwo kokōu bōu adiyabōu olōu fej̄i fegegu. Fegegumōu, Yesuhā o sasaj̄i kedīamokōu egei tobou.

³ Kegeimōu, o ilo kedīā do o ta malā haguasiei. O keme ibigidiobōu dobogo[ū]diobōu olōu fej̄i tofigiei. O bolōu bolōu kege kedīā do o ke malā hebele haguasiei.

⁴ Haguasiemōu dugu, mosō fegegu degeimōu, do o ke Yesukōu malā fologale sagaj̄i mei degemōu, diā mosō tagetōu malā fologa, mosō igiguo, do o ke botegei tagetōu tilamōu, tigikōu gogomoguema, amafej̄i tōu fofōu guesā mulō, Yesuhā tafala kele hafej̄ido dege dogogulo i.

⁵ Yesuhā die damaleyodei ke duguomōu, e do o kokōu kōu gue tobou, mogo dihi, age midihō kasagaj̄i nā milōu gadi ke gebe meiyodili.

⁶ Keṅōu si Mosesahā kuolōu yo du o ilo kedīā mosō kokōu duwoguali kōu gue fimā i,

⁷ o ko[ū]mahage e me Godihā timōu ke mōu laḍiyodilibe kageimōu tobōu ya? O taege midihō kasagaj̄i, obe milōu gadi keme ta gebe meiyodele sagaj̄i mei. Keme Godihānōu si degeleyode tawale i.

⁸ O kedīā kege fimā imōu, kelegenōu Yesuhā die fimaj̄i ke tawalemōu yodu, n̄i kageimōu kege fimā iya?

⁹ Age do o kuokōu kage tobolōu? Midihō kasagaj̄i, do o kahā milōu gadi ke gebe meiyodili kahā, n̄ige ame ogōu ga tobōu di oyodele ili. Haba, age do o kuokōu, nā haguama, ne botegei ke malā hebele iyedilibe, n̄ige kageimōu a ogōu ga tobolōu yode tawale iya?

¹⁰ O Kedīā Dihi e me sa sibige kuokōu be hu hiyedo dala. Ege midihō kasagaj̄i obe milōu gadi ke gebe meiyodele sagaj̄iyode tobou. Yesu e yo[ū]sie kege tobou, o kedīā tā e tobolōu keme sibigebōu dade tawamabadomōu . Kege tobōu mamōu, e do o kokōu kōu gue tobou,

¹¹ a n̄amokōu tobolōu kuhe, nā haguā, ne botegei ke malāba, ne mosōkōu iyedei.

¹² Kege tobōu mōu, o kahā haguā, o kedīā dihi ke kokōu e botegei ke toto malā hebele imōu, o sasaj̄i olōu fej̄i kedīā ke dugu kesigiemōu, Godihā hu hebele foguomōu, afu ei midihō kōu guei ta duguli meiyode tobolōu i.

Yesuhā o Livai hagusai

(Matyu 9:9-13; Luk 5:27-32)

¹³ Kegemōu, Yesu e ohuej̄yai Galili biyaya ke haba iligi, o sasaj̄i sūdo emokōu haguasiemōu duguomōu, o kedīamokōu Godihā tā hehegiei.

14 Iligi dugube, gamani sibidi sele kefedu moso kokou Alfusha dihi Livai kokou duwomou duguomou, na haguaba, da imebeede tobou mou, e hagua Yesu sesele i.

15 Kegemou, Yesuha ile Livaiha mosokou folomou, nale nala duwomou, ogou ga tobou ma gamani sibidi sele kefedu obou, midihog kasagai milou di obou sudo kedia Yesubou e dabai degedi obou de duwoguali nale nala i, o kegele ine sudo ebou de suluguadi kaha degemou .

16 Kuolou yo dulo i o ilo kediamu Farisi o. O kediamu Yesu e o midihog kasagai milolou idi obou, gamani sibidi sele kefele idi obou de duwoli nale noumou duguomou, e dabai degedi o kediamokou kou gue yodulo i, kagemou e gamani sibidi sele kefele idi obou, midihog kasagai milolou idi obou de duwoli nale nouya?

17 Yesu e ta ke dulomou, e kou gue tobou, o do meiyege mola mosokou be idiyo mei. Do oyenou si mola mosokou yadi. A hagueibe, dudo o kediamou haguissalamou hagueli mei. A hagueibe, o sasai midihog kasagai milolou idi kedia haguissalamou kuhe haguei.

*Yesuha nale kuolou dogogudi kaha ta ke tobou
(Matyu 9:14-17; Luk 5:33-39)*

18 Sawisie ta, Jonha e dabai degele idi obou, Farisi obou kedia nale kuolou dogogulo i. Kuolou dogogumou, o ilo kelege Yesukou ya, kou gue yodulo i, Jonha dabai degele idi obou, Farisi o kedia dabai degele idi obou kedia nale kuolou dogogulo i. Kagemou ne dabai degedi o kediamu nale nadi kokou kuolou ta dogoguyo mei?

19 Yesuha sima kou gue tobou, o taha sobou hulaba, nale hiyedo kefeguoba, e mogo dia diguba, haguasie felegababe, nale ta kuolou dogogulo sagai mei. Yobe, sobou hulo o keme diabou de dala kaha degemou.

20 Kenou si o ilo kele die mogo mala fogou iba kelege, nale kuhe kuolou dogogulo ileyode tobou.

21 Kegemou, Yesuha haba tobou, o tae yukuei ebele dou lai ke yukuei afukou kokou dogoguo gofou diyo mei. Kege degeiba, yukuei ke bigibabe, yukuei kai gehu dogoguo gofou keme huayafei degeiba, yukuei kou keme dolodo dou laleyode tobou.

22 Tigi kolo huei gofou, ebele milou kene wai meme kolo, oe afu kou milou kodu sou gudiyo mei. Kege degeibabe, tigi kolo huei gofou kaha wai meme kolo ke dou lama ile. Kegeiba, tigi kolo huei gofou kebou, wai meme kolobou olou fei makolo hobogolou. Tigi kolo huei gofou ebele keme wai meme kolo ebele kodunou sou gubasi boloyode tobou.

*Yesuha misiholo duwodi sawisie kelege dabai degele kuolou dogogu kaha ta
(Matyu 12:1-8; Luk 6:1-5)*

23 Misiholo duwodi sawisie ta kelege, Yesubou dia hebe hai sa duoya ke yai. E dabai degedi o kedia nale fi ke gama nalamou yai.

²⁴ Farisi o kediã ke duguomôu, Yesukôu kôu gue yodulo i, na dugu, o kediãme misiholo duwodi sawisieï kaha kuolôu keme kageimôu gobolôu iya?

²⁵ Kegeimôu, Yesuha die ta sima tobou, Devitha degei kaha ta kuguokôu nalai dala keme nige husoꝑuma tawale ili mei sa degei.* Devitbôu e mogo diaꝑôu kediã hagi hiyedo, nale nali mei, hegie degele i ke a nimokôu tobou lamou.

²⁶ Afudo, o Abiatarbe mogou du daladi hiye o deleï kelegebe, Devit e Godiha falai mosokôu folomou, ou si Godiha dihile kokou dogogu daladi ke nai. Ou si keme kuolou, mogou du dalaguadi o kedianou nala idiye, kenou si Devit e nolugi, e mogo diamokou ne nejyode tobou.

²⁷ Kegemou, Yesuha o kediãmokou haba tobou, misiholo duwodi sawisieï ke degeli mei kelegebe, Godiha o milou. Milou mamou ise, misiholo duwodi sawisieï ke makamai, o sasai di dogou gulamou.

²⁸ Kegemou, O Kediã Dihi eme misiholo duwodi sawisieï kene dia daladi oyode tobou.

3

Misiholo duwodi sawisieï kelege, Yesuha o dobogoꝑu kasagai ta bologuai (Matyu 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Kegemou, Yesuha egeï mosokou haba felei. Folomou dugube, o ta e dobogoꝑu teï keme duwomou dugu.

² O ilo kediã Yesuha degeladi ke defeido baha duweguei. Yobe, Yesu e misiholo duwodi sawisieï kelege do o keme bologuquba bolô degeibabe, o kediãge e ta saleyodema fima i.

³ Kegemou, Yesuha o dobogoꝑu teï kokou, na haguaba, o dihile kuokou tafalayede tobou.

⁴ Do o kokou kege tobou mamou, o duwogua kediãmokou kôu gue yodu, di misiholo duwodi sawisieï kelegebe, di midihq kasagai de milolou? Ha midihq bolonou milolou? Di o de wouba tofigile? Haba o de bologuquba bolô degelenou? Moseshã kuolou taëge kage tobolou? Kenou si o kediã ta ta tobou li mei.

⁵ Yesuha o kediãmokou kege tobou ma maseligi dugube, die fiþe hiligile imou duguomou, ene gofoꝑubou hagibou degemou, dobogoꝑu teï o kokou tobou, ne dobogoꝑu doususuguyedeimou, o kaha e dobogoꝑu doususugumou, kuhe bolô degei.

⁶ O ke bolô degeimou, Farisi o kediã moso ke tou fogou, mihikou muguai. Muguamou, Herothã dabai degedi o kediãbou de toto kefeguomou, Yesube kage wolo domou tugulo tobolou i.

Yesuha e nele ke kou hehegieiye, kenou si mosoma o kediã damaleyodele ili mei

(Ta Hiye 3:7-6:6)

* 2:25 2:25 1 Samuel 21:6

*O sũdo ya, ohuejyai hafei dege kefegulo i
(Luk 6:17-19)*

⁷ Yesuhã ę dabai degedi o kediamokou de sa ke tou fogou, ohuejyai Galilikou fogou youmou, sa Galili tie o sasai sũdo ę imou sesele yai.

⁸ Sa sa o sasai sũdo Yesuhã degedi kahã ta uwo ke dulomou, diãne dugulamou yai. Damaledo, sa Judiabou, sa Jerusalebou, sa Idumeabou, to Jordan ilobou, sa Tair hafei sabou, sa Saidon hafei tie obou olou fei Yesu dugulamou ya fologa kefegulo i.

⁹ O sasai sũdo fologoumou, Yesuhã ę dabai degedi o kediamokou tobou, o sũdo kefegulugi, a talekou ka muguye, ni mosole ta mala hagua, hafei kou le dogoguma. O sasai sũdo hagubabe, a mosole kokou foloyode tobou.

¹⁰ Ta kahã yobe kou gue, afu Yesuhã do o sasai sũdo bologuadi kahã degemou, do o sasai ilo kelene emokou haguasiei. Dia fufumou haguasie, hafei dege tafalaguali, die dobogouye ę kugulamou degele i.

¹¹ Duo kasagaiye tolou i o kediane ę duguomou, yubu sugulo fiamou, ta digio degema, name Godiha Dihiyode tobolou idi.

¹² Kenou si Yesuhã o kediamokou neledo dege tobou, nige ame o keyode tobou dama.

*Yesuhã ta-bolofei-mala-suluguadi-o olou fei 12 kege makai
(Matyu 10:1-4; Luk 6:12-16)*

¹³ Yesuhã bitoukou folomou, ebou de dalaguale o kedia maka degelamou haguismou, dia emokou haguasiei.

¹⁴ Haguasieimou, ę o olou fei 12 kege, nime ma ta-bolofei-mala-suluguadi-oyodema maka degei, ebou de dalaguali, egei tobolou suluguam-abadomou.

¹⁵ O kediamokou duo kasagaine igisemabadomou nele nei.

¹⁶ O olou fei 12 kege makamaibe kuhe, o ta ę hupe Saimon. Yesuhã ę hu gehẽ tibe Pita.

¹⁷ Haba tabe Sebediha dihi Jemsbou, ę mala Jonbou de makai. E dilie hu ta tibe Boanerges. Hu kahã sibigebe dibie бага tadi o.

¹⁸ Haba Andrubou Filipbou Bartolomyubou Matyubou, Tomasbou, Alfushã dihi Jemsbou, Tadiusbou de maka degei. Haba Saimon ta, ę hu tabe Selot, makai.

¹⁹ Haba tabe Judas Iskariot. O keme Yesu ho o kediamokou sesegulo o.

Dia Yesube Belsebulbou de dabai degediyode tobolou i
(Matyu 12:24-32; Luk 11:14-23, 12:10)*

²⁰ Yesu ę mosokou foloumou, o sasai sũdo haba haguasie kefegu. Kefegumou, ebou ę dabai degedi obou dia nale nale sagai mei.

²¹ Yesuhã degeli ke tobolou imou dulomou, ę sosou dia ę dogou gulamou haguasiei. Eme fi totou degei de fimã i.

²² Kegemou, Mosesha kuolou yo du o ilo kedia sa Jerusalem tou fogou haguasie tobolou i, o koume Belsebulye tou o. Duo kasagai kedia hiye ohã neleyenou o koumahã duo kasagai igisediyode tobolou i.

* 3:19 3:20 Belsebul ę hu tabe Tama.

²³ Kege tobolou imou, Yesuha o kedia hagnosisoumou, hagnosisieimou, ta makai ta kou gue tobou, Tamahage haba Tama yousieba ta igile filale sagai meiyode tobou.

²⁴ Sa ta obiyei kedia diousie fileba biyoubabe, sa kele obiyei keme bologua dalale mei.

²⁵ O sosou tanou yene diousie fileba biyoubabe, sosou keme ta bologua dalale mei.

²⁶ Tamaha yousiebiyoubane, e sosou fiba, e bologua ta dalale mei, olou fei mei degeleyode tobou.

²⁷ Kegemou, Yesuha haba tobou, o taha neledo o taha mosokou foloba, bi hiyou ta moloou sagai mei. Neledo o ke tigama dogoguobasi, bimai e mosodu dalagua ke moloou.

²⁸ Haba tobou, age nimokou damaledo tobolou kuhe. Godihage obe midih kasagai milou gadi kebou, ta kasagai tobou di kebou de olou fei kou gebe meiyodelenou.

²⁹ Kenou si o taha ta Duo Bolofei huyafei degeibabe, Godihage midih keme ta gebe meiyodele meido. Ifibou sabitabou youtu kegenou dalaleyode tobou.

³⁰ O kediae Yesu eme duo kasagai dalayodei kaha degemou kuhe kege tobou.

Koyobe Yesuha e adiou bou e mala diabou?
(Matyu 12:46-50; Luk 8:19-21)

³¹ Kegeimou, Yesuha e adiou bou e mala diabou emokou hagnosisie, mihikou tafalaguali, o takou tobou, Yesu tobou ba eimokou migiyede tobou.

³² Mosodube, o sasai sudo Yesu silema duwoguali, emokou tobou, ne adiou bou ne mala diabou na ka hagnosisie, mihikou tafalaguayode tobolou i.

³³ Kegemou e sima tobou, koyobe ma adiou bou ma mala diabou?

³⁴ O sasai youtu e silema biyei kediamokou maselemou tobou, duguma, o sasai koudiasi ma adiou bou, ma malabou be kuhe.

³⁵ O sasai Godiha tagaliya ke sulugua kedianou si ma malabou, ma bobasibou, ma adiou bou diame kehe.

4

Ta makaibe nale hou hebe haimikou hebesei kokou ma tobou
(Matyu 13:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Ohueiyai kokou ge Yesuha o sasai kediamokou haba hehegiei. Hehegieimou, o sasai sudo hagnosisie kefegumou, e mosole ta tilamou kokou folo duwomou, mosole aikou huyadefei tegumou, o sasai olou fei to biyakou tefeleguei.

² Tafalaguamou, e kelege ta makai sudo tobou mou i.

E tabe kou gue tobou,

³ ni дума. O taha e hebe haimikou nale hou hebeseimou i.

⁴ Nale hou hebeseibe, ilo kelege alikou fiasigeimou, sio kedia hagnosisie mouma nala i.

5 Nalẹ hou ilo kelebe mihi igibou kokou fiyasigei. Mihi hiye mei kaha degemou, nalẹ hou toto kou fua feleiye,

6 kenou si aso hohogumou, difi hiyedo degeimou, nalẹ hou olou fei tofigiei, tefebou mei kaha degemou.

7 Nalẹ ho ilo kelebe aye ti yo kodu fiyasigei. Nalẹ hou foloumou, aye ti kahane folomou, nalẹ hou ke gogu. Segei sibige ta mali mei.

8 Nalẹ hou ilo kelebe mihi bolofei kokou fiyasigei. Fiyasigemou, nalẹ hou fua folomou, sibige hiyedo ma i. Ilo kelebe 30 kege ma i, ilo kelebe 60 kege ma i, ilo kelebe 100 kege ma iyodei.

9 Yesuha haba tobou, o koyo na, kihiyou dalababe, ta kou defeido du.

*Yesuha ta makai hehegie tobou di kaha sibige ke tobou
(Matyu 13:10-17; Luk 8:9-10)*

10 Kegemou, o sasai olou fei ile hobogou mou, Yesuha e dabai degedi o olou fei 12 kege kedibou, haba ebou de daladi o kedibou de emokou ta makai olou fei kaha sibige ke yoduga i.

11 Yesuha o kediamokou tobou, Godiha o sasai wolou daladi kaha sibige keme ni tawamabadomou yoiu nimokou kou hegi, mogogou ta dala mei. O damaleyodele ili mei kedianou si ta makainou dudi, ta sibige ta dudiyoyode tobou.

12 Kegemou, afu o taha kou gue nalai dala, Kou duguloye, kenou si sibige ta dugulo ile mei. Kou duloye, kenou si sibige ta tawale ile mei.

Kegeligi, fi bohoulou iba, Godiha midihog kasagai dia milolou idi ke gebe meiyodeiye domou.

Aisaia 6:9-10

*Nalẹ hou hebesei ta makai kaha sibige
(Matyu 13:18-23; Luk 8:11-15)*

13 Kegemou, Yesuha e dabai degedi o kediamokou tobou, ni ta koumahaha sibigebe tawaiyo mei kaha degemou, ta makai ilo kele tobolou kene ni ta tawale sagai mei.

14 O nalẹ hou hebesei keme Godiha ta ke hebesei.

15 Nalẹ hou alikou fiyasigei kaha sibigebe kou gue, o sasai ilo kele Godiha ta dumou be, Tamahage totodo hagua, Godiha ta die duledu segei keme igisedi.

16 Nalẹ hou mihi igibou kokou hebesei kaha sibigebe kou gue, o sasai ilo kelebe Godiha ta dulo, toto tawalemou hohogodegiye,

17 kenou si o keme tefebou mei kaha, Godiha tabe hiyefei daladiyo mei. Godiha ta sesele ilamou degeligi, hagi gehe gehebou, haba oe dia makolamou degele imou duguomou be, die damaleyodei keme totonou tou fogou le idi.

18 Nalẹ hou aye ti yokou hebesei kaha sibigebe kou gue, o sasai ilo kele Godiha ta kou dulo idiye,

19 kenou si sa sibige kaha hagi sudo kenou fimamou, sele hiyedo moloiu sagibou, bi daga daga ke moloiu sagai fimai kahage Godiha ta ke akogomou be, sibige ta madiyoye mei.

²⁰ Kenôu si nale hou mihi bolofei kokou hebesi kaha sibigebe kou gue, o sasai kedia Godiha ta dulo, damaleyodele i. O sasai kedia me segei folo sibige hiyedo ma di ke sa degei. Ilo kele 30 kege ma di, ilo kelebe 60 kege ma di, ilo kelebe 100 kege ma di yode tobou.

*Obe kamai dou migiemou be, bilika hayedu dogogudiyo mei
(Luk 8:16-18)*

²¹ Yesuha e dabal degedi o kedia mokou tobou, obe kamai migie mala haguamou be, bilika hayedu dogogudiyo mei. Fafai hayedune ta dogogudiyo mei, moso tama kele dogogudi.

²² Bi olou fei mogogou dala keme habage tama degele. Bi olou fei oe gogou dala kene habage kou tama degele dala.

²³ O koyoha kihiyou dalababe, ta kou du duyede tobou.

²⁴ Ta ni dulu kou ume defeido fimama. Ni o takou nedi keme, Godihane kenou tefele nimokou nele. Haba dogou guoba, hiyedo dege nele yode tobou.

²⁵ O taha bi ilo kele dalababe, Godihage tage dogou guba, bi sudu degele. O taha ta e bi hieyefei mei debabe, e bi huyadefei dala keme Godiha molo uyode tobou.

Segei hou fua felei ta makai

²⁶ Yesuha haba tobou, Godiha o sasai wolou daladi midihou keme kou guei, o taha mihikou segei hou sogoma fogou i sagai kenou tefei.

²⁷ O kaha huliame tiadi, agali siadi kelege, segei hou kaha kage folo hiye degelibe, ege ta tewe mei.

²⁸ Mihiyenou degeiye, segei kuhe folodi. Bege bukou foulugi, ise sou degema kuhe ma di.

²⁹ Nale sibige momou be, o kaha ile diafigidi. Yobe, segei keme ise suwi degei degemou mo udiyode tobou.

Ta makai be nale mastet ho kokou ma tobou
(Matyu 13:31-32; Luk 13:18-19)*

³⁰ Yesuha haba tobou, Godiha o sasai wolou daladi midihou kagei? Ta makai be di kagei kokou tobolou?

³¹ Godiha o sasai wolou daladi midihou keme nale mastet ho sagai kegei. Mastet ho keme nale ilo kedia ho sagai kegei mei. Huyadefei do ke mihikou sogolo idi.

³² Sogoma fogou mou, nale mastet hou kaha folomou hiye degedi, segei ilo kelebe e hiye degedi sagai kege degediyo mei. Eme hebe sa degei, go hiyedo degeimou, sio kedia haguasie, e guo hayedu bi togolo idiyode tobou.

*Yesuha egeibe ta makaiyanou tobou di
(Matyu 13:34-35)*

³³ Yesu e Godiha ta ke o sasai kedia mokou tobou dibe, e ta makai kou tobou di sagai kenou haba tobou di. O sasai kedia tawale i ho fogou mou be, e mou hiyafogou di.

* 4:29 4:30 Obe nale nalomou, nale mastet mugu sebe sagai kegei.

34 O sasaj̄ kediamokōu be e ɾa sibigebōu de ta toboū diyo mei. Ta makainōu toboū di. E dabai degedi o kediabōu denōu dalalisi, ɾa sibige olōu fei ke toboū di.

Yesuh̄a toboū mōu, wi hiyedo mei degei
(Matyu 8:23-27; Luk 8:22-25)

35 Sawisiei kelege, habido degeimōu, Yesuh̄a e dabai degedi o kediamokōu di ohueiyai ilobōu imebeede tobou.

36 Imebeedemamōu, diā o sasaj̄ kefei ke tōu fogōu mōu, mosole Yesuh̄a duwo ke sama yai. Mosole ilo kelene sesele yai.

37 Yolugi, wi hiyedo hagua, ɾo bobouye mosole foudu gobōu gi sama, huei amamalāmōu degei.

38 Eme mosole siowoꝓukōu woma dogoguo tiei tilamōu tile haguagie tobou, Tisa, nage dibe hueiye woladi ke tawaiyo meiyode tobolōu i.

39 Kege toboū mōu, Yesuh̄a hagua, wi hiye ke akoguo, ɾo bobou kokōu tobou, uwo degeli ke fogōu yedeimōu, wi hiye kebōu ɾo bobou kebōu olōu fei mei degei.

40 Mei degeimōu, e diāmokōu kōu gue yodu, ni kageimōu gue degele iya? Ni amokōu be damaleyodeiyo mei?

41 Diā gue hiyedo degemōu, dioꝓunōu tugulo tobolōu i, o koꝓume koyodo? Wibōu ɾo boboubōu kahane e ɾa dulomōu, mei degeliyode tobolōu i.

5

Yesuh̄a duo kasagai, fi totōu degei o takōu dala ke igile mugu
(Matyu 8:28-34; Luk 8:26-39)

1 Yesuh̄a e dabai degedi obōu de mosole sama, ohueiyai Galili dama, ilobōu sa Gerasakōu ile fologai.

2 Yesuh̄a mosole dogoguo fogōu imōu, duo kasagaiye tou o ta e tofigiei widagai saya ke sia dema hagamōu gelegu.

3 Eme tei widagai sakōu tiadi o. O tae tigale sagai mei. Tigi neledoyene tigale sagai mei.

4 Oe eme dobogoꝓubōu abogoꝓubōu tigi neledoye tiga idiye, kenōu si e tigi ke kagile filā kama fodi. Eme nelē hiyedo, oe e tolōu sagai mei.

5 Sawisiei olōu fei, agalibōu huliabōu debe eme tei widagaiyabōu bituyabōu denōu siadi. E gōu guama sulugi, yoꝓusie e kolo igiye kagisedi.

6 O kahage Yesu ahudo tafalamōu duguomōu, e foukua hagua, Yesuh̄a tafala hafei dege yubu sugulo fiyamōu duwoli,

7 e ɾa nelēbōu do tobou, Yesu, name damalēdo Godih̄a Dihi. Na amokōu kei degelamōu? A namokōu Godih̄a huya ke ame makodayede tobou.

8 Yobe, Yesuh̄a kōu tobou, duo kasagai, na o koꝓu tōu fogōu fogōu iyede tobou kaha degemōu.

9 Kegemōu, Yesuh̄a emokōu ne hube koyo? de yodu. Ma hube Ami, eibe sūdo dalaguayode tobou.

10 Kege tobōu ma haba tobōu mōu iligi, na duo kasagai sūdo ma duledu dala keme sa ahudo sa kokōu hobōu igisedayede tobou.

11 Sa kelegebe, bitou huyadefej ta hafej kokou be, wai sudo biye nala deleigui.

12 Duo kasagai kedia Yesukou neledo dege kou gue tobolou i, na ei tobou ba ya, wai duledu fologalebe de bolu?

13 Yesuha ni imabeedeimou, duo kasagai kedia o ke tou fogou ya, wai kedia duledu fologi. Fologoumou, wai kedia foukua ya, tiahaiya ke ohueiyai kokou fogu fiyasigemou, hueiye olou fei woumou tofigile hobogu. Wai olou feibe 2,000 kege sa degei.

14 Wai sudo ke dia dalaguadi o kedia ke duguomou, kama fosige ya, sa hiye kileyabou, sa sa hafeiya kebou olou fei ta ke susulo tobou mou suluguei. O sasai kedia ta uwo ke dulomou, kage degeiye degei domou dugulamou haguasiei.

15 Yesukou haguasiemou dugube, duo kasagaiye kou tou o keme duwomou dugulo i. Fi totou degei keme mei degeimou, fimai bolofejido degeimou, yukuei kama duwei. Dia ke duguomou, gue degele i.

16 Yesuha degeimou dugulo i o kediage diamokou ke susulo tobolou i. O duo kasagaiye tou ke igile mugu kebou, haba wai tofigiei kebou de susulo tobolou i.

17 Dia ke tobolou imou dulomou, Yesukou ta neledo dege, na ei sa kou tou fogou ba, sa ta fogou iyede tobolou i.

18 Kegemou, Yesuha mosole foudu fala degeimou, duo kasagaiye kou tou o kaha emokou neledo dege yodu, na boloyodeiba, a nabou de ile?

19 Kenou si Yesuha dafamou akoguo tobou, name mosokou ile, Hiye Oha namokou solou do degemou degegai ke ne sosou diamokou tobou yedei.

20 Kegemou, o kaha ge fogou ile, sa Dekapolisya ke sulugi, Yesuha emokou degegai kaha ta ke tobou mou siei. Sa ke tie o sasai kedia ta ke dulomou be, fi hiyedo ma i.

Yesuha sasai dihi tei ta haguagi, haba sasai tah e yukueikou kugumou bolu degei

(Matyu 9:18-26; Luk 8:40-56)

21 Kegemou, Yesu e bohoulou ma ile, ohueiyai Galili mosoleye dama, ilobou folomou dugube, o sasai sudo hagua kefegulo imou dugu. Kefeguo dalagamuou, e ohueiyai biyakou tefelei.

22 Tafalamou, egei moso dia daladi o ta haguei. E hube Jairus. Hagua, Yesuha tafala kokou hafej dege yubu sugulo fiyamou duwoli,

23 neledo dege kou gue tobou, ma sasai dihibe tolo iladi. Kenou si na ile, ne dobogou dogoguo bolu degeyedeiba, e hagua gehe degeleyode tobou.

24 Kege tobou mou, Yesu e o Jairusbou de i.

O sasai sudo dilie sesele yolugi, dilie tou golou ma i.

25 Ali duo kokou be, sasai tane tefelei. Sasai keme sadebe olou feido 12 kegebe tiaibou nou delei.

26 Eme dokta sudo kou dugumou iye, kenou si donou nele idi. E sele sudo sibidiye, kenou si e do huyadefej ta bolu degeli mei. Do kaha dolo hiyenou degei.

27 Sasaj kahage Yesuha degedi ta uwo ke dulomou hagua, o sasaj sudo tafalaguamou, ene kele tefelei. Yesu e tobeya ke amafei hagua, e yukuei sasado kokou kugu.

28 Yobe, e Yesuha yukueinou fei kugubabe, e bolu degedade tawalemou.

29 E Yesuha yukuei kokou kugumou, kelegenou e tiai ke totodo mei degei. E tou hemele fiyoumou duguomou, e dobe mei degelidade tawai.

30 Do mei degeimou, kelegenou Yesuha yofu e nele ilo ke mei degeimou tawalemou bohoulou mou, ma yukueikou koyoha kugulou? de yodu.

31 Yesuha e dabai degedi o kedia emokou tobou, na dugu, o sasaj sudo na tou golou ma dalayode tobolou i. Na kageimou koyoha ma yukueikou kugulou de yoduya?

32 Kenou si Yesuhage koyoha e kugu domou haba o sasaj kediamokou defejdo masei.

33 Sasaj kahage emokou ke tama degeli ke tawalemou, gu degemou dio keibou haguamou, Yesu hafei dege yubu sugulo fiyamou duwoli, yofumakou degei sagaj ke olou fejdo Yesukou tobou.

34 Yesuha sasaj kokou tobou, mogo dihi, na amokou damaleyodei kaha bolu degei dala kuhe. Ne do mei degei. Na ile, bologuado dalayede tobou.

35 Yesube ta tobolou tafalamou, egei mosu dia daladi o Jairusha e dabai degedi o kedia haguasiemou, Jairuskou tobou, ne dihibe tolo iyodei. Na Tisakou hagi degedayede tobou.

36 Kenou si Yesuha ta ke tobolou ili dulobe tagali mei, e Jairuskou tobou, na hobou gu degeda. Na mou damaleyodeyede tobou.

37 E o sasaj kedia akoguo, ni abou idamabeedemamou be, Pitabou, Jemsbou, Jemsha e mala Jonbou kediamokou nou di imebeede tobou.

38 Yolugi, egei mosu dia daladi o kaha mosu hafei degemou dube, mosokou be, dihi kaha sihou gosolo ile uwo hiyedo degele imou dulo i.

39 Fologamou, Yesuha ile folo, o sasaj kediamokou tobou, ni kageimou gosolo uwo hiye kou degeiya? Dihi koume teli mei, eme tiei tilayode tobou.

40 Kenou si o kedia emokou yilo i. Yilo imou, e dia mihikou muguamabeedemamou, dihi e ayebou e adiou bou, yofu e dabai degedi o kamadia kediabou denou wou ma, dihi tei tila mosu kodu fologai.

41 Sasaj dihi tei ke dobogou tolou mou tobou, talita kum. Ta kaha sibigebe kou gue, sasaj dihi, a namokou haguayede tobolou.

42 Kege tobou mou, kelegenou sasaj dihi kaha haguama siei. Haguama sumou, o mosodu tafalagua kedia duguomou, hiyedo kesigile i. Sasaj dihi kaha e sadebe olou feibe 12 kege.

43 Yesuha ta neledu dege tobou, kou degeli koume ni omokou tobou damabeedei. E kege tobou ma, sasaj dihi keme nale ta nemabeede tobou.

6

*Sa Nasaret o sasaj kedia Yesuha ta dulo ili mei
(Matyu 13:53-58; Luk 4:16-30)*

1 Yesuhā sa kē tōū fogōū, yoŋū ē sabekōū i. E dabai degedi o kediane ebōū de fogōū yai.

2 Fologamōū, misiholo duwodi sawisieī kelege, ē egei mosōdu folomōū, Godihā tā hehegieī. Hehegieimōū, o sasajī sūdo dulo kesigiemōū tobolōū i, o koŋume tā kēme koyohā tobōū mōū ē dulomōū kuhe tobōū ya? Tewe ē dalabe, tewe kēme kagei? Midihō bolō gehē gehē koŋū degelibe, ē kage degeiya?

3 O koŋume mosō togodi oyode tobolōū i. Eme Mariahā dihi, Jemsbōū Josepbōū Judasbōū Saimonbōū kedīā die eyē. E bobasi diāne dibōū de kōū le dalagua. Mosōmā o sasajī kedīā kege tobolōū mōū Yesu dafa i.

4 Kege tobolōū imōū, Yesuhā kōū gue tobou, habage-degele-duguo-tobōū di-o kedīā hūne sa sa olōū feī o sasajīye hebele fogulo idi, ha kēnōū si mosōmā o sasajībōū, dioŋū die sosōū bōū kedīage die tā ta dulo idiyo mei. Dioŋū die mosōdo kokōū be die hūbe meidoode tobou.

5 Sa kilebe ē midihō gehē ta degeli mei. Do o tanōū diāmokōū nōū ē dobogoŋū dogoguo bologuomōū bolō degele i.

6 E ē mosōmā o sasajī kedīā damaleyodele ili mei kokōū fī hiyedo maj.

Yesuhā ē nele kē kōū hehegieīye, kēnōū si ē dabai degedi o kedīā defeī ta tawale ili mei

(Tā Hiye 6:6-8:21)

*Yesuhā o olōū feī 12 kege kedīamokōū dabai neī
(Matyu 10:5-15; Luk 9:1-6)*

Kegemōū, Yesuhā ilemōū, sa kahā duo kileya sa sa huyadele ifeīya kē hehegiemōū siei.

7 Sulugi, o olōū feī 12 kege kedīā haguīsoumōū, diā haguāsieimōū tobou, nī o bolōū sa ta iba, o bolōū sa ta iba demabeedemamōū, ē yoŋū ē huya kē diā duo kasagajī igisemabadamōū nele nēmōū i.

8 E diāmokōū kōū gue tobou, nī ilababe, nalē sadama, ye koŋūdama, sele sadama, bulukainōū tōū ma ima.

9 Abogoŋū mosō ke kāmababe, yukueī tōū mugu bolōū kādama.

10 Nī sa ta ile, mosō ta foloubabe, mosō kokōū nōū dalali, sa kē kuhe tōū fogōū ya degama.

11 Nī sa ta folouba, sa kē tie o kedīā nī die mosōkōū wolōū folo ho fogōū, haba nī tobolōū kēne ta du ho fogōū babe, sa kē tōū fogōū fogōū ima. Nī ilababe, abogoŋūkōū duotele dala kē igile filāba kuhe fogōū ima. O kedīage nī kege degeli kē duguobabe, die midihō kasagajī kahā hebebe moloŋū daladade tawale ileyode tobou.

12 Yesuhā ē dabai degedi o kedīamokōū tā kē tobōū mōū, diā ya, o sasajī kedīamokōū be, nī fī bohōū mabeede tobōū mōū sulugueī.

13 Suluguali, duo kasagajī sūdo igisemōū, haba do o sūdōne gusege hueī humōū, bolō degele i.

*O Herothā Yesube fafeleya degedi o Jonyadeī
(Matyu 14:1-12; Luk 3:19-20, 9:7-9)*

14 Yesuhā ē hū sa sa olōu fei tefeimōu, hiye o Herothā o sasajye tobolōu imōu du. O ilo kelege Yesu ume fafeleya degedi o Jon kōu tolo i kaha haba hagua gehe degeiyode tobolōu i. Kegei kahanōu ē midihō gehe gehe ke kuhe milōu gadiyade tawale i.

15 Haba ilo kelegebe Yesu ume Elaijayode tobolōu i. Haba ilo kelegebe ume habage-degele-duguo-tobōu di-o, afu tofolōu i ke sa degeiyode tobolōu i.

16 Herothage tā ke dulomōu tobou, o Jonbe a gabagi kōu kaiye, haba gehe dege hagua kuhe dei de tobou.

17-18 Herothā tā ke tobou kaha yobe kōu gue, Jon ume teli mei kelege, Herothā ē eye Filiphā sobōu Herodias figomōu, Jonhā nā ne eyehā sobōu ke figa hube dōdo meiyode tobou. Kegei kaha, Herothā o ta tobōu mōu, Jon tolōu mā, didiq mosokōu tigi neleđo kaha tigama dogogu.

19 Jonhā tā ke tobou kaha dowoye, sasaj Herodiashā Jonbe dafamōu walamōu fimaj. Kenōu si wolo sagaj mei.

20 Yobe, Herothā Jonbe defeido dia delei kaha. Herot ē Jonkōu gue degemōu, Jonbe Godihā dihile kokōu be dōdo odade tawai. Kegei kaha degemōu, Jonhā egei tobolōu ke dulo fimamamōu kōu hagi degeiye, kenōu si Jonhā haba tobōu ba dulo sagaj degei.

21 Ise sawisie ta, sasaj Herodiashā Jon wolo a dugu. Kelegebe, Herothā adiōu hā ē malā felei sawisie ke hohobolōu nalē hiyedo kefemamōu, gamani obōu, ami hiye obōu, sa Galili hiye obōu kedia digumōu, haguasie kefeguomōu, nalē ke nalā duweguei.

22 Nalē nalā duwoguamōu, Herodiashā sasaj dihi mabigi kaha fele siōu gōu mōu, Herotbōu o olōu fei kedia tagale i. Tagale imōu, hiye o Herothage sasaj dihi kokōu kōu gue yodu, age namokōu be kei nele? Bi nā tagali ke amokōu tobōu ba, a namokōu neleyode tobou.

23 E damaleđo maka dege kōu gue tobou, nā bi kagei ta amokōu yodulu keme a dōdo namokōu neleyodema makai. Mā sa kene nā moloŋu sagaj degeibabe, a ta diafolōu, namokōu neleyode tobou.

24 Kegemōu, sasaj mabigi kaha mulomōu, ē adiōu kōu yodu, a kei bi neyede tobolōu? de yodu. E adiōu hā kōu gue tobou, Jon fafeleya degedi o kaha widio ka neyede tobōu yedei.

25 E adiōu hā ke tobōu mōu, sasaj mabigi kaha totodo bohōlu mā folomōu, hiye o kokōu tobou, nā kōu bōu genōu Jon fafeleya degedi o kaha widio ka, melekikōu sagie amokōu neyede tobou.

26 Hiye o Herot ē tā ke dulomōu, hagi hiyedo degeiye, kenōu si o nalē nalā duwogua kedia dihile kokōu ē damaleđo kōu degeleyode tobou kaha sidifi degele sagaj degeimōu, tā ē sasaj gisiai kokōu kōu tobou keme ta fogolōu sagaj mei.

27 Kelegenōu, totodo hagua, ē ami o ta tobōu mōu, didiq mosokōu ile, Jonhā widio diafou.

28 Diafolōu mōu, melekikōu sagemōu, malā hagua, sasaj mabigi kokōu neimōu, sasaj kaha malā ile, ē adiōu kōu nej.

29 Kegemōu, Jonhā ē dabai degedi o kediā hiye o Herothā degei kahā tā uwo kē dulomōu haguasie, Jon tei malā ile widai.

*Yesuhā o 5,000 kege kediamokōu nalē nei
(Matyu 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-13)*

30 Kegemōu, tā-bolofej-malā-suluguadi-o kediā bohōlōu mā haguasie, Yesuhā dalakōu kefeguomōu, dabai diā kōu degele i kēbōu, Godihā tā diā kōu hehegie tobolōu i kēbōu de susulo tobolōu i.

31 Kenōu si o sasaj sūdo ima haguama dele ili kahā, nalēbe nalē sagaj mei. Yesuhā diāmokōu tobou, dinōu ime. O mei sa kokōu ile, nī huyadefej misihomabeede tobou.

32 Kege tobōu mamōu, dioṽunōu mosole sama, ohuejyai ilobōu, o mei sa kokōu yai.

33 Kenōu si o sasaj sūdo kediāge diāme youmōu, die midihō kōu duguo tawale hobogou, tā uwo kē sa sa olōu fej tefeimōu, o sasaj sūdo ohuejyai koya kē abogoṽuya fōkua yolugi, Yesuhā ili sa kokōu diābukōu fologai.

34 Yesuhā ohuejyai ilobōu folomōu dugube, o sasaj sūdo kefema dalamōu duguomōu, solōu do hiyedo degei. Yobe, diāme wai sipsip, wolōu daladi obōu mei sagaj kegei. Dalaguamōu duguomōu, ē tā yomogōu hehegie tobōu mōu i.

35 Hehegie tobōu mōu ibe demōu, habi degeimōu, ē dabai degedi o kediā haguasiemōu tobou, kōu lebe mosō mei, haba huliāne degeli kahā degemōu,

36 nā o sasaj kefegu kē tobōu ba ya, sa sa hafej kokōu ya kē dioṽu seleye nalē moṽuma nalā ile.

37 Kenōu si ē diāmokōu sima tobou, nalēbe nī diāmokōu nēma. Diā yodu, nā ei sele 200 kege* malā ya, ōu si moṽuma hagua, o sasaj kediamokōu neyedema tobolōu? de yodulo i.

38 Kenōu si ē kōu gue yodu, ōu si olōu fej kage dala? Nī ya, yodugamabeedei. Diā ya yodugama haguasiemōu, ōu si olōu fej houyosi kegebōu, haba miyē bolōu kegenōu fej dalayode tobolōu i.

39 Kegemōu, Yesuhā diāmokōu tobou, nīge o sasaj olōu fej diō sū kele kefegu duwomabeedema.

40 Kege tobōu mōu, bilo ibe, ilo kele 100 kege kefegu bilo i, ilo kelebe 50 kege kefegu bilo i.

41 Duwoguamōu, Yesuhā ōu si houyosi kege kēbōu, miyē bolōu kēbōu de malā tolōu, hebenitōu daladuguomōu, Godikōu bolofejyode tobou. Tobōu mamōu, ōu si kē bafigima, ē dabai degedi o kediamokōu nejmōu, diā moṽumamōu, o sasaj kediamokōu fimōu i. Haba miyē bolōu kēne bafigima, o sasaj kediamokōu fimōu i.

42 Fimōu, o sasaj olōu fej kediā nalē nalā iligi guokōu degele i.

43 Ōubōu miyēbōu kē nalā iligi, olōu fej mei degele ili mei. Isimo fogou kē tigi mosō tegei olōu fej 12 kege kodu saga i.

* 6:37 6:37 Die t̄ae sele h̄ybe 'denarius'. Sawisie! tanōu kahā dabai degei kahā hebe kēme sele 'denarius' tanōu fej.

44 O nalę nalę i olou fei kediaġme 5,000 kege.*

*Yesuha ohuejyai tageya tofou tofou i
(Matyu 14:22-33; Jon 6:16-21)*

45 Kelegenou, Yesuha ę dabai degedi o kediaġmokou tobou, ni totodo mosole foudu fologaba, nibukou ohuejyai ilobou sa Betsaidakou ima. Ame o sasaj kediaġmokou imabeedeiba dia youba, hobou a ni habage kuhe ile.

46 E yawo de tobou ma fogou, diho baga tobou lamou bitoukou felei.

47 Habido, mosole ohuejyai dulekou tilamou, Yesu eme esofei ohuejyai biyakou tefelei.

48 Ohuejyai biyakou tafalali dugube, wi hiyedo hagumou, ę dabai degedi o kediaġme mosole mala ili kaha hagi hiyedo degele imou dugu. Kenou si mosolebe ile sagaj mei. Sabiyale hafei degeimou, ę ohuejyai tageya ke tofou tofou diaġmokou i, mosole dohou gou fogou ilamou degei.

49 Kenou si Yesuha dabai degedi o kedia ę ohuejyai tageya ke tofou tofou hagumou duguomou be, duo kasagajye haguluyade tawalemou, gou gua i.

50 Yobe, dia olou fei ę hagumou duguomou, gue hiyedo degele i. Gue degele imou duguomou, ę kelegenou totodo tobou, ni hobou gue degedama. Koume anou. Ni fi neleđo dege dalama.

51 Mosole foudu folo, diaġbou de dalamou, wi ke mei degei. Mei degeimou, dia kesigiemou, fi fofou gule i.

52 Yobe, ou si, Yesuha o sasaj sudo kediaġmokou kou fi kaha sibigebe, dia ta tawale ili mei kaha degeimou. Die fi be hiljido dalagua.

*Yesuha sa Genesaretkou do o sasaj sudo bologuomou bolu degele i
(Matyu 14:34-36)*

53 Yesubou dia ohuejyai dama sa Genesaretkou fologamou, mosole gomogu.

54 Mosole dogogumou, sa ke tie o sasaj kedia Yesuha midihou duguo tawale hobogou.

55 Tawale hobogou mou, sa kilija ke olou fei ta ke tobou mou suluguamou, sa ke tie o kedia do o sasaj botogogai tagetou dogoguema hebema, Yesube kele dalayodeimou dulomou, kele hebema yai.

56 Sa sa kilija olou fei Yesu ę sumou be, oe do o moġuma haguasiemou, kefegudi sa kokou dogoguedi. Dogoguamou be, Yesu baha duwoguali, hagumou, ta neleđo dege kou gue tobolou i, na ne yukuei ke seseguba, do o kedia ne yukuei fe kokou nou kugugueiba, bolu degele ileyodele i. Kegeimou, dia Yesuha yukuei fe kokou nou kugugueimou, olou fei bolu degele i.

7

*Godiha ta kahage di kou guai egei keme gabama feleido dala
(Matyu 15:1-9)*

* 6:44 6:44 Keme o kediaġnou. Haba sasajbou sisigobou olou fei kage nalę i keme di ta tewe mei.

1 Mosesha kuolou yo du o ilo kedia sa Jerusalem tou fogou ya, Farisi o kedia geleguomou, Yesubou de kefegulo i.

2 Kefeguomou dugube, Yesu e dabai degedi o ilo kelebe dobogou bigili mei nale nala imou dugulo i.

3 Farisi obou Juda obou olou fei kediage die kou guai egeinou sesedi. Die dobogou defeido bigili meibe, nale nala idiyo mei.

4 O kedia makisikou yamou, bohoulou ma haguasiemou be, to teli meibe, nale nala idiyo mei. Midihou sudone, die kou guaiye afu degedi keme diane sesedi, kopebou bilikabou melekibou de defeido bigile idi ke sagai.

5 Kegemou, Farisi obou Mosesha kuolou yo dulo i obou kedia Yesukou haguasiei, kageimou ne dabai degedi o kedia di kou guai egei ke sesele iyo mei? Die dobogou ube sibigibou kege nale nala ili.

6 Yesuha sima tobou, nime taenou tobolou idi o. Aisaiaha habage tama degele ke toboube, e nimokou nou kou gue tobolou mou nalai. O sasai koudiage ma hube taenou hebele fogulo idi, kenou si die fi be ahudo dalagua. Amokou ta dala mei.

7 Dia hehegedibe, oe kuolou mai kenou hehegile idi. Kuolou ta kome Godiha tayodema, amokou mou youwa kege kou mou hohobolou idi. *Aisaia 29:13*

8 Nime Godiha ta ni dumabeedei ke tobekou muguomou, oe hehegedi midihou kenou sesega iliyode tobou.

9 Kegemou, Yesuha diamokou haba tobou, nige Godiha egei ke tobekou mugulo hobogou, niou hehegedi midihou kenou sesega ili kaha degemou. Ke degelibe bolou sagai, ha bolou mei sagai?

10 Mosesha kou tobou, Aye adiou diliemokou be midihou bolofei kenou hehegieyedei. *Kisim Bek 20:12*

Haba kou guene tobou, O koyoha e aye adiou diliemokou ta kasagai dege tobou babe, o keme wouba tolo ileyodei. *Kisim Bek 21:17*

11 Kenou si nige kou gue tobou di, o koyoha bi ta e aye adiou diliemokou nele sagai ke haba Godikou neleyodema makoubabe,

12 nige bi keme e aye adiou diliemokou be hobou nedayede tobolou idi.

13 Kegei kaha nime Godiha ta huyafei degele idi. Ni kou guai o kedia hehegiemou hagumou nime dulo i kenou tobolou idi. Haba, nime kou guai egei sudo kegele i ke sesele ili.

Yesuha o duo sibigi degedi kaha ta ke tobou (Matyu 15:10-20)

14 Kegemou, Yesuha haba o sasai haguismou, haguasie kefegumou tobou, ni olou fei ma ta kome duloba tawamabeedei.

15-16 Nale di nala idi kahage di duobe ta sibigi degediyo mei. Ha di fimama tamakou degedi kahanou si o di duo sibigi degedi.

17 Kegemou, Yesuha o sasai kedia tou fogou mou, mosokou fogou ile foloumou, e dabai degedi o kedia emokou tobou, ta makai, na tobou kaha sibigebe tobou yede tobolou i.

18 E sima tobou, n̄jme kageimōu fī totōu degele iya? Nalē olōu fei di nalā idi kahage di duo ta sibigi degediyo mei kē tawama.

19 Yobe, nalē olōu fei di nalā idi kēme guamedunōu mudi. Habage tamakōu feledi. Nalēbe di fī du mudiyo mei. Yesuhā kē tobou kahā sibigebe nalē olōu feibe nalēnōu yode tobou. Kuolōu ta dala mei.

20 Yesuhā haba tobou, obe fimāma tamakōu degedi kahanōu yoū e duo sibigi degedi.

21 A tobolōu be, midihō kasagai milōu gadi olōu fei o fimai tamā degedi kōu guei kē tobolōu, fī kasagai mādi midihō, sasai hiyoubōu, o hiyoubōu siadi midihō, bi hiyou moūdi midihō, o wodi midihō,

22 sasai hiyoubōu, o hiyoubōu moūdi midihō, bimai duguo tagadi midihō, midihō kasagai omokōu milōu gadi midihō, ogōu ga tobou di midihō, tōu e tagadi midihō gehe gehe, kona degedi midihō, yogo susuga tobōu di midihō, du ho fogōu di midihō, totōu dege milōu di midihō.

23 Kege degegadi midihō kasagai olōu feibe o duledu dalaguali, tamā dege milōu goumōu be, o duo kuhe sibigi degediyode tobou.

*Sa Fonisia sasai tahā Yesukōu damaleyodei
(Matyu 15:21-28)*

24 Yesu e sa kē tōu fogōu mōu sa Tairkōu fogōu ile felei. Folomōu, moso ta folo duwei. E o tae e kile duwo kē tawalebe dafaiye, kēnōu si ta mogolōu sagai mei.

25 Kegeimōu, sasai ta, e dihi sasai dihibe duo kasagaiye tou. Sasai kahā Yesube moso kodu dalayodele imōu dulomōu, toto hagua, Yesuhā abogōu hafei dege yubu sugulo fiyamōu duwei.

26 Sasai kēme hūti ta sasai, sa Fonisia sasai, e sadobe Siria. Sasai kahā Yesukōu nelēdo dege kōu gue tobou, nā duo kasagai, mā dihi tou dala kē igile muguyede tobou.

27 Yesuhā sima tobou, di sisigo kediabukōu nalē nēme. Di sisigo nalē kē moūma, so kedia mokōu hebeseiye.

28 Sasai kahā tobou, Hiye O, nā damalēdo tobouye, kēnōu si nalē nalā imōu be, so kedia fafai hayedu tilaguali, sisigo kedia nalē fi fiyasigili kē moūma nalā idiyode tobou.

29 Kegemōu, Yesuhā sasai kokōu tobou, nā kege tobolōu degeimōu nā bohōlou mā i. Nē dihibe duo kasagaiye tōu fogōu fogōu iyode tobou.

30 Kege tobōu mōu, sasai kahā ile, mosokōu folo dugube, dihi kēme e tiadi kotōu tilamōu dugu. Duo kasagaiye e tōu fogōu mōu, bolō degei dugu.

Yesuhā o ta kihiyōu tefegai, tā mei kē bologuomōu bolō degei

31 Kegemōu, Yesu e sa Tair tōu fogōu mōu, sa Saidon duoya kē iligi tōu fogōu mōu, haba sa Dekapolisya kē iligi, ohueiyai Galilikōu mū.

32 Mūmōu, sa kē tie o kedia o ta emokōu wolōu haguasiei. O kēme kihiyōu tefegai. Tāne bologuā tobōu diyo mei. O kedia Yesukōu, nā nē dobogōu dogoguba, o koūme bolō degeleyode tobolōu i.

³³ Yesuhā o kē wolōu ilemōu, o sasaj̄ tōu fogōu, tafēi ile, diliesofēi dalali, ē dobogoꝑu bolq̄uye o kahā kihiyōdu muguomōu, haba ē dobogoꝑukōu koso helemāmōu, o kahā ikōu kugu.

³⁴ Hebenitōu daladuguo, moḷo hiyedo holo filāmōu, tā mei o kokōu efata-yode tobou. Tā kahā sibigebe kōu gue, soꝑuseyede tobou.

³⁵ Kege tobōu mōu, o kahā kihiyōu soꝑusei. Tā mei degei kēne bolō degeimōu, bologuādo taj̄.

³⁶ Bolō degeimōu, Yesuhā ē degeli kē tobōu damabadomōu kuolōu dogogu. Kuolōu kōu dogoguye, kēnōu si o sasaj̄ kediā ē degei kē hiyedo tobolōu sulugēi.

³⁷ O sasaj̄ tā kē dulo kesigiemōu tobolōu i, ē degegolu olōu feibe bolōnōu. E degeiyege, kihiyōu tefeyene tā dulo ili. Tā meiyene tā iliyode tobolōu i.

8

Yesuhā o 4,000 kege kediāmokōu nalē neī (Matyu 15:32-39)

¹ Kelegebe, o sasaj̄ sūdo haba haguasie, Yesukōu kefegulo i. Dalaguali, nalē mei degeimōu dugumōu, Yesuhā ē dabai degedi o kediā haguismōu haguasieimōu kōu gue tobou,

² ā o sasaj̄ kediāmokōu solōu do degeli. Abōu de dalaguali, sawisieī kamadia kege mei degeimōu, nalē mei degei.

³ A o kediāme die sabekōu mōu kege yamabeede tobōu ba yolugi, ali hegieye tofigile sagaj̄ degele iye domōu . O ilo kelebe sa ahudo o sasaj̄yode tobou.

⁴ E dabai degedi o kediā sima tobou, sa kuokōu be hebe mei mihj̄nōu sa. Di ōu sibe kilija kele mamōꝑumaba, o sasaj̄ kediāmokōu nele?

⁵ E diāmokōu yodu, nī ōu sibe kage dala? Ōu sibe dioyosi kegenōu dalayode tobolōu i.

⁶ Kegemōu, Yesuhā o sasaj̄ kediāmokōu, nī mihikōu duwoguamabeede tobou. E ōu si dioyosi kege kē malā tolōu mōu, Godikōu bolofej̄yode tobōu ma, ōu si kē bafigimāmōu, ē dabai degedi o kediāmokōu neimōu, diā moꝑumamōu, o sasaj̄ kediāmokōu fimōu i.

⁷ Miye huyadefēi ilo kelene delei. Yesuhā Godikōu bolofej̄yode tobōu mamōu, miye kēne fimabeede tobou.

⁸ O sasaj̄ kediā nalē kē nalā iligi guokōu degele imōu, isimo fofōu guei kē kefema, tigi moḷo tegei dioyosi kege kodu sa i.

⁹ O olōu feibe 4,000 sagaj̄ kege.

Kegemōu, Yesuhā o sasaj̄ olōu fei tobōu mōu fogōu yai.

¹⁰ Youmōu, ēne ē dabai degedi obōu de mosole sama yolugi, sa Dalmanutakōu fologai.

Diā Yesukōu midihō gehe ta milōu yedele i (Matyu 16:1-4)

11 Farisi o kediā haguasiemōu, Yesukōu tae biya iligi, e tefeledugulamōu kōu gue tobolōu i, nā midihō gehe ta milōu ba dugubasi, eige nāme Godiha tobōu mōu, hebenitōu ge hagueidade tawaleyode tobolōu i.

12 Yesu e molō hiyedo holo filāmōu tobou, kageimōu ifi kōu bōu gedo o sasaj kediage midihō gehe hegiba dugulamōu yodulo iya? A nīmokōu damaledo tobolōu kuhe. Ifi midihō gehe ta milōu ba dugulo ile meiyode tobou.

13 Yesuha kege tobōu ma fogōu mōu, o sasaj kediā tōu fogōu mōu, mosoleye ohueiyai dama, ilobōu felei.

*Tq makaibe Farisi o kediābōu o Herotbōu diā die ōu sidi mola kokōu mā tobou**

(Matyu 16:5-12)

14 Yesubōu diā mosole sama ohueiyaiya yolugi dugube, ōu sibe sali mei. Dabai degedi o kediā totōu dege fogōu haguasiei. Ōu si tanōu feido sa haguasiei dugu.

15 Kegemōu, Yesuha nelede dege tobou, nīōu tawaibōu. Farisi o kediābōu Herotbōu die ōu sidi mola keme nī moyye.

16 E dabai degedi o kediā e kege tobōu mōu dulomōu, dioṽunōu tugulo tobolōu i, ege di ōu si mei kahā degemōu tobolōu yodei.

17 Diā tugulo tobolōu imōu Yesuha tawalemōu tobou, nī kageimōu di ōu si mei ke tugulo tobolōu iya? Kageimōu nī toto tawale ili mei. Nī fibe hiligido dalagua.

18 Nīme kōu dihbōu ye, kenōu si ta dugulo iyo mei. Kihiyōune kōu dalaye, kenōu si ta dulo iyo mei. Kageimōu nī totōu degele iya?

19 A ōu si houyosi kege ke bafigimamōu, o 5,000 kege kediāmokōu fi kelegebe, nale isimo fogoube tigi mosō tegei olōu fei kage sa ilou? Olōu fei 12 kegeyode tobolōu i.

20 Haba a ōu si dioyosi kege ke bafigimamōu, o 4,000 kege kediāmokōu fi kelegebe, nale isimo fogoube tigi mosō tegei olōu fei kage sa ilou? Olōu fei dioyosi kegeyode tobolōu i.

21 E diāmokōu tobou, kageimōu a kōu degegai ke nī ta tawale iyo mei?

Yesuha e dabai degedi o kediāmokōu hehegie tobōu di

(Tq Hiye 8:22-10:52)

Sa Betsaida o ta dihq du degei ke Yesuha bologuomōu bolō degei

22 Yesubōu diā sa Betsaidakōu ya fologomōu, o ilo kediā dihq du degei o ta Yesukōu wolōu haguasiemōu, nā o dihq du degei koṽu kuguyede tobolōu i.

23 Yesuha o dihq du degei o kahā dobogoṽu tolōu alikōu tafei ilemōu, o kahā dihq kokōu koso helemamōu, dobogoṽu o kokōu dogoguomōu yodu, nā bi ta de dugulu?

* 8:13 8:14 Ōu sidi mola kahā sibigebe die midihō kasagai.

24 O kaha masele dala demamou tobou, a o ilo kele youmou kou duguluye, kenou si hebe sa degei kaha youmou duguluyode tobou.

25 Haba e dobogoou o kaha diho kokou dogoguomou, bologuomou, e diho bolodo degei, bi olou fei tamanou dugu.

26 Yesuha o kokou be, na o dihi hobou siada. Ne mosokou nou iyedei.

*Pitaha Yesube Godiha makaiyode tobou
(Matyu 16:13-20; Luk 9:18-21)*

27 Yesuha e dabai degedi obou de ya, sa sa huyadefei, sa Sisaria Filipai hafei dege dalaguaya ke suluguali, diamokou kou gue yodu, o sasai kediage ame koyodade tawale iya?

28 Dia tobou, o ilo kediage name fafeleya degedi o Jonyode tobolou ili. Haba ilo kediage Elaijayodele ili. Haba iloyege habage-degele-duguo-tobou di-o tayodele ili.

29 Yesuha haba yodu, niou ge ame koyoyode tawale iya? Pitaha tobou, name Godiha makai o Kelesuyodei.*

30 Kegemou, e diamokou neledo dege tobou, nige ame o keyode tobou damabeedei.

*Yesuha yufido eme tolo ileba, hagua gehedegeleyodei
(Matyu 16:21-28; Luk 9:22-27)*

31 Kegemou, Yesuha e dabai degedi o kediakokou yomakou tama degele ke yoma hehegie tobou, O Kedia Dihi eme do hiyedo duguba, odo odobou, mogou du dalaguadi hiye obou, Moseshu kuolou yo dulo i obou olou fei kedia e tobekou mugulo. Eme wouba tolo ile, sawisie kamadia kege mei degeiba, haba hagua gehedegeleyodei.

32 Ta ke tamado tobou mou, Pitaha Yesu wolou teguo ilemou, emokou gofoude dege tobou.

33 Kenou si Yesuha bohoulou mou, e dabai degedi o kediakokou maselemou, Pitakou gofou dege tobou, Tama, na ma tobekou i. Name Godiha fimai tawaiyo mei. Name o kedia fimai kenou tawali.

34 Kegemou, Yesuha o sasibou, e dabai degele idi obou olou fei kedia haguismou, haguasieimou tobou, o koyoha a seselababe, e yousie huyafei degeba, a hebe fufuguomai hebele ile sagai kenou tefe, a seseyede tobou.

35 O koyoha yofu e finou tolou subabe, e fi keme mei degeiba tolo ile. Ha o koyoha ta uwo bolofei ke tolou ba, ma habage sesele iligi toubasi, o keme fi tofousogo tofousogo tofolou ke moloou.

36 O taha sa sibige kuokou bimai olou feido kou moloouye, haba e fi gehedege ke mou li mei dalali toubabe, bi olou fei kahage e fi fe ta dogou gulo mei.

37 E bimai kahage fi tofousogo tofousogo tofolou keme ta mamoloou sagai mei.

38 Ifi kou bou gebe o sasai kediage Godi tobekou muguomou, midih kasagai daga daga kenou milolou dalagua. O koyoha abou ma tabou de tobekou muguoba, amokou sidifi nejbabe, sawisie ta kelege, O Kedia Dihi

* 8:29 8:29 Kelesube Godiha di mamouyadomou makai o.

ege Aye Godihā hohōya ke e esol o kediahōu de haguaba, e o kene tobekōu muguba, sidifi hiyedo degeleyode tobou.

9

¹ Yesuhā haba kōu gue tobou, a nīmokōu damaledo tobolōu kuhe. O ilo kuokōu tafalagua kedīa teli mei dalaguali, Godihā o sasai wolōu dalale ke neledo dege tamā degeiba dugulo ile.

*Yesuhā tōu bohōlōu mōu gehe degeimōu dugulo i
(Matyu 17:1-13; Luk 9:28-36)*

² Sawisieī walajyosi kege mei degeimōu, Yesuhā Pitabōu Jemsbōu Jonbōu de bitōu sasado kotōu wōu ma folomōu, dioṽunōu deleigui. Diā baha dalaguamōu, Yesuhā tōu bohōlōu mōu gehe degei.

³ E yukueibe fō degema hohō hiyedo dugulo i. Sa sibige kuokōu ge e yukuei fō degei ke sagai ta dala mei.

⁴ Diā ke duguomōu, haba dugube, o Elaijabōu Mosesbōu dilie tamā degemōu, Yesubōu de tā kolo imōu dugulo i.

⁵ Pitahā ke duguomōu, Yesukōu tobou, Tisa Hiye, di kōu le tofolōu be bolō. Ei mosō dihifei kamadia kege kōu le togolo. Tabe ne mosō, tabe Moseshā mosō, tabe Elaijahā mosoyodei.

⁶ Pitahā totōu dege mōu nōu kege tobou, diā guē hiyedo degei kahā degemōu.

⁷ Dalaguali dugu, mabi ta migile, diā olōu fei gogu. Mabi timi kilege tā uwo ta kōu gue tobōu mōu du, koṽume mā Dihi. Aḡe eme tagadido. Ni e tā dumabeedeimōu du.

⁸ Kelegenōu masele iligi dugube, Yesu enōu diābōu tafalamōu dugulo i. O tabōu tafalamōu dugulo ili mei.

⁹ Kegemōu, bitōu ke tōu fogōu muguolugi, Yesuhā diāmokōu neledo dege kōu gue tobou, ni dugu keme omokōu hobōu ta tobōu dama. Dalali, O Kediā Dihi e tolo ileba, widai tōu fogōu haguagiba, ise kelege kuhe tobōu mabeedei.

¹⁰ Diā tā ke tamā dege tobōu li mei, dioṽunōu tuguga tobolōu i, widai tōu fogōu haguama ileyodei kahā sibigebe kage?

¹¹ Kegemōu, diā Yesukōu yodulo i, kageimōu Moseshā kuolōu yo du o kedīa Elaijabe ebukōu haguayede tobolōu iya?

¹² Yesuhā tobou, damaledo, Elaijabe ebukōu kōu haguaba, bi olōu fei doḡsusuloye, kenōu si kageimōu Godihā kuguokōu kōu gue tobou, O Kediā Dihi eme do hiyedo duguba, oe eme kasagai бага ileyodei?

¹³ Kenōu si a nīmokōu tobolōu kuhe, Elaijabe ebukōu kōu haguei. Hagumōu, o kedīaḡe emokōu dioṽu die fiye tawagai sagai kenōu degele i. Godihā kuguokōu kōu nalai sagai kenōu tefele degele iyode tobou.

*Yesuhā o dihi ta duo kasagaiye tou ke bologuomōu bolō degei
(Matyu 17:14-21; Luk 9:37-43)*

¹⁴ Yesubōu e dabi degedi o kamadia kegebōu diā bohōlōu mā mugua, yogo diāmokōu geleguomōu dugube, o sasai sudo diā silemā dalaguamōu, Moseshā kuolōu yo du o kedīa diāmokōu tae biya imōu dugu.

15 O sasaj̄ kediā Yesu hagomōu duguomōu kesigiemōu, totodo emokōu fōukua yamōu, habi bolofej̄yode tobolōu i.

16 Yesuhā ē dabai degedi o kediamokōu yodu, ni o kediabou de kej̄ tobolōu mōu biya iya?

17 O ta, o sasaj̄ duo kile delei kahā tobou, Tisa, a mā o dihi, duo kasagaj̄ye tou, tā mei degei ke namokōu malā haguei.

18 Duo kasagaj̄ kahā dihi ke hiligedo tolōu mōu be, mihikōu hebele mugudi. Mogouya tuo feledi. Mē tiligama, ē tōu ne dalalemadi. A nē dabai degedi o kediā duo kasagaj̄ ke igile muguyedeiye, ha diā ta igile mugulo sagaj̄ meiyode tobolōu i.

19 Yesuhā tā ke dulomōu tobou, ifi kōu bou gedo o sasaj̄ nime ta damaleyodele iyo mei. A n̄ibou de hiyedo dalalebe dafa. A ni tōu fogōu lamōu degeliye, kenōu si dihi keme amokōu malā haguamabeedei.

20 O kediā dihi ke emokōu malā haguasieimōu, duo kasagaj̄ kahā Yesu duguomōu, kelegenōu dihi ke fīfigimōu, mihikōu fīyamōu, kakolo tilali, mogouya tuo felej̄.

21 Kegeimōu, dihi kahā ē ayekōu Yesuhā yodu, sawisiei olōu fej̄ kage kege degediya? E ayehā tobou, dihi huyadefej̄ kelege yomogōu hagulugi, ifine kegenōu dala kuheyode tobou.

22 Duo kasagaj̄ye dihi koŋu doulukōu bou talekōu bou hebele muguomōu be, dolo wolamōu degedi. Nā eimokōu solōu do dege dihi de bologuale?

23 Yesuhā yodu, nā kageimōu dihi de bologuale de yoduya? O koyohā damaleyodebasi, olōu fej̄ keme ē sasale degeleyode tobou.

24 Kelegenōu, dihi kahā ē ayehā hiligedo tobou, ame kōu damaleyodeiye, kenōu si mā damaleyodeibe huyadefej̄nōu. Nā a dogōu guyede tobou.

25 Dihi kahā ē ayehā kege tobou mōu, Yesuhā dugube, o sasaj̄ sudo fōukua haguasieimōu duguomōu, duo kasagaj̄ kokōu gofoŋu dege tobou, duo kasagaj̄ nāme tā mei, kihiyōu tefegai, nā dihi koŋu tōu fogōu fogōu i. Haba ta hagua tōu dayede tobou.

26 Duo kasagaj̄ kahā tā digio degema, dihi ke hiligedo tolōu fīfigima tōu fogōu fogōu imōu, dihi keme tei sagaj̄ tilamōu o kediā tolo iyade tawale i.

27 Kenōu si Yesuhā dihi kahā dobogoŋu tolōu haguagimōu, ē hagua tofou.

28 Kegemōu, Yesuhā ile mosokōu foloumōu, ē dabai degedi o kedianōu dalaguali, eige duo kasagaj̄ ke igile mugulobe kagei kahā hagi degei? de yodulo i.

29 E tobou, di diho bagā tobou di kahanōu si, duo kasagaj̄ kegei ke igile mugulo. Abe ta dala meiyode tobou.

Yesuhā haba tage eme tolo ileba, hagua gehē degeleyodei (Matyu 17:22-23; Luk 9:43-45)

30 Yesubou diā sa ke tōu fogōu ya, sa Galili duo kileya sulugualibe, Yesuhā o tae eme kele suludade tawalebe ta tagali mei.

31 Yobe, ege ē dabai degedi o kediamokōu hehegiei. Kōu gue hehegie tobou, O Kediā Dihibe oe ho o kediamokōu seseguba, wouba tolo ile, haba sawisiei kamadia kege mei degeiba hagua gehē degeleyode tobou.

³² Kenōu si ta kaha sibigebe dia ta tawale ili mei. Dia gue degeimou, ta kaha sibige emokou ta yodulo ili mei.

O koyobe hiye o?

(Matyu 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ Kegemou, Yesubou dia sa Kaperneamkou ile fologai. Mosokou fologamou, Yesuha e dabai degedi o kediamokou yodu, di haguasiligi, alikou gebe nime kei ta tobolou ilou?

³⁴ Kenou si dia ta tobou li mei. Yobe, alikou ge dio usie o koyobe hiye o degele domou kaha ta tobolou mou tae biya i kaha degemou.

³⁵ E duwoli, e dabai degedi o olou fei 12 kege kedia haguismou, dia haguasieimou tobou, o koyoha hiye o degelababe, eme mabou o sagai dege dalali, o olou fei kedia dogou gu dabai degeyede tobou.

³⁶ E kege tobou ma, dihi huyadefei ta mala, o timidu tefegi. Tefegiemou, dihi ke hebele tolou mou, diamokou tobou,

³⁷ o koyoha amokou damaleyodemaba, ma huya ke dihi huyadefei kou sagai ta dogou gubabe, abou de dogou gulu. O koyoha a dogou gubabe, anou dogou guyo mei, ma Aye a tobou mou haguei, ebou dene dogou gulu kehedyede tobou.

O dimokou ho degeiyo mei keme di mogodo

(Luk 9:49-50)

³⁸ Jonha Yesukou kou gue tobou, Tisa, ei dugube, o taha ne huya ke duo kasagaiye tolou i ke igisemou sumou dugulo i. Kenou si o keme dibou siadiyo mei kaha, ei e akogulo iyode tobou.

³⁹ Yesuha tobou, nige hobou akogudama. O koyoha ma huya ke midihō gehe gehe milou babe, ege amokou be toto ta kasagai dege ta tobolou sagai mei.

⁴⁰ O dimokou ho degeiyo mei keme di mogodo.

⁴¹ A nimokou damaledo tobolou kuhe. O koyoha nime Kelesuha odade tawaleba, ma huya ke nimokou huei dou ma neibabe, o keme hebe bolofei ke moloou.

Midihō kasagai kahage damaleyodei ke makodi

(Matyu 18:6-9; Luk 17:1-2)

⁴² Yesuha haba tobou, o taha degeiye, dihi damaleyodei kou sagai tae midihō kasagai milou babe, o keme oye igi hiyedo ta, e gabagikou tigama, talekou hebele muguba tolobe bolofei. Keme hebe hiye mei. Hebe Godiha nelebe hiyedo folodo.

⁴³⁻⁴⁴ Ne dobogou kaha na wolou ile midihō kasagai ta milou babe, na ne dobogou ke diafolou hebele fila. Kegema, na fi gehe ke mo ubasi, na dobogou tanou feibe bolou, tabou mei. Na dobogou bolou dalali, dou mei degediyo mei kokou iye.

⁴⁵⁻⁴⁶ Ne abogou kaha na wolou ile midihō kasagai ta milou babe, na ne abogou ke diafolou hebele fila. Kegema, na fi gehe ke mo ubasi, na abogou tanou feibe bolou, tabou mei. Na abogou bolou dalali, dou sakou hebele muguye.

⁴⁷ Ne diho kaha na wolou ile midihog kasagai ta milou babe, ne diho ke tele fila. Kegema, na Godiha wolou dalale sa kokou foloubasi, na diho tanou feibe bolo, tabou mei. Na diho bolou kege dalali, dou sakou hebele muguye.

⁴⁸ Dou sa kokou be Seyene o tou nala idi keme ta mei degele mei. Douyene nala dalale, kenou si ta mei degele mei. *Aisaia 66:24*

⁴⁹ Gali sole dogogubabe tabale mei, nebe kenou tefei, one doulukou muguba, sibigi olou fei mei degeleyode tobou.*

⁵⁰ Solebe bolodo, kenou si sebe mei degeibabe, kage degeiye haba sebe degele? Nime sole sebe dugudi sagai kengenou dalaguali, mogo dege dalaguamabeede tobou.

10

*Yesuha obe sobou hulomou hiyafogou di kaha ta ke tobou
(Matyu 19:1-12; Luk 16:18)*

¹ Yesuha sa ke tou fogou, sa Judiakou ile folomou, to Jordan ilobou i. Kelegene o sasai sudo emokou haguasiemou kefegulo i. Kefegumou, e Godiha ta kou hehegiedi sagai kengenou hehegiei.

² Kegemou, Farisi o ilo kedia Yesukou haguasiei, e tefele dugulamou, emokou yodu, di kuolou maiyege obe sobou huloba haba de hiyafogou nou?

³ Moseshage nimokou kuolou be kage dogogulou? de yodu.

⁴ O kedia tobolou i, Moseshage oe kuguo nalama sobou kokou neleba kuhe hiyafogolou be tabou meiyodeiyode tobolou i.

⁵ Kenou si Yesuha tobou, ni fiibe hiligido dalagua kaha degemou, Moseshagei ke kuhe nalamamou nimokou neiyode tobou.

⁶ Moseshage ke nalali mei kelege, yomogou kelegebe, bi olou fei milou gai o kahage,

Obou sasibou de milou gai.

Stat 1:27

⁷ Kegei kaha degemou, obe e aye e adiou tou fogou ile, e sasibou de dogou gubabe,

⁸ dilie tou be tanou fei dege dalale.

Stat 2:24

Diliebe bolou mei, diliebe tanou feido degei.

⁹ Kegei kaha degemou, Godiha tigama fogou keme o tae ta kusidayede tobou.

¹⁰ Kegemou, Yesuha e dabai degedi o kediabou de mosokou fologamou, dia emokou sobou hiyafogou di ke haba yodulo i.

¹¹ E tobou, o koyoha e sobou hiyafogou ba, haba sobou ta hubabe, o keme sasai ebukou hu ke makoulu. Midihog kege degeli keme sasai hiyou mojudi midihog.

¹² Sasai tahage e ma hiyafogou ile, o ta hubane, eme o hiyou mojudi sasai.

*Yesuha sisigobe emokou haguasiemabeede tobou
(Matyu 19:13-15; Luk 18:15-17)*

* 9:49 9:49 Na Wok Pris 2:13 dugu.

13 O sasaj kedia die sisigo mo[uma, Yesuha kugugueyadomou haguasiei. Kenou si e dabai degedi o kedia ke duguomou gofo[ui dege tobolou i.

14 Yesuha ke duguomou be, hoho degeli mei, hagi degemou, e dabai degedi o kediakokou tobou, nige sisigo kediamme hobou akogudama. Tou fogou ba, dio[ui amokou haguamabeedei. O sasaj kediamme sisigo kenou tefeimou be, Godiha dia wolou dalayode tobou.

15 A nimokou damaledo tobolou kuhe. O koyo na Godiha wolou dalale sa kokou be dihi huyadefei бага folo ho fogou babe, na ta folo meiyode tobou.

16 Kege tobou mamou, sisigo kedia kefeguo tolou mou, die widiletou dobogo[ui dogoguemou, Godiha diakokou midihog bolofei ke hehegieyadomou yodu.

*Bibou o kaha Yesubou de ta kei
(Matyu 19:16-30; Luk 18:18-30)*

17 Yesu e tou fogou fogou ilamou degeligi dugube, o ta emokou foukua haguamou, yubu sugulo fiyamou duwoli yodu, Tisa bolofeido, ame kage degeibasi, fi tofousogo tofolou ke molo[ui?

18 Yesuha sima tobou, na amokou kageimou bolofeyodeiya? O olou feibe bolog ta dala mei, Godi enou si bolodo.

19 Na Godiha kuolou olou fei ke kou tawale hobogou.

O hobou woda.

Sasaj hiyou degeda.

Hiyou hobou mo[uda.

Gulokou tobolou ba hobou ta sada.

Ogou gama o bi hiyou hobou mo[uda.

Aye adiou diliemokou be midihog bolofei kenou hehegieyedei. *Kisim Bek 20:12-16*

20 O kaha emokou tobou, Tisa, ame kuolou maj olou fei ke dihifei kelege dulo sesegamou hagulugi, ifine kuhayode tobou.

21 Yesuha o kokou maselemou solou do degemou tobou, tanou fei ta na degeli mei dala. Na ile, ne bimaj olou fei ke tiga, sele mo[umaba, bi mei o kediakokou fimou i. Na kege degeibasi, ne bi hebenitou dala ke na molo[ui. Kege degema, ma habage seseyede tobou.

22 O kaha ta ke dulomou, fi kogou, hagi degemou fogou i, e bimaj hiyedo dala kaha degemou.

23 Kegeimou, Yesuha e dabai degedi o kediakokou maselemou tobou, bibou oyege Godiha wolou daladi sa kokou ile folobe hagi hiyedo.

24 E dabai degedi o kedia ta ke dulomou kesigile i. Kenou si Yesuha haba tobou, mogo diama, Godiha wolou daladi sa kokou ile folobe hagi hiyedo.

25 Wai kamelyege yukuei gofou di aye aya keme folo sagaj mei, hagi hiyedo. Kenou tefei, selebou oe Godiha wolou daladi sa kokou folone hagi hiyedo folodo.

26 Dabai degedi o kediã tã ke dulomôu, bôu basiado kesigiemôu, dioñunôu tugulo tobolôu i, kageibasi, o koyoha ñi tofousogo tofousogo tofolôu ke moloñu?

27 Yesuha diãmokôu maselemôu tobou, oyege ta tawaga degele sagai mei. Godihã degelenôu si hagi ta dala meiyode tobou.

28 Kegemôu, Pitahã tobou, na du. Eibe bimai olôu fei tâu fogôu môu, na sesele yolu kuheyode tobou.

29 Yesuha tobou, a ñimokôu damaleđo tobolôu kuhe. O koyoha amokôu damaleyodema, tã uwo bolofei ke dulo seselaba, e moso tâu fogou babe, o keme môu duwolo mei. Haba, eye mala, owôu bobasi, adiôu aye, dihi, hebe hai olôu fei kene tâu fogou babe,

30 o kahage e moloñube, haba 100 kege moloñu. Sa kôu le tafalaba, bi Godihã emokôu nelebe, bi e afu moñudi keme gabale. E moso, eye mala, owôu bobasi, adiôu, dihi, hebe hai olôu fei kegele i ke sudo moloñu. Haba tabe, o ilo kelege e makolaba degele ile. Habagesi, sawisie ta, e ñi tofousogo tofousogo tofolôu ke moloñu.

31 Kenôu si o sudo, ifi amulo yolu kediam habagekôu do yale. Ifi habagekôu do dalagua kediam amulo yale.

Yesuha uwagedo, ame tolo ileba, haba haguã gehẽ degeleyodei (Matyu 20:17-19; Luk 18:31-34)

32 Yesubôu dia sa Jerusalemkôu yadi aba ke yolugi, Yesu amulo imôu, e dabai degedi o kediã fimai hiyedo degele i. O sasai die habage yolu kediam gue degele i. Yolugi, e dabai degedi o olôu fei 12 kege kediamokôu haguamabeede tobou mamôu, dioñunôu kefeguo dalamôu, e yoñumakôu tamã degeladi ke diãmokôu haba hehegie tobou.

33 Ni duma, di ifi sa Jerusalemkôu ile fologaba, o taha O Kediã Dihi e mogou du dalaguadi hiye obou, Moseshã kuolou yo dulo i obou kediamokôu seseguba, tã sama wouba, tolo ileyodemaba, sa ta o kediamokôu sesegulo ile.

34 Seseguba, diãge emokôu susuga tobolou yilo ima, koso hesema, tigi dofou ye woma, dodo wala iba tolo ile. Sawisie kamadia kege mei degeiba, e haguã gehẽ degeleyode tobou.

Jemsbou Jonbou dilie hiye o degelamou degele i (Matyu 20:20-28)

35 Kegemou, Sebedihã dihi bolou dilie hupe Jemsbou Jonbou dilie Yesukou ya tobou, Tisa, na ele kounu degelamou degeli keme namokou yoduba, na boloyode tobou yede tobolou i.

36 Yesuha diliemokou yodu, nelege a nelemokou kei degeyedeiya?

37 Dilie kou gue tobolou i, na ne hoho kokou hiye o degeba dalaba, sawisie kahage ele ta ne dobogounu delekou duwoba, haba tabe ne dobogounu fofounkou duwoba dele sagai degeliyode tobolou i.

38 Kɛnōu si Yesuhā diliemokōu sima tobou, nele amokōu koŋu yodulu kaha sibigebe nolōu ge defei ta tawaiyo mei. Nele a seseibabe, dobōu hagibōu a dugulo keme nelene de dugulo ile?*

39 Ele ke sasale dugulonōu yode tobolōu i.

E haba tobou, nelebe do a dugulo sagai kēnōu tefele kōu duguloye. Hagi a dugulo sagai keme nelene dugulo ile.

40 Kēnōu si o koyobe mā dobogoŋu delekōu duwoba, fofokōu duwoba dele keme a ta makale sagai mei. Duwodi bolou keme Godihā o bolou ta yoŋu e tagaiya ke makamaj dalayede tobou.

41 Kegemōu, dabai degedi o ilo 10 kege kedia tā ke dulomōu, dia Jemsbōu Jonbōu diliemokōu gofoŋu degele i.

42 Gofokōu degele imōu, Yesuhā dia haguismōu, emokōu haguasieimōu kōu gue tobou, ni olōu fei kōu tewe, sa ilo kelegebe die hiye o kedia o sasai wōu ma dalaguadibe, dabai olōu feibe taye fōmōu degele idi. Die hūbōu o kediae o sasai kediamokōu hagi nelemōu, die tənōu sesegamabeede tobolōu idi.

43 Midihō kegei keme ni degedama. Ni o koyohā hiye o degelababe, o ke nāme o ilo kedia dabai degedi o degeyede tobou.

44 Damalēdo, ni o tahā hūbōu o degelababe, o ke nāme o sasai olōu fei kedia fisimōu dabai degedi o sagai dege dalayedei.

45 Yobe, O Kedia Dihi e hagueine, o tahā e dogōu guyadomōu hagueli mei. E hagueibe, e o sasai dogōu gulamōu haguei. E yoŋunōu tolo ileba, o sasai sūdo mamōu lamōu kuhe hagueiyode tobou.

*Yesuhā diho du degei o ta bologuomōu bolō degei
(Matyu 20:29-34; Luk 18:35-43)*

46 Yesubōu dia ya, sa Jerikokōu fologai. Sa ke tōu fogōu youmōu, o sasai sūdo diabōu de yai. O ta, e hūbe Bartimeus, eme o Timeushā dihi, e a fekōu duwei. Eme diho du degei, o sasai kediamokōu sele hawaga duwodi.

47 E sa Nasaret o Yesube haguluyodeimōu dulomōu, nelēdo dege haguissai, Yesu, Devithā hūti, nā a solōu do degeyede tobou.

48 O sūdo gofoŋu degemōu, emokōu nā tādāyede tobolōu i. Kēnōu si e haba haguissama, hiligedo tobou, nāme Devithā hūti, nā a solōu do degeyedei.

49 Yesuhā iligi ali duo kele tofolōu, o sasai kediamokōu diho du degei o ke haguayede tobōu mabeedeimōu, dia haguissamōu tobolōu i, nā gue degeda. Haguā, Yesuhā nā haguayede tobolōu yodele i.

50 E tā ke dulomōu, e yukuei sasado ke dile filā, totodo haguāma Yesukōu i.

51 Geleguomōu, Yesuhā emokōu yodu, nāme a namokōu kei degele ke tagaiya? Tisa Hiye, ame mā diho bolō degele sagai degeliyode tobou.

52 Yesuhā tobou, nā i. Ne damaleyodei kahanōu ne diho ke bologuomōu bolō degeli kuhēyode tobōu mōu, kelegenōu e diho bolōdo degeimōu, Yesu diliōu fa aba yai.

* 10:38 10:38 Grik tae 'kope' bōu 'fafeleya' bōu de nalai kaha sibigebe *dobōu hagibōu hiyedo dugulo*.

Yesu ẹ do hiyedo duguomou, tolo ilemou hagu gehe degei

(Ta Hiye 11-16)

11

*Yesuha sa Jerusalemkou feleibe, gamani hiye onou tefe felei
(Matyu 21:1-11; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19)*

¹ Yesubou dia yolugi, sa Jerusalem hafej degeimou, bitou Oliv kokou ge sa Betfagebou, sa Betanibou kokou fologai. Fologamou, ẹ dabai degedi o bolou ta kediliemokou tobou,

² nele sa di dugulu kokou imabeedei. Nele ya fologaba dugu, wai doki wili ta obe bagagie fogou tafalaba dugulo. O tae wai doki kaha tagetou ta biyeli mei. Wai doki ke fiyolou ba wolou haguama.

³ O tae nelemokou kagelamou degeiya? de yodubabe, nele Hiye Oha dabai degele dalayodema. Mei degeba, totodo bohoulou ma wolou hagualeyode tobou mabeede tobou.

⁴ Kege tobou mou, dilie ya fologamou dugube, wai doki wili ta alikou tafalamou dugu. Obe wai doki ke moso taha adikou bagagie fogou tafalamou dugu. O bolou kedilie doki ke fiyou mou,

⁵ o hafej kele tafalagua kedia diliemokou yodulo i, nele kagelamou wai doki bagagi kofu fiyou ya?

⁶ Dilie Yesuha kou tobou sagai kenou tefele tobou mou, o kedia boloyodeimou, dilie doki ke wolou haguasiei.

⁷ Doki wolou haguasie, Yesukou felegamou, dilie yukuei sasado ke digima, wai doki tagetou dogogumou, Yesu ẹ kotou folo biyei.

⁸ Wai doki tageya imou, o sudo die yukuei sasado digima, aba ke mamou yai. O ilo kele hebe haimikou yamou, hebe go diafigima haguasiemou, aba ke mamou yai.

⁹ O ilo kele Yesuha ile amulo aliya yolubou, habageya haguasilibou kedia olou feido hiligedo kou gue tobolou i,

Di hohobou me.

Hiye Oha huya ke hagulu o keme Godiha dogou guyedeibasi. *Buk Song 118:26*

¹⁰ Godiha dogou guyenou Devitha huti o kolumaha di wolou dalalamou hagulu kuhe.

Di Godikou hohobolou ba, ẹ hu hebele fogume.

¹¹ Kegemou, Yesuha iligi, sa Jerusalemkou folomou ile, Godiha mosokou folomou, bi olou fei defeido taye dugulo hobogou. Ile, ẹ dabai degedi o olou fei 12 kege kediabou de sa Betanikou fogou yai, aso mulu kaha degemou.

*Yesuha hebe kiyu ke kolo madayede tobou
(Matyu 21:18-19)*

¹² Sabiyomou, Yesubou dia sa Betani tou fogou mou yolugi, Yesu ẹ hegie degei.

13 Yolugi, e hebe kiyou ta guo hiyedo ahu dege tafalamou dugu. Ile, kiyou yelekou ge kiyou kolo ta de dala domou defeido dugube, kiyou keme kolo ta mali mei. Guoyenou dalaguamou dugu. Yobe, kiyou kolo a mei kaha degeimou.

14 Mou dalamou duguomou, ege hebe kiyou kokou kou gue tobou, kegeligi kolo ta haba mouba, obe ta naiye. E dabai degedi o kedia e kege tobou mou dulo i.

O kedia Godiha moso kekaimidu makisi degele imou, Yesuha folo igisei (Matyu 21:12-17; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)

15 Yesubou dia sa Jerusalemkou bohoulou ma ya fologamou, e Godiha moso kekaimidu folomou dugube, o kedia makisi degele imou duguomou igiseimou fogou yai. Sele tiga mojudi o kedia fafai kene e biligisei. Sio kulu obou kedia duwoguadi kene biligisei.

16 Godiha moso kekaimidube, bi ta motuma felegadamabeede tobolou mou akogu.

17 Kegei degemou, e o kediamokou hehegie tobou, Godiha kuguokou be Ma mosobe sa sa o olou fei kedia dihq baga tobolou idi mosoyode *Aisaia 56:7* nalaj dala.

Kenou si ni degeiye,

Ma mosobe hiyou mojudi o kedia womogou di moso sagai degeli. *Jeremaia 7:11*

18 Kegemou, Yesuha Godiha moso kekaimidu tobolou tafalamou, mogou du dalaguadi hiye obou, Mosesha kuolou yo dulo i obou kedia ta uwo ke dulomou, Yesube kage wouba tolo domou tugulo tobolou i. Yobe, hiye o kedia emokou guc degeimou, o sasai olou fei e ta ke dulomou kesigile idi kaha degeimou.

19 Habi degeimou, Yesubou dia sa Jerusalem tou fogou mou yai.

O taha damaleyodemaba, dihq baga tobou babe, e yodulu sagai keme moloju (Matyu 21:20-22)

20 Sabiyomou, Yesubou dia aba yolugi, hebe kiyou keme fafagale fiyei dugu. Guobou tefebou olou feido kege fafagale fiyei.

21 Pitaha duguomou, Yesuha i degei ke tawalemou tobou, Tisa Hiye, na dugu. Hebe kiyou, i na kolo haba ta madayedei kou fafagale fiyei kuhoyode tobou.

22 Yesuha sima tobou, ni Godikou damaleyodemabeedei.

23 A nimokou damaledo tobolou kuhe. O koyoha bitou kuokou, na hagua, talekou fogu fiyayedema, fimai boloubou mei, e tobolou sagai keme damaledo degeledade tawababe, e tobolou keme tamaga degeiba dugulo.

24 Kegei degemou, a nimokou tobolou kuhe. Ni Godikou bi ta molojuyodemaba, damaledo molojudade tawaleba dihq baga tobou babe, bi keme molojuyode tobou.

25-26 Kegemōu, Yesuhā haba tobou, n̄i haguā, dihō bagā tobōu lababe, n̄i o takōu hagi degei ta dalababe, kē gebe meiyodemaba kuhe dihō bagā tobōu ma. Kegeibasi, n̄i Aye hebenitōu duwo, ēge midihō kasagai n̄i milōu ga i kē gebe meiyodele.

Hiye o kediā Yesukōu, n̄ame o koyohā huya kē dabai degediya? de yodulo i
(Matyu 21:23-27; Luk 20:1-8)

27 Kegemōu, Yesubōu diā sa Jerusalemkōu haba ya fologamōu, ē Godihā mosō kekaimidu folo siei. Sumōu, mogōu du dalaguadi hiye obōu, Moseshā kuolōu yo dulo i obōu, odo odobōu kediā haguasiemōu,

28 emokōu yodulo i, n̄ame dabai koṽume koyohā huya kē degediya? N̄ame o koyohā tobōu mōu, dabai koṽu kuhe degediya?

29 E o kediāmokōu tobou, āne n̄imokōu tā ta yodulamōu. N̄i amokōu doṽudo dege tobōu basi, āne n̄imokōu o ā tobōu mōu dabai degeli kēme tobolōu.

30 Jonhā fafeleya degedibe o kediā dabai? Ha hebenihā dabai? N̄i amokōu tobōu mabeede tobou.

31 Kegemōu, hiye o kediā dioṽunōu tugulo tobolōu i, di hebenihā biyode tobōu babe, ēge n̄i Jonhā tobōu di kēme kagemōu damaleyodili mei de yoduye.

32 Haba di obenōu tawaga degediyode tobōu bane, di tā kege tobolōu ne bolō meiyodele i. Hiye o kediā o sasai kediāmokōu guē degemōu kege kōu tobolōu i. Yobe o sasai olōu feṽ kediāge Jonbe habage-degele-duguo-tobōu di-odade tawale i kahā degemōu.

33 Kegeimōu, o kediā Yesukōu ei ta tewe meiyode tobolōu i. Yesuhāne tobou, āne o koyohā ā tobōu mōu dabai koṽu dege haguei kēme ā n̄imokōu ta tobolōu meiyodele.

12

Tā makaibe midihō kasagai milōu ga idi o kediā hebe hai dia dalaguadi kokōu mā tobou
(Matyu 21:33-46; Luk 20:9-19)

1 Kegemōu, Yesuhā Juda hiye o kediāmokōu tā makainōu kōu gue yoma tobōu mōu i, o tahā ē hebe haimikōu hebe hou sogogama kekai. Kekama mei degeimōu, miṽi dama, dugule bologuai, dabai degedi o ilo kediā hebe kolo kodu sama, tofōu tofolōu gagima, tigi kolo hueṽ gofoṽudo kē kuhe milōu gamabadomōu. Mihṽi dama mei degeimōu, o kahā mosōne togoma tagetōu haba fogolo tegei. Hiyou moṽye domōu dia daladi o kēme kotōu tafalayadomōu. Dabai olōu feṽ mei degeimōu, hebe hai obōu kahā o ilo kediāmokōu ē hebe hai kē heliofeṽ neleṽmōu, makisi degemabeede tobou. E hebe kolo ilo kelebe ē biyode tobōu ma, sa ahudo kuhe fogōu i.

2 Habage, hebe kolo kē suwi degeimōu, hebe hai obōu kahā ahudo dalali, ē dabai o ta ile, hebe kolo ilo kele gama haguayede tobou.

³ Kɛnɔ̄ si hebe hai dabai degele idi o kedɪage dabai o kɛ hagua felejɔ̄mɔ̄ duguomɔ̄, diɔ̄ ɛ tolōu mɔ̄ womamɔ̄, nɔ̄me mɔ̄ fogɔ̄u iyede tobolɔ̄u i.

⁴ Kegeimɔ̄, haba hebe hai obɔ̄u kaha ɛ dabai o ta tobɔ̄u mɔ̄ imɔ̄, diɔ̄ o kɛne tolōu mɔ̄, widiokɔ̄u woma, bɔ̄u basiado makoma fogɔ̄u mɔ̄, o kɛne fogɔ̄u i.

⁵ Kegei degemɔ̄, hebe hai obɔ̄u kaha haba ɛ dabai o ta tobɔ̄u mɔ̄ i. Hebe haimikɔ̄u foloumɔ̄, diɔ̄ o kɛ dolodo woumɔ̄u tolo i. Kegeimɔ̄, hebe hai obɔ̄u kaha haba ɛ dabai o sɔ̄do tobɔ̄u mɔ̄ tanɔ̄u tanɔ̄u yai. Kɛnɔ̄u si hebe haimikɔ̄u fologoumɔ̄, hebe hai dabai degele idi o kedɪa ilo kele woma tɔ̄u fofɔ̄u gueimɔ̄u fogɔ̄u yai, haba ilo kelebe woumɔ̄u tofigile i.

⁶ O tanɔ̄u do ta delei, kɛme hebe hai obɔ̄u kaha yōɔ̄u ɛ dihido, yōɔ̄u hoho degedido. Kɛnɔ̄u si uwagedo, ɛ dihi kɛne tobɔ̄u mɔ̄u hebe haimikɔ̄u i. Ɛ ayeħa yōɔ̄usie tobou, diɔ̄ mɔ̄ dihiħa ɥasi dulo ileyodei.

⁷ Dihi kɛ ile foloumɔ̄, hebe hai dabai degele idi o kedɪa ɛ duguomɔ̄, diōɔ̄unɔ̄u tugulo tobolɔ̄u i, o kōɔ̄ume, ɛ aye toubabe, ɛ ayeħa bi olɔ̄u feibe ɛ molōɔ̄u. Kegei degemɔ̄, di dihi kōɔ̄une wouba tolo iba, hebe hai kōɔ̄u di mōɔ̄umebeede tobolɔ̄u i.

⁸ Diɔ̄ kege tobɔ̄u ma, dihi kɛ tolōu mɔ̄ walamamɔ̄, hebe hai hagulekɔ̄u hebele filejyode tobou.

⁹ Kegemɔ̄, Yesuhɔ̄ haba yodu, hebe hai obɔ̄u kahaɛ kagele? Ɛ ile, o hebe hai dabai degele ili kedɪa wouba tofigieiba, ɛ hebe hai kɛ o ilo kedɪamokɔ̄u neleyode tobou.

¹⁰ Yesuhɔ̄ haba tobou, ɥa Godiħa kuguokɔ̄u nalaj dala kɛme niɛ husōɔ̄uma tawale ili mei? ɥa kɛme kuħe, Mouti, mosɔ̄ togodi o kedɪa dugube kasagaj degeimɔ̄u kɔ̄u igile filej kɛme ɛ haba meleya mouti fogou.

¹¹ Hiye Ohɔ̄ degeiyenɔ̄u bolɔ̄ degei dala kuħe. Ei dugulube, kɛme bolofejido, di tawaga tobolɔ̄u sagaj mei.

Buk Song 118:22-23

¹² Kegemɔ̄, hiye o kedɪa Yesuhɔ̄ ɥa makai kɛme diamokɔ̄u nɔ̄u tobolɔ̄u dade tawalemɔ̄, Yesube tolōu mɔ̄ ɥa salamɔ̄u kɔ̄u degeiye, kɛnɔ̄u si degeli mei, diɔ̄ o sasaj kedɪamokɔ̄u guɛ degemɔ̄, mɔ̄u fogɔ̄u yai.

Obege gamani hiye o Sisarkɔ̄u be gamani sibidi sele de nele, haba nele sagaj mei?

(Matyu 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³ Hiye o kedɪa Yesuhɔ̄ tobɔ̄u gai kɛ tefele dugulamɔ̄u ɥa saleyodemamɔ̄u degele iligi, Farisi o ilobɔ̄u, Herothɔ̄ dabai degele idi o ilobɔ̄u kedɪa tobɔ̄u mɔ̄u yai.

¹⁴ Diɔ̄ Yesukɔ̄u fologamɔ̄u tobolɔ̄u i, Tisa, ei kɔ̄u tewe, nɔ̄me damaledo ɥa tobɔ̄u di o. Na omokɔ̄u ta guɛ degediyo mei. Na tobɔ̄u dibe, o hu dalabɔ̄u, o hu meibɔ̄u kedɪamokɔ̄u ɥa tanɔ̄u fejnɔ̄u tobɔ̄u di. Na Godiħa midihɔ̄ hehegedibe, damaledo kɛnɔ̄u hehegedi. Ei yodu ɥa huyadefej ta dala. Dige sibidi sele kefema, gamani hiye o Sisarkɔ̄u de nele, ha nele sagaj mei?

15 Kegemōu, Yesuhage o kediā taenōu tobolōu dade tawalemōu, e diāmokōu tobou, n̄i kageimōu a tefele dugulo iya? Sele dio ta malā haguama. A dugulo.

16 Diā sele dio ta malā hagumōu, e diāmokōu yodu, figisa koṽubōu, hu koṽubōu debe koyohale? Diage Sisarhaleyodele i.

17 Kegemōu, Yesuhā diāmokōu tobou, Sisarhā bi debabe, Sisarkōu nēma. Godihā bi debabe, Godikōu nēmabeedei. Diā e ṽa ṽa ke dulomōu kesigile i.

Sadyusi o kediā Yesukōu obe tolomōu haguā gehe degele idi ke yodulo i (Matyu 22:23-33; Luk 20:27-40)

18 Kegemōu, Sadyusi o kediā Yesukōu yai. Diage o tofigieibe haguā gehe degele ile meiyode tobolōu idi. Diā ya fologamōu, Yesukōu kōu gue yodulo i,

19 Tisa, Moseshā dimokōu ṽa ta kōu gue nalaj, o taḥa sobōu huloba dihi ta degeli mei toubabe, e sosōu mei degeiye deba, haba e malāḥa kuei sasaj ke huloba dihi degeibabe, dihi keme e eyehā dihi degele.*

20 Afudo, o eye malā dei olōu feibe dioyosi kege. Wolo kaḥa sobōu huye, dihi degeli mei tolo i.

21 Tolo imōu, ha e malāḥane sobōu kenōu hu. Kene tolo i, dihi degeli mei. Ha e malā taḥane nebe kenōu tefei.

22 Kenōu tefele kegega iligi olōu fei dioyosi kege tofigiema mei degei. Dihi ta degeli mei. Uwagedo sobōu kene tolo i.

23 Habage, o tofigile i kediā haguā iba, sobōu kene haguṽubabe, sasaj keme o koyohā sasaj? O dioyosi kege kediā sobōu ke kou humōu iyode tobolōu i.

24 Kegemōu, Yesuhā sima tobou, Godihā kuguokōu nalagai dala keme n̄i ta tawale iyo mei. Godihā nelene n̄i ta tawale iyo mei. Kegei kaḥa degemōu, n̄i ṽa gulaj dege tobolōu ili kuhe.

25 O tofigiei kediāme haguā gehe degemababe, sobōu hulo mei, mōu kege tofolōu, hebeni esol o sagaj degele ileyode tobou.

26 Kenōu si o tofigiei kediāme haguā gehe degele ileyodili keme, Moseshā kuguokōu kōu gue nalaj dala koṽume n̄i husoṽuma tawale ili mei? Moseshage hebe ta douye noṽumōu masele tafalamōu, Godihā emokōu tobou,

Ame Abrahamhā Godi, Aisakhā Godi, Jekophā Godi.* *Kisim Bek 3:6*

27 Eme tofigiei o kediā Godi mei. Godibe o gehe dalagua kediā die Godi. ṽa n̄i ke tobolōu be gulajidoyode tobou.

Godihā ṽa hiyedo folodo (Matyu 22:34-40; Luk 10:25-28)

28 Sadyusi o kediā Yesubōu de ṽa biya imōu, Moseshā kuolōu yo du o taḥa foloumōu, Yesuhā o kediāmokōu bologuado sima tobōu mōu dulomōu, Yesukōu kōu gue yodu, Godihā ṽa olōu fei kelebe, ṽa sibigedobe kou?

29 Yesuhā tobou, Godihā ṽa sibigedo keme kōu gue,

* 12:19 12:19 Lo 25:5 * 12:26 12:26 O kediāme afu tofigile i, kenōu si Godihā e diḥle kokōu be sosou dalaguayodei.

Israel o diama, ni defejdo duma. Di Hiye O Godibe tanou fejdo.

³⁰ Ni Hiye O Godi enou tagama. Ni solou bou ni duobou ni fimajbou ni nelebou olou fei kegeye e tagamabeedei. *Lo 6:4-5*

³¹ Godiha ta hiye tabe kuhe,

Na no[usie tagadi sagai kenou tefele, nogo diamokou ne kegenou tagayedei. *Wok Pris 19:18*

Ta taeye ta bolou keme gabale sagai meiyode tobou.

³² Mosesha kuolou yo du o kaha Yesukou tobou, Tisa, na tobolou be bolofej. Damaledo, Hiye O Godibe tanou feinou dala. Godibe tabou mei.

³³ Di Godi enou tagalebe, ni solou bou ni fimajbou ni nelebou olou fei kegeye e tagaleba, haba di mogo diamokou ne solou do degelebe, di o tae yo[usie solou do degedi sagai kenou tefele degeibasi, midihō keme sibige hiyedo. Midihō kahage gali doulukou sile Godikou nedi keme gabaiyode tobou.

³⁴ Yesuhage kuolou yo du o kaha bologua tobou mou dulomou tobou, name Godiha wolou daladi sa keme ahu dege dala meiyode tobou.

Kegemou, o sasai kedia ta ke dulomou, dia emokou gue degemou be, haba tage ta yodulo ili mei.

Yesuha o sasai kediamokou Godiha makai o Kelesube koyo? de yodu (Matyu 22:41-46; Luk 20:41-44)

³⁵ Yesuha Godiha moso kekaimidu folomou, o sasai kediamokou hehegiligi kou gue yodu, kade gemou Mosesha kuolou yo du o kedia Godiha makai o Kelesube Devitha* dihiyode tobolou iya?

³⁶ Duo Bolofejha degeiye, Devitha kou gue tobou keme di kou tewe, Hiye Oha ma Hiye Okou kou gue tobou, na ma dobogo[ui delekou duwoba ibe deba, a ne ho o kedia mo[umaba, ne abogo[ui hayedu kefeguloyodei. *Buk Song 110:1*

³⁷ Devithanou o Kelesube e Hiye Oyodei debabe, nije kageimou o keme Devitha dihiyodele iya?

Yesuhage kuolou yo dulo i o kediam midihō kasagai milou ga idiyodei (Matyu 23:1-36; Luk 11:37-54, 20:45-47)

Yesuha hehegie tobou mou be, o sasai sudo dulomou hohō degele i.

³⁸ Hehegiligi, o sasai kediamokou kou gue tobou, kuolou yo du o kediamokou be niou tawaihou. O kediage yukuei sasado ke kama suluguadibe, kefegudi sa kokou ge oe dia duguo agali bolofejyodele idi ke tagale idi.

³⁹ Egei mosokou ne fologamou be, egei tobolou o ke hafejdo dege duwogualenou tagale idi, o sasai kedia diame hubou odade tawam-abadomou. Oe nale hiyedo kefema digumou, nale idi kelegene, diame dudodi bolofejdo kokou duwogualenou tagale idi.

⁴⁰ Dia kuei sobou kediamokou ogou gama, die bimaj olou fei ke hiyou mala idi. Dihō baga tobou dine, dia taenou sasado dege tobolou idi. Habage Godiha ta sale kelegebe diame hebe kasagai molo[uyode tobou.

* **12:35 12:35** Devit eme Juda o sasai kedia die kou guai hiye o.

Kuei sasaj tahq Godikoū tei sele dio nej
(Luk 21:1-4)

⁴¹ Yesuhā Godihā mosq̄ kekaimidu sele sadi bokisi hafej dege duwoli dugube, o sasaj sūdo sele moŋuma haguasie sa imōu dugu. Selebōu o kediane sele sūdo sa imōu dugu.

⁴² Kuei sasaj, eme bibōu mei, e tei sele dio bolounōu fej ke malā hagua, sele sadi kodu sagimōu dugu.

⁴³ Yesuhā ke duguomōu, e dabai degedi o kedia haguismōu haguasieimōu tobou, a n̄imokōu damaledo tobolōu kuhe. Kuei sobōu bibōu mei koŋumaha e sele nejbe hiyedo. O kedia nelē i ke olōu fej gabai.

⁴⁴ Selebōu o kedia sele sa ibe, die bi hiye kōu dalamōu, huyadefejnōu sa i. Kenōu si kuei sasaj koŋume e nalē moŋudi sele uwagefej ke olōu fejdo sagiyode tobou.

13

Yesuhā Godihā mosq̄ makolo ke tobou
(Matyu 24:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Yesu e Godihā mosq̄ ke tōu fogōu imōu, e dabai degedi o tahā emokōu tobou, Tisa, nā dugu. Nā mosq̄ igi hiyedoyenōu togogai* bolofeido ke dugugayede tobou.

² Kege tobōu mōu, Yesuhā kōu gue tobou, nā ifi mosq̄ hiye sūdo koŋu dugulube, habagebe igi tahā igi yogoha tagetōu ta tilaba dugulo mei. Obe biyolugi, mosq̄ olōu fej igisema mei degele ileyode tobou.

Yesuhā hagi sūdo habage tamā degele ke tobou
(Matyu 24:3-14; Luk 21:7-19)

³ Yesu e bitq̄ Olivkōu duwoli, Godihā mosq̄ buguli duwomōu dugumōu, Pitabōu Jemsbōu Jonbōu Andrubōu diānōu fologamōu, emokōu yodulo i,

⁴ nā tobolōu keme koboge tamā degele? Kej makaiye bukōu tamā degeiba, ei duguoba ise nā tobou keme tamā degeladidade kuhe tawale ile? Nā eimokōu tobōu yede tobolōu i.

⁵ Kegemōu, Yesuhā diāmokōu tobou, n̄iōu tawaibōu, kegeligi o tahā n̄i ogōu gaiye.

⁶ O sūdo haguasieba, mā huya ke ogōu ga kōu gue tobolōu ile, ame Godihā makai o. Kege ogōu ga tobolōu iba, o sasaj sūdo dulo ile.

⁷ Yesuhā haba tobou, n̄i biyolu uwo dubabe, guē degedama. Biyaleyodei dubane, n̄i hobōu ta kesigidama. Keme kōu tamā degeleye, kenōu si uwage sawisie keme you.

⁸ Sa ta obiyei kaha haguasieba, sa ta o kedibōu de biya ile. Sa ta hiye o tahā ile, sa ta hiye obōu de biyale. Haba tabe, sa sa keleya olōu fej gigima haguale. O sasaj hegie hiyedone dugulo ile. Ke bukōu tamā degele keme sasaiye dihi mōu lamōu do yomogōu dugudi sagaj kenōu tefele dugulo ile.

* **13:1 13:1** Godihā mosq̄ igi hiyedoyenōu togogai - Juda o kediane mosq̄ igiyenōu togolo idi. Haba tabe, sa Jerusalemkōu be, Godihā mosq̄ hiye delei. Mosq̄ keme tanōu fej mei, mosq̄ sūdo hafej hafej dege biyomōu ibe, kekai duledu delei.

⁹ Kelegebe n̄iō tawaibōu. Diā n̄i die kansole kediāmokōu wōu ma ile, tā salene dala. Egei mosōkōu gene o ilo kele n̄i dofōu ye wala ile. N̄i amokōu damaleyodeibabe, n̄ime gamani o kediābōu, hiye o ilo kediābōu die dih̄ile kokōu tefegieba tā sa ile. Tā soubabe, n̄ige diāmokōu be tā uwo bolofej̄i kenōu hehegie tobōu ma.

¹⁰ Tā uwo bolofej̄i ke oe sa sa o sasaj̄i olōu fēj̄i kediāmokōu tobōu ba tefeledulo mei degeibabe, uwage sawisiēi kuhe tamā degele.

¹¹ Oe n̄i tā soubabe, n̄i hobōu guē degedama. Tā n̄i tobolōu be f̄i hiyedo madama. Godihā n̄imokōu tobōu ba duloba n̄i kenōu tobolōu ile. Keme n̄iōu nou tawaga tobolōu ile mei. Duo Bolofej̄ihā tobōu ba, n̄i kenōu kuhe tobolōu ile.

¹² Kegeba, e eyehā e malā tā sama wouba toloyode tobolōu . Haba aye diāne die sisigō diāmokōu ne nebe kenōu tefeledule degele ile. Sisigoyene aye adiōu diāmokōu dafaba, wouba tofigiemabeede tobolōu ile.

¹³ O olōu fēj̄i kediāge n̄ime dafa ile, yobe n̄i amokōu damaleyodei kahā degemōu. Kenōu si o koyohā nelēdo dege dalababe, uwage sawisiēi kelegebe Godihage o keme mamolōu.

*Midiho kasagai milōu gadi kahā bi ta tamā degele
(Matyu 24:15-28; Luk 21:20-24)*

¹⁴ Yesuhā haba kōu gue tobou, n̄ige midiho kasagai milōu gadi kahā bi ta Godihā kuolōu mosō kodu o tae dogogu dalaba dugulo ile.* O kōu husolōu n̄age defēido fimāma tawayedei. Bi ke dugubabe, sa Judia o sasaj̄i kediā kama fosige ya, bitōu kokōu fologamabeedei.

¹⁵ Bi kasagai ke dugulo kelegebe, o tae e mosō meleyatōu duwobabe, mulōba, e mosōdu bi ta mōu foloda.

¹⁶ O tahā e hebe haimikōu dalababe, haba bohōlōu mā ile, mosōkōu e yukuei sasado ke mōuda.

¹⁷ Sawisiēi kelegebe, solōu do hiyedo, sasaj̄i dihi guokōu bōu kediābōu, sasaj̄i dihididiōu bōu kediāme hagi hiyedo degeiba dugulo ile.

¹⁸ Kulio ā kelege kasagai degele ke tamā degeiye deba, n̄i diho bagā tobōu ma.

¹⁹ Yobe, kelegebe hagi hiyedo dugulo kahā degemōu. Godihā sa sibige kōu milōu mamōu haguabe demōu, ifine kuhe, hagi kegei ta dugudiyo mei. Habagene kegei ke ta dugulo mei.

²⁰ Hiye Ohā sawisiēi ke sasa dege dogogubabe, o sasaj̄i olōu fēj̄i mei degele. Kenōu si o sasaj̄i yōumakōu makai kediāmokōu solōu do degeba, sawisiēi ke kuhe tōu dege dogogulo.

²¹ Yesuhā haba tobou, kegeiba o tahā n̄imokōu kōu gue tobolōu, duguma, Godihā makai o Kelesube kuhēyodeibabe hobōu dudama. Haba o tahā, n̄i duguma, Kelesube kele dalayode tobōu babe, n̄ige tā keme hobōu damaleyodedama.

²² Yobe, o ilo kelege haguasie, midiho gehe gehe milōu gaba, ogōu gaba, ame Godihā makai o Kelesuyode tobolōu ile. Haba o ilo kelegene ogōu gai

* 13:14 13:14 Daniel 9:27, 11:31, 12:11

egei tobolou ile. O kedia neledo degeiba, Godiha yo umakou makai o sasai kediage haba diamokou damaleyodemabeedemaba degele ile.

²³ Kegei kaha degemou, niou tawaibou. A nimokou habage tama degele keme olou fei kou tobou ma mei degeiyode tobou.

*Habage O Kedia Dihi haguale
(Matyu 24:29-31; Luk 21:25-28)*

²⁴ Yesuha haba kou gue tobou, hagi hiyedo ke mei degele kelegebe, Aso goso ugou ba hulia degele. Oguone goso ugou ba hoho degele mei.
²⁵ Kuidihone agudiletou ge fiyasigile. Damaledo, bimaj olou fei agudiletou dalagua keme awale hobogolou. *Aisaia 13:10, 34:4*

²⁶ Kegeiba, o sasai kedia dugulobe, O Kedia Dihi eme nele hiyedo kebou, hohobou de mabiye tou gou ma migiba dugulo ile.

²⁷ Ege e esol o kedia tobou ba, o sasai yo u e biyode makai ke asou kolobou agudio tiligai isimokou ge mo umou iligi isimokou dele.

*Ni hebe kiyou ke tawama
(Matyu 24:32-35; Luk 21:29-33)*

²⁸ Yesuha haba kou gue tobou, ni hebe kiyou ke tawama. E goya kou ye foloumou, guo gehe bisoumou be, nige sa bolodo biyamou iladidade tawale idi.

²⁹ Nebe kenou tefei, ni hagi a nimokou kou tobou sagai ke dugubabe, nige O Kedia Dihi eme hagualadidade tawama. E hagualebe hafeido degei kehe.

³⁰ A nimokou damaledo tobolou kuhe. Ifi kou bou ge dalagua o sasai be tofgili mei dalaguaba, a kou tobolou ke olou feido tama degele.

³¹ Agudiobou sa sibigebou olou feibe mei degele. Kenou si ma tabe ta mei degele mei.

*Hiye Ohu haguale sawisie keme o sasai di ta tewe mei
(Matyu 24:36-44)*

³² Yesuha haba kou gue tobou, kegegai ke tama degele sawisieibou aso dihobou keme o taha ta tewe meido. Hebeni esol o kediagne ta tewe mei. Godiha Dihi ene ta tewe mei. E Aye yo unou si tewe.

³³ Yesuha haba tobou, niou tawaibou. Ni defeido dia dalama, ni sawisie ke ta tewe mei kaha degemou.

³⁴ A tobolou keme kou sa degei, o taha e moso tou fogou, sa ta ilamou. E dabai degele idi o kediakokou tobou, ni ma moso dia dalamabeede tobou ma, o tanou tanou dabai nemou i. E o adi dia daladi kokou tobou, na defeido dia dalayede tobou ma fogou i.

³⁵ Kegei degemou, ni defeido dia dalama. Moso obou kaha hagua felebe ni ta tewe mei. Habi fele deba, huliame fele deba, sio ayomou toubu fele deba, gusugu fele deba, keme ni ta tewe mei.

³⁶ Hiye o kaha totodo hagua feleba, ni tiasigei duguye.

³⁷ A nimokou tobolou keme, a o sasai olou fei kediakokou ne tobolou. Ni defeido dia dalamabeede tobou.

14

*Hiye o kediã Yesu wouba toloyodema doususulo i
(Matyu 26:1-5; Luk 22:1-2; Jon 11:45-53)*

1 Gabama I Sawisieï* hiye kaḥa naḷe kefeguo naḍi keme ou daba kege domou. Sawisieï hiye ta, ou mola mei sidi sawisieï keḇe haḷe degei. Kelegebe, mogou du dalaguadi hiye obou, Mosesḥa kuolou yo dulo i obou kediã kefema tugulo tobolou i, di Yesube amafeï kage tolou ma, ta sama wouba tolo ile?

2 Keḇou si di Gabama I Sawisieï kou lege hobou degedame, o sasai kediã duguoba, gofoou dege biya iye domou.

*Sasai taḥa huei hobou ke Yesuḥa widiletou sou gu
(Matyu 26:6-13; Jon 12:1-8)*

3 Yesu e sa Betanikou ile, o Saimonḥa mosokou folo duwei. O keme dobo do kou tou ye bolu degei. Naḷe naḷa duwoguamou, sasai taḥa botole igiye milou kodu hobou huei dou ke tolou feḷe simamou, huei hobou bolodo ke Yesuḥa widiletou sou gu. Huei hobou keme bolofeido, di tawaga tobolou sagai mei, afu sele hiyedoye mamou.

4 Keḇou si o ilo kediã duwoguali, ke duguo dafamou, dioounou tugulo tobolou i, kageimou huei hobou bolodo kou mou sou guo mei degeiya?

5 Di makisi degemaba, sele 300 gabama folo sagai malaḇa, bi mei o kediãmokou nelj debabe boloyode tobou mamou, sasai kokou gofoou dege tobolou i.

6 Keḇou si Yesuḥa tobou, gofoou degedama. Kageimou ni sasai kuokou hagi nele iya? Ege amokou be midihou bolofeido ke hegili.

7 O bi mei o kediãme nibou de hiyedo dalaguale. Ni o kediãme dogou gulo tagaibabe ni dogou gulonou. Anou si nibou de hiyedo dalale mei, ame toto fogou ile.

8 Sasai koumahā a dogou gulo sagaiḇe, youu ifi dogou gulu kuḇe, tabou mei. A toubā widalaba degele sagai keme, a teli mei kou bou gedo e huei hobou ke ma tou guebou sou gulu kuḇe.

9 A nimokou damaleḷo tobolou kuḇe. Sa sa olou fei, oe ma ta uwo bolofei ke tobou mou suluguali, sasai koumahā degeli keḇe tobolou ile. Kegeiba, o sasaiye eme ta totou degele ile meiyode tobou.

*Judashā Yesube Juda hiye o kediãmokou seseguloyodema makai
(Matyu 26:14-16; Luk 22:3-6)*

10 O Judas Iskariot eme Yesuḥa dabai degedi o olou fei 12 kege kaḥa duo kile daladi o, ege mogou du dalaguadi hiye o kediãmokou ile, Yesube e tolou ma o kediãmokou seseguloyode tobou.

* 14:1 14:1 Gabama I Sawisieï, 'Pasoba' ta kaḥa sibigeḇe kou gue: Afu Godiḥa sa Isip sisigo wolo ke woumou tofigiei, kelegebe Israel sisigo kediãnou si ta weli mei, mou gabama i. Kegei kaḥa e tobou, ni Gabama I Sawisieï ke hohqbolou ba, naḷe kefema na demabeede tobou. Kege tobou mou, Israel o kediã sa Isip tou fogou, die sabekou fogou yai (Kisim Bek 12:1-42).

11 Hiye o kediã ta ke dulomou, hohq degemou, emokou sele damaledo neleyode tobolou i. E Yesube kageligi tolou ba hiye o kediãmokou sesegulo domou fi hiyedo ma delei.

*Yesubou e dabai degedi obou dia nale nala i
(Matyu 26:17-25; Luk 22:7-14, 21-23; Jon 13:21-30)*

12 Ou mola mei sidi sawisie sa safei kelege, o kediã Gabama I Sawisie kaha dowo ke wai sipsip wili woma sidi. Kegeimou, Yesuha dabai degedi o kediã emokou yodulo i, na eibe ile, Gabama I Sawisie kaha dowo ke nalebe kilija kele kefema nale tagaiya?

13 Kegeimou, Yesuha e dabai degedi o bolou kedilie tobou mou, yala degeimou, diliemokou tobou, nele sa Jerusalemkou ya fologaba dugu, o ta bilika huei dou tolou iba kenou sesele ima.

14 Moso o kaha foulou kokou nelene fologaba, moso obou kokou kou gue yoduma, ele Tisahage kilija kele e dabai degedi obou ei Gabama I Sawisie kaha dowo ke nale kefema nala ile? de yodumabeedei.

15 Nele kege yodubabe, o kaha fou gou moso hiyedo kotou dala ke hegiba, fafaibou duwodibou olou fei kotou dalaba dugulo. Nele kotou nou di nale kefema dogogumabeede tobou.

16 Kege tobou mou, dilie ya, sa Jerusalemkou fologamou dugube, bi olou fei Yesuha tobou sagai keme dalaguamou dugu. Duguomou, dilie Gabama I Sawisie kaha dowo ke nale olou fei kefema dogogulo i.

17 Sa nugumou, Yesuha e dabai degedi o olou fei 12 kege ke sosogou felei.

18 Nale nala duwoguali, e diãmokou kou gue tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe. Ni o tahage ame ho o kediãmokou sesegulo. O keme kou le abou de nale noluyode tobou.

19 O kediã ta ke dulomou, fi hagi degele i. O tanou tanou kou gue yodugamou i, nage a tobolou dei?

20 Yesuha diãmokou tobou, o a tobolou keme ni o olou fei 12 kege kaha duo kile daladi o. O keme abou de ou si nale si huei melekidu masa nolu.

21 Damaledo, O Kediã Dihi eme tolo ile, Godiha kuguokou kou nalaj dala sagai kenou tefe. Kenou si O Kediã Dihi ho okou sesegulo o name noou tawaibou. Ne adiou hage na mala felj mei fogou homou de tobou.

Yesuha ou sibou, tigi kolo huei gofoudo kebou de e dabai degele idi o kediãmokou nej

(Matyu 26:26-30; Luk 22:15-20; 1 Korin 11:23-25)

22 Yesubou dia nale nala duwoguali, Yesuha ou si ta mala tolou mou, Godikou bolofeyode tobou mamou, ou si ke bafigima, e dabai degele idi o kediãmokou nemamou, ni mooumabeedei. Koume ma tou yode tobou.

23 E haba huei kopekou sou guo maj ke mala tolou mou, Godikou bolofeyode tobou mamou, diãmokou neimou, dia olou fei nala i.

24 Nala imamou, Yesuha kou gue tobou, koume ma kafei. Ma kafei koumahage Godibou de mogo degedi midihq ebele ke hegili, o sasaj sudo dogou gulamou.

25 A n̄imokōu damalēdo tobolōu kuhe. Sa kuokōu be a tigi kolo huej̄ gofoṽudobe haba ta nalē mei ibe deba, Godihā wolōu daladi sa kokōu genōu, a haba tigi kolo huej̄ gofoṽudobe kuhe nalēyode tobou.

26 Kegemōu, diā diē tanōu ta fema fogōu mōu, bitōq̄ Olivkōu fogōu yai.

*Yesuhā kōu gue tobou, Pitahā ame tobekōu muguloyode tobou
(Matyu 26:31-35; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)*

27 Yesuhā ē dabai degedi o kediamokōu kōu gue tobou, n̄i olōu fej̄ a tobekōu mugulo ile. Yobe, Godihā kuguokōu kōu gue nalāi dala kaha, A wai sipsip dia daladi o ke wouba tolo iba, ē sipsip kefeguo dalagua ke olōu fej̄ kusia fosigile. *Sekaraia 13:7*

28 Kenōu si a hagua gehe degeibabe, a sa Galilikōu be, n̄i you ile dalaba, abukōu ileyode tobou.

29 Pitahā emokōu tobou, o ilo kedia nā tobekōu mugulo ibabe, age nāme ta tōu fogolōu meiyode tobou.

30 Yesuhā tobou, a namokōu damalēdo tobolōu kuhe. Ifi huliame, sio ayomōu ye bolōq̄ kege you talē dalaba, nage kamadia kege a Yesu tewe meiyode tobolōu.

31 Kenōu si Pitahā tā nelēdo dege kōu gue tobou, ame nābōu de tolo ileye, kenōu si a nā tewe meiyode ta tobolōu mei. Yesuhā dabai degedi o olōu fej̄ kediane kegenōu tobolōu i.

*Yesuhā hebe hai sa Getsemanikōu ge Godikōu diho baga tobou
(Matyu 26:36-46; Luk 22:39-46)*

32 Yesubōu diā sa ē hū Getsemanikōu ya fologamōu, diamokōu n̄ime kuokōu duwoma. A tafej̄ ile, Godikōu diho baga tobōu lamōu yode tobou.

33 E wōu ma ibe, Pitabōu Jemsbōu Jonbōu de wōu ma i. Dalali, ē f̄i hagi hiyedo degemōu,

34 diamokōu tobou, ame hagi hiyedo degeli kaha tolo sagaj̄yodei. N̄i kuokōu baha dalamabeede tobou.

35 E tafej̄ ile, mih̄ikōu yubu sugulo fiyamōu duwoli, kōu gue diho baga tobou, nā boloyodeibabe, a hagi hiyedo koṽume ta dugulo sagaj̄ meiyodei.

36 E haba diho baga tobou, Aye,* mā Aye, nānōu si olōu fej̄ sasalenōu degele sagaj̄. A hagi ke dugulo dafa. Kenōu si a tagai sagaj̄ ke degeda. Noṽu tagai sagaj̄ kenōu degeyede tobou.

37 Kegemōu, Yesu ē diho baga tobōu ma, boholōu mā haguamōu dugube, o kamadia kediamē yogōu gua tiasigei dugu. E Pita tile haguagiemōu yodu, Saimon, nāme yogōu gua tila? Nā baha dalali, aso diho tanōu ta mei degele sagaj̄ mei?

38 N̄i kōu le a diaba, Godikōu diho baga tobolōu dalama. Tefele dugu ta haguba, n̄i fiyasigeiye. Damalēdo, fiyege kōu nelēdo dalaye, kenōu si tōu be nelē meiyode tobou.

39 Haba ē tafej̄ ile, diho baga tobou sagaj̄ kegenōu haba tage tobou.

* 14:36 14:36 Yesuhā t̄age Aba dilibe, mā 'aye' dili.

40 Haba bohólou ma haguamou dugube, e dabai o kediamé tiasigei dugu, yogou gua hiyedo degeimou. Tilimou haguamou, dia emokou tobolou ke ta tawale ili mei.

41 Kegemou, Yesuha haba tage ile, dihq baga tobou ma, bohólou ma hagua, e dabai o kediamokou kou gue tobou, nime younou misiholo tilagua? Kege fogou ma. Duma, o ilo kelege O Kedia Dihi tolou ba, midihq kasagai milou ga idi o kediamokou sesegulobe ise kuheyode tobou.

42 Ni haguama, di yame. Duguma, o a tolou ba, ho o kediamokou sesegulo o keme hagulu kuhe.

*Judashá Yesu tolou mou ho o kediamokou sesegu
(Matyu 26:47-56; Luk 22:47-53; Jon 18:3-12)*

43 Yesuha kege tobolou tafalali, Judas felejimou dugu. Judas eme Yesuha dabai o olou fei 12 kege kaha duo kile daladi ta. O sudu ebou de aweki me bolou kebou, dou wou bou de tou ma haguasie felegai. O kediamé mogou du dalaguadi hiye obou, Mosesha kuolou yo dulo i obou, odo odobou kedia tobou mou kuhe haguasie felegoumou dugu.

44 Judashá hiye o kediamokou kou tobou, a o ta nogou goubabe, o keme Yesu. Ni o ke tolou ma defejdo mala imabeedei.

45 Kegemou, Judashá Yesukou toto folo, Tisa Hiye de tobou mamou, tolou ma nogou.

46 Kege tobou mou, o kedia Yesu hilige tolou mamou, ta salamou degele i.

47 Kegemou, o ta, o sasai timjdu tafala kaha e aweki me bolou yukuei foudu sai ke telemou, mogou du daladi hiye ohá dabai degedi o ke faj, kehe taga mugu mihkou fiyei.

48 Yesuha o kediamokou tobou, kadegeimou ni awekibou biyabou de tou ma haguasie, a hiligedo tolou iya? Ame hiyou mojudi o mei, biyadi o mei.

49 Sawisiei olou fei a Godiha mosq kekaimidu nibou de dalali, o sasai kediamokou egei hehegiediye, ha ni a ta tolou ili mei. Kenou si Godiha ta, kuguokou nalaj dala keme damaledo tama degeli kuheyode tobou.

50 Kegeimou, e dabai degedi o olou fei kedia Yesu tou fogou kama fosigei.

O gisiai ta kama fou

51 O gisiai ta kaha Yesu sesega ile tefelege, e tou guebou yukuei fo degei muguomou tefelei. Tafalamou, o kedia o keme tou lamou degele i,

52 kenou si e yukuei fo degei ke dile filá fogou, bese kama fou.

*O kedia kansole dihile kokou Yesu ta sa i
(Matyu 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:13-14, 19-24)*

53 O kedia Yesu tolou mamou, mogou du daladi hiye ohá mosq duwokou wolou ya fologai. Fologoumou, mogou du dalaguadi hiye obou, haba odo odobou, Mosesha kuolou yo dulo i obou olou fei kedia kele kefegulo i.

54 Yesu tolou youmou, Pita ene ahu dege sesele ile, mogou du daladi hiye ohá mosq kekaimidu felei. Folomou, kasamane o kedia dou ha duwouamou, ene kele dou ha duwei.

55 Mogou du dalaguadi hiye obou, kansole obou olou fei kedia o taha ogou gai ta Yesuha degeli mei kagei ke tobou ma, kahaşi eme wouba tolo sagai domou ke tugulo tobolou i. Kenou si dia midihq kasagai Yesuha milou ta dugulo ili meido.

56 O sudo kedia e degeli mei ogou ga tobolou i keme dia fimaj tanou dege tobolou ili mei, olou feibe gulokou tanou.

57 O ilo kediafane tafalaguali, ogou ga kou gue tobolou i,

58 ei dube, o kofumahage Godiha moso, o kedia tegei keme igimaba, sawisie kamadia kege mei degeiba, e haba moso ebele ta togoma mei degei ke duwoloyodei. Kenou si e dobogofuyeyogolo meiyode tobou mou dulo iyode tobolou i.

59 Kenou si ta ke tobolou ine, dia olou fei fimaj tanou dege tobolou ili mei, ogou ganou tobolou i.

60 Kegemou, mogou du daladi hiye oha kansole o kedia dihile kokou haguafafalali, Yesukou yodu, na die ta sima tobolou be dafa? Ta o kofudia tobolou ilibe, de damale, ha gulokou?

61 Kenou si Yesuha ta ta sima tobou li meido.

Kegeimou, mogou du daladi hiye oha haba yodu, Hiye Oha makai o Kelesube na? Di e hu hebele fogulo idi kaha e Dihibe na?

62 Kegeimou, Yesuha tobou, keme anou. Ni O Kedia Dihi eme O Neledo kaha dobogofuyeyolekoduwo dema, haba agudiletou ge mabiye mala migiba dugulo ileyode tobou.

63 Mogou du daladi hiye oha ta ke dulo kesigiemou, gofou hiyedo degemou, yofu e yukuei ke tolou dulagimamou, tabe kehefej de tobou.

64 Nige o kofume Hiye Oha timou ke mou lamou tobolou kofu de dulo ili? Ni kage tawale iya? de yodu. O olou fei kedia kou gue tobolou i, o keme midihq kasagai dala kaha wouba tolo ile.

65 Kegemou, o ilo kedia Yesukou koso hesema, e dihq yukuei kaiye diou guo tigamamou, dobogofuyeyowala i. Wala iligi, o koyoha na fuyaya? de yoduga i. Kasamane kediafane tolou ma, dobogofuyeyowala i.

*Pitaha Yesube e tewe meiyode tobou
(Matyu 26:69-75; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18, 25-27)*

66 Pita eme mogou du daladi hiye oha moso kekaimidu dalamou, hiye o kaha dabai degedi sasai taha migilemou,

67 Pita dou ha duwomou duguomou, emokou maselemou tobou, nane sa Nasaret o Yesubou de deleyode tobou.

68 Kenou si Pitaha tobou, kegei mei, na ta kofu tobolou be, a tawaiyo meiyode tobou ma fogou ile, kekai adi fekou tafalamou, [sio ayomou taj.]

69 Dabai degedi sasai kaha e kokou tafalamou duguomou, o hafej tafalagua kediafemokou haba tobou, o kofume die o tayode tobou.

70 Kenou si e haba tobou, kege meiyode tobou.

Haba o hafej dege tafalagua kedia Pitakou tobou, damaledo, nane die o ta, nane sa Galili tie oyode tobolou i.

⁷¹ Kegeimōu, ẹ ta neleḁo dege kōu gue tobou, damaḁeḁo, o n̄i tobolōu ili keme a tewe meido. A ogōu ga tobōu babe, Godihā a makoloyode tobou.

⁷² Ẹ kege tobōu ma mei degeimōu, kelegenōu sio ayomōu haba tage taji. Sio ayomōu toḁmōu, ẹ Yesuhā kōu gue kōu tobou, sio ayomōu ye bolōu kege you taḁ dalaba, naḁe kamadia kege a Yesu tewe meiyode tobolōu yode tobou ke tawalemōu hiligedo gesei.

15

*O kedia Yesu o Pailatkōu wolōu yai
(Matyu 27:1-2, 11-14; Luk 23:1-5; Jon 18:28-38)*

¹ Sabiyomōu, mogōu du dalaguadi hiye obōu, odo odobōu, Moseshā kuolōu yo dulo i obōu, kansole obōu olōu feji kedia doḁsusulo imamōu, Yesu dobogōu tabe tigama, gamani hiye o Pailatkōu wolōu yai.

² Pailathā Yesukōu yodu, Juda o kedia hiye obe na? Yesuhā tobou, na tobolōu be damaḁeḁo.

³ Mogōu du dalaguadi hiye o kedia Yesu ẹ degediyo mei gulokou ta hiyedo tobolōu i.

⁴ Pailathā ẹ haba yodu, kagemōu na sima tobōu yo mei? O koḁudia na degegai ke tobolōu ili keme de damaḁeḁo?

⁵ Keḁōu si Yesuhā ta ta sima tobōu ho fogōu mōu, Pailathā ke duguo kesigiemōu, fi hiyedo maji.

*Pailathā Yesu hebe fufuguomajikōu ikoke degemabeedei
(Matyu 27:15-26; Luk 23:13-25; Jon 18:38-19:16)*

⁶ Sadebe olōu feji, Gabama I Sawisiei tōu mōu be, gamani o kedia didiḁ o tanōu telemā idi. O sasaji kedioḁunōu o ta maka degeimōu be, gamani o kedia o keḁōu telemā idi.

⁷ Kelegebe, o ta, ẹ huḁe Barabas, ẹme yogo diḁbōu de didiḁ degei delei. Afu diḁ gamani kediaḁmokōu biyolugi, o ilo kele woumōu tofigiei.

⁸ Kegemōu, o sasaji kedia ya, Pailatkōu, na afu degedi sagaji kege, didiḁ o ta telemayede tobolōu i.

⁹ Pailathā yodu, n̄i tagalibe, aḁe Juda o n̄i hiye o koḁume telemḁuba n̄imokōu ile?

¹⁰ Ẹ ke yodu kaha sibigebe kōu gue, mogōu du dalaguadi hiye o kedia Yesukōu kona degemōu kuhe tolōu haguasieidade tawai.

¹¹ Keḁōu si mogōu du dalaguadi hiye o kedia degeiye, o sasaji kedia Yesukōu gofoḁu degemōu, Pailatkōu be Barabasḁu telemayede tobolōu i.

¹² Kege tobōu mōu, Pailathā haba yodu, a o n̄i Juda o kedia hiye oyodele ili keme kagele?

¹³ O sasaji kedia ta hiligedo, hebe fufuguomajikōu ikoke degeyede tobolōu i.

¹⁴ Pailathā diḁmokōu yodu, kageimōu? Ẹ midihḁ kasagaji kagei ke milōu lou? Keḁōu si o sasaji kedia haba dolo hiligedo tobolōu i, hebe fufuguomajikōu ikoke degeyedele i.

15 Kegemōu, Pailathā o sasaj̄ kediā hohō degemabadomōu didiō o Barabas telemaj̄. Haba Yesu ɛme ami o kediāmokōu sesegumōu, tigi dofōu ye wala i. Wala imōu, Pailathā hebe fufuguomaj̄kōu ikoke degemabeede tobou.

*Ami o kediā Yesu susuga tobolōu i
(Matyu 27:27-31; Jon 19:2-3)*

16 Ami o kediā Yesu wolōu ya, gamani o kahā mosō kekaimidu fologamōu, yogo diā haguismōu, ami o olōu feido migigai.

17 Migigamōu, yukuei wej̄ degei sasado ke Yesukōu kaɣiemōu, tigi ayēbōu ta malāmōu, hiye o kediā heti sagaj̄ kege milōu gamamōu, ɛ widiletōu mugulo i.

18 Kege muguomōu, susuga tobolōu i, Juda o kediā hiye o nā gusugu bolofej̄yodele i.

19 Biya ta malāmōu, ɛ widiletōu hiligedo woulugi, ɛmokōu koso hesema, yubu sugulo fiya duwoguali, ogoū gamōu ɛ hū hebele fogulo i.

20 Susuga tobolōu yilo imamōu, yukuei wej̄ degei kaɣi ke telemōu, haba yoŋu ɛ yukuei ke kaɣiemōu, tamakōu wolōu yai, hebe fufuguomaj̄kōu ikoke degele ilamōu.

*Diā Yesu hebe fufuguomaj̄kōu ikoke degele i
(Matyu 27:32-44; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)*

21 Ami o kediā Yesu wolōu yolugi, sa Sailini o ta hagumōu dugulo i. ɛ hūbe Saimon. ɛme o Aleksanderbōu, o Rufusbōu dilie aye. Ami o kediā ɛ hagumōu geleguomōu, Yesuhā hebe fufuguomaj̄ ke hebele iyedema fisile imōu, ɛ hebelemōu i.

22 Kegemōu, Yesu wolōu mōu yolugi, bitōu huyadefej̄ ta, ɛ hūbe Golgotakōu fologai. Hū kahā ɛ sibigebe O Widio Dio Sa.

23 Fologamōu, o kediā Yesukōu tigi kolo huej̄ gofoŋudobōu mola* tabōu de nejmōu, kēnōu si ɛ ta nal̄i mei.

24 Haba ami o kediā ɛ hebe fufuguomaj̄kōu ikoke degele i. Ikoke degemamōu, Yesuhā yukuei malā ilamōu igi sagaj̄ degei ke hebese yalē i. Yaj̄ye bolō degeimōu be, yukuei nejmōu dele i.

25 Gusugu 9 klok kelege o kediā Yesu hebe fufuguomaj̄kōu ikoke degele i.

26 Hebe fufuguomaj̄ kotōu be kōu gue nalaj̄ delei,
JUDA O KEDIĀ HIYE O.

Kahā yoyenōu ɛ kuhe wounōu tei.

27-28 Kelegenōu, hiyou moŋudi o bolōne Yesuhā figiya ke hebe fufuguomaj̄kōu ikoke degele i. Tabe dobogoŋu delekōu, tabe dobogoŋu fofōŋukōu.

29 Kegemōu, o sasaj̄ sūdo ima haguama dele iligi, Yesukōu susuga tobolōu i. Widio bogolōu iligi kōu gue tobolōu i, ehe, nā Godihā mosō igile filāba, sawisie kamadia kege mei degeiba, ebele ta togoma mei degeleyode tobōu mōu ei dulo i.

* 15:23 15:23 Do mei degele mola sa degei.

30 Ifi nā no ƿusie dogōu guoba, hebe fufuguomaj ko ƿu tōu fogōu migiyede tobolōu i.

31 Mogōu du dalaguadi hiye obōu, Mosesḥa kuolōu yo dulo i obōu kediane dio ƿunōu kefema, Yesukōu susuga tobolōu yilo i, ege o ilo kelebe kōu dogōu gudiye, kenōu si yo ƿusiebe ta dogōu guyo mei.

32 O ko ƿume Israel o kedija hiye o Kelesu debabe, e hebe fufuguomaj tōu fogōu migiba duguoba di kuhe damaleyodele ime. O bolōu hebe fufuguomajkōu tafalagua kediliene Yesu susuga tobolōu i.

Yesu tolo i

(Matyu 27:45-56; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

33 Kegemōu, agali duo kelege sa olōu fei huliā degemōu dalali, habi 3 klok degei.

34 Habi 3 klok degeimōu, Yesuhā yo ƿu e tae hiligedo kōu gue hagnosisai, Eloi, Eloi, lama sabaktani?

Tā kahā sibigebe kōu gue,

Mā Godi, mā Godi, kageimōu nā a tōu fogōu ya?

Buk Song 22:1

35 O ilo kele hafei dege tafalagua kedija tā ke dulomōu tobolōu i, ni duma, o ko ƿume Elaija hagnosisoluyode tobolōu i.

36 O tahā foḥkua ile, bi suo degei ta malā, hebe kolo huei dou afido kokōu muguomōu, hebeya ta kokōu tigama malā hagua hebele fogu, Yesuhā nayadomōu. O kahā tobou, you, di Elaijahā de haguaba malā migiba dugulo deba dia dalame.

37 Kegemōu, Yesu e hiligedo guama tolo i.

38 Kegemōu, yukuei hiyedo, Godihā mosokōu duladi ke sugutōu ge duoyado ke bafolōu mugu.

39 Ami o kedija dia daladi o, Yesu hafei dege tafala kahā Yesu e guama tolo imōu duguomōu tobou, damaledo, o ko ƿume Godihā Dihiyodei.

40 Sasai ilo kediane ahu sagai dege masele tefeleguei. Sasai ta e huḥe Maria, sa Makdala sasai. Maria tabe o gisiai Jemsbōu o Josepbōu dilie adiōu. Sasai tabe Salome.

41 Yesuhā sa Galilikōu siei kelegebe, sasai kediane e dogōu guo suluguadi. Haba sasai ilo kelegene sa Jerusalemkōu e sesele kōu hagnosisie. Sasai kegele i sūdo kedija kele masele tefeleguei.

Yesu tei malā ile, ulou daimidu dogogu

(Matyu 27:57-61; Luk 23:50-55; Jon 19:38-42)

42 Naḥe kefele idi sawisie kelege, Yesu e tolo i. Misiholo duwodi sawisie keme idiba kege kahā degeimōu, habido degeimōu,

43 sa Arimatea o ta, e huḥe Josep, e o Pailatkōu i. Eme kansole hiye o, o bolofejido. Ene Godihā hagua o sasai wolōu dalale ke dia daladi. E ta gue degeli mei ile, Pailatkōu folo yodu, nā boloyodeba, a Yesu tei molo ƿu?

44 Josephā kege yodumōu, Pailathā kesigiemōu, ami o kedija dia daladi o ke hagnosisomōu, hagumōu, Yesube kōu tei? de yodu.

45 Kōu tolo iyode tobōu mōu, Pailathā Josepkōu nā ile, o tei ke mo ƿuyede tobou.

⁴⁶ Kegeimōu, Josephā ile, yukuei fō degei sasado ta seleye mamalamōu ile, Yesu tei malā hebele migile, yukuei fō degei kahā tigama malā ilemōu, ulou kōu dai ta kodu dogogu. Dogoguo fogōu mōu, igi hiye ta malā wofegelemā hagua, ulou dai a tefegu.

⁴⁷ Sa Makdala sasajī Mariabōu, Maria ta Josephā ē adiuō bou dilie masele tafalaguali, ulou daikōu dogogumōu dugulo i.

16

*Yesu ē haba hagua gehe degei
(Matyu 28:1-8; Luk 24:1-12; Jon 20:1-10)*

¹ Misiholo duwodi sawisieī ke mei degeimōu, sa Makdala sasajī Mariabōu, Jemshā ē adiuō Maria tabōu, sasajī Salomebōu diā Yesu tei kahā tōu guebōu huloyodema, bi hō bolofejibōu gusege huejbōu de seleye mamalā i.

² Misiholo duwodi sawisieī ke mei degemōu sabiyumōu, asō fogumōu, sasajī kediā widaikōu yai.

³ Yolugi, dioṽunōu tugulo tobolōu i, o koyohā di dogōu guoba ulou dai a tefegu igi ke kogolo ile?

⁴ Kenōu si widai hafej degeimōu dugube, igi hiyedo keme kōu kogolo ile figikōu dogogu dalamōu dugulo i.

⁵ Diā ulou dai kodu muguamōu dugube, o gisiai ta yukuei fō degei sasado ke kajī dobogoṽu delekōu duwomōu duguo kesigile i.

⁶ Kegemōu, o kahā sasajī kediāmokōu tobou, nī hobōu kesigidama. A tawalibe, nīme sa Nasaret o Yesu, hebe fufuguomajkōu ikoke degele i ke ka haguasili kuhe. Eme gehe dege haguāma i. Kōu le dala mei. E tilei kokōu duguma.

⁷ Kenōu si, nī ya, ē dabai degele idi obōu, o Pitabōu diāmokōu, Yesube sa Galilikōu ebukōu ileyode tobōu ma. Diā habage ya fologaba, eme kele dalaba dugulo ile, yoṽu kōu tobou sagajī kenōu tefeleyode tobōu mabeede tobou.

⁸ Kege tobōu mōu, sasajī kediā kesigiemōu, ulou dai tōu fogōu felegamōu kama fosigei. Diāme guebōu dio keibōu degemōu, omokōu ta tobolōu ili mei.

*[Sa Makdala sasajī Mariahā Yesu dugu
(Matyu 28:9-10; Jon 20:11-18)]*

⁹ Misiholo duwodi sawisieī ke mei degeimōu sabiyei, Yesuhā hagua gehe dege ilemōu, sa Makdala sasajī Mariakōu bukōu tamā degei. Sasajī kokōu be, Yesuhā duo kasagajī olōu fej dioyosi kege kōu igisei.

¹⁰ Yesuhā sasajī kokōu tamā degeimōu, sasajī kahage ile, Yesubōu suluguadi o kediāmokōu Yesuhā tamā degei ke tobou. O kediāme Yesuhā sihou kōu gosolo imōu, ē kuhe tobou.

¹¹ O kediā ē Yesu gehe degei duguyode tobōu mōu dulo iye, ha ta damaleyodele ili mei.

*Yesuhā dabai degedi o bolou kedilie eme alikōu dugulo i
(Luk 24:13-35)*

¹² Kegemōu, Yesuhā dabai degedi o bolōu kēdilie sa hiye kē tōu fogōu youmōu, Yesuhā ē tōu bohōlōu māṃmōu, alikōu tamā degeimōu dugulo i.

¹³ Kegeimōu dilie bohōlōu mā haguasie, dabai degedi o ilo kediamokōu tawayadomōu tobolōu iye, kēnōu si diāne dilie tabe ta damaleyodele ili mei.

*Yesuhā ē dabai degedi o kediamokōu dabai diā degele kē tobou
(Matyu 28:16-20; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23)*

¹⁴ Kegemōu, Yesuhā ē dabai degedi o olōu fei 11 kege kedia nālē nālā duwoguamōu, ē diāmokōu ne tamā degei. Tamā degemōu tafalali, diāmokōu gofoṽu degei. Yobe, o sasai ilo kedia eme haguā gehe dege dalayode tobolōu ili keme diā ta damaleyodele ili mei, die fiḃe hiligido dalagua kahā degemōu.

¹⁵ E haba diāmokōu kōu gue tobou, ni ya, sa sa olōu fei suluguali, tā uwo bolofei koṽu o sasai olōu fei kediamokōu tobōu mōu suluguamabeede tobou.

¹⁶ O koyohā amokōu damaleyodema, fafeleya tofōu babe, o keme Godihā mamoloṽu. Kēnōu si o koyohā damaleyode ho fogōu babe, o keme tā samaba hebe kasagai kē moloṽu.

¹⁷ O sasai dihiḃe kokōu damaleyodei o sasai kediage midihō gehe gehe milōu ga ile. Diā mā huya kē o sasai, duo kasagaiye tolōu ine duo kasagai igisele ile. Tabe, tā gehe gehe taene tobolōu ile.

¹⁸ Bei dobogoṽu ye tolōu ibane, ta galale mei. Todi huei noubane, ta tofigile mei. Diā do o kediamokōu dobogoṽu dogogubane, do bolō degele ileyode tobou.

*Godihā Yesu malā, hebenitōu fogōu i
(Luk 24:50-53; Dabai 1:9-11)*

¹⁹ Hiye O Yesuhā o kediamokōu tā tobōu ma mei degeimōu, Godihā ē malā, hebenitōu fogōu ilemōu, Godihā dobogoṽu delekōu bie.

²⁰ Kegemōu, ē dabai degedi o kedia ya, sa sa olōu fei egei tobolōu suluguei. Suluguamōu, Hiye Ohā dogōu gumōu, o sasai dihiḃe kokōu diā midihō gehe gehe milōu ga i. Midihō gehe gehe milōu goumōu, o sasai kedia duguomōu, tā koṽume damaledodade tawale i.]*

* **16:20 16:9-20** Tewe o sūdo kedia tawale ilibe, tā maka kōu guei kahā [...] mogōu du dala tā koṽume Makhā nalalī mei, kēnōu si o tahā habage nalāidade tawale ili.

Ta Uwo Bolofei Lukha Nalaj

Tawale Ta

O Lukbe Yesuha o olou fei 12 kege kaha o ta meiyee, kenou si eme Pol dogou guo siadi o. Haba eme Juda o mei, eme Grik o sa degei, medigo dabai degedi o.

Kuguo kofume Ta Uwo Bolofei Lukha Nalaj ke di husofuma dugulobe, Yesuha Israel o kedibou, haba sa sa o sasaj olou fei kedibou de mamolofuyode nalaj dugulo. E dabai yoma degelamou degei kelegebe, e o sasaj kediamokou kou gue tobou, Duo Bolofeiha a maka degeibe, Godiha ta uwo bolofei ke o bi mei kediamokou hehegie tobou yadomou. Damaledo, kuguo Lukha nalaj kuokou be, Yesuha o sasaj hagi dugulo i kediamokou solou do dege dogou gudi kaha ta ke nalaj.

Haba Lukha nalaj tabe, e diho baga tobou di kaha tabou, haba Duo Bolofeiha degedi kaha tane hiyedo nalaj. Ta ta e nalajibe, Godikou damaleyodei kedime hebe kasagajibe ta molofo meiyode nalaj. Haba tabe, sasajibe degele idi tane nalaj.

Lukha haba kuguo ta nalaj. Kuguo kemeTa-Bolofei-Mala-Suluguadi-O Kedia Dabai Degele I kaha kou gue ke. Dabai kugoukou e Yesuha hebenitou fogou imou, e ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia dabai degele i kaha ta ke dimokou hehegielamou nalaj.

Kuguo Luk kofumaha ta sibige tanou tanou olou feibe kuhe:

Ta Hiye 1:5-2:52

Elisabetha dihi Jon fafeleya degedi o ke mala felejimou, haba Mariahana dihi Yesu mala felej.

Ta Hiye 3:1-4:13

Yesuha dabai degele a ke doususu kaha ta.

Ta Hiye 4:14-9:50

Yesuha sa Galilikou ilemou, Duo Bolofeiha neleya ke dabai yoma degei.

Ta Hiye 9:51-19:28

Yesubou e dabai degedi obou dia sa Jerusalemkou yolugi, ali titiamou yai.

Ta Hiye 19:29-21:38

Yesuha sa Jerusalemkou ile, Godiha mosokou folomou, o sasaj kediamokou egei hehegiei.

Ta Hiye 22-24

Yesu e do hiyedo duguomou, tolo ilemou hagua gehe degei.

Lukha ta kofu nalama, o Tiofiluskou nei

¹ Ma hiye o Tiofilus, o sudo kediage Godiha degelaiye eimokou tama degei kaha ta ke nalaga i.

² Ta ke nalaga ibe, yomogou tama degeimou, Godiha ta tolou i o ilo kedia dihoje dugumou haguei ke eimokou hehegiei idi kenou sesega nalaga i.

³ Kegemōu, a tã uwo keme nalama, namokōu nelamōu. Tamã degei ke a defeido yodugaibe, yomogōu hagua dumu kaha sibige ke defei tawalamōu kuhe degei. Ifibe a doũdo dege tawalemōu namokōu nalolu kuhe.

⁴ Nã husoꞑumaba, afu tã nã kōu du sagaj keme damaledo tadade tawayadomōu, a namokōu kuguo koꞑu nalolu kuhe.

Elisabethã dihi Jon fafeleya degedi o ke malã feleimōu, haba Mariahãne dihi Yesu malã felei (Tã Hiye 1:5-2:52)

Esol o kaha Sekaraiakōu, ne sasajã dihi Jon malã feleyode tobou

⁵ Hiye o Herothã sa Judia dia delei kelegebe, Godihã dabai degedi o ta e hu Sekaraiabe kele delei. Eme mogōu du daladi o,* Abiyahã mogo dia kile ta. E sasajbe Aronhã huti. Sasaj kaha huɓe Elisabet.

⁶ Diliebe Godihã dihi ke kokōu doũdo dege dalaguali, e kuolōu tã olōu fei sesele idi. Godihã dihi ke midihõ kasagaj ta milolōu idiyō mei.

⁷ Kenōu si diliebe dihi ta mōu li mei, yobe, Elisabet eme dihi moloꞑu sagaj mei kaha degemōu. Dalaguali, diliebe odo sobōu de degele i.

⁸ Kegemōu, sawisie i ta Sekaraiabōu e mogo dia bōu de Godihã dabai degelamōu i. Fologamōu, Sekaraia e Godihã dihi ke dabai degele delei.

⁹ Dalamōu, mogōu du dalaguadi o kedia dabai ta tawale maka degelamōu, dia dioꞑu degedi midihõ ke sesele milolōu i, igi moꞑuma yale iligi, Sekaraiahã yayie bolõ degeimōu dugulo i. E yayie bolõ degeimōu, dia e maka degele i, Hiye O Godihã e mosokōu folo, hõ bolõdo mola siba, hõ gofoꞑudo kaha folouba, Godihã dulo, hohõ degeyadomōu.

¹⁰ Maka degele imōu, Sekaraiahã Godihã mosõdu folo, hõ bolõdo mola ke simōu, o sasaj sũdo mihi kōu kefegeo duwoguali, dihi bagã tobolōu i.

¹¹ Kege degeimōu, mosõ duledu, hõ bolõdo mola ke sidi dou mosõ kokōu, Hiye Ohã esol o ta dobogoꞑu delekōu tamã dege tefelei. Tafalamōu, Sekaraiahã duguo,

¹² kesigie guẽ hiyedo degei.

¹³ Kenōu si esol o kaha Sekaraiakōu kōu gue tobou, nã guẽ degeda. Ne dihi bagã toboube, Godihã kōu duyode tobou. Ne sasaj Elisabethã o dihi ta malã fele. Nã e huɓe Jonyode ti.

¹⁴ Nã ne dihi ke duguoba, ne duoyene hohõ degele. O sasaj sũdo kediane dihi ke malã feleiba hohõ degele ile.

¹⁵ Yobe, eme Hiye Ohã dihi ke kokōu hu hiyedo dege dalale kaha degemōu. E tigi kolo huei gofoꞑudo ke ta nale mei. Eme e adiōu hã guamedu dala kelegebe, Duo Bolofeyie tou dalale.

¹⁶ Dihi kaha degeiye, Israel o sasaj sũdo bohōlōu ba, die Hiye O Godikōu yale.

¹⁷ Nele e moloꞑube, Elaijahã degedi midihõ bōu nelebōu de malãba, eme ebukōu ile, Hiye O you ile dalaba. E degeiye, sisigobōu die ayebōu fi tanōu degele ile. O dudiyo mei o kedia fimãine doũsusuba, haba doũdo o kedia

* 1:5 1:5 *Mogōu du daladi o keme* ('pris') Godihã mosõ kodu dabai degedi. Dabai degeimōu be, Godibe tagetōu dalamōu, ha o sasaj kedia hayedu dalamōu, yoꞑuge mogōu du daladi.

fimaj sagaj kege doudo o degele ile. E o sasaj kege doususuba, dia Hiye Ohā haguale ke ama duwogualeyode tobou.

18 Kegemou, Sekaraiaha esol o kokou kou gue yodu, a kage ne ta koku damaleyode tawale? Ame odo degei. Ma sasajne sobou dedo degeiyode tobou.

19 Kegemou, esol o kaha sima tobou, ame Gabriel. Ame Godiha midihokou tafaladi. Godi yoku tobou mou, a ta uwo bolofei koku namokou tobou lamou haguei.

20 Na du. Na ma ta koku damaleyodili mei kaha degemou, name tale mei dalali, ta a tobou ke damaledo tama degeiba dugulo. Sawisie Godiha makai kelegebe, damaledo tama degeiba, na duguloyode tobou.

21 Kegeimou, Sekaraiahe Godiha moso duledu dalamou, o sasaj sudo mihikou dia dalaguamou be, e toto ta migili mei. Fimaj hiyedo degele i. Sekaraiahe kageimou migile hagueiyade tugulo tobolou i.

22 Dia dalaguali dugube, e ise migimou dugulo iye, e ta ta tobolou sagaj degeli mei. Kegeimou, diage eme Godiha moso koduge midihogehē ta dugudade tawale i. E ta tobou li mei, o sasaj kediamokou dobogouyenou hehegiei.

23 Habage, Sekaraia e Godiha dabai degei ke mei degeimou, e sabekou fogou i.

24 Dalali, habage, e sasaj Elisabet e dihi guokou degei. Kegeimou, e mogogou duwoli, ogo houyosi kege mei degei. Dihi guokou degemou duwoli, kou gue tobou,

25 Hiye Ohā amokou solou do degei. E degeiye, ame dihi guokou degeli kuhe, a o sasaj dihile sidifi degeiyo meiyode tobou.

Esol o kaha Mariakou, dihi Yesu mala feleyode tobou

26 Kegemou, Elisabetha dihi guokou deleibe, ogo walajyosi kege mei degeimou, Godiha e esol o Gabrielkou tobou mou, sa hu Nasaret sa Galili duo kokou ile,

27 sasaj gisiai kokou felei. Sasaj keme o ta, hiye o Devitha e sosou o, e hube Josepkou neleyodemamou maka degele i. Sasaj gisiai kamaha e hube Maria.

28 Esol o Gabrielha folomou kou gue tobou, gusugu bolofei. Hiye Obe nahou de dala. E na habagugueguomou, namokou holodo degeiyodei.

29 Mariaha ke dulo kesigiemou, fi hiyedo maj, koku me ke ta tobou ya? de tawai.

30 Kegemou, esol o kaha tobou, Maria, na hobou gue degeda. Name Godiha habaguguegu dala.

31 Na du. Na dihi guokou degeba, o dihi ta moloou. Na e hube Yesuyode ti.

32 Dihi keme hiye degeibabe, eme hiyedo o dalale. E hube Damaledo Godiha Dihiyodele ile. Hiye O Godiha e Dihi kaha o sasaj olou fei wolou dalayedema makai, ni kou guai hiye o Devitha wolou delei sagaj kenou tefele wolou dalale.

33 E hiye o degema, Jekopha* sosou dia tofousogo tofousogo wolou dalale.

* 1:33 1:33 Jekop e hu tabe 'Israel'. Jekopha sosou keme Israel o sasaj olou fei.

Ɛ wolou dalale keme ta mei degele mei, tofousogo tofousogo kegenou wolou dalaleyode tobou.

³⁴ Kegeimou, Mariaha esol o kokou yodu, a dihi guokou kage degele? Ame gisiai sasai, o huli meiyode tobou.

³⁵ Kegeimou, esol o kaha sima tobou, Duo Bolofeiha namokou migiba, Damaledo Godiha e nele kahanou na dogou guba dihi guokou degele. Kegeiba, dihi keme bolodo doudo o degele. E hu Godiha Dihiyodele ile.

³⁶ Na du, ne kiya Elisabet eme sobou de degeiye, kenou si ene dihi guokou degei, eme o dihi moloou. Sasai keme, dihi moloou sagai meiyode tobolou idiye, eme dihi guokou degei. E dihi guokou deleibe, oguo walajiyosi kege mei degei.

³⁷ Godihanou si milolou sagai. E milolou sagai meibe, ta dala meiyode tobou.

³⁸ Kegeimou, Maria e kou gue tobou, ame Hiye Oha dabai degedi sasai. Hiye Oha amokou na tobolou sagai kenou tefele degele keme tabou meiyode tobou mou, esol o ke fogou i.

Mariaha Elisabet dugu i

³⁹ Kelegenou, Mariaha toto ile, sa Judia bitou saya ke iligi, sa takou felei.

⁴⁰ Iligi, Sekaraiha mosokou folomou, e Elisabet tafalamou duguomou, habi bolofeyode tobou.

⁴¹ Mariaha habi bolofeyodeimou Elisabetha dulomou, dihi e guamedu dala kahage foguo foloma fiyei. Dihi foguo foloma fiyoumou, dihi adiou e Duo Bolofeyi tou mou,

⁴² e Mariakou hiligedo kou gue tobou, Godiha e midihou bolofejido namokou hegili. E namokou hegili kahage sasai ilo kediamokou hehegiei keme olou fei gabai. Dihi ne duledu dala emokou ne Godiha midihou bolodo ke kou hegi dala.

⁴³ Ame hubou sasai mei. Kadegeiye, ma Hiye Oha adiou ha amokou haguya?

⁴⁴ A na amokou habi bolofeyode tobou mou dulomou, dihi ma guamedu dala koomaha hohu degemou foguo foloma fiyei.

⁴⁵ Hiye Oha namokou tama degeleyodei keme na damaleyodei kaha degemou, na hohu hiyedo degeyede tobou.

Mariaha die

⁴⁶ Mariaha kou gue tobou, Ma duoye Hiye Oha hu hebele fogulu.

⁴⁷ Godiha a mamolouyodeimou dulomou, ma duoye emokou hohu hiyedo degeli.

⁴⁸ Ame Godiha dabai degedi sasai. Ame mabou sa degeiye, kenou si e a duguomou, amokou solou do degei.

Ifibou, habagebou o sasai olou fei kedia Godiha amokou midihou bolodo hegiyode tobolou ile.

⁴⁹ Godibe nele hiyedo. E a dogou guomou, midihou bolofejido amokou hegi. E hupe Godi, hu bolofei folodo.

⁵⁰ O sasai e hayedu dalaguadi kediamokou solou do degedi.

Ɛ solou do degedibe, o ifi dalaguabou, habage dalaguale kediamokou bou de tofousogo kegenou ile.

51 Yoou e dobogoouyenou dabai gofouudo ke degagai.

O diousie bolofejodoyodema, dioou die hu hebele fogulo idibe Godiha igisedi.

52 Godihage hiye o kedia huyafei degema, o hu mei kedia hu ke hebele fogudi.

53 O hegie kediamokou be, e nale hiyedo neimou, nama guokou degele idi. Kenou si, o bi sudo dala kediame tou fogou mou, mou yoouwa fogou yai.

54 Godiha Israel o, e dabai degedi kedia dogou guo daladi.

E ta totou degediyo mei, solou do degenou daladi,

55 ta damaledo di kou guai o kediamokou kou tobou kaha degemou.

Damaledo, e Abrahamkou solou do degei kenou tefei, haba e sosou habage tama degele kediamokou ne kegenou solou do degeleyode tobou.

56 Kegemou, Mariaha oguo kamadia sagai kege Elisabethou de dala dema, e sabekou bohoulou ma fogou i.

Elisabetha dihi Jon mala felei

57 Elisabetha dihi mala feleibe, o dihi mala felei.

58 E sa tanou tie obou, e hutibou olou fei diage Hiye Oha emokou solou do degeiyode tobolou imou dulomou, emokou hoho hiyedo degele i.

59 Kegemou, sawisie dimayosi kege mei degeimou, dia dihi kaha kolo diafou lamou * yai. Fologamou, dia dihi keme e aye Sekaraiaha hu kenou tilamou fima i.

60 Kenou si dihi kaha adiou ha kegele meiyode tobou. Di e hu be Jonyode timebeedei.

61 Dia sima tobou, ne huti o hu be kegei ta dala meiyodele i.

62 Dia dihi kaha e ayekou dobogoouyenou dihi e hu be kagei tile? de yodulo i.

63 Naladi bi ta mala haguayedemamou, e kou gue nalai, e hu be Jon de naloumou, fi hiyedo ma i.

64 Kege degeli kelegenou be, Sekaraia e ta fuamou, Godiha hu hebele foguo hiye degei.

65 Sa tanou tie o kedia ke duguomou, gue hiyedo degele i. Kegeimou, ta uwo ke bitou sa Judia olou fei tefele siei.

66 O sasai olou fei ta uwo ke dulomou, fi hiyedo ma i. Dihi kaha hiye dege tofolou babe, kage degeiba dugulo de tugulo tobolou i. Hiye Oha nelebe ebou de daladade tawale i.

Sekaraiaha habage tama degele ta hehegie tobou

67 Dihi Jonha e aye Sekaraia Duo Bolofeiyete tou mou, e habage tama degele ke kou gue tobou,

68 Hiye O eme Israel o kedia Godi. Di e hu hebele foguo hiye degeme. Yobe, e hagueibe, yoou e o sasai di dogou guoba, bohoulou mamolou kaha degemou.

* 1:59 1:59 Juda o kedia die o sisigo kolo diafigidi. Midiho keme Godiha biyodema makadi midiho.

- 69 E degeiye, e dabai degedi o Devitha sosou o neledo ta makamai, di mamouyadomou.
- 70 Afudo Godiha ta keme youtu e habage-degele-duguo-tobou di-o kedia mogouya ke kou tobolou i.
- 71 Godiha di mamoloube, ho oye tou dala ke youtu moloou. Dimokou dafa idi o kedia dobogou tagetou dala kene e figa moloou.
- 72 Godiha di kou guai o kediakokou solou do degemou, ebou de mogo degedi midih, e diakokou nei keme e totou degeiyo mei.
- 73 Damaledo, Godiha di kou guai o Abrahamkou damaledo kou gue maka dege tobou, age name dogou guloyodema makai. Ta keme dimokou ne kou degele dala ke makai.
- 74 E di moloube, ho o kedia dobogou tagetou dalagua ke figa moloou. Kegeiba, dibe gue degele mei, e dabainou degele ile.
- 75 Kege degeiba, di teli mei, sosou dege dalali, Godiha dihile kokou dou do kenou suluguali, midih e tagali sagai keleyanou suluguale.
- 76 Ma dihi, namokou be o sasaiyege name Damaledo Godiha ta tobou di o, habage-degele-duguo-tobou di-o tayodele ile. Yobe, Hiye Obe habage haguale kaha degeimou, na nabukou ile, e a ke doususulo.
- 77 Na o sasai kediakokou hehegie tobolou be, Godihage midih kasagai o sasai kedia milou gadi keme gebe meiyodemaba mamoloudade tawamabeede tobolou.
- 78 Di Godihage di mamolou, e dimokou solou do hiyedo degedi kaha degemou. Hebenikou ge tobou ba, hoho gehedo ke dimokou migileba,
- 79 hulia timidu dalagua o kediakokou hohogulo. Hoho kaha tofigieladi o kediakokou hohoguoba, di mogo tanou dege, bologuado dalale ke hehegileyode tobou.
- 80 Kegemou, dihi Jon e hiye degeimou, e fimaine neledo degei. Hiye degemou, hebe mei mihnou sa kokou ile, titiamou sulugi, Israel o sasai kedia dihile kele tamu degeimou dugulo i.

2

Mariah dihi Yesu mala felei (Matyu 1:18-25)

1 Sawisieie kelegebe, sa Rom gamani hiye o, e hu Sisar Ogastushage gamani o kedia o sasai olou fei hu soumabeede tobou.

2 Hu sou keme dagado hu sou. Kelegebe, gamani o ta, e hube Kwirinius eme sa Siria olou fei ke dia dalamou, gamani kedia hu soloou ke kuhe nalaga i.

3 Kegemou, o sasai olou fei die sabekou yai, gamani o kedia die hu souyadomou.

4 Josep ene i. Eme hiye o Devitha huti. E sa Galili duo kele sa Nasaret tou fogou iligi, sa Judia duo kele Devitha sa Betlehemkou fogou i.

5 Eme emokou tileyodema maka i sasai Mariabou de i, gamani o kedia dilie hune souyadomou yai. Kelegebe, Maria eme dihi guokou delei.

⁶ Sa Betlehemkōu fologa duwoguali, Maria e dihi moloŋu hafej degeimōu dugu.

⁷ Kelege, Mariaḡa dihi maḡa feleibe, o dihi wolo maḡa felej. Maḡa felemōu, e dihi yukueiye tigamamōu, wai bulumakou kediḡa nale ḡadi bokisi kodu dogogu, gabale tiadi mosḡbe o sūdo fegegu kaḡa degemōu.

Ḃsol o taḡa wai sipsip dia dalaguadi o kediḡamokōu tawale taḡa tobou

⁸ Kelegebe, wai sipsip dia dalaguadi o ilo kediḡame sa Betlehem figikōu dalaguadi. Huliḡame diḡa wai sipsip dia dalaguamōu,

⁹ Hiye Oḡa Ḃsol o kaḡa diḡamokōu tamaḡa degeimōu, Hiye Oḡa hohḡ kaḡa diḡa sileḡomōu, diḡa guḡ hiyedo degele i.

¹⁰ Kenōu si Ḃsol o kaḡa diḡamokōu tobou, ḡi hobōu guḡ degedama. Duma. A taḡa uwo bolofej ta ḡimokōu tobōu lamōu hagulu. O sasaj olōu fejdo ḡuloba, hohḡ hiyedo degele ile.

¹¹ Ifi sasaj taḡa dihi ta maḡa felej, Devitha sa Betlehemkōu ge maḡa felej. Dihi keḡe Hiye O, Godiḡa makai o Kelesu, ḡi mamōuŋuyadomōu.

¹² Ḃi ya dugulobe, dihi diḡe ta yukueiye tigamamōu, wai bulumakou kediḡa nale ḡadi bokisi kodu dogogu tilaba dugulo ile. Ḃi ya duguoba, damaleḡade kuhe tawale ileyode tobou.

¹³ Ḃsol o kaḡa kege tobōu ma mei degeimōu, kelegenōu, hebeni Ḃsol o sūdo kediḡa migiga geleguomōu, Godiḡa huḡ hebele fogulo iligi, kōu gue tobolōu i,

¹⁴ Godikōu hohḡobōu me. E huḡbe folodo, hiyedo dala. Sa sibige kuokōu be, o sasaj Godiḡa hohḡ degei kediḡame mogo tanōu dege, bologuḡado dalagualeyode tobolōu i.

Wai sipsip dia daladi o kediḡa dihi Yesu dugulamōu yai

¹⁵ Kegemōu, Ḃsol o kediḡa fogōu, hebenikōu youmōu, wai sipsip dia dalaguadi o kediḡa dioŋunōu tugulo tobolōu i, di sa Betlehemkōu ileba, Hiye Oḡa tobou keḡ di dugumebeede tobolōu i.

¹⁶ Kege tobōu mamōu, totodo yamōu ka iligi dugube, Maria dilie Josep dilie duwoguamōu dugu. Dihibe wai bulumakou kediḡa nale ḡadi bokisi kodu tilamōu dugulo i.

¹⁷ Duguomōu, diḡa dihi kaḡa taḡa, Ḃsol o kaḡa tobōu mōu du sagaj kenōu tefele tobolōu i.

¹⁸ Wai sipsip dia dalaguadi o kediḡa taḡa keḡ tobōu mōu, o sasaj kediḡa dulo kesigile i.

¹⁹ Kenōu si, Mariaḡe taḡa diḡa tobolōu ili keḡe e duledu sagiemōu fidi.

²⁰ Wai sipsip dia dalaguadi o kediḡa dihi Yesu dugulo imamōu, bohōlōu maḡa yolugi, Godiḡa huḡ hebele foguomōu, hohḡbolōu i. Ḃsol o kaḡa kōu tobōu mōu dulo i kenōu tefele dugu kaḡa diḡa hohḡbolōu i.

Dihi Yesube huḡ tile i

²¹ Dihi keḡ maḡa felemōu dalali, sawisieḡi dimayosi kege mei degeimōu, diḡa e kolo diafōu lamōu kefegulo i. Kefeguomōu, e huḡbe Yesuyode tile i. E adioḡu ḡa guamedu deleli mei, kelege Ḃsol o kaḡa e huḡbe kege kōu ti.

Odo Simeon dilie sobou de Ana dilie Godihq mosq kodu dihi Yesu dugulo i

22 Tiai mosqkou baha duwei mei degeimou, Josep dilie Maria dilie dihi Yesu mala ile, sa Jerusalemkou fologai, dihi Godikou hegilamou. Yobe, dilie Moseshq kuolou ta seseiba, Godihq dihile bolqdo degeyadomou.

23 Ta keme Hiye Ohq kuolou ta kuguokou be kou gue nalaj dala, O dihi wolo mala felejibabe, dihi keme ni Hiye Ohq biyodema makamabeedei. *Kisim Bek 13:2,*

12

24 Tabe, dilie sio bolq sile, Godikou nelamou degele i. Yobe, Hiye Ohq kuolou tqe kou gue kou nalaj dala,

Sio kulu bolq ne de, ha, sio isusu dihinou bolq kege ne de deyedei. *Wok Pris 12:8*

25 Sa Jerusalemkou be o ta delei. E hube Simeon. Eme doudo, egei dudi o. E baha duweibe, sa Israel o sasaj kedia haji olou fei ke igile muguba dugulamou baha duwei. Duo Bolofejibe ebou delei.

26 Duo Bolofejihq emokou kou gue kou tobou, name toto ta tolo mei. Name Hiye Ohq makai o Kelesu haguba duguoba kuhe tolo ileyodei.

27 Kegeimou, Duo Bolofejihq Simeonkou tobou mou, Godihq mosq kekaimidu felei. Folo tafalali dugube, dihi Yesube e aye dilie e adiou dilie mala felegoumou dugu. Dilie Moseshq kuolou tqe kou tobou sagaj kenou tefele degelamou felegoumou dugu.

28 Felegoumou, Simeonhq dihi Yesu dobogouye hebele tolou mou, Godihq hu hebele fogulugi kou gue tobou,

29 Wolou Daladi Hiye O, na tama degeleyodema makaiabe tama degei kaha degemou, na ise ne dabai degedi o a tou fogou ba, a ileba bologuado dalale.

30 Yobe, na ei mamou lamou degeibe ma dihoje kou dugu kaha.

31 Damaledo, na ke degeibe, sa sa obiyei olou fei kedia dihilenou degei.

32 Dihi keme hohq hiyedo sa degei, o sa sa tie kedia mokou hohqguba, diage ne Israel o sasaj eimokou hohqbolou ileyode tobou.

33 Kegemou, Yesuhq e adiou dilie e aye dilie Simeonhq ta ke dulomou, fi hiyedo ma i.

34 Fima imou, Simeonhq diliemokou tobou, Godihq njmokou midihq bolofej hehegileyodei. Haba Dihi adiou Mariakou kou gue tobou, na du, Godihq dihi kou makai koumahq degeiye, Israel o sudo mihikou fiyouba, haba ilo kedia haguquba dele ile. Eme o sasaj dihile kele maka ta dogogu sagaj dalaba, o sudo kedia e makoloyode tobolou ile.

35 Kegeiba, o sudo die fimaj womogwei ke tama degele ile. Nane haji hiyedo tabe awekiye ne duledu fogulo sagaj kegei ke duguloyode tobou.

36 Godihq mosqkou be, habage-degele-duguo-tobou di-sasaj tane delei. E hube Ana. Eme o Fanuelhq dihi, o Aserhq sosou sasaj. Eme sobou dedo. E afudo o kou huye, kenou si sadebe olou fei dioyosi kegenou e mabou delei.

37 E ma tolo imou, kwei sasaj dalali, e sadebe olou fei 84 kege mei degei. Eme Godihq mosq tou fogou diyo mei. E Godihq dabai agalibou

huliamebōu de degele dalali, naḷe kuolōu dogoguomōu, dihq baḡa tobolōu delei.

³⁸ Kegemōu, kelegenōu, Ana e diliemokōu hafei dege hagua, dihi ke duguomōu, Godikōu bolofeyode tobou. Habage, e sa Jerusalem o sasaj, Godihā diā mamoloḡu ke dia dalagua kediamokōu dihi kaḡa tā ke tobou di.

Josepbōu diq sa Nasaretkōu bohōlōu mā yai

³⁹ Maria dilie Josep dilie Hiye Ohā kuolōu tae tobou kege degema mei degeimōu, bohōlōu mā ya, dilie sa Nasaret sa Galili duo kokōu fologai.

⁴⁰ Kegemōu, dihi Yesube hiye degeimōu, e nelebōu tewebōu de hiye degei. Godihā habagugueibe ebōu de delei.

O gisiai Yesuhā Godihā mosqkōu i

⁴¹ Sadebe olōu fei Yesuhā aye adiōu dilie sa Jerusalemkōu yadibe, Gabama I Sawisie^{*} ke kefeguo naḡi sawisie kelegenōu idi.

⁴² Kegemōu, Yesube sadebe olōu fei 12 kege mei degeimōu, Gabama I Sawisie kelegebe, ebōu, e aye adiōu bōu diā Israel o kediā degedi ke sesele, sa Jerusalemkōu yai.

⁴³ Kefeguo naḡi mei degeimōu, dilie dilie sabekōu bohōlōu mā yai. Youmou, o gisiai Yesu eme Jerusalemkōu nōu delei, kenōu si e aye adiōu dilie ta tawale ili mei.

⁴⁴ Diliege wa, eme o ilo kelebōu de haguluyade tawale i. Kegeimōu, dilie yolugi, sawisie tanōu ta mei degei. Habage dilie sosōu bōu, dilie mogobōu diā dalaguaya ka i.

⁴⁵ Kenōu si ta dugulo ili mei. Kegeimōu, dilie dihi ka sa Jerusalemkōu bohōlōu mā yai.

⁴⁶ Fologa, ka iligi, sawisie kamadia kege mei degeimōu dugube, Yesube Godihā mosq kekaimidu duwomōu dugulo i. Eme tisa kediabōu de duwoli, tisa kediā tobolōu ili ke dusuamōu, diamokōu yoduga duwomōu dugulo i.

⁴⁷ O kele dalagua kediage e tewebōu, tā e tobolōu bōu ke olōu fei duguomōu kesigile i.

⁴⁸ Dilie Yesu duguomōu, kesigiemōu, e adiōu hā tobou, dihi, naḡ elemokōu kageimōu kegeiya? Neḡ aye ele naḡ solōu do degemōu koluyode tobou.

⁴⁹ Kenōu si e sima tobou, kageimōu nele a ka iya? Nelege tawale iyo mei sa degei? Ame mā Ayeḡa mosqkōu nōu dalabasiyode tobou.

⁵⁰ Kenōu si diliege tā e tobolōu kaḡa sibigebe ta tawale ili mei.

⁵¹ Kegemōu, e diliebōu de sa Nasaretkōu bohōlōu mā ile felei. Diliebōu de dalali, dilie tā tobōu mōu dulo milolōu delei. Kenōu si e adiōu haḡe e dugugai olōu fei keme e duledu sagiemōu fimaj.

⁵² Yesu hiye degeimōu, e tewene hiyedo degei. Godihā emokōu hohō degeimōu, haba o kediane e tagale idi.

^{*} **2:41 2:41** Gabama I Sawisie, 'Pasoba' tā kaḡa sibigebe kōu gue: Afu Godihā sa Isip sisigō wolo ke woumōu tofigiemōu, e Israel sisigō kedianōu si ta weli mei, mōu gabama i. Kegei degemōu, e tobou, nḡ Gabama I Sawisie kaḡa dowo ke naḷe kefema naḡ demabeede tobou. Kege tobōu mōu, Israel o kediā sa Isip tōu fogōu, die sabekōu fogōu kogolo yai (Kisim Bek 12:1-42).

Yesuhā dabai degele a ke doususu kaha ta

(Ta Hiye 3:1-4:13)

3

Fafeleya degedi o Jonhā egei tobou
(Matyu 3:1-12; Mak 1:2-8; Jon 1:19-28)

¹ Sisar Taiberiusah sa Romkōu gamani hiye o dalali, sadebe olōu fei 15 kege mei degeimōu, o Pontius Pailathā sa Judia wolōu dalamōu, o Herothā sa Galili dia dalamōu, e eye Filiphā sa Ituriabōu sa Trakonitisbōu de dia dalamōu, o Lisaniashā sa Abilene dia delei.

² Kelegebe, o Anas dilie o Kaiafas diliebe mogōu du daladi hiye o degele imōu, Sekaraiahā dihi Jon e hebe mei mihinōu sa kokōu delei. Dalamōu, Godihā e ta ke Jonkōu hehegiei.

³ Kegemōu, Jonhā ile, to Jordan hafei dege dala saya ke sulugi, o sasai kedia mokōu egei hehegedibe, ni fi bohōu ba fafeleya tofōu ma. Kegeibasi, Godihā midihō kasagai, ni milōu ga idi ke gebe meiyodeleyode tobōu di.

⁴ Koŋu degeli keme habage-degele-duguo-tobōu di-o Aisaiahā kuguokōu kōu gue nalai dala, Hebe mei mihinōu sa kelege Hiye Ohā e a milōu ma doususugumabeede haguisa tobōu ba dulo ile.

⁵ Bitou degei dalaba gobōu gileba, bologuale. Ulou dalabane, mihī sama, bologuale. A gulai degeine, bologua doususulo. A kasagai dalaba olōu fei bologuale.

⁶ Kegeiba, sa sibige o sasai olōu fei Godihā mamōuba dugulo ileyodei. [Aisaia 40:3-5](#)

⁷ Kegemōu, o sasai sudo Jonhā fafeleya degeyadomōu haguasie felegai. Felegomōu, Jonhā kōu gue tobou, nime hiye bei sisigo. Godihā gofoŋu degeba, nīmokōu hebe kasagai ke nele. O koyohā tobōu mōu, ni fosigelamōu degele iya? Nige Godihā gofoŋube de gabale sagai?

⁸ Ni fi bohōu babe, midihō ni milolōu kaha hehegilebe, nime damaledo fi kōu bohōu idadele kenōu hehegiema. Abraham eme ei kōu guai oyode tobōu dama. Yobe, a nīmokōu tobolōu kuhe, Godihanōu degeiye, igi koŋudiane bohōu ba, Abrahamhā sosōu sa dege dalaguale.

⁹ Heibe hebe yelebōu kōu dogogu dala. Hebe olōu fei kolo bologua ma idiyo mei keme oe hagima, doulukōu hebesaleyode tobou.

¹⁰ Kegeimōu, o sasai kedia Jonhā ta ke dulomōu, emokōu yodulo i, ei kageibasi?

¹¹ Jonhā kōu gue tobou, o koyohā yukuei bolou dalababe, tabe o ta yukuei mei kokou neyedei. O koyohā nale dalabane, nebe kenōu tefele degeyede tobou.

¹² Gamani sibidi sele kefedi o kediane Jonhā dia fafeleya degeyadomōu haguasie felegamōu, kōu gue yodulo i, Tisa, eibe kage degele?

¹³ Ni gamani sibidi sele kefelebe, gamani kedia tobou sagai kenōu tefele moŋuma. Niōu tagai sagai bōu de hiyouye moŋudamabeede tobou.

14 Ami o kediane emokou yodulo i, haba eibe kagele? E diamokou tobou, ni o woma, die bi hiyouye mojudama. Ni o gulokou ta sama, die sele hiyouye mojudama. Dabai ni degeli kaha hebe moloju keme kehefejyode tobou.

15 Kegeimou, o sasai kedia kegeli ke duguo kesigie baha duwoli tawale ibe, Jonbe Godiha makai o Kelesuyade tawale i.

16 Kenou si, Jonha o olou fei kediamokou tobou, age nime talekou nou fafeleya degedi. Kenou si o ta ma habage haguale kaha e nelebe hiyedo, ma nele sagai mei. E hupe folodo dala kaha degemou, e hagubabe, age e abogou moso kaipe ta tegile sagai mei. Ege nime Duo Bolofeha neleya ke fafeleya degele, haba douyene fafeleya degeleyode tobou.

17 E hagualebe, o sepolo touye haguadi sagai kege nale segei ke moju haguale. Sepolo tolou ba, ko kasagai olou fei igisema, nale sibige kenou mojuma ile, mosodu dogogulo. Kegema, ko olou fei keme dou mei degediyo mei kokou hebesaleyode tobou.

18 Jonha kege tobolou gibe, o sasai kediamokou dumabadomou egi hehegiemou i. E ta uwo bolofei kene diamokou tobou.

Herotha Jon didio degei

19 Gamani hiye o Herotha yoku e eyeha sobou Herodias figa hu kaha degemou, Jonha emokou gofou degei. Yobe, ege midihog kasagai ilo kelene kou milou gadi kaha degemou, Jonha emokou kuhe gofou dege tobou.

20 Jonha emokou ta gofou dege tobou ma fogou mou be, ege haba midihog kasagai tage milou mamou, Jon didio degei.

Jonha Yesu fafeleya degei (Matyu 3:13-17; Mak 1:9-11)

21 Jon didio degeli mei kelegebe, ege o sasai sudo fafeleya degedi. Yesune hagumou, Jonha fafeleya degei. Fafeleya degeimou be, Yesu e diho бага tobolou tafalamou, hebeni a sojugou mou dugulo i.

22 Duo Bolofeha emokou migibe, sio isusu бага fulou migile, emokou biyei. Migimou, hebenitou ge kou gue haguisa tobou mou dulo i, name ma Dihi. Age name tagalido, namokou hohog hiyedo degeliyode tobou mou dulo i.

Yesuha e kou guai o kedia hu (Matyu 1:1-17)

23 Yesube sadebe olou fei 30 sagai kege mei degeimou, e dabai kuhe yomogou. O sasai kediage eme Josepha dihiyade tawale i. Josepbe Helihā dihi.

24 Helibe Matathā dihi.

Matatbe Livaiha dihi.

Livaibe Melkihā dihi.

Melkibe Janaiha dihi.

Janaibe Josepha dihi.

25 Josepbe Matatiasha dihi.

Matatiasbe Amosha dihi.

Amosbe Nahumha dihi.

Nahumbe Esliha dihi.

Eslibe Nagaiḥa dihi.

²⁶ Nagaibe Matha dihi.

Matbe Matatiasha dihi.

Matatiasbe Semenḥa dihi.

Semenbe Josekḥa dihi.

Josekbe Jodaha dihi.

²⁷ Jodabe Joanaha dihi.

Joanabe Resaha dihi.

Resabe Serubabelḥa dihi.

Serubabelbe Sealtielḥa dihi.

Sealtielbe Neriḥa dihi.

²⁸ Neribe Melkiḥa dihi.

Melkibe Adihḥa dihi.

Adibe Kosamḥa dihi.

Kosambe Elmadamḥa dihi.

Elmadambe Erḥa dihi.

²⁹ Erbe Josuaha dihi.

Josuabe Elieserḥa dihi.

Elieserbe Jorimḥa dihi.

Jorimbe Matathḥa dihi.

Matatbe Livaiḥa dihi.

³⁰ Livaibe Simeonḥa dihi.

Simeonbe Judaha dihi.

Judabe Josepha dihi.

Josepbe Jonamḥa dihi.

Jonambe Eliakimḥa dihi.

³¹ Eliakimbe Meleaha dihi.

Meleabe Menaha dihi.

Menabe Matataḥa dihi.

Matatabe Natanḥa dihi.

Natanbe Devithḥa dihi.

³² Devitbe Jesihḥa dihi.

Jesibe Obethḥa dihi.

Obetbe Boasha dihi.

Boasbe Salmonḥa dihi.

Salmonbe Nasonḥa dihi.

³³ Nasonbe Aminadaphḥa dihi.

Aminadapbe Atminḥa dihi.

Atminbe Arniḥa dihi.

Arnibe Hesronḥa dihi.

Hesronbe Pereshḥa dihi.

Peresbe Judaha dihi.

³⁴ Judabe Jekophḥa dihi.

Jekopbe Aisakḥa dihi.

Aisakbe Abrahamḥa dihi.

Abrahambe Teraha dihi.

Terabe Nahorḥa dihi.

³⁵ Nahorbe Serukḥa dihi.

Serukbe Reuhḥa dihi.

Reube Pelekḥa dihi.

Pelekbe Eberḥa dihi.

Eberbe Selaha dihi.

³⁶ Selabe Kainanḥa dihi.

Kainanbe Arpaksathḥa dihi.

Arpaksatbe Siemhā dihi.
 Siembe Noahā dihi.
 Noabe Lamekhā dihi.
 37 Lamekbe Metuselaha dihi.
 Metuselabe Enokhā dihi.
 Enokbe Jarethā dihi.
 Jaretbe Mahalalehā dihi.
 Mahalalelbe Kenanhā dihi.
 38 Kenanbe Enoshā dihi.
 Enosbe Sethā dihi.
 Setbe Adamhā dihi.
 Adambe Godihā dihi.

4

Tamahā Yesu tefele dugu (Matyu 4:1-11; Mak 1:12-13)

1 Yesu ẹ Duo Bolofejye tōu mōu, tō Jordan tōu fogōu bohōlōu mā i, Duo Bolofejhā wolōu mōu, hebe mei mihīnōu sa kokōu i.

2 Sa mihīnōu sa kokōu be, sawisieī olōu feī 40 kege mei degei kahā duo kelegebe, Tamahā Yesu tefele duguga i.

Kelegebe, ẹme nalẹ nalị mei dalali, ẹ hegie degei.

3 Hegie degeimōu, Tamahā ẹmokōu tobou, nāme damalẹdo Godihā Dihi debabe, nā tobōu ba, igi koṽu dala kuokōu tobōu ba bohōlōu ba, ōu si degeiba nāyedei.

4 Yesuhā sima tobou, Godihā kuguokōu be kōu gue nalaj dala, Nalẹ nadi kahanōu be, o sasaj fi gehe tofousogo tofolōu ke moloṽu meiyodei. *Lo 8:3*

5 Kegemōu, Tamahā Yesu bitou sa kotou wolou folomou, sa sa olou fei hiye o kedia dia dalagua ke Yesukou toto hehegiemamou tobou,

6 a namokou nele hiyedo nejiba, sa sa olou fei koṽu na dia dalale. Na hu hiyedo folodo moloṽu. Sa sa olou fei a dia dala keme a o takou nelababe, a nelenou.

7 Na yubu sugulo fiyaba, amokou diho baga tobou babe, age sa sa olou fei koṽume namokou neleyodei.

8 Yesuhā ẹ tã sima tobou, Godihā kuguokōu be kōu gue nalaj dala, Nā nẹ Hiye O Godikōu nōu yubu sugulo fiya, diho baga tobolōu ba, ẹ dabainōu degeyedei. *Lo 6:13*

9 Kegemōu, Tamahā Yesu sa Jerusalemkōu wolōu ile, Hiye Ohā moso tagetōu do wolōu folo tefegiemōu tobou, nāme Godihā Dihi debabe, nā mihīkōu mōu gule fogu fiyayedei.

10 Yobe, Godihā kuguokōu be kōu gue nalaj dala, Ẹ tobōu ba, ẹ ẹsol o kedia nā bologuado dia dalagualeyodei.

11 Nā fogu fiyoubabe, dia nā hebele tōu ba, nẹ abogoṽu igiye ta wolo meiyodei. *Buk Song 91:11-12*

12 Kegemōu, Yesuhā sima tobou, Godihā tæge kōu gue tobou, Nā nẹ Hiye O Godihā nele ke hobōu tefele dugudayedei. *Lo 6:16*

13 Tamaha Yesu tefele dugugai mei degeimou, e haba habage tefele duguloyodema kege fogou delei.

Yesuha sa Galilikou ilemou, Duo Bolofeiha neleya ke dabai yoma degei

(Ta Hiye 4:14-9:50)

Yesuha sa Galilikou ge dabai yomogou degei
(Matyu 4:12-17; Mak 1:14-15)

14 Duo Bolofeiha neleya kenou Yesu e bohoulou ma, sa Galilikou ile felei. Foloumou, sa ke tie o sasai olou fei kedia Yesube feleiyoideimou dulo i.

15 E die egei mosoya ke hehegiemou siadi. O sasai olou fei e hu hebele fogulo idi.

Sa Nasaret o sasai kedia Yesukou gofou degele i
(Matyu 13:53-58; Mak 6:1-6)

16 Yesu e sa Nasaretkou i. E dihifei kelegebe, sa kokou dalali hiye degei. Folomou, misiholo duwodi sawisie kelegebe, yofu kou degedi sagai kenou tefele, egei mosokou folo duwei. Duwo dema, e Godiha ta husou lamou haguai.

17 Haguomou, o tae habage-degele-duguo-tobou di-o Aisaiaha nalai kuguo ke emokou neimou, e ke haguamou dugube, ta ilo kele kou gue nalai dalamou dugu,

18 Hiye Oha e Duo Bolofeiha hagua abou dala, yobe Hiye Oha a maka degei, ta uwo bolofei ke o bi mei o kediamokou hehegie tobou yadomou.

E tobou mou a hagueibe, a o didio degei dalagua kediamokou tobou ba, didio degei ke tou fogou fogou yamabadomou.

E tobou mou a hagueibe, a o diho du degele i o kediamokou tobou ba, die diho bolu degeiba dugumabadomou.

O hagi dugulo ili kedia hagi kene fogou mabadomou a kuhe haguei.

19 E tobou mou a hagueibe, sadebe gehe bolodo kelege, Hiye O Godiha o sasai kediamokou midihou bolofei hehegile ke tobou lamou kuhe hagueiyodei. *Aisaia 61:1-2*

20 Kegemou, Yesuha kuguo husou mei degeimou, kuguo ke komuguo, egei moso dia daladi o kokou nelomou biyei. Duwomou, egei mosodu duwogua o olou fei emokou masele i.

21 Kegeimou, e diamokou tobou, Godiha kuguokou nalai dala, ifi ni dulo ili keme damaledo tama degeli kuhayode tobou.

22 O kele deleigui kedia e hu hebele fougomou, ta bolofei e hehegiei kokou fi hiyedo ma i. Kenou si dia tobou, o kofume Josephah dihi. Kageimou e ta kou guei hehegie tobou ya?

23 Kegeimou, Yesuha diamokou kou gue tobou, a tawalibe, obe tobou di sagai kegenou nige amokou ne kou gue tobolou ile sagai,

Medigo, na nofusie bologuquba bolu degeyedele.

Ei nã sa Kaperneamkôu ge degeiyode tobôu môu dulo i sagaj kenôu tefele noñune sabe kuokôu ne degeiba, ei duguo tawale ileyode tobolôu ile sagaj degei.

24 A ñimokôu damaledo tobolôu kuhe. Mosoma o taha e sabekôu ge habage tama degele ke hehegieimôu be, o sasaiyege ta hohq degele idiyo mei.

25 A ñimokôu damaledo tobolôu kuhe, o Elaijaha delei kelegebe, Israelkôu be kuei sasaj sudo deleigui. Dalaguamôu, hui teli mei dalali, sadebe kamadia, oگو walajiyosi kege mei degeimôu, nale segei olou fei fafagalemôu mei degei. Sa Israel olou feido hegie hiyedo degele iye,

26 kenou si Godiha Elaijabe sa Israel kuei sasaj takou ta iyedili mei. Eme sa Sarefat kuei sasaj ta, sa Saidon duo kokou iyede tobou.*

27 Haba o Elisa, habage-degele-duguo-tobou di-o kaha delei kelegene, sa Israelkôu dobo doye tolou i o sudo deleiguiye, kenou si o tanou ta bologuqumou bolq degeli mei. Haba sa ta Siria tie o Namannou si bologuqumou bolq degeiyode tobou.*

28 O olou fei egei mosokou duweguei kedia Yesuha ta ke tobou mou dulomou, dia gofoñu hiyedo degele i.

29 Kegeimou dia Yesu wolou, sa kaha figikou yai. Sa keme bitou sa tigahaibou kaha, dia tigahai komou bila mugulamou degele i.

30 Kenou si, e o kefei sudo kaha timiya ke fogou i.

*Yesuha duo kasagai ta igile mugu
(Mak 1:21-28)*

31 Kegemou, Yesu e ile mulq, sa Kaperneamkôu felei. Sa keme sa Galili duo kokou delei. Folomou, misiholo duwodi sawisie kelege, e o sasaj kediamokou egei tobou mou,

32 dia e ta ke dulomou kesigile i. Yobe e hehegilibe esofei, hiyedo folodo.

33 Egei mosokou o ta duwei, duo kasagaiye tou. O kaha guamou hiligedo kou gue tobou,

34 sa Nasaret o Yesu, na hagua eimokou kei degelamou degeiya? Nage ei makolamou hagulu? Age name kou tewe. Name o bolqdo, Godiha tobou mou hagueiyode tobou.

35 Kenou si Yesuha gofoñudo dege, duo kasagai kokou be, na tada. Na o koñu tou fogou fogou iyede tobou mou, duo kasagai kaha degeiye, o ke die dihile kele mihikou fiyei. Fiyoumou, duo kasagai kaha o ke tou fogou fogou i, kenou si o ke ta makeli mei.

36 Tou fogou imou, o sasaj olou fei kesigiemou, dioñunou kou gue tugulo tobolou i, koñume kei? O koñumaha ta gehe koñu tobolou be, sibige hiyedo, nelebou de ta tobolou. Duo kasagai kediane e ta dulomou fosigediyode tobolou i.

37 Kege tobolou imou, Yesuha ke degei kaha ta uwo keme sa sa hafei olou fei keleya ke tefei.

* 4:26 4:25-26 1 King 17 * 4:27 4:27 2 King 5:1-14

Yesu e Pitahā sasaiḥa e adiōu ḥa do bologuomōu bolō degei
(*Matyu 8:14-15; Mak 1:29-31*)

³⁸ Yesu e haguā, egei mosō ke tōu fogōu ile, Saimonḥa mosōkōu felei. Folomōu dugube, Saimonḥa e sasaiḥa e adiōu be suguai hiyedo degeimōu, na sasai koḥu bologuayede tobolōu i.

³⁹ Kege tobōu mōu, Yesuhā teguo ile, sasai ke gaduguomōu, ta neledō dege tobōu mōu, suguai ke mei degeimōu, toto haguā, nale milōu ma, o kediāmokōu nej.

Yesuhā do o sasai sūdo bologuomōu bolō degele i
(*Matyu 8:16-17; Mak 1:32-34*)

⁴⁰ Asō mulā degeimōu, o ilo kediā o sasai do daga daga tolōu i moḥuma, Yesukōu haguasiei. Haguasiemōu, e dobogoḥu dogogueimōu, bolō degele i.

⁴¹ Haba o duo kasagaiye tolōu i o sūdōne duo kasagai igisei. Igiseimōu, duo kasagai kediā tōu fogolōu gi, name Godihā Dihiyode haguisa tobolōu i. Kenōu si, e kuolōu dogogube, ni tadamabeede tobou, eme Godihā makai o Kelesu keme dioḥu kōu tewe kaḥa degemōu.

Yesuhā sa sa keleya ke siei
(*Mak 1:35-39*)

⁴² Sabiyomōu, Yesu e sa o mei sa kokōu i. Imōu, o sasai kediā e kamōu haguasiligi duguomōu, diā e idayedema akogulamōu degele i.

⁴³ Kenōu si, e kōu gue tobou, a Godihā ta uwo bolofei ke sa sa iloyane tobōu lamōu. Godihā amokōu tobōu mōu hagueibe, e o sasai wolōu dalale kaḥa ta ke hehegieyedei.

⁴⁴ Kege tobōu mamōu ile, sa Judia duo kileya ke egei mosoya egei tobōu mōu siadi.

5

Yesuhā tobōu mōu, Pitahā miye sūdo mōu
(*Matyu 4:18-22; Mak 1:16-20*)

¹ Sawisiei ta Yesu e ohueiyai Genesaret* biyakōu tafalamōu, o sasai sūdo kefeguo e silema dalaguali, e Godihā ta tobōu mōu dulo i.

² E tafalali dugube, mosole bolōu ohueiyai biyakōu tilamōu dugu. Mosole keme miye moḥudi o kediā dogoguemamōu, neke bigile imōu dugu.

³ Duguomōu, e mosole ta kaḥa tagetōu foguo felei. Mosole keme Saimonhale. E Saimonkōu, na feleba, mosole huyadefei fuguo ile, to biya hafei dege fogōu yede tobou. Kegeimōu, e mosole tagetōu duwoli, o sasai kediāmokōu hehegiei.

⁴ Hehegiema mei degeimōu be, Saimon, na to aimikōu fuguo ileba, kele neke hebele muguyede tobou.

⁵ Saimonḥa e sima tobou, Hiye O, huliame ei dabai hiyedo degeligi, sabiyeiye, ei miye ta mōu li mei. Kenōu si, na tobolōu kaḥa degeimōu, a neke haba hebele muguo dugulamōu.

* 5:1 5:1 Ohueiyai kaḥa ḥu tabe Galilyodele idi.

⁶ Kegemōu, e neke haba hebele muguomōu dugube, miye sūdo tou dugu, neke bafōu lamōu degeimōu dugulo i.

⁷ Miye sūdo tou ke duguomōu, dilie mogo, mosole takōu dalagua kedia hagnosisai, hagua dogōu gumabadomōu. Diā haguasieimōu, mosole bolōu kokōu miye moŋuma sa iligi, amamamōu, mosole bolōu ke molōu gōu lamōu degeimōu dugulo i.

⁸ Saimon Pitaha ke duguomōu, Yesu hafej dege yubu sugulo fiya tobou, Hiye O, na amokōu hafej degeda, ame midihō kasagai milōu di o kaha degemōu.

⁹ E ke tobolōu kaha yobe, diā miye sūdo moŋumōu kōu duguo kesigile i kaha degemōu.

¹⁰ E mogo bolōu, Sebedihā sisigō Jems dilie Jon diliene ke duguomōu kesigile i. Yesuhā Saimonkōu tobou, na hobōu guē degeda. Ifi yoma kugule ilebe, na miye moŋudi sagai kenōu tefele na amokōu o sasai moŋuma haguayede tobou.

¹¹ Kegemōu, diā mosole fufulo ile, tō biyakōu dogoguomōu, die bimaine olōu fei kokōu nōu dogoguema fogōu mōu, Yesu sesele yai.

*Yesuhā dobo doye tou o ta bologuomōu bolō degei
(Matyu 8:1-4; Mak 1:40-45)*

¹² Sawisie i ta Yesu sa ta kokōu dalamōu, o ta haguei. O kaha e tōu olōu feibe dobo doye tou. E Yesu duguomōu, yubu sugulo fiya, miye duwoli, neledo dege kōu gue tobou, Hiye O, na tagaibabe, na a bologuōuba bolō degeleyodei.

¹³ Yesuhā o kaha tā ke dulomōu, e dobogoŋu susuguo kuguomōu, age name bolō degele ke tagaliyode tobou. Kege tobōu mōu kelegenōu dobo doye tou o ke bolō degei.

¹⁴ Yesuhā emokōu neledo dege tobou, a na bologuajibe hobōu omokōu tobōu da. Haba na Godihā mosokōu ile, ne tōu bolō degei ke mogōu du daladi o kokōu hegiba, ege Mosesuhā tobou kenōu seseleba, gali* sile Godikōu nele, na bolō degei kaha degeimōu. Kegeiba, o kedia ne do mei degei ke tawale ileyode tobou.

¹⁵ Kenōu si Yesuhā degedi kaha tā uwo keme sa sa keleya ke olōu fei tefele silemōumōu be, o sasai sūdo haguasie kefeguo dalaguadi, e egei tobolōu ke dulamōu. Haba do o kedia ne diā bologuōuba bolō degeyadomōu haguasiedi.

¹⁶ Kenōu si sawisie ilo kelegebe, e o sasai kefegu ke fogōu, sa o mei sa kokōu diho bagā tobōu lamōu idi.

Yesuhā o ta ibigidiobōu dobogoŋudiobōu tofigiei ke bologuomōu bolō degei

(Matyu 9:1-8; Mak 2:1-12)

¹⁷ Sawisie i ta Yesuhā o sasai kediamokōu hehegie tobōu mōu, Farisi o kediabōu, Mosesuhā kuolōu yo dulo i obōu kedia ne olōu fei dulo duweguei. Diā sa Jerusalebōu, sa Judiabōu, sa Galilibōu de tōu fofōu guema

* 5:14 5:14 Wok Pris 14:4

haguasie duwoguamōu, Hiye Ohā neleya ke e do o sasaj bologuomōu, bolō degele i.

18 E kege degega dalamōu, o ilo kedia do o ta malā haguasiei. O keme ibigidiobōu dobogojudiobōu olōu fei tofigiei. Diā do o ke botegei tagetōu tilamōu malā hebele fele, Yesukōu hafei dege dogogulamōu degei.

19 Kenōu si moso fegegu kaha degeimōu, diā do o ke malā hebele fologale sagai mei. Kegeimōu, diā moso tagetōu malā fologa, moso igiguomōu, do o ke botegei tagetōu tilamōu, tigi gogomoguema, amafei tōu fofōu guesa mulō, o sasaj kedia dala duo mogou kile, Yesuhā tafala hafeido dege dogogulo i.

20 Yesuhā die damaleyodei ke duguomōu, e do o kokōu kōu gue tobou, mogo, age midihō kasagai nā milōu gadi ke gebe meiyodili.

21 Mosesha kuolōu yo dulo i obōu, Farisi o kediaobōu, diā ke dulomōu, kōu gue fimā i, o Godiha timōu ke mōu laḍi keme koyo? O taege midihō kasagai obe milōu gadi keme ta gebe meiyodele sagai mei. Keme Godihanōu si degeleyode tawale i.

22 O kedia kege fimā imōu, Yesuhā tawalemōu, ni kageimōu kege fimā iya?

23 Age kage tobolōu? Midihō kasagai, do o kaha milōu gadi ke gebe meiyodili kaha, nige ame ogōu ga tobōu di oyodele ili. Haba, age do o kuokōu, nā haguāma iyedilibe, nige kageimōu a ogōu ga tobolōu yode tawale iya?

24 O Kedia Dihi eme sa sibige kuokōu be hu hiyedo dala. Ege midihō kasagai obe milōu gadi ke gebe meiyodele sagaiyode tobou. Yesu e yoūsie kege tobou, o kedia tā e tobolōu keme sibigebōu dade tawamabadomōu. Kege tobōu mamōu, e do o kokōu, a namokōu tobolōu kuhe, nā haguā, ne botegei ke malāba, ne mosokōu iyedei.

25 Kege tobōu mōu, kelegenōu o kaha haguā, o kedia dihile kokōu e botegei ke malā hebele, mosokōu fogōu ma iligi, Hiye Ohā hu hebele foguomōu i.

26 O sasaj kedia ke duguomōu kesigie gue degemōu, Godiha hu hebele fogulo i. Ifi di midihō gehe gehe tamā degeimōu dugulo ili kuheyode tobolōu i.

*Yesuhā o Livai hagnosisai
(Matyu 9:9-13; Mak 2:13-17)*

27 Habage, Yesuhā iligi dugube, gamani sibidi sele kefedi moso kokōu o ta, e hu Livaibe kokōu duwomōu dugu. Eme gamani sibidi sele kefedi o. Yesuhā emokōu nā haguāba, da imebeede tobōu mōu,

28 e haguā, bimai olōu fei tōu fogōu mōu, Yesu sesele i.

29 Kegemōu, Livaiha e mosokōu ge Yesuhā nale hiyedo milōu mamōu, gamani sibidi sele kefele idi obōu, o sudo ilo kediaobōu kefeguomōu, diliebōu de duwoguali nale nalā i.

30 Farisi o kediaobōu, die mogo kuolōu yo dulo i o ilo kediaobōu, diā Yesuhā dabai degedi o kedia mokōu gofoju dege tugulo tobolōu i, ni gamani sibidi

sele kefele idi obou, midihō kasagai milolou idi o kediabou de duwoguali nalebou huejibou de kageimou nala iya?

³¹ Kegeimou, Yesuha sima kou gue tobou, o do meiyege mola mosokou be idiyo mei. Do oyenou si mola mosokou yadi.

³² A hagueibe, douo o kedia hagnosisouba fi bohōu mabadomou hagueli mei. A hagueibe, o sasai midihō kasagai milolou idi kedia hagnosisouba fi bohōlou ba amokou haguasiemabadomou kuhe haguei.

*Yesuha nale kuolou dogogudi kaha ta ke tobou
(Matyu 9:14-17; Mak 2:18-22)*

³³ Kegemou, Juda hiye o kedia Yesukou haba tobolou i, Jonha dabai degedi o kediage nale kuolou dogogoumou diho бага tobolou idi. Farisi o kedia die dabai degedi o kediagne kege degele idi. Kenou si ne dabai degedi o kediage nalebou huejibou nala ili.

³⁴ Yesuha sima kou gue tobou, o taha sobou hulaba, e mogo dia diguba, haguasie felegababe, nale ta kuolou dogogulo sagai mei. Yobe, sobou hulo o keme diabou de dala kaha degemou.

³⁵ Kenou si, o ilo kele die mogo mala fogou iba kelege, nale kuhe kuolou dogogulo ileyode tobou.

³⁶ Kegemou, Yesuha haba ta makai ta diamokou tobou, yukuei afukou be, a ta dalababe, di yukuei ebele ta mala bafolou ba, yukuei afukou kokou dogoguoba gofolou mei. Kege degeibabe, yukuei ebele keme makolo, haba yukuei afukou kene bolō degeiba dugulo meiyodei.

³⁷ Haba tabe, tigi kolo huej gofojudo, ebele milou kene wai meme kolo, oe afu kou milou kodu sou gudiyo mei.* Kege degeibabe, tigi kolo huej gofojudo kaha wai meme kolo ke dou lama ile. Kegeiba, tigi kolo huej gofojudo ke ile hobogou ba, wai meme kolo kene makolo.

³⁸ Kegei kaha degemou, hebe kolo huej ebele keme yoju wai meme kolo ebele kodunou sou gubasi boloyode tobou.

³⁹ O huej afukou ke nadi kaha ge huej ebele keme ta nale sagai degediyo mei. Ege huej afukou keme bolofeyode tobou di.

6

*Yesuha misiholo duwodi sawisie kelege dabai degele kuolou dogogu kaha ta
(Matyu 12:1-8; Mak 2:23-28)*

¹ Misiholo duwodi sawisie ta kelege, Yesubou dia hebe hai sa duoya ke yai. E dabai degedi o kedia nale fi ke gama, dobogouye dosou guema, ho ke nalamou yai.

² Kenou si Farisi o ilo kedia ke duguomou, Yesukou kou gue yodulo i, nime misiholo duwodi sawisie kaha kuolou keme kageimou gobolou iya?

* **5:37 5:37** Yesu e sa sibige kuokou delei kelegebe, Juda o kedia die huejnabe di huejna sagai mei. Dia wai meme kolo gofou mamou huejbe kokou dou ma nala idi.

³ Kegeimōu, Yesuhā die tā sima tobou, Devithā degei kaha tā kuguokōu nalāi dala keme nige husoꝓuma tawale ili mei sa degei.* Devitbōu e mogo diaḅbōu kedia nalē nalī mei, hegie degele i ke a nīmokōu tobōu lamōu.

⁴ Hegie degele imōu, Devithā Godihā falai mosokōu folomōu, ōu si Godihā dihīle kokōu dogogu daladi ke moꝓuma nāi. Ōu si keme kuolōu, mogōu du dalaguadi o kedianōu nalā idiye, kenōu si Devit e nolugi, e mogo diaḅmokōu ne neiyode tobou.

⁵ E haba diaḅmokōu tobou, O Kedia Dihi eme misiholo duwodi sawisie i ke dia daladi oyode tobou.

Misiholo duwodi sawisie kelege, Yesuhā o dobogoꝓu kasagai degei ta bologuai

(Matyu 12:9-14; Mak 3:1-6)

⁶ Misiholo duwodi sawisie ta kelege, Yesuhā egei mosokōu folomōu, o sasai kediaḅmokōu Godihā tā hehegiei. O ta e dobogoꝓu dele tei kene kodu duwei.

⁷ Farisi o kediaḅbōu, Moseshā kuolōu yo dulo i o kediaḅbōu de Yesuhā degeladi ke defeido baha duweguei. Yobe, Yesu e misiholo duwodi sawisie kelege do o keme bologuḅba bolō degeibabe, o kediaḅge e tā saleyodema fimā i.

⁸ Yesuhā o kedia kege fimā imōu tawalemōu, o dobogoꝓu tei kokōu, nā haguāba, o dihīle kuokōu tafalayedeimōu ege o dihīle kokōu haguā tefei.

⁹ Tafalamōu, Yesuhā o duwogua kediaḅmokōu kōu gue yodu, di misiholo duwodi sawisie kelegebe, di midihō kasagai de milolōu? Ha midihō bolonōu milolōu? Di o de wouba tofigile? Haba o de bologuḅba bolō degelenōu? Moseshā kuolōu taḅge kage tobolōu?

¹⁰ Kege tobōu mamōu, e o olōu fei kediaḅmokōu maseligi, dobogoꝓu tei o kokōu tobou, ne dobogoꝓu doḅsusuguyedeimōu, o kaha dobogoꝓu doḅsusugumōu, kuhe bolō degei.

¹¹ Kenōu si hiye o kedia hohō degeli mei, gofoꝓu hiyedo degemōu, dioꝓunōu Yesube kage degele de tugulo tobolōu i.

Yesuhā tā-bolofei-malā-suluguadi-o olōu fei 12 kege makai

(Matyu 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹² Sawisie ta, Yesuhā ile, bitḅu ta kokōu felei, dihō baḅa tobōu lamōu. Folo, huliame Godikōu dihō baḅa tobolōu gi, sabiyei.

¹³ Sabiyomōu, e dabai degedi o kedia haguismomōu, dia haguasieimōu, e dabai degele ile o olōu fei 12 kege makai. Nime mā tā-bolofei-malā-suluguadi-oyode tobou.

¹⁴ O ta e hūbe Saimon. Yesuhā e hū geḅe tibe Pita. E malābōu de, e hūbe Andru. Haba Jemsbōu Jonbōu Filipbōu Bartolomyubōu de.

¹⁵ Haba Matyubōu, Tomasbōu, Alfushā dihi Jemsbōu. Tabe Saimon, e hū tabe Selot.

¹⁶ Haba Jemshā dihi Judas. Tabe Judas Iskariot, Yesu ho o kediaḅmokōu sesegulo o ke.

* 6:3 6:3 1 Samuel 21:6

*Yesuha do o sudo bologuomou bolq degele i
(Matyu 4:24-25; Mak 3:7-12)*

17 Kegemou, Yesuha e dabai degedi o kedia mugua, imi sabekou tafalaguali dugube, e dabai degele idi o ilobou, sa Jerusalem o sasai bou, haba sa Judia kile o sasai bou sudo kedia kefeguo dalaguamou dugulo i. To biya hafei sa Tairbou, sa Saidonbou tie o sasai sudone kefeguo dalaguamou dugulo i.

18 O kedia mou haguasili mei, Yesuha egei hehegieiba dulamou haguasiei, haba e die do kagei kageine bologuayadomou kuhe haguasiei. Damaledo, duo kasagaiye tolou i kediagne haguasieimou, Yesuha bologuomou bolq degele i.

19 O sasai olou fei kedia Yesu duguomou, kugulamou degele i, eme nele hiyedo kaha degeimou, do o koyoha, e dobogo uye Yesu kugumou be, do bolq degei.

*Yesuha o ilo kedi mokou hohobou mabeedei, haba o ilo kedi mokou be niou tawaibou yode tobou
(Matyu 5:1-12)*

20 Kegemou, Yesuha e dabai degele idi o kedi mokou maselemou kou gue tobou,

Bi mei o diama, ni hohobou ma, Godiha e sa keme ni biyodei kaha degeimou. Godihage ni wolou dalayode tobou.

21 Hegie dege dalagua o diama, ni hohobou ma, habage ni nale nama guokou degele ile kaha degeimou.

O diama, ni ifi gosolo iliye, kenou si hohobou ma, habage ni hohq dege yilo kaha degeimou.

22 O sasai diama, nime oe dafa iliye, kenou si ni hohobou ma. Ni O Kedia Dihi ke sesele ili kaha degeimou, nime oe igile filaba, susuga tobolou ba, ni hube kasagainou degeiba dugubabe, ni hohobou mabeedei.

23 Dia kege degeibabe, ni hohobolou, hobou ga siama, ni hebe bolqo keme hebenitou kou dala kaha degeimou. Kou guai o kedia midihq kasagai kou milolou idibe, habage-degele-duguo-tobou di-o kedi mokou ne kenou tefele milolou idi.

24 Selebou o diama, niou tawaibou, ni hebe bolq ta molo u mei. Yobe, nime bi olou fei kou mo umamou, ni kou le hohq degele ili kaha degemou.

25 O diama, ni nale nama guokou dege dalaguaye, niou tawaibou, nime habagebe hegie degele ile kaha degemou.

O yilo ili o diama, niou tawaibou, ni gosoulugi, gesei mei degele mei kaha degemou.

26 O diama, oe ni hu hebele fogulo iliye, kenou si niou tawaibou. Ni kou guai o kediage ogou gai egei tobou di o kedia hune hebele fogulo i deiyode tobou.

*Yesuhage ni ho o tagamabeedei
(Matyu 5:38-48)*

²⁷ Yesuhā haba kōu gue tobou, mā tā dudi o diāma, a n̄imokōu tobolōu kuhe. N̄i ho o kediā tagama. O n̄imokōu dafadi o kediāmokōu ne midihō bolofej kēnōu hehegiema.

²⁸ O koyohā tā kasagai n̄imokōu tobōu babe, n̄ige Godihā emokōu midihō bolofej kēnōu hehegieyede tobōu ma. O koyohā n̄i wala deibabe, n̄ige Godihā o kokōu solōu do degeyedema dihō baga tobōu ma.

²⁹ O koyohā n̄e hamogou ilokōu fōubabe, nā haba hamogou ilone seseguyedei. O koyohā n̄e yukuei hiyouye moṽubabe, haba nā n̄e yukuei ta kēne emokōu neyedei.

³⁰ O koyohā nāmokōu bi ta moloṽuyodema yodubabe, nā mōu nelēnōu. Haba o tahā n̄e bi ta hiyouye moṽubabe, emokōu hobōu bohōlōu neyede tobōu da.

³¹ N̄ige o ilo kediā n̄imokōu kage degele tagale ili kēme, n̄i diāmokōu ne kē sagainōu tefele degemabeedei.

³² N̄ige o n̄i tagadi kediānōu tagaibabe, n̄i hūbe hiye degele mei. O midihō kasagai degedi o kediāne o diā tagali o kediāmokōu ne hohō degele idi.

³³ N̄ige n̄imokōu midihō bolōdo hehegili o kokōu nōu midihō bolōdo hehegieibabe, n̄i hūbe hiye degele mei. O midihō kasagai degedi o kediāne kēnōu tefele degele idi kahā degemōu.

³⁴ N̄ige n̄i bi heliofej nelē i kē haba bohōlōu moloṽuyode tawaiababe, n̄i hūbe hiye degele sagai mei. Yobe, midihō kasagai degedi o kediāne die mogo diāmokōu bi heliofej nelē i kē bohōlōu moloṽuyode tawale idi.

³⁵ N̄i ho o kediā tagama. Diāmokōu midihō bolofej kēnōu hehegiema. N̄i diāmokōu bi nelē, haba bohōlōu moloṽuyode tawadama. Kegeibasi, n̄i hebe bolōdo kē malāba, n̄ime damalēdo Godihā sisigo degele. Damalēdo, n̄ige n̄imokōu ho degedi o tagama. Yobe, Godihāge o emokōu bolofejyode tobolōu idiyo mei o kediāmokōu be midihō bolōdo kēnōu hehegiedi. Midihō kasagai degedi kediāmokōu ne kēnōu tefele hehegiedi.

³⁶ N̄i Aye Godihā n̄imokōu solōu do degedi. N̄ine kēnōu tefele omokōu solōu do degemabeede tobou.

Midihō o tae degeli kē fidama (Matyu 7:1-5)

³⁷ Yesuhā haba kōu gue tobou, midihō o tae degeli kē fidama, Godihā n̄imokōu ne kēnōu tefele degeiye deba. Midihō nogohā milolōu kē hobōu fidama. O tae hagi n̄imokōu ta degeibabe, mōu duguō fogōu mabeedei. Kegeibasi, Godihāne midihō kasagai n̄i milolōu idi kēne gebe meiyodele.

³⁸ N̄i bi ta o kediāmokōu neibabe, Godihāne n̄imokōu bi ta nelē. Ege bologuā fileba, amamaj kē n̄imokōu nelē. Damalēdo, e fileba hiyedo folodo amamajido kē n̄i moloṽu. Yobe, n̄i o takōu n̄edi kēme, Godihāne kēnōu tefele n̄imokōu neleyode tobou.

³⁹ Kegemōu, Yesuhā tā makai ta kōu gue tobou, dihō du degei o tahā yogo dihō du degei o ta wolōu ilebe de bolō? Aḡe diliebe uloudu fiyasigiledadili.

40 Sokou lou dihiyege e tisabe gabama feli mei. Sokou lou dihi kaha tewe mo ubasi, e tisa tefe.

41 Na nou ne dihokou hebe siej hiyedo ke dala keme ta duguli meibe, kofai ne mogoha dihokou dala keme kageimou duguuobou ya?

42 Na hebe siej hiyedo ne dihokou dala ke ta duguli meibe, nage kofai ne mogoha dihiledu dala keme kageimou mala filalamou yode tobou ya? Name taenou tobou di o. Na hebe siej hiye, ne dihiledu dala kebukou tele filaba, ne diho bolofei degeiba duguoba, hobou kofai nogoha dihiledu dala ke kuhe mala fila.

*Hebe kasagaiyege kolo kasagai madi
(Matyu 7:16-20, 12:33-35)*

43 Yesuha haba kou gue tobou, hebe bolofeiyege kolo kasagai degei ta male mei. Nebe kenou tefei, hebe kasagaiyene kolo bolofei ta male mei.

44 Oyege hebeye kolo molu kokou duguomou, hebe keme bolofeida, ha, kasagaidade kuhe tawale idi. Oye kiyou ga idibe, aye yoya ke ga idiyo mei. Goho kolo ga idibe, hebe ayebou kokou ga idiyo mei.

45 O bolofei e duledube fimaj bolofeyenou daladi. Kegei kaha ege midihou bolofei kenou degedi. O dou do mei, e duledube fimaj kasagaiyenou daladi. Kegei kaha ege midihou kasagajinou degedi. O e duledu fimaj kagei kagei amama dalamou be, e mogouyene ta youu fiye molu kenou tefele tobou di.

*Moso togodi midihou bolou
(Matyu 7:24-27)*

46 Yesuha haba kou gue tobou, kageimou ni amokou Hiye O, Hiye O dele idiye, kenou si ni ma ta ta sesediyo mei?

47 O koyoha amokou hagua, ma ta ke dulo seseibabe, age o kegei kaha midihou keme nimokou hegilamou.

48 O keme moso togodi o sa degei. Yomogoube, o kaha asou mou gulido dege damamou, mouti gofouudo kenou fofoguei. Moutimamou, kotou moso tegei. To hiyedo gihouuma, moso ke kou bilalamou degeiye, kenou si bileli mei. Yobe, e moso ke bologuado tegei kaha degemou.

49 O koyoha ma ta ke dulo sese ho fogou babe, eme totou degei o, e mosobe mihikou do tegei ke sa degei. Mihidamamou moutili mei. Habage, to gihouuye haguamou, moso ke totonou bila filamou makoma mei degei.

7

*Yesuha ami hiye o kaha dabai degedi o bologuomou bolou degei
(Matyu 8:5-13)*

1 Yesuha o sasaj kediamokou ta tobou ma mei degeimou, e sa Kaperneamkou felei.

2 Sa kokou be, ami hiye o taha e dabai degedi o ta do degemou tolo ile hafej degei. Ami hiye o kaha e dabai degedi o kokou solou do hiyedo degei.

3 E Yesu dalayode tobolou imou dulomou, e Juda odo odo ilo kedia tobou mou yai, Yesuha haguaba, do o ke bologuayede tobou yadomou.

4 Diā ya, Yesukōu fologamōu, tā nelēdo dege tobolōu i, ami hiye o kēme midihō bolōnōu milōu gadi o. Nā ē dogōu guyedei.

5 Yobe, ē Juda o dimokōu solōu do degemōu, di egei mosō kōu tegei kaha degemōu yode tobolōu i.

6 Kegemōu, Yesu ē diābōu de hagulugi, mosō kē hafei degeimōu, ami hiye o kaha ē mogo diā tobōu mōu yolugi, Yesu alikōu hagumōu duguo tobolōu i, ei mogo ē kōu gue tobōu ma dogogu, Hiye O, nā hobōu dabai hiye degeda. Ame o bolofei mei kaha, nā mā mosōkōu fele sagai mei.

7 Kegei kaha degemōu, age namokōu be ile mei. Nā mōu taenōu tobōu ba, mā dabai degedi o ē bolō degele.

8 A tobolōu kaha yobe kōu guei, ane hiye o tahā hayedu dala. Mā hayedune ami o ilo kele dalagua. A ami o takōu nā iyedeimōu be, ē idi. Haba ami o takōu nā haguayedeimōu be, ē haguadi. A mā dabai degedi o takōu nā dabai degeyedeimōu be, ē dabai degedi.

9 Yesuhā o kaha tā kē dulomōu, hiyedo fimama, bohōlōu mōu, o sasai ē sesele haguasili kedia mokōu tobou, a nimokōu tobolōu kuhe. Age Israel o olōu fei kedia me ami o kōmumahā damaleyodei nelēdo kōu sagai kōu gueibe ta duguli mei.

10 O ami o kaha tobōu mōu yai kedia bohōlōu mā haguasie, mosōkōu felegamōu dugube, do o kēme kōu bolō degei dugulo i.

Yesuhā sa Nainkōu ge o gisiai tei kē haguagimōu gehe degei

11 Habage, Yesuhā ē dabai degedi obōu, o sasai sūdo kedia bōu de sa Nainkōu yai.

12 Ile, sa kaha kekai adi hafei degeimōu dugube, o ilo kedia o tei ta hebele haguasieimōu dugu. O kē tei kaha ē adiōu be kuei sasai, ē dihi o dihi tanōu fei kē tolo i. Sa kē tie o sasai sūdo sasai kēbōu de haguasieimōu dugu.

13 Hiye O Yesuhā sasai kē duguo, solōu do hiyedo degemōu tobou, nā hobōu gosodayedei.

14 E teguo ile, botegei kē kugumōu, o tei kē hebema haguasili kedia tafalaguamōu tobou, o gisiai, a namokōu tobolōu kuhe, nā haguā.

15 Kege tobōu mōu, o tei kaha haguā bilo tōmōu, dihi kē ē adiōu kōu bohōlōu nei.

16 O sasai olōu fei kedia kē duguo kesigiemōu, Godihā hū hebele foguo tobolōu i, habage-degele-duguo-tobōu di-o ta ifi dimokōu tamā degeli kuhe. Godibe ē o sasai di dogōu gulamōu haguei kuheyode tobolōu i.

17 Yesuhā kē degei tā uwo kahage sa Judia kileya kēbōu, haba sa sa hafei dege dalagua keleya kēbōu de olōu fei tefei.

Fafeleya degedi o Jonhā ē dabai degedi o bolōu kege tobōu mōu, Yesukōu yai
(Matyu 11:2-19)

18 Kegeimōu, Jonhā ē dabai degedi o kedia Yesuhā degegadi kē emokōu tobolōu i.

19 Emokou tobolou imou, e o bolou kege haguismou, haguasiei, dilie ileba Hiye Okou kou gue yodumabadomou, name de o hagualeyodele idi kaha haguei? Haba you haguale dala?

20 O bolou kedilie ya, Yesukou fologa tobou, fafeleya degedi o Jonha tobou mou ele namokou kou gue yodulamou kuhe haguasili, name de o hagualeyodele idi kaha haguei? Haba you haguale dala?

21 Dilie hagulu kelegenou be, Yesuha do o kagei kagei sudo bologuai. Duo kasagaiye tolou ine duo kasagai igiseimou bolou degele i. Haba o diho du degele i kediane bologuomou baha i.

22 Kegeimou, Yesuha Jonha dabai degedi o bolou kediliemokou tobou, nele bohologu ma yaba, Jonkou a degeimou nele dulubou, nele dugulubou kou tobou mabeedei. Nele dugulube, a o diho du degele kediane bologuomou bolou dege masele imou dugulu. O ibigidio tofigiei kediane tofou tofou youmou, dobo doye tou o kediane bolou degele imou, kihiyou tefegai kediane ta dulo imou, tofigiei kediane hagua gehu degele imou nele dugulo ili. Haba a bi mei o kediamokou ne ta uwo bolofei kou tobou mou nele dulo ili.

23 O koyoha a duguoba damaleyodema, fimai tabou mei debabe, o keme hohobou yedei.

24 Kegeimou, o bolou Jonha tobou mou haguasiei kedilie fogou youmou, Yesuha o sasai kediamokou Jonha kou degele sagai kenou kou gue tobou, ni hebe mei mihinou sa kokou yaibe kei dugulamou yalou? Ni wiye hiye ta tilemou ima haguama deimou ke dugu yai?

25 Kegeli mei debabe, ni o koyo dugu yalou? Ni o ta yukuei bolou bolou kai ke dugu yai? Kegeli mei. O yukuei sele hiyedoye mamou ke kama similolou idi oyenou si hiye o kedia mosodu dalagua.

26 Kenou si ni koyo dugu yalou? Ni habage-degele-duguo-tobou di-o ta dugu yai? Damaledo, a nimokou tobolou kuhe, o kahage habage-degele-duguo-tobou di-o olou fei kediam gabai.

27 O keme Godiha kuguokou be kou gue nalai dala, ni duma, A ma ta tobou di o ta tobou ba ebukou ile dalali, ne a milolou yodei ke.

Malakai 3:1

28 A nimokou tobolou kuhe, fafeleya degedi o Jon e hagua feleibe, e sa sibige o olou fei gabaiye, kenou si Godiha o sasai wolou daladi sa kokou be, o hu mei o taha Jon gabai dala.

29 Kegeimou, o sasibou, gamani sibidi sele kefele idi obou kedia Yesuha ta ke tobolou dulomou, Godiha midihobe douyode tobolou i, diame Jonha kou fafeleya degele kaha degemou.

30 Kenou si Farisi obou, Moseshu kuolou yo dulo i obou kediamge midihou bolofei, Godiha hegi keme tobekou mugulo i, diame Jonha fafeleya degeli mei kaha degemou.

31 Yesuha haba tobou, kegeimou, ifi kou bou ge dalagua o sasai kediamge kadegei o? A ta makaike midihou dia milolou idi kokou ma tobolou kuhe.

32 O kediamge sisigo sa degele. Yobe, sisigo kediamge kefegudi sakou duwoguali, die mogo dia haguaisa idi,

Eige n̄i hobōu gaba dię femabadomōu kibi kōu haguisa iye, kēnōu si n̄i hobōu ga dię feilebe tagale ili mei. Ei solōu do degedi dięne kōu feile iye, kēnōu si n̄ięe ta solōu do dege gosolo ili mei.

33 Ifi kōu bōu gebe o sasajiyene sisigō kedią degele idi kēnōu tefele degele idi. Yobe, Jonhą hagua sieibe, ōu bōu, tigi kolo huej gofojudo bōu debe nađiyo mei kaha, n̄ięe ęme duo kasagajye touyode tobolōu idi.

34 O Kedią Dihi ę hagua sulube, nalebōu huejbōu nađi kaha, n̄i kōu gue tobolōu idi, o kojume nale hiyedo nađi. Haba tigi kolo huej gofojudo kęne hiyedo nađi. E mogo diąme gamani sibidi sele kefele idi obōu, o midihō kasagaj milolōu idi obōu de.

35 Kege tobolōu idiye, kēnōu si o sasaj Godihą tewe kę tolōu hehegedibe, ę tewebe damaleđo dugulo idi.

Sasaj taħa Yesuhą abogojū taęetōu huej hōbōu bolōdo kę sōu gu

36 Farisi o taħa Yesukōu tobou, na hagua ma mosokōu abōu de nale naębeedemōu, Yesuhą o kaha mosokōu ile folo duwoli, nale nalamōu degei.

37 Sasaj ta, ęme midihō kasagaj milōu di sasaj, ęne sa kile tie. Yesube Farisi o kaha mosokōu nale noluyode tobolōu imōu du. Dulomōu, ę botole igiye milou kodu hōbōu huej dou bolōdo kę tolōu hagei.

38 Fele, Yesuhą tobeya haguamōu, ę abogojū hafej dege gosolo tefelei. Gosoulugi, dihō huej kaha Yesuhą abogojū taęetōu fiyasigei. Fiyasigeimōu, sasaj kaha yojū ę widio towe sasado kaha toęuema nogōu gama, huej hōbōu bolōdo kę ę abogojū taęetōu sōu gu.

39 Farisi o Yesu digu kahage sasaj kaha degeli kę duguomōu, ę kōu gue fimaj, o kojume damaleđo habage-degele-duguo-tobōu di-o debabe, ege sasaj ęmokōu kugulu kojume midihō kasagaj milōu di sasajidade tawali.

40 Kegemōu, Yesuhą ęmokōu kōu gue tobou, Saimon, a namokōu ta ta tobōu lamōu. Tisa, ta na tobōu lamōu degeli kęme amokōu tobōu yedeimōu,

41 Yesuhą ta makai kōu gue tobou, o bolōu ta ya, selebōu o ta kokōu fologa, sele heliofej maļa i. Tabe sele 100 kege moę. Tabe sele 10 kege moę.

42 Dilie sele heliofej moęye, kēnōu si sele olōu fej naj mei degei. Naj mei degele imōu, sele obōu kaha diliemokōu tobou, nele ma sele naj kęme tabōu mei, a gebe meiyodiliyode tobou. Kegei kaha degemōu, o koyohanōu si sele obōu kokōu hohō hiyedo degeiya?

43 Kegemōu, Saimonhage kōu gue tobou, a tawalibe, o sele 100 kege moę keyodeimōu, Yesuhą tobou, ne fimajibe doędoyodei.

44 Kegemōu, Yesuhą bohōlōu, sasaj kokōu masemamōu, Saimonkōu yodu, na sasaj kojū de dugulu? A ne mosokōu felejimōu, na huej dōu ma, ma abogojū bigili mei. Sasaj kojūmahą ę dihō huejyenōu ma abogojū bigima, ę widio towe sasa kaha toęuei.

45 A ne mosokōu felejimōu be, na a ta nogōu li mei. Sasaj kojūmahānōu si a felejimōu ma abogojūkōu nogōu be kegenōu nogōu ga dala kuęe.

⁴⁶ Nā amokōu hohō degema, mā widiletōu gusege huei ta sōu guli mei,* sasai koŋumahānōu si mā abogoŋu tagetōu huei hōbōu bolōdo ke kōu sōu gu.

⁴⁷ Kegei degemōu, ā namokōu tobolōu kuhe, sasai koŋumahāsi amokōu hohō hiyedo degeimōu dugulu. Kegei kaha, da duguo tawalebe, Godihā ē midihō kasagai milōu gadi keme gebe mei yodeidade tawame. O ta, Godihā ē midihō kasagai huyadefei ke gebe meiyodeibabe, o kaha Godikōu hohō huyadefeinōu degeleyode tobou.

⁴⁸ Yesuhā sasai kokōu tobou, ā nē midihō kasagai milōu gadi keme gebe meiyodiliyode tobou.

⁴⁹ Kege tobōu mōu, o ebōu de duwogua kediā dioŋunōu tugulo tobolōu i, o koŋume koyo? Midihō kasagai milōu di keme kageimōu gebe meiyodeiya?

⁵⁰ Yesuhā sasai kokōu tobou, nā amokōu damaleyodei kaha degeimōu, nāme Godihā kōu mamōu. Nā ile, bologuādo dalayede tobou.

8

Sasai ilo kele Yesu sesele idi

¹ Habage, Yesuhā sa sa olōu fei kileya ke Godihā wolōu daladi sa kaha tā uwo bolofei ke hehegiemōu siei. O olōu fei 12 kege kediā ebōu de suluguei.

² Sasai ilo kelene Yesubōu de suluguei. Sasai ilobe duo kasagaiye tou, ilo kele doye tou, kegele i ke Yesuhā kōu bologuāi. Sasai tabe Maria, sa Makdala tie sasaiyodele idi. Eme duo kasagaiye olōu fei dioyosi kegeye tou ke Yesuhā igiseimōu bolō degei.

³ Sasai tabe Joana, eme Herothā mosō dia daladi o Kusahā ē sasai. Tabe Susana. Sasai kediābōu, sasai sūdo ilo kelene Yesubōu de suluguāli, die seleye nale moŋuma, Yesubōu diamokōu milōu ma nele suluguei.

Tā makaibe nale hou hebe haimikōu hebesei kokōu mā tobou (Matyu 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ Sa sa o sasai sūdo Yesukōu haguasie felega kefeguo dalaguamōu, ē diamokōu tā makai kōu gue tobou,

⁵ o tahā ē hebe haimikōu nale hou hebeselamōu i. Nale hou hebeselamōu i, ilo kelebe alikōu fiyasigemōu, o kediā abogoŋu ye tofōu tofolōu i. Haba ilo kelebe sio kediā haguasie moŋuma nalā i.

⁶ Nale hou ilo kelebe mihī igibōu kokōu fiyasigei. Nale hou kōu fua feleiye, kenōu si olōu fei tofigiei, mihībe huei mei kaha degemōu.

⁷ Nale ho ilo kelebe aye ti yo kodu fiyasigei. Nale hou foloumōu, aye ti kahane folomōu, nale hou ke gogu.

⁸ Nale hou ilo kelebe mihī bolofei kokōu fiyasigei. Fiyasigemōu, nale hou fua folomōu, sibige hiyedo mā i, 100 kege mā iyodei. Yesuhā kege tobōu mamōu, haba kōu gue haguisa tobou, o koyo nā, kihiyōu dalababe, tā koŋu defejdo du.

* 7:46 7:46 O ē widiletōu gusege huei sōu gudi midihō keme o kokōu hohōbōu di.

*Yesuhā t̄ makai hehegie tobou di kahā sibige ke tobou
(Matyu 13:10-17; Mak 4:10-12)*

⁹ Yesuhā ɛ dabai degedi o kediā t̄ makai ɛ toboudi kamahā sibige ke tawalamou yodulo i.

¹⁰ Ɛ diamokou kou gue tobou, Godihā o sasaj wolou daladi kahā sibige keme ni tawamabadomou yoŋu nimokou kou hegi, mogogou ta dala mei. O damaleyodele ili mei kedianou si t̄ makainou dudi, t̄ sibige ta dudiyu mei. Keme kou gue nalaj dala,

Kegeligi, dihoye duguoba, tawale iye domou. T̄ duloba, t̄ kahā sibige ta tawale iye domou. *Aisaia 6:9*

*Nale hou hebesei t̄ makai kahā sibige
(Matyu 13:18-23; Mak 4:13-20)*

¹¹ Kegemou, Yesuhā haba kou gue tobou, t̄ makai kahā sibigebe kou gue, nale hou hebesei keme Godihā t̄ ke hebesei.

¹² Nale hou alikou fiyasigei kahā sibigebe kou gue, o sasaj ilo kele Godihā t̄ dumou be, Tamahā hagua, Godihā t̄ die duledu dala ke igisedi, diā damaleyodele iba, Godihā diā mamouye domou.

¹³ Nale hou mihj igibou kokou hebesei kahā sibigebe kou gue, o sasaj ilo kebele Godihā t̄ dulo, hoho degele idiye, kenou si diā tefebou mei kahā, Godihā t̄abe hiyefej dulo idiyo mei. Tefeleduguyehagumou be, die damaleyodeleibe tou fogou le idi.

¹⁴ Nale hou aye ti yokou hebesei kahā sibigebe kou gue, o sasaj diā Godihā t̄ kou dulo idiye, kenou si sa sibige kahā hagi kagei kagei kokou fimajbou, sele hiyedo moloŋu sagaj fimajbou, fiye tagai daga dagabou olou fej kahage Godihā t̄ ke akogoumou, sibige ta ma idiyo mei.

¹⁵ Kenou si nale hou mihj bolofej kokou hebesei kahā sibigebe kou gue, o sasaj kediā Godihā t̄ dulo defejido tolou mou damaleyodemasele ili. Die fimajbe doudo, bolonou dalagua. Neledodege dala kahā degemou, diame nale sibige maj ke sagaj dalagua.

*Obe kamaj dou migiemou be, bilika hayedu dogogudiyo mei
(Mak 4:21-25)*

¹⁶ Yesuhā haba kou gue tobou, obe kamaj dou migiemou be, bilika hayedu dogogudiyo mei. Fafai hayedune ta dogogudiyo mei, moso tamā kele dogogudi, o mosokou felije, kamaj hoho ke dugumabadomou.

¹⁷ Bi olou fej womogou dalagua keme habage tamā degele ile. Bi olou fej oye gogu dalagua keme habage tamā degegouba, oye kuhe duguo tawale ile.

¹⁸ Kegemou, ni t̄ ta dulobe, defejido duma. O tahā bi ilo kele dalababe, Godihage tage dogou guba, bi sudo degele. O tahā ɛ bi hiyefej mei debabe, ɛ bi huyadefej ɛ fiye daladadili keme Godihā moloŋuyode tobou.

*Koyobe Yesuhā ɛ adiou bou ɛ malā diabou?
(Matyu 12:46-50; Mak 3:31-35)*

19 Kegemōu, Yesuhā ē adīōu bōu ē malā diābōu de ē dugulamōu kōu haguasieye, o sasaj kefei sūdo kaḥā diōu gu kaḥā degemōu, diā feļe dugulo sagaj mei.

20 O tae Yesukōu tobou, nē adīōu bōu nē malā diābōu haguasie, miḥikōu tafalaguai, nā dugulamōu degele ili.

21 Keṅōu si ē sima kōu gue tobou, Godihā tā dulo damaleyodema seseli o sasaj kedīame mā adīōu bōu mā malā diābōu debe kehe.

*Yesuhā tobōu mōu, wi hiyedo ke mei degei
(Matyu 8:23-27; Mak 4:35-41)*

22 Sawisie ta, Yesuhā, ē dabai degedi o kedīabōu de mosole ta tila kokōu fologamōu, di ohueiyai ilobōu imebeede tobou.

23 Mosole imōu, Yesu ē yogōu gua tiei. Tilamōu, wi hiyedo haguei. Tō bobouye mosole foudu huej hiyedo gobōu gi solugi, amāṁamōu, diā makolo hafej degei.

24 Kegeimōu, diā Yesu tile haguāgiemōu, Hiye O, Hiye O, dibe makoladiyode tobolōu i. Diā kege tobōu mōu, Yesuhā haguā, wibōu tō boboubōu ke akogumōu, olōu fej mei degei.

25 Mei degeimōu, ē diāmokōu yodu, nī kadegemōu amokōu damaleyodele iyo mei? Diā kesigie, guē hiyedo degemōu, dioṽunōu tugulo tobolōu i, o koṽume koyodo? Wibōu tō boboubōu kaḥane ē tā dulomōu, mei degeliyode tobolōu i.

*Yesuhā duo kasagaj, o takōu dala ke igile mugu
(Matyu 8:28-34; Mak 5:1-20)*

26 Kegemōu, Yesubōu ē dabai degedi obōu kedīa mosoleye sa Gerasakōu ile fologai. Sa Galilikōu ge sa Gerasabe ohueiyai ilobōu dala.

27 Mosole dogoguo fogōu imōu, duo kasagajye tou o ta hagua, Yesu gelegu. O kēme yukuei kaḍiyo mei, yoṽu kege siadi. Mosokōu tiadiyo mei. Ēme tei widaiya tiadi.

28 O kaḥā Yesu duguomōu hagua, Yesuhā tafala hafej dege yubu sugulo fiyamōu duwoli, tā dedeido dege haguisa tobou, Yesu, ṁame damaleḍo Godihā Dihi. Nā amokōu kagelamōu? Nā ā hobōu makodayedei.

29 Yobe, Yesuhā duo kasagaj kokōu tā neleḍo dege, nā o koṽu tō fogōu fogōu iyede kōu tobou kaḥā degemōu. O kēme afudo duo kasagajye tou yoṽu kege daladi. Oyege ē dobogoṽubōu abogoṽubōu tigi neleḍoye kōu tiga idiye, keṅōu si ē tigi ke kagisemamōu kama fodi. Duo kasagaj kaḥage ē wolōu mōu, sa o meiya ke siadi.

30 Kegemōu, Yesuhā emokōu nē ḥube koyo? de yodu. Mā ḥube Amiyode tobou. Yobe, duo kasagajbe sūdo ē duledu fologai kaḥā.

31 Kege tobōu mōu, duo kasagaj kedīa Yesukōu tā neleḍo dege, ṁage eibe igisouba, ulou sasado kodu fiyasigilebe dafayode tobolōu i.

32 Sa kelege, bitōu huyadefej ta hafej dege dala kokōu be, wai sūdo biye naḷa deleigui. Kegemōu, Duo kasagaj kedīa Yesukōu neleḍo dege kōu gue

tobolou i, na ei tobou ba, ei yaba, wai kedia duledu fologalebe de bolou? Yesuha ni imabeedeimou,

³³ duo kasagai kedia o ke tou fogou ya, wai kedia duledu fologai. Fologoumou, wai kedia fokua ya, tiahaiya ke ohueiyai kokou fogu fiyasigeimou, toye togolou hobogou.

³⁴ Kegemou, wai sudo ke dia dalaguadi o kedia ke duguomou, kama fosige ya, sa hiye kileyabou, sa sa hafeiya kebou olou fei ta ke susulo tobou mou suluguei.

³⁵ Tobou mou suluguamou, o sasai kedia kage degeiye degei domou dugulamou haguasie, Yesukou felega dugube, duo kasagaiye tou fogou mou bolou degei o keme Yesuha abogou hafei dege duwomou dugulo i. Fi totou degei keme mei degei. E yukuei kama duwomou, dia ke duguomou, gue degele i.

³⁶ O die dihoje Yesuha ke degeimou dugulo i kediage o kediamokou o duo kasagaiye tou ke bolou degei kaha ta ke susulo tobolou i.

³⁷ Sa Gerasa tie o sasai kedia ta ke dulomou, Yesukou ta neledo dege, na ei sa kou tou fogou ba, sa ta fogou iyede tobolou i. Yobe, dia gue hiyedo degele i kaha. Kege tobolou imou, e mosole foudu folomou bohoulou ma ila degeimou,

³⁸ o duo kasagaiye tou bolou degei kaha emokou neledo dege yodu, na boloyodeiba a nabou de de ile? Kenou si Yesuha tobou, na fogou i.

³⁹ Na ne mosokou ileba, Godiha na dogou gulamou degagai olou fei ke diamokou tobou yedei. Kegemou, o kaha fogou ile, sa kileya ke Yesuha emokou degagai kaha ta ke tobou mou siei.

*Yesuha sasai dihi tei ta haguagi, haba do sasai tane e yukueikou kugumou bologuomou bolou degei
(Matyu 9:18-26; Mak 5:21-43)*

⁴⁰ Kegemou, Yesu e bohoulou ma ile, ohueiyai ilobou foloumou, o sasai sudo kedia hohou hiyedo degele i, diage eme toto haguayadomou dia dalagua kaha degemou.

⁴¹ Foloumou, o ta haguei. E huje Jairus. Eme egei moso dia daladi o. E hagua, Yesuha tafala kokou hafei dege yubu sugulo fiyamou duwoli, na ma mosokou iyede tobou.

⁴² Yobe, e sasai dihi tanou feibe tolo iladi. Sasai dihi kaha e sadebe olou feibe 12 sagai kege.

Kegemou, Yesuha o kebou de imou, o sasai sudo kediane e silemamou susugo muguo yai.

⁴³ Ali duo kokou be, sasai ta tefelei. Sasai keme tiai duguo deleibe, sadebe olou fei 12 kege mei degei. Kenou si o tae e do ke milou mou be, ta bolou gedediyo mei.

⁴⁴ Sasai kaha Yesuha tobeya ke amafei hagua, e yukuei sasado kaha figi kokou kugu. Yukueikou kugumou, kelegenou e tiai ke totodo mei degei.

⁴⁵ Kegemōu, Yesuha kōu gue yodu, koyoha a kugulou? Diā olōu fei, a mei, a mei de tobolōu i. Pitaha tobou, Hiye O, o sasai sudo na silēmamōu, tōu golōu mā dala kuheyode tobou.

⁴⁶ Kenōu si Yesuhage, o taha a kuguyodei. Mā nele ilo kele a tōu fogōu mōu duguluyode tobou

⁴⁷ Sasai kaha e ta mogogolōu sagai meidade tawai. Kegemōu, e dio kolomā hagua Yesuha tafala hafei dege yubu sugulo fiyamōu duwoli, o sasai dihile kele yoŋu degei ke tobou, a ne yukueikōu kugumōu, mā dobe totodo bolō degeiyode tobou.

⁴⁸ Kege tobōu mōu, Yesuha emokōu tobou, mogo dihi, na amokōu damaleyodei kaha bolō degei kehe. Na ile, bologuādo dalayede tobou.

⁴⁹ Yesu ta tobolōu tafalamōu, egei moso dia daladi o Jairusha e dabai degedi o ta kaha hagua, Jairuskōu, ne dihibe tolo i kaha degemōu, Tisakōu delei degedayede tobou.

⁵⁰ O kaha ke tobolōu ke dumōu be, Yesuha Jiruskōu, na hobōu gue degeda. Na damaleyodeibasi, ne dihibe bolō degeleyode tobou.

⁵¹ E ile, Jairusha mosokōu falamōu, o sasai ilo kelebe folodamabeedei. E Pitabōu Jonbōu Jemsbōu, dihi kaha e ayebōu e adiōu bōu dinōu fologamebeede tobou.

⁵² Fologamōu dugube, o sasai kedia dihi kaha sihou gosolo imōu, e kōu gue akoguo tobou, ni hobōu gosodama. Dihi koŋume teli mei, eme yogōu gua tiei tilayodei.

⁵³ Kege tobōu mōu, diā emokōu yilo i. Yobe, diage dihi keme damaledo teidade tawale i kaha degemōu.

⁵⁴ Kenōu si Yesuha sasai dihi tei ke dobogoŋukōu tolōu tobou, sasai dihi, na haguayede tobou.

⁵⁵ Sasai dihi kaha e fi keme bohōu mā ile folo, toto gehe dege haguai. Haguqumōu, Yesuha dihi kaha e adiōu bōu e ayebōu diliemokōu be, dihi kōu nale nemabeede tobou.

⁵⁶ Sasai dihi kaha e ayebōu e adiōu bōu diliege kesigile imōu, Yesuha tobou, koŋu degelibe omokōu tobōu damabeedei.

9

Yesuha o olōu fei 12 kege kedia mokōu dabai nei (Matyu 10:5-15; Mak 6:7-13)

¹ Yesuha o olōu fei 12 kege kedia haguismōu, diā haguasieimōu, e yoŋu e huya ke diamokōu nele nemōu i. Ke neibe, duo kasagai igiselebōu, haba do kagei kagei bologualebōu kaha nele ke nemōu i.

² E diā tobōu mōu yai, Godiha wolōu daladi ta ke hehegieba, haba do o sasaine bologuamabadomōu.

³ You yale dalamōu, e diamokōu kōu gue tobou, ni dabai dege ilababe, bulukai tōu dama, ye koŋudama, nale sadama, sele sadama, yukuei tōu mugune bolōu kadamabeedei.

⁴ Ni sa ta ile, moso ta foloubabe, moso kokōu nōu dalali, sa ke kuhe tōu fogōu ya degama.

5 Sa ke tie o kedia ni die mosokou wolou folo ho fogou babe, sa ke tou fogou fogou ima. Ni ilababe, abogouukou duotele dala ke igile filaba kuhe fogou ima. O kediage ni kege degeli ke duguobabe, die midihq kasagai kaha hebebe moloju daladade tawale ileyode tobou.

6 Yesuha kege tobou mou, e dabai degele idi o kedia ya, sa sa keleya suluguali, Godiha ta uwo bolofei ke hehegiei. Do o sasaine bologuoumou, bolq degele i.

*O Herotha Yesube koyo de tawalamou degei
(Matyu 14:1-2; Mak 6:14-16)*

7 Kelegebe, sa Galili dia daladi o Herotha o sasaiye Yesuha dabai degegadi ke tobolou imou dulomou, e fi hiyedo maj. Yobe, o ilo kelege Yesu eme fafeleya degedi o Jon kou tolo i kaha haba haguq gehe degeiyode tobolou i.

8 Haba o ilo kelegebe o Elaijaha tama degeiyode tobolou i. Haba ilo kelegebe habage-degele-duguo-tobou di-o ta, afu tolo i kaha haguq gehe degeiyode tobolou i.

9 Kenou si Herotha tobou, Jonbe q kou gabagi diafou mou tolo i. Kenou si midihq gehe gehe degemou siadi o kou tobolou imou dulu keme koyo? A o ke duguo sagai degeliyode tobou.

*Yesuha o 5,000 kege kediamokou nale nei
(Matyu 14:13-21; Mak 6:30-44; Jon 6:1-13)*

10 Ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia bohoulou ma haguasie felegamou, dia dabai degemou suluguei ke Yesukou susulo i. Susulo ima mei degeimou, e dianou sosogou mou, sa hu Betsaidakou yai.

11 Youmou, sa ke tie o sasai kedia Yesuha ili ke obe tobolou imou dulomou, sesele yai. Kegemou, Yesuha dia e sesega haguasieimou duguomou hohq degei. E Godiha wolou daladi sa kaha ta ke diamokou hehegiei. Do o sasaine bologuoumou bolq degele i.

12 Habido degeimou, e dabai o olou fei 12 kege kedia haguasieimou tobou, na o sasai kefegu ke tobou ba ya, sa sa hafei kokou ya ke nalebou tiale mosobou de ka yamabeedeiba, dioju yale. Sa di dala kuokou be mosoyedele i.

13 Kenou si e diamokou sima tobou, nalebe ni diamokou nale nema. Dia tobou, eibe ou si olou fei houyosi kegebou, haba miye bolou kegenou fei dalayode tobolou i. Na tagalibe, o sasai sudo koujudia nale ei seleye mamouyedili?

14 O olou feibe 5,000 sagai kege.

Kegemou, Yesuha diamokou, o sasai olou fei ni 50 sagai kege kefeguo biyo, 50 sagai kege kefeguo biyo demabeede tobou.

15 E dabai degedi o kedia kege tobou mou, o sasai olou fei kedia kege duweguei.

16 Duwoguamou, Yesuha ou si houyosi kege kebou, miye bolou kebou de mala tolou, hebenitou daladuguomou, Godikou bolofeyode tobou.

Tobou mamou, ou si kebou, miye kebou de bafigima, e dabai degedi o kediamokou nejmou, ni o sasai kediamokou fimabeede tobou.

17 Fimou, o sasai olou fei kedia nale nala iligi guokou degele i, nale ke olou fei mei degele ili mei. Isimo fogou ke tigi moso tegei olou fei 12 kege kodu saga i.

*Pitaha Yesube Godiha makaiyode tobou
(Matyu 16:13-19; Mak 8:27-29)*

18 Sawisie ta kelege, Yesuha esofei diho бага tobolou duwomou, e dabai degedi o kedia ebou de deleigui. Dalaguali, e diamokou kou gue yodu, o sasai kediage ame koyodade tawale iya?

19 Diq emokou kou gue tobou, o ilo kediage name fafeleya degedi o Jonyode tobolou ili. Haba ilo kediage Elaijayodele ili. Haba iloyege habage-degele-duguo-tobou di-o tanou ta afu kou le tofou kaha hagua gehe degeiyode tobolou iliyodei.

20 Yesuha tage yodu, haba niou ge ame koyoyode tawale iya? Pitaha tobou, name Godiha makai o Kelesuyodei.

*Yesuha yufido eme tolo ileba, hagua gehē degeleyodei
(Matyu 16:20-28; Mak 8:30-9:1)*

21 Kegemou, Yesuha e dabai degedi o kediamokou nelēdo dege tobou, nige ame o keyode tobou damabeedei.

22 E haba tobou, O Kedia Dihi eme do hiyedo duguba, odo odobou, mogou du dalaguadi hiye obou, Mosesha kuolou yo dulo i obou olou fei kedia e tobekou mugulo. Eme wouba tolo ile, sawisie kamadia kege mei degeiba, haba hagua gehē degeleyodei.

23 Kegemou, e diamokou tobou, o koyoha a seselababe, e yo usie huyafei degeba, yo u e hebe fufuguomai hebeleba, sawisie olou fei a seseyede tobou.

24 O koyoha yo u e finou tolou subabe, e fi keme mei degeiba, tolo ile. Ha o koyoha ma habage sesele iligi toubasi, o keme fi tofousogo tofolou ke molo u.

25 O taha sa sibige kuokou bimai olou feido kou molo uye, haba e fi gehe ke mou li mei dalali toubabe, bi olou fei kahage e fi be ta dogou gulo mei.

26 O koyoha abou ma tabou de tobekou mugubabe, sawisie ta, O Kedia Dihia yo u e hohobou, e Aye Godiha hohobou, e Ayeha esol o kedia die hohobou de haguale kelegebe, e o kene tobekou muguba, sidifi hiyedo degele.

27 A nimokou damaledo tobolou kuhe. O ilo kuokou tafalagua kedia teli mei dalaguali, Godiha o sasai wolou dalale ke kuhe tama degeiba dugulo ile.

*Yesuha tou bohoulou mou gehē degeimou dugulo i
(Matyu 17:1-13; Mak 9:2-13)*

28 Yesuha kege tobou mamou dalali, sawisie dimayosi sagai kege mei degeimou, e Pitabou Jonbou Jemsbou de bitou kotou diho бага tobou lamou wou ma i.

29 E diho baga tobolou duwoli, e midihō bohōlou mou gehe degemou, e yukueine fodo degema hohō hiyedo degeimou dugulo i.

30 Hohō hiyedo degeimou kelege dugube, o bolou, Mosesbou Elaijabou * dilie Yesubou de ta kolo imou dugulo i.

31 O kedilie Godiha hohobou de tama degemou, Yesubou de ta kolo i. Godiha e tobou mou haguei kaha, diliege e sa Jerusalemkou ileba tolo ile kaha ta ke ta kolo i.

32 Pitabou e yogo diabou debe yogou gua tiasigei. Tiei kesigiemou dugube, hohō kaha Yesu silema dalamou dugu. O bolou Yesubou de tafalaguamou dugulo i.

33 O kedilie Yesu tou fogou yala deimou, Pitaha Yesukou tobou, Hiye O, di kou le tofolou be bolō. Ei moso dihifei kamadia kege kou le togolo. Tabe ne moso, tabe Moseshā moso, tabe Elaijahā mosoyodei. Ta e tobolou keme yoŋuge ta tawali mei.

34 Pitaha kege tobolou tafalamou, mabiye migilemou, dia olou fei gogomou, dia gue hiyedo degele i.

35 Mabi timi kilege ta uwo ta kou gue tobou mou du, koŋume ma Dihi. A ma dabai degeyadomou makai. Ni e ta dumabeedemou dulo i.

36 Ta uwo ke tobou mei degeimou dugube, Yesuhanou tafalamou dugulo i. Kenou si dia ke dugube, diage omokou ta tobolou ili mei.

*Yesuha o dihi ta duo kasagaiye tou ke bologuqumou bolō degei
(Matyu 17:14-21; Mak 9:14-29)*

37 Tiei sabiyamou, Yesubou e yogo diabou dia bitou ke tou fogou muguomou, o sasai sudo haguasiemou, Yesu alikou gelegulo i.

38 O ta, o sasai timi kile delei kaha tobou, Tisa, na ma dihi koŋu dugu. Eme ma dihi tanou do.

39 Duo kasagai taha ma dihi tou mou be, e kesigie gou guamou, dio koulugi, mogouya tuo feledi. Duo kasagai kaha ma dihi duledu folomou, e tou ke makoumou be, toto tou fogou fogou idiyo mei.

40 A ne dabai degedi o kediamokou duo kasagai ke igile mugulo sagai mei.

41 Yesuha ta ke dulomou tobou, ifi kou bou gebe o sasai nime ta damaleyodele iyo mei. Ni fimai bou, ni midihobou debe doudo mei. A ni bou de hiyedo dalalebe dafa. A ni kou tou fogou lamou degeliye, kenou si ne dihi keme amokou mala hagua.

42 Dihi mala hagumou, duo kasagai kaha degeiye, dihi ke mihikou fiyamou, dio kolo tilei. Kegeimou, Yesuha gofoŋu dege tobou, na dihi ke tou fogou fogou iyedemou, dihi ke bolō degei. Bolō degeimou, Yesuha dihi ke e ayekou bohōlou nei.

43 Ke gemou, o sasai olou fei kedia Godiha nele hiyedo ke duguomou kesigile i.

* 9:30 9:30 Mosesbou Elaijabou dilieba Juda o kedia kou guai o bolou, afudo kou tofigiei.

*Yesuhā haba taje ɛme tolo ileba, hagua gehē degeleyodei
(Matyu 17:22-23; Mak 9:30-32)*

O sasaj̄ kediā Yesuhā dabai degegai olōu fēj̄ kokōu fī hiyedo mā imōu, ɛ yōf̄u ɛ dabai degedi o kediamokōu kōu gue tobou,

44 n̄i tā ā tobōu ladi kōf̄u defēj̄do duma. O Kediā Dihibe oe ho o kediamokōu sesegulo ileyodei.

45 Keṅōu si tā kahā sibigebe mogogou delei kahā, diā ta tawale ili mei. Diā tā kahā sibigē kē ɛmokōu yodulobe guē degele i.

*O koyobe hiye o?
(Matyu 18:1-5; Mak 9:33-37)*

46 Kegemōu, Yesuhā ɛ dabai degedi o kediā, o koyobe hiye o degele domōu diōf̄usie taje biya i.

47 Yesuhā die fimaj̄ kē tawalemōu, ɛ dihi huyadēfēj̄ ta mālā hagua, hafēj̄do kele tefegi.

48 Tafalamōu, ɛ diamokōu tobou, o koyohā amokōu damaleyodemaba, dihi kōf̄u dogōu gubabe, o kahagē abōu de dogōu gulu. O koyohā ā dogōu gubabe, o kahagē mā Aye, ā tobōu mōu haguei kēne dogōu gulu kehē. Yobe, n̄i kile o ta hū mei mabōu sā degei dala kēme, Godihā dihilē kokōu be ɛme hiye dege dala kahā degemōu.

*O n̄imokōu ho degeiyo mei kēme n̄i mogodo
(Mak 9:38-40)*

49 Kegemōu, Jonhā Yesukōu kōu gue tobou, Hiye O, ei dugube, o tahā nē huya kē duo kasagaj̄, o sasaj̄ duledu fologai kē igisemōu sumōu dugulo i. Keṅōu si o kēme dibōu siadiyo mei kahā, ei ɛ akogulamōu degele i.

50 Yesuhā tobou, n̄ige hobōu akogudama. O n̄imokōu ho degeiyo mei kēme n̄i mogodo.

Yesubōu ɛ dabai degedi obōu diā sa Jerusalemkōu yolugi, ali titiamōu yai

(Tā Hiye 9:51-19:28)

Sa Samaria o kediage Yesube diamokōu hagueiye domōu akogulo i

51 Godihā Yesu mālā hebenitōu ile sawisiēi hafēj̄ degeimōu, Yesuhā sa Jerusalemkōu ileyodema fī nelēdo degei.

52 Ē ilamōu, o ilo kediamokōu, n̄ime n̄ibukōu yamabeedei. Kegemōu, diā ya, sa Samaria kile sa ta kokōu fologamōu, ɛ haguale kē dōususalamōu degele i.

53 Keṅōu si sa kē tie o sasaj̄ kediā Yesu die mōsqōu wolōu folobe dafa i, ɛme sa Jerusalemkōu ilamōu ili kahā degemōu.

54 Ē dabai degedi o bolōu, Jems dilie Jon dilie kē duguomōu, Yesukōu yodu, Hiye O, nā tagaibabe, ele hebenitōu haguisa tobōu ba, douye migileba, sa kē tie o sasaj̄ douye nalē?

55 Keṅōu si Yesuhā bohōlōu mōu, diliemokōu gofōf̄u degei.

56 Kegemōu, diā fogōu ma sa takōu yai.

*Yesuhā obe e habage sesele ile midihq ke tobou
(Matyu 8:19-22)*

⁵⁷ Kegemōu, Yesubōu diā aba yolugi, o taha emokōu, na sa kilija ibabe, a seseganōu sialeiyode tobou.

⁵⁸ Yesuhā sima tobou, si sobe e tiadi ulou moso dala. Haba sione die tiadi timōu dalagua. O Kediā Dihi enōu si tiadi moso ta dala meiyodei.

⁵⁹ E iligi, o takōu, na ma habage sesega haguayede tobou. Kenōu si o kaha kōu gue tobou, Hiye O, na a tou fogou ba a ile, ma aye tei widamaba hobou haguale.

⁶⁰ Yesuhā emokōu tobou, gebe mei. O kōu tofigiei kediā dioū die o dioū widaga ile. Name ile, Godihā wolōu daladi ta ke hehegiyedei.

⁶¹ Youmōu, o tahane Yesukōu tobou, Hiye O, age name kōu seseleye, kenōu si kōu bou gefeibe na a tou fogou ba a ile, ma sosou diā egema fogou ba hobou haguale.

⁶² Yesuhā sima kōu gue tobou, o koyohā widio dege iligi, haba boholōu habagekōu dugubabe, eme Godihā wolōu daladi koūmahā dabaiibe ta degele sagai mei.

10

Yesuhā o 72 kege tobou mou ya, e dabai degele i

¹ Kegemōu, Hiye O Yesuhā haba o 72 kege maka degemamōu, o bolou sa ta imōu, o bolou sa ta imōu dele i. E diamokōu tobou mou yaiibe, sa olou fei yoū habage kōu ileya kokou nou yai.

² Yala degeimōu be, e diamokōu kōu gue tobou, nale segei sudo hebe haimikōu suwi degeiye, kenōu si segei moūdi obe sudo mei. Kegei kaha, nige hebe hai obou kokou dihq baga tobou basi, ege e dabai o kediāmokōu tobou ba diā ya, nale suwi degei ke moūma hagua kefegulo ile.

³ Ni ima. Duma, a nimokōu tobou ba yalebe, nime wai sipsip dihi si so timija kile suluguale ke sagai kenou tefele suluguale.

⁴ Ni yalababe, sele sadi mala idama, ye koūdama, tamakane kadama. Ni alikou o ta gelegubabe, agali bolofejyode tobou dama. Totonou imabeedei.

⁵ Yolugi, moso takou foloubabe, ni moso obou kokou bologuado dalayede tobou ma.

⁶ Moso obou keme e fi bologuado dalababe, e bologuadonou dalale. O tanou ta e fi bologuado dala mei debabe, niou nou si bologuado dalaguale.

⁷ Nime moso kokou foloubabe, moso kokou nou dalama. Ni nalebou huejibou diā nelj kenou fei na dema. Yobe, dabai degedi o keme e dabai degedi kaha hebe kōu moloū dala kaha degemōu. Moso moso titiamōu sulugadamabeede tobou.

⁸ Ni ya, sa ta folouba, o kediā ni wou ma ya, die mosokou foloba, nimokou nale ta nejbabe, ni nalenou.

⁹ Sa kokou be, do o sasai bologouba, bolou degele iba, diamokou be, Godihā ni wolou dalalebe hafej degeliyode tobou ma.

10 Nj sa ta folouba, o kedia njime die mosokou wou ma folo ho fogou babe, nj mulu, sa kaha alikou tafalaguali kou gue tobou ma,

11 nj sa kofumaha duotele, ei abogou kuokou dala keme ei igile filaba, hobou fogou ile, nj midih kasagai milolou kaha degemou. Njou tawaibou, Godiha a sasai wolou dalalebe hafej degeliyode tobou ma.

12 A njimokou tobolou kuhe, uwage sawisie kelegebe, sa kokou be hagi dugulo, sa Sodomkou dugu sagai kegei dugulo mei. Hagi, sa ke tie o sasai kedia dugulo ile keme hagi hiyedo folodo.

*O sasai damaleyodele ili mei kediimokou be solou do hiyedo
(Matyu 11:20-24)*

13 Yesuha haba tobou, sa Korasinbou, sa Betsaidabou kele tie o sasai diama, njou tawaibou. A sa Tairbou sa Saidonbou kokou ile, midih gehe gehe, nj dihi kekokou milou gai sagai kenou tefele milou gai debabe, dia fi bohou ma, midih kasagai degele idi ke solou do degeliyodema hegibe, yukuei kasagai kama, dou kugulokou duweguei.

14 Kegei kaha, Godiha ta sale sawisie kelege, hagi njimokou hagua kogulobe, sa Tairbou sa Saidonbou kedia dugulo sagai kegei mei, hagi nj dugulobe hiyedo folodo dugulo ile.

15 Sa Kaperneam o sasai diama, nj njou sie hebele foguoba, hebenikou de fologale? Kegele mei, njime muguaba, o sasai tofigiedi sa kokou dalaguale.

16 Kegemou, Yesuha e dabai degedi o kediimokou haba tobou, o koyoha nj ta dubabe, eme ma tane dulu. O koyoha nj tobekou mugubabe, eme ane tobekou mugulu. O koyoha a tobekou mugubabe, eme Godi, a tobou mou haguei o kene tobekou muguluyode tobou.

O olou fei 72 kege kedia bohoulou ma haguasiei

17 Kegemou, o olou fei 72 kege, Yesuha tobou mou yai kedia sulugua dema, bohoulou ma haguasie felega, hohu dege tobolou i, Hiye O, ne huya ke duo kasagai kediame ei ta dulo idiyode tobolou i.

18 Yesuha diimokou tobou, age Tamabe hebeni tou fogou, mihikou fiyoumou dugube, dibie bila naj sa degeimou duguyodei.

19 Duma, a nele hiyedo njimokou nei kaha, nige beibou homogubou sasale abogouye tofou tofou makolonou Nele hiyedo kahage gofou degedi o Tamaha nele kene nige sasale gabalenou. Nj ta makolo mei.

20 Nj nele hiyedo kebou dalali, duo kasagai kedia nj ta dulo idi kokou hohu degedama. Godiha nj hu hebeni kuguo kokou nalagai dala kenou hohu degemabeede tobou.

*Yesuha hohu degemou, e Aye Godikou bolofeyode tobou
(Matyu 11:25-27, 13:16-17)*

21 Kelegebe, Duo Bolofeha degeiye, Yesuha hohu hiyedo degemou kou gue tobou, ma Aye, name agudiobou sa sibigebou olou fei kaha Hiye O. A namokou bolofeyode tobolou. Yobe, ne nele keme na tewe o kediimokou hehegili mei, haba o sasai, dio usie sisigo sagai dege dalagua kediimokou

nōu hehegiei kaha degemōu. Damalēdo, mā Aye, noŋu tagai sagai kenōu tefele degei.

²² Yesuhā haba kōu gue tobou, Aye Godihage bi olōu feibe mā dobogoŋu tagetōu kōu dogogu dala. E Dihibe o tae ta tewe mei. E Dihibe Aye Godi yoŋunōu si kōu tewe. Aye Godine o tae ta tewe mei. E Dihi yoŋubōu, haba o sasai, e Dihihā e Aye kōu hehegiei kediamōu si Aye Godibe kōu tewe.

²³ Kegemōu, Yesuhā bohōlōu mōu, e dabai degedi o kediamokōu nōu kōu gue tobou, nī dugudi sagai ke o ilo kedia dugubabe, diā hohō degelenōu.

²⁴ Kegei kaha, a nīmokōu tobolōu kuhe. Afu kōu guai o kedia deleigui kelegebe, habage-degele-duguo-tobōu di-obōu, hiye obōu sūdo kediage ifi nī dugulo ili koŋume, diāne dugulo sagai degele idi. Kenōu si diā ta dugulo ili mei. Nī dulo ili koŋume diāne dulo sagai degele i. Kenōu si diā ta dulo ili mei.

Yesuhā tā makaibe sa Samaria o tahā Juda o ta dogōu gu kokōu mā tobou

²⁵ Kegemōu, sawisiei ta Mosesā kuolōu yo du o tahā hagua, Yesu tefele dugulamōu yodu, Tisa, ame kageibasi, fi tofousogo tofolōu ke moloŋu?

²⁶ Kenōu si Yesuhā emokōu yodu, Mosesā kuolōu tā kahage kage tobolōu? Nā tā ke husōbe, kage tobou dugulou?

²⁷ O kaha Yesukōu tobou,

Nī Hiye O Godi tagalebe, nī solōu bōu nī duobōu nī fimajibōu kaha olōu feido tagamabeedei. *Lo 6:5*

Nā noŋusie tagadi sagai kenōu tefele, nogo diamokōu ne kegenōu tagayedei. *Wok Pris 19:18*

²⁸ Yesuhā emokōu tobou, nā tā dōdo tobolōu kemehe. Nā kege degeibasi, nā fi tofousogo tofolōu ke moloŋu.

²⁹ Kegemōu, kuolōu yo du o kahage yoŋu e fimajibe dōdoyodema Yesukōu hegilamōu kōu gue yodu, mā mogo eme koyo?

³⁰ Kegemōu, Yesuhā tā makai ta kōu gue tobou, o ta sa Jerusalem tōu fogōu mōu, sa Jerikokōu fogōu i. Imōu, hiyou moŋudi o kedia alikōu mogogōu dalaguali duguomōu tolōu mā wala i. Diā e yukuei olōu fei digisema, hiligedo womamōu, e tolonōu do alikōu kele tilamōu, diā fogōu yai.

³¹ Tilamōu, mogōu du daladi o tahā a keleya hagulugi dugube, o ke tilamōu duguo fogōu mōu mobolōu fiya fogōu i.

³² Kenōu tefei, o huṭi Livai o tahāne keleya hagulugi dugube, o ke tilamōu duguomōu, ene mobolōu fiya fogōu i.

³³ Kegemōu, sa Samaria o tahā aba ke hagulugi dugube, o woma fogōu ke tilamōu duguomōu, e solōu do hiyedo degei.

³⁴ E hagua, hafei dege bilo fiya duwoli, gusege huejibōu, tigi kolo huej gofoŋudobōu ke do kokōu sosōu guema tigigi. Tigigimamōu, e wai dōki tagetōu dogoguomōu malā ile, gabale tiadi mosō kodu felei. Folomōu, e do o ke bologuado wolōu delei.

³⁵ Sabiyamōu, ɛ sele bolou tamōu, moso obou kokou nelemōu tobou, na sele kofu malaba, do o kofu bologuado wolou dalayedei. A ile haguaba dugu, na sele kage mei degei debabe, a kenou tefele namokou bohoulou neleyode tobou.

³⁶ Kegemou, Yesuha Mosesha kuolou yo du o kokou yodu, na kage tawaiya? O kamadia kege aba haguasiei kediame koyohage o, hiyou mojudi o kedia woma fogou yai kebou de mogo degelou?

³⁷ Kuolou yo du o kaha tobou, o solou do dege dogou gu kahayodei. Kegemou, Yesuhage, nane ile, midihou kenou tefele degeyede tobou.

Yesuha Martabou Mariabou dilie mosokou ile duwei

³⁸ Yesubou ɛ dabai degedi obou dia yolugi, Yesu ɛ sa ta kokou felei. Sa ke tie sasai ta, ɛ hube Marta, ɛ Yesu wolou ilemou, ɛ sosou dia mosokou felei.

³⁹ Martaha ɛ malasai ta delei, ɛ hube Maria. Maria ɛ hagua, Hiye O Yesuha abogofu hafeido dege duwoli, ɛ ta tobolou ke dusua duwei.

⁴⁰ Martaha esofei nale dabai hiyedo degeligi, ɛ fi hiyedo mamou, Yesukou hagua, Hiye O, ma malasai eme dabai tou fogou mou, nale dabaibe a masofei degeli. Na keme tawaiyo mei? Nage ɛ a dogou guyede tobu.

⁴¹ Hiye O Yesuha ɛ ta sima tobou, Marta, Marta, nane hagi kagei kagei kokou fi hiyedo molu.

⁴² Kenou si nane fi tanou fei mayedei. Bi Mariaha mou lamou degeli keme bolofeido. Kegei degemou, dage keme hobou akogudamebeede tobou.

11

Yesuha diho baga tobou di midihou ke hegi (Matyu 6:9-15, 7:7-11)

¹ Sawisiei ta, Yesuha sa ta kokou diho baga tobolou duwei. E diho baga tobou mei degeimou, ɛ dabai degedi o taha emokou kou gue tobou, Hiye O, na ei diho baga tobou di hegi, afu Jonha ɛ dabai degedi o kediamokou hehegiei sagai kege.

² Kegemou, Yesuha diamokou kou gue tobou, ni Godikou diho baga tobolou be, kou gue tobou ma, Aye, ne hube Godi, ei ne hu bolodo ke hebele fogulamou. Na hagua, ei wolou dala.

³ Na sawisiei olou fei eimokou nale ne.

⁴ Ei midihou kasagai o ilo kedia eimokou milou di ke gebe meiyodedi kaha degemou, nage midihou kasagai ei milou ga idi ke gebe meiyode. Tefele dugu ta eimokou hagubabe, na akogogue.

⁵ Kegemou, Yesuha diamokou haba ta makai ta kou gue tobou, ni o taha huliamedo ile, ɛ mogo taha mosokou foloba, mogo, na a ou si kamadia kege ne,

⁶ ma mogo ta ɛ ahukou gedo hagua, ma mosokou feleiye, a nale nele meiyode tobolou.

⁷ Kegeiba, o mosoḍu tila kaḥa sima tobolōu, na amokōu dabai hiyedo neḍa. Abōu ma sisigobōu eibe a tefema kōu tiasigei kaḥa. A haguaba, namokōu nale nele sagai mei.

⁸ A nimokōu tobolōu kuḥe, moso obōu kaḥa kōu dafaleye, kenōu si e haguaba, bi kagei, e mogoha tagali keme e nele. Yobe, ege kōu nele dafaiye, kenōu si e mogoha hiligedo haguismōu tobou kaḥa degemōu, e kuhe nele.

⁹ Kegei degemōu, a nimokōu tobolōu kuḥe, ni bi ta mōu laba, Godikōu diho baḡa tobōu babe, e ni yodulu keme nimokōu nele. Ni koubabe, ni dugulo. Ni adikōu kogoubabe, ege a tefei ke nimokōu soḡugolōu.

¹⁰ O koyoha Godikōu diho baḡa tobolōu yodumōu be, e moḡudi. O koyoha kōumōu be, e dugudi. O koyoha adikōu kogoumōu be, Godihage emokōu a tefei soḡugōu diyode tobou.

¹¹ Aye diama, ni kile o tae e dihiḥa e ayekōu miye ta neyedema yodubabe, e ayeḥage bei kasagai ta de mala nele? Kegele meido.

¹² Haba dihi kaḥa e ayekōu sio ho neyede yodubabe, e ayeḥage homogu de mala nele? Kene kegele meido yode tobou.

¹³ Sisigo aye diama, nime midihō kasagainōu kōu milōu ga idiye, kenōu si ni sisigokōu be nale bolofeinōu nele idi. Kegemōu, ni tewe, ni o taḥa ni Aye hebenikōu duwo kokōu Duo Bolofei ke neyedema yodubabe, ni Ayeḥage hohō hiyedo dege, o kokōu neḡdade tawale ile.

O ilo kelege Yesube Belsebulbōu de dabai degediyode tobolōu i (Matyu 12:22-30; Mak 3:20-27)*

¹⁴ Kegemōu, Yesuḥa duo kasagai, ta mei degei o kaḥa duledu dala ke igile muguomōu, duo kasagai ke fogōu i. Fogōu imōu, o ke ta fua tobōu mōu dulo kesigile i.

¹⁵ O ilo kediage Yesuḥa duo kasagai igiseli keme duo kasagai kediḡ hiye o Belsebulḥa neleyenōu degeliyode tobolōu i.

¹⁶ Haba o ilo kediḡ Yesu tefele dugulamōu kōu gue tobolōu i, na midihō geḥe ta milōu ba dugubasi, eige name Godihḡ tobōu mōu, hebenitōu ge hagueidade tawaleyode tobolōu i.

¹⁷ Kenōu si Yesuḥa die fimai olōu fei ke tawalemōu, diamokōu tobou, sa ta obiyei kediḡ dioḡusie fileba biyoubabe, sa kele obiyei keme makolo. O sosōu tanōu yene dioḡusie fileba biyoubabe, sosōu keme dioḡusienōu makoloyode tobou.

¹⁸ Kenōu tefei, Tamaha e obiyei fileba, diame bologua ta dalaguale mei. Niḡe ame Belsebulḥa neleyenōu duo kasagai igiseliyodili kaḥa degemōu, a kuhe tobolōu.

¹⁹ A duo kasagai igiseli keme damale Belsebulḥa neleyenōu igiseli debabe, haba ni mogo diame koyoha neleye duo kasagai igisele iya? Ni yaba, diamokōu kege yodubabe, diage ta ni tobolōu keme doḡdo meiyode tobolōu ile.

²⁰ Kenōu si Godihḡ neleya ke, a duo kasagai igiseibabe, ni kōu gue tawama, Godihḡ wolōu daladi keme nimokōu kōu haguei daladade tawama.

* 11:13 11:14 Belsebul e ḥu tabe Tama.

21 O neleđo taħa aweki gofoŋudo ta toloŋu ba, e moso dia dalababe, e bimaj mosodu dala keme o tae ta hiyou moloŋu mei.

22 Kenou si o ta, e nelebe hiyedo kaha hagua fele biyama mei degeiba, moso obou kaha awakibou, biyadi bi olou fei ke hiyouye moŋuma fogou ileba, e mogo diamokou fima mei degeiba, moso obou keme nele dege biyadi bi olou fei mei degele.

23 Yesuha haba tobou, o ma mogo mei keme amokou ho maj o. O koyoha a dogou guo o sasaj kefeiyo mei, keme o sasaj atiladi o.

*Duo kasagai e haba bohoulou ma haguei
(Matyu 12:43-45)*

24 Yesuha haba kou gue tobou, duo kasagai taħa o ta tou fogou fogou ilemou, fafagai sa kokou misiholo timou ka sieiye, kenou si e moso ta duguli mei. Kegemou, e kou gue tobou, a bohoulou ma ile, moso mayoŋu hiyafogou haguei kokou ile foloyode tobou.

25 Bohoulou ma hagua, e mosokou folomou dugube, moso keme kofai tigima similou dalamou dugu.

26 Kegeimou, e haba ile, duo kasagai dolo kasagaido olou fei dioyosi kege wou ma haguamou, moso kokou fologa deleigui. Kegemou, o keme yoŋu yufi kasagai dege delei ke fogou mou, ifibe dolo kasagaido degei dala.

O kadegei o kedia hohu hiyedo degeiya?

27 Yesuha kege tobolou tafalamou, o sasaj kefei kilege sasaj taħa emokou kou gue haguisa tobou, sasaj na mala felemou, bu nei kahage hohu degedei.

28 Kenou si Yesuha kou gue tobou, o sasaj Godiha ta dulo seselibe, hohu degemabeedei.

*O ilo kediage Yesuha midihou gehe ta milou yedele i
(Matyu 12:38-42; Mak 8:12)*

29 Yesuha egei tobolou dalamou, o ilo kelene haguasie kefeguomou, suudo degeimou, e diamokou kou gue tobou, ifi kou bou gebe o sasaj kedia midihou doudo mei kenou milolou dalagua. Diage midihou gehe milou ba dugulamou degele iliye, kenou si midihou gehe ta milou ba dugulo ile mei. Midihou gehe, o Jonaha dugu sagaj kenou tefele dugulo ile.

30 Yobe, afu Jonaha sa Ninive o sasaj kediamokou hegibe, Godiha e tobou mou haguei ke hegi. Kenou tefele, O Kedia Dihiha ifi kou bou ge dalagua o sasaj kediamokou hegilebe, eme Godiha tobou mou haguei ke hehegile.

31 Haba sawisie Godiha ta sale kelegebe, sa aso mulu figi ilo ke wolou daladi sasaj* ene ta sale kokou tafalali, ege ifi kou bou ge dalagua o kedia ta sale. Yobe, eme sa ahudo, aso mulu kaha figi ilo kokou daladi sasaiye, hiye o Solomonha tewe bolofei ke du haguei. Kenou si o ta ifi nibou de dala, eme Solomon gabai.

32 Sawisie Godiha o sasaj ta sale kelegebe, Ninive* o sasaj kedia ta sale kokou tafalaguali, diage ifi kou bou ge dalagua o sasaj ke ta sa ile. Yobe,

* 11:31 11:31 1 King 10:1-10 * 11:32 11:32 Jona 3:5

Ninive o kediame Jonaha egei tobou mou dulomou, fi boholou i kaha degemou. Kenou si o ta ifi nibou de dala, eme Jona gabai.

Dihobe tou ha kamai
(Matyu 5:15, 6:22-23)

33 Yesuha haba kou gue tobou, obe kamai dou migiemou be, mala womogou diyo mei. Bilika hayedu dogogudiyo mei, moso tama kele dogogudi, o mosokou felije, kamai hoho ke dugumabadomou.

34 Ne dihobe ne tou ha kamai. Ne dihobolo dalabasi, ne tou olou feibe hohoyenou dalaba dugulo. Haba ne dihokasagai degeibabe, ne tou ne olou fei huliya degei dalaba dugulo.

35 Kegei degemou, nou tawaibou, kegeligi hoho ne duledu dala keme somouba huliya degeiye.

36 Ne tou be huliya degei ta dala mei, hohoyenou dalabasi, ne duledube hoho hiyedo, kamai douye hohogudi sa degei kaha dalaba dugulo.

Yesuhage Farisi obou, kuolou yo dulo i obou kediame midihokasagai milou ga idiyodei
(Matyu 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 20:45-47)

37 Yesuha egei tobou ma mei degeimou, Farisi o taha emokou, na abou de ma mosokou nale na de ile? de yodu. Kegemou, Yesuha o kaha mosokou ile folo, nale nala duwei.

38 Nala duwoguali, Farisi o kaha dugube, Yesube dobogou bigili mei nale nala duwomou duguomou e fi hiyedo mai.

39 Kenou si, Hiye Oha emokou tobou, Farisi o diama, nime ni kopebou mekibou be tagetou nou bigile idi. Duledube sibigi hiyedo dalaye, kenou si ni ta bigile idiyoy mei. Nebe, ni duledune sibigi dala. Keme kou gue, bimai duguo tagadi midihobou, haba midihokasagai gehe gehebou sudo amamai dala.

40 Totou degele i o diama, o bimai tagetou milou gai o kahage, haba duledu milou gaiyode tobou.

41 Kenou si meleki foudu dala keme o bi mei kediamokou solou do nema. Ni kege degeibasi, nime Godiha dihile kele sibigi ta dalale meiyode tobou.

42 Farisi o diama, niou tawaibou. Yobe, ni kasalabou, sou bou, segei daga dagabou olou fei ke kefema dogoguemou i olou fei 10 kege dalaguamou be, tanou ta malamou, Godikou nele idi. Ha, midihobolo ilo kelebe ni totou degele idi. Keme doudo midihobou, Godikou hoho degedi midihobou de. Midihobolo ke degeide degema. Midihobolo, ni kou degele idi kene tou fogou dama.

43 Farisi o diama, niou tawaibou. Yobe, nime egei mosokou fologamou be, egei tobolou o ke hafeido dege duwogualenou tagale idi, o sasai kediage nime hubou odade tawamabadomou. Kefegudi sa kokou suluguadine, oe ni duguo agali bolofeyodele ile ke tagale idiyode tobou.

44 Niou tawaibou. Nime tei kou widama womogou fogou ke sa degei. Obe tageya kou ima haguama dele idiyoy, kenou si sa keme tei widagai sadade tawale idiyoy meiyodei.

⁴⁵ Moseshā kuolōu yo du o tahage tā ke dulomōu, kōu gue tobou, Tisa, nā tā kegei ke Farisi o kediamokōu tobolōu be, nā eimokōu ne bōu basia tobolōu keheyodei.

⁴⁶ Yesuhā tobou, kuolōu yo dulo i o diāma, nīōu ne tawaiōu. Nī bi hagi dege tigama, o sasai kediamokōu mādi* keme diā hebele sagai meiyē, kenōu si diā hagi ke hebeli keme nīōu ge ta dogōu gulo idiyo mei.

⁴⁷ Nīōu tawaiōu. Nī kōu guai o kediage habage-degele-duguo-tobōu di-o woumōu tofigieimōu, widagai sa keme nī simiolōu idi.

⁴⁸ Nī kege degedi kahā hegilibe, afu kōu guai o kedīa degedi keme nīne boloyodele ili. Yobe, diāge habage-degele-duguo-tobōu di-o kedīa woumōu tofigile iye, kenōu si ifibe nīge widagai sa kelebe simiolōu idiyode tobou.

⁴⁹ Kegei kahā degemōu, tewe hiyedo o Godihā kōu gue kōu tobou, ā tobōu ba, habage-degele-duguo-tobolōu-idi-obōu, tā-bolofei-malā-suluguadi-obōu kedīa o sasai kediamokōu ya, egei tobolōu ile. Kenōu si o kedīage diāme ilo kele makoma wouba tofigile.

⁵⁰ Kegemōu, ifi kōu bōu ge dalagua o sasai kedīa hebe kasagai moloūbe, habage-degele-duguo-tobōu di-o kedīa woumōu tofigiei kahā hebe kasagai ke moloū. Yobe, Godihā sa sibige koū milōu kelege yomogōu mōu, obe Godihā dabai degedi o kedīa woumōu tofigiemōu hagulugi ifi kuhe.

⁵¹ Woumōu tofigiemōu hagueibe, yomogōu diā Abel woumōu tolo i kelege tofogōu haguabe demōu, Sekaraia ē wala imōu tolo i. Sekaraia, ē wala imōu tolo ibe, gali sidi mosō ilokōu dalamōu, ha Godihā mosō ilokōu dalamōu, duo kele wala imōu tolo i. A nīmokōu tobolōu kuhe. Ifi kōu bōu ge dalagua o sasai kedīame midihō kegei kahā hebe kasagai ke moloūyode tobou.

⁵² Kuolōu yo dulo i o diāma, nīōu tawaiōu. Yobe, Godihā tā tawalamōu fologadi mosō kahā abe nīōu tefegu dala. Nīme mosō kodu ta fologadiyo mei, haba oye fologala deimōu be, nīge akogulo idiyode tobou.

⁵³ Yesuhā kege tobōu ma mei degemōu, mosō ke tōu fogōu imōu, Farisi o kedīabōu, kuolōu yo dulo i obōu kedīa gofōu hiyedo degemōu, emokōu tae biyamōu, tā kagei kagei emokōu yoduga i.

⁵⁴ Diā tā ē tobolōu ke tefele duguoba, ē kuhe tā sa ilamōu degele i.

12

*Farisi o kedīa die ogōu gadi midihō kokōu be nīōu tawaiōu
(Matyu 10:26-27)*

¹ Yesuhā kele dalamōu, o sūdo haguasie kefeguomōu, o yogo diā kati tageyane tofōu tofolōu i. Kegemōu, ē yoū ē dabai degedi o kediamokōu boholōu mōu tobou, Farisi o kedīa die ōu sidi mola* keme nī moūye. Keme diā tēnōu bolofei degega suluguadi ke tobolōu.

² Bi olōu fei mogogou dala keme habage kōu tamā degele. Tā olōu fei mogogou dala kene habage tamā degeiba, o kedīa kōu duloba tawale ile.

* **11:46 11:46** Bi hagi keme kuolōu, o kedīa o sasaiye sesemabeedema mā idi ke tobou. * **12:1 12:1** Ōu sidi mola keme Tok Pisin taege 'yis'. Ōu sagai be mola kebōu de simōu, hiye degedi.

3 Kegemōu, tā nī huliame tobolōu i keme, o sasaj kediage agali kōu dulo ile. Tā nī mosoduge amafeinōu tobolōu i keme, o kediage moso tagetōu tafalaguali hiligedo kōu tobolōu ile.

*Obege Godikōu nōu gue degema
(Matyu 10:28-31)*

4 Yesuhā kōu gue tobou, mā mogo diāma, a nīmokōu kōu gue tobolōu, o tae nī wouba tolo kokōu be hobōu gue degedama. Keme tōu nōu makoma, habage diā degelebe ta dala mei.

5 Kenōu si o nī gue degelebe a nīmokōu tobolōu kuhe, nī Godikōu nōu gue degema. Enōu si o walaba doulukōu hebele filale nele hiyedo dala. Damaledo, a nīmokōu tobolōu, Godikōu nōu gue degema.

6 Nī tewe, obege dibie sio houyosi kegebe, tei sele dio bolouye mamōūdiye, kenōu si Godihage sio huyadefei kediame tanōu fei ta totōu degediyo meido.

7 Kenōu tefei, Godihage nī widio towe tanōu tanōu olōu feido keme kōu husoūmamōu, nī tanōu tanōu defeido kōu tewe dala. Nī hobōu gue degedama. Nīme sibige hiyedo, sio sisigefei ke gabama felei dala.

*Dige dibe Yesuhā sosōu dalayode tobolōu be, hobōu gue degedame
(Matyu 10:32-33, 12:32, 10:19-20)*

8 Yesuhā kōu gue tobou, a nīmokōu tobolōu kuhe, o koyohā o sasaj dihiile kokōu, ame Yesuhā sosōu yode tobōu babe, O Kediā Dihihane Godihā esol o kediāmokōu, o koūume mā biyode tobolōu.

9 Kenōu si o koyohā o sasaj dihiile ame Yesuhā sosōu meiyodeibabe, O Kediā Dihihane Godihā esol o kediāmokōu, o keme mā bi meiyodele.

10 O tahā O Kediā Dihi emokōu tā kasagaj dege tobōu babe, Godihage gebe meiyodele. Kenōu si o koyohā Duo Bolofei huyafei degeibabe, Godihage midihō keme ta gebe meiyodele mei.

11 O kediā nī wōu ma hagua, egei mosoduge nīmokōu yodugoubabe, hobōu gue degedama. Gamani obōu, hūbōu obōu kediā dihiile kokōu tefegieba tā salaba degeibane, hobōu gue degedama. Haba, nige, ei kage sima tobolōu deba fi hiyedo madama.

12 Yobe, sawisie kelegebe, tā nī kage tobolōu keme Duo Bolofeiha nīmokōu kōu hehegile kahā degemōu.

Tā makaibe selebōu o kahā totōu degei midihō milou kokōu mā tobou

13 O sasaj sūdo kefei kilege, o tahā Yesukōu kōu gue tobou, Tisa, nā mā eyekōu tobōu ba, ele aye teihā bimaj fileba, ilo kele amokōu neyede tobou.

14 Kenōu si Yesuhā emokōu yodu, kagelou? Koyohage ame nele tā sai fidi oyodema makalou? Nele aye teihā bimaj ke file keme mā dabai meiyode tobou.

15 Kege tobōu mamōu, e o sasaj kediāmokōu tobou, nīōu tawaiōu, bimaj kagei kagei duguo tagadamabeedei. Bimaj kahage nī fi tofousogo tofolōu ke ta moloū meiyode tobou.

16 Kegemōu, Yesuhā diāmokōu tā makai ta tobou, selebōu o tahā e hebe hai segei folo sibige hiyedo majyodei.

17 Sibige hiyedo moṃmōu, o kaḥa duguo fimaj, a kagele? Aṃe segei dogogulo mosoḃe ta mei.

18 Fimaṃmōu tobou, a kōu gue degele, a ma nale segei dogogudi moso olōu fei igisemaba, haba moso hiye geḃe togogale. Togogamaba, ma segeibōu, ma bimajbōu olōu fei keme ma moso ke togogai kodu kefema dogogule.

19 Mei degeba, a mayoṃusie kōu gue tobolōu, a degeiye bolonōu degei. Ma nale segeibōu, ma bimajbōu olōu fei kaḥa bolodo dalalebe, sadebe sudo mei degele kaḥa, aṃe misiholo duwoli, nalebōu huejbōu hiyedo nalaba, hohobolōu duwolo.

20 E kege fimōmōu, Godiha o kokōu tobou, name totōu degei o. Ifi huliamebe name tolo ile. Ne nalebōu ne bimajbōu olōu fei ke kefei dalabe, o koyoha moloṃu? de yodu.

21 Yesuha haba tobou, bimaj hiyedo yoṃunōu kefedi o kokōu ke sagainōu hagua kogulo. O kegei keme Godiha dihile kele mabōu sa degei dala.

Di hagi duguoba, fi hiyedo maḃame
(Matyu 6:25-34)

22 Ta makai ke tobōu ma mei degeimōu, Yesuha e dabai degedi o kediamokōu kōu gue tobou, a nimokōu tobolōu kuḃe, ni sa sibige kuokōu dalalibe, eibe nale kagei nale deba fi hiyedo maḃama. Niōu ni tōu guebōu ne, eibe yukuei kagei mala kalē deba fi hiyedo maḃama.

23 Ni fibōu ni tōu bōu debe sibige hiyedo. Bologuado daladibe, nale nala idi kenōu mei. Haba ni tōu ye bolō degedibe, yukuei kaḃi kenōu mei.

24 Ni sio kediamē tawama. Diame segei sogoma kefegulo idiyo mei. Diā nale dogogudi moso meiyē, kenōu si Godiha diamokōu nale neḃi. O nime sibige hiyedo, sio gabama folodo dalagua.

25 O koyo na sa sibige kuokōu tofolōu kokōu fi hiyedo moḃbabe, na de sasado dege tofolōu? Kegele meido.

26 Nime sa sibige kuokōu ta tofousogo tofolōu meiyē, haba kagemōu ni sa sibige bimaj kokōu fi hiyedo ma idiya? Kegeḃama.

27 Ni hebe fi ke defeido duguma. Hebe fi kaḃage kage folodiya? Diā dabai hiyedo degediyo mei. Yukueine milōu diyo mei. Kenōu si a nimokōu tobolōu kuḃe, afudo, hiye o Solomonaḃage yukuei bolofeido kenōu kaḃiye, kenōu si hebe fiyege Solomonaḃa similoḃ keme gabai dala.

28 Hebe fi Godiha similoḃ keme ifi kōu dalaguaye, idiba o taḃa diafigima, doulukōu sile. Ni damaleyodeibe kageimōu huyadefei dala? Nime hebe fiḃe gabai dala kaḃa degemōu, Godihaḃe nimokōu yukuei nele.

29 Nige, eibe nalebōu huejbōu debe kagei ke nale deba fi hiyedo maḃama.

30 Sa ta o kediaḃ bi olōu fei kegei kōu moloṃuyodema ka idi. Ni Ayeḃage ni bi kegei ke olōu fei malaḃa, bologuado dalale keme e kōu tewe.

31 Kegemōu, nige ni Ayekōu, na ei wolōu dalayede tobōu basi, ege bi kegei kene nimokōu neleyode tobou.

Bi bolofei kefedi midihō
(Matyu 6:19-21)

³² Yesuhā ē dabai degedi o kediāmokōū haba kōū gue tobou, o diāma, nīme wai sipsip sã degei, sũdo mei. Nī gue degedama, nī Ayeħã kōū gue kōū tobou, ă o sasã wolōū dalalebe, nīne wolōū dalaleyodei kaħã degemōū.

³³ Nī bimã kuokōū dala ke sele tiga moŋumaba, sele ke o bi mei o kediāmokōū fima. Nī ye, toto kasagã degediyo mei ke moŋumaba, bi bolō bolō hebenitōū dala ke, ye kokōū sama. Hebenitōū be, bi ta mei degediyo mei. Hiyou moŋudi oe ta folo moŋudiyo mei. Matayene ta nale mei.

³⁴ Nīne sa bi bolō bolō dala kokōū nōū dalaguale sagã degele ile.

*Dabai o bolōdo kediã ama dalaguadi
(Matyu 24:42-44)*

³⁵ Yesuhā ē dabai degedi o kediāmokōū haba kōū gue tobou, nī yukuei kaibe tōū dege bolōū mã fiyatiye hiligebe, kamã dou migie ama dalaguama.

³⁶ Nīme hiye o taħã ē dabai degedi o sã degei. Die hiye o keme ē mogo ta sasã hulo kaħã dowo nale nalã ili kokōū i. Fogōū imōū, ē dabai degedi o kediã die hiye o ke bohōlōū mã hagualedademōū, ama dalagua sagã, nīne kenōū tefebeba ama dalaguama. Hiye o kaħã haguaba, adikōū kogoubabe, diã a totodo soŋugolōū ile.

³⁷ Hiye o kaħã haguaba, ē dabai degedi o kediã yogōū gua tieli mei, baha duwoguaba dugubabe, dabai o kediãme hohō hiyedo degelenōū. Ǻ nīmokōū damalēdo tobolōū kuħē. Hiye o kaħã ē yukuei ka tōū dege bolōū mã fiyatiye hiligebe, diāmokōū be, nī duwoguaba, ă mayoŋunōū nīmokōū nale neleyode tobolōū.

³⁸ Hiye o kaħã huliãmedo hagua de, ha, sabiyala degeiba hagua fele de deiye, ē dabai degedi o kediã yogōū gua tieli mei baha duwoguaba dugubabe, diãme hohō hiyedo degelenōū.

³⁹ Nī kōū gue tawama, mosō obōū kaħage hiyou moŋudi o taħã haguale keme kōū tewe debabe, yoŋu akoguo tafalaba, hiyou moŋudi o ta fele mei.

⁴⁰ Nīne defejido ama dalaguama. O Kediã Dihi ē hagualebe, nī ta tawaiyo mei kelege, ē kuhe hagualeyode tobou.

*Tã makai be dabai o bolōbōū kasagãibōū kokōū mã tobou
(Matyu 24:45-51)*

⁴¹ Pitahã tã makai ke dulomōū, Yesukōū kōū gue yodu, Hiye O, nã tã makai ke tobolōū be, eimokōū nōū tobolōū? Haba, o sasã olōū fejido tobolōū? de yodu.

⁴² Hiye O Yesuhã tobou, o fimã bolōdo, dabai defej bologuãnōū degedi keme hiye oyege ē dabai o kediã dia dalali, diāmokōū nale yoŋu makai kegenōū fiyadeba makale.

⁴³ Kegeba, hiye o kaħã ile, bohōlōū mã hagua feleba dugu, dabai dia daladi o kaħã dabai bologuã degele dalaba dugubabe, dabai dia daladi o keme hohō degelenōū.

⁴⁴ Ǻ nīmokōū damalēdo tobolōū kuħē. Hiye ohage ē bimã olōū feibe o kegei kaħã dia dalayadeba makale.

45 Keṅōu si, dabai dia daladi o kahage e hiye obe toto haguale meidade tawaleba, dabai obōu, dabai sasajibōu kedia woma, nale hiyedo nalaba, tigi kolo huej gofoṅudobōu de nolugi, fi totōu degeibabe,

46 e hiye ohā hagualebe, sawisie e ta tawali mei, aso diho e ta tawali mei kelege haguale. Haguaba, dabai dia daladi o ke bōu basiado makoma, damaleyodele ili mei o kedia sakōu dogōu guba, o kegele i o kediabōu de dalale.

47 Damaledo, dabai o ta e hiye ohā tagaibe e kōu teweye, keṅōu si eme dabai totonōu degeiyo mei debabe, o kegeli keme, e hiye ohage tigi dofōu ye hiyedo wolo.

48 Dabai o tanōu ta e hiye ohā tagai keme ta tewe mei, o kaha midihō kasagai milōu babe, e hiye ohage eme tigi dofōu ye huyadefei wolo. Damaledo, o koyohā bi sūdo moṅu debabe, e bi bohōlōu sūdo nele. Hiye Ohā o takōu bi hiyedo nej debabe, o kahage o sasaj hiyedo dogōu gulo nele.

Yesuha hagua degeiye, o sasaj fi tanōu mei, fileba bolṅu degele (Matyu 10:34-36)

49 Yesuha haba kōu gue tobou, a hagueibe, sa sibige kuokōu dou mala haguei. A tagalibe, dou keme toto fuaba wobolōu dalale ke tagali.

50 Keṅōu si keme you, ame abukōu kōu tolo ileba hobōu. A tolo keme a fafeleya degele ke sa degeinōu. A ke dia dalali, hagi hiyedo dugulu.

51 Nige a sa sibige kuokōu hagueibe, biyadi ke akogulamōu hagueiyade tawale ili? Kege mei. A nīmokōu tobolōu kuhe. A hagueibe, o sasaj fi tanōu mei, fileba bolṅu degelamōu haguei.

52 Ifi yoma ke ilebe, moso tanōu kaha sosō olōu fei houyosi kege kedia dioṅusie fileba, ho male. Kegeiba kamadia kedia bolṅu kokōu ho moṅuba, haba bolṅu kediliene kamadia kedia mokōu ho moṅuba dele ile.

53 Dia duo kile filebe, oe e o dihikōu ho moṅuba, haba e dihihane e ayekōu ho male. Sasaiye e sasaj dihikōu ho moṅuba, haba e dihihane e adiōu kōu ho male. Sobōu deye e o dihihā sasajkōu ho moṅuba, haba e o dihihā sasajhane e maḥa adiōu kōu ho male.

Yesuha degegadi kaha yo keme o sasaj kedia ta tawale ili mei (Matyu 16:2-3)

54 Yesuha o sasaj sūdo kedia mokōu kōu gue tobou, mabi kaha aso muluya ke felejimōu duguomōu be, kelegenōu nige hueibe taladiyode tobolōu imōu, damaledo hueibe toulu.

55 Haba ni wi neledo kaha aso mulu figiya ke hagumōu duguomōu be, ifibe aso difi gofoṅudo degeleyode tobolōu imōu, damaledo aso difi hiyedo degeli.

56 Njime taenōu tobolōu idi o. Ni mihibōu agudiobōu kokōu dugulo idibe, sa bolṅu degele sagaj, sa kasagai degele sagaj ke kōu tawale ili. Kageiye, dabai a kōu lege degegadi kaha sibige keme ni totōu degele iya? de yodu.

O taha na ta salaba degeibabe, na ebōu de hagi ke doususu (Matyu 5:25-26)

⁵⁷ Yesuhā haba kōu gue tobou, kageimōu nje midihō njoū milōu ladi keme bolō, ha, kasagaj de fima iyo mei?

⁵⁸ O tahā nā tā salaba wolōu ibabe, nā aba iligi, toto ebōu de hagi ke doususuyede tobōu. Kege ho fogōu babe, o kahā nā wolōu ile, tā sai fidi o kokōu folouba, haba tā sai fidi o kahā nā wolōu ile, kasamane o kokōu folouba, nāme didiō degele.

⁵⁹ A nīmokōu tobolōu kuhe, nā didiō degeibabe toto tōu fogōu fogōu ile sagaj mei. Noŋu kege dalali, didiō degei ke telemale kahā dowo ke olōu fej sibima mei degeibasi telema ile.

13

O koyohā fi bohōu ho fogōu babe, eme makoma mei degele

¹ Yesuhā tobōu ma mei degeimōu, o ilo kelege emokōu tobolōu i, sa Galili o ilo kedia gali sile, Godikōu neimōu, Pailathā ē ami o kedia mokōu tobōu mōu, o kedia woumōu tofigile i. Woumōu tofigieimōu, die kafeibe gali si tagetōu sōu guyode tobolōu i.

² Tā ke susulo imōu, Yesuhā diāmokōu kōu gue yodu, ni tawalibe, sa Galili o kedia me midihō kasagajido ke milolōu idi kahā degemōu, diā kuhe tofigile i? Ni tawalibe, Galili o ilo kelebe midihō kasagaj milolōu idiyō mei?

³ Kege meido. A nīmokōu tā doūdo tobōu ladi, ni fi bohōu ho fogōu babe, nīne diā makei sagaj kenōu tefele makolo.

⁴ Nebe, huej hieji Siloam hafeji dege meo fogoga togomōu felei sasado ke gobolōu mā fiamōu, o olōu fej 18 kege woumōu tofigile i. Ni tawalibe, o kedia, midihō kasagaj diā milolōu idi kahāge sa Jerusalem o ilo kelebe gabai dala?

⁵ Kege meido. A nīmokōu tā doūdo tobōu ladi, ni fi bohōu ho fogōu babe, nīne diā makei sagaj kenōu tefele makolo.

Tā makaibe hebe kolo mađiyo mei kokōu mā tobou

⁶ Yesuhā tā makai ta kōu gue tobou, o tahā kiyou hou ē hebe haimikōu sogoma fogōu ile dala dema, bohōu mā hagua fele dugube, hebe kiyoubē kōu feleiye, ka dugube, sibige ta malī mei dugu.

⁷ Duguomōu, ē yoŋu ē dabai degedi o kokōu tobou, nā dugu, ā kiyou kolo ka haguadibe, sadebe kamadia kege mei degeimōu ka haguadiye, sibige ta malī meinōu dugudi. Kegei degemōu, nā hebe kiyou koŋu ha muguyedei, mihi kolo gusege ke mōu yoŋuwa mei degeiye domōu.

⁸ Dabai degedi o kahā sima kōu gue tobou, hiye o, yoŋu kege tafalali, sadebe tanōu ta kahā duo kelege ā hebe kiyou kahā yelemōu mihi dama bologuāma, wai bulumakou guabōu de tiagewoma fogolōu.

⁹ A fimolūbe, sadebe ta kahā sibige moūbabe bolō. Sibige mā ho fogōu ba hobōu, nā kuhe ha muguyede tobou.

Misiholo duwodi sawisie kelege, Yesuhā sobōu de ta sagi do ke bologuomōu bolō degei

10 Misiholo duwodi sawisieie kelege, Yesu e egei moso ta kokou ile folomou, o sasaj kediamokou Godiha ta hehegiei.

11 Kokou be, sobou de ta, e sagi balemanou siadi sobou de, ene kele delei. Duo kasagaiye tolou deleibe, sadebe olou fei 18 kege mei degei, e balemanou siadi.

12 Yesuha sobou de ke duguo haguismou hagumou, emokou kou gue tobou, sobou de, ne sagi dobe a bologuomou, name bolu degeli kuhe.

13 Kege tobou mamou, sobou de kaha widiletou dobogou dogogumou, kelegenou sobou de kaha hagua dou dege tofolou mou, Godiha hu hebele fogu.

14 Kenou si, egei moso dia daladi o kaha gofou degei, Yesuha sobou de ke misiholo duwodi sawisieie kelege bologuomou, bolu degei kaha degemou. O kaha gofou degemou, o sasaj kediamokou kou gue tobou, sawisieie walajyosi kege kelegenou dabai degedi. Ni do bologuale tagaibabe, ni kelegenou haguasiema. Misiholo duwodi sawisieibe do bologuale sawisieie meiyode tobou.

15 Kegemou, Hiye O Yesuha sima kou gue tobou, nime taenou tobolou idi o. Misiholo duwodi sawisieie kelegebe, ni olou fei wai mosokou ya, wai bulumakoubou, wai dokibou fifiyou guema wou ma yamou, dia huei nala idi.

16 Sasaj kounou si, eme Abrahamha e huti, eme Tamaha tolou deleibe, sadebe olou fei 18 kege mei degei. Age eme misiholo duwodi sawisieie kelege bologalenou, tabou mei.

17 E kege tobou mou, o gofou degeli kedia sidifi degele i. O sasaj kedianou si hoho degele i, e midihou bolofei ke milou golu kaha degemou.

Ta makaibe nale mastet ho kokou ma tobou
(Matyu 13:31-32; Mak 4:30-32)*

18 Yesuha kou gue yodu, Godiha o sasaj wolou daladi midihobe kagei? Ta makaibe age kagei kokou ma tobolou?

19 Godiha o sasaj wolou daladi midihou keme nale mastet ho sagaj kegei, o taha tou ma ile sogoma fogou i sagaj kenou tefei. Nale mastet hou kaha folomou hiye degemou, hebe sa degei tafalamou be, sio kedia haguasie, hebe kaha go kokou bi togolo idiyode tobou.

*Ta makaibe ou sidi mola kokou ma tobou
(Matyu 13:33)*

20 Yesuha haba kou gue yodu, Godiha o sasaj wolou daladi midihou kaha ta makaibe age kagei kokou ma tobolou?

21 Godiha o sasaj wolou daladibe, ou sidi mola sa degei, sasaj tae mola ke mala, ou sagaj kebou de tiagewoma fogou mou dalali, younou fofamou hiye degedi sagaj kenou tefei.

*Ni ya, a huyadefei kodunou fologama
(Matyu 7:13-14, 21-23)*

* 13:17 13:18 Obe nale nalomou be, nale mastet muguomou, sebe degeimou kuhe nadi.

22 Yesuhā sa Jerusalemkōu idi aya ke iligi, sa tanōu tanōu a figiya dala keleya ke egei hehegiemōu i.

23 Aba imōu, o tahā emokōu yodu, Hiye O, Godihage o ilonōu mamoloŋu? E diamokōu tobou,

24 nī neledo dege ka iligi, a huyadefej kodunōu fologama. A nīmokōu tobolōu kuhe, o sūdo a huyadefej kodu kōu falamōu degele iliye, kenōu si dia ta folo sagaj mei.

25 Moso obōu kahā a kōu tefegu dalaba, nī hagua bobotigikōu tafalaguali, adikōu kogaba tobolōu, hiye o, eibe a soŋugōu yede tobolōu ile. Kenōu si moso obōu kahā sima tobolōu, nīme kilija tie o? A nī tewe meiyode tobolōu.

26 Kege tobōu ba, nīge emokōu tobolōu, eibe nabōu de nalebōu huejbōu nalā ima, nā ei sa kileya ke eimokōu kōu hehegie tobou.

27 Kenōu si e nīmokōu sima tobolōu, a nī tewe mei. Nīme kilija tie o? Nīme midihō kasagaj milolōu idi o. Nī olōu fejdo fogōu imabeede tobolōu.

28 Kelegebe, nīge Abrahambōu, Aisakbōu, Jekopbōu, habage-degele-duguo-tobōu di-obōu kedīame Godihā wolōu daladi sa kotōu dalaguaba dugulo ile. Kenōu si, o tae nī feledayedema akoguo hele muguoba, nī gosoloba nī me dōu gile ile.

29 Kegeiba, o sasaj aso haguluyabōu, aso muluyabōu, figi iloyabōu figi iloyabōu de olōu fej haguasie geleguoba, Godihā wolōu daladi sa kotōu fologa kefeguo duwoguale. Duwoguali, nale nalā ile.

30 Nī duma, o ifi habagekōu dalagua kedīame diabukōu amulo yale. Haba o ifi diabukōu amulo tafalagua kedīame habagekōu yaleyode tobou.

*Yesuhā sa Jerusalem o sasaj kediamokōu solōu do degei
(Matyu 23:37-39)*

31 Kelegenōu, Farisi o ilo kedīa Yesukōu haguasie kōu gue tobou, nā sa koŋu tōu fogōu, sa ta fogōu i, hiye o Herothage nāme wouba toloyodili.

32 Yesuhā diamokōu sima kōu gue tobou, nī ya, sj so kokōu kōu gue tobōu ma, nā du, ifibōu idibabōu a duo kasagaj igisema, do o sasaj bologuquba bolō degele ile. Ōudababe dabai a degeli keme mei degele.

33 Kenōu si a sa Jerusalemkōu ilebe, ifibōu idibabōu ōu dababōu ile. Yobe, habage-degele-duguo-tobōu di-obe sa takōu ge tolo mei. O kegei keme sa Jerusalemkōu genōu tolo ile.

34 Sa Jerusalem o sasaj, nīme o wodi o. Nīge habage-degele-duguo-tobōu di-o kedīame wala imōu tofigile i. O Godihā tobōu mōu nīmokōu haguasie kedīane, nī igiye wala imōu kōu tofigile iye, kenōu si a nīmokōu solōu do hiyedo degeli. Sio ayomōu osobōu kahā e dihi tifiyiya hayedu kefeguo duwodi sagaj kenōu tefe, age nīme kōu moŋuma kefegulo tagadiye, kenōu si nīge ta tagale idiyo mei.

35 Duguma, obe nī sa koŋu makoma mei degeiba, mōu yoŋuwa kege dalale keme nīōu nī binōu. Nī duma, a nīmokōu tobolōu kuhe, nīge ame

haba ta dugulo mei dalali, habage a bohólou ma hagubasi, ni a duguoba kóu gue tobólou ile,

Hiye Ohá huya ke hagulu o keme Godihá dogóu guyedeibasi. *Buk Song 118:26*

14

Yesuha o ta e tou fofagai ke bologuomou boló degei

¹ Misiholo duwodi sawisieí ta kelege, Yesu e Farisi kedíá hiye o ta kaha mosókou nalé ná i. Folo duwomou, díá defeído dihó fogou deleigui.

² Yesuha duwoli dugube, o ta e tou fofagai ke hafei kele duwomou dugu.

³ Duguomou, e Farisi o kedíabou, kuólou yo dulo i obou kedíamokou kou gue yodu, misiholo duwodi sawisieí kelegebe, Moseshá kuólou kou máíye, dí o kóú bologuoba boló degelebe de bolofei?

⁴ Kenou si díá ta talí mei. Kegemou, Yesuha o ke tou mou, e do boló degeimou tobou mou, fogou i.

⁵ Fogou imou, Yesuha díamokou yodu, ni o dihi sagai, wai bulumakou sagai kegei ta misiholo duwodi sawisieí kelege ulou dai huei kile fiyoubabe, níge kage degele? Níge toto de malá felegale?

⁶ Kenou si díage tá keme ta sima tobólou ili mei.

Yesuha obege yo usie huyafei degeyedei

⁷ Yesuha dalali dugube, o ilo kele haguasiemou, duwodi bolofeído kokou nou duwogualamou degele imou dugu. Duguomou, e tá makai ta díamokou tobou,

⁸ o tahá sasáí hulo kaha dowo ke nalé kefeguo ná diguba ile folobabe, duwodi bolofei kokou biyodayedei, duwodi bolofei keme o hubou o tahá duwoyedema makai deleye deba.

⁹ Kegeligí, o ná digu kaha namokou, duwodi bolodo kóúme, o hubou kuokou neyede tobou ba, ná sidifi dege ile, tobekou do duweyede deba.

¹⁰ Kegei kaha, o tahá nalé kefeguo nalába, ná digubabe, ná ile foloba, tobekou do duwo. Ná kege degeibabe, o ná digu kaha duguoba tobólou, mogo, ná hagua, duwodi bolofei kuokou duwoyede tobólou. E kege tobou babe, o nalé nalámou kefei kedíá dihíle kokou ne hú hiye degeiba dugulo ile.

¹¹ Yobe, o koyohá yoú e hunou hebele fogubabe, Godihá o keme huyafei degele. O koyohá yo usie huyafei degeibasi, Godihage e hú hebele foguloyode tobou.

O dimokou hebe boló ta nele sagai mei kedíamokou be, díge bologuado degeme

¹² Kegemou, Yesuha e digu o kokou kou gue tobou, ná nalé kefeguo nalábabe, ne mogo díá diguda. Ne eyé malá kedíane diguda. Ne huti obou, selebou o, ni sa tanou kedíane hobou diguda, kegeligi díane habage nalé hiyedo kefeguoba, ná diguba, ná hebe boló ke bohólou moye deba.

¹³ Ná nalé hiyedo kefeguobabe, bi mei obou, abogou dobogou gulai degei obou, ibigidio tofigile i obou, dihó du degei obou kedíanou diguyedei.

14 O kegei kediā naḷe, nā nēi kahā hebe kē nāmokoū ta bohooloū neḷe sagaī mei debabe, nā hohoboloū noū. Yobe, sawisiēi ta, dōdo o sasaī tofigiēi kediā widaimikoū ge haguā gehē degele iba, kelege, Godihā hebe bolodō kē nāmokoū neḷeyode tobou.

*Ta makaībe naḷē hiyedō kefeguomoū naḷā i kokoū mā tobou
(Matyu 22:1-10)*

15 Yesuboū de naḷē naḷā ili o taḥa, tā Yesuhā toboloū kē dulomoū tobou, o sasaī Godihā woloū daladi sa kotoū ge naḷē kefe guo naḷā ile kediāme hohoboloū noū.

16 Kēnoū si Yesuhā tā makaī tā koū gue tobou, o taḥā naḷē hiyedō kefe guo naḷamoū, o sudō didiguī.

17 Naḷē kefe guomoū, ē dabai degedi o kokoū tobou, nā ile, o ā afu koū diguo fogou kediāmokoū, naḷē oloū fēi kefēi dumuyode toboū ba, diā hagamabeedei.

18 Kēnoū si, o kediā tā kē dulomoū, diā tā gehē gehē toboloū i. O ebukoū koū gue tobou, ā hebe hai sa ta seleye koū mamoū, kē dugu ilamoū. Kegei kahā amē nāboū de ta ile meido.

19 O taḥanē tobou, ā wai bulumakou 10 kege seleye koū mamoū. Ā diā hebe hai dabai de degele sagaī domoū woū ma ilamoū degeli. Kegei kahā amē nāboū de ta ile meido.

20 Haba o taḥanē tobou, amē soboū ebelenoū hu kahā ile mei.

21 Kegemoū, dabai degedi o kahā bohooloū mā hagua feḷe, ē hiye o kokoū diā toboloū i kē toboū moū, ē gofōū hiyedō degei. Gofoū degemoū, ē dabai degedi o kokoū tobou, nā totodo o ka i. Nā ā fisigofeiyā kēboū, hiyeya kēboū ile ka sulugi, bi mei oboū, abogoū do bogoū gulaī degele i oboū, dihō du degei oboū, ibigidio tofigiēi oboū oloū fēi kediāmokoū naḷē naḷā imabeedema, woū ma haguayede tobou.

22 Kegemoū, dabai o kahā ile, o sasaī kediā sosogoū hagua feḷemoū tobou, hiye o, nā tobou sagaī kemē ā koū degei. Diā koū hagueiye, kēnoū si mosō fegeguli meiyode tobou.

23 Kegemoū, hiye o kahā ē dabai degedi o kokoū haba tobou, nā sa koū lege tofogoū, ā hiyeya kēboū, hebe hai sakoū idi aya kēboū oloū fēi keleya kē, o sasaī kamoū sulugi duguba, neḷedō dege toboū ma, woū ma hagua. Ā tagalibe, mā mosō kōume o sasaīye fegeguba dugulo kē tagali.

24 Ā nimokoū toboloū kuhē, o ā diābukoū koū digu kediāme mā nalebe ta naḷā ile mei.

*O koyo nā Yesu seselababe, defēidō fimamabā seseyedei
(Matyu 10:37-38)*

25 Yesu ē aba i, o sasaī sudō ē habage sesele youmoū, ē bohooloū moū, diāmokoū tobou,

26 o koyohā amokoū hagulugi, ē aye ē adioū toū fogoū ho fogoū babe, o kemē mā dabai degedi o degele sagaī mei. Nebe, o koyohā ē sasaīboū, ē dihiboū, ē eyeboū, ē malaboū, ē owoū boū, ē bobasiboū oloū fēi kē toū fogoū ho fogoū babe, emē mā dabai degedi o degele sagaī mei. Tabe, yōu

ē fimajne tōu fogōu ho fogōu babe, ɛme ma dabai degedi o degele sagai mei.

²⁷ O koyoha ɛ hebe fufuguomai hebeleba, a sese ho fogōu babe, o keme ma dabai degedi o degele sagai meiyode tobou.

²⁸ Ni o taha moso fogoga sasado dege tagalababe, ɛ moso togolo kaha sele kayedei. Sele huyadefei dugubabe, moso togolo sagai mei. Haba sele hiyedo dugubasi, moso togolonou.

²⁹ E kege ta degeli mei debabe, ɛ kou moutileye, kenou si moso tegei mei degeli mei fogou ba, o sudoye duguoba, kou gue susuga tobolou ba yilo ile,

³⁰ o kōumaha moso kou yomogou tegeiye, kenou si ta togoulugi mei degeli meiyode tobolou ile.

³¹ Nebe, hiye o taha ile, hiye o tabou de biyalababe, ɛ fi defeido mayedei. E ami o olou feibe 10,000 kege, ha, hiye o taha hagualebe, ɛ ami o olou fei 20,000 kege wou ma haguale. Kegei kaha degemou, ɛ defeido kou gue tawaleba, ebou ɛ ami obou kedia biyouba bolu degele, ha, biyolugi, ho o igisele sagai mei ke defeido tawayedei.

³² E fima dugu, biyouba bolu degele sagai mei debabe, ho o ahudo dalaguaba, ɛ yōu ɛ ami o ilo kele tobou ba ya, ta doususumaba, biyolu ke akoguyedei.

³³ Nebe, ni o taha yōu ɛ bi olou fei ke tōu fogōu ho fogōu babe, o keme ma dabai degedi o degele sagai meiyode tobou.

*Yesuha ta makaibe sole kasagai degei kokou ma tobou
(Matyu 5:13; Mak 9:50)*

³⁴ Yesuha haba kou gue tobou, solebe bolodo, kenou si sebe mei degeibabe, haba kage degeiye sebe degele?

³⁵ Sole kegei keme kasagai. Mihī bologuama bohōu gueibane, segei hou bologua fologale sagai mei. Wai bulumakou guabou de bohōu gueibane, segei hou fologaba, sibige male sagai mei. Sole kegei keme di mou hebesedi. O koyo na, kihiyou dalababe, ta kou defeido duyede tobou.

15

*Ta makaibe wai sipsip fogou kokou ma tobou
(Matyu 18:12-14)*

¹ Gamani sibidi sele kefele idi obou, midihou kasagai milolou idi obou kedia Yesuha ta tobolou ke dulamou haguasie kefegulo i.

² O sasai kedia Yesu silema tafalaguamou, Farisi o kediabou, kuolou yo dulo i obou kedia ge gofou degemou kou gue tobolou i, o kōumahage midihou kasagai milou ga idi o kedia mogo degema, diabou de nale nadiyodele i.

³ Kegemou, Yesuha ta makai kou diamokou tobou,

⁴ ni o taha wai sipsip olou fei 100 kege dalaye, tanou ta fogou babe, o kaha wai sipsip 99 kege diu nala iba fogou ile, wai sipsip tanou fei fogou ke molo uyodema ka siale.

⁵ Wai sipsip ke dugu tolou ma hebele hagulugi, hohou hiyedo degele.

⁶ Hagua, mosokou foloba, e mogo diabou, sa ke tie obou kedia hagnosisouba, hagnosisie felega kefeguba, diamokou tobolou, ni abou de hohobou me. Ma wai sipsip ta fogou mou ile kolugi duguomou, mala bohoulou ma haguei kaha dowoyode tobolou.

⁷ Nebe, a nimokou tobolou kuhe, o midihog kasagai milou di o taha fi bohoulou babe, hebenitou ge hiyedo hohobolou ile. Midihog doudo degedi o olou fei 99 kege dalagua kedia dowo, hebenitou ge hohobou dibe huyadefeinou. O midihog kasagai milou di o tanou taha fi bohoulou ba, Godikou damaleyodeibasi, hohog hiyedo degele ile.

Ta makaibe sele dio ta fogou kokou ma tobou

⁸ Yesuha haba kou gue tobou, sasaj taha e sele dio olou fei 10 kegeye, tanou ta fogou babe, e kagele? Sasaj kaha kamaj migieba, kofai tigile kolugi duguoba malabasi fogolou.

⁹ Sele dio ke dugubabe, e mogo diabou, sa ke tie o sasaj kediabou de hagnosisouba hagnosisie felega kefeguba, diamokou be, ni abou de hohobou mabeedele, ma sele dio ta kolugi dugu kaha dowoyodele.

¹⁰ Nebe, a nimokou tobolou kuhe, o midihog kasagai milou di o tanou taha fi bohoulou ba, Godikou damaleyodeibasi, esol o kedia hohog hiyedo degele ile.

Ta makaibe o ta e o dihi bolou dala kokou ma tobou

¹¹ Yesuha haba kou gue tobou, o ta e o dihi bolou dala.

¹² Dihi huguli kaha e ayekou kou gue tobou, aye, na you tolo dala kou legebe, bimaj na amokou nele sagaj keme amokou toto neyedei. Kege tobou mou, e ayeha e bimaj ke kefema, ilo kele dihi hugulifei kokou file nele, haba ilo kelebe dihi wolo kokou nei.

¹³ Hiyefei tieli mei, dihi hugulifei kaha e bimaj ke kefema mojuma, o ilo kediamokou sele tiga mojumamou, e sele ke tolou, sa ahudo takou fogou i. Ile, sa kokou folo dalali, midihog kasagai gehe gehe olou fei degegamou iligi, sele olou fei naj mei degei.

¹⁴ E sele mei degeimou, sa kele tie o olou fei hegie hiyedo degele i. E bi olou feido mei degei.

¹⁵ Bi mei degeimou, e imou, sa ke tie o taha emokou wai dia daladi dabai nei.

¹⁶ Wai dia dalali dugube, wai kedia giyoli kolo nala imou duguomou, ene nale sagaj degei. Kenou si o tae emokou nale ta nelj mei.

¹⁷ Kegemou, e fi bologua kou gue maj, ma ayeha dabai degedi o kediamou nale nama tiasigeimou, anou si bou basia tioludade tawai.

¹⁸ A dafa, ifi kou lege a sa kou tou fogou, ma ayekou fogou ileba, emokou kou gue tobolou, aye, a midihog kasagai milou gaibe, Godikou bou namokou bou de milou gai keme kasagai.

¹⁹ Ame o doudo mei kaha degeimou, nage ame ne dihiyodeda. Ame ne dabai degedi o degeyede tobou lamou fimaj.

²⁰ E kege fimamou, e ayekou bohoulou ma haguei.

Kegemōu, ę ayeħa ę dihi ke aba ahuyado hagumōu duguo, solōu do hiyedo degeimōu, fōukua ile, ę dihi tolōu ma nogou gai.

²¹ Nogou gou mōu, dihi kaħa ę ayekou tobou, aye, a midihō kasagai milou gaibe, Godikou bou namokou bou de milou gai keme kasagai. A me o dou do mei kaħa degeimōu, na ģe ame ne dihiyodedayede tobou.

²² Kenou si, ę ayeħa ę dabai degedi o kedia haguissoumōu, haguasieimōu tobou, ni mosokou ile, ma yukuei bolō sasado ke toto mala haguaba, ma dihihou kaġima. Dobogou makane ę dobogou ukou kaġieba, tamakane ę abogou ukou kaġimabeedei.

²³ Wai bulumakou wili dalaido kene wolou hagua walaba, di olou fei nalaba hohobou mebeede tobou.

²⁴ Yobe, ma dihi koume kou tolo iye, kenou si ifi ģe geħe dege hagua feleimōu dugulu. ģe me kou fogouye, kenou si ifi di ę bohoulou ma hagumōu dugulo iliyode tobou. Kege tobou mamou, dia nale hiyedo milou ma nalamou hohobolou i.

²⁵ Kegeimōu, wolo dihi kaħa hebe haimikou dabai degema fogou hagulugi, moso hafei degeimōu dube, die feilemōu hoholou uwo degele imou du.

²⁶ ę ke dulomou, dabai degedi o ta haguissamou kou gue yodu, dia me kei degele iya? dei.

²⁷ Dabai degedi o kaħa tobou, ne malabe bohoulou ma hagua feleimōu, ne ayeħa wai bulumakou wili dalaido ke wei, ne malabe bolonou dala dema hagua felei kaħa degemou.

²⁸ Wolo dihi kaħa ta ke dulomou, ę gofou hiyedo degemou, mosodu folobe dafai. Dafounou, ę ayeħa migilemou, himimamou, na gofou dededayede tobou.

²⁹ Kenou si, ę ę ayekou sima tobou, a sadebe suudo ne dabai mou youtuwa degedi. A ne ta ta gobou diyo mei. Kenou si na amokou be wai meme wili ta wala neimou, a ma mogo diabou de hohobolou nala idiyo mei.

³⁰ Ne dihi kamahage o hiyou suluguadi sasai kediabou de dalali, ne sele olou fei nama mei degei. Kenou si ę bohoulou ma hagua feleimōu be, na ne wai bulumakou wili dalaido ke wala neimou nalamou hohobolou ili kaħa a dafouluyode tobou.

³¹ Kegemou, ę ayeħa dihi wolo kokou tobou, ma dihi, name sawisie olou fei abou denou dala. Kegei degemou, ma bimaj olou fei koume ne binou.

³² Ifisi, da hohobou mebeedei. Yobe, ne mala koume kou tolo iye, kenou si ifi ę geħe dege hagua feleimōu da dugulu kuħe. ģe me kou fogouye, ifisi ę bohoulou ma hagua feleiyode tobou.

16

Ta makaibe dabai dia daladi o kaħa bi ulu mala i ke doususu kokou ma tobou

¹ Yesuha ę dabai degedi o kediamakou kou gue tobou, selebou o taha, ę bimaj olou fei keme ę dabai degedi o ta kaħa dia daladi. Dia dalamou, o

ilo kelege selebōu o kokōu haguasiemōu, ne dabai dia daladi o kahage ne bimajbōu ne selebōu olōu fei ke hiyoye noluyode tobolōu i.

² Kegemōu, selebōu o kaha e dabai dia daladi o ke hagnosisomōu, hagemōu, kōu gue yodu, a na degedi ta uwo ke dulube kage? Na ile, ma bimaj na dia dala ke husoꞑumaba nalagayedei. Husoꞑuma nalagama mei degeibabe, name ma dabai dia daladi o kegenōu dalale meiyode tobou.

³ Kegemōu, dabai dia daladi o kaha yoꞑusie kōu gue yodu, ame kage degele? Ma hiye oha a dabai tele filalamōu degeli. Dabai ta degelebe, ame nele mei kaha, mihi dale sagai mei. Haba sele hawaga sialebe, a sidifi degeliyode tobou.

⁴ A degelebe ise tawali. Kegeibasi, hiye o kaha a tele filoꞑba, o ilo kedia a die mosokōu wolōu fologaba, amokōu nale nele ileyode tawai.

⁵ Kegemōu, o kaha sele ulu mala i kedia olōu fei hagnosisomōu, o taha ebukōu hagua felei. Feleimōu, dabai dia daladi o kaha emokōu yodu, na ma hiye oha bi ulu moꞑbe olōu fei kage molou?

⁶ E tobou, a gusege huei dou sai olōu feibe 100 kege moꞑyodei. Kegemōu, dabai dia daladi o kaha emokōu tobou, na bi ulu moꞑudi kuguo koꞑu malaꞑa duwoli, 50 kegenōu toto nalayede tobou.

⁷ Haba o ta hagua feleimōu, emokōu ne yodu, na bimaj ulu moꞑbe olōu fei kage molou? E tobou, a nale segei sai olōu feibe 100 kege moꞑyodei. Kegemōu, dabai dia daladi o kaha emokōu tobou, na bi ulu moꞑudi kuguo ke malaꞑa, 80 kege kenōu nalayede tobou.

⁸ Kegemōu, selebōu hiye o kaha e dabai dia daladi o kasagai kokōu tobou, bolodo, name fi gofoꞑudo o, noꞑusie dogōu gudi teweyodei. Damaledo, sa sibige koꞑumaha midihō ke sesele yadi kediamē dioꞑu die fi gofoꞑuya ke dioꞑusie dogōu gule idi. Hiye Oha hohoya ke sesele yadi kediamē dioꞑu die fi gofoꞑuya ke dioꞑusie ta dogōu gule idiyo meiyode tobou.

⁹ A nimokōu tobolōu kuhe, sa sibige kaha seleye ni o sasai olōu fei mogo degemabeedei.* Kegeba, seleye wolōu daladi ke mei degeibasi, Godiha ni wou ma ileba, e moso tofousogo tofou di kokōu fologaleyode tobou.

¹⁰ O koyoha bimaj huyadefei dia daladi ke hiyoye moꞑubabe, bi hiyene nebe kege degele. Haba, o koyoha bimaj huyadefei ke defeido dia dalababe, bi hiyene e bologuado dia dalale.

¹¹ Ni sa sibige koꞑumaha sele keme defeido ta dia daladiyo mei debabe, o taege nimokōu, ni Godiha bi bolodo ke dia dalayedele sagai mei.

¹² Ni o taha bimaj ke defeido dia dala ho fogou babe, o koyohage niou ni biyodema nimokōu nele?

¹³ Dabai degedi o tanou ege hiye o bolouye dabaibe degele sagai mei. Kege degeibabe, hiye o ta ke dafama, ta kokōu nou hohō degele. Hiye o ta kaha tobolōu be ta dulo milou diyo mei, hiye o ta kaha tobolōu nou dulo milou di. Nebe, nime Godiha hayedubōu, sele hayedubōu de dalale sagai mei.

* **16:9 16:9** Tewe o ilo kedia tawale ilibe, Yesuha ke tobou kaha sibigebe kōu gue, nige bi mei o sasai kediamē seleye dogōu gumabeedei.

Yesuhā Moseshā kuolōu t̄abōu, Godihā wolōu dalale kahā t̄abōu de hehegiei

14 Farisi o kediame sele tagale idi kahā degemōu, diā Yesuhā tobolōu ke dulomōu, susuga tobolōu i.

15 Kegemōu, ẹ diamokōu tobou, n̄ige o sasaiye n̄ime midihō doudonōu milōu di oyode tawale ile ke tagale iliye, Godihage n̄i duledu dala keme ẹ tewe. O sasaiye duguo bolofej̄iyodili keme Godihā dugulube bolofej̄ mei, kasagai dugulu.

16 Moseshā kuolōu t̄abōu, habage-degele-duguo-tobōu di-o kediā t̄abōu keme obe hehegie tobōu mōu haguabe demōu, Jon fafeleya degedi o ẹ tamā degei. Tamā degemamōu, kelege t̄a uwo bolofej̄, Godihā o sasai wolōu daladi t̄a kamahā sa sa olōu fēj̄ tefemōu haguabe demōu, ifine kegenōu dala. O olōu fēj̄ibe Godihā wolōu daladi sa kodu fologaleyodema nēle hiyedo degele ili.

17 Agudiobōu sa sibigebōu keme olōu fēj̄ mei degele. Kenōu si Godihā kuolōu t̄abe huyadefējne ta mei degele mei. Ẹ nalagai olōu fēj̄ keme yō̄u kegenōu dalale.

Yesuhā obe sobōu hulomōu hiyafogōu di kahā t̄a ke tobou (Matyu 5:31-32, 19:9; Mak 10:11-12)

18 Yesuhā haba kōu gue tobou, o koyohā ẹ sobōu hiyafogōu ba, haba sobōu ta hubabe, ẹme sobōu hiyouye molō̄u. Haba sobōu, oe hulomōu hiyafogou kēne o tahā hubabe, ẹne hiyouye molō̄u.

Yesuhā selebōu obōu, Lasarusbōu dilie degei kahā t̄a ke susulo tobou

19 Yesuhā haba kōu gue tobou, afudo selebōu o ta delei. Sawisiei olōu fēj̄ibe ẹ yukuei bolōdo, wēj̄ degeibōu, fō degeibōu de kādi. Ẹme nale bolodonōu nādi.

20 Haba selebōu o kahā mosō adikōu be bi mei o tahā tiladi. Ẹ h̄ube Lasarus. Ẹ tōu olōu fēj̄ibe do sosōu nōu.

21 Do o kahā tilalibe, selebōu o kahā nale nolugi, fi fiyasigeiba naleyode fimaj̄. Fimaj̄ tilamōu be, soye haguasie, ẹ do fiyā idi.

22 Kegemōu, Lasarus ẹ tolo imōu, Godihā ẹsol o kediā haguasie, ẹ malā ya, Abrahamhā duwo kokōu dogogulo i. Selebōu o kēne tolo imōu, oe wida i.

23 Wida imōu, o tofigiei kediā sabekōu mulō tafalali, do hiyedo dugu. Ẹ tafalali daladugube, Abraham ahudo tafalamōu dugu. Lasarus ẹne Abrahambōu de dalamōu dugu.

24 Abraham dalamōu duguomōu, selebōu o kahā haguismōu kōu gue tobou, aye Abraham, nāge ẹme solōu do degeba, Lasarus tobōu ba, ẹ dobogō̄u huej̄likōu muguoba hagua, mā ikōu kuguba, kulio degeleyodei. Ẹme douye n̄q̄umōu do hiye folodo dugulu.

25 Abrahamhā ẹ t̄a sima tobou, dihi, nā sa sibigēkōu sosou dalalibe, bi bolofej̄ olōu fēj̄ keme nanōu mō̄udi kē fimāba tawayedei. Lasarus ẹme bōu basianōu deleiye, ifibe ẹme hemeguo dala kuhē. Haba nanōu si do hiye dugulu.

²⁶ Haba tabe kōu gue, eimokōu bōu, n̄imokōu bōu duo kelebe, Godihā ulou sasado kaha akogu dala. Kegei kaha degemōu, o kuokōu tafalagua eige n̄imokōu ile sagai mei. Haba n̄i o tane eimokōu haguale sagai meiyode tobou.

²⁷ Kegemōu, selebōu o kaha tobou, aye, n̄a Lasaruskōu tobōu ba, mā ayeḥa mosokōu iyede tobōu,

²⁸ mā malā diā olōu feibe huyosi kege dala kaha degemōu. N̄a Lasarus tobōu ba ile, diāmokōu egei tobōu ba, diā dulo damaleyodele ile. Kegeligi, diāne haguasie, sa kuokōu do hiyedo a dugulu sagai ke duguye deba.

²⁹ Abrahamḥa e tā sima tobou, diāme Mosesḥa kuolōu tā kebōu, habage-degele-duguo-tobolōu-idi-o kediā tā kebōu de dala. Diāme dioḥu ke duloba sesele ile.

³⁰ Selebōu o kaha tobou, aye Abraham, kege meido. Keḥōu si o ta kōu tolo i kaha haguama ile foloba tobōu basi, diā f̄i bohōu ba, damaleyodele ileyode tobou.

³¹ Haba Abrahamḥa tobou, diāme Mosesḥa tabōu, habage-degele-duguo-tobolōu-idi-o kediā tabōu de dulo i ho fogōu babe, o kōu tolo i kaha haguama ile tobōu bane, diā ta dulo ile meiyode tobou.

17

Midihō kasagai kahage damaleyodei ke makodi (Matyu 18:6-7, 21-22; Mak 9:42)

¹ Yesuhā e dabai degedi o kediamokōu tobou, sa sibige midihō kasagai geḥe geḥe, o sasai tefele duguba f̄iyasigile keme n̄i ta akogulo sagai meiyede, keḥōu si o midihō kasagai ke hehegiedi eḥōu si tawaibōu.

² O kaha degeiye, Godihā dihi ta ile, midihō kasagai milōu babe, o keme oye igi hiyedo ta, e gabagikōu tigama, talekōu hebele muguba tolobe bolofei. Keme hebe hiye mei. Hebe Godihā nelebe hiyedo folodo. Kegei degemōu, n̄iōu ne tawaibōu.

³ N̄a dugu, ne mogo taḥa midihō kasagai milōu babe, emokōu egei tobōu yedei. Haba e f̄i bohōu babe, n̄age midihō kasagai e milōu di keme gebe meiyode tobōu yedei.

⁴ Sawisiei tanōu fei duo kelege, e n̄amokōu midihō kasagai olōu fei dioyosi kege milōu maba, haba dioyosi kege hagua tobolōu, a f̄i bohōuyode tobōu babe, n̄age midihō kasagai e milōu gai keme gebe meiyode tobōu yedei.

Godikōu damaleyodedi midihō ke Yesuhā tobou

⁵ Kegemōu, tā-bolofei-malā-suluguadi-o kediage Hiye Okōu kōu gue tobolōu i, n̄age ei n̄amokōu damaleyodei ke hiye degedyedele i.

⁶ E diāmokōu tobou, n̄i damaleyodeibe nale mastet ho sagai huyadefei kegei dalali, n̄i hebe koḥu tafala ke tobōu ba, e duloba, e tefe tegilemā fele ile, to hiye kaha duledu tafalaba duguloyode tobou.

Yesuhage midihō, dabai degedi oe degele ke tobou

⁷ Yesuhā haba kōu gue tobou, n̄i kile hiye o taḥa e dabai degedi o ta dala, hebe hai dabai degedi o sagai, wai sipsip dabai degedi o sagai kegei.

Hiye o kahā emokōu tobōu ba ile, dabai degeligi, habi kelege fogōu hagua, mosokōu felejibabe, hiye o kahage emokōu be, hagua duwoli nalē nayede tobolōu mei.

⁸ A tawalibe, hiye o kahage e dabai degedi o kokōu be kōu gue tobolōu, nā mā nalē milōu ma neyedele. A nalēbōu huejibōu nāma mei degeiba, ise noūne nalē kuhe nayede tobolōu.

⁹ Dabai o kahā e hiye ohā tā kē dulo milōu gama fogōu babe, e hiye ohāge emokōu ta bolofejyode tobolōu mei.

¹⁰ Nebe, njine kenōu tefe. Godihā njimokōu e dabai degemabeedeiba, dabai kē degema mei degeibabe, nj kōu gue tobōu ma, eibe dabai o bolō mei. Eige dabai nā tobou kenōu degele iyode tobōu mabeedei.

Yesuhā dobo doye tou o olōu feji 10 kege bologuqumōu bolō degele i

¹¹ Kegemōu, Yesu e sa Jerusalemkōu iligi, sa Samariabōu Galilibōu weleiya kē i.

¹² Iligi, sa huyadefej ta falamōu degeligi dugube, o dobo doye tou olōu feji 10 kege haguasieimōu dugu. Diā haguasie ahu sagaj dege tefeleguei.

¹³ Tafalaguali, hiligedo kōu gue haguisa tobolōu i, Hiye O Yesu, nage eibe solōu do degedele i.

¹⁴ Yesuhā diā duguomōu kōu gue tobou, nj yaba, nj tōu be mogōu du daladi o kediamokōu hehegiemōu imabeede tobōu mōu, diā yolugi, ali duo die do bolō degele i.

¹⁵ O tanōu ta kahā e tōu bolōdo degeimōu duguomōu, e bohōlōu mā hagulugi, hohōbolōu mōu, Godihā hū hiligedo hebele foguo tobōu mōu haguei.

¹⁶ E hagua, Yesukōu fele hafej degemōu, yubu sugulo fiya, miye duwoli, emokōu bolofejyode tobou. O keme sa Samaria o.

¹⁷ Yesuhā tobou, age o olōu feji 10 kege njime bolō degeidade tawali. Kenōu si o deseyosi kege kediamē kilija dala?

¹⁸ O ilo kediamē kadegeimōu bohōlōu mā hagua, Godihā hū hebele foguyo mei? O sa ajikōu tie koūmahānōu si bohōlōu mā hagua, Godikōu bolofejydili kuhe.

¹⁹ E o kokōu tobou, nā haguāba fogōu i. Nā damaleyodei kahānōu be ne do bolofej degei kehe.

*O Kedia Dihi ame tamakōu tafalaba dugulo ile
(Matyu 24:23-28, 37-41)*

²⁰ Farisi o kedia Yesukōu yodu, Godihā o sasaj wolōu dalale keme dige koboge dugulo ile? Yesuhā die tā kē sima tobou, Godihā o sasaj wolōu dalale keme nj ta duguo tawale sagaj mei.

²¹ Obege Godihā o sasaj wolōu daladi keme kōu le dala kuheyode ta tobolōu ile sagaj mei. Haba kugule dala kugeheyode ta tobolōu ile sagaj mei. Yobe, Godihā o sasaj wolōu daladi keme njōu makōu dala kahā degemōu.

²² Kegemōu, Yesuhā e dabai degedi o kediamokōu tobou, habagebe njige O Kedia Dihi e dugulo sagaj degele ileye, kenōu si nj ta dugulo ile mei.

²³ Kegeiba, o ilo kelege tobolōu gi, duguma, ɛme kōu le dalayodeiba, ha, ilo kelege ɛme kugule dalayodeibabe, hobōu ta dulo sesega idamabeedei.

²⁴ Yobe, O Kediā Dihi ɛ hagubabe, o sasaj olōu feido dugulo ile. Damaledo, dibie bila noṃmōu be, sa sa olōu fei dugulo idi sagaj kegei, O Kediā Dihi ɛ hagalene, kenōu tefeiba dugulo ile.

²⁵ Kenōu si keme habage. Ebukōu be, Godihā ɛmokōu tobōu ba ile, do hiyedo duguba, ifi kōu bōu ge dalagua o sasaj kediā ɛ tobekōu mugumabadomōu.

²⁶ Kegeba, o sasajbe Noahā dalamōu degei sagaj kenōu tefele dalaguali, O Kediā Dihi ɛ hagaladi keme ta tawale ile mei.

²⁷ Noahā tefelei kelegebe,* o sasajye nalebōu huejbōu nalā idi. Obene sasaj hulo idi. Diā kegega degele iligi dugube, Noabe mosole foudu foloumōu dugulo i. Kelegenōu, tō gihōu hiyedo kahā haguamōu, o sasaj olōu fei woma mei degei.

²⁸ Kenōu tefeibe, Lot ɛ tefelei kelegene,* o sasajye nalebōu huejbōu nalā, bi tiga malā, hebe hai segei hou sogoga, mosō togoga dele i.

²⁹ Kenōu si Lot ɛ sa Sodom tōu fogōu mōu fogōu i kelegenōu be, doubōu, kasele igi difi hiyedo kebōu de agudiletōu ge huej бага tolo migilemōu, o sasaj olōu fei douye noṃmōu, tofigile hobogou.

³⁰ Kegemōu, O Kediā Dihi ɛ haguale kelegene, nebe kenōu tefeiba dugulo ile.

³¹ Sawisie, O Kediā Dihi ɛ haguale kelegebe, o ta ɛ mosō meleyatōu duwobabe, mulōba, ɛ mosōdu bi ta moṃu foloda. Nebe, o ta ɛ hebe haimikōu dalabane, o kahage haba bohōlōu mā ile, mosōkōu ɛ bi ta moṃu ile mei.

³² Nige Lothā sasajhā degei ke fimāba tawama.*

³³ O koyohā ɛ fi ke yoṃunōu tolōu subabe, ɛ fi keme mei degeiba, tolo ile. Ha o koyohā yoṃu ɛ fimaj kenōu tolōu sia ho fogōu basi, ɛ iligi toubabe, o keme fi tofousogo tofolōu ke moloṃu.

³⁴ A n̄imokōu tobolōu kuhe, O Kediā Dihi ɛ haguale kelegebe, huliame, mosō ta kokōu o bolōuye tiei dalababe, Godihage tanōu moloṃugi, tabe fogolōu.

³⁵⁻³⁶ Sasaj bolōuye ōu ga tafalaguababe, Godihage tanōu moloṃugi, tabe fogolōu yode tobou.

³⁷ Yesuhā dabai degedi o kediā tā ke dulomōu kōu gue yodulo i, Hiye O, ke tamā degelebe kilija? E tobou, o tofigiei tilagua sa kelebe, sio mōu siye haguasie kefele ileyodei.

18

Tq makaibe kwei sasaj tahā tq sai fidi o kahā ɛ dogōu guyadomōu yodugai kokōu mā tobou

* 17:27 17:27 Stat 7

* 17:28 17:28 Stat 19

* 17:32 17:32 Stat 19:26

¹ Kegemōu, Yesuhā ē dabai degedi o kediamokōu tā makai ta toboube, diā sawisieī olōu feī dihq bagā tobolōu nōu dalagualibe, dihq bagā tobolōu hobōu dafa idamabadomōu.

² E kōu gue tobou, sa ta kokōu be, tā sai fidi o ta dala. Eme Godihā hayedu daladiyo mei. Haba o sasaj kediamokōu ne ta solōu do degediyo mei.

³ Sa kilebe kuei sasaj ta dala. E hagua, tā sai fidi o kokōu be, o amokōu hagi degei keme nage tā sayede tobōu di.

⁴ Yomogoube, tā sai fidi o kahage sasaj ke dogōu gulobe dafadi. Kegemōu, ta sawisieī, ē yoūsieī tobou, ame Godihā hayedu ta daladiyo mei, haba o sasajne solōu do degediyo meīye,

⁵ kenōu si kuei sasaj kahage amokōu hiyedo hagua yodudi kaha degemōu, a ē dogōu guoba, ē hagi ke tā saikōu doususuma mei degele. Kegeligi, ē sawisieī olōu feī ē hagi tā ke amokōu hagua tobōu ye deba.

⁶ Hiye O Yesuhā kege tobōu mamōu, diamokōu tobou, nige tā sai fidi o kasagaj kaha tobou keme tawamabeedei.

⁷ Nebe, o sasaj Godihā yoūū ē bi makai kediā emokōu dihq bagā tobōu babe, ege diā dogōu guoba, die hagi ke doususulo. Diā agalibōu huliamebōu olōu feī dihq bagā tobolōu nōu dalababe, ē dia dalale mei, totonōu dogōu gulo.

⁸ A nīmokōu tobolōu kuhe, ege diame toto dogōu guoba, die hagi ke doususulo. Kenōu si, O Kediā Dihi ē hagua dugulobe, o sasaj kediame emokōu de damaleyodei dugulo? Ha, damaleyodili mei dugulo? de yodu.

Tā makaibe o bolōu dilie Godikōu dihq bagā tobolōu i kokōu mā tobou

⁹ O ilo kediage dioūū diame dōūdo o, haba o ilo kelebe bolofej meiyode tawale idi. O kegele i kediamokōu Yesuhā tā makai ta kōu gue tobou,

¹⁰ o bolōu dilie dihq bagā tobōu lamōu, Godihā mosokōu yai. Tabe Farisi o. Tabe gamani sibidi sele kefedi o.

¹¹ Farisi o ē folomōu, fiyenōu kōu gue dihq bagā tobou, Godi, ame o ilo kediā sa degei mei kaha degemōu, a namokōu bolofejyodili. Diame hiyoy moūūdi o, midihq dōūdo mei milōu ga idi o. Haba ilo kelebe sasaj hiyoyue malā idi. Anōu si kege degediyo mei. Gamani sibidi sele kefedi o koūune, ame ē sagaj mei, a sele hiyoyue moūūdiyo mei kaha degemōu.

¹² Fula olōu feī kaha duo kelege a sawisieī bolōu makamōu be, nale kuolōu dogoguomōu, dihq bagā tobōu di. Bi olōu feī a moūūdibe kefema dogoguemōu i olōu feī 10 kege dalaguamōu be, tanōu ta malāmōu, namokōu neḍiyode tobou.

¹³ Kenōu si o gamani sibidi sele kefedi eme ahu dege tafalali, sidifi dege wo suguama fiyamōu, biliēkōu fafamōu Godikōu kōu gue dihq bagā tobou, Godi, ame midihq kasagaj degedi o. Nā a habagugueguyede tobou.

¹⁴ A nīmokōu tobolōu kuhe, gamani sibidi sele kefedi o ke mosokōu imōu, Godihā dugube, eme dōūdo o dalamōu dugu. Ha, o tabe ta dōūdo dalamōu duguli mei. Yobe, o koyohā yoūū ē hū kenōu hebele fogubabe, Godihage o

keme huyafei degele. O koyoha yoŋusie huyafei degeibasi, Godihage e hu hebele fogulo.

*Yesuhage sisigobe emokou haguasiemabeede tobou
(Matyu 19:13-15; Mak 10:13-16)*

¹⁵ O sasai kedia die dihi sisigefei kene Yesuha kugugueyadomou moŋuma haguasiei. Kenou si e dabai degedi o kedia ke duguomou gofoŋu dege tobolou i.

¹⁶ Kegemou, Yesuha sisigo kedia haguismou, haguasieimou, e dabai degedi o kediakomou tobou, nige sisigo kediame hobou akogudama. Tou fogou ba, dioŋu amokou haguamabeedei. O sasai koyobe sisigo koŋu sa degei dala keme Godiha wolou dalayode tobou.

¹⁷ A njimokou damaledo tobolou kuhe. O koyo na dihi huyadefei ke бага ho fogou babe, Godiha wolou dalale sa kokou be na ta folo meiyode tobou.

*Hiye o bibou kaha Yesubou de ta kei
(Matyu 19:16-30; Mak 10:17-31)*

¹⁸ Kegemou, hiye o ta kaha Yesukou kou gue yodu, Tisa bolofejido, ame kage degeibasi, fi tofousogo tofolou ke moloŋu?

¹⁹ Yesuha sima tobou, nage kageimou amokou tisa bolofejyodeiya? O olou feibe bolou ta dala mei, Godi enou si bolodo.

²⁰ Nage Godiha kuolou olou fei keme kou tewe. Sasai hiyou degeda.

O hobou woda.

Hiyou hobou moŋuda.

Gulokou tobolou ba hobou ta sada.

Aye adiou diliemokou be midihou bolofei kenou hehegieyedei. *Kisim Bek 20:12-16*

²¹ O kaha emokou tobou, ame kuolou ta olou fei keme dihifei kelege dulo sesegamou haguabe demou, ifine dala kuheyode tobou.

²² Yesuha ta ke dulomou, emokou tobou, na degeli meibe tanou fei ta dala. Na ileba, ne bimaj olou fei ke tiga, sele moŋumaba, bi mei o kediakomou fimou i. Na kege degeibasi, ne bi bolodo hebenitou dala keme na moloŋu. Kege degema, ma habage seseyede tobou.

²³ O kaha ta ke dulomou, hagi degei, e bimaj hiyedo dala kaha degemou.

²⁴ Kegemou, Yesuha dugube, hiye o keme fi hagi degeimou duguomou, e tobou, bibou oyege Godiha wolou daladi sa kokou ile folobe hagi hiyedo.

²⁵ Damaledo, wai kamelyege yukuei gofou di aye kaha aya keme folo sagai mei, hagi hiyedo. Kenou tefei, selebou oe Godiha wolou daladi sa kokou folone hagi hiyedo folodo.

²⁶ O kedia ta ke dulomou yodulo i, o koyohage kageibasi e fi tofousogo tofolou ke moloŋu?

²⁷ Yesuha tobou, obe ta tawaga degele sagai mei keme Godihanou si sisibenou degeleyode tobou.

²⁸ Kegemou, Pitaha tobou, na du. Eibe bimaj olou fei tou fogou mou, na sesele yolu kuheyodei.

²⁹ Yesuhā tobou, a n̄imokōu damaleḍo tobolōu kuḥe. O koyohā Godihā wolōu daladi sa kokōu fimāba, e moso tōu fogōu babe, o keme mōu dalale mei. Nebe, sasaj, eye mala, aye adiōu, dihi olōu fei keṇe tōu fogōu babe,

³⁰ o kahage e moloḥube, haba hiyedo moloḥu. Sa kōu le tafalaba, bi Godihā emokōu nele kaha, bi e afu moḥudi keme gabale. Habagesi, e fi tofousogo tofolōu keṇe moloḥu.

Yesuhā uwagedo, ame tolo ileba, haba haguā geḥe degeleyodei (Matyu 20:17-19; Mak 10:32-34)

³¹ Yesuhā e dabai degedi o olōu fei 12 kege kediamokōu haguamabeede tobōu mamōu, dioḥunōu kefema dalaguamōu, e tobou, n̄i duma, di sa Jerusalemkōu ile folouba, ta olōu fei habage-degele-duguo-tobōu di-o kediamokōu nalaga i keme damaleḍo tama degele. Keme hagi olōu fei, O Kedia Dihi e dugulo ke nalaga i.

³² Di sa Jerusalemkōu fologouba, oyege eme sa ta o kediamokōu sesegulo ile. Seseguba, diage emokōu susuga tobolōu yilo ima, ta kasagaj tobolōu, koso hesema,

³³ tigi dofou ye womaba, haba dodo wala iba tolo ile. Sawisie kamadia kege mei degeiba, e haguā geḥe degeleyode tobou.

³⁴ Keṇōu si e dabai degedi o kediamokōu e tobolōu kaha yobe ta tawale ili mei. Ta ke tobou kaha sibige keme diamokōu mogogou.

Yesuhā diho du degei o ta bologuqumōu bolō degei (Matyu 20:29-34; Mak 10:46-52)

³⁵ Kegemōu, Yesu e iligi, sa Jerikokōu hafei degeimōu dugube, o diho du degei ta a fekōu sele hawaga duwomōu dugu.

³⁶ O kaha duwoli, o sasaj sudo haguasile uwo ke dulomōu, diamokōu kadegeiya? de yodu.

³⁷ Sa Nasaret o Yesu haguluyode tobolōu i.

³⁸ Tobolōu imōu, diho du degei o kaha haguisa tobou, Yesu, Devithā hūti, na a solōu do degeyedei.

³⁹ O ilo diabukōu yolu kedia gofoḥu degemōu, na taḍayede tobolōu i. Keṇōu si e haba hiligedo haguismōu tobou, name Devithā hūti, na a solōu do degeyedei.

⁴⁰ Kegemōu, Yesuhā iligi ali duo kele tofolōu, o kediamokōu tobou, o ke amokōu wolōu haguamabeedei. Dihō du degei o ke hagua hafei degeimōu, Yesuhā emokōu yodu,

⁴¹ naḡe a namokōu kei degele ke tagaiya? Hiye O, ame ma diho bolō degele sagaj degeliyodei.

⁴² Kegemōu, Yesuhā emokōu tobou, ne damaleyodei kahanōu, ne diho ke bologuqumōu bolō degeli kuheyodei.

⁴³ Kelegenōu e diho bolōdo degeimōu, Yesu sesele iligi, Godihā hū hebele fogomōu i. O ilo kediane ke degeli ke duguomōu, Godihā hū hebele fogulo i.

1 Yesu e sa Jerikokou folo i.

2 O ta sa kile daladi, e huɓe Sakius. O keme gamani sibidi sele kefedo hiye o. Eme bibou o.

3 E Yesube kagei o deimou dugulamou degeiye, o sudo haguasiei kaha, e ta dugulo sagai mei, eme tou degei kaha degemou.

4 Ta dugulo sagai mei degemou, ebukou foukua ile, hebe kiyou sugutou folomou gaduguomou, Yesu dugulamou degei, Yesube a keleya haguale kaha degemou.

5 Hebe sugutou duwomou, Yesuha hagulugi daladuguomou emokou tobou, Sakius, na toto migileba, da ne mosokou ya duwoguamebeedei.

6 Ta ke dulomou, Sakiusha totodo migile, hoho degemou, Yesu wolou, e mosokou ile felei.

7 O sasaiye ke duguomou, gofou dege tobolou i, o koume midihq kasagai milou di o kaha e mosokou wolou ile feleiye tobolou i.

8 Dilie moso kodu duwoli, Sakiusha hagua tofolou, Yesukou tobou, Hiye O, na du, ifi a ma bimai olou fei ke filemou, ilobe bi mei o kediamokou neli kuhe. Haba a o ilo kele die sele hiyoye moq ke a sele haba dosou dia kege dogou guoba, dioumakou bohoulou nemou ilamou degeliyode tobou.

9 E kege tobou mou, Yesuha tobou, ifi Godiha nabou ne sosou bou de mamolou kuhe. Yobe, name Abrahamha huti kaha degemou.

10 O Kedia Dihi e hagueibe, o ilo fofou guei dalagua ke kama mamou lamou haguei.

Ta makaibe dabai o 10 kege kedia sele heliofei mala i kokou ma tobou (Matyu 25:14-30)

11 O sasai kedia Yesuha ta ke tobou mou dulo dalaguamou, e ta makai ta diamokou tobou. Yobe, e ile, sa Jerusalem hafei dege dalamou, o sasai kedia tawale ibe, Godiha wolou daladi sabe wa, kelegenou tama degeleyade tawale i kaha degemou.

12 Yesuha ta makaibe kou gue tobou, hubou o taha e sa ahudo fogou ile felei, sa ta tie kedia eme hiye o maka degemabadamou. A hiye o degema, bohoulou ma hagua fele, ni wolou dalaleyode tobou.

13 E ilamou be, e dabai degedi o 10 kege haguismou haguasie felegoumou, diamokou sele 20 kege o tanou tanou fimou i. E kou gue tobou, ni sele kou malaɓa fofolou dalali, a hagua feleiba kuhe fogou mabeedei.

14 Kenou si o sasai kedia e dafa i. E fogou imou, diage o koume ei hiye o degelebe ei dafayodema ta tobou ma dogogumou mala ya tobou migile i.

15 Kenou si sa ahudo tie oe eme hiye o degeyedema makai. Maka imou, bohoulou ma hagua felemou tobou, o a sele fimou i kedia haguasie felemabeedei. Die selebe de hiye degei domou dugulamou degei.

16 Kegemou, o ta ebukou hagua felemou tobou, hiye o, a ne sele 20 kege moqbe fofolou gi, haba 200 kege dalayode tobou.

17 Hiye o kahā tobou, n̄ame d̄abai degedi o bolofēido. N̄ame bi huyadefēi bologūado dia delei kahā degeimōu, ā ifi n̄amokōu be, n̄a sa olōu fēi 10 kege dia dalayedili.

18 Haba o ta hagua fēlemōu tobou, hiye o, ā n̄e sele 20 kege mōube fofolōu gi, haba 100 kege dalayode tobou.

19 Hiye o kahā emokōu tobou, āge ifi n̄ame sa olōu fēi 5 kege dia dalayedili.

20 Haba o tane hagua fēlemōu tobou, hiye o, ā n̄e sele 20 kege mōube dala kuhē. Ā yukuei kaiye tigama dogoguo deleyodei.

21 Yobe, ā n̄amokōu guē degelibe, n̄ame o kotido, habaguguediyo mei. O tae dogoguo fogou kēne n̄a kōu mōudi. Nal̄e o tae sogogai kēne n̄a kōu mōudiyode tobou.

22 Hiye o kahā tā kē dulomōu, ē d̄abai o kokōu kōu guē tobou, n̄ame d̄abai o kasaḡajido. Tā, nōu tobouya kē ā n̄a tā sale. Yobe, n̄age amē kotido o, o sas̄ai habaguguediyo meiyodei. N̄a tawaībe, bi, o tae dogogu kē ā mōudi, haba nal̄e o tae segei kēne ā mōudidade tawaī.

23 N̄a kege kōu tawaīye, ha kadegeimōu n̄a mā selebe, sele habagie dogogudi timōu * kokōu dogoguli mei? Kege kōu dogogu debabe, ā bohōlōu mā hagua, mayōu mā sele kebōu, haba sele ilo kele tagetōu dogōu guomōu mōuyode tobou.

24 Kegemōu, hiye o kahā o hafēi tafalagua kediamokōu tobou, ni o kahā sele 20 kege kē mal̄aba, o sele 200 kege dala kokōu n̄emabeedei.

25 O ked̄iā tobou, Hiye o, o kēme sele 200 kege kōu dalayodele i.

26 Hiye o kahā sima tobou, ā n̄imokōu tobolōu kuhē, o tahā bi dalababe, Godih̄a bi tage dogōu guoba, hiyedo degele. O ta bi hiye mei debabe, ē bi huyadefēi dala kēme Godih̄a molōuyode tobou.

27 Kēnōu si ho o, ā die hiye o degelebe dafa i ked̄iame, nīge wōu ma haguaba, mā dih̄ile kokōu ge wouba tofigile ileyode tobou.

28 Yesuh̄a tā makai kē tobou ma mei degeimōu, ē sa Jerusalemkōu fogōu i.

Yesuh̄a sa Jerusalemkōu ile, Godih̄a mosokōu folomōu, o sas̄ai kediamokōu egei hehegiei

(T̄a Hiye 19:29-21:38)

Yesuh̄a sa Jerusalemkōu feleibe, gamani hiye onōu tefele felei
(Matyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Jon 12:12-19)

29 Yesuh̄a bitōu ta Oliviyodele idi kē hafēi dege, sa Betfagebōu sa Betanibōu de kokōu ile falamōu, ē d̄abai degedi o bolōu ta ked̄iliemokōu tobou,

30 nele sa di dugulu kokōu imabeedei. Nele ya fologaba dugu, wai d̄oki wili ta obe bagagie fogou tafalaba dugulo. O tae wai d̄oki kahā tagetōu ta biyeli mei. Wai d̄oki kē fiyolōu ba wolōu haguama.

31 O tae nelemokōu kagelamōu wai d̄oki kē fiyōu ya? de yodubabe, nelege, Hiye Oh̄a d̄abai degele dalayodema.

* 19:23 19:23 Bōu tāge 'bank'.

32 Kege tobou mou, o bolou dilie ya folomou dugube, Yesuha tobou sagai keme dalamou dugulo i.

33 Dilie wai doki ke fiyou mou, wai obou kedia diliemokou yodulo i, nele wai doki bagagi kou kagelamou fiyou ya?

34 Diliege, Hiye Oha dabai degele dalayode tobolou i.

35 Kegemou, dilie wai doki fiyolou mou, wolou haguasie, Yesukou felegamou, dilie yukuei sasado ke digima, wai doki tagetou dogoguomou, Yesu hebele foguomou, wai doki tagetou bigile i.

36 Wai doki tagetou bilo imou, o sudo die yukuei sasado digima, e amulo aliya ke mamou yai.

37 Dia yolugi, a bitou Olivya ke mudu ke hafei degeimou, e dabai degele idi o sudo kedia ebou de yolugi hohobolou i. Midihq gehe gehe milou goumou kou dugulo i kaha degemou, dia Godiha hu hiligedo hebele foguo hohobolou mou yai.

38 Hiye Oha huya ke hagulu o keme Godiha dogou guyedeibasi. *Buk Song 118:26*
Hebenitou di mogo tanou fei dege, amafeinou dalale. Di damaledo Godikou hohobou me.

39 Kegemou, Farisi o ilo kelene o sasai kefei kodu deleigui. Diage Yesukou tobou, Tisa, ne dabai degedi o kediame akoguba, dia ta fogolou yode tobolou i.

40 E sima tobou, a nimokou tobolou kuhe, dia ta i ho fogou babe, igiye Godiha hu hiligedo hebele fogulo ileyode tobou.

Yesuha sa Jerusalem tie o sasai kediamokou solou do dege gesei

41 Kegemou, Yesu e iligi, sa Jerusalem hafei degemou, sa ke duguomou, e solou do dege gesei.

42 Gosoulugi tobou, Jerusalem, a tagalibe, nime ifi kou bou ge amafeinou dalale kaha yo ke tawamabadomou. Kenou si sibige keme nimokou mogogou dala. Ni dugulo sagai mei.

43 Damaledo, habagebe ho o kedia haguasieba, ni sa kou mih dai mamou felei kahanou silema fogou ba, nime kama fosigile sagai dugulo mei. Figi ilo figi ilo mihyenou silema fogou ba,

44 dia fologaba, nibou ni sisigobou de wouba, mihkou fiyasigile. Ni igi moso olou feine, igi yogoha tagetou ta dalale mei. Biyolugi, moso igisema mei degele ile. Yobe, Godiha hagua, ni dogou gulamou degelibe, ni ta tawaiyo mei kaha degemou yode tobou.

O kedia Godiha moso kekaimidu makisi degele imou, Yesuha folo igisei (Matyu 21:12-17; Mak 11:15-19; Jon 2:13-22)

45 Kegemou, Yesubou dia sa Jerusalemkou ya fologamou, e Godiha moso kekaimidu folomou dugube, o kedia makisi degele imou duguomou igiseimou fogou yai.

46 E diamokou tobou, Godiha kuguokou be kou gue nalai dala, Ma mosobe dihq baga tobolou idi moso.

Kenou si ni degeiye,

Ma mosobe hiyou mojudi o kedia womogou di moso sagai degeli. *Jeremaia 7:11*

⁴⁷ Kegemou, sawisie olou fei Yesuha ile, Godiha moso kekaimidu egi hehegie tobou di. E kege degeimou be, mogou du dalaguadi hiye obou, Mosesha kuolou yo dulo i obou, kansole obou kedia e walamou degele i.

⁴⁸ O sasai kedianou si egi Yesuha hehegie tobou di ke dulo tagale i. Kegei kaha degemou, hiye o kediage Yesube toto ta wolo sagai duguli mei.

20

Hiye o kedia Yesukou, name koyoha huya ke dabai degediya? de yodulo i

(Matyu 21:23-27; Mak 11:27-33)

¹ Sawisie ta, Yesu e Godiha moso kekaimidu egi hehegieibe, ta uwo bolofei ke o sasai kediamokou tobolou dalamou, mogou du dalaguadi hiye obou, Mosesha kuolou yo dulo i obou, odo odobou kedia haguasiemou, emokou yodulo i,

² na eimokou tobou, name dabai kofume koyoha huya ke degediya? Name o koyoha tobou mou, dabai kou kuhe degediya?

³ E o kediamokou tobou, ane nimokou ta ta yodulamou. Ni amokou doudo dege tobou ma,

⁴ Jonha fafeleya degedibe o kedia dabai? Ha hebeniha dabai?

⁵ Kegemou, hiye o kedia diojunou tugulo tobolou i, di hebeniha biyode tobou babe, ege, ni Jonha tobou di keme kagemou damaleyodili mei? de yoduye.

⁶ Haba di obenou tawaga degediode tobou bane, o kedia di igiye wouba tofigile ile. Yobe, o sasai kediage Jonbe habage-degele-duguo-tobou didade tawale i kaha degemou.

⁷ Kegemou, o kedia Yesukou tobolou i, Jonbe o koyoha tobou mou haguei keme ei ta tewe meiyode tobolou i.

⁸ Yesuhane tobou, ane o koyoha a tobou mou dabai kou dege haguei keme a nimokou ta tobolou meiyodei.

Ta makaibe midihog kasagai milou ga idi o kedia hebe hai dia dalaguadi kokou ma tobou

(Matyu 21:33-46; Mak 12:1-12)

⁹ Yesuha o sasai kediamokou ta makai kou gue tobou, o taha e hebe haimikou hebe hou sogogama, o ilo kediamokou e hebe hai ke heliofe nelemou, makisi degemabeede tobou. E hebe kolo ilo kelebe e biyode tobou ma, sa ahudo kuhe fogou i. Folomou, sa kele hiyedo delei.

¹⁰ Habage, hebe kolo suwi degeimou, hebe hai obou kaha ahudo dalali, hebe kolo ilo kele mojuma hagua yojumakou nemabadomou, e dabai o ta tobou mou i. Kenou si hebe hai dabai degele idi o kediage dabai o ke hagua fejemou duguomou, dia e tolou ma womamou, name mou fogou iyede tobolou i.

11 Kegeimou, hebe hai obou kaha haba o ta tobou mou imou, dia o kene tolou ma, bou basiado womamou, nane mou fogou iyede tobolou i.

12 Kegemou, e o haba ta tobou mou i. Ile foloumou, o kene dia woma hebele mugu.

13 Kegemou, hebe hai obou kaha tobou, a kagele? A tawali, a ma o dihi, mayou tagalido kokou tobou ba, e ibasi, dia e ta dulo ileyodei.

14 Dihi ke ile foloumou, hebe hai dabai degele idi o kedia e duguomou, dio unou tugulo tobolou i, o koume, e aye toubabe, e aye ha bi olou feibe e moloou. Kegei degemou, di dihi koune wouba tolo iba, hebe hai kou di moumebeede tobolou i.

15 Dia kege tobou ma, dihi ke tolou ma mala ya, hebe hai hagulekou ge woumou tolo iyodei.

Kegemou, Yesuha haba yodu, hebe hai obou kahage diamokou be kagele?

16 Hebe hai obou kahage ile, o hebe hai dabai degele ili kedia wouba tofigieiba, e hebe hai ke o ilo kedia mokou neleyode tobou. O kedia ta ke dulomou tobolou i, kegebe ta degeda.

17 Kenou si, Yesuha diamokou maselemou yodu, ta Godiha kuguokou nalai dala koumah sibige kagei?

Mouti, moso togodi o kedia dugube kasagai degeimou kou igile filei keme e haba meleya mouti fogou. *Buk Song 118:22*

18 O kedia mouti kaha tagetou fiya foubabe, die dio olou fei gobou gile male. Mouti kaha o tagetou fiya foubabe, die dio olou feibe gagile tuwledo maleyode tobou.

19 Kegemou, Mosesha kuolou yo dulo i obou, mogou du dalaguadi hiye obou kedia Yesuha ta makai keme diamokou nou ma tobolou dade tawalemou, Yesube toto tolou ma ta salamou kou degele iye, kenou si dia o sasa kedia mokou gue degemou kege ta degeli mei.

Obege gamani hiye o Sisarkou be gamani sibidi sele de nele, haba nele sagai mei?

(Matyu 22:15-22; Mak 12:13-17)

20 Kegemou, mogou du dalaguadi hiye obou, Mosesha kuolou yo dulo i obou kedia Yesu diho ebele dalaguali, die dabai degedi o kedia mokou tobou mou, dia amafei, Yesuha ta kage tobolou ke dulamou yai. Hiye o kedia ge ta e tobolou kokou ge hobou e tolou ba, gamani hiye o kokou neiba, gamani hiye o kaha e kuhe ta sayadomou degele i.

21 Hiye o kedia die dabai degedi o kedia Yesukou ya fologa kou gue tobolou i, Tisa, ei kou tewe, na eimokou ta dou donou hehegie tobou di. Nage o hu dalabou, o hu meibou kedia mokou ta tanou feinou tobou di. Na Godiha midih hehegedibe, damaledo kenou hehegedi.

22 Ei yodu ta huyadefei ta dala. Dige sibidi sele kefema, gamani hiye o Sisarkou de nele, ha nele sagai mei?

23 Kenou si Yesuhage diame tatenou tobolou dade tawai. E diamokou tobou,

²⁴ sele dio ta malā hagua, amokōu hegimabeedei. Figisa koṽubōu, hu koṽubōu debe koyohale? Diage Sisarhaleyodele i.

²⁵ Yesuhā diāmokōu tobou, damalēdo, Sisarhā bi debabe, Sisarkōu nēma. Godihā bi debabe, Godikōu nēmabeedei.

²⁶ Yesuhā o sasaj dihiḷe kokōu ge kegenōu tobou. E ta kasagai ta tobou mōu dulo ili mei. Ta kēme diā ta sima tobolōu ili mei. Kesigiēmōu, ta mei degele i.

Sadyusi o kediā Yesukōu be, o toubabe de hagua gehe degele? de yodulo i

(Matyu 22:23-33; Mak 12:18-27)

²⁷ Kegemōu, Sadyusi o kediā Yesukōu yai. Diage o tofigieibe hagua gehe degele ile meiyode tobolōu idi. Diā ya fologamōu, Yesukōu kōu gue yodulo i,

²⁸ Tisa, Moseshā dimokōu ta ta kōu gue nalaj, o tahā sobōu huloba dihi degeli mei toubabe, e sosōu mei degeiye deba, haba e malāhā kuei sasaj ke huloba dihi degeibabe, dihi kēme e eyehā dihi degele.*

²⁹ Afudo, o eye malā olōu feibe dioyosi kege. Wolo kahā sobōu huye, dihi degeli mei tolo i.

³⁰ Tolo imōu, ha e malāhane sobōu kēnōu hu.

³¹ Kēne tolo i, dihi degeli mei. Ha e malā tahane nebe kēnōu tefei. Kēnōu tefele kegega iligi olōu fei dioyosi kege tofigiema mei degei. Dihi ta degele ili mei.

³² Habagedo sobōu kēne tolo i.

³³ Kegeba, o tofigile i kediā hagua iba, sobōu kēne haguōubabe, sobōu kēme o koyohā sasaj? O dioyosi kege kediā sobōu ke kōu humōu iyode tobolōu i.

³⁴ Kegemōu, Yesuhā diāmokōu kōu gue tobou, ifi kōu bōu gebe, oye sasaj hudi, sasajyene o hudi.

³⁵ Kēnōu si habagebe, Godihā tobōu ba, o tofigiei kediame hagua gehe degemababe, sobōu hulo mei, mōu kege tafalaguale.

³⁶ Yobe, diā haba tofigile mei, esol o sagaj degele ile. Diame Godihā sisigo, widaimikōu ge haguāgieimōu, gehe degele i kahā degemōu.

³⁷ Moseshane o tofigiei kediā haguale ke kōu hehegiei. Ege hebe ta douye noṽmōu dugu kahā ta ke kuguokōu nalaj dala kuhe,

Hiye O ɛme Abrahamhā Godi, Aisakhā Godi, Jekophā Godi.* *Kisim Bek 3:6*
³⁸ ɛme tofigiei o kediā Godi mei. Godibe o gehe dalagua kediā die Godi. E dihiḷe kelebe o sasaj olōu fei sosou dalayode tobou.

³⁹ Kuolōu yo dulo i o ilo kele ta, Yesuhā tobolōu ke dulomōu tobolōu i, Tisa, ne tabe bolofejidoyodele i.

⁴⁰ Kegemōu, Sadyusi o kediā emokōu gue degemōu be, haba tage ta yodulo ili mei.

Yesuhā o sasaj kediāmokōu be, Godihā makai o Kelesube koyo? de yodu (Matyu 22:41-46; Mak 12:35-37)

* **20:28 20:28** Lo 25:5 * **20:37 20:37** O kediame afudo tofigile i, kēnōu si Godihā dihiḷe kokōu be sosou dalaguayodei.

41 Kegemōu, Yesuhā o sasaj̄ kediamokōu kōu gue yodu, kadegemōu diage Godihā makai o Kelesube Devithā* dihiyode tobolōu iya? dei.

42 Diē Fedi Kuguokōu be, di dugulube, Devithānōu tobou, Hiye Ohā mā Hiye Okōu kōu gue tobou, nā mā dobogōū delekōu duwoba ibe deba,

43 a nē ho o kedīa moūmaba, nē abogōū hayedu kefeguloyodei. *Buk Song 110:1*

44 Devithāge Kelesube ē Hiye Oyodei debabe, nīge kageimōu o kēme Devithā dihiyodele iya?

Yesuhage kuolōu yo dulo i o kedīame midihō kasagaj̄ milōu ga idiyodei (Matyu 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 11:37-54)

45 O sasaj̄ kedīa Yesuhā tā tobolōu kē dulo dalaguamōu, ē yoūū ē dabai degedi o kediamokōu tobou,

46 kuolōu yo dulo i o kediamokōu be nīōu tawaibōu. O kedīage yukuei sasado kē kama suluguadibe, kefegudi sa kokōu ge oe diā duguo agali bolofeyodele idi kē tagale idi. Egei mosokōu ne fologamōu be, egei tobolōu o kē hafej̄do dege duwogualenōu tagale idi, o sasaj̄ kedīa diāme hūbōu odade tawamabadomōu. Oe nalē hiyedo kefema digumōu, nalā idi kelegene, diāme duwodi bolofej̄do kokōu duwogualenōu tagale idi.

47 Diā kuei sobōu kediamokōu ogōu ga idibe, die mosokōu fologa, ogōu ga tobōu ma, bi hiyoyue moūma idi. Haba tabe, dihō bagā tobolōu idine, diā tənōu sasado dege tobolōu idi. O kegele idi kedīame Godihā hebe kasagaj̄ hiye folodo neleyode tobou.

21

Kuei sasaj̄ tahā Godikōu tei sele dio neī (Mak 12:41-44)

1 Yesuhā masele dalali dugube, selebōu o kedīa sele moūma haguasie, Godihā mosō kekaimidu sele sadi bokisi kokōu sa imōu dugu.

2 Kuei sasaj̄ ta, ēme bibōu mei, ēne tei sele dio bolqunōu feī kē sele sadi kodu sagimōu dugu.

3 Yesuhā kē duguomōu tobou, a nīmokōu damalēdo tobolōu kuhē. Sele, kuei sobōu bibōu mei koūmahā neībe hiyedo. O kedīa nelē i kē olōu feī gabai.

4 Selebōu o kedīa sele sa ibe, die bi hiye kōu dalamōu, huyadefej̄nōu sa i. Kenōu si kuei sasaj̄ koūmahage ē nalē moloūū sele uwagefej̄ kē sagiyode tobou.

Yesuhā Godihā mosō makolo kē tobou (Matyu 24:1-2; Mak 13:1-2)

5 Kegemōu, o ilo kedīa tobolōu ibe, Godihā mosōbe igi nebōu do kēbōu, bimaj̄ bolōdo oye Godikōu nelē i kēbōu de bologuādo togoga* iyode tobolōu i. Haba Yesuhā tobou,

* 20:41 20:41 Devitbe Juda o sasaj̄ kedīa die kōu guai hiye o. * 21:5 21:5 Mosō togoga i - Sa Jerusalemkōu be, Godihā mosō hiye ta delei. Mosō kēme tanōu feī mei, mosō sūdo kekai duledu hafeī hafeī dege biyomōu i delei.

6 n̄i ifi moso olou fei koŋu dugulube, habagebe igi taha igi yogoha tagetou ta tilaba dugulo mei. Obe biyolugi moso igisema mei degele ileyode tobou.*

Yesuha hagi sudo habage tama degele ke tobou
(Matyu 24:3-14; Mak 13:3-13)

7 Kegemou, dia Yesukou yodu, Tisa, na tobolou keme koboge tama degele? Kei makaiye bukou tama degeiba, ei duguoba ise na tobou keme tama degeladidade kuhe tawale ile?

8 E tobou, niou tawaibou, kegeligi o ilo kedia ni ogou gaiye. Yobe, o sudo haguasieba, ma huya ke ogou ga kou gue tobolou ile, ame Godiha makai o, uwage sawisieibe hafei degeiyode tobolou ibabe, ni die ta duloba sesedama.

9 Ni biyolu uwo dubabe, hobou gue degedama. Hagi gehe gehe degeli uwo dubane, ni hobou ta kesigidama. Keme ebukou tama degemaba, ise uwage sawisieibe habage kuhe hagua koguloyode tobou.

10 Yesuha diamokou haba tobou, sa ta obiyei kedia yaba, sa ta obiyeibou de biya ile. Sa ta hiye o taha ile, sa ta hiye obou de biyale.

11 Haba sa sa iloyane gigima hiyedo haguale. O sasaiye hegiebou, dobou de hiyedo dugulo ile. Haba, agudiletou gene, midihou gehe gehe tama degegouba duguo gue degele ile.

12 Kenou si, hagi olou fei ke tama degeiyi mei kelegebe, o ilo kediage nime tolou ma makolo imaba ile, egei moso kokou ta sama didi masa ile. Ni amokou damaleyodeibabe, oe nime hiye o kediabou, gamani o ilo kediabou die dihile kokou tefegieba ta sa ile.

13 Ta soubabe, nige diamokou be ta uwo bolofei kenou hehegie tobou ma.

14 Tabe ni kage tobolou deba, fi hiyedo maba, gue degedama.

15 Yobe, a tawagai ta ke nimokou tobou ba, nige ta saikou foloba kenou tobou babe, diage ni tabe ta sima tobolou ile mei, mou dulo fogou le ile.

16 Aye adiou bou, eye mala diabou, sosou tanou diabou, mogo diabou, diane ni tolou ma, ho o kediakokou sesegulo ile. Seseguba, ni ilo kelebe diage wouba tofigile.

17 O olou fei kediage nime dafa ile, yobe ni amokou damaleyodei kaha degemou.

18 Kenou si, fi hiyedo madama. Ni widio towe ke ta mei degele mei.

19 Ni neledo dege dalaba iligi, fi gehe tolou ba, tofousogo tofolou ile.

Yesuha sa Jerusaleme makoloye dalayode tobou
(Matyu 24:15-21; Mak 13:14-19)

20 Yesuha haba kou gue tobou, nige ami o kedia haguasie, sa Jerusalem silemouba dugubabe, sa koŋume ise makoladidade tawamabeedei.

21 Kegeiba duguobabe, sa Judia o sasai kediame kama fosige ya, bitou kotou fologamabeedei. Sa Jerusalem o sasai kediame die sa hiye ke tou fogou, sa ta kokou fogou yamabeedei. Figikou dalaguadi o sasai kediame sa hiyekou hobou fologadamabeede tobou.

* 21:6 21:6 Juda o kediame igiyenou moso togolo idi.

22 Yobe, sawisiei kelege, Godihā hebe kasagai olōu fei nelebe, kuguokōu kōu nalāga i ke damaledo tamā degele.

23 Sawisiei kelegebe, solōu do hiyedo, sasai dihi guokōu bōu kediabōu, sasai dihigidiōu bōu kediame hagi hiyedo degeiba dugulo ile. Yobe, sa kuokōu hagi hiyedo degeiba dugulobe, Godihā gofoŋu e obiyei kokōu degeiba dugulo.*

24 Kegeiba, ho o kedia haguasie, Juda obiyei ke aweki me bolou kaha wouba tofigile. O ilo kelebe didio dege wou ma, sa ta iba sa ta iba dele ile. Haba, sa ta o kediage sa Jerusalemkōu haguasie felegaba dalaguali, Godihā diamokōu tobou ba fogou yaleyode tobou.

*Habage O Kedia Dihi e haguale
(Matyu 24:29-31; Mak 13:24-27)*

25 Yesuhā haba kōu gue tobou, O Kedia Dihi e hagualadi kelegebe, asobōu, uguobōu, kuidihobōu kokōu be midihō gehe gehe tamā degegouba dugulo. Sa sibige kuokōu be, o sasai kedia fi fofou guele ile. Haba to hiye kaha fufuale uwo hiyedo kene duloba gue degele ile.

26 O sasai kedia fi hiyedo ma ilebe, sa sibige kuokōu be keiye tamā degelamōu degeiya de fimā ile. Gue degeba, diho hebemaga ile, yobe Godihā neleyenōu agudio tatabai degeiba, bimai olōu fei kotou dalagua keme awale hobogolou.

27 Kelegenōu, dia dugulobe, O Kedia Dihi eme nelebōu, hoho hiyedo kebou de mabiye tou gou ma migiba dugulo ile.

28 Midihō kegei ke yoma tamā degeibabe, ni haguā agudiletou daladuguo masele hobogolou, Godihā ni mamoloŋu keme hafei degei kaha degemou.

*Ni hebe kiyou ke tawama
(Matyu 24:32-35; Mak 13:28-31)*

29 Yesuhā ta makai ta diamokōu tobou, ni hebe kiyou ke duguoba, haba hebe ilo kelene dugumabeedei.

30 Ni dugube, guo gehe bisoumōu be, sa bolodo biyamou iladidade tawale idi.

31 Nebe kenou tefei, ni hagi a nimokou kou tobou sagai ke dugubabe, nige Godihā wolou dalale keme hagualadidade tawamabeede tobou.

32 A nimokou damaledo tobolou kuhe. Ifi kou bou ge dalagua o sasai be tofigili mei dalaguaba, a koŋu tobolou ke olou feido tamā degele.

33 Agudiobou sa sibigebou olou feibe mei degele. Kenou si ma tabe ta mei degele mei.

Yesuhā dabai degedi o kediame defeido tawaibou

34 Yesuhā haba kōu gue tobou, niou tawaibou, ni tigi kolo huei gofoŋudo ke nalaba totou dege, sa sibige kaha hagi kokou nou fi hiyedo madama. Kegeligi, Hiye Ohā toto haguba,

35 nime salemaiye tou sagai degeiye deba. Yobe, sawisiei keme, sa sibige kuokou ge, o sasai olou fei kedia dugulo ileyodei.

* 21:23 21:23 Ta koŋume Yesuhā Juda o sasai kediāmokōu tobou.

³⁶ Nj defejdo duwoli, Godikōu diho baga tobōu ba, e njimokōu nele neiba, midihō kasagaj ke gaboubabe, O Kediā Dihi e haguba, njime e dihi le kokōu dōdonōu tofolōu ileyode tobou.

³⁷ Sawisie i olōu feibe, Yesu e Godihā mosō kekaimidu haguamōu, o sasaj kediāmokōu egei hehegedi. Huliamebe, e ilemōu, bitōu Oliviyodele idi kotōu folo tiadi.

³⁸ Sabiyomōu be, o sasaj kediā haguasie, Godihā mosō kekaimidu Yesuhā tobolōu ke dulamōu felega kefele idi.

Yesu e do hiyedo duguomōu, tolo ilemōu hagua gehe degei

(Tq Hiye 22-24)

22

Judashā Yesube Juda hiye o kediāmokōu seseguloyodema makai (Matyu 26:1-5, 14-16; Mak 14:1-2, 10-11; Jon 11:45-53)

¹ Ōu mola mei sidi sawisie kahā dowo ke nale kefema nādi ke hafei degei. Keme Gabama I Sawisieiyodele idi*.

² Gabama I Sawisie ke hafei degeimōu, mogōu du dalaguadi hiye obōu, Moseshā kuolōu yo dulo i obōu kediā dioṽunōu amafei kefema, Yesu gabale walamōu dōsusulo i, yobe diā o sasaj kediāmokōu guē degemōu.

³ Kegemōu, Tamahā Judas e duledu felei. Judas eme Iskariotyodele idi. O keme Yesuhā o olōu fei 12 kege kahā duo kile daladi o.

⁴ O kahā ile folomōu, mogōu du dalaguadi hiye obōu, Godihā mosō dia daladi hiye obōu de tā keibe, e Yesu tolōu mā diāmokōu sesegulo kahā tā ke dōsusulo i.

⁵ Hiye o kediā tā ke dulomōu, hohō degemōu, emokōu sele neleyodeimōu,

⁶ ege holo yode tobōu mamōu, Yesube kageligi tolōu ba hiye o kediāmokōu sesegulo domōu fi hiyedo mā delei. O sasaj sūdo kefeli mei kelege sesegulamōu degei.

Dabai degedi o bolou kedilie nale kefei (Matyu 26:17-25; Mak 14:12-21; Jon 13:21-30)

⁷ Ōu mola mei sidi kahā sawisie kelegebe, Gabama I Sawisie kahā dowo ke wai sipsip wili woma sidi.

⁸ Kegeimōu, Yesuhā Pita dilie Jon diliemokōu tobou, Gabama I Sawisie kahā dowo ke nale olōu fei kefema dogogu imabeedei.

⁹ Dilie emokōu yodu, nage ele nale keme kilija keke kefema dogogulo ke tagaiya?

* **22:1 22:1 Gabama I Sawisie**, 'Pasoba' tā kahā sibigebe kōu gue: Afu Godihā sa Isip sisigō wolo ke woumōu tofigiei, kelegebe Israel sisigō kediānōu si ta weli mei, mōu gabama i. Kegei kahā e tobou, nj Gabama I Sawisie ke hohōbolōu ba, nale kefema nā demabeede tobou. Kege tobōu mōu, Israel o kediā sa Isip tōu fogōu, die sabekōu fogōu yai (Kisim Bek 12:1-42).

10 E kōu gue tobou, nele sa Jerusalemkōu ya fologaba dugu, o ta bilika huei dou tolōu iba kenōu sesele ima. Moso o kaha foulu kokōu nelene fologaba,

11 moso obōu kokōu kōu gue yoduma, ele Tisabōu eibe Gabama I Sawisiei kaha dowo ke nalebe kilija kelege kefema nalā ile?

12 Nele kege yodubabe, o kaha fōu gou moso hiyedo kotōu dala ke hegiba, fafaibōu, duwodibōu olōu fei kotōu dalaba dugulo. Nele di nalebe kefema kotōu nōu dogogumabeede tobou.

13 Kege tobōu mōu, dilie ya fologamōu dugube, bi olōu fei Yesuhā tobou sagai keme dalaguamōu dugu. Duguomōu, dilie Gabama I Sawisiei kaha dowo ke nale olōu fei kefema dogogulo i.

Yesuhā ōu sibōu, tigi kolo huei gofoūdo kebōu de e dabai degele idi o kediamokōu nei

(Matyu 26:26-30; Mak 14:22-26; 1 Korin 11:23-25)

14 Habi degeimōu, Yesu e nale nalāmōu baha duwomōu, e tā-bolofej-malā-suluguadi-o kediane duweguei.

15 Duwoguali, e diāmokōu tobou, a nībōu de duwoli, Gabama I Sawisiei koūmahā dowo ke nale nalāmōu degeli koūme a tagalido. Nāma mei degeiba, a me do hiyedo dugulo.

16 A nīmokōu tobolōu kuhe, a nale haba ta nale mei dalali, Godihā wolōu daladi sa kokōu ge Gabama I Sawisiei kaha dowo damalēdo ke kuhe nalēyode tobou.

17 Kegemōu, e kopekōu tigi kolo huei gofoūdo dou ke malā tolōu mōu, Godikōu bolofejyode tobōu mamōu, diāmokōu tobou, nī koū malāba file nāma.

18 Yobe, a nīmokōu tobolōu kuhe, sa kuokōu be a tigi kolo huei gofoūdo haba ta nale mei ibe deba, Godihā wolōu dalale ke kuhe sawisialeyode tobou.

19 Kegemōu, e ōu si ta malā tolōu mōu, Godikōu bolofejyode tobōu mamōu, ōu si ke bafigima, e dabai degele idi o kediamokōu nelēmōu kōu gue tobou, koūme mā tōu, a nī dowoye nelī kuhe. Nī koū nolugibe, amokōu fimamabeedei.

20 Ōu si nāma mei degeimōu, e huei kopekōu sōu guo māi ke malā tolōu mōu tobou, koūme mā kafei. Mā kafei koūmahage o sasai nī Godibōu de mogo degedi midihō ebele ke hegili kuhe.

21 Kenōu si duguma, o ta, a ho o kediamokōu sesegulo keme abōu de duwoli, nale nolū kuhe.

22 Damalēdo, O Kedia Dihi e tolo ilebe, Godihā kōu makai sagai kenōu tefele tolo ileye, kenōu si O Kedia Dihi ho o kediamokōu sesegulo o nāme noū tawaibōu.

23 Yesuhā kege tobōu mōu, e dabai degedi o kedia dioūsie, di dala kōu lebe koyohā kegela degeimōu tobōu ya? de yoduga i.

Hū hiyedo obe koyohā degele domōu tae biya i

24 Kegemōu, Yesuhā e dabai degedi o kedia dioūnōu kile hū hiyedo obe koyo degele domōu tae biya i.

²⁵ Tæe biya imôu, Yesuha diamokôu kôu gue tobou, sa ilo kelegebe hiye o kedia o sasai nelêdo dege dia dalaguadi. Die hubou o kediage o sasai kediamokôu hagi nelêmou be, dio usie diame o sasai dogou gulo idi oyodele idi.

²⁶ Kenou si nîme kege degedama. Widio o nîbou de kile dala eme haba o hugulidofei kaha degedi sagai kenou tefeledageyedei. Ni dia daladi obe nîbou de dabai degedi o sa dege.

²⁷ Ni fimama, o koyobe hubou o? O nale milou ma fidi ke haba, o duwoli nale nadi ke? A tawalibe, nale nolu keme hubou o. Kenou si ame nîbou de dalali, ni dogou gulamou dabai degeli kuhe.

²⁸ Hagiye amokou kôu hagua kogudiye, ni abou de delei.

²⁹ Ma Ayeha amokou be o sasai wolou dalayedetobou. Haba kenou tefei, age nimokou o sasai wolou dalamabeede tobolou kuhe.

³⁰ Godiha wolou daladi sa kokou gebe, ni abou de duwoguali, nalebou hujibou nala ile. Nîme hiye o degeba, duwodi bolodo kotou duwoguali, Israel kedia huti olou fei 12 kege ke dia dalagualeyode tobou.

Yesuha kôu gue tobou, Pitaha ame tobekou muguloyode tobou (Matyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Jon 13:36-38)

³¹ Kegemou, Yesuha tobou, Saimon, Saimon, na du. Oe nale segei kefedibe, kofai olou fei hebesemamou, sibigenou kefedo sagai kenou tefei, Tamahage ni amokou damaleyodei ke tefeledugulamou kege degeliyodei.

³² Kenou si a Godikou kou diho baha tobou, ne damaleyodei keme mihikou fiyeiye domou. Kegeiba, na boholou ma haguaba, ne mogo diamokou dedei sasagiyede tobou.

³³ Pitaha emokou tobou, Hiye O, ame nabou de ile, oe na kou didio degeleye, kenou si a na tou fogolou mei. A nabou de tolo ilamou yode tobou.

³⁴ Yesuha tobou, Pita, a namokou tobolou kuhe. Sabiyale hafei kelege, sio ayomou you tale dalaba, na kamadia kege kou gue tobolou, a Yesu tewe meiyodele.

Yesuhage e dabai degedi o kediamesele sadibou, yebou, awakibou de tou ma imabeedei

³⁵ Kegemou, Yesuha e dabai degedi o kediamokou kôu gue yodu, afu, a nimokou sele sadibou, yebou, abogou mosobou de hobou mouma idamabeede tobou mou yai kelegebe, nîme bi mei yaibe de hagi dugu? Kegeli mei, ei hagi ta duguli meiyode tobolou i.

³⁶ Haba e diamokou tobou, ifinou si o koyoha sele sadi dalababe mo. Ye dalaba kene mo. Haba o koyoha eme aweki dala mei debabe, e yukuei sasado ke tiga, sele malaba, aweki me bolou ke moyuyedei.

³⁷ Godiha kuguokou be kou gue nalai dala, O sasaiyege, eme Godiha kuolou ta dudiyo mei oyodele i. *Aisaia 53:12* A nimokou tobolou kuhe, kou le dalaguadi o sasai kediage ame o kegei keyodele ile. Yobe, Godiha kuguokou nalai keme damaledo tama degeladi kuheyode tobou.

38 Diā tobou, Hiye O, nā dugu, eibe aweki bolq̄ kōu le dalayode tobolōu i. Ege kenōu feiyode tobou.

*Yesuhā bitōu Olivkōu ge Godikōu dihq̄ bagā tobou
(Matyu 26:36-46; Mak 14:32-42)*

39 Kegemōu, Yesuhā yoŋ̄u degedi sagāi kenōu tefele, sa Jerusalem tōu fogōu, bitōu Olivkōu i. E dabai degedi o kediane e sesele yai.

40 E kokōu ile folomōu, diāmokōu tobou, n̄i dihq̄ bagā tobōu ma, kegeligi tefele dugu ta haguba, n̄i fiyasigeiye.

41 E kege tobōu mamōu, tafej̄ teguo ibe, ahube obe igi hebele filej̄ fiyadi sagāi kege ilemōu kokōu yubu sugulo fiyamōu duwoli, kōu gue dihq̄ bagā tobou,

42 Aye, nā tagaibabe nā akoguba, a hagi ke dugulo mei. Kenōu si a tagai sagāi keme hobōu degeda. Nā noŋ̄u tagai sagāi kenōu degeyede tobou.

43 Kegemōu, esol o taḥa hebenitōu ge migilemōu, emokōu dedej̄ sagi.

44 Hagi hiyedo duguomōu dalali, haba dihq̄ bagā hiligedo tobōu mōu, e duej̄ fuamōu mih̄kōu fiyasigeibe, kafei sagāi kaḥa fiyasigei.

45 Dihq̄ bagā tobou mei degemōu, haguā, boholōu mā haguamōu dugube, e dabai degedi o kediane yogōu gua tiasigei dugu. Hagi hiyedo kaḥa die tōu tatabai degeimōu, diā kuhe tiasigei.

46 E yodu, n̄i kagemōu tiasigei dalagua? Haguāba, Godikōu dihq̄ bagā tobōu ma, kegeligi, tefele duguye haguba, n̄i fiyasigeiye.

*Judashā Yesu tolōu mōu ho o kediamokōu sesegu
(Matyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Jon 18:3-11)*

47 Yesuhā kege tobolōu tafalali dugube, o sūdo haguasieimōu dugu. O e hu Judasbe amulq̄ hagumōu dugu. O keḥe Yesuhā dabai degedi o olōu fej̄ 12 kege kaḥa duo kile daladi ta. E Yesuhā tafala kokōu haguamōu, Yesu nogōu lamōu degei.

48 Kenōu si Yesuhā emokōu yodu, Judas, naḡe O Kedia Dihibe nogōu maba, ho o kediamokōu kuhe sesegulamōu degeli? de yodu.

49 Kegeimōu, Yesubōu de suluguadi o kediane ke degeladi ke duguomōu yodulo i, Hiye O, ei diame awekiye wolo de bolofej̄?

50 Kege tobōu mōu, dioŋ̄u kile o tanōu taḥa awekiye mogōu du daladi hiye ohā dabai degedi o ke faj̄, keḥe dele ke taga mugu.

51 Keḥe ke taga mugumōu, Yesuhā kege fogōu mabeede tobōu mamōu, e o kihyoḡu ke kugumōu bolq̄ degei.

52 Mogōu du dalaguadi hiye obōu, Godihā moḡ dia dalaguadi hiye obōu, odo odobōu diame kele tafalaguamōu, Yesuhā diāmokōu kōu gue tobou, n̄i kageimōu awekibōu biyabōu de tōu ma haguasie, a tolōu iya? Aḡe hiyou moŋ̄udi o mei, biyadi o mei.

53 Sawisieie olōu fej̄ aḡe Godihā moḡ kekaimidu n̄ibōu de kōu daladiye, kenōu si niḡe aḡe ta tolōu ili mei. Ha ifibe n̄i sawisieie kuḡe. Hulīa koŋ̄umahage hohq̄ ke gabama iyode tobou.

Pitahā Yesube ẹ tewe meiyode tobou

(Matyu 26:57-58, 69-75; Mak 14:53-54, 66-72; Jon 18:12-18, 25-27)

54 O kediā Yesu tolow māṃōu, mogōu du daladi hiye oḥa moṣo kekaimidu wolōu ya fologai. Pita ẹne ahu dege sesele i.

55 Moṣo kekaimidu kilebe, o kediā dou ha duwoguamōu, Pita ẹne folomōu, diābōu de dou ke ha duwei.

56 Pita ẹ dou ha duwomōu, dabai degedi saṣai taḥa duguomōu, ẹmokōu maselemōu tobou, o kẹme Yesubōu de daladiyode tobou.

57 Keṅōu si Pitahage, o kẹme a tewe meiyode tobou.

58 Haba tafeṣi dala dema, o taḥane Pita duguomōu tobou, naṅe die o tayode tobou. Keṅōu si Pitahage, aṃe ẹ dabai degedi o meiyodei.

59 Aso diḥo tanōu saṣai kege ta mei degeimōu, o taḥane ta nelẹdo dege tobou, damalẹdo, o keṅe ebōu de daladi. Ẹme sa Galili tie oyodei.

60 Keṅōu si Pitahā tobou, na ke tobolōu be age ta tawaiyo mei. Ẹ kege tobolōu tafalamōu, sio ayomōu taj.

61 Sio ayomōu toṃmōu, Hiye Oḥa bohōlou mōu, Pitakōu masele dalamōu, ege Hiye Oḥa kōu gue kōu tobou, sio ayomōu you talẹ dala kelege, na kamadia kege a Yesu tewe meiyode tobolōu yode tobou ke tawalemōu,

62 tamākōu fogōu mulomōu, hiljigedo gesei.

Diā Yesukōu susuga tobolōu yilomōu wala i

(Matyu 26:67-68; Mak 14:65)

63 O Yesu dia dalagua kediā susuga tobolōu yilomōu ẹ wala i.

64 Woulugi, ẹ diḥo yukuei kaiye diōu guo tigamamōu, yilomōu kōu gue tobolōu i, habage-degele-duguo-tobōu di-o, naṃe o koyohā fōuya? de yoduga i.

65 Diā kege degele iligi, ta kasagaine ẹmokōu hiyedo tobolōu i.

O kediā kansole kediā diḥile kokōu Yesu ta sa i

(Matyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Jon 18:19-24)

66 Sabiyomōu, odo odo kediā kansole haguasie kefele ibe, mogōu du dalaguadi hiye obōu, Mosesḥa kuolōu yo dulo i obōu olōu feṣi kediā haguasie kefeguo dalaguamōu, o tae Yesu wolōu hagua feṣimōu, diā ẹmokōu kōu gue yodu,

67 na eimokōu tobōu, Hiye Oḥa makai o Kelesube na? Ẹ tobou, a nṣimokōu tobōu babe, niṣe ta damaleyodele ile mei.

68 Haba a nṣimokōu ta ta yodubabe, niṣe amokōu ta tobolōu saṣai mei.

69 Keṅōu si ifi yoma ibe deba habage kelegebe, O Kediā Dihibe Godiḥa dobogoṣu delekōu duwolo. Godiḥa nelẹbe hiyedoyode tobou.

70 Kegemōu, o olōu feṣi kediā ẹmokōu yodu, naṃe Godiḥa dihi? Ẹ tobou, niṣi tobolōu ili kẹme damalẹdo, aṃe kuheyode tobou.

71 Kege tobōu mōu, diā tobolōu i, taḃe kehefeṣi. Yoṣu ẹ mogouye tobōu mōu di kōu dulo hobogou keḃe.

23

*O kediā Yesu gamani o Pailathā dihile tā sa i
(Matyu 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Jon 18:28-38)*

¹ Kegemōu, hiye o olōu feī kediā haguāma, Yesu tolōu mā, gamani hiye o Pailatkōu wolōu yai.

² Fologamōu, diā emokōu yoma tae biyamōu tobolōu ibe, o koꝓumahage Juda obiyei eimokōu be midihō dōdo mei ke milōu mabeede tobōu mōu dulo idi. Ege ei sibidi sele kefema, hiye o Sisarkōu nēdamabeede tobōu di. Haba, yoꝓū eme ei wolōu daladi hiye o Kelesuyode tobōu mōu dulo idiyode tobolōu i.

³ Kege tobolōu imōu, Pailathā Yesukōu, Juda o kediā hiye obe nā? de yodu. Yesuhage, nā tobolōu be damalēdo-yode tobou.

⁴ Kege tobōu mōu, Pailathage mogōu du dalaguadi hiye obōu, o kele kefele ibōu kediamokōu tobou, a o koꝓumahā midihō kasagai miloube ta duguyo meiyodei.

⁵ Kenōu si diā tā nelēdo dege kōu gue tobolōu i, e sa Judia o sasai kediāmokōu tā gehe gehe hehegiemōu siadi. Sa Galilikōu ge yoma hehegiemōu hagulugi, di sa kuokōu fele, e tā ke hehegiemōu sulu kuheyodele i.

O kediā Yesube hiye o Herothā dihile tā sa i

⁶ Pailathā Yesube sa Galili tōu fogōu hagueiyodeimōu dulomōu, e diāmokōu be, o koꝓume sa Galili o? de yodu.

⁷ E Yesube sa Galili odade tawalemōu tobōu mōu, diā Yesu Herotkōu wolōu yai. Yobe, Herot eme sa Galili dia daladi o, ene sa Jerusalemkōu hagua felemōu tafēi delei kaḥa degemōu.

⁸ Kegemōu, Herothā Yesu feleimōu duguo, hohō hiyedo degei. Yobe afudo hagulugi ifine, e Yesu dugulo sagai hiyedo degedi. Yesuhā midihō gehe gehe milōu goluyode tobolōu imōu tā uwo dudi kaḥa degemōu, midihō gehe ta milōu ba ene dugulo sagai degei.

⁹ Yesu hagua feleimōu, Herothā emokōu yodugaiye, kenōu si ege ta tobōu li mei.

¹⁰ Mogōu du dalaguadi hiye obōu, kuolōu yo dulo i obōu kediā haguasie felega tafalaguali, emokōu tae biya tobolōu i.

¹¹ Tae biya tobolōu imōu, Herothā e ami o diābōu de Yesukōu yilomōu susuga tobolōu gi, yukuei bolqdo ta kagiemōu tobōu mōu, diā Yesu Pailatkōu bohōlou mā wolōu yai.

¹² Sawisiei kelege, Herot dilie Pailat dilie mogo degele i. Afuge diliebe kege ta mogo degediyo mei.

*Pailathā Yesu hebe fufuguomaiḥōu ikoke degemabeedei
(Matyu 27:15-26; Mak 15:6-15; Jon 18:38-19:16)*

¹³ Kegemōu, Pailathā mogōu du dalaguadi hiye obōu, gamani o kediābōu, o sasaiḥōu olōu feī kediā haguismōu, haguasie kefele i.

¹⁴ Kefeguo dalaguamōu, e diāmokōu tobou, niḡe o koꝓume amokōu kōu wolōu haguasie kōu gue tobolōu i, o koꝓumahage o sasai kediā midihō

bolō mei hehegilyodei. Kegei kaha degemōu, a nī dihile kuokōu ge defeido yodugama mei degemōu dugumōu be, ɛme midihō kasagai ta milōu li mei. Nige ɛme mōu ta salamōu degele iliyode tobou.

¹⁵ Herotha fimaine kegeinōu dala. E o kuokōu tobōu mōu, dimokōu bohōlōu mā kuhe hagua felej. Nīōu tawali kehe, o koꞑume midihō kasagai ta degeiye tolo ile meiyodei.

¹⁶⁻¹⁷ Kegei kaha degemōu, age ɛme dofōu yenōu woma tōu fogōu ba kuhe fogōu ileyode tobou.

¹⁸ Keṅōu si o sasaj kele tafalagua kediā hiligedo tobou, o koꞑume wouba tolo ile. O Barabasbe telemayede tobolōu i.

¹⁹ Barabas ɛme afu sa hiye kokōu ge gamani kediābōu de biyolugi, gamani o ta woumōu tolo i kaha dowoye didiō degei daladi.

²⁰ Pailatha haba tage o sasaj kediāmokōu, Yesube telemōuba fogōu ileyode tobouye,

²¹ keṅōu si diā Pailatkōu hiligedo tobolōu i, na ɛme hebe fufuguomajkōu ikoke dege. Hebe fufuguomajkōu ikoke degeyede tobolōu i.

²² Haba tage yodu, kadegemōu? Ege midihō kasagai kagei ke milōu lou? Age midihō kasagai ɛ milōube ta duguli mei kaha, age ɛme toe debe ta tobolōu sagaj mei. A tobōu ba, o tae dofōu yenōu woma fogōu ba yoꞑu fogōu ileyode tobou.

²³ Keṅōu si diā haba hiligedo tobolōu ibe, hebe fufuguomajkōu ikoke degeyedele i. Ta uwo hiyedo kahage Pailatha tabe huyafej degei.

²⁴ Diā ɛ ta duli mei kaha degemōu, ɛ diā tobolōu ili sagaj keṅōu degei.

²⁵ Gamani kediābōu de biyolugi, gamani o ta woumōu, didiō degei o keme, o sasaj kediage Pailatkōu telemayede tobolōu imōu telemaj. Haba, Yesube, o sasaj kediā tobou sagaj keṅōu tefele, ami o kediāmokōu sesegumōu wolōu yai.

*Diā Yesu hebe fufuguomajkōu ikoke degele i
(Matyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Jon 19:17-27)*

²⁶ Ami o kediā Yesu wolōu yolugi, sa Sailini o ta hagumōu dugulo i. E hube Saimon. Duguomōu, o ke tolu mā māmōu, hebe fufuguomaj ke ɛ ilitōu dogogumōu, o kaha hebelemōu, Yesuha habage sesele i.

²⁷ Youmōu, o sasaj sūdo sesele yaibe, sasaj ilo kediame ɛ sihou gosoloma yai.

²⁸ Gosoga youmōu, Yesuha bohōlōu mōu diāmokōu tobou, sa Jerusalem tie sasaj, nī mā sihou gosodama. Nī nīōu nī sihoubōu, nī sisigō diā sihoubōu denōu gosomabeedei.

²⁹ Yobe, sawisie ta kelege, o sasaiye hagi hiyedo ta duguoba kōu gue tobolōu ile, dihi moloꞑu sagaj mei sasaj nī hohō degema. Dihi moꞑudiyo meibōu, dihi bu neḍiyo meibōu sasaj nī hohō degemabeede tobolōu ile.

³⁰ Sawisie kelegebe,

Diā bitōukōu be kōu gue tobolōu ile, nige ei diōu guoba wōmogōu dalamabeede tobolōu ile.

Hosea 10:8

31 Ame hebe gehe sa degei ke makolo ile. Haba nime hebe fafagai sa degei keme kagele ile? Damaledo, nime bou basiado makolo ileyode tobou.

32 Kege yaibe, ami o kedia o bolou tane wou ma yai, Yesubou de wouba tofigile imabadomou. O bolou kedilibe midihou kasagai milolou idi o.

33 Yolugi, bitou huyadefei ta, O Widio Dio Sayodele idi kokou fologamou, dia Yesu hebe fufuguomajkou ikoke degele i. Midihou kasagai milolou idi o bolou kene Yesuha figi kokou, tabe dobogou delekou, tabe dobogou fofoukou, kege ikoke degele i.

34 Hebe fufuguomajkou ikoke degeimou, Yesuha Godikou tobou, ma Aye, na die midihou kasagai koume gebe meiyode. Diouge dia degeli koume ta tawale iyo meiyode tobou. Ami o kedia e yukuei tanou tanou mala ilamou igi sagai degei ke hebese yale i. O koyoha yaibe bolou degeimou be, yukuei tanou ta mala dega yale i.

35 Kegeimou, o sagai kedia masele tafalaguamou, Juda hiye o kedia Yesukou kou gue susuga tobolou i, ege o ilo kelebe dogou gudi. O koume Godiha makai o Kelesu damaledo debabe, e yousiene dogou guyede tobolou i.

36 Ami o kedia haguasie, emokou yilomou susuga tobolou gi, hebe kolo huej afido ke emokou nelamou

37 tobolou i, name Juda o kedia hiye o debabe, na nousie dogou guyedele i.

38 Hebe fufuguomaj tagetou, Yesuha widio hebe tage kotou be kou gue nalaiye delei,

O KOUME JUDA O KEDIA HIYE O.

39 Kegemou, midihou kasagai milou di o tanou ta hebe fufuguomajkou tafala kahane Yesukou kou gue susuga tobou, name Godiha makai o Kelesuyodeibe de damale? Kegei debabe, na nousiebou elebou de dogou guyede tobou.

40 Kenou si midihou kasagai milou di o ta kaha o kokou gofou dege tobou, hagi o koumahou dugulu keme nane dugulu kaha degemou, na Godikou gue degeyedei.

41 Da midihou kasagai milolou idi kaha hebe keme dugulu kuhe. Keme tabou mei. O kouunou si midihou kasagai ta milou li meiyode tobou.

42 Kege tobou mamou, e haba Yesukou tobou, na hiye o degeibabe, na a totou degeda.

43 Yesuha tobou, a namokou damaledo tobolou kuhe, ifibe name hebenikou folo, abou de dalaleyode tobou.

Yesu tolo i

(Matyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Jon 19:28-30)

44 Kegemou, agali duo kelege sa olou fei hulia degemou dalali, habi 3 klok degei,

45 aso hohogudibe mei degei. Hulia degeimou, yukuei hiyedo, Godiha kuolou moso adikou diou gou duladi keme younou duoya bafolou mou, ilo imou ilo imou dei.

⁴⁶ Kegemōu, Yesu ɛ hiligedo haguisa tobou, Aye, a ma fibe ne dobogoŋ tagetou dogogulu kuhɛ. Ɛ kege tobou ma fogou mou tolo i.

⁴⁷ Ami o kedia dia daladi o ɛ olou fei ke degegai ke duguomou, ɛ Godiha hu hebele fuguomou kou gue tobou, damaledo, o koŋume doŋdo oyode tobou.

⁴⁸ O sasai kefeugomou masele dalagua kediane ke degegolu ke duguomou, dia solou do hiyedo degemou dioŋusie die bilihkou fafamou fogou yai.

⁴⁹ Yesuha ɛ mogo Diane ahu sagai dege masele tefeleguei. Sasai, sa Galili tou fogou mou, Yesu ɛ habage haguasie kediane keke tafalaguai, degegolu ke masele i.

*Yesu tei mala ile, ulou daimidu dogogu
(Matyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Jon 19:38-42)*

⁵⁰ O ta delei, ɛ huɛ Josep. Ɛme sa Arimatea o. Sa keme sa Judia duo kile. O keme kansole o, bolofeido doŋdo o.

⁵¹ Kansole o olou feido kedia Yesu woloyadomou doŋsusulo imou be, Josep ege ta boloyodili mei. Ɛne Godiha haguaba o sasai wolou dalale ke dia daladi o.

⁵² Ɛ Pailatkou folo yodu, a Yesu tei moloŋube de bolou? Pailatha boloyodeimou, ɛ ile,

⁵³ Yesu tei mala hebele migile, yukuei fo degei kaha tigama mala ilemou, ulou ta kou dama fogou kodu dogogu. Ulou kodube tei ta dogogulo ili mei.

⁵⁴ Josephu Yesu tei toto mala i kaha yobe kou gue, sawisie keke nale kefele idi sawisie, misiholo duwodi sawisie ke hafei degeli kaha degemou.

⁵⁵ Sasai, sa Galili tou fogou mou, Yesubou de fogou haguasie kedianou be Josep sesele yamou, ɛ Yesu tei ke ulou daikou dogogumou dugulo i.

⁵⁶ Dia duguu fogou mou, bohoulou ma ya, mosokou fologamou, bi ho bolofei ilo kelebou, huei hobou bou kenou kefema milou ga ima ma fogou mou be, misiholo duwodi sawisie kelegebe, kuolou dogogu ke seselemou, dia dabai ta degeli mei.

24

*Yesu ɛ haba hagu gehe degei
(Matyu 28:1-10; Mak 16:1-8; Jon 20:1-10)*

¹ Misiholo duwodi sawisie ke mei degeimou, haba sabiyomou, sasai kedia ulou daikou yaibe, dia bi ho bolofei dioŋu kou milou gama maj ke kefema tou ma yai.

² Yolugi dugube, ulou dai a tefegu igi hiyedo keme kogolo ilemou figikou dogogu dalamou dugulo i.

³ Kenou si ulou dai kodu muguamou dugube, Hiye O Yesu teibe mei dugulo i.

⁴ Fi hiyedo maga dalaguai dugube, o bolou dilie hafei dege tafalaguamou dugu. Dilie yukuei kaiɛ fo degei hoho hiyedo dugu.

⁵ Sasai kedia o bolou kedilie duguomou, gue degemou, yubu sugulo fiya, miye duwoguamou, o bolou kedilie diamokou yodu, niɛ o gehe dege kou

haguama i keme kagemou o tei wida i sa kuokou dugulamou hagua ka iya?

⁶ Eme kou le dala mei. E gehe dege haguama i. Afu, e sa Galilikou dalali, nimokou kou gue tobou,

⁷ O Kedia Dihi eme o ilo kediage midihog kasagai milou di o kedi mokou seseguba, hebe fufuguomai kou iko ke degeiba, tolo ileba, sawisie kamadia kege mei degeiba, e gehe dege haguama ileyodei ke fimaba tawamabeede tobolou i.

⁸ Kegemou, sasai kedia ta Yesuha afu kou tobou mou du ke fimamou tawale i.

⁹ Dia ulou dai tou fogou mou bohoulou ma hagua felega, e dabai degedi o 11 kege kedi mokou tobou mamou, haba o sasai olou fei kedi mokou ne dia duguai ke olou fei tobolou i.

¹⁰ Sa Makdala sasai Mariabou, sasai ta Joanabou, Jemsha adiou Mariabou, sasai ilo diabou de deleigieibou diage ta ke ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedi mokou tobolou i.

¹¹ O kedia ta ke kou dulo iye, ha ta damaleyodele ili mei, totou degei tayodele i.

¹² Pita enou si toto hagua, ulou daikou fougua ile folomou, ulou daimidu dugube, yukueiyenou tilamou dugu. Kegemou, e bohoulou ma hagulugi, ke degei kokou fi hiyedo mamou haguei.

*O bolou dilie Yesube sa Emeuskou idi alikou dugulo i
(Mak 16:12-13)*

¹³ Sasai kedia tei ulou daikou dugu yai sawisie kelegenou be, Yesuha dabai degedi o bolou diliene sa ta Emeusyodele idi kokou yai. Sa Jerusalemkou ge sa kokou be ahube kilomita olou feibe 11 sagai kege.

¹⁴ Dilie yolugibe, degegoumou dugulo i kaha ta ke susumou yai.

¹⁵ Dilie ke susumou tugulo tobou mou yolugi dugube, Yesu habageya hagumou duguo geleguomou, dio ufe yai.

¹⁶ Kenou si dilie duguomou be, eme Yesudade ta tawale ili mei.

¹⁷ Kegemou, e diliemokou, nelebe kei ta totobou mou haguasieiya? de yodumou, dilie kesigiemou dio ugo tafalaguali, solou do hiyedo degele i.

¹⁸ O bolou, tanou taha e hube Kliopas, o kaha emokou be, nane sa Jerusalem kou tou fogou haguluye, kenou si sa kilege we tama degei keme nage tewe mei? de yodu. A tawali, nanou si tewe mei, o ilo kediame olou fei kou tewe degele hobogou.

¹⁹ Yesuhage keje tama degelou? de yodu.

Kegemou, dilie emokou tobou, elege sa Nasaret o Yesu tobolou ili. Eme habage-degele-duguo-tobou di-o. Godiha dihilebou, o sasai kedia dihilebou kokou eme dabai neledone degegadi, haba ta neledone tobou di.

²⁰ Kegemou, mogou du dalaguadi hiye obou, ei gamani obou kedia eme gamani hiye okou sesegumou, ta sa imamou, hebe fufuguomai kou iko ke degele iyode tobolou i.

21 E tolo ili mei kelegebe, eige ɛme sa Israel o ei mamou lamou haguet oyade tawale i.

Ta tabe, ke tama degei kelege tofougou haguamou, ifibe komā sawisiei.

22 Haba tabe, ifi gusugudobe, damaleyodei sasai ilo kedia widai kokou ya, bohoulou ma haguasie, ta ta tobou mou ei dulo kesigile i.

23 Keme kou gue, sasai kedia ya fologamou dugube, Yesu teibe mei dugulo i. Kegemou, dia bohoulou ma haguasie felegamou, eimokou kou gue tobolou i, ei midihō gehe ta dugube, esol o bolou dugulo i. Diliege eimokou be, eme hagua gehe degeiyode tobou mou dulo i.

24 Ei sasai kedia ta ke dulomou, ei mogo ilo kediane widaimikou yamou dugube, sasai kedia tobolou imou du sagai kegeinou dalamou dugu. Kenou si diage Yesu teibe ta duguli meiyode tobolou i.

25 Kegemou, Yesuha diliemokou tobou, nelebe totou degei o. Habage-degele-duguo-tobou di-o kedia tobolou i keme nele ta dulo damaleyodele ili mei.

26 Nelebe Godiha makai o Kelesube kadegeimou tawale iyo mei? E do hiyedo duguma mei degeiba, Godiha e hiye o degema, emokou hohobolou ke nalagai dala keme nele tawamabeede tobou.

27 Kegemou, e diliemokou, Mosesha Kelesu e habage degele ke nalagai kebukou hehegiema mei degeimou, haba, habage-degele-duguo-tobou di-o olou fei kedia e degele ke nalaga i ke hehegiemou i. Damaledo, Godiha kuguokou yofu degele ke nalagai ke olou fei diliemokou hehegiei.

28 Dia yolugi, sa dilie yolu ke hafei degeimou dugube, Yesube fogou ila deimou dugu.

29 Kenou si dilie e fogou ilebe dafamou tobou, aso mulu, sa nuguladi kaha degeimou, na elebou de imebeede tobou. E dilie tobolou ke dulomou, mosokou ile folomou, dilielou de duwei.

30 Dilie Yesubou de nale nalā ilamou, e ou si ta mala tolou mou, Godikou bolofeyode tobou ma, ou si ke bafigima, diliemokou nei.

31 Ou si ke neimou, dilie diho kusiamou, Yesuha e midihō kuhe duguo tawale i. Kenou si e kelege susuafougube, dilie haba ta duguli mei.

32 Dilie dilou sie tobolou i, damaledo, da ibigi haguasiligi, e Godiha kuguokou nalagai kaha sibige ke damokou hehegie tobou mou du, kelegebe da solou kesigile i, hele?

33 Kegemou, dilie sa Jerusalemkou toto bohoulou ma ya fologamou dugube, e dabai degedi o 11 kege kediabou, die mogo ilo kelebou dia kefema dalaguamou dugu.

34 Fologoumou, o kedia diliemokou tobolou i, damaledo, Hiye Obe hagua gehe degei. Hagua gehe degema, Saimonkou tama degeimou dugu.

35 Diliemokou kege tobolou imou, diliene dilou alikou dugu ke tobolou i. Diliege, e ou si bafigi kelege dilie e midihō kuhe duguo tawale iyode tobolou i.

*Yesuha e dabai degedi o kediamokou tama degei
(Matyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Jon 20:19-23)*

36 Ɛ dabai degedi o kediā t̄ā tobolōu tafalaguamōu, Yesuh̄ā dīā tafalagua kilegenōu tam̄ā degemōu tafalali, n̄i bologūādo dalaguamabeedei.

37 Ɛ tafalamōu, dīā duguomōu be, kesigie guē dege, kō̄ume tei boboyade tawale i.

38 Kegeimōu, Ɛ kōu guē tobou, kadegeimōu n̄i kesigile iya? Ha kadegeimōu n̄i f̄i s̄udo maga iya?

39 Mā dobogō̄ubōu, mā abogō̄ubōu duguma. Ānōu dala. Ā kuguoba tawama, amē huībōu dala. Amē tei bobo debabe, n̄ige amē huībōu kōu guē dalaba ta dugulo mei, dionōu dalaba dugulo.

40 Ɛ kege tobōu mamōu, Ɛ dobogō̄ubōu Ɛ abogō̄ubōu dīamokōu hehegiei.

41 Hehegieimōu, dīā kōu hohō degele iye, kenōu si dīā f̄i hiyedo magamōu be, ta damaleyodele ili mei. F̄i hiyedo maga imōu, Ɛ dīamokōu be, n̄ime nalē kōu lege nalē ta de dala? de yodu.

42 Kege yodumōu, dīā emokōu miye si bafou kē nēj.

43 Ɛ miye kē mal̄ā nōumōu dugulo i.

44 Kegemōu, Ɛ dīamokōu tobou, ā n̄ibōu de dalali kōu guē kōu tobou, Mosesh̄ā kuolōu t̄ā nalagaī kebōu, habage-degele-duguo-tobōu di-o kediā nalaga i kebōu, Dīe Fedi kuguobōu kokōu be, t̄ā olōu fēj ā degele kē tobolōu i keme damaledo tam̄ā degeleyode tobou.

45 Ɛ kege toboube, ege die fim̄aiyege t̄ā Godih̄ā kuguokōu nalagaī dala kē defeido tawale imabadomōu tobou.

46 Ɛ haba dīamokōu tobou, Godih̄ā kuguo kahage kōu guē tobou, Godih̄ā makai o Kelesu eme do hiyedo duguoba, sawisiēi kamadia kege mei degeiba, Ɛ hagūā gehē degeleyodei.

47 Yō̄u Ɛ huya kē oe sa sa obiyei olōu fēj kedīamokōu hehegieiba, diage f̄i bohōu babe, Godih̄ā die midih̄o kasagaī milolōu idi keme gebe meiyode tobolōu. Ɛ huya kē oe sa Jerusalem kōu lege tofogōu ba kuhe hehegiemōu imabeedei.

48 N̄iōu dugugaī kebōu du kebōu de hehegie tobōu mabeede tobou.

49 Duma, Duo Bolofejibe, mā Ayeh̄ā n̄imokōu neleyodema kōu makam̄āj, keme ā tobōu ba n̄imokōu migile. N̄i sa kuokōu nōu dalaguaba, hebeni dedej̄i kahanōu migileba, n̄i kuhe wolōu dalaleyode tobou.

*Godih̄ā Yesu mal̄ā, hebenitōu bohōlōu mā fēlei
(Mak 16:19-20; Dabai 1:9-12)*

50 Kegemōu, Yesuh̄ā Ɛ dabai degedi o kediā sosogōu ile, sa Betani figikōu fologai. Fologamōu, Ɛ dobogō̄u hebele foguomōu, Godih̄ā dīamokōu midih̄o bolofej̄i hehegieyadomōu yodu.

51 Ɛ tobolōu dalali, dīā tōu fogōu mōu, Godih̄ā Ɛ mal̄ā, hebenitōu fogōu i.

52 Fogōu imōu, dīā yubu sugulo fiya duwoguali, emokōu diho бага tobolōu i. Hohobolōu mā, sa Jerusalemkōu bohōlōu mā fogōu yai.

53 Ya fologamōu, dīā Godih̄ā mosokōu duwoli, sawisiēi olōu fēj Ɛ hū hebele fogulo idi.

Ta Uwo Bolofej Jonha Nalaj

Tawale Ta

O Jon eme Yesuha dabai degedi o ta.* Ege you e huo Jonbe naladiyo mei. Eme Yesuha mogoyodenou nalagadi.

Godiha ta kuguo olou fei Jonha nalagaibe kuhe:

Ta Uwo Bolofej Jonha Nalaj

Egei Sasafei Jonha Nalama Nei

Egei Sasama Jonha Nalama Nei

Egei Komā Jonha Nalama Nei

Mogogou Ta Yesu Kelesuha Jonkou Hegi

Jon eme gisiai kelegebe, Yesu sesele sulugi, odo degeimou be, e kuguo sudo nalagai.

Ta Uwo Bolofej Jonha Nalaj kuguo kuokou be, ege Yesube Ta Bolodo keyode nalaj. Ta Bolodo kaha o bagama hagua, o sasaj dibou de delei. Jonha o sasaj olou fei Godiha Dihi Yesukou damaleyodemabadomou, Yesube Kelesu, Godiha maka dege tobou mou, di mamouuyadomou hagueiyode nalaj. O koyoha Yesukou damaleyodebabe, o keme fi tofousogo tofousogo tofolou ke molouyode nalaj.

Haba tabe Jonhage ta makai sudo Yesuha hehegiei ke nalagai. Sa sibige kumaha bi sudo kuokou ta makai ke tobou dibe, Yesuha damaleyodele kaha midihog ke dimokou hehegiedi. Kegei degemou, ta makai kuguo kuokou nalajbe wibou, huejbou, ou bou, hohobou, tigi kolo huej gofoudobou, wai sipsip dia daladi obou olou fei kokou ma tobou ke nalagai.

Kuguo Jon kumaha ta sibige tanou olou feibe kuhe:

Ta Hiye 1

Ta Bolodo kaha o бага haguamou o sasajbou de delei.

Ta Hiye 2-4

Yesuha e hubou e nelebou hiyedo ke dimokou hegilamou midihog gehe gehe yoma milou gai.

Ta Hiye 5-10

Yesuha e dabai degeligibe, misiholo duwodi sawisieibou, Godiha sawisieie hiye kebou olou fei hehegiedi.

Ta Hiye 11-12

Yesu e sa Judiabou Jerusalebou kele ile folo sumou, hiye o kedja e walamou doususulo i

Ta Hiye 13-17

Yesuha e dabai degedi o kediamokou, ame ni tou fogou, ma Ayekou bohoulou ma ileyode tobou.

Ta Hiye 18-20

Yesu e do duguo tolomou, haba hagua gehe degei.

* : (Tawale Ta) Jon, kuguo kou nalaj keme fafeleya degedi o Jon mei. Yesuha e dabai o ta.

Tā Hiye 21

Yesuhā ē dabai degedi o kediamokōu haba tage tamā degei.

Tā Bolōdo kaha o бага haguamōu o sasaiḡbōu de delei

(Tā Hiye 1)

Tā yoḡū kegenōu dalale tā kaha o bagai

¹ Afudo, Godihā bi ta milōu li mei kelegebe, Tā Bolōdo kēme yoḡū kegenōu delei. Tā kēme Godibōu de delei. Haba Tā kēnōu be ɛme Godi.

² Afudobe, Tā Bolōdo kēme Godibōu de delei.

³ Godihā degeiye, Tā Bolōdo kaha bi olōu fei milōu gai. Haba Tā Bolōdo kēme ta deleli mei debabe, bi olōu fei ta tamā degeli mei.

⁴ Tā Bolōdo kēme fi gehe yoḡū kegenōu dalale ke nedi o. O sasaiye ɛ dugumōu be, hohō hiyedo ke dugulo idi.

⁵ Hohō hiyedo kaha huliā kokōu hohogumōu be, huliā kahage hohō kēme ta somoḡudiyo mei.

⁶ Kegemōu, Godihā o ta tobōu mōu haguei, ɛ hūbe Jon.

⁷ Jon ɛ hagueibe, hohō hiyedo ke hehegielamōu haguei, o sasai olōu fei damaleyodemabadomōu.

⁸ ɛme hohō hiyedo ke mei. ɛ hagueibe, hohō hiyedo kēnōu hehegielamōu kuhe haguei.

⁹ Hohō kēme damaledo hohō. O sasai olōu fei dimokōu hohogudi kaha hagaladi.

¹⁰ Godihā degeiye, Tā Bolōdo kaha sa sibige olōu fei koḡū kōu milouye, kēnōu si ɛ sa sibige kuokōu migile dalamōu be, sa sibige o sasai kediage ɛme ta tawale ili mei.

¹¹ ɛme yoḡū ɛ sabekōu hagua feleiye, kēnōu si yoḡū ɛ obiyei kediage ɛmokōu hohō degele ili mei.

¹² O sasai ɛmokōu hohō degemōu, damaleyodele imōu be, ɛ degeiye diame Godihā sisigo degele i.

¹³ Godihā sisigo degei kēme aye adiōu kedia bi mei, tōu hā bi mei, o ta ɛ bi meido. Godihā sisigo degei kēme Godihā yoḡū ɛ binōu.

¹⁴ Tā Bolōdo kaha o бага hagua felemōu, o dibōu de delei. Di dugube, ɛ hūbōu, ɛ nele hiyedo kēbōu de dalamōu dugu. Aye Godihā yoḡū ɛ huya ɛ Dihido ke tobōu mōu hagua dalali, di habaguguemōu, ɛ Ayehā tā damaledo ke dimokōu hehegiei.

¹⁵ Jonhā o kaha degele ke hehegedibe, ɛ tā hiligedo, o mā habage haguale o kahage ɛme gaba feleido. Yobe, ɛ deleli mei kelegebe, ɛme yoḡū kegenōu delei kaha.

¹⁶ ɛme o habaguguedi o kaha degemōu, ɛ di hiyedo habaguguemōu idi.

¹⁷ Godihā Moses tobōu mōu, kōu guai o kediamokōu ɛ kuolōu tā ke kōu nei. Kēnōu si Godihā haba tobōu mōu, Yesu Kelesuhā hagua, di habagugueguomōu, ɛ tā damaledo ke dimokōu hegi.

18 Godibe o tae ta duguli meido. Godihā ē Dihī diliebe bolou mei, tanou feido, yonū ē Dihido, ē Ayeħa duwo kokou duwo, enou si ē Aye duguomou, dimokou kou hegi.

*Fafeleya degedi o Jonħa egei tobou
(Matyu 3:1-12; Mak 1:7-8; Luk 3:15-17)*

19 Juda hiye o, sa Jerusalem tie kediage mogou du dalaguadi obou,* Livaiħa huṭi obou kedia tobou mou ya, Jonkou name koyo? de yodulo i.

20 Kege yodulo imou, ē ta ogou gali mei, tama dege, ame Godihā makai o Kelesu* meiyodei.

21 Dia yodulo i, hababe name koyo? Name Elaija? Ke mei, ame Elaija mei. Name habage-degele-duguo-tobou di-o ei ē haguale ke baha duwogua o ke? Ke mei, ame o ke meido.

22 Dia emokou haba yodulo i, name koyo? O eimokou tobou mou haguasiei kediamokou be, eige kage tobolou? Nage nonusieba kage tobou ya?

23 E habage-degele-duguo-tobou di-o Aisaiaħa kou tobou sagai kegenou, Hebe mei mihinou sa kelege Hiye Ohā ē a doususumabeede tobolou ta uwo ke, *Aisaia 40:3*
keme anou.

24 Juda hiye o kedia tobou mou haguasiei, o ilo kelebe Farisi o.

25 O kediage Jonkou kou gue yodulo i, name Godihā makai o Kelesu mei, name Elaija mei, name habage-degele-duguo-tobou di-o ke mei debabe, kageimou na o sasai fafeleya degeiya?

26 Jonħa kou gue tobou, age talekou nou fafeleya degedi. Kenou si o tabe nibou de kile kou dalaye, nige ta tawale iyo mei.

27 O keme ma habage haguale. E huḃe folodo dala kaħa degemou, ē hagubabe, age ē abogonū moso kai keme ta tegile sagai mei.

28 Jonħa ta olou fei ke toboube, sa Betanikou ge tobou. Sa keme to Jordan ilobou dala. Kokou ge Jon ē o sasai fafeleya degedi.

Yesube Godihā wai sipsip wili

29 Sabiyomou, Jonħa Yesu emokou hagumou duguomou tobou, duguma, Godihā wai sipsip wili eme hagulu kuhe. Eme sa sibige o sasai di midihō kasagai ke igile mugulamou hagulu.

30 O kome, a o ma habage haguale o tahage ame gaba feleido. Yobe, a deleli mei kelegebe, eme yonu kegenou deleiyodeibe kuhe.

31 Ane eme defeido o kedade tawali meiyē, kenou si Israel o sasai ni ē tawamabadomou, a ni kuhe talekou fafeleya degēga dala.

32 Kegemou, Jonħa ē dugu ke kou gue hehegiei, Duo Bolofeiħa hebenitou ge sio isusu бага fulou migile emokou biyomou duguyodei.

33 Ane eme defeido tawali meiyē, kenou si o amokou tobou mou, talekou fafeleya degeli kaħa amokou kou gue kou tobou, na dugulobe, Duo

* 1:19 1:19 Mogou du daladi o keme ('pris') Godihā moso kodu dabai degedi. Godibe tagetou dalamou, ha o sasai kedia hayedu dalamou, eme mogou du daladi. * 1:20 1:20 Kelesube Godihā di mamouyadomou makai o.

Bolofeiḥa o ta kokōu migile duwoba dugubabe, keme o e Duo Bolofeiḥa neleyenōu o sasai fafeleya degeleyodeibe kehe.

34 A duguo tawalemōu, nīmokōu kōu gue kōu tobou, o koḥume damaledo Godiḥa Dihiyodei.

O kamadia kege Yesuhā dabai degedi o degele i

35 Sabiyomōu, Jon e haba e dabai degedi o bolouḥōu de kele tefeleguei.

36 Tafalaguali dugube, Yesu hagua dohōu gōu imōu, Jonḥa tobou, nī duguma, Godiḥa wai sipsip wilibe ili kuhe.

37 Dabai degedi o bolou kēdilie tā kē dulomōu, diliene Yesu sesele yai.

38 Youmōu, Yesuhā bohōlōu mōu dilie duguomōu, yodu, nele kei tagaiya? Dilie yodulo i, Rabai, ḥame kiljya tiadiya? Tā Rabai kaḥa sibigeḥe Tisa Hiye.

39 Yesuhā tobou, nele dugu haguama. Dilie habi degeimōu ya fologamōu, e tiadi moso kē duguo, eḥōu de kele dalaguali, huliḥa degei.

40 O bolou, Jonḥa tobōu mōu, Yesu sesele yai tabe Andru, Saimon Pitahā e maḥa.

41 Andru e toto ile, e eye Saimon duguomōu, Mesaiabe ele duguyodei. Hū kaḥa sibigeḥe Grik tāege Godiḥa makai o Kelesu.

42 Kegemōu, Andruḥa e eye Simon Yesukōu wolōu i. Yesuhā emokōu masemamōu tobou, ḥame Saimon, Jonḥa dihi. Keḥōu si ne hū tabe Sifasyodele ile. Grik tāege Pita. *

Yesuhā o Filipḥōu o Natanielḥōu haguaisa

43 Sabiyomōu, Yesu e sa Galilikōu fogōu ilamōu degei. E o Filip geleguomōu, emokōu tobou, nā a sesele hagua.

44 Filip eme sa Betsaida o. Andrubōu Pitabōu diḥa sa tanōu.

45 Kegemōu, Filipḥa o Nataniel geleguomōu tobou, Mosesḥa e kuolōu tā nalagai kokōu, * o ta hagualeyodei keme hagumōu, ei kōu dugulo i. Habage-degele-duguo-tobōu di-o kediane o kaḥa degele kē kōu nalaga i. * Eme sa Nasaret o Yesu, o Josephḥa dihi.

46 Natanielḥa kesigiemōu yodu, sa Nasaret o? Sa Nasaretkōu ge bi bolō ta de tamā degele? Filipḥa tobou, nā ile dugu.

47 Kegemōu, Yesuhā Nataniel hagumōu duguomōu tobou, o keme Israel o bolōdo. Eme ogōu gai tā tobōu diyo mei.

48 Natanielḥa Yesukōu yodu, ḥage ḥame kage duguo tawai? Yesuhā tobou, Filipḥa nā haguaisali mei kelegedo, ḥage ḥame hebe kiyou yokōu duwomōu dugu.

49 E tobou, Tisa Hiye, ḥame Godiḥa Dihi. Ḥame Israel o sasai ei Hiye O.

50 Natanielḥa kege tobōu mōu, Yesuhā kōu gue sima tobou, ḥage ḥame hebe kiyou yokōu duwomōu duguyode tobou kaḥanōu, nā ḥmokōu kuhe damaleyodei. Habagesi, a midihō geḥe hiyedo milōu ba nā dugulo.

51 Yesuhā haba tobou, a nīmokōu damaledo tobolōu kuhe, habage hebeni a soḥugou dalaba nī dugulobe, Godiḥa esol o kediaḥe O Kedia Dihi e tageya foloma muḥa dele iba dugulo ile.

* 1:42 1:42 Hū bolou kaḥa sibigeḥe Bogo. 7:14; Jeremaia 23:5

* 1:45 1:45a Stat 3:15, 49:10

* 1:45 1:45b Aisaia

Yesuha ę hubou ę nelebou hiyedo ke dimokou hegilamou midihę gehe gehe yoma milou gai (Tq Hiye 2-4)

2

Sa Kanakou o taha sasaj hu yoti

¹ Sawisiei bolou mei degemou, sa Galili o taha sasaj hulo yoti. Sa Galili duo kile sa ta delei, ę huęe Kana. Sa kokou be, o sasaj ilo kele ya fologa, o kaha sasaj hulo yotilamou degei. Yesuha adiou ene ile kele delei.

² Yesubou ę dabai degedi obou diane digumou, kele ya deleigui.

³ Tigi kolo huej gofoudo ke nala iligi olou fei mei degeimou, Yesuha ę adiou ha emokou kou gue tobou, ei tigi kolo huej gofoudobe mei degei.

⁴ E sima tobou, adiou, keme ne bi. Ma bi mei. Dabai a degelebe you.

⁵ Kegemou, ę adiou ha moso kodu dabai o sasaj kediamokou kou gue tobou, ę nimokou ta ta tobou babe, nige defeido milou ma.

⁶ Moso kokou be, igiye milou gai hueina hiyedo olou fei walaiyosi kege delei. Mou yoouwa ta deleli mei, Juda o dioou diabou, die nale milou di bibou olou fei bigile idi, diame Godiha dihile kokou bolodoyodemamou. Hueina olou fei keme hiyedo, tanou tanou ę makabe 100 lita kege.

⁷ Kegemou, Yesuha moso kaha dabai degedi o sasaj kediamokou kou gue tobou, ni hueina olou fei kokou huej sosou gueligi, amagamabeedeimou, dia kege sosou gule iligi, hueina hiyedo ke olou fei amaga i.

⁸ Hueina ke olou fei amaga imou, Yesuha diamokou tobou, huej huyadefei dou laba, nale kefei dia daladi o kokou mala ya neyedeimou, dia kege degele i.

⁹ Huej keme kou tigi kolo huej gofoudo ke bagai kaha nale kefei dia daladi o kaha huej ke naj. Kenou si tigi kolo huej gofoudo keme kilija kele dou la i keme ę ta tawali mei. Moso kaha dabai degedi o sasaj kedianou si kou tewe. O kaha sasaj hu o ke hagusai,

¹⁰ hagamou emokou tobou, tigi kolo huej gofoudo koume sebedo. Kagemou, na tigi kolo huej gofoudo kou habagie dalali, o sasaj kediamokou nelamou degeiya? O ilo kele yotile idibe, tigi kolo huej gofoudo sebedo kebukou neimou nala idi. Habage, tigi kolo huej gofou kaha o totou degele imou be, tigi kolo huej gofou sebe mei ke o kediamokou kuhe nedi. Nanou si kegeyo meiyode tobou.

¹¹ Midihę gehe, Yesuha sa Galili duo kile sa Kanakou ge milou keme midihę gehedo. E milou ma hegibe, yoou ę hubou, ę nele hiyedo kebou de hegimou, ę dabai degedi o kedia duguomou, emokou damaleyodele i.

¹² Kegemou, ę bitou sa ke tou fogou mou, ę adiou bou, ę mala diabou, ę dabai degedi o kediabou de sa Kaperneamkou muguai. Muguamou, sawisie i ilo kele kokou deleigui.

*O kedia Godiha moso kekaimidu makisi degele imou, Yesuha folo igisei
(Matyu 21:12-13; Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)*

13 Juda o kedia Gabama I Sawisie^{*} hiye kaha nale kefeguo nadi ke hafei degeimou, Yesu e sa Jerusalemkou ile felei.

14 Godiha moso kekaimidu folomou dugube, o kedia makisi degele imou dugu. Wai bulumakoubou, wai sipsipbou, sio kulubou de makisi degele imou dugu. Sele tiga mojudi o ilo kelene duwoguamou dugu.

15 Makisi degele imou duguomou, e tigi dofou ta mala milou mamou, obou, wai sipsipbou, wai bulumakoubou olou fei ke igiseimou fogou yai. Sele tiga mojudi o kedia selene bohou sema, die fafai biligisei.

16 Sio kulu makisi degeli o kedia mokou kou gue tobou, ni sio olou fei mouma fogou ima. Ma Ayeha mosobe makisi degedi moso degedama.

17 E dabai degedi o kedia e degeli ke duguomou, Godiha kuguokou ta kou gue nalai dala ke tawale i,

A ne mosobe tagalido kaha, moso keme bologuado dalayadomou, a dabai hiyedo degeli. *Buk Song 69:9*

18 Kegemou, Juda o kedia emokou kou gue tobolou i, na kegele kaha, na midihoge gehe kagei ke milou ba ei duguoba, name Godiha tobou mou kuhe hagueidade tawale ile?

19 Yesuha die ta sima tobou, ni Godiha moso kou igile muguba, sawisie kamadia kege mei degeiba, a haba togoma mei degele.

20 Juda o kedia tobolou i, o kedia moso kou togomou hagueibe, sadebe olou feibe 46 kege mei degei. Igile mugubabe, haba nage sawisie kamadianou mei degeiba haba togoma mei degele?

21 Kenou si Godiha moso Yesuha tobou keme yoou e tou ke.

22 Habage, e tolo imou, Godiha haguagimou, gehe degeimou, e dabai degedi o kedia e tobou ke tawalemou, ta Godiha kuguokou nalagai dalabou, ta Yesuha toboubou kokou damaleyodele i.

Yesuhage o sasai olou fei midihoge kou tewenou

23 Jerusalemkou ge Gabama I Sawisie kaha kefegu kelegebe, Yesuha midihoge gehe gehe milou goumou, o sasai sudo duguomou, eme damaledo Godiha tobou mou hagueidademou, e huya ke damaleyodele i.

24 Diage emokou be kou damaleyodele iye, kenou si ege diage ta doudo damaleyodele ilidadili mei, yobe e o sasai die midihoge olou fei kou tewe kaha degemou.

25 Midihoge o sasai kedia duledu dala keme o tae emokou ta tobolou sagai mei, ege die midihoge yoou olou fei kou tewe kaha degeimou.

3

Yesuha o Nikodemusbou de ta kei

¹ Farisi o ta e hube Nikodemus. Eme Juda o kedia kansole hiye o.

* **2:13 2:13** *Gabama I Sawisie*, 'Pasoba' ta kaha sibigebe kou gue: Afu Godiha sa Isip o sisigo wolo ke woumou tofigeimou, e Israel sisigo kedianou si ta weli mei, mou gabama i. Kegei degemou, e tobou, ni *Gabama I Sawisie* kaha dowo ke nale kefema na demabeedei. Kege tobou mou, Israel o kedia sa Isip tou fogou, die sabekou fogou yai (Kisim Bek 12:1-42).

² E huliame Yesukou ilemou tobou, Tisa Hiye, ei tewe name hehegiedi o, Godiha tobou mou haguei. Yobe, Godiha nabou de dala mei debabe, midihogehogehonamilougadi keme na ta milou diyo mei.

³ Kegemou, Yesuha emokou tobou, a namokou damaledo tobolou kuhe, o koyo name fi bohoulou ba, haba dihi baga mala fele gehogehodege dala mei debabe, Godiha wolou dalale sa keme nage ta dugulo mei.

⁴ Nikodemusha emokou yodu, o eibe kou odo degei keme haba kage dihi baga mala fele gehogehodegele? Eibe ei adiou ha guamedu foloba, ei adiou ha haba dihi baga ta mala fele sagai mei.

⁵ Kegemou, Yesuha emokou sima tobou, a namokou damaledo tobolou kuhe, o koyobe, Duo Bolofei bou huei bou kaha e fi bohoulou, dihi baga mala fele gehogehodegeli mei debabe, eme Godiha wolou dalale sa kokou be folo mei.

⁶ Tou ha mala felij keme tou ha bi. Haba Duo Bolofei ha mala felij keme fi ha bi.

⁷ A odo ni, ni fi bohoulou ba dihi baga mala fele gehogehodegemabeede tobolou ke duloba, na hobou kesigida.

⁸ Wiyege yofu tagali sagaiya kenou ima haguama dedi. Obege wi uwobe kou dudiye, kenou si wi kaha kiliyage haguya, haba kiliya iya keme obe ta tawadiyo mei. Nebe, Duo Bolofei hane yofu tagali sagaiya kenou o sasai ilo kelebe e nele kaha gehogehodegalagua.*

⁹ Kegemou, Nikodemusha kou gue yodu, na tobou keme kage degele?

¹⁰ Yesuha tobou, name Israel o sasai kedia tisaye, kenou si nage a tobou keme kagemou totou degeiya?

¹¹ A namokou damaledo tobolou kuhe, eige ei kou tewebou, ei kou dugubou, kenou nimokou hehegie tobolou iliye, kenou si ei tabe nige dafa ili.

¹² A nimokou kou tobou keme sa sibige bi kenou tobouye, kenou si ni ta damaleyodele iyo mei. A hebeni bi kene tobou babe, ni ta damaleyodele ile mei.

¹³ O taha ta hebenitou feli meido. O Kedia Dihi enou si hebeni tou fogou mou migi, haba bohoulou ma folo dala.

¹⁴ Hebe mei mihnou sa kelege, Mosesha bei ke hebele fogu* sagai kenou tefe, o ilo kelege O Kedia Dihi e hebele fogulo ile.

¹⁵ Kegeiba, o sasai koyoha emokou damaleyodebabe, fi tofousogo tofousogo tofolou ke molo fu.

¹⁶ Godiha sa sibige o sasai olou fei solou do hiyedo degemou, yofu e Dihi tanou fei ke dimokou nei. O koyoha emokou damaleyodebabe, o keme makolo mei, fi tofousogo tofousogo tofolou ke molo fu.

¹⁷ Godiha e Dihi tobou mou migibe, sa sibige o sasai di ta salamou migili mei. Di mamou lamou migi.

* **3:8 3:8** Wibu, duobou, fibou olou feibe Grik taege tanou fei 'pneuma'-yodedi. * **3:14 3:14** Namba 21:9 - Mosesha igiye bei milou mamou, hebe sasado kokou sigama hebele ile mihjokou fogou fogou mou, yofu kege tefe. O ta damaledo beiye galoumou be, e igi bei kotou daladugumou bolodegi.

18 O koyohā Godihā Dihikōu damaleyode ho fogōu babe, o kēme tā saiye tou dala, Godihā Dihihā huya ke ta damaleyodili mei kahā degemōu. O koyohā ē Dihikōu damaleyodebasi, o kēme tā saiye tolōu mei.

19 Tā sale kahā yobe kōu gue, sa sibigē kuokōu hohō kōu migiye, kēnōu si o sasai kediā hohō ke dafamamōu, huliānōu tagamōu, midihō kasagainōu milolōu idi kahā degeimōu.

20 Midihō kasagai milolōu idi kediage hohō kēme dafa idi. Diā die midihō kasagai ke tamā degeiye domōu, hohō kokōu haguasile kuhe dafa idi.

21 Kēnōu si o damalēdo midihō kēnōu milolōu kahage hohō kokōu haguadi. Obe ēme Godihā neleya kēnōu dabai degeidade defei duguo tawamabadomōu.

Fafeleya degedi o Jonhā Yesube Godihā makai oyode tamā dege tobou

22 Kegemōu, Yesubōu ē dabai degedi obōu diā sa Jerusalem tōu fogōu, sa Judia duo kodu yamōu diābōu de kele dalali, o sasai fafeleya degegai.

23 Sa Aion, sa Salim hafei kokōu ge Jon ēne o sasai fafeleya degegai. Tō kēme hiyedo kahā, o sasai sūdo kediā Jonhā fafeleya degeyadomōu haguasiei.

24 Kelegebe, Jon ēme o Herothā didiō degeli mei delei.

25 Kegemōu, Jonhā dabai degedi o ilo kediābōu, Juda o tabōu de Godihā dihile kokōu dōudo o degelamōu tō todi midihō kahā tā ke tobolōu mōu tāe biya i.

26 Tāe biya iligi, Jonkōu ya kōu gue tobolōu i, Tisa Hiye, o nābōu de tō Jordan ilobōu dalamōu, nā ē degele kahā tā tobou o kahā o sasai fafeleya degeimōu be, o olōu feibe emokōu yolu.

27 Jonhā diāmokōu tobou, hebeni Hiye Ohā o takōu makali mei debabe, o kahage dabai ta degele mei.

28 Age āme Godihā makai o Kelesu mei, āme Godihā tobōu mōu mābukōu hagua dalayode tobou kēme nīōu kōu dulo i.

29 Sasai o tahā hu kēme, o ē hu kahā bi. Sasai ke hu o kahā tā tobōu mōu, ē mogo tahā ē tā uwo ke dulomōu, hohō hiyedo degedi. Āme sasai hu o kahā mogo ke sā degei. Kēnōu tefei, hohō kēme mā bi, mā duledu amamāi dala.

30 Āme hiye o mei. Mā mogo ē hūnōu si sibigē hiyedo degeiba, mā hūbe sibigē mei degele.

31 O hebenitōu ge migi kēme hiyedo folodo. Sa sibigē obe, sa sibigē onōu. Sa sibigē kahā tānōu tobōu di. O hebenitōu ge migi o enōu si hiyedo folodo.

32 O hebenitōu ge migi kahā hehegiedibe, yoŋu dugudibōu dudibōu kēnōu hehegiediye, kēnōu si o sasai kediage ta dulomōu damaleyodele idiyo mei.

33 Kēnōu si, ē tā ke dulomōu tolōu sulu o kahage ēme Godihā tābe damalēdo-yodema, Godi ēme damalēdo tā tobōu diyodedi.

34 Yobe, o Godihā tobōu mōu migi o, ēge Godihā tānōu tobōu di, Duo Bolofeibe ē duledu hiyedo dala, Godihā emokōu neī kahā degeimōu.

³⁵ Aye Godihā ē Dihikōu hohō hiyedo degemōu, bi olōu fei kē ē Dihihā dobogōu tagetōu nōu dogogu.

³⁶ O koyohā Godihā Dihikōu damaleyodeibabe, ɛme fi tofousogo tofousogo tofolōu kē moloū. Haba o koyohā Godihā Dihi tobekōu mugubabe, ɛme fi gehe dege tofousogo tofolōu mei, Godihā gofoūbe o kebōu de dala.

4

Yesuhā sa Samaria sasai tabōu de ta kei

¹ Farisi o kedia, Yesuhā o sasai fafeleya degeimōu, ē dabai degedi o sūdo degeliyodemōu dulo i. Haba Jonhā fafeleya degei obe hiyefei meiyode tobolōu imōu dulo i.

² Kenōu si Yesuhāge o ta fafeleya degediyo mei. E dabai degedi o kedianōu o sasai fafeleya degele idi.

³ Hiye O Yesuhā o kedia kege tobolōu imōu dulomōu, sa Judia tōu fogōu mōu, sa Galilikōu haba fogōu i.

⁴ E ile, sa Samaria duo kileya kē i.

⁵ Kegemōu, ē iligi, sa Samaria duo kile sa ta, ē hū Sikarkōu felei. Sa keme, sa Jekophā ē dihi Josepkōu nei kē hafeido.

⁶ Sa kokōu be ulou dai huei ta delei, kōu guai o Jekophā huei dōu lamōu dai. Agali duo kelege, Yesuhā ilemōu, ulou huei dai fe kokōu misiholo duwei.

⁷ Duwoli dugube, sa Samaria sasai ta huei dōu hagumōu duguomōu, amokōu huei ta dōu la neyedei.

⁸ E kē yodu kahā yobe, ē dabai degedi o kediane olōu fei ē tōu fogōu, sa hiye kokōu seleye nale moū yai kahā.

⁹ Yesuhā amokōu huei dōu la neyede tobōu mōu, Samaria sasai kahā kesigiemōu tobou, name Juda o, ame Samaria sasai, kegei keme age namokōu be kage huei dōu la nele? Yodu kahā yobe, Juda o sasai kediage sa Samaria o sasai kediabōu de ta mogo dege daladiyo mei kahā degeimōu.

¹⁰ Yesuhā tobou, bi Godihā namokōu nelamōu degeli keme nage ta tewe mei. Haba o huei dōu la neyede tobou o keme na tewe debasi, na emokōu yoduba, ē fi nedi huei kē dōu la nele.

¹¹ Hiye O, name hueina ta mei. Ulou dai huei koūme mōu gulido. Na fi nedi huei keme kilija dolou?

¹² Sasai kahā haba tobou, ulou dai huei keme di kōu guai o Jekophā eimokōu nei. Yoū ebōu, ē sisigobōu, ē wai bulumakoubōu, sipsipbōu olōu fei kediane huei koūnōu nalā idi. Jekopbe na gabai dala?

¹³ Yesuhā tobou, o koyohā hueido koū noubabe, ē haba huei nale sagai degele.

¹⁴ Kenōu si o koyohā huei a emokōu nelamōu degeli kē noubabe, ɛme haba huei nale sagai degele mei. Huei kamahā ē duledu to sounōu tefele, felenōu dalaba, ɛme fi tofousogo tofousogo kegenōu tofolōu.

15 Sasaj kaha tobou, Hiye O, na huei ke amokou dou la ne, a huei nale sagaj degeiba, haba huei dou hagueiye deba.

16 Kegemou, Yesuha sasaj kokou tobou, na ile, ne ma duguoba, ebou de bohoulou ma hagua.

17 Sasaj kaha kou gue tobou, ame obou mei. Kege tobou mou, Yesuha emokou, nage name obou meiyode tobolou keme damaledo.

18 Yobe, afuge name o olou fei houyosi kege kou huye fogou mou, o gehe hu ifi nabou de dala keme na hiyouye mou. Na tobou keme damaledo.

19 Sasaj kaha tobou, Hiye O, a tawali, name habage-degele-duguo-tobou di-o.

20 Ei kou guai o kediage bitou kuokou ge* Godikou diho baga tobou haguasiedi. Kenou si Juda o nige eibe sa Jerusalemkou nou ya, Godikou diho baga tobou mabeede tobolou idi.

21 Kegemou, Yesuha kou gue tobou, sobou de, na ma ta du. Sawisie ta, ni bitou kotou ge Aye Godikou diho baga tobolou bou, sa Jerusalemkou ge diho baga tobolou bou ke mei degelebe hagua koguladi.

22 Sa Samaria o sasaj nige o ni tewe mei kokou diho baga tobolou idi. Haba Juda o sasaj eige o ei kou tewe kokou diho baga tobolou idi. Yobe, Godihage o sasaj mamolo uyodema, e Juda o ta kou tobou mou haguei kaha degeimou.

23 Sawisie ta kelege, damaleyodei o sasaj kedia Aye Godikou diho baga tobolou ilebe, dia Duo Bolofeha neleya kenou diho baga tobolou ile. Mou diho baga tobolou ile mei, damaleyodema diho baga tobolou ile. Ifi kou bou gene, o sasaj ilo kele kege degele ili. Aye Godihage o kegele i kedia emokou damaleyodema, diho baga tobolou ile ke tagali.

24 Godibe duonou. O sasaj kedia Aye Godikou be Duo Bolofeha neleya kenou diho baga tobou ma. Mou diho baga tobou dama. Godikou damaleyodema diho baga tobou ma.

25 Sasaj kaha Yesukou tobou, o Mesaia, Godiha makai o Kelesuha hagualebe a kou tewe. Haguaba, dimokou sibige olou fei kou hehegi-leyodei.

26 Kege tobou mou, Yesuha emokou tobou, o keme anou, nabou de ta kolu kuhe.

27 Kelegenou, Yesuha e dabai degedi o kedia bohoulou ma haguasiemou dugube, eme sasaj tabou de ta koumou duguo kesigile i, kenou si dia Yesukou na kei tagaiya? de ta yodulo ili mei. Haba na kagemou sasaj kebou de ta kouya? dene ta yodulo ili mei.

28 Kegemou, sasaj kaha e hueina ke kele dogoguo fogou ile, sa hiyekou folomou, o sasaj kedi mokou tobou,

29 ni a sesele yaba, o ta duwo ke duguma. Midihou a milou gai keme e olou fei kou tewenou, amokou kou kusigile tobou. Age o keme Godiha makai o Kelesuyade tawali.

30 Kege tobou mou, o sasaj kedia sa hiye ke tou fogou mou, Yesukou haguasiei.

* 4:20 4:20 Bitou kaha e huibe Gerisim.

³¹ Haguasieimōu, ẹ dabai degedi o kedią Yesukōu tobou, Tisa Hiye, na nale na.

³² Kenōu si ẹ tobou, nale ą dala koŋume ni ta tewe mei.

³³ Kege tobōu mōu, dią dioŋusie yoduga i, o tae emokōu nale ta kōu nei?

³⁴ Yesuha diamokōu kōu gue tobou, ame Godiha tobōu mōu haguei kaha, ẹ tagali sagai ke seseleba, ẹ dabai degega iligi mei degele keme ma nale sa degei.

³⁵ Ni tobōu dibe, oگوo bolou bolou kege mei degeiba, nale segei kuhe suwi degeleyodele idi. Kōu kegeiye, ą nimokōu tobolōu kuhe, hebe haibe nale olou fei kōu suwi degei moloŋunōu dala.

³⁶ Nale segei moŋudi o kaha ẹ dabai kaha hebe bolodo keme nale segei ẹ moloŋube, ta mei degele mei, yoŋu kegenōu dalale. Kegeba, nale hou sogodi obōu, nale segei moŋudi obōu dilie hoho degele ile.

³⁷ Kegeimōu, o sasaiyege

o taha nale hou sogomōu, haba o tahage hagua, nale segei ke moŋudiyodele idi keme damalędo ta.

³⁸ A tobōu mōu, hebe hai, ni ta dabai degeli mei, o ilo kelegenōu dabai degei kokōu ni ya, die segei dią nele kusiei kenōu mala i.

³⁹ Kegemōu, sa Samaria duo kile sa hiye Sikar tie o sasai sūdo kedią Yesukōu damaleyodele i. Yobe, sasai kahađe midihō olou fei ẹ kōu milou gai keme Yesuha emokōu kusia tobouyodei kaha.

⁴⁰ Samaria o sasai kedią Yesukōu damaleyodema haguasieimōu, na eibōu de dalayede tobolōu imōu, ẹ sa hiye kokōu sawisiei bolou kege diabōu de delei.

⁴¹ E kele dalali, Godiha ta hehegie tobōu mōu, o sasai sūdo ilo kediane emokōu damaleyodele i.

⁴² Dią Yesukōu damaleyodema, sasai kokōu kōu gue tobolōu i, ei Yesukōu damaleyodele ilibe, ta na tobou kahanōu mei. E ta hehegieimōu, eiyōu dulo ilibe, o koŋume sa sa o sasai di mamoloŋu odade tawale ili kaha.

Yesuha gamani o taha dihi bologuomōu bolę degei

⁴³ Yesu ẹ sa Samariakōu diabōu de sawisiei bolou kege dala dema, sa Galilikōu fogōu i.

⁴⁴ Yesu yoŋu kōu gue kōu tobou, habage-degele-duguo-tobōu di-o kedią hube mosoma oyege ta hebele fogulo idiyōu mei.

⁴⁵ Kegemōu, ẹ ile sa Galilikōu folomōu, sa kele tie o sasai kedią ẹ duguomōu hoho degele i. Yobe, Gabama I Sawisiei kelegebe diane sa Jerusalemkōu dalaguali, midihō daga daga ẹ milou gai olou fei ke kōu dugulo i kaha.

⁴⁶ Kegemōu, ẹ sulugi, sa Galili duo kile sa Kanakōu haba felei. Sa kokōu gebe, ẹ hueido ke bohoolōu mōu, tigi kolo huei gofoŋudo ke degeimōu dią kōu dugulo i. Kelegebe sa hiye Kaperneamkōu gamani o ta delei. O kaha ẹ o dihi do degei.

47 Dihi do tilamōu, e ayeha dube, Yesube sa Judiakōu ge, sa Galilikōu bohōlou mā hagueiyodeimōu dulomōu, e Yesukōu ilemōu, mā dihibe tolo iladi, nā mulōba, mā dihi bologuayedei.

48 Yesuha o kokōu tobou, o sasaj nige a midihō gehe gehe ta milōu goumōu dugulo ili mei debabe, nī amokōu kege ta damaleyodele iyo mei.

49 Gamani o kaha tobou, Hiye O, nā totodo abōu de ime, kegeligi mā dihi tolo iye.

50 Yesuha tobou, nā i. Ne dihibe tolo mei, eme bolō dege dalaleyode tobōu mōu, o kaha tā keme damaleyodemamōu fogōu i.

51 Kegemōu, gamani o kaha iligi, ali duo kelege e dabai degedi o kedia haguasie geleguomōu, ne dihibe tolo ili mei, bolō degeyodei.

52 E diamokōu yodu, dihibe koboge bolō degelou? Diā tobou, i agali kelege, suguai do kē meido degei.

53 Kege tobōu mōu, dihi aye kahage, i agali kelegenōu Yesuha ne dihi tolo mei, bolō dege dalaleyode tobou kē tawai. Kegei kaha degemōu, ebōu e sosōu bōu olōu fei Yesukōu damaleyodele i.

54 Midihō gehe, Yesuha sa Galilikōu ge milou keme midihō gehe tage milou. Yesu e sa Judia tōu fogōu hagua felemōu, e midihō gehe kē milou, keme o sasaj kedia eme Godiha tobōu mōu hagueidade tawale imabadomōu milou.

Yesuha e dabai degeligibe, misiholo duwodi sawisieibou, Godiha sawisie hiye kebou olou fei hehegedi

(Ta Hiye 5-10)

5

Yesuha huei hiei Betesdakou ge do o ta bologuomou bolō degei

1 Sawisie i lo kele mei degeimōu, Yesu e sa Jerusalemkōu i, Juda o kedia kefegulo sawisie hiye kē hafei degeimōu.

2 Sa Jerusalem kekai kaha adi ta kaha hube Wai Sipsip Kedia Ayodele idi. Adi kē hafei dege kokōu be huei hiei ta dala. Hibru taēge Betesda-yodele idi. Huei hiei keme kefegudi mosō olōu fei houyosi kege silema togolo i.

3 Kefegudi mosō olōu fei kokōu be, do o sasaj sudo tilaguadi. Dihō du degele i obōu, ibigidio tofigile i obōu, abogōu do bogōu olōu fei tofigile i obōu olōu fei kedia [huei kaha uwo degeiba dulamōu kele dia tilaguadi.

4 Yobe, Hiye Ohā esol o taha migile huei hiei kokōu uwo degeiba, do o taha ebukōu huei hiei kokōu soloū mūmōu be, do olōu fei e dala keme mei degedi kaha.]

5 O tanōu ta e kele do tilei. E do tileibe, sadebe olōu fei 38 kege mei degei.

6 O kē tilamōu Yesuha dugube, eme afudo do tilei degemōu e tawalemōu yodu, nāme de bolō degele sagaj degeli?

⁷ Kegemōu, do o kaha Yesukōu tobou, Hiye O, huei hie i kaha uwo degeimōu be, o tae a kodu mala mudiyo mei. Mayo unōu mulamōu degeimōu, o tae toto ebukōu mudi.

⁸ Do o kaha kege tobōu mōu, Yesuha tobou, hagua ne botegei ke malaba fogōu i.

⁹ Kelegenōu do o ke bolodo degeimōu, e hagua, e botegei mala fogōu i. Sawisie i keme misiholo duwodi sawisie i.

¹⁰ Kegemōu, Juda o kedia o kokōu, ifibe misiholo duwodi sawisie i, Juda o di kuolōu be na ifi kege ne botegei hebele siadayedei.

¹¹ O kaha sima tobou, o a bologuaj kaha amokōu, ne botegei ke malaba fogōu iyedei.

¹² Kege tobōu mōu, dia emokōu kōu gue yodulo i, o namokōu ne botegei ke mala iyedei o keme koyo?

¹³ Kenōu si o do bolō degei kahage, o e bologuaj o keme ta tawali mei, Yesuha o sasaj sudo kefei kiliya ke amafei fogōu i kaha degeimōu.

¹⁴ Kegemōu, Yesuha ile, Godiha moso kekaimidu folomōu dugube, o do bolō degei keme keke tafalamōu tobou, na du, name bolō degei. Na midihō kasagaj haba ta milōu gada, na hagi hiyedo ta duguye domōu.

¹⁵ Yesuha kege tobōu mōu, o kaha Juda o kediamokōu ilemōu, o a bologuajibe Yesuyode tobou.

¹⁶ Kegemōu, Juda o kedia Yesu makolamōu degele i, e misiholo duwodi sawisie kelegebe kegenōu degedi kaha degeimōu.

¹⁷ Yesuha e makolamōu degele imōu duguomōu, diamokōu kōu gue tobou, ma Ayeha e dabai degega hagulugi, ifi kuhe. Ane dabai degedi.

¹⁸ Juda o kedia e kege tobōu mōu dulomōu, dia e woloyodema fi hiyedo ma i. Yobe, ege misiholo duwodi sawisie kaha kuolōu kenōu gobōu li mei, ege Godibe yo ūu e Ayeyodemōu Godibōu diliebe tanōu feiyodedi kaha degeimōu.

Godiha Dihibe e Ayeha huya ke haguei, e dabai degeyadomōu

¹⁹ Kegemōu, Yesuha Juda o kedia ta ke sima tobou, a nimokōu damaledo tobolōu kuhe, dihi yo unōu be dabai ta degele sagaj mei. Dabai olōu feibe e Ayeha degeimōu dugudi sagaj kenōu degedi.

²⁰ E Ayeha e Dihikōu hohō hiyedo degemōu, dabai yo ūu degedi olōu fei ke e Dihikōu hehegiedi. Ni kesigimabeedemaba, Ayeha midihō gehe gehe ilo keke, yo ūu degegai ke gaba folodo kene e Dihikōu hehegile.

²¹ E Ayeha tofigiei o sasaj haguagiema, fi gehe ke nedi sagaj kenōu tefe, e Dihihane yo ūu tagaiya ke fi gehe ke nedi.

²² Haba tabe, Aye Godi ege o sasaj ta sadi dabai ke tōu fogōu mōu, dabai ke e Dihikōu nei.

²³ E ke degei kaha yobe, o sasaj kedia Aye Godiha hu hebele fogulo idi sagaj kenōu tefe, e Dihihane hune hebele fogumabadomōu kuhe degei. O koyoha Dihi kaha hu hebele fogu ho fogōu babe, Dihi ke tobōu mōu haguei o kaha hune ta hebele foguyo mei.

24 A ñimokou damaleḁo tobolou kuḁe, o koyoha ma ta duloba, a tobou mou haguei o kokou damaleyodebabe, o keme tofousogo tofousogo tofolou. Ta saiye tolou mei. O keme todi ke kou tou fogou mou, fi geḁe yoŋu kegenou dalale ke moḁ dala.

25 A ñimokou damaleḁo tobolou kuḁe, sawisie ta kelege, ifi sawisie koŋumaha, o tofigie kedia Godiha Dihihā ta uwo dulo ile. O sasai dulu kediamē fi tofousogo kegenou tofolou ke moloŋu.

26 Yobe, Aye Godibe tofousogo tafaladi kaha obou kaha degemou, e degeiye e Dihihane fi tofousogo tofolou ke neḁi.

27 Eme O Kedia Dihi kaha degeimou, e Ayeḁa e hu hiyedo ke emokou nelēmou, na o sasai ta sayedei.

28 Niḁe a tobolou kokou fi hiyedo maḁama. Yobe, sawisie ta kelege o tofigieimou wida i kediamē Godiha Dihihā ta uwo duloba,

29 haguagilema fologaba, midihō bolofei milou di o kediamē fi tofousogo tofolou ile. Haba o midihō kasagai milou di kediamē ta saiye tolou ba, diame makolo.

O ilo kelegene Yesube Godihā makai oyode tobolou i

30 Yesuha haba kou gue tobou, a mayoŋu ma fimajyenou dabai ta degele sagai mei. A o sasai ta sadibe, ma Ayeḁa tobou mou du sagai kenou sesele ta sadi. Age o sasaiḁe douḁonou ta sadi. Yobe mayoŋu tagai sagaiya ke ta sadiyo mei. O a tobou mou haguei kaha tagaliya kenou ta sadi kaha.

31 A ma midihō ke tama dege tobou babe, a tobolou keme obe ta dulo damaleyodele ile sagai mei.

32 O ta dala,* enou si ma midihō ke tama dege tobolou sagai, a tewe, ta e tobolou keme damaleḁo.

33 Niḁe o ilo kele tobou mou, Jonkou ya yodumou, e ñimokou ta damaleḁo kou tobou.*

34 A tawalibe, o tae a dogou guo tobou keme mabou sa degei, kenou si Jonḁa tobou keme a ñimokou tobolou kuḁe, yobe ni e ta ke dulo damaleyodeibasi, Godihā ni mamoloŋuyodei kaha.

35 Jon eme kamai sa degei kaha hohoguo dalamou, ni e hohō ke duguomou, emokou huyadefei hohō degele i.

36 Kenou si, dabai a degeli kahage ta Jonḁa tobou keme gabai. Ame Aye Godihā e dabai ke degema mei degeyede tobou mou kuḁe haguei. Ni a dabai ke degeimou, ame e tobou mou hagueidade duguo tawale ili kuḁe.

37 Aye Godi, a tobou mou migi kahane a degedi ke tama dege tobou. Kenou si niḁe e ta uwobe ta dulo idiyo mei. E midihone ta dugulo idiyo mei.

38 E tane ni ta tolou ili mei, yobe ni o e tobou mou haguei kokou ta damaleyodele ili mei kaha.

39 Niḁe Godihā ta e kuguokou dala ke husoloŋu kahage, niḁe tofousogo tofolou ileyode tawalemou defejido husoloŋu idi. Kenou si ta keme midihō a degedi kenou ye,

* 5:32 5:32 Yesuha o tayode tobou keme Godi. * 5:33 5:33 Jon 1:19-23

⁴⁰ n̄i ʔmókōu haguasie, f̄i gehe yoŋu kegenōu dalale ke moloŋube dafa idi.

⁴¹ A ta koŋu tobolōu kaḥa yobe n̄i ma hu hebele fogumabadomōu tobōu yo mei.

⁴² Kenōu si n̄ime age kōu tewe. N̄ige Godibe tagale iyo mei.

⁴³ Ame ma Ayeḥa huya ke hagueiye, kenōu si n̄ige ma ta ta dudiyo mei. O taḥa yoŋu e huya ke hagubabe, n̄i e ta ke dulo ile.

⁴⁴ N̄ime n̄iōu sie yogoha hu kenōu hebele fogumōu fogumōu delesi tagale idi kaḥa degemōu, n̄i ʔmókōu kage damaleyodele? Godiha n̄i hu hebele fogulobe n̄i ta tagale idiyo mei.

⁴⁵ N̄ige a ma Ayeḥa dihi le kokōu n̄i ta saleyode tawale idama. Moseshasi n̄i ta sale. N̄ige e n̄i dogōu guloyode tawale iliye, kenōu si ege n̄ime ta dogōu gulo mei.

⁴⁶ N̄i e ta kokōu damaleyodei debabe, n̄i ʔmókōu ne damaleyodele i, yobe e a degele ke nalagai kaḥa degeimōu.

⁴⁷ Kenōu si n̄i ta e nalagai kokōu ta damaleyodeiyo mei kaḥa degemōu, ta a tobolōu ne n̄i ta damaleyodele ile mei.

6

*Yesuha o 5,000 kege kediamokōu nale nei
(Matyu 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)*

¹ Kegemōu, Yesubōu diḡ mosole samōu, ohueiyai Galili dama, ilobōu fologai. Ohueiyai kaḥa hu tabe Taiberias.

² O sasaj̄i sūdo kediane sesele yai. Yobe, diḡe e midihō gehe gehe milōu gamōu, do o sasaj̄i bologuōmōu bolō degeimōu kōu dugulo i kaḥa degemōu.

³ Fologamōu, Yesubōu e dabai degedi o kediabōu de diḡme bitōu ta fologa duweguei.

⁴ Juda o kedia Gabama I Sawisieie keme hafej̄i dege dala.

⁵ Duwoguali, Yesuha dugube, o sasaj̄i sūdo haguasieimōu duguomōu, e Filipkōu yodu, dige ōu sibe kilija mamalaba, o sasaj̄i kediamokōu neiba nalā ile?

⁶ E ta ke yodube, Filip tefeledugulamōu yodu. E degele keme yoŋu kōu tawalemōu.

⁷ Kegemōu, Filipḥa sima tobou, di sele 200 kege* dala debane ya, ōu si mamalaba bafigima fibane, o sasaj̄i kediamē olōu fej̄i tefeledugulamōu nalā ile sagaj̄i mei.

⁸ E dabai degedi o ta, e huḡe Andru, eme Saimon Pitaha e mala, e dalali tobou,

⁹ dihi ta kōu le tafala, e ōu si hu baliyodele idi ke olōu fej̄i houyosi kegebōu, haba miye bolōnōu kege tolōu dala. Koŋunōu fej̄ibe o tefeledugulamōu sagaj̄i meiyode tobou.

¹⁰ Yesuha o sasaj̄i kediamē tobōu ba duwoguamabeedei. Sa kelebe diḡ sunōu. Kegemōu, o sasaj̄i kedia duweguei. O kele duwegueibe olōu fej̄i 5,000 sagaj̄i kege.

* 6:7 6:7 Die taḡe sele huḡe 'denarius'. Sawisieie tanōu kaḥa dabai degei hebe keme sele 'denarius' tanōu fej̄i moŋudi.

11 Kegemōu, Yesuhā ōu si ke malā tolōu mōu, Godikōu bolofeyode tobōu ma, o sasaj̄ duwogua kediamokōu ōu si ke fimōu i. Fibe, o sasaj̄ kedia tagale sagaj̄ kegenōu fimōu i. Miyene kenōu tefele fimōu i.

12 Nalā iligi guokōu degele imōu, Yesuhā ē dabai degedi o kediamokōu tobou, nalē ilo kele fogouye deba isimo fogou ke moŋuma kefema.

13 Kege tobōu mōu, diage ōu si baliyodele idi olōu fej̄ houyosi kege kaha isimo, o kedia fogou ke tigi moso tegei olōu fej̄ 12 kege kodu saga i.

14 Kegemōu, o sasaj̄ kedia midihō gehe gehe ē milōu goulu ke duguomōu kōu gue tobolōu i, o koŋume habage-degele-duguo-tobōu di-o ta, sa sibige kuokōu hagualeyodele idi keme ifi hagua felej̄ kuhēyode tobolōu i.

15 Kege tobolōu imōu du, diage Yesu ɛme tolōu ba, die gamani hiye o degeleyodema degele imōu tawalemōu, ē sa ke tōu fogou, haba ɛsofej̄ bitou takōu fogou i.

*Yesuhā ohueiyai tageya tofōu tofōu i
(Matyu 14:22-33; Mak 6:45-52)*

16 Habi degeimōu, Yesuhā ē dabai degedi o kedia ohueiyai biyakōu muguamōu,

17 ohueiyai ilobōu mosole sama sa Kaperneamkōu bohōu mā yai. Huliā degeimōu be, Yesube diābōu de geleguli mei, you.

18 Mosoleye youlugi, wibōu tō boboubōu hiyedo hagumōu dugulo i.

19 Wibōu tō boboubōu hiyedo degeimōu, diā bala dege youlugi, huyadefej̄ ahu dege kilomita olōu fej̄ 5 sagaj̄, 6 sagaj̄ kege dohōu gōu mōu dugube, Yesube ohueiyai tageya ke tofōu tofōu hagulugi, mosole hafej̄ degeimōu duguo guē hiyedo degele i.

20 Kenōu si ē diāmokōu, n̄i hobōu guē degedama. Koŋume ɛnōu yode tobou.

21 Kege tobōu mōu dulomōu, diā hohō degele ima, Yesu dobogoŋukōu tolōu mōu, mosole foudu sagile i. Kegemamōu, diā youlugi sa dioŋu fologalamōu yolu kokōu fologai.

O sasaj̄ kedia Yesu dugulamōu ka i

22 Sabiyamōu, o sasaj̄ ohueiyai ilobōu kefema deleigui kedia tawale ibe, mosole tanōu fej̄be i kege kōu fogou i. Yesube mosole foudu ta foloumōu dugulo ili mei, ē dabai degedi o kedianōu mosole sama youmōu dugulo i.

23 O sasaj̄ mōu yoŋuwa dalaguamōu, sa Taiberias o kedia mosole ilo kelene haguasie felegai. Sa kelebe, Hiye Ohā Godikōu bolofeyodemamōu, o sasaj̄ kedia ōu si nalā i.

24 O sasaj̄ s̄udo kediage Yesubōu ē dabai degedi obōu kediamē sa kokōu dalaguamōu dugulo ili mei. Kegemōu, diā mosole samamōu, sa Kaperneamkōu Yesu ka yai.

Yesu ɛme fihā ōu

25 Kegemōu, o sasaj̄ kedia mosoleya ya, ohueiyai ilobōu fologa, Yesu ka iligi duguomōu, ɛmokōu, Tisa Hiye, n̄ame kōu lebe koboge hagua felou? de yodulo i.

26 Yesuhā tobou, a n̄imokōu damalēdo tobolōu kuhe. Godihā a makoumōu, a n̄imokōu midihō gehe gehe ke milōu gai kahā a kuhe ka haguasieiyō mei. Ōu si nāma guokōu degele i kahā degemōu, n̄i a kuhe ka haguasili.

27 Nige nalē tabale ke moloŋu kahā dabai ke degedama. Nalē tabale mei ke moloŋu kahā dabai kenōu degema. Nalē ke moŋubabe, O Kediā Dihi ege n̄imokōu fi tofousogo tofolōu ke nelē. Aye Godihāge e Dihibe kege degeyadomōu tobōu mōu hagua dala kuhe.

28 Kegemōu, o sasai kediā Yesukōu kōu gue yodulo i, Godihā ei e dabai ke degeyedeibabe, eige kage degele?

29 Yesuhā tobou, Godihā dabai keme kōu gue, nige yoŋu tobōu mōu haguei o kokōu nōu damaleyodema.

30 Kegemōu, diā emokōu yodu, eige nā midihō gehe kagei ke milōu ba, ei duguoba, nā tobou keme damalēdade tawale ile?

31 Di kōu guai o kediā hebe mei mih̄nōu sa keleya suluguali, ōu mana fiyasigeimōu nalā idi. Keme Godihā kuguokōu be,

E hebeni ōu ke diāmokōu neimōu nalā idiyode nalai dala. *Kisim Bek 16:4*

32 Yesuhā diāmokōu tobou, a n̄imokōu damalēdo tobolōu kuhe, Moseshāge hebeni ōu be n̄imokōu ta nel̄i mei. Damalēdo mā Ayehānōu si hebenitōu ge migi ōu ke n̄imokōu nel̄i kuhe.

33 Godihā nedi ōu keme, o Godi yoŋu tobōu mōu migile, sa sibige o sasai kediāmokōu fi tofousogo tofolōu ke nel̄i kuhe.

34 O sasai kediā kōu gue tobolōu i, Hiye O, nā sawisiei olōu feido ōu keme eimokōu nelenōu dalayede tobolōu i.

35 Yesuhā kōu gue tobou, ame fi nedi ōu. O koyohā amokōu hagubabe, eme hegie degele mei. O koyo nā, amokōu damaleyodeibabe, nāme huei nalē sagai degele meiyode tobou.

36 Yesuhā haba tobou, a n̄imokōu kōu gue tobou, nige ame kōu duguye, kenōu si n̄i amokōu ta damaleyodele iyo mei.

37 Aye Godihā amokōu makai o sasai kediāme amokōu haguasile. O koyohā amokōu hagubabe, age o keme ta igile mugulo mei.

38 Yobe, ame mayoŋu mā tagai sagai ke degelamōu migili mei. Ame o ta kahā yoŋu e tagali sagai kenōu degeyedema tobōu mōu kuhe migi.

39 A tobōu mōu haguei o kahāge yoŋu amokōu makai o sasai kediāme, tanōu ta fogōu dayede tagali. Kenōu si uwage sawisiei kelegebe, diāme olōu fei haguāgieiba haguāma gehe degele ileyode tobou.

40 Yobe, mā Ayehā tagalibe, o sasai koyohā e Dihi duguoba damaleyodili keme, eme fi tofousogo tofolōu ke moloŋu. Uwage sawisiale kelegebe, o keme a haguāgiba, gehe degele.

41 Kegemōu, Juda o kediā gofoŋu degele i, Yesuhāge ame hebenitōu ge migi ōu keyodei kahā degeimōu.

42 Diage o Yesu koŋume, o Josephā e dihiyodele i. Dige e ayebōu e adiōu bōu be di kōu tewe. Ege haba kageimōu ame hebenitōu ge migiyode tobōu ya? de yodulo i.

43 Yesuhā tobou, niōu nōu gofoŋu dege tugulo tobōu dama.

44 O taḥa yoṽu e tagaiyenōu amokōu haguale sagai mei. Ma Aye, a tobōu mōu miḡi kaḥanōu si o kaḥa fi kodu tobōu ba, o keme amokōu kuhe haguale. Uwage sawisiale kelegesi, o keme a haguagiba geḡe degeleyode tobou.

45 Habage-degele-duguo-tobōu di-o kedia kōu gue nalaga i,

O sasai kediamē Godiḥanōu hehegile.

Aisaia 54:13

O sasai, Aye Godiḥa tobolōu ke duloba tolōu ile kediamē amokōu haguasileyode tobou.

46 Yesuhā haba tobou, o taēge Aye Godibe ta duguli mei, Godiḥa tobōu mōu miḡi o kaḥanōu si e Aye kōu dugu.

47 A n̄imokōu damaleḡo tobolōu kuḡe, o sasai koyoha amokōu damaleyodebabe, eme fi tofousogo tofolōu ke moloṽu.

48 Ame fiḥa ōu.

49 Ni kōu guai o kedia hebe mei mih̄inōu sa keleya suluguali, ōu mana fiyasigeimōu moṽuma nalā idi. Keḥnōu si diame olōu fei tofigile i.

50 O koyoha hebenitōu ge miḡi ōu koṽu n̄ubabe, eme tolo ile mei.

51 Ame fiḥa ōu, hebenitōu ge miḡi. O koyoha ōu koṽu n̄ubabe, eme tofousogo tofolōu. Ōu koṽume ma tōu, a sa sibige o sasai n̄imokōu neiba, n̄ime fi tofousogo tofolōu ke malā ile.

52 Kegemōu, Juda o kedia dioṽunōu tae biya i. O koṽumaha e tōu keme di kage n̄ayedema neḡeyode tobōu ya? de yodulo i.

53 Kegemōu, Yesuhā kōu gue tobou, a n̄imokōu damaleḡo tobolōu kuḡe, O Kedia Dihihā e tōu ke ni nā ho fogōu babe, ni tofousogo tofolōu mei. E kafei keḥe ni nā ho fogōu babe, n̄ime fi tofousogo tofolōu keme ta malā ile mei.

54 O koyoha ma tōu bōu ma kafeibōu ke n̄ubabe, eme fi tofousogo tofolōu ke moloṽu. Uwage sawisiale kelege, o keme a haguagiba, geḡe degele.

55 Yobe, ma tōu be damaleḡo nale, haba ma kafeine damaleḡo huei.

56 O koyoha ma tōu bōu ma kafeibōu ke n̄ubabe, o keme abōu de dalale, haba aḥe ebōu de dalale.

57 Aye Godi, eme yoṽu kegenōu daladi, e a tobōu mōu migile, yoṽu e neḡeya ke aḥe yoṽu kegenōu dala. Nebe keḥnōu tefei, o koyoha ma tōu n̄ubabe, eme ma neḡeya ke tofousogo tofousogo tofolōu.

58 Ōu koṽume hebenitōu ge miḡi. Ni kōu guai kedia ōu mana ke nalā imamōu be, diame olōu fei tofigile i. Keḥnōu si o koyoha ōu koṽu n̄ubabe, eme tofousogo tofousogo tofolōu.

59 Yesuhā sa Kaperneamkōu dalali, die egei mosoduge hehegie tobōu di kelegebe, e ta ke hehegie tobolōu delei.

Ta Yesuhā tobolōu keme fi tofousogo tofolōu kaḥa ta

60 Yesuhā e tōu bōu e kafeibōu kaḥa ta ke tobōu mōu, e dabai degele idi o sasai sūdo kedia dulomōu, e egei tobolōu keme hagido duguluyode tobolōu i. Di ta dulo sagai meiyode tobolōu i.

61 Gofonū dege tobolou imou, Yesuha tawalemou, diamokou kou gue yodu, a ta ke tobou kahage ni amokou damaleyodei ke dafa ili?

62 O Kedia Dihi keme yonū delei sa kokou haba bohoulou ma folouba duguobabe, nige kage tawale ile?

63 Duo Bolofeiha nele kahage ni fi tofousogo tofolou ke moloū. Ni tou ha nele kahage nime mou yonūwanou dala. Ta a tobolou keme ni dulo tou babe, Duo Bolofeiha nele kahage ni tofousogo tofousogo tofolou ile.

64 Kenou si ni o ilo kelebe damaleyodele iyo mei. Ta e tobou kaha e sibigebe kou gue, o damaleyodele ili mei kediabou, haba o e tolou ba, ho o kedi mokou sesegulo o kebou olou fei keme afu kugulege yonū kou tawalemou haguei.

65 Kegemou, e haba tobou, kegei kaha degemou a nimokou kou gue kou tobou, Aye Godiha a takou tobou li mei debabe, o keme amokou ta haguale sagai mei.

66 Kegemou, Yesuha e dabai degele idi o sasai sudo kedia ta e tobolou ke dulomou, e tobekou muguomou, e sesele yalebe dafa i.

67 Dafa imou, Yesuha e dabai degedi o olou fei 12 kege kedi mokou, nina a tou fogou yalamou degele ili? de yodu.

68 Kegemou, Saimon Pitaha kou gue tobou, Hiye O, eige o koyokou yale? Eibe ne ta kenou dubasi, ei fi tofousogo tofolou ke moloū.

69 Eige name o bolqdo, Godiha tobou mou hagueidade tawale ili.

70 Kegemou, Yesuha tobou, damaledo, nime ma dabai degedi o olou fei 12 kege. Age nime kou makaiye, kenou si ni o tanou tabe Tamaha dihi.

71 Ta Yesuha tobou keme Saimon Iskariotha dihi Judas tobou. Judashage eme ho o kedi mokou sesegulo ke yonū kou tawale delei.

7

Yesu e ba moso togoga imamou kefegulu kokou i

1 Kegemou, Yesube sa Galiliya kenou siei. E sa Judiakou ilebe dafai, yobe Juda o kedia e wala ila domou.

2 Sa Galiliya ke sumou be, Juda o kedia ba moso togogama kefegudi sawisie hiye keme hafei degei.

3 Kefegulo ke hafeido degeimou, Yesuha e mala dia emokou tobou, name sa konū tou fogou ba, Judiakou iba, ne dabai degele idi o kediage na midihogehē gehē milou gouba duguloyode tobolou i.

4 O taha dabai e degedi keme o sasai sudo kedia tawamabadomou be, e mogogou degediyo mei. Na ileba, midihog daga daga na milou gadi ke sa sa o olou fei kedia dihi le kokou ge milou gayede tobolou i.

5 E mala diane emokou ta damaleyodele ili meido.

6 Kegemou, Yesuha diamokou tobou, dabai a degele kaha sawisie keme you dala. Nime nibukou ile deba, haba habage ile deba kene tabou mei.

7 Sa sibige o sasai kediage nibou dafa iyo mei, anou dafa ili, yobe a die midihog kasagai ke tama dege tobolou kaha degeimou.

8 Njime kefegulu kokou yama. Ame habage ile. Yobe, dabai a degele kaha sawisie ke me you dala kaha degeimou.

9 E kege tobou mamou be, sa Galilikou nou delei, ta ili mei.

10 Kegemou, e mala dia kefegulu kokou diabukou youmou, ene habage amafei womou gue ibe, o sasai kedia ta tawale ili mei.

11 Kegeimou, Juda o kedia kefeguo dalaguali, e dugulamou ka isemou, o keme kou? de yodulo i.

12 O sasai kediane amafeinou, eme o bolodoyodele i. Haba ilo kediage, eme ogou gai ta tobou di oyodele i.

13 Kenou si dia Juda hiye o kediakokou gue degeimou, Yesuha degeli keme tama dege tobolou ili mei, amafeinou tobolou i.

14 Kegemou, kefegudi sawisie kelege kefeguo dalaguali, duo tofou mou, Yesu e Godiha moso kekaimidu folomou, egei yomogou hehegiei.

15 E Godiha ta hehegie tobolou dalamou, Juda o kedia kesigiemou, o kome tewebe kilija kele molou? Kuolou yo dulo i o kediage emokou be ta hehegili meiyode tobolou i.

16 Yesuha kou gue tobou, ta a hehegie tobou di keme mayou ma ta mei. O a tobou mou migi o kaha, e tayode tobou.

17 O koyoha Godiha tagali sagai ke sesele tagaibabe, enou si ta a tobolou keme damaledo Godiha tadade tawale.

18 O koyoha ta youu tagali sagai kenou tobou babe, o keme youu e hunou hebele fougoumou tobolou. Dabai degedi o koyoha o e tobou mou haguei o kaha hu kenou hebele fougobasi, o keme damaledo ta tobou di o, ogou gai ta ta tobou diyo mei.

19 Yesuha haba tobou, Moseshage nimokou kuolou ta kou maiye, kenou si ni o taha ta kuolou ta ke sesele idiyi mei. Ni kageimou a walamou degele iya? de yodu.

20 Dia tobolou i, name duo kasagaiye tou o. O koyo dia na walamou degele iya?

21 Kegemou e sima tobou, nige a misiholo duwodi sawisie kelege midihogehetanou fei ke milou kokou nou fi ma ili.

22 Moseshage nime o sisigo kedia kolo diafigile idi ke* hegi. Kenou si ni kou guai o kediage, Moseshu kuolou ta ke mali mei kelege kou yomogolou i. Kegei kaha degemou, misiholo duwodi sawisie kelegene, nige ni o sisigo kedia kolo diafigile idi.

23 Misiholo duwodi sawisie kelege, ni o sisigo kedia kolo diafigile idi keme Moseshu kuolou ta gobou diyo mei debabe, misiholo duwodi sawisie kaha a do o milou goumou bolodogegei keme, kageimou gofou degele iya?

24 Midihogeta obe milou goubu, ni dugubabe, ni mou figa tobou dama. Midihogeta milou ga i ke figa tobou lababe, nige doundonou tobou ma.

O sasai kediage Yesu eme koyo domou defeido tawalamou degele i

* 7:22 7:22 Juda o kedia die o sisigo kedia kolo diafigidi keme Godihage diame youu e biyodema makadi. Stat 17:12 kokou Godiha Abrahamkou, ni o dihi mala feleba, die sawisie olou fei dimayosi kege mei degeibabe, die kolo diafigimabeede tobou.

25 Sa Jerusalem o sasaj ilo kedia Yesuha degegolu ke duguomou, hiye o kedia walamou degele i obe kuhe? dema diojusie yoduga i.

26 E tamakou tafalali, e ta ke hehegie tobou mou be, o tae ta e akoguyo mei. Di hiye o kediage eme damaledo Godiha makai o Kelesudade de tawale ilidei?

27 Kenou si o koume dige e sabe kou tewe. Godiha makai o Kelesuha hagubasi, o taeye e sabe ta tawale meiyode tobolou i.

28 Kegemou, e Godiha moso kekaimidu egei hehegie tobolou gi, hiligedo yodu, ni tawalibe nige ame kou teweyodele ili? Haba ma sane ni kou teweyodele ili? Ame mayou ma tagaiya ke hagueli mei. Damaledo tanou tobou di o kaha tobou mou, a kuhe haguei. O keme ni ta tewe mei.

29 Anou si eme kou tewe. Yobe ame ebou de dalali, e a tobou mou kuhe migi kaha degemou.

30 Kege tobou kaha dowoye, o kedia e tou lamou degele i. Kenou si ta tolou ili mei, yobe sawisie Godiha o kedia e tolou ile ke makai keme you dala kaha degeimou.

31 O sasaj kefegu kilegebe, o sudo emokou damaleyodema, kou gue tobolou i, Godiha makai o Kelesu e hagubabe, midihogeh e milou gale kahage o koumahag milou golu keme gabale sagaj meiyodele i.

Juda hiye o kedia die kasamane o tobou mou Yesu didio degelamou haguasiei

32 O sasaj kedia Yesuha degeli ke amafeinou tobolou imou, Farisi o kedia dulomou, diabou mogou du dalaguadi hiye obou kedia die kasamane o kedia tobou mou, Yesu tolou ba ta salamou haguasiei.

33 Kegemou Yesuha diamokou tobou, ame nibou de huyadefeinou dala demaba, o a tobou mou haguei o kokou haba bohoulou ma ile.

34 A fogou ibabe, ni a kouba ta dugulo mei. A ileba dalale kokou be nige ta ile sagaj mei.

35 Kege tobou mou dulomou, Juda o kedia diojusie yoduga i, o koumahag di e kouba ta dugulo meiyode tobolou keme e kilija ilamou? Eme Juda o sasaj ilo kele, Grik sabekou dalagua kediamokou ilamou? Haba Grik o sasaj kediamokou egei hehegie ilamou? de tobolou i.

36 E fogou ibabe, ni a kouba ta dugulo meiyodei. Haba e ileba dalale kokou be nige ta ile sagaj meiyode tobou kaha e sibigebe kagei? de yodulo i.

Yesuha ta makaibe fi nedi huei kokou ma tobou

37 Kefegudi kaha uwage sawisie keme sawisie hiyedo. Sawisie hiye kelege, Yesuha hagua tafalali, hiligedo kou gue tobou, o koyoha huei nale sagaj degeibabe, amokou haguaba, huei kou nayede tobou.

38 Godiha kuguokou nalaj dala keme kou gue, o amokou damaleyodili o keme e duledube fi nedi huei kaha folo amamquba ilenou dalaleyode tobou.

39 Yesuha fi nedi huei ke tobou kaha sibigebe Duo Bolofei. Habage damaleyodele i o sasaj kedia tou yedema, Godiha Duo Bolofei tobou ba

migile. Yesuhā t̄a k̄e tobou kelegebe Duo Bolofej̄ keme nel̄i mei, yobe Godihage Yesuhā h̄ube soloŋumōu hebele foguli mei, you kelege e t̄a k̄e kuhe tobou.

O sasaj̄ filemōu sosōu bolqu degei

⁴⁰ O sasaj̄ kedia Yesuhā kege tobōu mōu dulomōu, ilo kediage, o koŋume habage-degele-duguo-tobōu di-o di e haguale k̄e dia dalaguabe kuheyode tobolōu i.

⁴¹ O ilo kediage o koŋume Godihā makai o Kelesuyode tobolōu i. Ilo kelege tobolōu ibe, Yesu ɛme Godihā makai o Kelesu mei. Yobe, Kelesuhā hagubabe, ɛme sa Galilikōu ge tofogōu haguale meiyodele i.

⁴² Godihā kuguokōu be kōu gue nalaj̄ dala, Godihā makai o Kelesube hiye o Devithā h̄uti. Kegei kaha degemōu, ɛme Devithā sa Betlehemkōu ge mala feleyode tobolōu i.

⁴³ Kege tobolōu iligibe, o ilo kele Yesukōu damaleyodele i, haba ilo kediame dafa i. F̄j̄ tanōu degele ili mei.

⁴⁴ O ilo kedia e tolōu ba didiq degelamōu degele iye, kenōu si ɛme o taha ta tōu li mei.

Juda hiye o kedia Yesukōu damaleyodele ili mei

⁴⁵ Kegemōu, kasamane o kedia bohōlōu mā yai. Mogōu du dalaguadi hiye obōu, Farisi obōu kediamokōu ya fologoumōu, diage n̄i kageimōu o k̄e tolōu mā wolōu haguasieyo mei? de tobolōu i.

⁴⁶ Kasamane o kedia tobou, t̄a o kaha tobōu di keme daga. O tae t̄a e tobōu di sagaj̄ kege ta tobōu diyo meiyode tobolōu i.

⁴⁷ Farisi o kediage, n̄ine e tobolōu kokōu damaleyodele ili? de yodulo i.

⁴⁸ N̄j̄ dugulube, gamani obōu, Farisi obōu olou fej̄ eige ɛmokōu de damaleyodele imōu dugulo ili? Ei ta damaleyodele iyo mei.

⁴⁹ O sasaj̄ kuolōu t̄a ta tawale ili mei kedianōu si ɛmokōu damaleyodele i. O sasaj̄ kediame Godihā toboube, diame habage makoloyode tobolōu i.

⁵⁰ Farisi o ta Nikodemus ɛne kokōu duwei, ɛme Yesukōu kōu i o. O kaha yogo diamokōu yodu,

⁵¹ di kuolōu t̄aɛge, o tabe mōu de t̄a sa idi? Di kege ta degediyo mei. O ta t̄a salamōu be, o kaha yoŋu degegai k̄e tobōu mōu, di defej̄ido dulomōu kuhe t̄a sa idiyode tobou.

⁵² Yogo dia Nikodemuskōu kōu gue tobolōu i, n̄ane sa Galili o sa degei. N̄a ile, Godihā kuguokōu habage-degele-duguo-tobōu di-o sa Galilikōu ge ta de haguei deba husoŋuma duguye de tobolōu i.

[O kedia midih̄o kasagaj̄ milou sasaj̄ k̄e wolōu haguasie, Yesukōu felegai

⁵³ Kegemōu, o kedia die mosokōu fogou yai.

8

¹ Yesu e bitou Olivkōu ile felei.

² Sabiyomōu, e bohōlōu mā ile, Godihā moso kekaimidu foloumōu, o sasaj̄ s̄udo haguasie kefguo silēma dalaguamōu, e duwoli, egei hehegiei.

³ Egei tobolou duwomou, Mosesha kuolou yo dulo i obou, Farisi obou kedia sasai ta, o hiyou degei ke tolou haguasie, o sasai kedia dihile kokou tefegile i, e midihō kasagai milou mou kou dugulo i kaha degeimou.

⁴ Sasai ke tafalamou, dia Yesukou kou gue tobolou i, Tisa, eige sasai koume o taha hiyouye wolou sumou dugulo i.

⁵ Mosesha kuolou taege sasai kegesi keme igiye wouba tolo iyedei. Nage kage tawaiya?

⁶ Dia ke yodulo ibe, mou yoouwa yodulo ili mei. Yesu e ta ta tobou ba dia tefele duloba, e kuhe ta salamou degele i. Kenou si e bale mulomou, dobogouye mihikou nalagai.

⁷ Kegemou, dia haba yoduga imou, e haguamou tobou, ni kile o koyoha midihō kasagai ta milou li mei debabe, sasai keme o kaha ebukou do igi mala fayede tobou.

⁸ E kege tobou ma, haba bale fiyamou dobogouye mihikou nalaga duwei.

⁹ Dia Yesuha ta ke tobou mou dulomou, dia tanou tanou fogou ma yolugi mei degei. Odo kedia diabukou youmou, o ilo kediame habage yai. Kelebe Yesuha esofei dalamou, sasai kenou si kele tefelei.

¹⁰ Kegemou, Yesuha haguamou, sasai kokou yodu, o kediame kiliya yolou? O tae namokou ne midihō kasagai kaha hebe keme nelī mei?

¹¹ Hiye o, kegesi mei, dia amokou ma midihō kasagai kaha hebe keme ta nelī meiyode tobou. Yesuha emokou kou gue tobou, ane namokou hebe kasagai ke ta nelī mei. Na ileba, midihō kasagai haba ta milou dayede tobou.]*

Yesube sa sibige koumahā hohō hiyedo

¹² Kegemou, Yesuha o sasai kediāmokou haba kou gue tobou, ame sa sibige koumahā hohō hiyedo. O koyoha a sesele ibabe, e huliya ta siale mei, eme fihā hohō hiyedo ke moloou.

¹³ Kege tobou mou, Farisi o kediage, na nou degedi kou tobolou kahage, o eige ne ta keme ta dulo damaleyodele sagai meiyode tobolou i.

¹⁴ Yesuha sima tobou, a mayou degedi ke kou tobolou ye, kenou si nige ma ta duloba damaleyodema. Yobe, sa a dala dema haguei kebou, a ile sabou keme mayou kou tewe kaha degeimou. Ninou si sa a dala dema haguei keme ni ta tewe mei. Haba a ile sa kene ni ta tewe mei.

¹⁵ Nime sa sibige koumahā midihoya kenou figa ta sa idi. Anou si ta sadibe dafaiye,

¹⁶ kenou si a figa ta soubabe, a damaledo kenou tobolou. Yobe ame masofei dala mei kaha degemou. Ame ma Aye a tobou mou haguei o kebou de dala.

¹⁷ Niou ni kuolou ta kuguo kokou be kou gue nalai dala, o bolouye ta tanou fei tobou babe, ta keme damaledo tobolou yode tobou.

* **8:11 7:53-8:11** Tewe o ilo kedia tawale ibe, maka [...] koumahā mogou du dala ta koume Jonha nalai mei, kenou si o tae habage nalajidade tawale i.

18 Kegemōu, a mayoŋu degedi ke tobolōu kuhe. Haba, ma Aye Godi, e a tobōu mōu haguei o kahane a degedi ke tobolōu.

19 Kegemōu, Farisi o kedia emokōu ne ayebe kou? de yodulo i.

E tobou, nige ame tewe mei. Ma Ayene nige ta tewe mei. Ni a tawali debabe, nige ma Ayene tawaliyode tobou.

20 Yesuha ta ke tobou kelegebe, eme Godiha mošo kekaimiduge sele sa idi ke hafej dege tafalali, egei hehegie tefelei. Kenōu si o tae e ta tōu li mei, yobe sawisie Godiha makai keme you dala kaha degeimōu.

Yesuha sa e ile kokou be o sasaj kedia ta yale sagaj meiyode tobou

21 Yesuha haba o sasaj kediaemokōu tobou, a fogōu ibabe, nige a ka ile. A ile kokōu be ni ta ile sagaj mei, nime midihō kasagaj milōu ga idi kaha degemōu, nime tofigile ile.

22 E kege tobōu mōu dulomōu, Juda o kedia dioŋusie kōu gue tobolōu i, eme yoŋusie wouba tolo ilamōu tobolōu dei? Kegei kaha a ile kokōu be ni ta ile sagaj meiyode kuhe tobouyode tobolōu i.

23 Kegemōu Yesuha diaemokōu tobou, nime hayemōu o. Ame tagetōu o. Nime sa sibige koŋumaha o, ame sa sibige koŋumaha o mei.

24 Age nime midihō kasagaj milōu ga idi kaha degemōu, nime tofigilenōu yode tobou. Ame Yoŋu Kegenōu Daladi O,* ni amokōu damaleyode ho fogōu babe, nime tofigile ile, midihō kasagaj milōu ga idi kaha degemōu.

25 Kegemōu, dia emokōu neme koyo? de yodulo i. Kegemōu e kōu gue tobou, afu a tobōu mōu njōu kōu dulo i o anōu be kuhe.

26 Ta a nimokōu tobōu lamōu degeli koŋume ni midihō kasagaj milōu ga i kaha hebe kaha ta ke tobōu lamōu degeli. Kenōu si o e a tobōu mōu haguei o keme damaledo tanōu tobōu di o. E amokōu tobōu mōu du kenōu be age haba sa sibige o sasaj nimokōu tobōu di.

27 Kege kōu tobouye, kenōu si diage eme e Ayeha ta tobolōu dade ta tawale ili mei.

28 Kegeimōu, Yesuha diaemokōu tobou, ni O Kedia Dihi ke sugutōu hebele fogubabe, nige ame Yoŋu Kegenōu Daladi Odade tawale ile. Kegeibasi, nige ame mayoŋu ma tagaiya ke degediyo meidade tawale ile. Age ma Ayeha amokōu tobōu mōu du kenōu tobōu mōu ili.

29 O e a tobōu mōu haguei o kaha age ame dogōu guonōu dala. E a tōu fogōu li mei, age e hohō degedi kenōu degegadi kaha degeimōu.

30 E kege tobōu mōu, o sasaj sūdo kedia dulomōu, emokōu damaleyodele i.

Damaledo ta kaha ge o sasaj di kofou ga degele dala

31 Kegemōu, Yesuha Juda o sasaj emokōu damaleyodele i kediaemokōu, ni ma ta ke dulo defejido tōu babe, nime ma dabai degedi o bolodoyode tobou.

32 Ni ma ta damaledo ke tawale ibabe, nime kofōu ga degele ile.

* 8:24 8:24 Yesuha hu tabe Yoŋu Kegenōu Daladi O. Godiha hune Yoŋu Kegenōu Daladi O. Dilie hu be tanōu fej.

³³ Kegeimōu diā kōu gue sima tobolōu i, eibe Abrahamhā hūti, eibe sa ta o kediā hayedu ta deleli mei. Fisimōu dabai degele idi kēme ei ta degele idiyo mei. Nage eibe habage kageimōu kofōu ga degele ileyode tobōu ya? de yodulo i.

³⁴ Kegemōu, Yesuhā diāmokōu tobou, a nīmokōu damalēdo tobolōu kuhe, midihō kasagai milōu di o kēme kofōu ga dege ta daladiyo mei, ɛme midihō kasagai kahā dabainōu degele daladi.

³⁵ Midihō kasagai kahā dabai degele idi o kediamē Godihā sosōu bōu de ta tofousogo tofolōu ile mei. Godi yoŋu ɛ sisigō kedianōu si tofousogo tofousogo tofolōu ile.

³⁶ Godihā ɛ Dihihā degeiyenōu, nī kofōu ga degele ile kēme damalēdo kofōu ga dege yoŋu kegenōu kuhe dalale.

³⁷ A tewe, nīme kōu Abrahamhā hūtiye, kēnōu si nīge ɛme wouba tolo ileyodema ama dalagua kahā degemōu, mā tā koŋume nīge ta dulomōu tolōu ili mei.

³⁸ Age nīmokōu be mā Ayehā amokōu hegi kē tobōu di. Nīne nī ayehā nīmokōu tobou kēnōu degele idi.

³⁹ Kegemōu, diage Abraham ɛme ei kōu guai oyode tobolōu i. Yesuhā sima tobou, Abrahambe nī kōu guai o debabe, nīne midihō ɛ milōu gadi sagaj kēnōu milōu ga idi.

⁴⁰ Damalēdo tā Godihā amokōu tobou kēme a nīmokōu kōu tobouye, kēnōu si nī a wouba toloyode tobolōu ili kuhe. Midihō kēme Abrahamhāge kege ta degeli mei.

⁴¹ Nīme nīou nī ayehā degegadi sagaj, nīne kēnōu degele iliyode tobou. Kegeimōu, diā sima tobou, eibe sasaj hiyou moŋudi o kediā sisigō mei. Ei Ayedobe Godinōu yode tobolōu i.

⁴² Yesuhā diāmokōu kōu gue tobou, Godibe nī Aye debabe, nī amokōu hohō degele ili. Yobe ɛme Godikōu ge hagua dala kahā degeimōu. ɛme mayoŋunōu tawaga hagueli mei. Godihā tobōu mōu a kuhe haguei.

⁴³ A tobolōu kēme nī kageimōu tawale iyo mei? Yobe, nī mā tā dulo dafa idi kahā degemōu.

⁴⁴ Nīme nī aye Tamahā sisigō. Nī ayehā tagali kēnōu degelamōu degele ili. Nī aye ɛme afudo o womōu tofigie haguabe demōu, ifine kegenōu dala kuhe. ɛme tā damalēdo ta tobōu diyo mei, damalēdo tā kēme ɛ tōu li mei kahā degemōu. ɛ ogōu gai tā tobōu dibe yoŋu ɛ taenōu tobōu di. Yobe ɛme ogōu ga tobōu di o, ogōu gadi midihō kahā ɛ obōu kahā degemōu.

⁴⁵ Anōu si damalēdo taenōu tobōu diye, nī mā tā damalēyodele iyo mei.

⁴⁶ Nīge a midihō kasagai milou ta de tawale ili? Kegei ta tawaibabe, nī toto tamā dege tobōu ma. Age damalēdo taɛ kōu hehegediye, nīge mā taɛ kagei kahā degeimōu damalēyodele iyo mei?

⁴⁷ O sasaj Godihā ɛ sisigō kediamē Godihā tā dulo sesele idi. Nīme Godihā sisigō mei kahā degemōu, nīge mā tā dulo ile mei.

Yesuhage Abrahambe ɛ adiōu hā malā felī mei kelege, ɛme mayoŋu kege deleyode tobou

48 Kegemōu, Juda o kediā Yesuhā tā simamōu, nāme Samaria o, duo kasagāiye toudei? de tobolōu i.

49 Kege susuga tobolōu imōu, Yesuhā kōu gue tobou, āme duo kasagāiye tou o mei. Āme mā Ayeḥā ḥunōu hebele fogudi. Kenōu si nige mā ḥu huyafei degele ili.

50 Āme mayoḥu mā ḥu hebele fogulamōu degeiyo mei. O taḥasi mā ḥu hebele fogulamōu degeli. O keme tā sai fidi Hiye O.

51 Ā nīmokōu damaḷedo tobolōu kuḥe, o koyohā mā tā ke duloba defeido tōu babe, o keme tolo ile mei.

52 Kegemōu, Juda o kediā emokōu, eige nāme duo kasagāiye toudade tawale iliyode tobolōu i. Abrahambe tolo i. Habage-degele-duguo-tobōu di-o kediāne tofigile hobogouye, kenōu si nage o koyohā mā tā duloba defeido tōu babe, eme tolo ile meiyode tobolōu.

53 Nage ei kōu guai o Abrahambe huyafei degema nanōu si hiyedo o dala dale? Eme tolo i. Habage-degele-duguo-tobōu di-o kediāne kōu tofigile hobogou. Noḥuge nāme koyoyode tawaiya?

54 Yesuhā sima tobou, ā mayoḥusie hohobōu babe keme mōu yoḥuwa degeli. Mā Aye, nige nī Godiyode tobolōu idi kaḥanōu si mā ḥu hebele fogudi.

55 Nige eme tewe mei, anōu si eme kōu tewe. Āge eme tewe meiyode tobōu babe, āme ogōu gai tā tobōu di o, nī sā degei dala. Kenōu si āge mā Ayebe kōu tewe, e tābe ā dulomōu tolōu daladi.

56 Nī kōu guai o Abrahamḥage ā migile ke duguloyodema hohō dege dalali, ā migimōu duguomōu hohō hiyedo degei.

57 Juda o kediā emokōu tobolōu i, nāme ne sadebebe olōu fei 50 kege degeli mei, you dalaye, kenōu si nage Abrahambe kōu dugu dale?

58 Yesuhā tobou, ā nīmokōu damaḷedo tobolōu kuḥe, Abraham e deleli mei kelege, āme Mayoḥu Kegenōu kuḥe Delei.*

59 E kege tobōu mōu, Juda o kediā igi moḥuma, e walamōu kōu degele iye, kenōu si e Godihā mosō kekai ke tōu fogōu, amafei fogōu i.

9

Dihō du degei o kaḥā tā

1 Yesuhā sulugi dugube, dihō du degei o ta duwomōu dugu. O keme e adiōu ḥā dihō du degei kegei kuḥe malā felei.

2 Yesuhā o ke dugumōu, e dabai degedi o kediā emokōu yodulo i, Tisa Hiye, o koḥume e adiōu ḥā malā felemōu dugube, e dihō du degei dugu keme kageimōu degei? O koḥumaha yoḥu e midihō kasagāiye degei? Haba, e aye e adiōu dilie midihō kasagāiye degei?

3 Kegemōu, Yesuhā tobou, kegeli mei, o koḥume midihō kasagāi ta milou kaḥā hebeye degeli mei. E ayebōu e adiōu bōu diliene midihō kasagāi ta

* 8:58 8:58 Tā Yesuhā tobou kaḥā sibigebe āme Godiyode tobou. O Yoḥu Kegenōu Daladi O keme Godihā yoḥu e ḥu ta.

milou li mei. Keme Godiha e neleye o kofu bologuuba bolu degeiba ni dugulo ile kaha degeimou, e diho kuhe du degei.

⁴ Ifi sabiyei dala kou bou ge, o e a tobou mou haguei o kaha e dabai keme di degeme. Huliya degeibabe, o tae ta dabai degele sagai mei.

⁵ A sa sibige kuokou dala kou legebe, ame sa sibige kuokou hohogudi hohu sa degei.

⁶ Kege tobou ma, Yesuha koso mihkou hele muguo, kosobou mihbou tiagewoma, diho du degei o kaha diho kokou dogoguomou,

⁷ na ile, huei hiei Siloamkou to toyede tobou. Ta Siloam kaha e sibigebe kou gue, o taha o ta tobou mou i. Yesuha diho du degei o ke tobou mou ile, to toma, bohoulou ma hagulugi, e diho bolu degeimou e bimai olou fei bologua dugu.

⁸ Kegemou, diho du degei o keme, e mosoma diabou, haba afu e sele hawagomou kou dugulo idi o kediabou diage e diho bolu degei ke duguomou yoduga i, o koume sele hawaga duwodi obe kuhe? dele i.

⁹ O ilo kediage, damaledo, eme kuhyodele i. Haba o ilo kelege tobolou ibe, kegele mei, eme o ta, e midihobe sele hawaga duwodi o kaha midihou sa degei. Kegeimou, o kaha yofu tobou, o keme anou kuhyode tobou.

¹⁰ Kegemou, o kedia emokou, ne dihobe kageiye bolu degelou? de yodulo imou,

¹¹ e tobou, o ta e hupe Yesuyodele idi kaha mihi kosobou de tiagewoma, ma dihokou dogoguomou, amokou na ile, huei hiei Siloamkou to toyedeimou, a ile to tomamou, a kuhe bologua duguluyode tobou.

¹² Diage o keme kou? de yodulo imou, ege a tewe meiyode tobou.

¹³ Kegemou, dia o e diho bolu degei o ke Farisi o kediamakou wolou yai.

¹⁴ Sawisiei Yesuha kosobou mihbou tiagewoma, diho du degei o ke bologuai sawisiei keme misiholo duwodi sawisiei.

¹⁵ Kegei kaha degemou, Farisi o kediane o emokou, ne dihobe kageiye bolu degei? de yodulo i. Ege, o kaha kosobou mihbou tiagewoma, ma dihokou dogogumou, a to toma, diho bolu degeimou bologua duguluyode tobou.

¹⁶ Kege tobou mou, Farisi o ilo kediage, o diho du degei o bologuai o keme Godiha tobou mou hagueli meiyode tobolou i. Yobe, eme misiholo duwodi sawisiei kaha kuolou ke sesediyo mei kaha degeimou. Haba o ilo kelege kou gue tobolou i, eme Godiha tobou mou hagueli mei debabe, ege midihou gehu gehu ke ta milou gadiyo mei. Midihou kasagai degedi oyege kege degediyo meiyode tobolou i. Kege tobolou imamou, dia fi tanou degele ili mei, filemou sosou bolu degei.

¹⁷ Kegemou, dia o e diho bolu degei o kokou haba yodulo i, o ne diho bologuai o keme nage kagei oyode tawaiya? O kahage, o keme habage-degele-duguo-tobou di-oyode tobou.

¹⁸ Kenou si Juda o kediage o diho du degei ke bologuomou bolu degei keme ta damaleyodele ili mei. Dia o ta tobou mou ile, o diho du degei ke bolu degei kaha e ayebou e adiou bou wou ma hagumou,

19 diliemokou yoduga i, o koume de nele dihi? Nelege o koume e adiou ha mala felejimou dugube, de diho du degei dugulo i? E ifibe kageiye diho bolq dege duguomou suya? de yoduga i.

20 E aye dilie e adiou diliege, o koume ele dihido. E adiou ha mala felejimou dugube, diho du degei keme yonu kegei kuhe dugulo iyode tobolou i.

21 Kenou si, e kageiye bolq dege duguo sulu keme ele ta tawaiyo mei. O ele dihi e diho bologuai o keme koyo kene ele ta tawaiyo mei. Ele dihibe hiye degei kaha, ni yonumakou nou yoduba, yonu tobolou ke duma.

22 E aye dilie e adiou diliege Juda o kediakokou gue degemou kege kuhe tobolou i. Yobe, Juda o kediage o koyoha Yesube Godiha makai o Kelesuyode tobou mou be, o keme egei moskou folodayede tobolou idi kaha degeimou.

23 Juda o kedia kuolou ke ma i kaha degeimou, o e diho bolq degei kaha e aye dilie e adiou dilie, ele dihibe hiye degei kaha degeimou, ni yonumakou yodumabeede kuhe tobolou i.

24 Kegemou, Juda o kedia o e diho bolq degei ke haba haguismou hagumou tobolou i, na Godiha huya ke damaledo tanou tobou yedele i. Ei tawalibe, o nabou de ta kei o keme midihq kasagai milou di odadele ili.

25 O kaha tobou, o keme midihq kasagai milou di o sagai, haba kegediyo mei sagai, kene a ta tewe mei. Tanou fei a tawalibe, ame kou diho du degei oye, ifibe ame bologua duguomou sulu kuhe.

26 Kegemou, dia emokou, o kahage namokou kage degelou? Ne dihobe e kage degeiye bolq degelou? de yoduga i.

27 E diakokou tobou, age nimokou kou tobouye, ni ta dulo ili mei. Nige haba kadegeimou dulamou degele iya? Nine e dabai degedi o degelamou degele ili?

28 Kegemou, dia e susugamou be, nanou si o kaha e dabai degedi o. Haba eibe Mosesha dabai degele idi oyodele i.

29 Ta Godiha Moseskou tobou keme ei kou tewe. Haba ne diho bologuai o kaha sa e tofoguou mou haguei keme ei ta tewe mei.

30 O afu diho du degei o kaha tobou, nime totou degemou tobolou ili. Nige e tofoguou haguei sa keme tewe meiyee, kenou si e ma diho bologuoumou bolq degei.

31 Di tewe, o sasai midihq kasagai milolou idi kedia diho baga tobou mou be, Godihage die diho baga tobolou keme dudiyo mei. Godikou hohobou di o sasai, Godiha tagali kenou degele idi kedia diho baga tobou mou si, Godiha die ta dudi.

32 O e adiou ha diho du degei kegei kuhe mala felei ke bologuoumou bolq degei kaha tabe di afu ta dulo idiyo mei.

33 O keme Godiha tobou mou hagueli mei debabe, ege dabai kege ta degele mei.

34 Kegemou, Farisi o kedia gofonu degemou, o e diho bolq degei kokou, name ne adiou ha na mala felejimou kelege, na midihq kasagai yomogou

milou gamou hagulugi ifine kuhe. Na eimokou egei tobou dayedele ima, hele mugulo i.

Damaleyodili mei o kediame diho du degei o sa degei

³⁵ Yesu dube, hiye o kedia o e diho bolu degei o ke hele muguyode tobolou imou dulomou, e o ke kolugi duguomou, o kokou, nage O Kedia Dihi kokou be de damaleyodili? de yodu.

³⁶ O kaha yodu, Hiye O, O Kedia Dihi keme koyo? Na amokou tobou ba, ane tawaleba emokou damaleyodeleyode tobou.

³⁷ Yesuha tobou, nage o keme kou dugu. Eme nabou de ta kolu kuheyode tobou.

³⁸ Hiye O, ame ifi namokou damaleyodili kuheyode tobou ma, yubu sugulo fiya duwoli, Yesukou diho бага tobou.

³⁹ Kegemou, Yesuha tobou, a sa sibige kuokou hagueibe, o sasai figalamou haguei. Kegeiba, o diho du degele i kedia diho bolu degeiba, haba o diho bolu kediame diho du degele ileyode tobou.

⁴⁰ Farisi o ilo, ebou delegei kedia ta ke dulomou, nage eine diho du degei dugulu? de yodulo i.

⁴¹ Yesuha tobou, ni diho du degele iyodele i debabe, nime midihou kasagai kaha hebe ta moloou dala mei. Kenou si ni niou sie nime diho boloyode tobolou i kaha degemou, nime midihou kasagai kaha hebe keme moloou dala.

10

Yesube wai sipsip dia daladi o bolofeido

¹ Yesuha kou gue tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe, o koyoha wai sipsip kekaimidu folobe, folodi a kou dalaba, kekai tageya gabama fiyoubabe, o keme wai sipsip hiyou moouidi o.

² O kekai aya kenou soloouma folodi o keme damaledo wai sipsip dia daladi o.

³ Wai sipsip dia daladi o kaha falamou be, kekai kaha adi dia daladi o kaha a tefei sougou mou, e folo toumou be, wai sipsip kedia e ta ke dulo idi. Die hu tanou tanou soloou haguismou dulo imou be, e sosogou tamakou fogou idi.

⁴ Sosogou tamakou folomou, eme ebukou imou be, e wai sipsip kediage e habage yadi, yobe dia e ta kou tewe kaha degeimou.

⁵ O tae ibabe ta sesele yale mei. Dia mou kama fosigile, yobe o kaha tabe dia ta tewe mei kaha degeimou.

⁶ Yesuha o kediakokou ta makai ke tobou mou be, o kediage sibige ta tawale ili mei.

⁷ Kegemou, Yesuha haba kou gue tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe, mayoou ame wai sipsip kekaimidu folodi a.

⁸ A hagueli mei kelegebe, o ilo kediabukou haguasiemou, gule wai sipsip dia daladi oyodele idi. Kenou si o kediame wai sipsip hiyou mala idi o. Dia tobolou be, wai sipsip kediage ta dulo idiyoi mei.

9 Ame wai sipsip kekaimidu folodi a. O koyoha a keleya ke felejibabe, a o ke mamoloŋu. Kegeiba, o keme muma felema dega dalalibe, hegie ta degele mei.

10 Hiyou moŋudi o kediage haguasie, wai sipsip hiyouye moŋuma, ilo kele woumou tofigile idi, haba ilo kelebe makolo idi. Anou si, diame tofousogo tofousogo tofolou ke mala iyadomou kuhe haguei.

11 Ame wai sipsip dia daladi o bolodo. Wai sipsip dia daladi o boloyege wai sipsip kaha dowoye, tolo ilebe tabou mei.

12 Sele dabainou degedi o wai sipsip dia daladi o keme, wai sipsip kedia obou mei. Si soye haguba duguba, wai sipsip kedia tou fogou kama folo. Kama foubu, si soye folo, wai sipsip ilo kele wouba, ilo kele kama fosigile.

13 O kegei kahage eme kama fodi, eme sele dabainou degedi kaha degemou. Wai sipsip kediakokou be e ta solou do degele mei.

14 Ame wai sipsip dia daladi o bolodo. Age ma wai sipsip kediame olou feido tewe. Diame ame defeido tewe.

15 Aye Godiha a tewe. Ame ma Aye Godibe tewe, nebe kenou tefeibe, ma wai sipsip kediame ame tewe. Ame ma wai sipsip kedia dowoye tolo ile

16 Ma wai sipsip ilo kele kekai ta kokou dalagua kene a ile, wou ma haguale. Ma tabe dioŋu kou tewe kaha degemou, dia ma ta duloba, ma wai sipsip kou le dalagua kebou de gelego tanou degele. Wai sipsip olou fei ke dia dalale obe tanou fei.

17 Ma Ayeha amokou hoho degeli kaha yobe, age oe a wouba tolo ilebe tabou mei kaha degeimou. Wouba tolo ileba, haba hagua gehede degele.

18 Ame o taha tagaiya ke tolo ile mei. A mayoŋu ma tagaiya kenou tolo ile. Ame mayoŋu tagaiya kenou toloba, haba hagua gehede degele. Ma Ayeha amokou kege degeyede tobou kaha degeimou.

19 Yesuha kege tobou mou dulomou, Juda o kedia dioŋusie fi tanou degele ili mei, haba filemou sosou bolou degele i.

20 O sudo kedia kou gue tobolou i, o koŋume duo kasagaiye touye, fi totou dege tobou mou sulu. Di e ta dudamebeede tobolou i.

21 Haba o ilo kediage kou gue tobolou i, duo kasagaiye tou oyege kege ta tobou diyo mei. Duo kasagaiyeye diho du degei obe ta bologuadiyo mei.

Juda o kedia Yesukou tae biyamou tobolou i

22 Kegemou, Juda o saai kedia Godiha moso kaha dowo hohobou di ke kefegulo i. Keme kulio a kelege.

23 Kelegebe, Yesu eme Godiha moso kekaimidu dalali, kefegudi moso, obe Solomonha mosyodele idi kodu siei.

24 Sumou, Juda o kedia haguasie silema dalaguali yodulo i, name o keyodebe kou bou ge tobolou? Name Godiha makai o Kelesu deba, haba o ke mei deba eimokou totodo tobou yede tobolou i.

25 Kegemou, Yesuha tobou, a nimokou kou tobouye, kenou si ni ma ta ke ta damaleyodele ili mei. Midihoge gehede gehede a ma Ayeha huya ke milou gadi kahage nimokou ame ma Ayeha tobou mou hagueiyodema hegidi.

26 Keṅōu si n̄i ta damaleyodele ili mei, yobe n̄ime mā wai sipsip mei kaha degemōu.

27 Mā wai sipsip kediage mā tā uwo ke dulo idi. Age diame tewe, kegei kaha degemōu diā a sesele yadi.

28 Mā wai sipsip kediamokōu be a fi tofousogo tofousogo tofolōu ke neji kaha degeimōu, diame makolo ile mei. O sasai mā dobogōu tagetōu dalagua kediamē o tae ta igile mugulo mei.

29 Mā Ayeḥa o sasai kediamē amokōu neji. Mā Aye eme nelē hiyedo folodo. Mā Ayeḥa e dobogōu tagetōu dalagua kediamē o taḥa ta igile mugulo mei.

30 Abōu mā Ayeḥōu elebe tanōu fei.

31 Haba, Juda o kediā igi moṽuma, e igiye wouba toloyodema degele i.

32 Keṅōu si Yesuhā diāmokōu tobou, Aye Godihā a tobōu mōu hagua dalali, midihō geḥe geḥe sūdo n̄imokōu kōu hehegiedi. Kelege a midihō geḥe kou degei kahage, n̄i dafale sagai degeimōu, n̄i a kuhe igiye walamōu degele iya?

33 Kegemōu, Juda o kediā sima tobou, midihō geḥe geḥe milōu gai kēme tabōu mei. Nā Godi huyafei degei kaha degeimōu, ei nā igiye kuhe walamōu degele ili. Yobe, ṅame sa sibige oye, keṅōu si nage ṅame Godiyode tobōu di.

34 Kegemōu, Yesuhā die tā simamōu tobou, n̄i kuolōu tā kokōu be Godihā, Age n̄ime godiyode tobōu. *Buk Song 82:6*
Ke nalai dala.

35 Godihage n̄iōu n̄i kōu guai o kediamē godiyode tobou. Yoṽu e tā ke nalai kuguo diāmokōu neji kēme yoṽu kegenōu dalale, di ta igile sagai mei.

36 Keṅōu si aṅe Aye Godihā yoṽu e biyode makama tobōu mōu sa sibige kuokōu kuhe haguei. A mayoṽusie aṅe Godihā Dihiyode tobou kēme, n̄ige kageimōu aṅe Godi huyafei degeiyode tobolōu iya?

37 A mā Ayeḥa dabai ta dege ho fogōu babe, n̄i mā tā kuokōu ta damaleyodedama.

38 A tobōu di kēme n̄ige ta damaleyodele ili meiye, keṅōu si a mā Ayeḥa dabai degelemōu, midihō geḥe geḥe a milōu gadi kokōu be n̄i damaleyodema. Kegeiba, n̄i tawalebe, Aye Godibe abōu de dogōu guo dala, haba aṅe ebōu de dogōu guo daladade tawale ile.

39 Kegemōu, Juda o kediā haba e tōu lamōu degele iye, keṅōu si e dohōu gōu imōu diā tou defega i.

40 Kegemōu, Yesuhā bohōlōu mā i, tō Jordan dama ilemōu, Jonḥa afu fafeleya degedi sa kokōu folo delei.

41 Dalamōu, o sasai sūdo emokōu haguasie felegamōu, dioṽunōu tugulomōu, Jonḥage midihō geḥe ta milōu li meiye, keṅōu si e o koṽu tobōu di kēme damaledo tamā degei kuheyode tobolōu i.

42 Sa kele tie o sasai sūdo Yesukōu damaleyodele i.

Yesu e sa Judiabōu Jerusalembōu kele ile folo sumōu, hiye o kediā e walamōu doususulo i

(Tq Hiye 11-12)

11

Lasarus ę tolo i

¹ O ta, ę hu Lasarus kęme do degei. ę sabe Betani. Sasaj bolou Mariabou ę owou Martabou diliene sa Betanikou deleigui.*

² Sasaj Maria kęme sasaj, Hiye O Yesuha abogu u kokou huei hqobou ke sou guomou, ę widio towe sasado kaha toguei sasaj ke.* Do o Lasarus ęme Mariabou Martabou dilie mala.

³ Lasarus ę do tilamou, ę owou bolou dilie Yesukou, Hiye O, ne mogo ęme do dalayode tobou ma dogogulo i.

⁴ Yesuha ta ke dulomou tobou, do kęme tolo do tila mei. O kaha do ke tilabe, o sasaj kedia Godiha nele ke duguoba, Godiha Dihi ę hu hebele fogolo iyadomou kuhe do tila.

⁵ Yesuha Martabou, ę malasai Mariabou, haba dilie mala Lasarusbou kediamokou solou do degei.

⁶ Kenou si Lasarusbe do tilayode tobou mou dulomou, ę toto ta ili mei, sawisie bolou kege tiamou,

⁷ ise ę dabai degedi o kediamokou, di sa Judiakou bohoulou ma imebeede tobou.

⁸ Dabai degedi o kedia tobolou i, Tisa Hiye, wfeji Juda o kediage name igiye walamou degele i kęme nage haba toto kageimou bohoulou ma ilamou degeiya?

⁹ Yesuha die ta simamou, ę ta makai kou gue tobou, sabiyei hohobe gusugu aso felemou iligi aso mumou kuhe hulię degedi. Obe sabiyei sumou be, fiyadiyo mei, yobe ęme sabiyei sulu kaha degemou.

¹⁰ O koyoha hulięme subabe, o kęme fiyale, yobe, hohq ta mei kaha degeimou.

¹¹ ę kege tobou mamou, ę dabai degedi o kediamokou haba kou gue tobou, di mogo Lasarusbe tiei tila. Tiei kaha degeimou, a ile tiliguba, ę haguale.

¹² Dia sima tobolou i, Hiye O, ęme tiei tilababe, ę dobe mei degeladiyode tobolou i.

¹³ Yesuha Lasarusbe tolo iyode tobolou kęme dięe ta tawale ili mei. Dia tawabe Lasarusbe yogou gua tiei tobolou yade tawale i.

¹⁴ ę tobou kaha sibige ke tawale ili mei kaha degeimou, ę diamokou tamę dege, Lasarusbe tolo iyode tobou.

¹⁵ Ame ę tolo i kokou be deleli meiye, kenou si a ni ma nele ke duguoba, damaleyodele kaha degeimou a hohq degeli. Di emokou ime.

¹⁶ Kegemou, Tomasha, ę hu tabe Didimus*, ę yogo diamokou be, dine ime, di yolugi, di Tisabou de tofigiemebeede tobou.

Yesuhę ęme tofigiei haguęiedi o, haba enou be fi nędi oyode tobou

* **11:1 11:1** Luk 10:38-42 * **11:2 11:2** Tę kęme na Jon 12:3 kokou dugu. * **11:16 11:16** Hu Didimus kaha sibigebe kou gue, sawisie tanou kelege, ę adiou ha dihi bolou mala felej.

17 Kegemōu, Yesuhā ile, sa Betanikōu folomōu, o sasaj̄ kediā tobolōu imōu dube, Lasarusbe toumōu widaimikōu dogogube, sawisiei bolōu bolōu kege mei degeiyode tobolōu imōu du.

18 Betanibe sa Jerusalem hafeido, kilomitabe 3 kegenōu.

19 Kegei kahā degemōu, Juda o sasaj̄ne sūdo haguasie, Martabōu Mariabōu dilie dogōu guomōu, dilie malā Lasarusahā sihou gosolo deleigui.

20 Kegemōu, Martabe o kediā Yesu haguluyodele imōu dulomōu, Yesu gelegulamōu a kaga i. Mariabe mosōkōu duwei.

21 Martahā Yesu geleguomōu tobou, nā kōu le delei debabe, mā malābe tolo ili mei.

22 Kenōu si ā tawali, nā ifi Godikōu diho bagā tobōu babe, ege nā yodulu keme namokōu neleyode tobou.

23 Kegemōu, Yesuhā Martakōu, nē malābe haba haguā gehē degeleyode tobou.

24 Martahā tobou, ā tewe, uwage sawisiei kelege, tofigiei olōu fei haguā iba, mā malā ēne haguā gehē degele.

25 Kegemōu, Yesuhā emokōu tobou, āme o tofigiei haguāgiedi o. Haba fi nēdi one anōu. O koyohā amokōu damaleyodema, tolo ibane, ē fi tofousogo tofousogo tofolōu.

26 O koyohā fi tofousogo tofousogo tofolōu kē mōu lābabe, amokōu damaleyodebasi, ēme haba ta tolo meiyode tobōu mamōu, Martakōu, nage ā tobolōu keme de damaleyodili? de yodu.

27 Kegemōu, ege Yesukōu, Hiye O, damaledo, age nāme Godihā Dihidade tawali. Age nāme Godihā makai o Kelesu, sa sibige kuokōu hagualeyodele idi kahā hagueidade tawaliyode tobou.

Yesuhā Lasarus solōu do degeimōu, ē sihou gesei

28 Martahā kege tobōu ma fogōu, bohōlōu mā ilemōu, ē malāsaj̄kōu amafei kihiyōudu, Tisahā hagua dalali, nā iyede tobolōu yodei.

29 Mariahā tā kē dulomōu, Yesu duguloyodema toto haguāma i.

30 Yesube mosōkōu feli mei, hagulekōu Martahā ile gelegu sa kokōu nōu delei.

31 Mosōkōu be, Juda o sasaj̄ kediā Maria dogōu guo gosolo duwoguali dugube, ēme totonōu haguāma mūmōu duguomōu, diāge wa, ē malā tei widaimikōu gasalamōu iliyademōu, diāne sesele yai.

32 Mariahā ile, Yesuhā tafala kokōu folomōu, Yesukōu yubu sugulo fiya duwoli, Hiye O, nā kōu le delei debabe, mā malā ēme tolo ili meiyode tobou.

33 Kegemōu, Yesuhā dugube, Mariabōu, o sasaj̄ ē sesele haguasiei kediabōu de gosolo imōu duguomōu, ēne gosolo sagaj̄ degei.

34 Nī ē teibe kilīya dogogulou? de yodu. Hiye O, di ile dugumebeede tobolōu i.

35 Yolugi, Yesu ē gesei.

36 Gosoumōu, Juda o sasaj̄ kediāge, Lasarusbe ē mogodo kahā degeimōu, ēne solōu do degeimōu gosolu kehēyode tobolōu i.

³⁷ Kenōu si o ilo kediage, o koꝓumahage diho du degei o bologuomōu kōu bolō degei. Ege Lasarusḥa tolo i keme kageimōu akoguli mei de tobolōu i.

Yesuḥa Lasarus tei haguagimōu geḥe degei

³⁸ Kegemōu, Yesube solōu do hiyedo degeimōu, e ile tei dogogu ulou kokōu folo, hafeḥi dege tefelei. Tei keme uloudu dogoguomōu, igi hiyedo kaha ulou adi ke goguo fogōu le i.

³⁹ E diamokōu tobou, igi ke kogolo imabeedei. Kege tobōu mōu, o tei kaha e owōu Martahage, Hiye O, o tei uloukōu deleibe, sawisieḥi bolōu bolōu kege mei degei. Huḥe kasagai hiyedo duguloyode tobou.

⁴⁰ Yesuḥa e ta simamōu, age namokōu be, na damaleyodeibasi, Godiḥa neleḥi hiyedo keme na duguloyode kōu tobou.

⁴¹ Kege tobōu mōu, dia igi hiye ke kogolo i. Igi kogolo imōu, Yesuḥa hebenitōu daladuguomōu kōu gue tobou, Aye, na ma ta du kaha degeimōu, a namokōu bolofeyidili.

⁴² A namokōu diho бага tobōu mōu, na ma ta dudi keme a kōu tewe. Kenōu si age o sasai kōu le dalagua kediage ame na tobōu mōu hagueidade tawamabadomōu, a namokōu kuhe diho бага tobou.

⁴³ Yesuḥa kege tobōu ma, hiligedo haguismōu, Lasarus, na tamakōu feleyede tobou.

⁴⁴ Yesuḥa kege tobōu mōu, o tei ke haguama tamakōu felei. E dobogoꝓubōu, e abogoꝓubōu e midihobōu olōu feḥi yukueiye tigei kebōu de felei. Yesuḥa diamokōu tobou, ni yukueiye tigei ke kusiouba yoꝓu fogōu ile.

*Hiye o kedia Yesu wouba toloyodema doususulo i
(Matyu 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)*

⁴⁵ Kegemōu, Juda o sasai sūdo kedia Yesukōu damaleyodele i. Yobe, dia Maria dogōu guo solōu do degelamōu haguasieye dugulo ibe, Yesuḥa o tei ke haguagimōu dugulo i kaha degemōu.

⁴⁶ Kenōu si o ilo kedia Farisi o kediāmokōu ya fologamōu, Yesuḥa degei ke tobolōu i.

⁴⁷ Kege tobolōu imōu, mogōu du dalaguadi hiye obōu, Farisi obōu kedia kansole o olōu feḥi haguismōu, haguasie kefeguomōu, dioꝓunōu tugulo tobolōu i. Di kage degele? O koꝓumahage midihō geḥe geḥe sūdo milōu goluyode tobolōu i.

⁴⁸ Di akogu ho fogōu babe, o sasai olōu feḥi kediage eme Godiḥa tobōu mōu hagueiyodema emokōu damaleyodele ile. Kegeiba, sa Rom hiye o kedia ke duloba, die ami o tobōu ba haguasie, Godiḥa mosobōu Juda o sasai dibōu olōu feḥi makolo ile.

⁴⁹ Hiye o tanōu ta, e huḥe Kaiafas. Eme Yesu wei sadebe kilegenōu, mogōu du daladi hiye o degei. Ege yogo diamokōu be, niḥe ta tawale iyo meidoḥode tobou.

⁵⁰ Sa Rom o kedia haguasie, Juda o di woma mei degeiye deba, o tanōu feḥiye di dogōu guyadeba tolo ilebe bolō, keme niḥe tawale iyo mei.

⁵¹ Kaiafasha habage degele ta ke toboube, e yoŋu e fimajyenou tobou li mei. Eme Yesu wei sadebe kilegenou, mogou du daladi hiye o degei kaha, ege Yesuha Juda o sasai dogou gulaba tolo ileyodema kuhe tobou.

⁵² Haba, Juda o sasai kedianou mei, Yesuha teibe, Godiha sisigo sa tanou tanou dalagua olou fei kefeguo sosou tanou fei degeleyodema kuhe tolo i.

⁵³ Kaiafasha kege tobou mou kelegenou, Juda o kedia Yesu wouba toloyodema, dioŋunou amafei tugulo tobolou i.

⁵⁴ Kegeimou, Yesube o sasai kedia dihile keleya sieli mei. Sa ke tou fogou mou, sa ta, hebe mei mihinou sa hafei dege dala kokou fogou i. Sa kaha hube Eframyodele idi. E e dabai degedi o kediabou de sa kokou delei.

⁵⁵ Juda o kedia Gabama I Sawisie ke hafei degeimou, o sasai sudo die sa tou fofou guema, sa Jerusalemkou yai. Gabama I Sawisie kelege, Godiha dihile kokou bologuado dalagualeyodema dioŋu die tou bigile ilamou yai.

⁵⁶ Fologamou, dia Godiha moso kekaimidu fologa kefema, dioŋusie yoduga i, ni kage fima iya? E di kefegulo kuokou be de haguale sagai, haba haguale sagai mei? de yoduga i.

⁵⁷ Kenou si, mogou du dalaguadi hiye obou, Farisi obou kedia ta kou gue tobolou i, o koyo na Yesuha dala ke tawai babe, na hagua eimokou tobou ba, ei e tolou ba didio degele ileyode tobou ma deleigui.

12

*Mariaha huei hobou ke Yesuha abogoŋukou sou gu
(Matyu 26:6-13; Mak 14:3-9)*

¹ Gabama I Sawisie ke hagua hafei degeimou, sawisie walajyosi kegenou dalamou, Yesube sa Betanikou ile felei. Sa keme o Lasarusaha sa, o tolo imou, Yesuha haguagimou gehi degei o kaha sa.

² Sa kokou be, diame Yesukou hohobolou mou nale kefeguo nala i. Martabe nale fimou, Lasarusne o Yesubou de nale nala ili kediabou de duwei.

³ Kegemou, Mariaha hobou huei dou bolodo ke tolou felei. Huei hobou keme bolofeido, di tawaga tobolou sagai mei, afu sele hiyedoye mamou. E Yesuha abogoŋu tagetou huei hobou ke olou fei sou guomou, yoŋu e widio towe sasado kaha togueimou, o sasai mosodu duwogua kedia ho bolodo ke dulo i.

⁴ Kenou si, Yesuha dabai degedi o ta, Judas Iskariot, habage Yesu tolou ba ho o kediamokou sesegulo o kaha huei hobou bolodo ke sou gumou duguomou e dafamou tobou,

⁵ di makisi degemaba, sele 300 kege malaba, bi mei o kediamokou neli debabe bolu.

⁶ Judas ege bi mei o sasai kediamokou ta solou do degemou tobou li mei. Eme Yesubou dia sele sai dia daladi oye, kenou si sele sa imou be, e ilo kele hiyoye nadi.

⁷ Kegemou, Yesuha Judaskou tobou, sasai kuokou gofoŋu degeda. E huei hobou dou ke yoŋu kege dogoguo dalali, habage a toubu widalaba ma tou guebou sou gulyode tobou.

⁸ O bi mei o kediame n̄ibou de hiyedo dalaguale. Anou si n̄ibou de hiyedo dalale mei, ame toto fogou ile.

Mogou du daladi hiye o kedia Lasarus wouba toloyode tobolou i

⁹ Juda o s̄udo kediage Yesube sa Betanikou dalayode tobolou imou dulomou, Yesubou, haba o kou teiye Yesuha haguagi o Lasarusbou de dugulamou haguasiei.

¹⁰ Kegei kaha degemou, mogou du daladi hiye o kediage Lasarus ene wouba toloyode tobolou i.

¹¹ Yobe, Yesuha Lasarus tei haguagimou, Juda o sasai s̄udo kedia mogou du dalaguadi hiye o kedia ta dulo idi ke tou fogou mou, Yesukou damaleyodele i kaha degeimou.

*Yesuha sa Jerusalemkou feleibe, gamani hiye onou tefele felei
(Matyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)*

¹² Gabama I Sawisie ke hafei degei kaha degeimou, o sasai s̄udo sa Jerusalemkou ya fologa kefeguo tiei sabiyei dalaguale dube, Yesube sa Jerusalemkou haguluyode tobolou imou dulo i.

¹³ Dulomou ya, fagai guo sagai ke diafigima tou mamou, Yesu gelegulamou aba yai. Yolugi hiligedo kou gue totbodyou mou yai, Di hohobou me.

Hiye Oha huya ke hagulu o keme Godiha dogou guyedeibasi. *Buk Song 118:26*

Eme Israel o sasai di Hiye O.

¹⁴ Kegemou, o tae wai doki ta wolou hagumou, Yesuha kotou folo bilomou i. Wai doki tagetou bilomou i keme Godiha kuguokou kou gue nalai dala,

¹⁵ Sa Saion* tie o sasai ni hobou gue degedama. Duguma, ni Hiye Obe wai doki wili kaha tagetou folomou haguluyode tobou. *Sekaraia 9:9*

¹⁶ Kenou si, Yesuha e dabal degedi o kediage eme wai doki tagetou folo duwomou duguomou be, diage kaha sibigebe ta tawale ili mei. Habage, Godiha Yesu e hu damaledo ke solojumou hebele fogumou, kelegesi diage oe kuguokou habage tama degele ke nalagai keme Yesukou kege kuhe tama degeidade tawale i.

¹⁷ O sasai s̄udo Yesubou de dalaguale, e Lasarus tei widai kokou ile, hagnosisamou, tei haguagimou, tamakou felejimou dugulo i o sasai kedia ta ke totbodyou mou suluguei.

¹⁸ O sasai s̄udo kedia midihogehe, Yesuha milou kaha ta ke dulo i kaha degemou, dia e gelegulamou yai.

¹⁹ O sasai kedia Yesu alikou ge gelegulo imou, Farisi o kedia diojunou tobolou i, dugume, di degelamou degeli keme di ta degele sagai mei. O sasai olou feibe enou sesele yolu.

Sa Grik o ilo kediame haguasie, Yesu dugulamou degele i

* **12:15 12:15** Sa Saion keme sa Jerusalem.

²⁰ Gabama I Sawisieie ke kefegulo i kelebe, sa Grik o ilo kediane haguasie, Godikou diho бага tobou lamou degele i.

²¹ Haguasie felegamou, Filipkou yai. Filipbe sa Galili duo kodu o, e sabe Betsaida. Sa Grik o kedia ya, Filipkou fologamou, hiye o, eibe Yesu dugulamou yode tobolou i.

²² Kege yodulo imou, Filipha ile, Andru tobou ma, dilie ya, Yesukou tobolou i.

²³ Yesuha diliemokou be, sawisieie Godiha makai keme hafei degei. O Kedia Dihi e hu damaledo keme Godiha solo uba hebele foguloyode tobou.

²⁴ A nimokou damaledo tobolou kuhe, nale hou mihikou fiya, mihiko kolo dulemou tabali mei debabe, nale hou keme tanou feinou kege dalale, ta sudo degele mei. Nale hou fiyaba, mihiko kolo dulemou tabaibasi, nale hou kahage foloba, haba hou sudo degele.

²⁵ O koyoha yofu e fi kenou tagaibabe, e fi keme mei degeiba tolo ile. Haba o koyoha sa sibige kuokou tofolou ke dafoubabe, eme e fi ke tolou ba, tofousogo tofousogo tofolou.

²⁶ O koyo na ma dabai degeibabe, name ma habage sesele i. A dala kokou be, ma dabai degedi one dalale. Ma Ayeha ma dabai degedi o kaha hube hebele fogulo.

O Kedia Dihia e tolo ile ke tobou

²⁷ Yesuha haba kou gue tobou, ame hagi hiyedo dugulu keme. Age kejiyode tobolou? Aye, nage hagi amokou hagualladi keme na akogulobe de bolofei? Kege mei, keme boloi mei. Ma Ayeha ame hagua, hagi kou gue duguyede tobou mou, a kuhe haguei.

²⁸ Aye, nage ne nele hiyedo ke hegiba, o sasai kedia ne hu hebele foguyede tobou. Yesuha kege tobou mou, ta uwo ta hebenitou ge kou gue tobou, a kou hegi ke, haba tage hegileyode tobou mou dulo i.

²⁹ O sasai kele tefeleguei kedia ta uwo ke dulomou, keme dibieye tolyode tobolou i. Ilo kelege tobolou ibe, esol o taha ebou de ta koluyode tobolou i.

³⁰ Kegemou, Yesuhage, ta uwo keme a dogou gulamou tobou yo mei. Ni dogou gulamou tobolou yode tobou.

³¹ Ifibe Godiha sa sibige o sasai kedia midihou bolobou midihou kasagabou ke file aso diho. Ifibe sa sibige kaha hiye one Godiha igile mugulo.

³² Ame ifi sa sibige kuokou dala, kenou si o kedia a hebele fogulo ibabe, a degeiye, o sasai olou fei amokou haguasile.

³³ E kege tobou kaha e sibigebe, e do hiyedo duguoba tolo ile kokou ma tobou.

³⁴ Kegemou, o sasai kedia tobolou i, Mosesha kuolou ta kuguo kokou toboube, Godiha makai o Kelesube haguaba yofu kegenou dalaleyode tobou dulo idi. Kenou si na tobolou be, O Kedia Dihi eme o kedia hebele fogulo ileyodili,* nage kageimou kege tobou ya? O Kedia Dihi eme koyo? de yodulo i.

* 12:34 12:34 Hebele fogulo ile kaha sibigebe hebe fufuguomaitou hebele fogulo ile.

³⁵ Kegemōu, Yesuhā diāmokōu tobou, hohōbe n̄ibōu de huyadefeinōu dalale. Hohō dala kōu bōu gebe n̄ime hohōya kenōu suluguama, kegeligi huliā kahā hagua n̄i goguye. O koyohā huliāme subabe, ɛme ɛ ili keme ta tawalemōu iyo mei.

³⁶ Hohō koŋu dala kōu bōu gebe, n̄i hohō kokōu damaleyodebasi, n̄ime hohō kahā binōu degele.

Juda o sasaj sūdo Yesukōu damaleyodele ili mei

Yesuhā kege tobōu ma mei degeimōu, ɛ o sasaj tōu fogōu, ile amafei mogogou.

³⁷ O sasaj dihiŋe kokōu ɛ midihō gehe gehe sūdo kōu milōu gadiye, kenōu si ɛme damalēdo Godihā tobōu mōu hagueidade tawale ili mei.

³⁸ Keme kōu gue, Godihā tā, habage-degele-duguo-tobōu di-o Aisaiahā nalaj keme damalēdo tamā degeli. Yobe, Aisaiahā kōu gue tobou, Hiye O, o koyohāge egei ei tobōu di ke dulomōu damaleyode iya?

Haba o koyohāge Hiye Ohā dabai hiyedo ifi degeli sagaj kegei ke degemōu dugulou? Kegli mei, o tae ta duguo tawaiyo mei. *Aisaia 53:1*

³⁹ Diā Yesukōu ta damaleyodele ili mei. Kegei keme Aisaiahā haba kōu gue nalaj,

⁴⁰ Godihā degeiye, diāme diho du degei, die fiŋe hiligido dalagua. Kegeligi, die dihoŋe duguo, sibige tawaleba, fi boholōu amokōu haguasieiba, a bologuquba, bolq degele iye domōu. *Aisaia 6:10*

⁴¹ Aisaiahā kege tobou keme, ɛ mōu yoŋuwa tobōu li mei. ɛ Yesu migili mei kelege, Yesuhā nelēbōu hohōbōu ke kōu duguomōu tobou.

⁴² Kansole o sūdo kediane Yesukōu kōu damaleyodele iye, kenōu si diā Farisi o kediāmokōu guɛ degemōu, ta tamā dege tobolōu ili mei. Yobe, Farisi o kediage, o koyohā Yesukōu damaleyodeibabe, o keme egei mosokōu folodayede tobolōu i kahā degeimōu.

⁴³ Yesukōu damaleyodele i kansole kediage obe die hū hebele fogulo kenōu tagale idi. Haba Godihā die hū hebele fogulo keme ta tagale idiyo mei.

Tā Yesuhā tobōu di kahāge o sasaj fileba, midihō dioŋu milōu ga idi kahā hebe kenōu nēmōu ile

⁴⁴ Kegemōu, Yesuhā hiligedo kōu gue tobou, o taha amokōu damaleyodeibabe, ɛme amokōu nōu damaleyodeiyo mei, o ɛ a tobōu mōu haguei o kokōu ne damaleyodili.

⁴⁵ Amokōu damaleyodei o kahā a dugulu keme, ɛge o ɛ a tobōu mōu haguei o kene dugulu.

⁴⁶ A sa sibige kuokōu hagueibe, hohō sa degeiye haguei. O koyohā amokōu damaleyodei keme, ɛme huliā kokōu ta dalale mei.

⁴⁷ O koyohā mā tā duloba, sese ho fogōu babe, age ɛme ta tā sale mei. Yobe, a hagueibe, sa sibige o sasaj tā salamōu hagueli mei. A hagueibe, sa sibige o sasaj mamōu lamōu haguei.

⁴⁸ O koyohã ă tobekou muguoba, mã ăne mou dulo fogou babe, eme uwage sawisie kelege hebe kasagai ke moloou. Ta ă hehegie tobou di kahage, eme ta sale.

⁴⁹ Yobe, ă mayoou mã tagaiya ke tobou diyo mei. Aye Godi e ă tobou mou haguei o kaha amokou na mã ta ke o sasai kediamokou tobou yede tobou mou, ă kuhe tobou di.

⁵⁰ A tewe, o sasai koyohã Godiha ta dubabe, eme fi tofousogo tofousogo tofolou ke moloou. Ta olou fei ă hehegie tobou di keme Aye Godi yoou amokou tobou sagai kenou tobou di.

Yesuha e dabai degedi o kediamokou, ame ni tou fogou, mã Ayekou bohoulou mã ilamou yode tobou
(Ta Hiye 13-17)

13

Yesuha e dabai degedi o kedia abogoou bigi

¹ Gabama I Sawisie ke hafei degeimou, Yesuhage eme sa sibige kou tou fogou, e Aye Godikou fogou faladidade tawai. E yoou e o sasai sa sibige kuokou dalagua kediamokou solou do degemou dalali, e kuhe fogou i.

² Hulia degeladi kelege, Yesubou dia nale nala duweguei. Tamahage Saimonha e dihi Judas Iskariotkou be, Yesu tolou ba ho o kediamokou seseguyadomou fimaje agalikou kou nei.

³ Yesuha tawai, Aye Godihage bi olou fei keme e dobogoou tagetou dogogu daladade tawai. Eme Godikou ge hagua dalali, haba Godi youmakou bohoulou mã iladidade tawai.

⁴ Kegemou, Yesu e nale nai hiyafogou mou, hagua, e yukuei sasado ke telemou, towole mala silema kai.

⁵ Towole silema kamou, dilise ta mala kokou huei sou guomou, e dabai degedi o kedia abogoou ke bigima, towole silema kai kaha toguema dega iligi,

⁶ Saimon Pitaha abogoou bigilamou degeimou, ege Hiye O, name mã abogoou bigilamou degeli? de yodu.

⁷ Kegeimou, Yesuhage ifi ă degeli keme na ta tawaiyo mei, habagesi na tawaleyode tobou.

⁸ Kenou si Pitahage mã abogooube bigidayede tobou. Kegeimou, Yesuhage ă ne abogoou bigi ho fogou babe, name abou de dalale meiyode tobou.

⁹ Pitaha tobou, Hiye O, kegeibabe, mã abogoounou bigima fogou da, mã dobogooubou, mã widiobou kene olou feido bigiyede tobou.

¹⁰ Yesuha e ta simamou, ta makai kou gue tobou, o to toma mei degei keme sibigi ta dala mei. E abogoounou bigibabe keme bolu. Nime to toma mei degei, sibigi ta dala mei. Kenou si ni o tabe kege ta degeli mei.

¹¹ E tobou kaha yobe kou gue, o kahage eme ho o kediamokou seseguloyode tawai. Kegei kaha degemou, ege ni o tabe sibigibou dalayode kuhe tobou.

12 Die abogoŋu bigima mei degeimou, e yukuei sasado dile mai ke mala kamou, e yoŋu duwodi kokou bilo fiya duwolige, diamokou, a koŋu degeli kaha sibige keme ni de tawali? de yodu.

13 Ni amokou tobolou idibe, Tisayo, haba Hiye Oyodele idi. Ni amokou Tisayo, Hiye Oyodele idi keme doudo tobolou idi.

14 Damaledo, ame ni Hiye O, ni Tisa a ni abogoŋu bigi kaha degeimou, nina niou sie yogoha abogoŋu bigiba bigiba dema.

15 A ifi midihq bolq nimokou hegi keme nina kenou tefeledogemou ima.

16 A nimokou damaledo tobolou kuhe, dabai degedi oyene, e hiye obe gabama feli mei. O taha o ta tobou ba ile, sa takou dabai degeibabe, emokou dabai nej o keme dabai o kahage ta gaba feli mei.

17 Midihq a nimokou hegi kaha sibige keme ni kou tawale i. Ni defejido seseibabe, nime hohobou ma.

18 Age ni olou feido tobou yo mei. O a makama fogou kediamme a tewe. Kenou si Godihq kuguokou nalaj dala keme damaledo tama degele. Ta keme kou gue,

Ni o ta abou de ou nala duwo kahage ma widiletou e abogoŋutiye tofougou ba makolo. *Buk Song 41:9*

19 Ke tama degeli mei, you kelege, a nimokou tobolou kuhe. Habage a tobolou ke tama degeibabe, nige duguoba, ame Yoŋu Kegenou Daladi Odade tawale ile.

20 A nimokou damaledo tobolou kuhe, o koyoha o a e tobou mou haguei o ke duguo hohq degeibabe, eme amokou hohq degeli. O koyoha amokou hohq degeibabe, eme o e a tobou mou haguei o kokou hohq degeli.

*Judasha Yesube ho o kediamokou sesegulo
(Matyu 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)*

21 Yesuha kege tobou mamou, hagi hiyedo degeimou tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe. Ni o tahage ame ho o kediamokou sesegulo.

22 Kege tobou mou, e dabai degedi o kedia dioŋusie masele i. Diage o keme kehede ta tawale ili mei.

23 Die o tabe, Yesuha e mogodo,* eme Yesu hafej dege duwei.

24 O e mogo hafej dege duwo kokou, Saimon Pitaha widioyenou hegiemou, o koyo deba nage yoduyedei.

25 E bohoulou mou Yesuha kihiyoudu, nage o koyo tobou ya? de amafej yodu.

26 Yesuha tobou, a ou si nale si huej melekidu muguoba, o a tobolou kokou neleyode tobou ma, e ou si nale si huejiku muguomou, Saimon Iskariothq dihi Judaskou nej.

27 Judasha ou si ke mala noumou, Tamaha e duledu foloumou, Yesuha emokou tobou, na degeladi keme totodo degeyede tobou.

28 E kege tobou mou o kedia kou dulo iye, kenou si diage Yesuha emokou ta ke tobou kaha sibige keme ta tawale ili mei.

* 13:23 13:23 Yesuha e mogodobe Jon, e kuguo koŋu nalaj.

²⁹ Judasbe sele sai dia daladi o kaḥa degeimōu, o ilo kedīage Yesuḥa emokōu Gabama I Sawisieī kelege nale nale mamōṽuyadomōu tobolōu, haba bi mei o kedīamokōu sele neyadomōu tobolōu de tawale i.

³⁰ Judasha ōu si ke mala nama mei degeimōu, e mihikōu fogōu mumōu, sa huliā degei.

Yesuḥa e dabai degedi o kedīamokōu egei geḥe hehegiei

³¹ Judas fogōu imōu, Yesuḥa tobou, ifi kōu bou gebe O Kediā Dihi e hu damaledō keme soloṽuba hebele fogulo iladi. E Godiḥa nele hiyedo ke hehegile kaḥa degeimōu, o sasai kediā e Ayeḥa hūne hebele fogulo ile.

³² Godiḥa e Dihiḥa degeiye, diā Godiḥa hu damaledō ke soloṽuba hebele fogulo ibabe, ene e Dihiḥa hu hebele fogulo. E Dihiḥa hūbe totonōu do hebele fogulo.

³³ Ma sisigo diama, a niḥou de huyadefeinōu dalale. A fogōu ibabe, ni a hiyedo ka ile. A Juda o kedīamokōu tobou sagai kenōu haba nimokōu ne tobolōu kuḥe, a ili sa kokōu be niḡe ta haguale sagai mei.

³⁴ A egei geḥe ni dumabeede kōu gue tobolōu, ni o yogokōu solōu do degema. A nimokōu solōu do degei sagai kenōu tefele nine niōu sie yogokōu solōu do degeiba solōu do degeiba dema.

³⁵ Ni mogo degenōu dalababe, o sasai kediā ke duguoba, nime ma dabai degedi odade tawale ile.

Yesuḥa kōu gue tobou, Pitahā ame tobekōu muguloyode tobou (Matyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶ Saimon Pitahā Yesukōu kōu gue yodu, Hiye O, name kilija ile? Yesuḥa tobou, a ile kokōu be, na toto sesele ile sagai mei, habagesi na ma habage hagualeyode tobou.

³⁷ Pitahā emokōu yodu, Hiye O, ifibe kageimōu a na sesele sagai meiyode tobou ya? A na dogōu guba, o kediā abōu de wolone tabōu meiyode tobou.

³⁸ Kegemōu, Yesuḥa emokōu yodu, nage a dogōu guba diā nane wolone tabōu meiyodili dale? A namokōu damaledō tobolōu kuḥe, sio ayomōu tali mei dalaba, nage kamadia kege a Yesu tewe meiyode tobolōu.

14

Yesu ame Aye Godikōu idi a

¹ Yesuḥa haba kōu gue tobou, ni hobōu hagi degedama. Godikōu damaleyodemaba, amokōu ne damaleyodema.

² Ma Ayeḥa mosodube fou gou moso sudo dala. Kegemōu, ame ni timōu milōu ga ili. Kegei ta dala mei debabe, a nimokōu ta kege ta tobou yo mei.

³ A abukōu ile folo, ni timōu bologua milōu ma mei degeiba, haba boholōu ma migile, ni wōu ma foloba, nine a dala kokōu dalaguale.

⁴ Sa a iladi kokōu idi abe ni kōu tewe degele i.

⁵ Kegemōu, Tomasha tobou, Hiye O, sa na ile keme ei ta tewe mei. Sa kokōu idi a keme ei kage tawale? de yodu.

⁶ Yesuhā tobou, ʔme a, ʔme damalēdo tā kahā yo, haba ʔme fī gehe nēdi o. Aye Godikōu yale abe ta dala mei. Godikōu yale abe tanōu fei, ʔnōu.

⁷ Nīge ʔme tawai debabe, mā Ayene nīge tewe degele i. Ifi kōu bōu gesi nīge ʔme tawale ili, nīge ʔme kōu dugulo i kahā degemōu.

⁸ Kegemōu, Filiphā tobou, Hiye O, nage Aye Godi eimokōu hegibabe, kahage eibe tefele fogolōu.

⁹ Yesuhā tobou, ʔme afudo hagua, nībōu de deleibe, kegenōu dala keme, Filip nage ʔme kageimōu tewe meiyodeiya? O koyohā ʔa dugu debabe, ege mā Ayene dugu. Nage Aye Godibe eimokōu kageimōu hegiyede tobōu ya?

¹⁰ ʔme Aye Godibōu de dogōu guo dala, haba ʔne ʔbōu de dogōu guo dala keme nage kageimōu damaleyodeiyo mei? Tā ʔa nīmokōu tobolōu keme mayoŋu mā tā mei. Aye Godi, ʔbōu de dogōu guo dala kahā, yoŋu ʔ dabai degeli.

¹¹ ʔa nīmokōu ʔme Aye Godibōu de dogōu guo dalamōu, haba ʔne ʔbōu de dogōu guo dalayode tobolōu kokōu nī damaleyodema. Haba, mā tā toto damaleyode ho fogōu babe, midihō gehe gehe ʔa milōu golu ke duguoba, kokōu ge nī kuhe damaleyodema.

¹² ʔa nīmokōu damalēdo tobolōu kuhe, o sasai koyohā ʔmokōu damaleyodeibabe, ʔne dabai ʔa degedi sagai kenōu tefele degele. Dabai ʔ degele kahage ʔa degei keme gabama folodo degele. Yobe, ʔme Aye Godikōu ili kahā degeimōu.

¹³ Nī mā huya ke dihō bagā ʔmokōu yodubabe, age nī yodulu keme degele. Kegeiba, Aye Godihā hū damalēdo keme ʔ Dihihā degeiye, o sasai kedīa solofūba hebele fogulo ile.

¹⁴ Bi olōu feido nī mā huya ke ʔmokōu dihō bagā yodubabe, nī tagali keme, ʔa milōu gale.

Yesuhā Duo Bolofei tobōu ba migileyode tobou

¹⁵ Yesuhā haba kōu gue tobou, nī ʔa tagaibabe, tā ʔa tobolōu keme nī defeido sesele yale.

¹⁶ ʔa Aye Godikōu yoduba, ege nī dogōu gulo o ta tobōu ba migile. O keme nībōu de dolodo kegenōu dalale.

¹⁷ Nībōu de dogōu guo dalale obe Duo Bolofei, ege nīmokōu damalēdo Godi ke hehegile. Sa sibige o sasai kedīage ʔme migiba tolōu ile sagai mei, yobe ʔme duguo tawale sagai mei kahā degemōu. Kenōu si nīge ʔme kōu tewe, ʔ nībōu de dala, haba hagua, nī duledu dalale.

¹⁸ ʔa nī tōu fogōu ba, nīme gube dihi dege dalaguale mei. ʔme haba nīmokōu bohōlōu mā haguale.

¹⁹ Huyadefei dala demaba, sa sibige o sasai kedīage ʔme ta dugulo ile mei. Nīnōu si ʔa dugulo, ʔme haba gehe degele kahā degeimōu, nīne gehe dege tafalaguale.

²⁰ Sawisieie kelegebe, nī tawalebe, ʔme mā Ayebōu de dalamōu, nīne ʔbōu de dalamōu, haba ʔme nībōu de dalamōu dilidade tawale ile.

21 O koyoha mā tā defeido dulo sesele ibabe, ege ʻame tagaido. O ʻa tagali keme mā Ayeħane ʻeme tagali. ʻAne ʻe tagaiba, ʻa mayoꝓusie ʻemokou tama degele.

22 Kegemou, Judas ta, ʻeme Iskariot mei, kaha Yesukou yodu, Hiye O, na eimokou tama degele kelegebe, haba sa sibige o sasai kediaꝓmokou be kageimou tama degele meiyode tobou ya?

23 Yesuha tobou, o koyoha ʻa tagaibabe, ege tā ʻa hehegieili keme defeido sesele. Ma Ayeħa ʻe tagaiba, ele ʻemokou hagua, ʻebou de tofousogo kegenou dalaguale.

24 O koyoha ʻa taga ho fogou babe, ʻeme egei ʻa hehegiedi keme ta dudiyo mei. Ta ʻa tobolou koꝓume mayoꝓu ma ta mei, o ʻe ʻa tobou mou haguei o kaha ta.

25 A njobou de dalali, njimokou olou fei ke tobolou kehe.

26 Kenou si, njobou de dogou guo dalale o ta, Aye Godiha ma huya ke tobou ba haguale keme Duo Bolofei. Ege haguaba, njimokou egei ʻa kou hehegiei ke olou fei haba hehegie tobolou. E degeiye, afu ʻa njimokou hehegieimou kou dulo iye haba totou degele i olou feibe ni haba tawale ile.

27 A ni tou fogou fogou ilamou, njimokou fi hemele fiyadi ke njobou de dalayadomou njimokou nelj. A fi hemele fiyadi ke nelibe, sa sibige o sasai kedia nedj sagai kegei mei. Ni hagi degeba, fi hiyedo maba, gue degedama.

28 Njige ʻa ni tou fogou fogou ileba, haba njimokou bohoulou ma hagualeyode tobou mou kou dulo i. Ni ʻa tagale i debabe, njime hoho degele ile, ʻame Aye Godikou ili kaha degeimou. Yobe ʻame hiye o mei, Aye Godinou si hiye o folodo.

29 A you ile dala kelege njimokou kou tobou kehe. Habage, ʻa fogou ibabe, ni damaleyodele ile.

30 Ma tabe sasado dege ta tobolou mei, yobe sa sibige hiye o keme hagulu kaha degeimou. O kaha ʻame tolou sagai meiyee,

31 kenou si sa sibige o sasai kediaġe ʻa ma Ayebe tagai hiyedo kaha, aġe ʻe tobolou kenou dulo milou gadidade tawamabadomou. Ni haguama, di ime.

15

Yesu ʻeme hebe bolqdo

1 Yesuha haba ta makai kou gue tobou, ʻame hebe bolqdo, hebe haimikou tafala. Ma Aye ʻeme hebe hai obou.

2 Hebe go, sibige madiyo mei keme ma Ayeħa diafigima hebesedi. Hebe go sibige madi keme huyadefei kasagai degei ta dugumou be bologuama fogou di, sibige hiyedo mayadomou.

3 Ta ʻa njimokou tobou di kahage, njime hebe go bologuoumou bolq degele i kenou tefei dalagua.

4 Ni abou de dogou guo dalaba, ʻane njobou de dogou guo dalale. Hebe gobe yoꝓunou dalamou be, sibige madiyo mei. Hebe gobe yoꝓu ʻe tou guebou asou gie dalamou si, sibige madi. Nebe kenou tefei, njine amokou asou gie dala mei debabe, ni sibige ta ma ile mei. Amokou asou gie dalabasi, ni sibige ma ile.

⁵ Ame hebe tou, nime hebe go. O koyo na, abou de dogou guo dalaba, ane nabou de dogou guo dalaba debabe, na sibige hiyedo male. Na a tou fogou, nesofej dalababe, na sibige ta male mei.

⁶ O ta abou de dogou guo dala ho fogou babe, o keme hebe gonou tefei, o tae diafolou muguba fafagale fiyale. Kegele i keme, mojuma, doulukou hebesoumou, douye wobolou fiyadi.

⁷ Ni abou de dogou guo dalaba, ma tane njbou de dalababe, ni bi ta tagaiba amokou yodubabe, age ni yodulu keme nele.

⁸ Ni sibige hiyedo mouba, o sasaj kedia nime ma dabai degele idi odade tawale ibabe, ma Ayeha hu damaledo ke dia solojuba hebele fogulo ile.

⁹ Aye Godiha amokou hoho degedi sagaj kenou tefele ane nimokou hoho degedi. Ni abou de dalababe, di mogo dege dalame.

¹⁰ A ma Ayeha na duyedei ke dulo seseimou, ele mogo degenou daladi. Nebe kenou tefei, nine a ni dumabeedei ke dulo seseibabe, di mogo dege dalaguale.

¹¹ A nimokou ke tobolou kaha yobe kou gue, a hoho degedi sagaj nine kenou tefele hoho degemabadomou tobolou. Kegeibasi, hoho ni dugulo keme hiyedo, ni duledu amamale.

¹² A ni dulo kou gue tobolou kuhe. A nimokou solou do degedi sagaj kenou tefele nine niou sie yogokou solou do degeiba solou do degeiba dema.

¹³ O taha e mogo diamokou solou do dege dogou guba, o tae e wouba tolo ilebe tabou mei. O kamaha e solou do degedi midihog kahage solou do degedi midihog ilo keme gabama folodo dala.

¹⁴ Ni a tobou ke dulo seseibabe, nime ma mogo dia.

¹⁵ Ifi kou bou gebe age nime dabai degedi oyode tobolou mei. Yobe, dabai degedi oege dabai nedi o kaha degedi olou fei keme tewe mei kaha degeimou. Ma Ayeha amokou hehegiei olou fei keme a nimokou kou hehegiei kaha degemou, age nime ma mogo dianou yode tobou.

¹⁶ Nige ame ni bi degeleyodema makali mei. Ninou si kolo mamabadomou, age nime ma bi degeleyodema makai. Kolo ni ma ile keme tabale mei, yofu kegenou dalale. Kegeiba, ni ma huya ke Aye Godikou dihog baga tobou babe, ege ni yodulu keme nimokou nele.

¹⁷ A ni dulo kou gue tobolou kuhe. Ni niou sie yogokou solou do degeiba solou do degeiba dema.

Sa sibige o sasaj kedia Yesuha e dabai degedi o kedi amokou dafa ile

¹⁸ Yesuha haba kou gue tobou, sa sibige o kedia nimokou dafa ibabe, totou degedama, amokou dafa i sagaj kenou tefele nimokou ne dafa ilidade tawama.

¹⁹ Nime sa sibige o sasaj sagaj dalagua debabe, diage njbou de mogonou dala. Kenou si nime dia sagaj dala mei. A ni makamoumou, ni sa sibige o sasaj kedia tou fogou, amokou haguasiei kaha degeimou, diage nimokou kuhe dafa ili.

²⁰ A ñimokōu kōu gue tobou keme, ñi defeido tawama, dabai degedi oyene, e hiye obe gabama feli mei.*
O a makolo i kediage ñine makolo ile. Haba ma ta dulo i kediage ñi tane dulo ile.

²¹ Ñi amokōu damaleyodele i kaha degeimōu, dia ñimokōu bōu basiado degele ile. Yobe, o e a tobōu mōu haguei o keme dia tewe mei kaha degemōu.

²² A hagua o kediāmokōu tobōu li mei debabe, o sasai kediā midihō kasagai milōu gadi kaha hebe ke ta moloŋu dala mei. Kenōu si a hagua, egei hehegiei kaha degeimōu, dia midihō kasagai milōu gadi kaha hebe keme tōu fogolōu sagai mei.

²³ O koyoha a dafolu keme, eme ma Ayene dafolu.

²⁴ A o sasai dihiŋe kokōu dabai, o tae ta degeli mei ke degemōu ili mei debabe, o sasai olōu fei midihō kasagai kaha hebe ta moloŋu dalayodili mei. Kenōu si dia midihō gehe gehe a milōu gadi ke kōu dugulo idiye, haba ma Ayebōu elemokōu dafa idi kaha degemōu, dia midihō kasagai kaha hebe ke mala ile dala.

²⁵ Midihō dia milōu ga i keme die kuolōu tae kōu gue tobou kenōu tefeŋe degele idi.

Dia amokōu be mōu dafa i.

Buk Song 35:19

²⁶ Duo Bolofei, ñibōu de dogōu guo dalale o eme Aye Godibōu de dala. A e tobōu ba hagua, damaledo Godibe ñimokōu hehegiemōu ile. Eme ma Aye Godikōu ge haguaba, ñimokōu ma midihōbōu a degedibōu olōu fei ke hehegiele.

²⁷ Ñine o sasai kediāmokōu a degedi ke hehegie tobōu ma. Yobe, ñime abōu de yoma dabai degemōu haguabe demōu, ifine kegenōu dala kaha degemōu.

16

¹ Yesuha haba kōu gue tobou, ta olōu fei a ñimokōu koŋu hehegieibe, ñi damaleyodei ke tōu fogouye domōu kuhe tobou.

² Hiye o kediā ñime egei mosokōu folodamabeede akogulo ile. Haba sawisie ta kelege, o iloye ñi wouba tofigieiba, diage keme Godiha dabai bolodo degeliyade tawale ile.

³ Dia midihō kegei ke degele ile kaha yobe, diame Aye Godibōu abōu debe defei ta tawale iyo mei kaha.

⁴ A koŋu tobolōu kaha yobe, habage ñi hagi olōu fei koŋu duguba, egei a ñimokōu tobou koŋu tawamabadomōu kuhe tobolōu.

Yesuha, Duo Bolofeiha dabai degele ke tobou

Yesuha haba kōu gue tobou, afuge ta koŋume age ñimokōu tobōu li mei, yobe ame ñibōu de delei kaha.

⁵ Ame o a tobōu mōu haguei kokōu bohōu ma ilamōu. Kenōu si, ñi o tahā amokōu, ñame kilija iya? de ta yodulo iyo mei.

⁶ A ta koŋu tobolōu kaha ge ñi hagi hiyedo degeli.

* 15:20 15:20 Jon 13:16

7 A ñimokou damaledo tobolou kuhe. Ame ni dogou gulamou fogou iladi. A ni tou fogou fogou i ho fogou babe, ni dogou guo dalale obe ñimokou haguale mei. A ibasi, a tobou ba, e ñimokou haguale.

8 E migileba, sa sibige o sasai kediamokou, midihq kasagai kaha sibigebou, midihq bolodo kaha sibigebou, Godiha ta sale kaha sibigebou olou fei ke hehegieiba, dia defeido tawale ile.

9 Midihq kasagai kaha sibigebe, o sasai kedia amokou damaleyodele iyo mei ke.

10 Midihq bolodo kaha sibigebe, a Aye Godikou ibabe, ni a haba ta dugulo mei.*

11 Godiha ta sale kaha sibigebe, sa sibige kaha hiye o eme ta saiye tolou yode tobou.*

12 A ñimokou ta hiyedo kou tobolou dalaye, kenou si ni toto dulo tawale mei.

13 Duo Bolofei e hagubasi, ege Godiha ta damaledo kenou hehegiele. E yoou e ta ta tobolou mei. Godiha tobou mou du sagai kenou tobolou. Ege ñimokou habage degele kenou hehegiele.

14 E ñimokou ma ta kenou mala hehegieiba, ma hubou ma nelebou hiyedo degele.

15 Aye Godiha bi olou feibe ma binou kaha degeimou, a ñimokou kou gue kuhe tobou, Duo Bolofeihage ma tanou malaba ñimokou hehegieyodei.

Hagi duguo mei degeiba, haba hohobolou ile

16 Yesuha haba kou gue tobou, huyadefei dala demababe, ni a dugulo mei. Haba habage huyadefei dala demaba, ni a dugulo ile.

17 E dabai degedi o ilo kedia dioousie kou gue yoduga i, e huyadefei dala demababe, ni a dugulo mei. Haba huyadefei dala demaba, ni a duguloyode toboubou, haba tabe, yobe ame Aye Godikou ileyode toboubou kaha sibigebe kei?

18 Haba dioousie kegenou yoduga i, huyadefei dalaleyodei kaha sibigebe kei? E ta ke tobou kaha yobe di ta tewe mei.

19 Dia emokou yodulamou degele imou Yesuha tawalemou, diamokou kou gue tobou, ni a huyadefei dala demababe, ni a dugulo mei. Haba huyadefei dala demaba, ni a duguloyode tobou kaha sibigebe tawale iyo mei kaha degemou, ni amokou yodulamou degele ili.

20 A ñimokou damaledo tobolou kuhe, nige ma sihou gosolo ile, kenou si sa sibige o sasai kedia hohobolou ile. Ni hagi duguo dalagua dema mei degeiba, ni haba hohobolou ile.

21 Sasaiye dihi mou lamou be, e do hiyedo dugudi. Kenou si dihi mala felemou be, e do dugu ke ta fimadiyo mei, e dihi kokou nou hohobou di.

* **16:10 16:10** Juda o kediage Yesube midihq kasagai milou di oyade tawale i. Kenou si Godiha e hebenitou mala felei kaha hegiebe, eme midihq bolodo milou di oyodei. * **16:11 16:11** Yesu e hebe fufuguomajkou tolo i kelegebe, o sasai kediage eme yoou e midihq kasagai kaha hebe ke moloouyade tawale i. Kenou si kege degeli mei. E sa sibige o sasai di dogou gulamou tolamou hagu gehe degei. Yesuha tei keme, Godiha Tama ta sama abogouutiye tofogou.

²² Nebe kēnō tefei, nīne hagi duguluye, kēnō si a haba nī dugubabe nī hohōbolōu ile. Nī kē hohōbolōu ile kēme o tae ta igile mugulo sagai mei.

²³ Sawisieie kelegebe, nī amokōu ta yodulo ile mei. A nīmokōu damaleđo tobolōu kuhe, nī mā huya mā Ayekōu bi ta yodubabe, bi nī yodulu kēme e nīmokōu nele.

²⁴ Afudo tofogōu haguabe demōu ifine, nī mā huya bi ta yodulo idiyo mei. Nī mā huya kē yoduma, kegeibabe nī bi kē malađa hohōbolōu be hiyedo folodo.

Yesu ege sa sibige kaha nele ke gabai dala

²⁵ Yesuha haba kōu gue tobou, age nīmokōu be ta makainōu tobōu di. Sawisieie tabe a nīmokōu ta makai ta tobolōu mei, age nīmokōu mā Ayeđa degelebe tamađo tobolōu.

²⁶ Sawisieie kelegebe, nī nīōu nōu mā huya kē Aye Godikōu diho бага tobolōu ile. Age nīmokōu be a Aye Godikōu nī dogōu guyedema diho бага tobolōu yodeiyo mei.

²⁷ Damaleđo, Aye Godihage nīmokōu hohō degeli, yobe nī amokōu hohō degemōu, ame Godibōu de dalali hagueidade damaleyodele ili kaha degeimōu.

²⁸ Ame Aye Godibōu de dalali, sa sibige kuokōu kuhe migi. Ame haba sa sibige koŋu tōu fogōu, Aye Godikōu bohōlōu mā iladi.

²⁹ Kegemōu, e dabai degedi o kedia emokōu kōu gue tobolōu i, ta na nī tobolōu be, ta makai ta tobōu yo mei. Na tamanōu tobolōu.

³⁰ Ise ei tawale ili, na olōu fei kōu tewe kaha, obe namokōu you yoduladi kēme na kōu tawale dalamōu habage kuhe yodudi. Kegei kaha degemōu, ei name Godibōu de dalali hagueidade damaleyodele ili.

³¹ Kegemōu, Yesuha tobou, ise nī damaleyodele ili?

³² Nī duma, sawisieie ta mei, ifi degeladi, nī a tōu fogōu, nīōu nī sabekōu kusia fosigeiba, a masofei dalale. Kēnō si, masofei dalale mei, mā Aye e abōu de dalale.

³³ A tagalibe nī abōu de dogōu guoba, himi dege dalamabadomōu, a nīmokōu ta koŋu kuhe tobolōu. Sa sibige kuokōu be, nīme hagi dugumōu ile, kēnō si nī neleđo dege tafalama. Sa sibige kaha nele kēme a kōu gabai dala.

17

*Yesuha Godiha e dogōu guyadomōu diho бага tobou**

¹ Yesuha e dabai degedi o kediamokōu ta kē hehegiema mei degeimōu, e hebenitōu daladuguomōu diho бага tobou,

Aye, sawisieie na makaibe kuhe. Na ne Dihaha hu hebele fogu. Kegeiba ne Dihahane ne hu hebele fogulo.

* **17: (17:0 widio ta)** Kalaj ta kuguo Ta Hiye 17 kuokōu be widio tqkamadia dala. Pisin ta kuguokōu be tanōu fei dala.

² Yobe, nā nē Dihikōu hū hiyedo nelemōu migile, sa sa o sasaj̄ kediā die hiye o dege dalali, o sasaj̄ nā emokōu makai kediāmokōu fī tofousogo tofousogo tofolōu kē neyadomōu.

³ Fī tofousogo tofousogo tofolōu kēme kōu gue, o sasaj̄ fī gehe kē malā i kediage nāme damaledo Godi tanōu do, gehe ta dala meiyode tawale ili. Yesu Kelesu, nā tobōu mōu hagueti, ene diā tawale ili.

⁴ A dabai nā amokōu degeyedei kē degema mei degei kahage, nē hūbōu nē nelebōu hiyedo kē sa sibigē o sasaj̄ kediāmokōu hegi.

⁵ Aye, nā sa sibigē kōfū milōu li mei kelegebe, a nābōu de hū hiyedo kegenōu delei. Ifi nā haba hū hiye kē amokōu neiba, a nābōu de dalale.

Yesuhā Godihā ē dabai degedi o sasaj̄, ebōu de sulugueti kediā dogōu guyedema diho bagā tobou

⁶ Yesuhā haba kōu gue diho bagā tobou,

Age nē hūbe sa sibigē o sasaj̄ nā amokōu neī kediāmokōu kōu hehegiei.

Diāme nē o, nā amokōu neīmōu, diā nē tā defeido dulo sesele i.

⁷ Ifi diā tawale ili, bi olōu feido nā amokōu neī kēme namokōu genōu hagueidade tawale ili.

⁸ Tā olōu fei nā amokōu hehegiei kēme a diāmokōu ne hehegieimōu, diā defeido dulo damaleyodema, ame nābōu de kōu deleiye, nā tobōu mōu a kuhe migidade tawale ili.

⁹ Age nā mā o sasaj̄ kediānōu dogōu guyadomōu diho bagā tobolōu. Sa sibigē o sasaj̄ olōu feido dogōu guyadomōu diho bagā tobōu yo mei. O sasaj̄ nā amokōu makai kediānōu dogōu guyadomōu, a namokōu kuhe diho bagā tobolōu, diāme nē bi degei dalagua kahā degeimōu.

¹⁰ Mā o sasaj̄ olōu feibe nē bi. Haba nē o sasaj̄ olōu feibe mā bi. Sa sibigē o sasaj̄ kediā da bi kediā dugulo ilibe, diā mā hūbōu mā nelebōu hiyedo kē dugulo ili.

¹¹ Ame sa sibigē kuokōu hiyedo dalale mei, namokōu iladi. Kenōu si mā o sasaj̄ kediāme sa sibigē kuokōu dalaguale. Aye, nāme damaledo Godi, nā sagaiḅe ta dala meido. Nāge diāme nē hū amokōu neī kahā neleyenōu dia dala. Da fī tanōu dala sagai kenōu tefei diāne kegenōu dalamabadēba.

¹² A diābōu de dala kōu legebe, age diāme hū nā amokōu neī kahā dia daladi. Tanōu ta fogōu li mei. O tanōu si a tōu fogōu mōu, ē yoḅusie makoloyadomōu fogōu i. Yobe, Godihā kuguokōu nalaj̄ dala kēme damaledo tamā degeyadomōu.*

¹³ Ame namokōu fogōu iladi. Iyo mei, sa sibigē kuokōu you dala kōu lege, a hohōbōu di mā duledu dala sagai kenōu tefele diāne kege hohōbōu mabadomōu kuhe diho bagā tobolōu.

¹⁴ A nē tā kē mā dabai degedi o sasaj̄ kediāmokōu hehegieimōu be, haba sa sibigē o sasaj̄ kediage diāmokōu dafa idi. Yobe, mā o sasaj̄ kediāme sa sibigē o kediā bi mei, ane sa sibigē o kediā bi mei kahā degeimōu.

* 17:12 17:12 Buk Song 41:9

¹⁵ Age nā mā o sasaj, sa sibige kuokou dala ke toto mo[um]a iyedema diho baga tobou yo mei. Age Tamaha dia makeiye domou, na dia dia dalayadomou kuhe diho baga tobolou.

¹⁶ Ame sa sibige ko[um]aha o mei, diane sa sibige ko[um]aha o mei.

¹⁷ Ne tabe damaledo. A tagalibe, na ne ta kaha degeiye, die duledu dabai degeligi, diame no[um]u ne sosou do dege.

¹⁸ Na tobou mou, a migile, sa sibige o sasabou de dala sagai kenou tefei, age diame ya, sa sibige o sasabou de dalaguamabeedei.

¹⁹ A ma o sasaj dogou gulamou, mayousie namokou nelu kuhe, diane no[um]u ne sosou bolodo degemabdomou.

Yesuha Godiha damaleyodei o sasaj olou fei kedia dogou guyadomou diho baga tobou

²⁰ Yesuha haba kou gue diho baga tobou,

Age na ma dabai degedi o sasaj kedianou dogou guyadomou diho baga tobou yo mei. O sasaj olou fei die ta duloba amokou damaleyodele ile kediane dogou guyedema diho baga tobolou,

²¹ fi tanou degemabdomou. Aye, na abou de dala, haba ane nabou de dala sagai kenou tefele, diane dabou de dalamabdomou. Sa sibige o kediage kegeiba duguobabe, ame na tobou mou migidade tawale ile.

²² Ma hubou ma nelebou hiyedo, na amokou nei keme, age diamokou ne nei, diame fi tanou fei dege, da dala sagai kenou tefele dalamabdomou.

²³ Ame diabou de dalamou, haba nane abou de dalamou dei kaha degeimou, diane fi tanou fei degemabdomou a kuhe diho baga tobolou. Kegeibasi, sa sibige o sasaj kediage, ame na tobou mou migi, haba na amokou hoho degeli sagai kenou tefele na diamokou ne hoho degelidade tawale ile.

²⁴ Aye, o sasaj na amokou nei kediane, age abou de a dalakou dalali, ma hohobou ma nelebou hiyedo na amokou sa sibige ko[um]u milou li mei kelege nei keme diane dugulo ke tagali.

²⁵ Aye, name doudo o, sa sibige o sasaj kediage name tewe meiy, name a tewe kaha degeimou, o sasaj amokou damaleyodele i kediage ame na tobou mou migidade tawale ili.

²⁶ A diamokou hehegeimou, dia na tewe degei. A haba hehegile, na a tagadi sagai kenou tefele, diane dio[us]ie yogo tagaiba tagaiba deiba, ane diabou de dalale.

Yesu e do duguo tolomou, haba hagua gehe degei
(Ta Hiye 18-20)

18

Judasha Yesu tolou mou ho o kediamokou sesegu
(Matyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

¹ Dihog baga tobou ma mei degeimou, Yesuha e dabai degedi o kediabou de to Kidron dama yai. To kaha ilobou be hebe hai ta delei. Dia yamou, hebe hai kokou fologai.

² Yesu ho o kediāmokōu sesegulo o Judas, ɛne hebe hai ke kōu tewe, Yesubōu ɛ dabai degedi obōu diā kokōu kōu kefegulo idi kaha.

³ Kegemōu, Judas ɛ ami o kediā sosogōu haguei. Mogōu du dalaguadi hiye obōu, Farisi obōu kediā kasamane o ilo kelene tobōu mōu, Judasbōu de kamajbōu, disio mibōu, biyadi bibōu de tōu ma haguasiei.

⁴ Haguasieimōu, Yesu ɛ hagi yoꞑumakōu haguale keme yoꞑu kōu tewe kaha, ɛ ilemōu diāmokōu yodu, nime koyo ka haguasieiya?

⁵ Kege yodumōu, o kediā tobou, eibe sa Nasaret o Yesu ka haguasili. Yesuha tobou, o keme a. Judas ɛne ho o kediābōu de tefelei.

⁶ Yesuha o keme ayode tobōu mōu, o kediā dulo kesigiemōu tegulo iye, mihikōu fiyasigei.

⁷ Kegemōu, Yesuha haba yodu, nime koyo ka haguasieiya? Kege yodumōu, diā tobolōu i, eibe sa Nasaret o Yesu ka haguasili.

⁸ A nīmokōu kōu tobou, o keme anōu. Nj a ka haguasili debabe, o abōu de dalagua koꞑudiame tōu fogōu ba dioꞑu yale.

⁹ E kege tobou kaha yobe, afu ɛ o na amokōu makai kediame, age tanōu ta tōu fogōu li meiyode tobou.*

Keme damaleḡo tama degeyadomōu kuhe tobou.

¹⁰ Kegemōu, Saimon Pitaha ɛ aweki me bolou, yukuei foudu sai ke tegemōu, mogōu du daladi hiye o kaha dabai o ke faj, kehe dele ke taga megu mihikōu fiyei. Dabai o kaha hube Malkus.

¹¹ Kehe ke mihikōu fiyomōu, Yesuha Pitakōu tobou, ne aweki ke bohōu sagi. Hagi ma Aye Godiha a duguyedei keme, nage a hagi ke dugulobe dafoluyode tawali?*

Diā Yesu o Anaskōu malā yai

¹² Kegemōu, ami o kediābōu, die hiye obōu, haba Juda o kediā kasamane o kediābōu de Yesu tolōu tigama,

¹³ o Anaskōu malā yai. O keme Kaiafasha ɛ kei. Kaiafasbe sadebe diā Yesu woumōu tolo i kelegebe mogōu du daladi hiye o delei.

¹⁴ O keme, afu, Juda o kediāmokōu, o olōu fej dowobe o tanōu ye tolosi bolofeyode tobou ke.*

Pitaha Yesube ɛ tewe meiyode tobou (Matyu 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

¹⁵ Kegemōu, o kediā Yesu tolōu tigama malā youmōu, Saimon Pitabōu, Yesuha dabai o tabōu dilie Yesu sesele yai. Yesuha dabai o ta keme mogōu du daladi hiye o kahaḡe kōu tewe kaha degeimōu, ɛ Yesu sesele, mogōu du daladi hiye o kaha moḡo kekaimidu felei.

¹⁶ Keḡōu si Pita ɛme feli mei, kekai adi hafej dege tefelei. Tafalamōu, Yesuha dabai o, mogōu du daladi hiye ohā kōu tewe kaha bohōu ma hagua, kekai adi dia daladi sasaj kokōu tobōu ma, Pita kuhe wolōu felei.

* **18:9 18:9** Jon 6:39 * **18:11 18:11** Pisin taḡe ta makainōu tobou. Kalaj taḡe ta sibigē keḡōu nalaj. * **18:14 18:14** Jon 11:50

17 Pita foloumōu, kekai adi dia daladi sasai kaha duguomōu yodu, didio degei o kaha dabai o tabe na? E sima tobou, kege mei, ame o kaha dabai o meido.

18 Folomōu dugube, mogou du daladi hiye oha dabai obou, kasamane obou kedia sa kulio degeimōu, dou tou ma ha tafalaguamōu, Pita ene diabou de dou ke ha tefelei.

*Mogou du daladi hiye oha Yesu ta sai
(Matyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)*

19 Kelege, mogou du daladi hiye oha Yesukou e dabai o kediabou, egei e hehegiedi kebou de tawalamou yodugai.

20 Yesuha sima tobou, age tamakou genou o sasai kediamokou hehegiedi. Age Juda o sasai di kefegudi egei mosodugebou Godiha moso kekaimidugebou denou egei hehegiedi, mogogou ta hehegiediyo mei.

21 Na amokou kageimou yodugouya? Na o sasai ma ta dulo idi kediamokou yoduga, ta a toboudibe dia tewe.

22 Yesuha kege tobou mou, kasamane o hafei dege tafala kaha e midihokou famou tobou, kageimou na mogou du daladi hiye o kokou kege sima tobou ya?

23 Yesuha tobou, a ta kasagai tobou debabe, na amokou defeido tobou. Haba a ta bolodo tobou debabe, na kageimou a fouya?

24 Kegemou, Anasha tobou mou, haba Yesu wou ma, mogou du daladi hiye o Kaiafaskou yai. Tigiy tigei ke kusieli mei, kege dalamou.

*Pitaha haba Yesube e tewe meiyode tobou
(Matyu 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)*

25 Saimon Pita e dou ha tafalamou, o kedia emokou yodu, nane didio degei o kaha dabai o ta? E haba sima tobou, kege mei, ame o kaha dabai o mei.

26 Kegemou, mogou du daladi hiye oha dabai o Malkusha* sosou taha Pitakou kou gue tobou, age nane didio degei o kebou de hebe haikou tafalamou dugu.

27 Pitaha haba, kegei meiyode tobou mou, kelegenou sio ayomou tai.

*O kedia Yesu o Pailatkou wolou yai
(Matyu 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)*

28 Sabiyomou, Juda o kedia Kaiafasha moso tou fogou mou, Yesu gamani hiye o kokou wolou yai. Kenou si diame Gabama I Sawisiei kaha dowo ke wai sipsip nala ilamou degele ili kaha degemou, dia gamani o kaha mosodu fologali mei, adikou nou tefeleigui. Kegeligi, dia Godiha dihile kokou sibigi degeiye domou.*

29 Adikou tafalaguamou, Pailatha migilemou, diamokou yodu, nige o koume kei dowoye ta salamou degele iya?

* **18:26 18:26** O Malkushe Pitaha faj kehe dele taga mugu o ke (Jon 18:10). * **18:28 18:28** Gamani o keme Pailat. Pailat eme Juda o mei, eme sa Rom o. Juda o kedia kuolou yege, dia sa ta o taha mosodu fologaba, dia Godiha dihile keke sibiribou dalali, Gabama I Sawisiei kaha dowo ke wai sipsip nala ilebe kuolou hiyedo.

³⁰ Diã tobolou i, o koŋume midihq kasagai milou gadiyo mei debabe, ei namokou ta wolou haguasieyo mei.

³¹ Kegemou, Pailatha Juda o kediamokou kou gue tobou, ni o ke wolou ya, niou ni kuolou sesele ta sama. Pailatha kege toboumou, Juda o kediage, eibe o ta wouba tolo ilebe kuolou yodele i.*

³² Juda o kedia kege tobolou i kaha yobe, afu Yesuha eme obe wouba tolo ileyodei keme damaledo tama degeli kehedadomou kuhe tobolou i.

³³ Kegemou, Pailatha mosokou bohoulou ma folomou, Yesu haguismou foloumou yodu, Juda o kedia hiye obe na?

³⁴ Yesuha sima tobou, na noŋunou tawaga amokou yodulu? Haba o tae a degegai ke tobou mou dulomou kuhe yodulu?

³⁵ Pailatha sima tobou, ame Juda o mei. Noŋu ne sosou bou, mogou du dalaguadi hiye obou kedia na amokou sesegulo ili. Na kei degeiye dia na amokou wolou haguasilou?

³⁶ Kegemou, Yesuha tobou, ame sa sibige o saai kedia hiye o mei. A sa sibige o saai wolou dala debabe, ma o dia biyouba, ame o taha Juda o kediamokou sesegulo saai mei. Kenou si ma sabe sa sibige kuokou mei.

³⁷ Kege tobou mou, Pailatha yodu, name damaledo o saai kedia hiye o? Yesuha sima tobou, nage ame o saai kedia hiye oyodilibe noŋunou tobolou. Ma adiou ha a sa sibige kuokou mala feleibe, a dabai tanou fei damaledo ta kenou hehegielamou. O olou fei ta damaledo ke dulo seseli kediamame ma ta dulo idi.

³⁸ Pailatha yodu, ta damaledo keme kei?

*Pailatha Yesu hebe fufuguomajkou ikeke degemabeedei
(Matyu 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)*

Pailatha kege tobou ma fogou, haba mihikou mulomou, Juda o kediamokou tobou, age o koŋume midihq kasagai milou ta duguli mei.

³⁹ Kenou si age sadebe olou fei, Gabama I Sawisie tou mou be, didio o tanou telemadi. Ni tagalibe, age Juda o ni hiye o koŋume telemale?

⁴⁰ Kenou si, o kedia ta digio degemou, o ke mei, o Barabas telemayedele i. Barabas eme sa Rom gamanibou de biyoumou kuhe didio degei.

19

¹ Kegemou, Pailatha tobou mou, ami o ilo kedia Yesu tigi dofou ye woma, ² tigi ayebou ta malamou, hiye o kedia heti saai kege milou gamamou, Yesuha widiletou mugulo i. Yukuei wei degei sasado ta kene emokou kagile i.

³ E midihoya ke ima haguama dele iligi susuga tobolou i, Juda o kedia hiye o na gusugu bolofeyodele imou, e midihokou fa i.

⁴ Kegemou, Pailatha haba tamakou migile, Juda o kediamokou tobou, a o ke nimokou wolou migiba, ni tawama, age eme midihq kasagai ta milou li mei dugulu.

* **18:31 18:31** Sa Rom o kedia Juda o kediamokou o ta sama wodamabeedema kuolou dogogulo i. O ta sama hebe fufuguomajkou ikeke degedi midihqbe sa Rom o kedia midihq.

5 Kege tobōu mamōu, Yesu telemōumōu tamākōu migimōu dugulo ibe, tigi ayēbōu heti бага milou kē widiletōu mugu kēbōu, yukuei wej degei sasado kēbōu de kaj kaha migimōu dugulo i. Pailathā tobou, duguma, o ko□ume kuhe.

6 Kegemōu, mogōu du daladi hiye obōu, kasamane obōu kedia Yesu duguomōu, tā digio dege, hebe fufuguomajkōu ikoke dege. Hebe fufuguomajkōu ikoke degeyede tobolōu i. Pailathā sima tobou, nīōu wolōu ya, ikoke degema. Age eme midihō kasagai ta milōu li mei dugu.

7 Kēnōu si Juda o kedia kōu gue sima tobolōu i, ei kuolōu tā dala, kuolōu kahage o ko□ume toyedei, yobe ē yo□usie eme Godihā Dihiyode tobōu di kaha.

8 Kege tobolōu imōu, Pailathā dulomōu, guē hiyedo degei.

9 E mosōdu bohōlōu mā folomōu, Yesukōu yodu, nē sabe kilīya? Kēnōu si Yesuhā tā ta sima tobōu li meido.

10 Kegeimōu, Pailathā yodu, nā amokōu tā tobolōu dafa? Nāge ame hiye o kē de tawali? A ikoke degemabeede tobōu babe, diā nā ikoke degele ile. Haba ā nā tōu fogōu mabeedeibabe, diā nā tōu fogōu le ile.

11 Kegemōu, Yesuhā Pailatkōu tobou, o hebenitōu duwo kaha namokōu hū hiye kē nelī mei debabe, nāme nelebōu mei, nā ā huyafej degele sagai mei. Kegeimōu, midihō kasagai nā milolōu kēme huyadefej. O ā wolōu hagua, namokōu sesegu o kesi ē midihō kasagai hiyedo folodo.

12 Pailat ē Yesuhā kege tobōu mōu dulomōu, ē Yesube kage tōu fogolōu domōu fimā delei. Kēnōu si Juda o kedia tā digio dege tobolōu i, nā o ko□u tōu fogōu babe, nāme hiye o Sisarhā mogo mei. O koyohā yo□usiebe o sasaj wolōu daladi hiye oyode tobōu babe, o kēme Sisarhā ho o.

13 Kege tobolōu imōu dulomōu, Pailathā Yesu mihikōu wolōu mulō, Igiye Fafai Sa kokōu yamōu, Pailat ē tā sai fidi o kaha duwodi kotōu duwei. Igiye Fafai Sa kēme Hibru taje Gabata-yodele idi.

14 Sawisiei kēme Gabama I Sawisiei kaha nale kefele idi sawisiei. Agali degeimōu, Pailathā Juda o kedia mokōu tobou, duguma, o ko□ume nī hiye o.

15 Kēnōu si o kedia tā digio dege tobolōu i, malā ile, hebe fufuguomajkōu ikoke degeyedele i. Pailathā yodu, ā nī hiye o ko□u de ikoke degele? Mogōu du dalaguadi hiye o kedia kōu gue tobolōu i, ei hiye obe ta dala mei, tanōu fej sa Rom o Sisarnōu.

16 Kegemōu, Pailathā ise Yesu hebe fufuguomajkōu ikoke degemabadomōu, ami o kedia mokōu sesegumōu, wolōu yai.

*Diā Yesu hebe fufuguomajkōu ikoke degele i
(Matyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)*

17 Yesuhā yo□u ē hebe fufuguomaj kē hebele iligi, O Widio Dio Sakōu fologai. Hibru tajege Golgotayodele idi.

18 Fologamōu, o kedia ē hebe fufuguomajkōu ikoke degele i. O bolōune Yesubōu de ikoke degele i. Ta ilokōu, ta ilokōu. Yesube duo kile.

19 Kegemōu, Pailathā tobōu mōu, diā tā ta nalāmamōu, Yesuhā widio hebe kotōu diōu golōu i. Nalaj keme kōu gue:

SA NASARET O YESU,
JUDA O KEDIA HIYE O.

20 Nalaj keme Hibru tābōu, Rom tābōu, Grik tābōu de nalaga i. Yesu hebe fufuguomajkōu ikoke degele i sa keme Jerusalem hafej kaha, Juda o sasaj sūdo kedia haguasie nalagai ke husoloŋu i.

21 Kegemōu, mogōu du daladi hiye o kedia nalaj ke husoŋuma, Pailatkōu tobou, na Juda o kedia hiye oyode nalāda, o kahage, ame Juda o kedia hiye oyode tobouyode nalā.

22 Kegemōu, Pailathā sima tobou, a kage nalaj keme kehefej.

23 Ami o kedia Yesu hebe fufuguomajkōu ikoke degema fogōu mōu, e yukuei ke dosōu yosi kege kefema mamamōu, diā maj tanōu tanōu malā i. E tōu mugu sasado keme sasaj kedia gofolōu ili mei, yukuei tanōu fejye milōu gai dugulo i.

24 Kegeimōu, diā tobolōu i, tōu mugu koŋume diafōu dame. Di yame. O koyohā yayi bolō degeibabe, yukuei keme e moloŋu. Diā ke degele i keme Godihā kuguokōu,

Diā mā yukuei fimamōu, mā tōu mugube diā yama, o tahā yayi bolō degeimōu, e moyoudei *Buk Song 22:18*
ke damalēdo tamā degei.

25 Yesuhā e adioū bōu, e adioū tabōu, Klopashā sasaj Mariabōu, sa Makdala sasaj Maria tabōu diā hebe fufuguomaj hafej dege tefeleguei.

26 Tafalaguamōu, Yesuhā dugube, e adioū bōu, e dabai o ta, e mogodo, kebōu dilie hafej dege tafalaguamōu, e adioū kōu tobou, adioū, o koŋume ne dihi.

27 Haba e dabai o kokōu tobou, sasaj koŋume ne adioū. Kelege tofogōu mōu, o kahā Yesuhā adioū e mosokōu wolōu ile delei.

Yesu tolo i

(Matyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

28 Yesuhā ise e dabaibe olōu fej mei degeidade tawalemōu, a huej nalē sagaj degeliyodei. Tā ke tobou kahage, tā ta Godihā kuguokōu nalaj dala ke* damalēdo tamā degeiyodemōu tobou.

29 Ami o kedia ke dulomōu, hebe kolo huej dou afido ta kele dala kodu bi suo degei ke muguomōu, hebeya ta kokōu tigama, hebele fuguomōu, Yesuhā mogoukōu elegulo i.

30 Yesuhā hebe kolo huej ke namamōu, mei degeliyode tobōu ma, e widio suguama fiyamōu tolo i.

Ami o tahā Yesuhā figikōu malaye ti

31 Sawisiei, o kedia Yesu ikoke degele i kelegebe, misiholo duwodi sawisiei hiye kahā nalē kefedu sawisiei kahā degeimōu, Juda o kedia o ikoke degei kediamē kege dalaguale dafoumōu, Pailatkōu die ibigidio gobōu giba, toto tofigieiba, oe moŋuma yamabadomōu tobolōu i.

* 19:28 19:28 Buk Song 69:21

³² Pailathā tā kē dulomōu, ami o ilo kele tobōu mōu ya, Yesubōu de ikoke degele i o bolōu kediā ibigidio gobōu gile i.

³³ Kenōu si Yesube kōu tolo i degeimōu, ē ibigidio ta gobōu gile ili mei.

³⁴ Haba ami o taḥa malaye Yesuḥa figikōu timōu, kelegenōu kafeibōu huejibōu de migimōu dugu.

³⁵ O kē dugu kaḥa tā damaleḍo tobolōu kuḥe.* O kahage tā ē tobolōu koḥume damaleḍadili. Nīne damaleyodemabadomōu kuḥe nalolū.

³⁶ Midiḥo olōu fei kē hagua kogu kēme mōu yoḥuwa tamaḥ degeli mei. Godiḥa kuguokōu nalagai kē damaleḍo tamaḥ degeyadomōu kuḥe tamaḥ degei. Nalaj ta kēme kōu gue nalaj,

Diā ē dio ta gobolōu ile mei.

Kisim Bek 12:46

³⁷ Nalaj ta kēme kōu gue nalaj,

O figikōu malaye ti kēme diā dugulo ile.

Sekaraia 12:10

*Yesu tei malā ya, ulou ebele dai ta kodu dogogulo i
(Matyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)*

³⁸ Sa Arimatea o, ē ḥu Josep, ene Yesuḥa dabai oye, kenōu si ē Juda o kediāmokōu guē degeimōu, ē damaleyodei tamaḥ degeli mei. Kegemōu, Josephā Yesu tei malā ilamōu, Pailatkōu ile yodumōu, Pailathā deyodemōu, ē ile Yesu tei malā i.

³⁹ Yesu tei moḥu ibe, o ta ē ḥu Nikodemushā Josepbōu de i. Nikodemushā hebe kolo mola ḥo bolōdo tei hudi kē hiyedo 30 kilo sagaj kege malā i. Nikodemusbe o huliame ta kelege Yesubōu de tā kei o kē.*

⁴⁰ Dilie Yesuḥa tōu kokōu mola ḥo bolōdo kē humamōu, yukuei fo degei kaḥa tiga i. Kēme Juda o kediā tei widalamōu degedi sagaj kenōu tefele degele i.

⁴¹ Yesu hebe fufuguomajkōu ikoke degele i sa kelebe, hebe hai sa ta hafeji kele delei. Hebe hai sa kokōu be, obe ulou ebele dama fogou ta delei. Ulou kodube tei ta dogogulo ili mei.

⁴² Sawisiei kēme Juda kediā naleḥ kefele idi sawisiei kelege kaḥa degeimōu, dilie Yesu tei toto malā ya, ulou dai kodu dogogulo i, ulou dai kēme hafejido dala kaḥa.

20

*Yesu ē haba hagua geḥe degei
(Matyu 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12)*

¹ Misiholo duwodi sawisiei kē mei degeimōu, sa you biyoumōu, sa Makdala sasaj Mariaḥa Yesu widaikōu ile dugube, ulou a tefeḥ igi hiyedo kēme kogolo i figikōu dogogu dalamōu dugu.

² Duguomōu, bohōlōu mā foḥkua hagua, Saimon Pitabōu, Yesuḥa ē mogodo, ē dabai o kēbōu diliemokōu tobou, di Hiye O tei widai kēme oe malā ya, dogogulo i sa kēme ei ta tewe mei.

³ Kegemōu, Pitabōu, dabai o ta kēbōu dilie haguamōu, toto widaikōu yai.

⁴ Dilie foḥkua yaibe, o ta kaḥa Pita gabamōu, widaikōu ēbukōu ile felei.

* 19:35 19:35 O kēme kuguo koḥu nalaj o Jon sa degei. * 19:39 19:39 Jon 3:1-21

⁵ Folomōu, adikōu genōu ulou daimidu dugube, yukueiyenōu tilamōu dugu, kenōu si e dugule feli mei.

⁶ Adikōu nōu tafalamōu, Saimon Pitahā habage haguamōu, uloududo folomōu dugube, Yesu tigei yukuei kahanōu dalamōu dugu.

⁷ Haba e widio tigei yukuei keme defej bologuado tigama esofej dogogu dalamōu dugu.

⁸ Ise, dabai o, ulou dai kokōu ebukōu ile felei, ene ulodu folomōu, Yesu tei tila mei ke duguomōu damaleyodei.

⁹ Kelegebe Godihā kuguokōu Yesube toloba haguā gehē degeleyodei keme,* dilie ta tawale ili mei.

¹⁰ Kegemōu, dilie bohōu mā mosōkōu yai.

*Sa Makdala sasaj Mariahā Yesu dugu
(Matyu 28:9-10; Mak 16:9-11)*

¹¹ Kegemōu, Maria e ulou dai adi kokōu gosolo tafalali, ulou daimidu dugube,

¹² esol o yukuei fō degei kaj bolōu Yesu tei dogogu kokōu duwoguamōu dugu, tabe widio hebekōu, tabe kati hebekōu.

¹³ Esol o bolōu kedilie yodu, sasaj, nā kageimōu gosouya? E tobou, o kediā mā Hiye O tei malā yai, diā dogogu sabe ā tawaiyo mei kahā kuhe gosoulu.

¹⁴ Kege tobōu ma, bohōu mōu dugube, Yesu tafalamōu dugu, kenōu si ege o keme Yesudade tawali mei.

¹⁵ Kegemōu, Yesuhā Mariakōu yodu, nā kageimōu gosouya? Nā koyo ka haguei? Maria e tawaiabe, o keme hebe hai sa ke dia daladi oyademōu, o kokōu, tei koūume nā malā i debabe, nā dogogu sa ke amokōu tobōu ba, ā ile moloūyode tobou.

¹⁶ Kege tobōu mōu, Yesuhā e hu sōu, Maria deimōu, e haba bohōu mōu Hibru tae Rabonai de tobou. Tā kahā sibigebe Tisa Hiye.

¹⁷ Yesuhā tobou, nā ā tōu da, yobe ame Aye Godikōu ili mei, you dala kahā. Kenōu si nā mā mogo diāmokōu ileba, ame mā Aye, nī Ayekōu iliyode, mā Godi, nī Godikōu iliyode tobou.

¹⁸ Kegemōu, sa Makdala sasaj Maria e ile, Yesuhā e dabai degedi o kediamokōu, age di Hiye Obe kōu duguyodema, Yesuhā emokōu tobou ke olōu fej diāmokōu tobou.

*Yesuhā e dabai o kediamokōu tamā degei
(Matyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49)*

¹⁹ Misiholo duwodi sawisie i ke mei degeimōu, sawisie ta kahā huliā degeimōu, Yesuhā dabai o kediā Juda o kediamokōu guē degeimōu, mosōkōu kefema, a tefegama duwoguamōu, Yesuhā diā duwogua kilegenōu tamā degemōu tafalali, nī bologuado dalaguamabeede tobou.

²⁰ Kege tobōu mamōu, e dobogoūubōu, e figikōu bōu malaye ti ke diāmokōu hehegiei. Diā Hiye O duguomōu, hohō hiyedo degele i.

* 20:9 20:9 Buk Song 16:10

²¹ Hoho hiyedo degele imou, Yesuha haba tage nime bologuado dalamabeede tobou. Aye Godiha a tobou mou haguei sagai kenou tefele ane ni tobou ba yaleyode tobou.

²² Kegemamou, e diamokou mogouye haguiguomou, ni Duo Bolofei mooumabeede tobou.

²³ Ni o taha midihog kasagai milou ke gebe mei ho fogou babe, o keme hebe kasagai moloou. Ni o taha midihog kasagai milou ke gebe meiyodeibasi, Godihane o kaha midihog kasagai keme gebe meiyodeiba mei degele.

Yesuha Tomaskou tamā degei

²⁴ Yesuha e dabai degedi o kediamokou tamā degei kelegebe, o olou fei 12 kege suluguadi o ta Tomas, e hu tabe Didimus, eme kokou deleli mei.

²⁵ Kegemou, dabai degedi o ilo kedia emokou be, eige di Hiye Obe kou dugulo iyode tobolou i. Kenou si e tobou, ikoke degele i a, e dobogoukou dala kokou, a ma dobogou dosou muguo dugu ho fogou babe, age ta damaleyodele mei. E figikou malaye ti a kokou ne a dobogou mugu ho fogou babe, age damaleyodele mei.

²⁶ Fula ta mei degeimou, Yesuha e dabai degedi o kedia haba mosokou kefema duwoguamou, Tomas ene duwei. A tefega ima duwoguamou, Yesuha dia duwogua kilegenou haba tamā degema tafalali, ni bologuado dalamabeede tobou.

²⁷ Kele tafalali, Tomaskou tobou, na hagua, ma dobogoukou ne dobogou dosou ye muguo dugu. Haba, ne dobogouye ma figikou ne muguo dugu. Na hobou fi bolou degeda, amokou nou damaleyode.

²⁸ Kege tobou mou, Tomashage name ma Hiye O, ma Godiyode tobou.

²⁹ Kegemou, Yesuha emokou, name a duguomou kuhe damaleyodili. Kenou si o a duguli mei damaleyodele i kediamme hohobou mabeede tobou.

Kuguo koumahā e sibigedo

³⁰ Yesuha e dabai degedi o kedia dihile kokou midihog gehe gehe sudo milou gai. Kuguo kuokou be olou fei keme nalagai mei.

³¹ Midihog gehe gehe milou gai ke nalagai kaha yobe kou gue, nige Yesu eme Godiha Dihi, Godiha makai o Kelesudade tawamabadomou. Ni emokou damaleyodebabe, e huya ke fi tofousogo tofousogo kegenou tofolou ke moloou.

Yesuha e dabai degedi o kediamokou haba tage tamā degei

(Ta Hiye 21)

21

Dabai degedi o dioyosi kege kedia Yesu dugulo i

¹ Kegemou, Yesuha e dabai degedi o kediamokou haba ta tamā degeibe, e ohueiyai Taiberias* biyakou ge kou gue tamā degei.

* 21:1 21:1 Ohueiyai kaha hu tabe Galiliyodele idi.

² Saimon Pitabōu, Tomas, e hu tabe Didimusbōu, haba sa Galili duo kile sa Kana o ta Natanielbōu, haba o Sebedihā dihi bolōu kegebōu, haba Yesuhā e dabai degedi o bolōu tabōu de dioṽufeṽ kele kefema deleigui.

³ Kele kefema dalaguali, Saimon Pitahā, ame neke mā ilamōu degeliyode tobōu mōu, o ilo kediane, di dioṽufeṽ imebeede tobolōu i. Diā mosole sama ya, huliā sogo dabai hiyedo kōu degele iye, kenōu si miye ta malā ili mei.

⁴ Neke maga iligi sabiyomōu dugube, Yesube ohueiyai biyakōu tafalamōu dugulo i. Diage o keme Yesudade tawale ili mei.

⁵ E tafalali diāmokōu haguisa yodu, mogo diāma, nṽ miye ta de malā i? Eibe miye moṽuyo meiyode tobolōu i.

⁶ Kege tobolōu imōu, e diāmokōu tobou, neke mosole figi deleya hebele muguoba, miye moṽumabeede tobōu mōu, diā ke dulomōu neke deleya ke hebele muguomōu dugube, nekebe miye suṽdo sai amamāṽ dugu. Mosole foudu malā folo sagai duguli mei.

⁷ Kegemōu, dabai degedi o Yesuhā e mogodo kahā Pitakōu tobou, o keme di Hiye Oyodei. Saimon Pitahā ke dulomōu e yukuei sasado digima māṽ ke kamōu, ohueiyaikōu fogu fiyamōu i, Yesuhā tafala kokōu felei.

⁸ E fogu fiya imōu, dabai degedi o ilo kediane mosoleye e habage sesele ya. Ohueiyai biyā ahu mei, mita olōu feṽ 100 sagai kegenōu feṽ kahā degeimōu, neke foudu miye sai kege dalamōu, ohueiyai biyakōu gisigama ya.

⁹ Ohueiyai biyakōu ya fologamōu, dou wobolōu kokōu dugube, miyebōu ōu bōu de si dalamōu dugulo i.

¹⁰ Yesuhā diā fologomōu duguomōu tobou, miye nṽ malā i keme ilo kelebe amokōu malā haguama.

¹¹ Kege tobōu mōu, Saimon Pitahā mosole foudu folomōu, neke gisigama biyakōu felei. Neke keme miye sai amamāṽ. Miyebe hiye hiyedo olōu feṽ 153 kege moṽye, kenōu si nekebe dulali mei, yoṽu bolōdo kegenōu delei.

¹² Kegemōu, Yesuhā diāmokōu, nṽ hagua, nalē namabeede tobou. Die o tahā ta nāme koyo? de yodulo ili mei. Guē kōu degele iye, kenōu si o keme die Hiye Odade tawale i.

¹³ Fologomōu, Yesuhā doulukōu ōu si ke moṽuma, diāmokōu neṽ. Miyene moṽuma neṽ.

¹⁴ Yesuhā tolomōu haguā geḥe degemōu, e dabai degedi o kediamokōu tamā degeibe, ohueiyai biyakōu keme komā tamā degei.

Yesuhā Pitakōu, nāme mā wai sipsip wōu ma dalayede tobou

¹⁵ Kegemōu, nalē nalā ima mei degeimōu, Yesuhā Saimon Pitakōu yodu, Jonhā dihi Saimon, nāge ame tagai hiyedo kahā degeimōu, o ilo koṽudiā ṽ tagai keme nāge de gabai? Pitahā tobou, Hiye O, nā tewe, ṽ nā tagai keme nā kōu tewe. Kegeimōu, Yesuhāge, nāme mā wai sipsip sisigefei ke dabayede tobou.

¹⁶ Kegemōu, Yesuhā Saimon Pitakōu haba yodu, Jonhā dihi Saimon, nā ṽ tagaiḅe de hiyedo? de yodu. Pitahā tobou, Hiye O, nā tewe, ṽ nā tagali

keme nā kōu tewe. Kegeimōu, Yesuhage, nāme mā wai sipsip kedia wōu ma dalayede tobou.

¹⁷ Kegemōu, Yesuhā Saimon Pitakōu haba tage yodu, Jonhā dihi Saimon, nage aṃe de tagali? Tage kege yodumōu dulomōu, Pitahā yoṽusie solōu do dege fimamōu tobou, Hiye O, nā olōu fei tewe. A nā tagali kene nā kōu tewe. Kegeimōu, Yesuhage, nā mā wai sipsip olōu fei ke dabayede tobou.

¹⁸ Kegemōu, Yesuhā Pitakōu tobou, a nāmokōu damaleḏo tobolōu kuhe, nāme gisiai kelegebe, nā yukuei noṽunōu mōu sama, noṽu tagali sagai kele siadi. Nā odo degeibabe, nā dobogoṽudio doususuguba, o tae nā yukuei mōu samaba, sa nā ile tagali mei kokōu wolōu ile.

¹⁹ Yesuhā tā ke tobou kahā sibigebe kōu gue, Pitabe kagei toubasi, o sasai kedia Godikōu hohobolōu domōu kege kuhe tobou. Yesuhā kege tobōu mamōu, Pitakōu da imebeede tobou.

Dabai degedi o, Yesuhā e mogodo kahā degele tā

²⁰ Kegemōu, Pitahā bohōlōu mōu dugube, dabai degedi o Yesuhā e mogodo kahā, dilie sesele hagumōu dugu. Afu nalē nalā i kelege, o kahage Yesuhā kihiyōudu amafei, Hiye O, nāme o koyohādo ho o kediamokōu sesegulo? de yodu.

²¹ O ke hagumōu duguomōu, Pitahā Yesukōu yodu, Hiye O, o keme kagele? de yodu.

²² Yesuhā Pitakōu tobou, age o keme yoṽu kegenōu dalaba ibe deba, a bohōlōu mā haguale ke tagali. A emokōu degele keme ne biyodema tobolōu? Nāme anōu sesele haguayede tobou.

²³ Yesuhā tā kege tobou uwo keme damaleyodele i o sasai kedia dulomōu tawale ibe, dabai degedi o keme damaleḏo tolo meiyade tawale i. Kenōu si Yesuhage o keme tolo ile meiyode tobōu li mei. Ege kōu gue tobou, age o keme yoṽu kegenōu dalaba ibe deba, a bohōlōu mā haguale ke tagali. A emokōu degele keme ne biyodema tobolōu? de tobou.

²⁴ Dabai degedi o kahage olōu fei ke nīmokōu hehegiemōu nalagai kuhe. Di tewe, tā e hehegili koṽume damaleḏo tā.

²⁵ Yesuhā dabai sūdo ilo kelene kōu degegadiye, kenōu si dabai tanōu tanōu olōu fei e degegai keme oe kuguokōu olōu fei nalaga i debabe, dige kuguo sūdo olōu fei ke kilija maga ile? Di sa sa olōu feibe kuguo sūdo ke magalebe timōu mei degele, mōu fegegulo.

T̄a-Bolofej̄-Mal̄a-Suluguadi-O Kedīa Dabai Degele I

Tawale T̄a

Kuguo koŋume o Lukh̄a nal̄aj. T̄a-bolofej̄-mal̄a-suluguadi-o kedīa dabai degele i kah̄a t̄a ke nal̄aj. E kuguo tane kōu nal̄aj. Kuguo keme Yesuh̄a degei kah̄a t̄a, di *T̄a Uwo Bolofej̄ Lukh̄a Nal̄aj*yodele ili.

Kuguo koŋume e nal̄ama, o Tiofiluskōu nej̄. O keme Juda o mei. Kuguo ke nal̄ama nej̄ kah̄age dine o kedīa dabai geh̄e geh̄e degele idi ke tawamabadomōu kuhe nal̄ama nej̄ dala.

Kuguo koŋumaha t̄a sibigebe kōu gue: Duo Bolofej̄ih̄a neleya kenōu t̄a-bolofej̄-mal̄a-suluguadi-o kedīa sa sa o sasaj̄ kedīamokōu Yesuh̄a t̄a hehegiemōu suluguei.

T̄a hiye 1 ile 12 keme Pitaha dabai degei kah̄a t̄a. T̄a Hiye 13 ile 28 keme Polh̄a dabai degei kah̄a t̄a. Sawisiei ilo kelegebe Luk e Polh̄a sulu sesele siei.

Luk eme medigo dabai degedi o s̄a degei. Kolosi 4:14 kokōu duguma.

Dabai kuguo koŋumaha t̄a sibige tanōu tanōu olōu feibe kuh̄e:

T̄a Hiye 1:1-8:3

Sa Jerusalemkōu ge, t̄a-bolofej̄-mal̄a-suluguadi-o kedīa Yesuh̄a degei kah̄a t̄a ke hehegile i.

T̄a Hiye 8:4-12:25

Sa Judiabōu, sa Samariabōu keleya ke, t̄a-bolofej̄-mal̄a-suluguadi-o kedīa Yesuh̄a degei kah̄a t̄a ke hehegiemōu suluguei.

T̄a Hiye 13:1-21:14

Polh̄a sa sa s̄udo keleya ke Yesuh̄a degei kah̄a t̄a ke hehegiemōu siei. T̄a Hiye 21:15-26:32

Sa Judiakōu ge, o kedīa Pol e didīo degemamōu, t̄a sa i. T̄a Hiye 27-28

Ami o kedīa Pol sa Romkōu tolōu yai.

Sa Jerusalemkōu ge, t̄a-bolofej̄-mal̄a-suluguadi-o kedīa Yesuh̄a degei kah̄a t̄a ke hehegile i

(T̄a Hiye 1:1-8:3)

Yesuh̄a Duo Bolofej̄ tobōu ba hagualeyodema makai

¹ Mogo Tiofilus, t̄a dagado a namokōu nal̄ama nej̄ kokōu be, Yesuh̄a degegai kebōu, t̄a e hehegiei kebōu olōu fej̄ nal̄aj.

² Yesuh̄a dabai degega haguabe demōu, Godih̄a e hebenitōu mal̄a felei keme a kōu nal̄aj. Godih̄a e mal̄a ili mei kelege, Yesuh̄a e t̄a-bolofej̄-mal̄a-suluguadi-o, e kōu makagai kedīamokōu tam̄a degemōu, Duo Bolofej̄ih̄a neleya ke dīamokōu egei tobou.

³ E tolo ilemōu haguā geḡe dege dalali, diāmokōu tamā degemōu, eme geḡe dege dalayodemamōu hehegiemōu siei. Sawisiei olōu feḡi 40 kege diābōu de dalali, Godihā o sasaj wolōu dalaleyode tobolōu delei.

⁴ Sawisiei ta, Yesuhā diābōu de nalḡ nalā duwoli, egei kōu gue tobou, nḡ sa Jerusalem tōu fogōu dama. A nḡmokōu mā Ayeḡa bi ta neleyodeiyode tobōu mōu du ke dia dalama.

⁵ Jonḡage hueḡilikōu fafeleya degedi. Keḡnōu si sawisiei hiyefeḡi tieli mei, nḡime Duo Bolofejihā fafeleya degeleyode tobou.

⁶ Kegemōu, tā-bolofej-malā-suluguadi-o kediā kefeguomōu, emokōu yodulo i, Hiye O, ifi nā di sa Israel hiyedo degemaba, di hiye o taḡa di sa haba de wolōu dalale?

⁷ E sima tobou, keḡme nḡ bi mei. Sawisiei keḡme Aye Godi yoḡunōu makaiyode tobou.

⁸ Keḡnōu si habage, Duo Bolofejihā migileba, nḡmokōu neḡe hiyedo neḡiba, nḡ mā tā sa Jerusalembōu, sa Judiabōu, sa Samariabōu olōu feḡi kokōu hehegiemaba, habage sa sa olōu feḡi keḡne tefeḡe hehegiemōu sulugualeyode tobou.

*Yesu hebenitōu fogōu i
(Mak 16:19-20; Luk 24:50-53)*

⁹ Yesuhā tā keḡe tobou mei degeimōu, o kediā dugube, Godihā neleye e malā foulugi, mabi taḡa e gogumōu, diā e dugulo ili mei.

¹⁰ Fogōu imōu, diā agudiletōu baha tafalaguamōu, o bolōu ta toto tamā degemōu, diābōu de tefeḡeigui. O bolōu keḡdilie yukueibe fō degele i dugulo i.

¹¹ Dilie tobou, Galili o diāma, nḡ kageimōu agudiletōu baha tafalagua? Ifi Yesube nḡ tōu fogōu mōu, Godihā hebenitōu malā i. Habagesi, nḡ e imōu dugu sagaj keḡnōu tefeḡe bohōlōu mā hagualeyode tobolōu i.

O kediā Judashā timōu moloḡu o ta makai

¹² Kegemōu, tā-bolofej-malā-suluguadi-o kediā bitōu Oliv tōu fogōu, sa Jerusalemkōu bohōlōu mā yai. Ahu mei, hafeḡido.

¹³ Sa Jerusalemkōu fologamōu, fōu gou moḡo dioḡu duwoguadi kotōu fologai. O kediā, die huḡe olōu feḡi kuḡe, Pita, Jon, Jems, Andru, Filip, Tomas, Bartolomyu, Matyu, Alfushā dihi Jems, Saimon e huḡe tabe Selot, Jemshā dihi Judas.

¹⁴ O kediāme fi tanōu dege kefeguo duwoguali, diḡo baḡa tobolōu idi. Sasaj ilo kelebōu, Yesuhā e adiōu Mariabōu, e malā diābōu olōu feḡe, o kediābōu de duwoguali diḡo baḡa tobolōu idi.

¹⁵ Keḡgebe, damaleyodei o sasaj olōu feḡe 120 sagaj kege delei. Kegemōu, Pitahā duo kile haguā tafalali tobou,

¹⁶ mogo diāma, Judashā degei kaḡa tā, o Devithā Duo Bolofejihā neḡeya keḡe kōu tobou keḡme Godihā kuguokōu nalaj dala. * Kegemōu, Judashā Yesu o kediāmokōu sesegumōu kuḡe tolōu mā tā sa i kaḡa degemōu, tā Devithā toboube damalḡdo tamā degei keḡe.

¹⁷ Judas eme eibōu de kōu dalali, dabai tanōu degediyode tobou.

* 1:16 1:16 Buk Song 41:9

18 Kegemōu, Judasha midihō kasagai milou kaha hebe ke sele malamōu, asōu kolo ta mamōu. Asōu kolo ke mamōu kokōu ge ɛme mihikōu fiyamōu, gua olōu fei tigile mugumōu, ɛ tolo i.

19 Sa Jerusalem o kedia ɛ degei ta ke dulomōu, die tae asōu kolo kaha hube Akeldamayodele idi. Hu kamaha ɛ sibigebe Kafeibōu Sa.

20 Kegemōu, Pitaha haba tobou, ke degei keme Die Fedi Kuguokōu be kōu gue nalai dala,

Sa ɛ tiadi keme yoŋu mōu kege dalale. Kelebe o ta daladayedei. *Buk Song 69:25*

Taba kōu gue,

O taha ɛ timōu ke moŋubane bolō.

Buk Song 109:8

21 Kegei kaha degemōu, di o ta makame. Hiye O Yesuha dibōu de sumōu, o ilo dibōu de suluguei o kele ta makame.

22 Jonha Yesu ɛ fafeleya degei kelege haguabe demōu, Godiha ɛ hebenitōu mala imōu dugu o kele ta makame. O kegei kamaha dibōu de dabai degeleba, Yesube tolo ilemōu hagua gehe degeiyode tobōu mōu sialeiyode tobou.

23 Kegemōu, o kedia o bolou ta maka degele i. O ta ɛ hube Josep, ɛ hu taba Barsabasyodele idi. E hunōu taba Jastus. O tabe ɛ hube Matias.

24 O kedia o bolou kege maka degemamōu, dihō бага tobolōu i, Hiye O, o fi olōu feidobe na tewe. Na o koyo maka degeiya, na eimokōu hegyedele i.

25 Judas ɛme di dabai ke tōu fogōu, sa yoŋu dalale sagai kokōu fogōu i. O koyoha ɛ timōu ke malaba, ta-bolofei-mala-siadi-o degele ke eimokōu hegyedema dihō бага tobolōu i.

26 Dihō бага tobōu mamōu, igi yale iligi, Matiasha ɛ hu tama degeimōu duguomōu, ɛme ta-bolofei-mala-siadi-o ta degemamōu, o kegele i 11 kege kediamokōu geleguomōu, olōu feibe 12 kege degei.

2

Duo Bolofeiha migi

1 Misiholo duwodi sawisie Pentikos* tōu mōu, damaleyodei o sasai kedia kefeguo duwei.

2 Duwoguali, agudiletōu ge uwo ta toto degeimōu dulo i. Uwo keme wi hiyedo uwo sa degei kaha moso dia duwogua kodu olōu fei tefei.

3 Uwo ke dulomōu dugube haba dou i sagai kegei kaha o olōu fei tolōu hobogou dalamōu dugulo i.

4 Dou i sagai ke dugumōu, Duo Bolofeiha dia tolōu hobogōu mōu, kelege dia ta daga daga taenōu yoma tobolōu i. Keme Duo Bolofeiha degeiyenōu dia ta daga daga ke kuhe tobolōu hobogou.

5 Kelegebe, sa sa tie o sasai sudo sa Jerusalemkōu kōu haguasie felega deleiguei. O sasai kediamē die hutibe juda, egei dudi o.

* 2:1 2:1 'Ista' sawisie mei degeimōu, sawisie olōu fei 50 kege mei degeimōu be, Pentikos sawisie ke kuhe tōu di. Pentikos sawisie dagado kelege, Kelesuha Duo Bolofei tobōu mōu migi.

⁶ Uwo ke hagumou dulomou, sa sa o sasai kedia kesigiemou kefegulo i. Yobe, Yesukou damaleyodele i o sasai kedia die Galili ta tobolou ili mei, kenou si sa sa o sasai dioou die taenou tobolou imou dulo i.

⁷ Kege dulo kesigiemou tobolou i, ta kou tobolou ili o olou fei kedia me Galili o sasainou.

⁸ Kageiye ta dia tobolou ilibe, di diyou di taenou tobolou imou dulo iya?

⁹ Di kou hagua kefeguo dalagua o sasai di sa sa hu olou feibe Partia, Midia, Elam, Mesopotemia, Judia, Kapadosia, Pontus, Esia,

¹⁰ Frigia, Pamfilia, Isip. Di ilo kelebe sa Libia tie o, sa Sairini hafei dege dalaguadi o. Di o ilo kelebe sa Rom tie o.

¹¹ Di o ilo kelebe damaledo Juda o. Di o ilo kelebe Juda o kedia egei dudi o. To tibi sa Krit obou, sa Arebia obou, di olou feibe Godiha dabai neledo dege degedi kaha ta ke diyou di taenou tobolou imou dulo ili kuhayode tobolou i.

¹² Dia dioou die ta tobolou imou dulo kesigiemou, fi hiyedo ma imamou, dioounou tugulo tobolou i, koume kejyedo tama degeiya?

¹³ Kenou si o ilo kelege susuga tobou mou iligi, o kedia tigi kolo huei gofoudo ke nai kaha degemou, fi totou degele iyode tobolou i.

Pitaha egei tobou

¹⁴ Kegemou, Pitaha ta-bolofei-mala-suluguadi-o 11 kege kedia bou de dogou guo tafalali, o sasai kedia mokou ta neledo dege kou gue tobou, ma mogo diama, huti Juda o nibou, sa Jerusalem tie o nibou olou fei, ta a kou tobou lamou degeli koume ni olou fei defeido duma. Ni kou dugulu kaha sibige keme ni tawayadomou a tobou ladi kuhe.

¹⁵ Nige wa, o kou diame tigi kolo huei gofoudo ke nama fi totou degele iliyade tawale ili. Kege meido. Kou bou gebe gusugudo dala. Gusugu kou bou ge obege tigi kolo huei gofoudo nama fi totou degele idiyo mei.

¹⁶ Kou degelibe, o Joelha kou tobou sagai kenou tefele degeli. O habage-degele-duguo-tobou di-o kaha tobou keme kuguokou nalai dala kuhe,

¹⁷ Godiha kou gue tobou, uwage sawisie kelege, a ma Duo Bolofei tobou ba mulu, o sasai olou fei tou ba, ni o sisigobou ni sasai sisigobou kedia ma ta, habage tama degele kaha ta ke hehegie tobolou ile. O gisiai kedia diho bohoulou maba, tawale hobogoulou. Odo kedia tieimi dugulone, damaledo kenou dugulu ile.

¹⁸ Damaledo, sawisie kelegebe, a ma Duo Bolofei tobou ba mulu, ma dabai degele idi obou, ma dabai degele idi sasibou kedia tou ba, dia habage tama degele ke tobolou ile.

¹⁹ A degeiye, agudiletou ge midih gehe gehe ke tama degegouba oe duguoba hiyedo kesigile ile. Haba asou be koume a midih gehe gehe hehegile. Kafeibou, doubou, dou dahabou de hiyedo tama degeleyode tobou.

²⁰ Asone huliah degele, oguone duhido kafei sagai degele. Kegeibabe, Hiye Oha haguale sawisieibe hafei degeli kehe. Sawisie keme Hiye Oha e nelebou e hohobou ke hegile sawisie.

21 Kegeba, o koyoha Hiye Ohā huya ke a dogou guyedema diho бага tobou babe, o keme Godiha mamolou. *Joel 2:28-32*

22 Israel o diama, ni ma ta дума. Sa Nasaret o Yesu eme Godiha tobou mou hagua, niou ni dihle kokou midihogehe gehe ke milou gamou sumou ni duguomou hiyedo kesigile i keme ni olou fei kou tewe. Godiha nige o keme yofu tobou mou hagueidade tawamabadomou e kuhe degei.

23 Godiha Yesube nimokou seseguloyodema fogou, habage degele ke e kou tewe. Kegemou, habage, Godiha Yesube nimokou sesegumou, nige Godiha ta dudiyo mei o kediamokou sesegumou, hebe fufuguomajkou ikeke degele imou, kuhe tolo i.

24 Kenou si Godiha Yesu e todi kaha do degeli ke mou duguo fogou li mei, haguagimou gehe degei dala. Yobe, todi kahage eme ta tolou dalale sagai mei.

25 Afu Devithane e degei ke kou gue tobou, Hiye Ohā a hafei dege dalamou dugudi. E ma dobogou delekou duwo kaha degemou, ame neledo dege dala kuhe. Guē ta degediyo mei.

26 Kegei degemou, ma fiibe bolofeido, hohonou. A ta tobolou ne, hoho dege tobolou. Ame Godiha amokou midihogehe bolodo degele ke dia dala.

27 Nage a ta tou fogou ba, tofigiei sa kokou dalale mei. Na nofu ne biyodema makai o bolodo keme widaimikou be ta tabale mei.

28 Na amokou tofousogo tofousogo tofolou kaha midihogehe kou hegi. A nabou de dalaba, na degeiye a hoho hiyedo degeleyode tobou. *Buk Song 16:8-11*

29 Mogo diama, a nimokou damaledo tobolou kuhe, di kou guai o Devit eme kege nalamamou tolo imou, oe e wida i. Widai keme ifi kou bou gene dibou de dala.

30 Kenou si Devit eme habage-degele-duguo-tobou di-o kaha degemou, Godiha yofu e huya kenou makamamou kou gue tobou keme e kou tewe, Habage a ne huti o ta makamaba, e hiye o dege nebe nofu na sagai kege dalaleyode tobou. *Buk Song 132:11*

31 Devitha ke toboube, e Godiha habage degele ke kou duguomou, Godiha makai o Kelesube* hagua gehe degeleyodei. Godiha eme o tofigiei sa kokou ta dalaba duguo fogolou mei. Widaimikou ne ta tabale meiyode tobou.

32 O keme Yesu. O Yesu eme Godiha haguagimou, gehe degei dala. Ei olou fei eme kou dugulo i. Kegemou, eige ei dugulo i kaha ta ke tobolou idi.

33 Eme hagua gehe degeimou, Godiha tobou mou hebenitou folomou, e Godiha dobogou delekou duwoli, Duo Bolofei e Ayeha neleyode tobou ke moy. E Duo Bolofei malamou tobou mou migimou, ni Duo Bolofeiha dabai degeli ke duguomou dulo ili kuhe.

34 Devit e Yesuha hebenitou felei sagai kenou tefele feli mei, kenou si e kou gue tobou,

Hiye Ohā ma Hiye Okou kou gue tobou, na ma dobogou delekou duwoba ibe deba,

* **2:31 2:31**Kelesube Godiha di mamouuyadomou makai o.

35 a ne ho o kedia moŋumaba, ne abogoŋu hayedu kefeguloyodei. *Buk Song 110:1*

36 Israel o diama, kegei degemou, ni defeido tawama. Yesu, ni hebe fufuguomaitou ikoke degele i keme Kelesu, Godiha makoumou, eme Hiye O degei, o sasai olou fei mamoloŋuyodei.

O sasai sudo fi bohoulou mou, fafeleya tofolou i

37 O sasai kedia Pitaha ta ke dulomou kesigie gue degemou, Pitabou e mogo diamokou bou de yodulo i, mogo diama, eibe kagele?

38 Kegemou, Pitaha diamokou tobou, ni olou feido fi bohoulou ba, Yesu Kelesuha huya ke fafeleya tofolou ibasi, midihog kasagai, ni milou ga idi ke Godiha gebe meiyodemaba, e Duo Bolofejine nimokou nele.

39 Godiha Duo Bolofej neleyode tobou keme ni sisigo diamokou bou, o sasai olou fei, ahuya dalagua kedia mokou bou de nele. Damaledo, o sasai, di Hiye O Godiha yoŋumakou haguamabadomou haguissalamou degeli, o sasai kedia mokou be Godiha e Duo Bolofej neleyode tobou.

40 Pitaha egei ilo kele tobou mou iligi, ta neledo dege kou gue tobou, niou tawaibou, nime o midihog kasagai milou ga idi kedia bou de makeiye.

41 Ta ke tobou mou, o sasai sudo dulomou fafeleya tofolou i. Sawisie kelegebe, o sasai 3,000 sagai kege kedia Yesukou kou damaleyodei kedia bou de geleguo sudo degei.

Damaleyodei o sasai kedia fi tanou dege delei

42 Damaleyodei o sasai kedia ta-bolofej-mala-suluguadi-o kedia hehegili ke dulomou, dioŋusie yogo dogou gumou dogou gumou dele idi. Haba kefeguomou be, nale nalomou, dihog baga tobolou idi.

43 Godihanou degeiye, e ta-bolofej-mala-suluguadi-o kedia midihog gehe gehe ke milou ga idibe, o sasai kedia dihle kokou milou goumou duguomou kesigie gue degele idi.

44 Damaleyodei o sasai olou fei kediage fi tanou dege kefeguomou, dioŋunou bimaj neimou neimou dele idi.

45 Dia die asou kolobou, die bimajbou olou fei ke tiga nemamou be, sele ke moŋumamou, o bi mei obou, nale mei obou kedia mokou file idi.

46 Sawisie olou feibe, dia Godiha mosog kekaimidu fologa kefegulo idi. Haba die mosog tanou tanou yane nale nalomou suluguadi. Fimaj tanou dege, hiyedo hohobolou nale nalou idi.

47 Dia Godiha hunou hebele fogulo imou be, o sasai damaleyodili mei kedia diamokou hohog degele idi. Sawisie olou feibe Hiye Ohu o sasai ilo kele mamoumou be, o ebukou damaleyodei kedia bou de geleguo sudo dede.

3

O ta ibigidio tofigiei ke bolou degei

¹ Sawisiei olōu fei, Juda o kedia diho baga tobou dibe, habi 3 klok kelege tobou di. Sawisiei ta Pitabou Jonbou diliene diho baga tobou lamou, Godiha mosokou yai.

² Dilie fologoumou, o ilo kelege o ta, e ibigidio tofigiei ke hebele haguasiei. O keme e ibigidio e adiou ha tofigiei kegei kuhe mala felei. Sawisiei olou feibe, o kedia o ke hebema haguasiemou, Godiha moso kaha kekai adi ta kokou dogogulo idi. Adi kaha hu be Nebou do Adiyodele idi. O sasai Godiha moso kekaimidu fologoumou be, e sele hawaga duwodi.

³ E Pitabou Jonbou dilie Godiha mosokou fologoumou duguomou, e diliemokou sele ta neyadomou hawai.

⁴ Pita dilie Jon dilie emokou hiligedo masemamou, Pitaha tobou, na elemokou dugu.

⁵ Dilie emokou sele ta neleyademou e diliemokou masele duwei.

⁶ Kenou si Pitaha tobou, ame selebou mei. Bi a dala keme namokou nelamou. Nasaret o Yesu Kelesuha huya ke na haguama iyede tobou.

⁷ Kege tobou mamou, Pitaha o kaha dobogoou delekou tolou haguagimou, kelegenou ibigidio tofigiei o ke bolu degei.

⁸ E foguo folo fiya tofoguou mou tofou tofou i. Diooufei Godiha moso kekaimidu fologai. E hobou ga sulugi, Godiha hunou hebele foguo, hohobolou mou hobou ga siei.

⁹ O sasai kedia dugube, eme sulugi, Godiha hu hebele fogumou dugulo i.

¹⁰ Dia e midihou duguo tawale i, eme Nebou do Adi kokou duwoli, sele hawagadi odadele i. Eme bolu degei duguomou, dia kesigie, fi mei degele i.

Pitaha Godiha mosodu egei tobou

¹¹ Sa ke tie o sasai kediage ke degei ke dulomou, kesigie, Godiha mosokou foukua ya, kefegudi moso, dia Solomonha mosoyodele idi kokou fologa dugube, hawagadi o kaha Pitabou Jonbou dilie tolou ma tafalamou dugu.

¹² Pitaha dia haguasieimou duguomou, diamokou tobou, Israel o diama, kageimou ni kou duguo kesigile iya? Kageimou, ni elemokou masele iya? Ni tawalibe, ele neleyenou degeiye o kou kou gue haguama sulu, he, elebe Godiha dihole bologuado daladi kaha o kou kuhe haguama suluyode tawale ili? Kege mei.

¹³ Keme Godiha neleya kenou Yesuha degei. Di kou guai o Abrahambou Aisakbou Jekobou die Godihanou si e dabai degedi o Yesukou be hu hiyedo kou nei. O kenou be ni ho o kediakokou seseuomou, Pailatkou woyede tobolou i. Kenou si Pailathage tou fogou ba youu ileyodeiye, haba nige kegelebe dafamou, tou fogou dayede tobolou i.

¹⁴ Eme Godihale, Midihou Doudo kenou Degedi O. Kenou si, nige eme dafamou, Pailatkou o wodi o ta ke tou fogou ba, nimokou haguayede tobolou i.

¹⁵ O fi nedi o eme ni wala imou tolo i. Kenou si Godiha eme widaikou haguagimou, haguagehe degeimou ele duguomou kuhe tobolou ili.

16 Yesukou damaleyodei kahanou, o kasagai, ni kou dugudi tewe kaha ibigidio ke kuhe nele degei dala. Ni o keme Yesuha huya ke damaleyodema, bolu degeimou dugulo ili kuheyode tobou.

17 Mogo diama, a tawali, ni Yesu woumou tolo ibe, ni defei ta tawale ili mei. Nebe, ni hiye o kediane kenou tefei.

18 Kenou si habage-degele-duguo-tobou di-o kedia Godiha o makai Kelesube do duguloyode tobolou ibe, dia ni degele i ke tobolou i. Kegemou, die ta keme olou fei damaledo tama degeiyodei.

19 Kegei kaha degemou, ni fi bohoulou ba, Godikou damaleyodema. Kegeibasi, Godiha ni midihou kasagai milou di kaha hebe keme togule mugulo.

20 Damaledo, ni fi bohou babe, Hiye Oha degeiye ni misiholo duwolo. Kegeibasi, Godiha yofu makai o Kelesu tobou ba hagua ni dogou gulo. O a tobolou keme Yesu.

21 Ifibe, eme hebenitou dalali, Godiha bimai olou fei gehu degeleyode tobou ke dia dala. Godiha afudo ta keme yofu e habage-degele-duguo-tobou di-o kediamokou kou tobou mou dulomou tobolou iyode tobou.

22 Moseshane kou gue kou tobou, Ni Hiye O Godiha o ta makalebe, e ni o habage haguale ta makale. O keme nebe anou tefei, habage-degele-duguo-tobou di-o degele. Ta e tobou babe, nige defeido duloba sesegama.

23 Habage-degele-duguo-tobou di-o ke haguba, o koyoha e ta ke ta du ho fogou babe, o keme Godiha sosou o kediabou de ta tofousogo dalale meiyode tobou. *Lo 18:15, 18-19*

24 Habage-degele-duguo-tobou di-o olou fei kedia kofu tama degei keme kou tobolou i. Yomogoube, o Samuelha tobou mou haguabe demou, o ilo kele tanou tanou tobou mou haguasiebe demou, ifine kuheyode tobou.

25 Nime habage-degele-duguo-tobou di-o kedia sosou degei. Afudo, Godihage ni kou guai o kediamokou ebou de mogo degedi midihou ke e milolou yodema hegibe, e Abrahamkou kou gue tobou,

Ne habage haguale o kaha degeiyege, Godiha sa sa o sasai olou fei kediamokou midihou bolofei hehegileyode tobou. *Stat 22:18*

26 Damaledo, Godiha e dabai degedi o ke haguagie tobou mou, nimokou bukou hagua felei, midihou bolofei ke hehegieiba, ni tanou tanou midihou kasagai ke tou fofou guemabadomou.

4

Hiye o kedia Pitabou Jonbou didio mugulo i

1 Pita dilie Jon dilie o sasai kediamokou ta tobolou imou, mogou du dalaguadi o kediabou, Godiha moso dia daladi hiye obou, Sadyusi* o kediabou de haguasiei.

* **4:1 4:1** Sadyusibe sa hu mei, egei hu ta sa degei. Sadyusi o kediage o tofigiei kediane ta hagua gehu degele meiyade tawale idi.

² O kediã gofoŋu degele i, dilie o sasaj kediãmokou tobou mou iligi, Yesu e tolo ilemou haguã gehe degei kaha degemou, tofigile i o sasaj kediãne haguã gehe degele ileyode tobou mou dulomou dia gofoŋu degele i.

³ Dia dilie tolou mou, ta salamou degei, sa nugumou, idiba kege ta saleyodemamou, didionou mugulo i.

⁴ Kenou si, o sasaj sudo egei ke dulomou, damaleyodele i. Ebele damaleyodeibou, ebukou damaleyodeibou geleguo olou feibe folodo, 5,000 sagaj kege.

Hiye o kediã Pitabou Jonbou kansole o kediã dihile kokou ta sa i

⁵ Sabiyomou, Juda hiye o kediãbou, haba odo odobou, Mosesha kuolou yo dulo i obou kediã sa Jerusalemkou kefegulo i.

⁶ Mogou du daladi hiye o Anasbou, o Kaiafasbou, o Jonbou, o Aleksanderbou, haba mogou du dalaguadi hiye o ilo kediãbou de kefegulo i. Mogou du daladi hiye o kediãne sosou tanou fei.

⁷ O kediã kefeguomou, dilie tefegiemou, kou gue yodulo i, nele dabai kofu degeibe, o koyoha neleya ke degelou? Koyoha huya ke degelou de yodulo i?

⁸ Kegemou, Pita e Duo Bolofeha tou mou, o kediãmokou tobou, Israel hiye o diãma, odo odo diãma,

⁹ ele o ibigidio kasagaj ke dogou gu kaha degemou, ni ele kuhe ta solu. Ni o ke kage degeiye bolu degei domou tawalamou degele ili.

¹⁰ Kegei kaha degemou, nibou Israel obou, ni olou fei kofunou tawama, sa Nasaret o Yesu Kelesu, ni hebe fufuguomajikou ikoke degeimou, Godiha haguagimou gehe degei o kaha, e huya kenou o ibigidio kasagaj ke kuhe bolu dege tafalamou ni dugulo ili kuhe.

¹¹ Yesuha degei keme o taha Godiha kuguokou kou gue nalaj, Mouti, mosu togodi o ni dugube kasagaj degeimou igile filei keme e haba meleya mouti fogou. *Buk Song 118:22*

¹² O taha di mamolofu sagaj ta dala mei. Yesuha huya kenou si o sasaj di bolofei dege dalale. Enou si Godiha di mamofuyadomou makaiyode tobou.

¹³ Pitaha ta tobou mou be, hiye o kediãge fi hiyedo ma i. Dia kou tewe, Pita dilie Jon diliebe sokou lou hiyedo duwegueli mei, mou yofuwa o. Kenou si dia dugube diliebe guge degeiyo mei, ta dilie tobolou be neledo. Kegeimou, diãge diliebe Yesubou de kou deleyode tawale i.

¹⁴ O e ibigidio bolofei degei keme diliebou de tafalamou duguomou, diliemokou ta ta sima tobou li mei.

¹⁵ Kegemou, hiye o kediã diliemokou kansole kediã mosu ke tou fogou mugua, mihikou tafalaguamabeedeimou, dilie muguomou, diofunou tugulo tobolou i.

¹⁶ Di o bolou keme kage degele? Midihõ gehe, dilie milou keme sa Jerusalem tie o sasaj olou fei kou tawale i. Dige ta gale sagaj mei.

17 Kegei kaha degemou, di o bolou kediliemokou be o kaha huya ke hobou ta ta tobou damabeedeme. Kegelige, ta kou sa sa o sasai olou fei tefeledu.

18 Hiye o kedia diojunou tugulo tobou ma mei degemou, dilie hagnosisou, felegomou, nele Yesuha huya ke hobou ta tobolou ba hehegedamabeede tobolou i.

19 Kenou si Pita dilie Jon dilie die ta simamou, kou gue tobolou i, Godiha dihile kokou be, midihogage degeibasi doudo? Elege ni ta sesele, ha, Godiha ta sesele ke doudo? Njou nou file duguma.

20 Kenou si ele ta kou tobolou be ta fogolou mei. Ele dihoye dugu kebou kihiyoye du kebou de ele hehegielamou yode tobolou i.

21 Kegemou, kansole kedia diliemokou ta nelede dege tobolou ima, diliebe fogou imabeedele i. Yobe, o sasai olou fei kedia ke degei ke kou duguomou, Godiha hu hebele fogulo i kaha degemou, hiye o kedia diliemokou hebe kasagai nelebe gue degele i.

22 Yobe, midihogage ke milouye bolouyomou bolou degei o kaha e sadebe olou feibe 40 kege gabama i.

Damaleyodei o sasai kedia egei tobou di kaha nele ke molo uyodema dihogage tobolou i

23 Kansole o kedia Pitabou Jonbou dilie tou fogou mou, dilie bohoulou ma, dilie mogo diamokou fogou yai. Ya fologamou, ta olou fei mogou du dalaguadi hiye obou, odo odobou kedia diliemokou tobolou i ke, dilie dilie mogo diamokou tobolou i.

24 Dilie mogo dia ta ke dulomou, fi tanou dege, Godikou kou gue dihogage tobolou i, ei Wolou Daladi Hiye O, name agudiobou mihibou to dalalabou, bimaj olou fei du dala kou milou gai o.

25 Afudo, na kou tobou mou Duo Bolofeha neleya ke, ei kou guai o, ne dabai degedi o Devitha kou gue tobou,

Kagemou sa sa o olou fei gofou degele iya? Kagemou o sasai kedia midihogage kasagai milou lamou tugulo tobolou iya?

26 Sa sa olou fei dia daladi o kedia biyalamou doususulo ili. Hiye o kedia kefeugomou, Hiye O Godibou, e makai o Kelesubou de huyafei degemebeede tobolou ili.

Buk Song 2:1-2

27 Damaledo, ei sa kuokou be, Herotbou, Pontius Pailatbou, haba sa ta o ilo kelebou, Israel o kediabou de kefeugomou, ne dabai degedi o Yesu, nou ne dabai degeyadomou makai ke huyafei degele ileyodema tugulo tobolou i.

28 O kedia ke degeibe, ne neleyenou na kou degeleyode tobou sagai kenou kuhe degele i.*

29 Hiye O, na dugu, o kedia eimokou tae biyamou tobolou ili. Kenou si na ne dabai degedi o ei dogou guba, ei ne ta kuhe tobou mou suluguale, ei ta gue degele ile mei.

* 4:28 4:28 Kenou si o kedia diojunou tawaga degele iliyade tawale i.

³⁰ Nā do o kediāmokōū ne dobogōū dogoguoba bologuā. Haba o sasaj kediā dihīle kokōū be, ne dabai degedi o Yesuhā huya ke midihō gehe gehe ke milōū ba, diā olōū fei duguoba kesigile ileyodema dihō bagā tobolōū i.

³¹ Damaleyodei o sasaj kediā dihō bagā tobōū ma mei degeimōū, mosō duwo ke figimōū dugulo i. Mosō duwo ke figigile dalamōū, Duo Bolofeiḥā diā tolōū hobogōū mōū, diā Godihā tā yomogōū tobolōū i. Diā ta guē degele ili mei, hiligedo egei tobolōū i.

Damaleyodei o sasaj olōū fei kediā dioūsie yogo dogōū gumōū dogōū gumōū dele idi

³² Yesukōū damaleyodei o sasaj olōū fei kediā mogo tanōū degemōū, die fimajine tanōū fei degele i. Die bimajibe mā bidoyodele idiyo mei, dioūsie yogokōū neimōū neimōū dele idi.

³³ Tā-bolofei-malā-suluguadi-o kediā egei neleḍo dege tobōū mōū sulugalibe, ei Hiye O Yesube tolo ilemōū haguā gehe degeimōū duguomōū, ei kuhe hehegiemōū suluguayode tobolōū idi. Hehegiemōū suluguamōū, Godihā damaleyodei o sasaj olōū fei kediā habaguguei.

³⁴ Diā nalebōū, bimajibōū ta mei degediyo mei. Yobe, die o tahā asōū kolo sagaj, mosō sagaj kegei ta dalamōū be, o kahā ke tiga sele malāmōū ile,

³⁵ tā-bolofei-malā-suluguadi-o kediāmokōū neimōū, o kediage damaleyodei o bibōū nalebōū mei kediāmokōū file idi.

³⁶ Kegeimōū, o ta delei, e hube Josep. Tā-bolofei-malā-suluguadi-o kediā e hu ta tibe Barnabasyodei. Hu kahā sibigebe Dedej Sagidi O. O keme e hutibe Livai. E sabe tq tibi sa Saiprus.

³⁷ O kahā e asōū kolo ta tiga sele malā ile, tā-bolofei-malā-suluguadi-o kediāmokōū nej.

5

Ananaias dilie Safaira dilie Godi ogōū galamōū degele i

¹ O ta delei, e hube Ananaias. E sasajḥā hube Safaira. Diliene dilie asōū kolo ta tiga sele malā i.

² Sele ke malāmōū, ilo keke Ananaiashā yoūū e bi degeleyodema, mogogōū dogogu. E sasajhage ke degeibe kōū tewe. Sele ilo keke mogogōū dogoguomōū, ilo kenōū malā ile, tā-bolofei-malā-suluguadi-o kediāmokōū folo nej.

³ Kegeimōū, Pitahā tobou, Ananaias, nā kageimōū Tamahā ne duledu dabai degeiya? Nā ne asōū kolo tigei sele ilo kelebe noūū mogogōū dogoguo fogōū mōū, nāme Duo Bolofei ogōū galamōū degeli.

⁴ Ne asōū kolobe tiga sele mōū li mei kelegebe, noūū ne asōū kolo. Asōū kolo dowo sele kene noūū ne sele. Kageimōū nā sele ilo ke mogogōū mōū, eimokōū sele olōū fei neliyode tobōū ya? Nā o einōū ogōū gouyo mei, nā Godine ogōū goluyode tobou.

⁵ Ananaias e tā ke dulomōū, tolo fiyei. O sasaj kediā tā uwo ke dulomōū, guē hiyedo degele i.

6 Kegemōu, o gisiai kediā haguasiemōu, ẹ tōu kẹ yukueiye tigama, hebema yamōu wida i.

7 Asọ dihq kamadia sagai kege mei degeimōu, kelege Ananaiasha ẹ sasai hagua felei. Ẹ maḥa tolo i keme ẹ ta tawali mei.

8 Pitaha emokou tobou, na dugu, nele asou kolo dowo sele moube koḥunou fei? Sasai kaha tobou, damaledo, na tobolou be doudayode tobou.

9 Pitaha haba tobou, kageimou, nele Hiye Oha Duo Bolofei ogou gamebeedema ogou ga ilou? Na du, ne ma wida i o kediame haguasie, adikou felegaladido. Haba nane hebema yaleyode tobou.

10 Pitaha ta kẹ tobolou kelegenou ene Pitaha abogou hafei dege kele tolo fiyei. Tolo imou, o gisiai kediā haguasie felegamou dugu, sasai kene tei tilamou duguomou, ẹ tōu kene hebema yamou, ẹ ma widai hafei kele wida i.

11 Kegemou, damaleyodei o sasai kediabou, haba o sasai ilo, ta uwo ke dulo i kediabou olou fei guẹ hiyedo degele i.

Midiho gehe gehe tamā degeimou dugulo i

12 Ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediā o sasai kediā dihle kokou midiho gehe gehe kẹ milou gounou duguomou hiyedo kesigile i. Damaleyodele i kediāne mogo tanou degemou, kefegudi moso, Solomonha mosoyodele idi kokou fologamou kefegulo idi.

13 O sasai damaleyodili mei kediage damaleyodei o sasai kediāmokou hohobolou idiye, kenou si diabou de kefegulo idiyo mei, dia guẹ degele idi.

14 Kenou si o sasai sudo Hiye Okou damaleyodemamou o ebukou damaleyodei kediabou de geleguomou, olou fei sudo degei.

15 Kegei kaha degemou, o sasai kediā do o mouma haguasiemou, a Pitaha ileya kaha feya kẹ fafai tageya dogogule i. Yobe, Pitaha haguba, ẹ taye kaha do o ilo kediāmokou diou guyadomou degele i.

16 O sasai, sa Jerusalem hafei dege tie kediāne do o sasabou, duo kasagaiye tolou i o sasabou de mouma haguasie dogogueimou, olou fei bologuomou bolọ degele i.

Ẹsol o kaha ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediā dogou gumou, didio moso kẹ tou fogou fogou yai

17 Kegemou, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediā dabai degeimou, mogou du daladi hiye obou, ẹ mogo Sadyusi o kediabou de duguomou, gofoou degemou, kona degele i.

18 Gofou degemou, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediāne tou gama, didio degeimou, midiho kasagai degele idi o kediabou de deleigui.

19 Kenou si huliame Hiye Oha ẹsol o taha hagua, didio moso a sougou mou, dioufeji tamakou muguamou tobou,

20 ni ya, Godiha moso kekaimidu fologaba, o sasai kediāmokou fi gehe koumahā midiho koou dugulu koou olou fei hehegie tobou mabeede tobou.

21 Eṣol o kahaḡ kege tobou mōu, diḡ dulo i. SABIYOU MŌU diḡ ya, Godihḡ mosoḡ kekaimidu fologa, o sasaj̄i kediḡmokou yomogou hehegie tobolou i.

Kegemou, mogou du daladi hiye ohḡ e mogo diḡbou de haguasie kefegulo i. Kefeguomou, hiye o kediḡge kansole o kediḡbou, Israel odo odo kediḡbou olou fei haguismou, haguasie kefegulo i. Olou fei kefeguomou, die dabai degedi o kediḡ tobou mōu, didiḡ mosokou yai, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediḡ wou ma haguasiemadamou.

22 Kenou si dabai degedi o kediḡ didiḡ mosokou fologamou dugube, diḡme didiḡ mosodu mei dugu. Mei duguomou, boholou ma haguasiemou, hiye o kediḡmokou kou gue tobou,

23 ei dugube, didiḡ mosoḡ a tefeibe hiligedo tefegu dugu. Adi dia dalaguadi one kou tafalaguamou dugu. Kenou si ei a tefei solo umou dugube, didiḡ o olou feibe mei duguyode tobolou i.

24 Godihḡ mosoḡ dia daladi hiye obou, mogou du dalaguadi hiye obou kediḡ ta ke dulomou, fi hiyedo ma imamou tobou, o kediḡme kage kama fosigelou?

25 Fima imou, o tahaḡ hagua, hiye o kediḡmokou kou gue tobou, duma, o ni didiḡ masai kediḡme kou bou gebe Godihḡ mosoḡ kekaimidu tafalaguali, Godihḡ ta o sasaj̄i kediḡmokou hehegie tobolou iliyode tobou.

26 Ta ke dulomou, Godihḡ mosoḡ dia daladi hiye obou, e dabai degele idi obou kediḡ yamou, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediḡ wou ma haguasiei. Kenou si hiye o kediḡge diḡ ta makolo ili mei. Yobe, diḡ o sasaj̄i kediḡmokou gue degele i, o sasaj̄i kediḡ diḡ igiye wala iye domou.

Ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediḡ kansole kediḡmokou ta tobolou be ta gue degele ili mei

27 Godihḡ mosoḡ dia dalaguadi o kediḡ ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediḡ wou ma haguasie, kansole kediḡ dihiḡle kokou tofou giesama fogou mōu, mogou du daladi hiye ohḡ diḡmokou kou gue tobou,

28 eige nimokou o kahaḡ huya hobou hehegie tobou damabeedema kou kuolou ma i. Kenou si ni ta dulo ili mei, sa Jerusalem kou lebe ni ta keme olou fei kou tefei. Ni eimokou o ke woumou tolo i kahaḡ hebe kasagai ke nelamou degeli kuhe.

29 Kenou si Pitabou diḡ sima kou gue tobou, eige Godihḡ ta kenou sesele, o tahaḡ ta ta sesele meiyode tobou.

30 Nige Yesube hebe fufuguomai kou ikoke degeimou kou tolo iye, kenou si di kou guai o kediḡ Godihḡ e haguagimou hagua gehe degei.

31 Eme Godihḡ malaḡ hebenitou folomou, Godihḡ dobogoḡu delekou dogogumou duwo. Yobe, eme Hiye Ohḡ Dihi, e dimokou a hegieba, di mamou lamou. E Israel o di dogou guo dala, di fi bohou ba, midihḡ kasagai, di milou ga idi ke Godihḡ gebe meiyodeyadamou.

32 Eige Godihḡ degeli olou fei ke kou duguomou kuhe tobolou ili. Duo Bolofei, Godihḡ e ta dulo idi o sasaj̄i kediḡmokou nei, ene ke kou duguomou tobolou dalayode tobou.

Kansole o Gamalielhā tā-bolofej-malā-suluguadi-o kediāmokōu hebe kasagaj ta nedamebeede tobou

³³ Kansole o kediā Pitahā tā ke dulomōu gofōū degemōu, tā-bolofej-malā-suluguadi-o kediāme wouba tofigileyode tobolōu i.

³⁴ Kēnōu si kansole o ta, ɛme Farisi* o, ɛ hūbe Gamaliel, Moseshā kuolōu yo du o. O sasaj olōu fei ɛ hū hebele fogulo idi. O kahā haguāmōu tobou, didiɔ o kediā mosɔ tōu fogōu mulo, mihikōu baha tafalamabeede tobou.

³⁵ Mihikōu muguoumōu, Gamalielhā kansole o ilo kediāmokōu kōu gue tobou, Israel o diāma, nī o kediāmokōu hebe kasagaj nelābabe, nī defeido fimamaba hobōu yode tobou.

³⁶ Nī tewe, sadebe sūdo mei degeli mei, kelege o Teudas ɛ hagua, ɛme hiye o, ɛnōu be hūbōu yode tobou. Kege tobōu mōu, o 400 sagaj kege kediā ɛmokōu damaleyodele i. Kēnōu si o tae ɛ woumōu tolo i. Tolo imōu, o ɛmokōu damaleyodele i kediāne kama fosigei. Dabai ɛ degelamōu degeibe, mōu mei degei.

³⁷ Habage kelege, gamani o kediā o sasaj hū soloūū imōu, Galili o Judas ɛ haguā tobōu mōu, o sasaj kediā ɛ tā dulo sesele i. Diā ɛ sesele ya biyama, gamani o kediā igile mugulamōu degele i. Kēnōu si o kēne o tae woumōu tolo i. O ɛmokōu damaleyodele i o kediāne kama fosigei.

³⁸ Kegei kahā degemōu, ɛ ifi nīmokōu tobolōu kuhe, nī o koūūdiame tōu fogōu ba fogōu imabeedili. Yobe, diā dabai ke degelibe dioūū die fīyenōu degeibabe, dabai kēme ile kasagaj degele.

³⁹ Kēnōu si dabai kēme Godi yoūū tobōu mōu degeli debabe, nīge diāme ta akogulo sagaj mei. Kegeligi, nī Godikōu biya iye.

Gamalielhā tā ke tobōu mōu, kansole o kediā ke dulomōu,

⁴⁰ tā-bolofej-malā-suluguadi-o kediā haguismōu, haguasieimōu, dofōu ye wala i. Dofōu ye wala imamōu, kuolōu mā i, nī Yesuhā hūya ke hehegie tobōu damabeedema, tōu fofōu gueimōu, diā fogōu yai.

⁴¹ Tā-bolofej-malā-suluguadi-o kediā kansole kediā mosɔ ke tōu fogōu fogōu yamōu hohɔ degele i. Yobe, Godihage kōu tawai, diāme Yesuhā dowoye hagi malāba, nelēdo dege tafalagualebe tefeidadei.

⁴² Sawisiei olōu fei, diā Godihā tā hehegile idibe, Godihā mosɔ kekaimidu fologa hehegile idi. Haba ya, o sasaj kediā mosɔ tanōu tanōu yane tā uwo bolofej ke tobōu mōu suluguadi. Diā hehegile idi ta fogōu le ili mei, Yesu ɛme Godihā makai o Kelesuyode tobolōu mōu hehegile idi.

6

Damaleyodei o kediā o olōu fei dioyosi kege maka degei, tā-bolofej-malā-suluguadi-o kediā dogōu gumabadomōu

¹ Kelegebe, Yesuhā dabai degedi o kediāme sūdo degei. Diā olōu feibe o hūti Juda oye, kēnōu si o ilo kelebe Grik tae tobolōu idi, haba ilo kelebe Hibru tae* tobolōu idi. Kegemōu, o Grik tae tobolōu idi o kediage o Hibru

* **5:34 5:34** Farisi hūbe sa hū mei, egei hū ta sɔ degei. Farisi o kediā tawaibe, o tofigie kediame hagua, gehe degele iledade tawale i. * **6:1 6:1** Tā Hibru sagaj, tā Aram sagaj kegei tobolōu idi.

tæ toboloū idi o kediamokoū be dafamoū koū gue toboloū i, nige nalē mei o kediamē koū dogoū gulo idiye, kenoū si ei kwei soboū kediamē nige ta dogoū gulo idiyo mei.

² Kegei kahā degemoū, ta-bolofei-mala-suluguadi-o oloū fei 12 kege kediā Yesuhā dabai degedi o oloū fei haguismoū, haguasieimoū, diamokoū tobou, eibe Godihā ta hehegedi ke fogoū ba, nalē fidi dabai ke degeibabe, doūdo mei.

³ Mogo diama, ni o dioyosi kege ni dala duo kile kama. O koyobe o sasai dihīle kokoū doūdo o, Duo Bolofeihā e tou moū, e tawagai doūdo dala, o kegele i kediamoū nalē fidi dabai ke degemabeedema maka degema.

⁴ Eiyoū ge sawisiēi oloū fei dihō бага toboloū ba, Godihā ta hehegielamoū yode tobou.

⁵ Damaleyodei o sasai kediā ta ke dulomoū, hohoboloū i. O dioyosi kege makamajibe, diā o Stivenbukoū makamaj. Eme nelēdo dege damaleyodei o, Duo Bolofeihā e tou dala. Tabe o Filipboū, o Prokorusboū, o Nikanorboū, o Timonboū, o Parmenasboū, o Nikolasboū. O Nikolas e sabe Antiok. O kemē Juda o meiyē, kenoū si emē Juda o kediā egei dudi o.

⁶ O kediamē damaleyodei o sasai kediā ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediamokoū woū ma youmoū, diā die widiletoū dobogoū dogoguomoū, dihō бага toboloū i, o kediamē nalē file dabai ke degemabadomoū.

⁷ Kegemoū, Godihā tæ sa Jerusalem kilebe oloū fei tefei. Sa ke tie o sasai sudō Yesuhā dabai degedi o degele hobogoū moū, oloū fei sudō degei. Mogoū du daladi o sudō kediamē Godihā ta dulomoū, damaleyodele i.

Juda o kediā o Stiven ta sa i

⁸ O Stiven emē Godihā habagugueguo, nelē neimoū, o sasai dihīle kokoū midihō gehē gehē ke miloū goumoū duguo kesigile i.

⁹ Kenoū si o ilo kediā haguasiemoū, emokoū tæ biya i. O kediamē afu fisimoū dabai degedi ke tou fogoū moū, bologuado dalaguali, diojounoū diesofei egei gehē dudi. O kediamē Juda oye, kenoū si die sa hiyedobe sa Sairiniboū sa Aleksandriaboū. Haba ilo kelebe sa Silisia duo kile sa saboū, haba sa Esia duo kile sa saboū kele tie o.

¹⁰ O kediā Stivenkoū tæ biya imoū, Duo Bolofeihā degeiye, Stiven e tawagai doūdo kahā degeimoū, o kediā eme gabali mei.

¹¹ Kegemoū, diā o ilo kediamokoū amafei wōmogoū moū, nige koū gue toboū mabeedei, eige Stivenhage Mosesboū Godiboū dilie huyafei degelamoū toboū moū dulo iyodemabeede toboloū i.

¹² O ilo kediā ta ke dulomoū, Stivenhā degeli mei ke o sasai kediamokoū ogoū ga toboloū i. Haba odo odoboū, Moseshā kuoloū yo dulo i oboū kediamē ogoū gai ta ke dulomoū, gofoū degemoū, e toloū mamoū, kansole o kediamokoū toloū ya fologai.

¹³ E toloū fologamoū, diā o ilo kele makamamoū, ta sai kokoū ge e degeli mei ke tæ ogoū ganoū toboū mabeedele i. Ta ke dulomoū, o kediā koū gue tobou, sawisiēi oloū fei ei dudibe, o kahage Godihā mosoboū, Moseshā kuoloū taboū kokoū boū basia toboū moū dulo idiyode toboloū i.

14 Damalēdo, eige e sa Nasaret o Yesuhage Godihā moṣo koṽu makomaba, haba Moseshā kuolōu tā dimokōu nei kene igile muguoba, tā gehe ke hehegileyode tobou mōu dulo i.

15 Ogōu gai tā ke tobou mōu, kansole o olōu fei keke duwogua kedia emokōu masele iligi dugube, e midihobe hohō hiyedo, esol o midihō sagai degeimōu dugulo i.

7

Stivenhā kansole o kediamokōu egei tobou

1 Kegemōu, mogōu du daladi hiye ohā Stivenkōu yodu, o kedia tā koṽu tobolōu ilibe de damale, ha gulokou?

2 Stivenhā tobou,* mogo diāma, aye diāma, nī duma. Afu kelege, di kōu guai o Abraham e sa Mesopotemiakōu duwei, sa Harankōu ili mei, you kelegebe, Godi, e hohōbōu e nelebōu hiyedo, e hagua tamā degemamōu,

3 Abrahamkōu kōu gue tobou,
Nā ne sabōu ne hūtibōu de tōu fogōu ba, sa a namokōu hegile kokōu fogōu iyede tobou. *Stat 12:1*

4 Kegemōu, Abrahamhā sa Kaldia* o sasai kedia tōu fogōu mōu, e aye dilie sa Harankōu fogōu yai. Fologa dalaguali, e aye tolo imōu, Godihā haguayede tobōu mōu, e hagua, sa nī dalagua kuokōu felei.

5 Felejimōu, Godihā emokōu asōu kolo ta ka nelī mei, eme asōu kolo meido. Kenōu si Godihā sa koṽume olōu feido emokōu neleyodema makamamōu kōu gue tobou,

A sa koṽume nabōu, ne sosōu bōu, ne habage haguā ilebōu nīmokōu neiba, nī sa kuokōu haguasie tofolōu ileyode tobou. *Stat 17:8*
Abraham eme dihi mei kelege, Godihā tā ke kuhe tobou.

6 Godihā Abrahamkōu be kōu gue tobou,
Ne sosōu, ne habage haguā ile kediamē asōu sabekōu ya dalaguali, fisiba dabai degele ile. Fisiba dabai degele iba, sa obōu kedia diā makomōu iligi, sadebe olōu fei 400 kege mei degele.

7 Kenōu si nī fisiba dabai degele kahā hebe kasagai keme a sa obōu kediamokōu neleyode tobou. Kegeiba, ne habage haguā ile kediamē asōu sa ke tōu fogōu haguasie felegaba, sa kuokōu mā dabai degele ileyode tobou. *Stat 15:13-14*

8 Kegemōu, Godihā Abrahamkōu mogo degedi midihō ta hegieba, nī o sisigo olōu fei kolo diafigima, diame mayoṽu mā biyodema kege makamamabeede tobou. Abrahamhā ke dulomōu, e sasaihā dihi Aisak malā felejimōu, sawisie olōu fei dimayosi kege mei degeimōu, Abrahamhā dihi Aisakhā kolo diafou. Kolo diafōu mōu, habagedo, Aisakhā sasai kahā dihi Jekop mala felei. Malā felejimōu, habage Jekophā sasai diāne dihi olōu fei 12 kege moṽuma felegai. O kediamē di hūti yodo.

* 7:2 7:2 Tā sasado (7:2-53) Stivenhā koṽu tobou keme 'Stat' kuguobōu, 'Kisim Bek' kuguobōu kele dagado nalagai dala. * 7:4 7:4 Sa kahā hū tabe 'Mesopotemia'.

⁹ Kegemōu, di kōu guai o kediā die maḷa Josepkōu kona degemōu, o ilo kediāmokōu sesegu, fisiba dabai degeyadomōu. Sesegumōu, o kediā Josep wolōu, sa Isipkōu yai. Kenōu si Godihā Josep dogōu guo delei.

¹⁰ Godihā dogōu gumōu, Josep e hagi olōu fei mei degei. Godihā emokōu tewe hiyedo nejmōu, e Isip kediā hiye o kebōu de tā koumōu, o kahā emokōu hoho degemōu, makamōumōu, e gamani dabai degeligi, sa Isip kile bimaj olōu fei ke dia daladi.

¹¹ Kegemōu, sa Isipbōu sa Kenanbōu kile hegie hiyedo hagua kogumōu, o sasaj hagi hiyedo degele i. Di kōu guai o kediāne nale olōu fei mei degele i.

¹² Kenōu si o Jekop e sa Isipkōu nale dalayode tobolōu imōu dulomōu, e di kōu guai o kediāmokōu tobōu mōu, dagado yamōu, nale moḷuma haguasiei.

¹³ Haba tage ya fologumōu, Josephā e eye diāmokōu ame Josepyode tobou. Isip o sasaj kediā hiye o kahane Josephā e sosōu diāme dalayodele imōu dulo tawai.

¹⁴ Ke dulomōu, Josephā e aye Jekopbōu, e sosōu ilo kelebōu olōu fei 75 kege kediā haguamabeedemamōu tā tobōu ma dogogu.

¹⁵ Kegemōu, Jekop e sa Isipkōu ile dalali tolo i. E sisigo, di kōu guai o kediāne olōu fei tofigile hobogou.

¹⁶ Tofigile hobogōu mōu, habagedo, di kōu guai o ilo kele tofigiei olōu fei moḷuma haguasiemōu, sa Sekemkōu wida i. Widai sa keme, afudo Abrahamhā o Hamor huṭi kediā sa ke e seleye kōu tiga mōu.

¹⁷ Tā Godihā Abrahamkōu kōu tobou keme damaleḷdo tamā degele hafei degeimōu, kelege di Israel o sasajne sa Isipkōu sūdo degei.

¹⁸ Di Israel o sasaj sūdo degeimōu, sa Isip hiye o ta hagua tofou. Hiye o kahage Josepbe ta tewe mei.

¹⁹ Sa Isip hiye o kahā di kōu guai o kediā ogōu gama, o sasaj makolamōu, dihi diefeji tofigeyadomōu, aye adioḷu kediāmokōu dihi die moḷuma hebesemabeeede tobou.

²⁰ Kelegebe, Moseshā adioḷu hā dihi Moses maḷa felei. Godihā dugube, dihi keme bolofeido. Maḷa felejmōu, e aye dilie dihi ke hebele fileli mei, dilōu dilie mosokōu fofolōu dalali, ogo kamadia kege mei degei.

²¹ Ogo kamadia kege mei degeimōu, dilie dihi ke aikōu dogogu dalamōu, sa Isip hiye o kahā sasaj dihi kahā sulugi dihi ke duguomōu, e mosokōu maḷa ile, fofolōu gi, hiye degei.

²² Moses eme sokōu lōu duwoli, Isip o kediā tawagai ke e olōu fei mōu. Eme tā neleḷdo dege tobōu di o, dabaine neleḷdo dege degedi.

²³ Kege dalali, Moseshā e sadebe olōu fei 40 kege mei degeimōu, e yoḷū e o Israel o kediāmokōu ileyodema i.

²⁴ E ilemōu dugube, Isip o tahā Israel o ta woumōu duguomōu, e yogohā dowoye Isip o ke woumōu tolo i.

²⁵ E tawaiibe, e mogo diage Godihā degeiye e diā dogōu guloyode tawale iliyade tawaiye, kenōu si diā ta tawale ili mei.

²⁶ Tiei sabiyomōu, ẹ iligi dugube, Israel o bolou ta biya imōu dugu. Duguomōu, biyolu ke akogulamōu tobou, nelebe eye maḷa. Kagemōu nele nolou sie makolo iya? de yodu.

²⁷ Kenōu si o ẹ yogo walamōu degeli kaḷa Moses ka filamōu tobou, Naṃe o koyoha makaiye, hiye o degemamōu, ei ta souya?

²⁸ Na i Isip o wei saḷa kenōu tefele, na әне kege walamōu degeli? *Kisim Bek 2:14*

²⁹ Mosesḷa ta ke dulomōu, kama folo ile, sa ta o Midiankōu delei. Dalali, ẹ saḷa hulomōu, o dihi bolou kege moḷu.

³⁰ Kegemōu, Moses ẹ dalali, sadebe 40 kege mei degeimōu, ilemōu, sa hebe mei miḷinōu sa, bitou Sainai hafej dege dala kokou ge, ẹsol o taḷa emokou tama degeimōu dugu. Ẹ tafalali dugube, hebe huyadefej taḷa goya ke olou fej dou wobolou imōu, ẹsol o kaḷa dou i kaḷa duo kile tafalamōu dugu.

³¹ Ẹ ke degeli ke duguomōu, fi hiyedo maj. Ẹ ile, hafej dege dugulamōu degeimōu, Hiye Oḷa kou gue tobou mou du,

³² Aṃe ne kou guai o kedia Godi. Damaledo, aṃe Abrahamḷa Godi, Aisakḷa Godi, Jekophḷa Godi. *Kisim Bek 3:6*

Mosesḷa ta ke dulomōu, guḷ degemōu dio koulugi kokou ta maseli mei.

³³ Kegemōu, Hiye Oḷa emokou haba tobou,

Na ne tamaka tigiga. Yobe, sa na tafala koḷume ma sanou.

³⁴ A dugulube, Isip o kediaḷe ma Israel o saḷa makolo imōu dugulu. A ma o saḷa kedia gosolo uwo dula kaḷa degemōu, a dia dogou gulamōu migile dala kuḷe. Kegei degemōu, na sa Isipkou iyede tobou. *Kisim Bek 3:5, 7-8, 10*

³⁵ O keme Moses. Afu ẹ mogo dia eme tobekou muguomōu kou gue yodulo i,

Naṃe o koyoha makaiye, hiye o degemamōu, ei ta souya? *Kisim Bek 2:14a*

Moses ẹme Godiḷa hiye o degeba, Israel o kedia mamouyede tobou. Ẹsol o hebe douye wobolou kodu tama degeimōu dugu kelege Godiḷa emokou kege tobou.

³⁶ Kege tobou mou, ẹ fogou hagua, Israel o saḷa sosogou, sa Isip tou fogou fogou haguasiei. Ẹ o saḷa kedia diḷile kokou midihou geḷe geḷe ke milou goumou duguomōu kesigile ibe, ẹ sa Isipbou, dawala Wej Degeibou,* haba hebe mei miḷinōu sabou kokou ẹ midihou geḷe geḷe milou gamou sulugi, sadebe olou fej 40 kege mei degei.

³⁷ O keme Moses. Ẹ Israel o kediaḷemokou kou gue tobou, Godiḷa o ta makalebe, ẹ ni o habage haguale ta makale. O keme nebe anou tefei, habage-degele-duguo-tobou di-o degeleyodei. *Lo 18:15*

³⁸ Di kou guai o kedia hebe mei miḷinōu sa kokou dalaguali, Mosesḷa bitou Sainaikou felei. Foloumōu, ẹsol o ta kaḷa Godiḷa ta emokou hehegie tobou. Ta kenou be ẹ di kou guai o kediaḷemokou ne hehegie tobou. Haba dimokou ne tobolou dala kuḷe. Ta keme ta mei degele mei, yoḷu kegenou dalale.

* 7:36 7:36 To dawala kaḷa hu tabe Fefe Su.

39 Kēnōu si di kōu guai o kediage Moseshā t̄abe ta dulo ili mei. Diā ę tobekōu muguomōu, sa Isipkōu bohōlōu mā ile sagaj degele i.

40 Diā o Aronkōu * kōu gue tobolōu i,

O Moses, sa Isipkōu ge di wōu ma haguei keme kagelou? Eige ta tawaiyo mei. Kegei kaha, n̄a ei godi ilo kele milōu gamaba, ei sosogōu ba iyede tobolōu i. *Kisim Bek 32:1*

41 Kelege, diā ogōu gai godi ta wai bulumakou dihi s̄a dege igiye milōu mamōu, gali sile nelēmōu, die ogōu gai godi kaha h̄u hebele foguo, hohōbolōu i.

42 Kēnōu si, Godihā diā tobekōu mugumōu, diage asōbōu uguobōu kuidihōbōu kokōu nōu dihō bagā tobolōu mōu, die dabai kēnōu degele idi. Habage-degele-duguo-tobōu di-o kedīa k̄e tobolōu idi k̄e die kuguo kokōu kōu gue nalaj dala,

Israel o diāma, n̄ime hebe mei mih̄inōu sa kokōu sulugualibe, sadebe olōu feibe 40 kege kelege, n̄i wai sipsipbōu, gali ilo kelebōu de woma sidibe, n̄i amokōu sima nele idi? Kegeli mei, n̄i amokōu sima nele idiyo mei.

43 Nj ogōu gai godi Molekhā falai mosō k̄e hebema suluguadi. Ogōu gai godi Refanhā kuidihō figisa k̄ene n̄i hebema suluguadi. Damalēdo, n̄i ogōu gai godi figisa k̄e milōu gamamōu, yubu sugulo fiyamōu, dihō bagā tobolōu idi. Kegei kaha degemōu, ę n̄i igiseiba, n̄i n̄iōu n̄i sa tōu fogōu fogōu ile, asōu sa Babilon figi ilokōu dalaleyode tobou. *Amos 5:25-27*

44 Afudo, di kōu guai o kedīa hebe mei mih̄inōu sa kokōu deleibe, diā Godihā falai mosō k̄eme diābōu de delei. Falai mosō k̄eme Godihā kuolōu t̄a dala kaha mosō. O kedīa mosō k̄e togolo ibe, Godihā Moseskōu tobōu mōu du sagaj kēnōu tefelemōu togolo i. Damalēdo, Godihā Moseskōu hegimōu dugu sagaj kēnōu tefele togolo i.

45 Diā Godihā falai mosō k̄e togoma, die sisigō diāmokōu n̄emōu haguasiligi, o Josuahā di kōu guai o kedīa sosogōu mōu, diā falai mosō k̄e hebema haguasiei. Godihā ho o kōu le afu deleigui k̄e igiseimōu, diā sa koŋu malāmōu, falai mosō k̄ebōu de malā haguasie felegai. Felegomōu, falai mosō k̄e kōu le kegenōu dalali, Devithā haguā hiye o degei.

46 Devitbe Godihā habaguguegu dala. Ę Jekophā Godihā mosō ta togoloyodema dihō bagā tobou.

47 Kēnōu si Devit ę Godihā mosō k̄e ta tegeli mei, ę dihi Solomonhā tegei.

48 Kēnōu si Damalēdo Godi eme mosō oe tegei kodu daladiyo mei. Kegei keme habage-degele-duguo-tobōu di-o kahage kōu gue tobou,

49 Hiye Ohā kōu gue tobou, hebenibe ę duwodi sa. A kuokōu duwoli, n̄i wolōu daladi. Sa sibigekōu be ę abogōu muguo tofogōu duwo. Kegei kaha n̄ige mā mosō kagei k̄e tagalamōu? Ame kilija misiholo duwolo?

50 Bi olōu fei keme ę mayōunōu milōu gaiyode tobou. *Aisaia 66:1-2*

* 7:40 7:40 Aronbe Moseshā ę eye.

⁵¹ Stivenhā kansole o kediāmokōu haba tobou, nīme dulo idiyo mei o. Nīme asōu sa o sã degei, nī kihiyōube tefegai dala. Nīme Godikōu damaleyodele ili mei o sã degei, nī fine totōu degele inōu. Nīme nīou nī kōu guai o kediā degedi sagai kenōu tefeli, Duo Bolofejihā tā dulo idiyo mei.

⁵² Nī kōu guai o kediage habage-degele-duguo-tobōu di-o olōu fei kediame makolo idi. Damaledo, Midihō Doudo kenōu Degedi O hagua-leyodele imōu, nī kōu guai o kediā diā wala imōu tofigile idi. Habage, e hagumōu ne, nīge ɛme ho o kediāmokōu sesegumōu, wala imōu tolo i.

⁵³ Godihā kuolōu tā keme esol o kediā nīmokōu kōu nejiye, kenōu si nīge tā keme ta dulo sesele idiyo meiyode tobou.

O kediā Stiven igiye wala imōu tolo i

⁵⁴ Kansole o kediā Stivenhā tā kē dulomōu, gofoŋu hiyedo degemōu, me tiliga i.

⁵⁵ Kenōu si Stiven e Duo Bolofejihā tōu mōu, agudiletōu daladugube, Godihā hohō hebenitōu dalamōu dugu. E dugube, Yesube Godihā dobogoŋu delekōu tafalamōu dugu.

⁵⁶ E kē duguomōu tobou, nī duguma. Hebeni a soŋugou dalamōu, O Kediā Dihi ɛme Godihā dobogoŋu delekōu tafalamōu a duguluyode tobou.

⁵⁷ O kediage Stivenhā tā kē tobōu mōu dulomōu, hiligedo tige fuamōu, die kihiyōu tefele ima, ɛmokōu fōukua yamōu, e tolōu mā i.

⁵⁸ Diā e tolōu mōu wolōu, sa kahā figikōu yamōu, igiye wala i. E tā sai o kediā die yukuei sasado kē digima, o gisiai ta, e hūbe Sol, diā Solhā tafala hafei kokōu yukuei kē dogogule i.

⁵⁹ Igiye wala imōu, e kōu gue diho bagā tobou, Hiye O Yesu, nage mā fi moŋuyedei.

⁶⁰ E yubu sugulo fiya duwoli, neledo dege tobou, Hiye O, midihō kasagai koŋu milolōu ili kahā hebe keme, nage diāmokōu hobōu nedayede tobou mamōu, e kuhe tolo i.

8

¹ O Solhā Stiven wala ibe dōdoyode tawai.

Sol ɛme damaleyodei o sasaj makodi o

Sawisiei, o kediā Stiven wala i kelegebe, sa Jerusalem tie o kediā damaleyodele i o sasaj kediā yomogōu makomōu i. Makomōu imōu, damaleyodele i kediā kama fosige ya, sa Judiabōu sa Samariabōu keleya kē ya deleigui. O tā-bolofej-malā-suluguadi-o kediānōu si fosigili mei, sa Jerusalemkōu kile deleigui.

² Hagi kē duguomōu, egei dudi o ilo kediā Stiven tei widamamōu, e sihou hiyedo gosolo i.

³ Kenōu si Solhāne damaleyodei o sasaj makolamōu ile, die moso tanōu tanōu folo gisigima ile, didiq degedi.

Sa Judiabou, sa Samariabou keleya ke, ta-bolofej-mala-suluguadi-o kedia Yesuha degei kaha ta ke hehegiemou suluguei

(Ta Hiye 8:4-12:25)

O kedia ta uwo bolofej ke Samariakou tobolou i

4 O sasaj kama fosigei kedia sa sa olou fej yai. Yamou, ta uwo bolofej ke o sasaj kediāmokou tobou mou suluguei.

5 O Filip ene sa Samariakou ilemou, sa kaha duo kile sa ta ile felei. Folomou, e Godiha makai o Kelesuha degei ke hehegiemou siei.

6 Hehegiemou sulugi, midihō gehe gehe kene milou goumou, o sasaj kedia duguomou, e ta tobou mou be diage kihyōu dogoguo, defeido dulo idi.

7 Yobe, Filipha duo kasagaiye tolou i o sudone duo kasagai igiseimou, gou guama fosigeimou dugulo idi. O sudo abogojubou dobogojubou kasagai degele i kene bologuomou, bolō degele imou dugulo idi.

8 Sa ke tie o kedia kegei ke duguomou, hohō hiyedo degele i.

9 Sa kelebe o ta delei, e huβe Saimon. Eme hou milou gadi o. Afudo kege milou gamou iligi, kegenou delei. Sa Samaria o sasaj kedia ke duguomou be, fi hiyedo ma idi. E yojusie hiye degemou,

10 hou kege milou goumou, o huβou obou, o huβou mei obou kedia e ta dulomou tobou mou iligi, Godiha nele, di Nele Hiyedoyodele idi keme o kojubou de dala kuhyode tobolou i.

11 Damaledo, o kedia e ta defeido dulo idi. Yobe, afudo hou kegenou milou goumou duguo kesigile idi kaha degeimou.

12 Kenou si Filipha haguamou, ta uwo bolofej ke tobou mou, o sasaj kedia e ta kenou dulo i. Filipha Godiha dia wolou dalaleyodema, Yesu Kelesuha huya ke tobou mou, o kediabou haba sasaj kediabou de damaleyodele imamou, fafeleya tofolou i.

13 Saimon ene damaleyodemamou, fafeleya tofou. E Filipbou de sulugi, Filipha midihō gehe gehe sudo milou goumou duguomou e fi hiyedo maj.

14 Kegemou, ta-bolofej-mala-suluguadi-o kedia sa Jerusalemkou dalaguali dube, sa Samaria o sasaj kediame Godiha ta dulomou damaleyodele iliyodeimou dulomou, Pitabou Jonbou tobou mou, dilie o sasaj kediāmokou yai.

15 Dilie ya fologamou, Godiha Duo Bolofeha sa Samaria o sasaj kedia tou yadomou dihō baga tobolou i.

16 Yobe, Duo Bolofehage o sasaj kediame ta tou li mei delei kaha. Dia fafeleya tofolou ibe, Hiye O Yesuha huya kenou fafeleya tofolou i.

17 Kegemou, Pitabou Jonbou dilie dihō baga tobou mamou, o sasaj kediāmokou dobogou dogogumou, Duo Bolofeha dia tou mou i.

18 Kegemou, Saimonha dilie dobogou dogogumou, Duo Bolofeha o sasaj olou fej tolou hobogou mou duguomou, e sele ta diliemokou mala haguamou tobou,

19 nele dedej̄ ke ʔmokoū ne n̄ma. Kegeiba, ʔne o takoū dobogoū dogoguba, o k̄ene Duo Bolofej̄hā toloū yode tobou.

20 Kenoū si Pitahā koū gue tobou, name n̄e seleboū de makoloyodei. Nage Godihā soloū do n̄edi k̄eme seleye mamoūdiyade tawai, kenoū si k̄eme seleye mōudi bi meido.

21 Godihā dih̄ile kokoū be n̄e fībe doūdo mei kahā degemoū, ele dabai koū degelibe, naboū degele mei.

22 Nā fī bohouloū ba, n̄e midih̄o kasagaī ke toū fogoū ba, Hiye Okoū dih̄o бага̄ toboū basi, ʔ n̄e fimaj̄ kasagaī ke gebe meiyodele sagaī.

23 Ā kege toboloū kahā yobe ʔge name kona degeimoū duguluyodei. N̄e midih̄o kasagaī kahage name didīo degei sagaī kenoū tefei dalamoū duguluyode tobou.

24 Saimonhā tobou, nele Hiye Ohā ʔ habagugueguyadeba dih̄o бага̄ toboū ma, nele tobou kahage ʔmokoū hagua koguye domoū.

25 Kegemoū, dilie egei toboloū iligi, Hiye Ohā degeimoū dugu ke hehegie toboloū i. Toboloū imamoū, sa Jerusalemkoū bohouloū mā haguasiei. Haguasiligi, tā uwo bolofej̄ ke sa Samaria duo kileya ke toboū moū haguasiei.

Filiphā tā uwo bolofej̄ ke sa Itiopia o ta kokoū hehegie tobou

26 Kegemoū, Hiye Ohā ʔsol o tahā Filipkoū koū gue tobou, nā koū le toū fogoū ba doloū gi, sa Gasakoū yadi a, sa Jerusalemkoū ge hebe mei mih̄inoū sa duoya ke idi kokoū folo.

27 Filiphā tā ke dulomoū iligi, ali duo kelege sa Itiopia o ta gelegu. O k̄eme gamani o, sa Itiopia dia daladi sasaj̄ Kandasih̄a gamani hiye o, gamani sele oloū fei ke dia daladi. O k̄eme sa Jerusalemkoū hagua, dih̄o бага̄ toboū mamoū, bohouloū mā imoū dugu.

28 Sa Itiopia o kahā ʔ sabekoū bohouloū mā ibe, kaloū wai hosye gisigama idiya ke i. ʔ tagetoū duwoli, kuguo habage-degele-duguo-toboū di-o Aisaiahā nalaj̄ ke husoloū duwei.

29 O ke imoū duguomoū Duo Bolofej̄hā Filipkoū tobou, nā ileba, kaloū ke hafej̄ dege iyedei.

30 Filiphā tā ke dulomoū, foūkua ile hafej̄ degemoū dube, o k̄eme habage-degele-duguo-toboū di-o Aisaiahā kuguo nalaj̄ ke husoūmoū dulomoū, ʔ koū gue yodu, tā nā husoloū kahā sibigebe nā de tawali?

31 O kahā tobou, o tae ʔmokoū toboū ho fogoū babe, sibigebe ʔ ta tawale meiyodei. Filipkoū haba tobou, nā kaloū tagetoū fele duwoba da imebeede tobou.

32 Kuguo o kahā husoloū k̄eme koū gue nalaj̄ dala,

ʔme wai sipsip walamoū malaj̄ imoū degedi sagaī kenoū tefei, ʔ ta talj̄ mei. Haba wai sipsip dihi, oe ʔ towe kagimoū ne, ʔ ta tādiyo mei ke sagainoū tefei.

33 O kediā ʔ maboū sagaī dege tā sa ibe, tā doūdo tā sali mei. Haba ʔme ʔ sosoū boū mei o kahā degemoū, oe ʔ sosoū diā degele idi kahā tā ta susulo

tobolou sagai mei, oe e wala imou tolo i. Eme sa sibige kuokou be ta dala mei.

Aisaia 53:7-8

³⁴ Kegemou, kuguo nalai ke huso umamou, hiye o kahage Filipkou yodu, mogoya, habage-degele-duguo-tobou di-o kahage koyoha degei ke tobolou mou nalai? Haba, e yofu degei ke nalai, ha o tae degei ke nalai? de yodu.

³⁵ Kege yodumou, Filipha emokou kuguo kaha ta kokou ge yomogou hehegie tobou mou iligi, Yesuha degei ta uwo bolofei ke olou fei tobou.

³⁶⁻³⁷ O bolou kedilie kalou ya ke iligi, to ta dugumou, sa Itiopia o kahage Filipkou tobou, to kou dugu. Na a de fafeleya degele? de yodu.

³⁸ Kegemou, e kalou mala siadi o kokou kalou dogoguyede tobou. Dogogumou, dilie talekou mulomou, Filipha eme fafeleya degei.

³⁹ To ke tou fogou fologoumou, kelegenou Hiye Oha e Duo Bolofeiha Filip mala fogou imou, ege Filip haba ta duguli mei. E hoho degemou, kalou ya ke fogou i.

⁴⁰ Filip yofu dugube, eme sa Asdotkou tafalamou dugu. Ile, sa sa olou fei keleya ke sieibe, e ta uwo bolofei Yesuha degei kaha ta ke tobou mou iligi, sa Sisariakou felei.

9

Solha fi bohou

(Dabai 22:4-16, 26:9-18)

¹ Kelegebe, o Solha gofou do degemou, Hiye Oha dabai degedi o sasai olou fei woma mei degeleyode tobou di. Kegei kaha degemou, e o mogou du daladi hiye okou ilemou,

² kou gue tobou, a sa Damaskuskou ile, sa ke tie o sasai, midihou gehe ke sesele ili ke dugubabe, didio tou ma haguaba, sa Jerusalem kuokou ge ta saleyodei. Na tawale ta kaha kuguo ilo kele nalagama, amokou neiba, a mouma ile, Juda o, egei moso dia dalaguadi o kediamokou neiba, diane a degele ke tawale ile.

³ Solha kuguo olou fei ke mouma, sa Jerusalem tou fogou, sa Damaskuskou fogou i. Iligi, sa Damaskus hafei degeimou, hoho ta agudiletou ge toto migilemou, e silemai.

⁴ Silemoumou, e mihikou fiamou tilali, ta uwo ta kou gue tobou mou du, Sol, Sol, na kageimou a makouya?

⁵ E yodu, Hiye O, name koyo? Kege yodumou, Hiye Oha, ame Yesu, na anou makodiyode tobou.

⁶ Kenou si na haguaba, sa Damaskuskou folouba, o taha na degele ke tobolou yode tobou.

⁷ O Solbou de yolu kedia kesigiemou, ta tali mei. Ta uwo ke kou dulo iye, kenou si o ke tolu kaha tou be ta dugulo ili mei.

⁸ Tali mei tafalaguamou, Sol e hagua, dihoo kusiamou dugube, dugulo sagai kegei duguli mei. Kegeimou, e mogo dia e dobogou tolou, sa Damaskuskou fologai.

⁹ Dihō du dege deleibe, sawisiei kamadia kege delei. E nale nali mei, haba huejine ta nali mei.

¹⁰ O ta, Hiye Ohā dabai degedi o, e huḅe Ananaias, eme sa Damaskus tie o. E diho bohōlōu māḡōu dube, Hiye Ohā e hu Ananaias de soloḡu haguḡōumōu du. Dulomōu e tobou, Hiye O, ame dala kuhe.

¹¹ Hiye Ohā emokōu tobou, nā haguḡama ileba, a e huḅe A Douḡo ke ile, o Judashā mosokōu foloba, nā o kediamokōu be sa Tarsus o Solbe kōu le de dala? de yodu. O keme kōu bōu gebe diho baḡa tobolōu dala.

¹² O kahā e diho du degei ke kegenōu dalali, diho bohōlōu māḡōu dugube, o ta, e huḅe Ananaias hagua felejimōu dugu. O Ananaiashā emokōu haguamōu, e haba duguyadomōu e dihoḡōu dobogōḡu dogogumōu dugu.

¹³ Kegemōu, Ananaiashā sima tobou, Hiye O, a o sūdo kedia Solhā ne o sasaj sa Jerusalem tie kediamokōu midihō kasagaj milōu gamōu hiyedo makodi ke tobolōu imōu du.

¹⁴ Eme mogōu du dalaguadi hiye o kedia tobōu mōu hagua, o sasaj ne hu hebele fogudi kedia olōu fej tōu ma ile, didiḡ masaleyode tobou.

¹⁵ Keḡōu si Hiye Ohā Ananaiaskōu be nā iyede tobou. Age Solbe mā dabai degeyadomōu kōu makai. E ileba, sa ta o sasajbōu, die hiye o olōu fejbōu, Israel o sasajbōu kediamokōu mā huya ke egei tobōu mōu siale.

¹⁶ Mā dowoye e hagi gehe gehe ke dugulo ke age emokōu kōu hehegie tobolōu yodei.

¹⁷ Kegemōu, Ananaiashā ile, moso Solhā duwo kokōu folomōu, e dobogōḡu Solkōu dogogumōu tobou, mā mogo Sol, Hiye O Yesu, nā alikōu gelegu kahā tobōu mōu a kuhe hagulu, ne diho haba bolō degeiba duguba, Duo Bolofejihā nā tōu yadomōu yode tobou.

¹⁸ Kege tobōu mōu, kelegenōu miye gebe sagaj kahā dogoma deleigui ke gugusomōu, Sol e diho bologuḡumōu bolō degeimōu, e haguḡama ile, fafeleya tofou.

¹⁹ Fafeleya tofou mei degemōu, e nale nāma nele degei.

Solhā sa Damaskuskōu tā uwo bolofei ke hehegie tobou

Kegemōu, Sol e sa Damaskuskōu huyadefej deleibe, Hiye Ohā dabai degedi o kediabōu de delei.

²⁰ E kele dalali, Juda o kedia egei moso tanōu tanōu ya Yesube Godihā Dihiyode tobōu mōu siei.

²¹ Sa ke tie o sasaj kedia e tā ke dulo kesigiemōu, dioḡunōu kōu gue tobolōu i, o koḡume Yesuhā hu hebele fogulo idi o sasaj makodi oyodele i. Sa Jerusalemkōu kōu kegema fogōu hagua, haba kōu le o sasaj kegele i kediane didiḡ tōu ma sa Jerusalemkōu ile, mogōu du dalaguadi hiye o kediamokōu seseguba, tā salamōu degeli sagajyode tobolōu i.

²² Keḡōu si Sol e neleḅe hiye degeligi, Yesu eme Godihā makai o Kelesuyodema tamādo hehegie tobōu mōu, Juda o, sa Damaskus tie kedia dulo kesigiemōu, ta tā ili mei.

Juda o kedia gofoꞑu degele imou, Sol e kama fou

²³ Sol ɛme sa Damaskuskou hiyedo dalali kelege, Juda o kedia kefequomou, e wouba tolo ileyodema doususulo i.

²⁴ Kenou si Solha o kedia degelamou degele ili ke du. Sa Damaskus kekai adi tanou tanou kokou be, oe agalibou huliamebou ama dalaguadiyode tobolou imou du.

²⁵ Kenou si huliame ta kelege, e dabai degedi o kedia e kekai tagetou wolou fologamou, tigi moso tegei kodu sagiemou, tinou tou fofou guemou mulgi, mihikou mulq kogu.

Sol e sa Jerusalemkou ile delei

²⁶ Kegemou, Sol e sa Jerusalemkou ile folomou, damaleyodei o sasaj kedia gelegulamou degeimou, o sasaj kediage wa, ɛme Yesuha dabai degedi o degeli meiyade tawalemou, guɛ degele i.

²⁷ Kenou si o Barnabasha e wolou mou, ta-bolofej-mala-suluguadi-o kediamokou i. O kaha o kediamokou susulo toboube, Solbe Hiye O ali duo dugumou, Hiye Ohu emokou tobou mou, e sa Damaskuskou felei. Folomou guɛ degeli mei, e Yesuha huya ke egei tobou mou sieiyode tobou.

²⁸ Kegemou, Sol e o kediabou de dalali, sa Jerusalem keleya ke siei. E ta guɛ degeli mei, Hiye Ohu huya ke egei tobou mou siei.

²⁹ Juda o ilo kelebe Grik tatenou tobolou idi. E o kediabou de tae biyadi, kenou si o kedia e walamou degele i.

³⁰ E mogo dia ta ke dulomou, dia e wolou mugua, sa Sisariakou fologa emokou tobou mou, e sa Tarsuskou fogou i.

³¹ Kegemou, damaleyodele i o kedia sa Judiabou, sa Galilibou, sa Samariabou kile bologuado dalaguadi. Oe ta makodiyo mei, die damaleyodei neledo dege dalaguadi. Hiye Ohu hayedu dalaguamou, Duo Bolofejha dedej sasagiemou, o sasaj sudo ebele damaleyodemamou, olou fei sudo degei.

Pitaha o Ainias bologuomou bolq degei

³² Pita e sa sa keleya ke sulugi, sa ta Lidakou ne folomou, Godiha o sasaj sa kele tie kediabou de delei.

³³ Sa kokou o ta, e hu Ainias, ɛme dobogoꞑubou abogoꞑubou olou fei tofigiei dalamou dugu. O keme haguale sagaj mei dalali, sadebe olou feibe dimayosi kege mei degei.

³⁴ Pitaha o kokou tobou, Ainias, name Yesu Kelesuha bologuomou bolq degeli kuhe. Na haguaba, ne tiadi bimaj ke bologuayede tobou mou, kelegenou o kaha haguai.

³⁵ Sa Lida o sasajibou, imi sa Saron o sasajibou kedia o ke bolq degeimou duguomou, fi bohoulou mou, Hiye Okou damaleyodele i.

Pitaha sasaj Tabita kou tolo i ke haguagimou gehɛ degei

³⁶ Sa Jopakou Yesuha dabai degedi sasaj ta delei, e huɛbe Tabita, Grik taege Dorkasyodele idi. Sasaj kahage o sasaj kediamokou midihq bolofej kenou milou gamou, haba bi mei o sasaj kediane dogou gudi.

³⁷ Sawisie i ta kelege, e do duguomou, tolo i. Tolo imou, e mogo dia e tou ke bigimamou, fou gou moso kotou mala fologa dogogulo i.

³⁸ Sa Jopabe sa Lida hafei dege dala kaha degemou, Yesuha dabai degedi o kedia Pitabe sa Lidakou dalayodeimou dulomou, die o bolou ta tobou mou ya fologamou, Pitakou na sa Jopakou totodo iyede tobou.

³⁹ Kegemou, Pita e o bolou kediliebou de i. Yolugi, mosokou fologoumou, dilie e wolou, fou gou moso kotou fologai. Fologoumou, kuei sasai kedia kefeguo, e silema gosolo i. Sasai kaha gehe dalali, yukuei gofou gai ke mojuma, Pitakou hehegiemou gosolo i.

⁴⁰ Yukuei ke hehegile imou, Pitaha sasai kedia tobou mou, mihikou mugua hobogou mou, e yubu sugulo fiya duwoli, diho бага tobou mou iligi, sasai tei kokou midihog degemou tobou, Tabita, na haguayede tobou mou, sasai kaha diho kusiamou, e duguomou, hagua biyei.

⁴¹ E sasai kaha dobogou tolou haguagimou, hagua tefelei. Hagua tafalamou, e Godiha o sasai bou, kuei sasai bou olou fei kedia haguismou, fologoumou, e Tabita tei gehe degei ke hegimou dugulo i.

⁴² Pitaha ke degei ta ke sa Jopa tie o sasai olou fei dulo tefemou, o sasai sudu Hiye Okou damaleyodele i.

⁴³ E sa Jopakou hiyedo deleibe, o gali kolo dabai degedi o, e hu Saimonbou de delei.

10

Esol o taha Korniliuskou tama degemou tobou

¹ Sa Sisaria tie o ta, e hu be Kornilius, eme sa Itali ami o kedia dia daladi o.*

² Ebou e sosou bou diame olou fei egei dulomou, Godiha hayedu dalaguadi o sasai. Ege Juda o sasai bibou mei kedia dogou gudi. Godikou ne diho бага tobou di.

³ Sawisie i ta kelege, habi 3 klok sagai kege, e diho boholou mamou tamado dugube, Godiha esol o taha folomou kou gue tobou, Kornilius deimou du.

⁴ E ke dulomou, gue hiyedo degemou yodu, Hiye O, na kageimou amokou tama degeiya?

Kegemou, esol o kaha emokou kou gue tobou, na Godikou diho бага tobou dibou, haba bi mei o kedi amokou bi nedibou keme Godiha ta totou degeli mei, e hohog degediyode tobou.

⁵ I fi na o ilo kele tobou ba, sa Jopakou ile, o ta, e hu be Saimon, e hu tabe Pitayodele idi ke tobou ba, namokou haguayedei.

⁶ Pita eme o ta, e hu be Saimonbou de dala, gali kolo dabai degedi o kaha mosokou. Moso keme to dawala ko kokou duwoyode tobou.

⁷ Kegemou, esol o kaha Korniliuskou ta ke tobou ma fogou imou, Korniliusha e dabai degedi o boloubou, haba ami o tabou de haguissai. Ami o kene egei dudi o, Korniliusbou de daladi.

* 10:1 10:1 E ami o olou feibe 100 kege dia delei.

8 O kamadia kedia haguasieimou, e diamokou e dugu ke olou fei tobou mamou, ni sa Jopakou imabeede tobou mou, fogou yai.

Pitahā diho bohoulou mā dugu

9 O Korniliusha tobou mou yai kedia yolugi ali tiasigei. Sabiyomou yolugi, agali duo sa Jopa hafei degeimou be, Pita eme moso tagetou * diho бага tobou lamou felei.

10 E duwoli, hegie degemou, nale nale sagai degei. O tae nale you sili kelege, e diho bohoulou mā dugube,

11 agudio a soloumai. Yukuei ye sagai degei ke migimou dugube, ti bolou bolou kaha tolou mou tou fofou gue, mihikou migimou dugu.

12 Yukuei ye kodu gali sudo dalamou dugu, wai sagai bou, sabi sagai bou, siobou sudo dalaguamou dugu.

13 E ke maseligi, ta uwo ta kou gue tobou mou du, Pita, na haguaba, gali kou woma nayedeimou du.

14 Kenou si Pitaha tobou, Hiye O, a gali koume nale meido. Gali kuolou mai dalamou be a ta nadiyo mei. Ne dihle kokou gali kou noubabe kasagaiyode tobou.

15 Ta uwo kaha emokou haba tage kou gue tobou, gali Godiha nayede tobou keme hobou kasagaiyode tobou dayede tobou mou du.

16 Yukuei ye kaha kamadia kege tama degemamou, kelegenou bohoulou mā, agudiletou mala foloumou dugu.

17 Kegemou, Pita e youtu dugu kaha sibigebe kage domou fi hiyedo mā duwomou, o Korniliusha tobou mou haguasie o kedia haguasiligi, omokou Saimonha mosobe kilija duwo de yodugamou haguasiligi, moso adikou felegai.

18 Felegamou tafalaguali kou gue haguisa tobou, o Saimon, e hu tabe Pita, o keme kou le de dala?

19 Pita e youtu dugu kenou fimā duwomou, Duo Bolofeha emokou tobou, na du, o kamadia kege na ka haguasiliyodei.

20 Na haguama muloba, o kediabou de i. Na hobou fi hiyedo mađa. Diame a tobou mou, haguasieiyode tobou.

21 Kegemou, Pitaha mulo, o kedia duguo tobou, o ni dugulamou kolube, a kuhe. Nime kadegeimou haguasieiya?

22 O kedia tobou, eibe ami o kedia dia daladi o Korniliusha tobou mou, haguasili. Eme doudo o, Godiha hayedu daladi. Juda o olou fei kediame eme o bolodoyode tobolou idi. Kegemou, e tobou mou, ei kuhe haguasili. Yobe, Godiha esol o taha name e mosokou ileba, egei tobou ba ege duyede tobou.

23 Pitaha ta ke dulomou tobou, ni kou le tiamabeedei. Tiei sabiyomou, haguā, o kediabou de i. O ilo, damaleyodei o sa Jopa tie o kediame yai.

Pita e ile, Korniliusha mosokou felei

* 10:9 10:9 Die mosobe meleyabou mei, mou bo degeinou.

24 Pitaboū diā yolugi, ali tanoū tiasigemoū, sa Sisariakoū fologai. Kelegebe, Kornilius eme yoŋū e sosoū boū, e mogodo diaboū oloū fei kedia koū haguismoū, e mosokoū kefeguo baha duwoguamoū, Pita kuhe felei.

25 Pitaboū diā mosodu falamoū degeimoū, Korniliusha mulomoū, Pitaha e abogoŋū hafei dege yubu sugulo fiyamoū duwei.

26 Kenoū si Pitaha e dobogoŋū toloū haguagemoū, na haguayedei. Ane sa sibige onoū yode tobou.

27 Dilie ta komoū mosodu fologamoū, Pitaha dugube, o sasai sudo kefeguo duwoguamoū dugu.

28 Kegemoū, Pitaha o sasai kediamokoū tobou, Juda o eibe sa ta oboū de geleguo duwolobe kuoloū hiyedo keme nioū koū tewe. Mosesha eimokoū be, ni sa ta o kediamge gelegudamabeedema kuoloū dogogu. Kenoū si Godiha amokoū hegibe, sa ta o kediamge Godiha dihile kokoū ta kasagayodema, diaboū gelegulo ke ta kuoloū dogogudayede tobou.

29 Kegei kaha, ni amokoū haguayede toboube, a dulomoū hagulu kuhe. A dafali mei. Haba a nimokoū yodulube, kageimoū ni a haguayede tobolou?

30 Kegemoū, Korniliusha tobou, sawisie 4 kege you mei degele dalamoū kelege, habi 3 klok nebe koū gueimoū, a ma mosokoū duwoli, diho baga tobou. A diho baga toboloū duwoli dugube, o ta toto haguamoū, amokoū midihge dege tafalamoū dugube, e yukueibe fo degei hohge hiyedo dugu.

31 Esol o kaha amokoū koū gue tobou, Kornilius, Godihage na diho baga tobou dibe koū du. Haba na o sasai bi mei kediamokoū biboū seleboū negi kene e koū tewe.

32 Kegemoū, na o ilo kele tobou ba, sa Jopakoū ile, o Saimon, e hu tabe Pitayodele idi ke tobou ba, haguayedei. O keme o gali kolo dabai degedi o Saimonha mosokoū dala, moso to dawala ko kokoū duwo ke.

33 Esol o kaha ta ke tobou moū, kelegenoū a o ilo kele totodo tobou moū yai, na tobou ba haguayadomoū. Ei name haguei kaha bolofeyodili kuhe. Ifibe ei oloū fei haguasie, Godiha dihile kuokoū kefeguo duwogua kuhe, Hiye Ohā namokoū tobou ke na eimokoū hehegie tobou ba, ei oloū fei dulamoū.

Pitaha Korniliusha moso kokoū ge egei tobou

34 Kegemoū, Pitaha koū gue tobou, damaledo, ifibe a tawali, Godiha sa sibige o sasai dibe esofei esofei dei mei, oloū fei tefelenoū do dugulu.

35 Sa sa o sasai koyoha Godiha hayedu dalali, midihge doudo kenoū miloū moū be, o keme Godihage tobekoū mugudiyo mei, o kokoū hohge hiyedo degedi.

36 Ta, Godiha Israel o sasai eimokoū nei keme ni koū tewe. Ta uwo bolofei keme koū gue, Yesu Kelesube o sasai oloū fei di Hiye O. E degeiye, di Godiboū de mogo tanoū degei.

37 Sa Israel kokoū tama degemoū ibe ni koū tewe. Keme sa Galilikoū ge yomogube, Jonha fafeleya tofoū mabeedei kelege yomogou.

38 Godihā sa Nasaret o Yesu emokōu Duo Bolofejibōu, nele hiyedobōu de nelēmōu, ebōu de dalamōu, e sa sa olōu fei sulugi, midihō bolofej milōu gamōu, o sasaj Tamahā tōu mōu suluguadi kedia olōu fei bologuomōu, bolō degele i.

39 Eibe e sa Judabōu sa Jerusalembōu kokōu ge e milōu ga sumōu dugu ke hehegie tobolōu idi. Eme o kedia hebe fufuguomaitōu dogoguomōu, ikeke degele imōu tolo i.

40 Kenōu si sawisie kamadia kege mei degeimōu, Godihā e haba haguagimōu, e gehe dege haguama ilemōu, o sasaj dihile kokōu sumōu dugulo i.

41 E tamā degeibe, e Juda o olōu fei kedia mokōu tamā degeli mei. E Godihā makai o eimokōu nōu tamā degei. E widaikōu ge haguama hagua felemōu, eibōu de duwoli, nalebōu huejibōu de nalā duwei.

42 E eimokōu be o sasaj kedia mokōu egei tobolōu ba, haba Godihā eme o sasaj tofigili meibōu tofigieibōu olōu fei kedia tā sai fidi oyodema makamajiyode tobōu mabeede tobou.

43 Habage-degele-duguo-tobōu di-o olōu fei kedia e habage degele ke kōu gue tobolōu idi, o sasaj olōu feibe e huya ke damaleyodeibasi, die midihō kasagaj milōu gadi keme Godihā gebe meiyodele.

Duo Bolofejihā sa ta o kedia tolōu hobogou

44 Pitahā egei ke tobolōu dalamōu, o sasaj tā ke dulo ili ke Duo Bolofejihā tolōu hobogou.

45 Juda o damaleyodele i, Pitabōu de haguasiei kedia ke duguo ke-sigiemōu tobolōu i, Godihā e Duo Bolofej tobōu mōu migimōu, sa ta o sasaj kedia mokōu ne solōu do nelijiyode tobolōu i.

46 Kege tobolōu i kahā yobe kōu gue, sa ta o sasaj kedia me tā gehe gehe tāe tobolōu mōu, Godihā hū hebele foguo tobolōu imōu dulo i kahā degemōu. Pitahā ke dulomōu, kōu gue tobou,

47 Godihā eimokōu be Duo Bolofej kōu nej sagaj kenōu tefei, ege sa ta kedia mokōu ne nelij kuhe. Kegei kahā degemōu, o sasaj kedia huejilikōu fafeleya tofōlōu keme obe akogulo sagaj meiyode tobou.

48 Pitahā haba o sasaj kedia mokōu, nī Yesu Kelesuhā huya ke fafeleya tofōu mabeede tobou. Fafeleya tofōu mamōu, diā Pitakōu diabōu de huyadefej dalayede tobolōu i.

11

Pitahā sa Jerusalemkōu bohōlōu mā ile folomōu, sa ta kokōu tamā degei kahā tā ke susu

1 Tā-bolofej-malā-suluguadi-obōu, damaleyodele i o sa Judiakōu dalaguabōu olōu fei kedia sa ta tie o sasaj kedia Godihā tā dulo iliyodeimōu dulo i.

2 Kegemōu, Pita e sa Jerusalemkōu ile foloumōu, Juda o damaleyodei o, kolo diafigidi o kedia ge emokōu gofōu dege tobolōu i.

³ Gofō^u dege kōu gue tobolōu i, nāme kageimōu o kolo diafigidiyo mei o kediā mosōkōu folo duwoli, o kediābōu de nalē nādiya?

⁴ Kegemōu, Pitahā midihō ɛmōkōu tamā degei kē olōu feji susulo tobolōu gi,

⁵ ǎ sa Jopakōu diho bagā tobolōu dalali, diho bohōlōu māmōu, ǎ yukuei ye sagai degei kē migimōu dugube, ti bolōu bolōu kahā tolōu mōu tōu fofōu gue, ǎ dalakōu migimōu dugu.

⁶ ǎ defejido tawalamōu dugube, yukuei ye kodube gali sūdo dalamōu dugu. Dabai wai sagai^{bōu}, fia wai sagai^{bōu}, sabi sagai^{bōu}, siobōu sūdo dalaguamōu dugu.

⁷ ǎ kē masele dalali, tā uwo ta kōu gue tobōu mōu du, Pita, nā haguāba gali kō^u woma nāyedeimōu du.

⁸ Kēnōu si ǎ tobou, Hiye O, ǎ gali kō^ume nalē meido. Gali kuolōu maji dalamōu be, ǎ ta nādiyo mei. Nē dihile kokōu gali kō^u nq̄babe kasagaiyode tobou.

⁹ Tā uwo kahā hebenitōu ge haba tage kōu gue tobou, gali bolōdo Godihā nāyede tobou kēme hobōu kasagaiyode tobōu dayede tobōu mōu du.

¹⁰ Yukuei ye kahā kamadia kege tamā degemamōu, haba bimaji kē bohōlōu mā, agudiletōu malā foloumōu dugu.

¹¹ Kegemōu kelegenōu, o kamadia kege ta sa Sisaria o tahā tobōu mōu haguasiei kediā mosō ǎ dala kokōu felegai.

¹² Felegoumōu, Duo Bolofejihā ǎmōkōu kōu gue tobou, nā o kediābōu de ilebe, fi hiyedo mādayedei. Kege tobōu mōu, ǎ i. Damaleyodei o olōu feji walajyosi kege kō^udiāne ǎbōu de yolugi, o kahā mosōkōu fologai.

¹³ Fologoumōu, o kahā eimokōu toboube, ɛsol o tahā ɛ mosōkōu tamā degema, ɛmōkōu kōu gue tobou, nā o ilo kele tobōu ba, sa Jopakōu ya, o Saimon, ɛ hū tabe Pitayodele idi kē tobōu ba, haguayede tobou kē tobōu mōu dulo i.

¹⁴ Nā o kahā egei tobolōu kē dubabe, Godihā nābōu nē sosōu bōu olōu feji kege mamolo^uyode tobou.

¹⁵ ɛ ǎmōkōu kege tobōu ma mei degeimōu, ǎ egei tobolōu gi, Duo Bolofejihā o kediāmokōu migimōu dugu. Diāmokōu migine, afu dimokōu migi sagai kēnōu tefele migi.

¹⁶ ǎ kē duguomōu, Hiye Ohā kōu gue kōu tobou kē tawai, Jonhage o sasabe huejikōu fafeleya degedi. Kēnōu si nīme Duo Bolofejihā fafeleya degeleyodei kē tawai.

¹⁷ Dibe Hiye O Yesu Kelesukōu damaleyodeimōu, Godihā ɛ Duo Bolofejī dimokōu solōu do nej. Nebe kēnōu tefei, ɛ o sasaj kediāmokōu ne solōu do nej. Kegei kahā degemōu, age Godihā dabai kēme ta akogulo sagai meiyode tobou.

¹⁸ Juda o damaleyodei kediā Pitahā tā kē dulomōu, tābōu meiyode tobolōu i. Diā Godihā hūnōu hebele foguomōu tobolōu iligi, ifi Godihā sa ta o sasaj kediāne fi bohōlōu ba, fi gehe kē malā iyadomōu dogōu guluyode tobolōu i.

Sa Antiok o sasaj kediq Kristen degei

19 Stiven wala imou tolo i kelege, Yesukou damaleyodei o sasaj ilo kediane makolo imou, o ilo kele kama fosigei. Kama fosige ya, ilo kele sa Fonisiakou youmou, ilo kele to tibi sa Saipruskou youmou, ilo kele sa Antiokkou youmou dei. O sasaj olou fei kediq Yesuha degei ta keme Juda o kediamokou nou hehegie tobolou i.

20 Kenou si o ilo kelebe, to tibi sa Saiprusbou sa Sairinibou kele tie o kediq sa Antiokkou ya fologa, Hiye O Yesuha degei ta uwo bolofei ke Grik ta tobou di o sasaj kediamokou ne tobolou i.

21 Hehegie tobolou deleigueibe, Hiye Oha dedei ke o kediabou de dalamou, o sasaj sudo fi bohoulou mou, Hiye Okou damaleyodele i.

22 Damaleyodei o, sa Jerusalem tie kediq sa Antiokkou ge degeli ke dulomou, o Barnabas tobou mou, e sa Antiokkou i.

23 E ile folomou dugube, Godiha habaguguei midihq ke duguomou, e hohq hiyedo degei. E hohq hiyedo degemou diamokou Hiye Oha ta defeido sesemabeedema dedei sasagiei.

24 Barnabas eme o bolqdo, Duo Bolofeiha tou dalali, nelqdo dege damaleyodei o. O sasaj sudo kediane Hiye Okou damaleyodema haguasiei.

25 Kegemou, Barnabas e sa Tarsuskou o Sol ka i.

26 E Sol duguomou, sa Antiokkou wolou haguei. Sadebe tanou ta dilie damaleyodei o sasaj kediabou de dalali, Hiye Oha ta ke o sasaj sudo kediamokou hehegie tobolou i. Hu Kristen keme sa Antiokkou ge yoma hu tile i.

27 Kelege, habage-degele-duguo-tobou di-o ilo kele sa Jerusalem tou fogou mou, sa Antiokkou haguasie felegai.

28 Die o ta e hube Agabus, e Duo Bolofeiha neleya ke tafalali, sa sa olou feibe hegie hiyedo tama degeleyode tobou. Habage, Sisar Klodiusha sa sa dia delei kelege, hegie hiyedo ke damaledo kuhe tama degei.

29 Yesuha dabai degedi o sasaj kediage Agabusha ta ke dulomou, ta doususuma, sele dia dala sagai ke kefema, damaleyodele i o sasaj, sa Judiakou dalagua kediamokou nelamou degele i.

30 Sele kefema, Barnabasbou Solbou diliemokou nejmou, dilie mala ya, damaleyodei o sasaj wolou daladi o kediamokou nei.

12

Herothq Jems woumou tolo imou, haba Pita didiq mugu

1 Kelege, hiye o Herothq damaleyodei o sasaj ilo kele makomou i.

2 E o ilo kele tobou mou, aweki me bolou kaha Jems walamou tolo i. Jems Ben Jonha e eye.

3 Juda o kediq e ke degei kokou hohq degele imou duguomou, e haba Pitane tou, didiq mugulamou. O mola mei ou sidi sawisiei hiye kelege e ke degei.

4 E Pita tolou mou, wolou ile, didiq muguomou, ami hiye okou e ami o olou fei 16 kege Pita dia dalaguamabeedei, dosou dia dosou dia kegega

degemōu ileba, Gabama I Sawisie^{*} tolōu kelege, Herothā Pita telemāba, o dihile kokōu tā salamōu degei.

⁵ Kegemōu, ami o kediage Pitabe didiō mosōkōu dalamōu dia deleigui. Kenōu si damaleyodei o sasaj kedia Godihā Pita dogōu guyedema hiyedo diho bagā tobolōu i.

Ēsol o tahā Pita dogōu gumōu, didiō mosō tōu fogōu fogōu i

⁶ Kegemōu, sawisie Herothā Pita tā saleyodema maka degeibe idiba kege domōu. Huliā kahage ami o ta ilokōu haba ta ilokōu dema, Pita eme mogōu du tiei. Eme tigi neleđo bolōuye tigei, haba ami o ilo kelene adikōu dia deleigui.

⁷ Kelegenōu, Hiye Ohā ēsol o tahā didiō mosō kodu totonōu tamā degeimōu, hohō hiyedo hohōgu. Pita tilamōu ēsol o kahā ē figikōu kuguo tiliguamōu, nā toto haguayede tobōu mōu, tigi neleđo, ē dobogōu tigei ke kusiana, mihikōu fiyasigei.

⁸ Ēsol o kahā emokōu nē yukueibōu nē tamakabōu kayede tobou. Pita ē kenōu tefele degeimōu, ēsol o kahā haba tobou, nē yukuei sasado ke kaba, ā sesele haguayedei.

⁹ Kege tobōu mōu, Pitahā didiō mosō ē tiei ke tōu fogōu, ēsol o ke sesele i. Kenōu si ege ēsol o kahā ke degelibe damaleđade tawali mei, ege wa, tieimi duguluyade tawai.

¹⁰ Dilie ya, ami o bolōu adikōu tafalaguamōu dohōu gōu fogōu yamōu, haba ami o ilo kelene dohōu gue yolugi, kekai adi neleđo dege tefei kokōu fologai. A ke soloūmā muguamōu be sa hiyekōu yadi. Dilie kodu tafalaguali dugube, a ke yoūnōu soloūmōmōu dilie telema, tamākōu muguai. Aba huyadefei yamōu, kelegenōu ēsol o kahā Pita toto tōu fogōu fogōu i.

¹¹ Kegemōu, Pitahā ise kēme damaleđade tawai. Herotbōu Juda obōu kedia ā bōu basia makolamōu degeimōu, Hiye Ohā ē ēsol o tobōu mōu hagua, ā kuhe dogōu guludade tawai.

¹² Ē damaleđade tawalemōu, Mariahā mosōkōu i. Sasaj kēme Jonhā ē adiōu. Jon ē hū tabe Mak. O sasaj sūdo sasaj kahā mosōkōu kefeguomōu, diho bagā tobolōu duwegui.

¹³ Pitahā ile falamōu, mosō adikōu koga tafalamōu, dabai degedi sasaj ta, ē hū Rodahā a tefei sōu lāmōu hagui.

¹⁴ Kenōu si ē Pitahā tā uwo ke dulo tawalemōu, hohō hiyedo degeiye, kenōu si a tefei sōu li mei, toto bohōlōu mā mosōdu folomōu, Pitabe hagua fele, adikōu tafalayode tobou.

^{*} **12:4 12:4** *Gabama I Sawisie*, 'Pasoba' tā kahā sibigebe kōu gue: Afu Godihā sa Isip sisigo wolo ke woumōu tofigeimōu, ē Israel sisigo kedianōu si ta weli mei, mōu gabama i. Kegei degemōu, ē tobou, nā *Gabama I Sawisie* kahā dowo ke nale kefema nā demabeede tobou. Kege tobōu mōu, Israel o kedia sa Isip tōu fogōu, die sabekōu fogōu kogolo yai (Kisim Bek 12:1-42).

15 O sasaj̄ kediage emokoū be, gulokou, nā fī totoū dege toboloū yode toboloū i. Kenoū si e damaledo damale, Pitahā tafalayode toboū moū be, haba diage name Pitahā e esol* duguyode toboloū i.

16 Kenoū si Pita e adikoū koganoū dalamoū, diā a tefei soloꞑumoū dugube, damaledo e tafalamoū duguo kesigile i.

17 Ē dobogoꞑuye tadamabadomoū akoguomoū, diamokoū, Hiye Oh̄a degeiye, e didiq̄ degei kē toū fogou kē susulo toboū mamoū, nige Jemsboū, damaleyodei o sasaj̄ ilo diamokoū boū, ā nimokoū toboloū kē toboū mabeede tobou. Ē kege toboū mamoū, sa ta fogoū i.

18 Sabiyomoū, ami o kediā dugube, Pitabe mei degeimoū, diā ke-sigiemoū, guē hiyedo degemoū, dioꞑusie Pitabe kagelou? de yoduga i.

19 Pita didiq̄ mosokoū meiyode toboloū imoū dulomoū, Herothā ē ami o kediā toboū moū ya, Pita ka sulugueiye, kenoū si dugulo ili mei kahā degemoū, Herothā ē ami o, Pita diā deleigui kediā kefemamoū yodugoumoū, Pitabe diā dugulo ili meiyode toboloū imoū, ē gofoꞑū hiyedo degemoū, ami o kediāme wouba tofigileyode tobou. Kege toboū ma, sa Judiā toū fogoū, sa Sisariakoū fogoū ile tefelei.

Herot ē tolo i

20 Hiye o Herothā sa Tair o sasaj̄boū, sa Saidon o sasaj̄boū kediamokoū gofoꞑū hiyedo degeimoū, o kediā kefemamoū, ē dugu yai. Yobe, o sasaj̄ kediāme asoū kolo mei. Ē asoū kolo kokoū noū nalē malā idi kahā degemoū. Ya fologamoū, ē tiadi mosodu dabai degedi o Blastusboū tā doususumamoū, Herot emokoū ya, nā ei soloū do degeba, gofoꞑū degeli kē fogoū yede toboloū i.

21 Kegemoū, sawisiē yoꞑū koū makai kelege, Herothā yoꞑū ē yukuei bolodo kē kama, yoꞑū duwodi bolodo kotoū duwoli, o kediamokoū tā hiyedo tobou.

22 O sasaj̄ kediā ē tā toboloū kē dulomoū, hiligedo koū gue toboloū i, koꞑume obe toboū yo mei, godi tāhā toboloū yode toboloū i.

23 Herothā tā kē dulomoū, Godihā hū hebele foguli mei. Kegeimoū, kelegenoū Hiye Oh̄a esol o tāhā ē woumoū, do hiyedo emokoū hagua kogoumoū, diabeye ē duledu nalā iligi tolo i.

24 Kenoū si Godihā tābe nelēdo degemoū, sa sa oloū fēi tefele siei.

25 Kegemoū, Barnabasboū Solboū dilie sa Jerusalemkoū sele kē nelē fogou. Dilie sa Antiokkoū bohouloū mā yalamoū be, o Jon Makboū de woloū yai.

Polhā sa sa sudo keleya kē Yesuhā degei kahā tā kē hehegiemoū siei

(Tā Hiye 13:1-21:14)

* 12:15 12:15 Esol keme Godihā esol mei. Afudo Juda o ilo kediage esol sagaj̄ o tanoū tanoū dogoū guo suluguadi kediā midihobe o sasaj̄ midihq̄ sagaj̄yode tawale idi.

13

Damaleyodei o kedia Barnabasbou Solbou dilie Godiha dabai degemabadomou makamqi

¹ Sa Antiokkou, damaleyodele ili o sasai kedia dalagua kilebe habage-degele-duguo-tobou di-obou, Godiha ta hehegiedi obou ilo kelene deleigui. O kegei tabe o Barnabas. Tabe o Simeon, e hu tabe Niger.* Tabe o Lusius, o keme sa Sairini tie o. O ta e hu be Manain, o keme gamani hiye o Herotha e mogo. Haba o ta eme Sol.

² Damaleyodei o kedia Hiye Ohu dabai degelemou, nale nala iyo mei kelege, Duo Bolofeha o kedi mokou kou gue tobou, ni Barnabasou Solbou dilie ma dabai, a dilie degemabeedei ke degele ke maka degemabeede tobou.

³ Ta ke dulomou, o kedia nale nali mei diho бага tobolou iligi, dili mokou dobogou dogoguamamou, nele Godiha ta tolou fogou imabeede tobolou i.

Barnabas dilie Sol dilie ta uwo bolofei ke to tibi sa Saipruskou tobolou i

⁴ Duo Bolofeha tobou mou, dilie sa Selusiakou yai. Sa Selusia tou fogou mou, mosoleye to tibi sa Saipruskou yai.

⁵ Yolugi, dilie sa Salamiskou fologi. Fologamou, Juda o kedia egei moso tanou tanou ya Godiha ta hehegiemou sulugui. Jon Mak ene dilie dogou guo siei.

⁶ Dilie to tibi sa Saiprus kileya ke olou fei tefele hehegiemou suluguali, sa Pafoskou fologamou, Juda o ta, e hu be Barjisas e duwomou dugulo i. Eme hou milou gadi o, ogou gai egei ke tobou di.

⁷ E gamani hiye o tabou de daladi. Hiye o kaha e hu be Sergius Paulus, fi gofou judo degei o. O kaha Barnabasbou Solbou de haguamabeede tobou, Godiha ta dulo sagai degemou.

⁸ Hou milou gadi o, Grik ta ege Elimasyodele idi, ege dilie dabai degeli ke akogulamou degei, gamani hiye o keme Yesukou damaleyodeiba dugulobe dafamou.

⁹ Kenou si Sol, e hu tabe Pol, eme Duo Bolofeha tou mou, Elimaskou maselemou tobou,

¹⁰ Name Tamaha dihi. Name midihog bolofei ke dafadi o. Ogou gadi midihobou, midihog kasagibou olou fei kegele i keme ne duledu amama dala. Na Hiye Ohu a doudo ke gulai degelamou degedi midihog keme ta tou fogolou sagai mei?

¹¹ Na du. Ifi Hiye Ohu dobogou uye na wouba, ne diho du degele. Sawisie huyadefei tiamou ilebe, na aso ta dugulo meiyode tobou. Polha kege tobou mou, kelegenou, mabi hulia degei kaha Elimasha diho gogumou, e diho du degeimou e dobogou tolou ile o ta ka siei.

¹² Gamani hiye o kaha ke degei ke duguomou e damaleyodei. Yobe, Polbou Barnabasbou dilie Hiye O Yesuha degei ta ke hehegie tobou mou dulo kesigi kaha degemou.

* 13:1 13:1 Niger - O dosogo degeiyodele idi.

Barnabasou Polbou dilie sa Pisidia duo kodu sa hiye Antiokkou egei tobolou i

¹³ Polbou dia sa Pafos tou fogou mou, mosoleye sa Pamfilia duo kodu sa hiye Pergakou ya fologai. Kenou si Jon Makbe dilie tou fogou mou, haba sa Jerusalemkou bohoulou ma i.

¹⁴ Dilie sa Perga tou fogou mou, sa Pisidia duo kodu sa hiye Antiokkou ya fologai. Misiholo duwodi sawisie kelege dilie Juda kedia egei mosodu fologa duweguei.

¹⁵ Dilie duwoguamou, o ilo kedia Mosesha kuolou tabou, habage-degele-duguo-tobou di-o kedia tabou de husolou imou dulo i. Husolou imamou, egei moso dia daladi o kedia o ta tobou mou, diliemokou kou gue tobou, mogo dilie, nele eimokou dedei sasagile ta ta dalababe, tobou mabeedei.

¹⁶ Kegemou, Polha haguamou, dobogouye tadamabadomou akoguomou tobou, Israel obou, haba sa ta o, Godiha hayedu dalaguadi obou, ni olou fei duma.

¹⁷ Israel o sasai ei Godiha ei kou guai o kedia me makamoumou, youtu e sosou degei. Dia die sa tou fogou mou, sa Isipkou fogou ya dalaguadi, Godiha degeiye dia sudo degeimou, Godiha youtu e neleyenou sosogou bohoulou ma haguei.

¹⁸ Hebe mei mihinou sa kokou suluguamou be, Godiha die midihq kasagai milolou ke duguomou hagi dege deleibe, sadebe olou fei 40 sagai kege mei degei.

¹⁹ Sa Kenankou be, Godiha tobou mou, dia obiyei olou fei dioyosi kege woma mei degemamou, sa keme Godiha Israel o sasai kediamokou nei, die sa degeyadomou.

²⁰ Kegemou iligi, sadebe olou feibe 450 sagai kege mei degei. Kegemou, Godiha die ta sai fidi o tanou tanou makamamou hagulugi, habage-degele-duguo-tobou di-o Samuel kuhe haguq tofou.

²¹ Samuelbe Godiha dabai degedi o dalamou, dia hiye o ta mou lamou yodumou, Godiha o ta makamai, e hu be Sol. O kaha hiye o degema dia deleibe, sadebe olou fei 40 kege delei. O keme Kisha dihi, Benjaminha huti.

²² Kenou si habage Godiha Sol igile muguomou, e Devit die hiye o maka degei. Maka degemou, kou gue tobou,

A dugube, Jesiha dihi Devit eme ma fimaiya ke dabai degeimou dugu. Ege a tagali sagai kenou seseleyode tobou. *1 Samuel 13:14; Buk Song 89:20*

²³ Godiha youtu kou tobou sagai kenou tefelemou, e Devitha huti o Yesu Israel o sasai eimokou nei, ei* mamouyadomou.

²⁴ Yesu e dabai yomogou li mei kelege, Jonha Israel o eimokou tobou, ni fi bohoulou, fafeleya tofou mabeedei.

²⁵ Jonha e dabai degedi ke fogou lamou kelege, e o kediamokou kou gue yodu, nige ame koyoyode tawale iya? Ame o ni baha duwogua ke mei. Kenou si ni duma, habage o ta haguale. O kaha tamaka kai keme age ta tegile sagai mei, ame o bolq mei kaha degemou.

* 13:23 13:23 Na Dabai 13:26 dugu.

26 Mogo diama, Abrahamha huti obou, sa ta o, Godiha hayedu dalaguadibou, ni olou fei duma. Godiha o sasai mamolo uyode tobou ta keme dimokou tobou. Ta keme ifi dibou de dala.

27 Jerusalem o sasai bou, die hiye o olou fei bou kediage Yesube defei ta tawale ili mei. Misiholo duwodi sawisie olou fei be dia Godiha ta kou dulo idiye, kenou si dia ta tawale idiyo mei. Dia Yesube wouba tolo ileyodei kelege, ta habage-degele-duguo-tobou di-o kedia kou tobolou i sagai kenou tefeleda damaledo tama degei.

28 Dia Yesu ta samamou dugube, e midihog kasagai miloube ta dugulo ili meiy, kenou si diage eme wouba tolo ileyodema Pailatkou sesegulo i.

29 Habage-degele-duguo-tobou di-o kedia oe emokou degele kou tobolou i sagai ke olou fei tefeleda degemamou, dia Yesu hebe fufuguomaitou delei ke mala migilemou wida i.

30 Kenou si eme Godiha haba haguagimou, gehe degei.

31 E gehe dege haguama ilemou, o sasai, sa Galilikou ge e sesele ya sa Jerusalemkou fologai kediakou suda tama degagai. Kou bou gebe, o sasai kediam Juda o eimokou Yesuha hagua gehe degei ke hehegiemou suluguadiyode tobou.

32 Godiha ei kou guai o kediakou tobou keme ta uwo bolofei ele nimokou tobolou kuhe.

33 I fi die sisigo ei dihle ta keme damaledo tama degei. Godiha Yesu haguagimou, gehe degei dala. Keme Die Fedi Kuguo ta hiye 2 kokou kou gue nalai dala,

Name mayou ma Dihi. Ifibe ame ne Aye degei.

Buk Song 2:7

34 Godiha Yesu tei haguagimou gehe degei kaha, e widaikou ta tabale mei kene kuguokou nalai dala,

A ni hiye o Devitkou midihog bolofei hegileyodei keme a nimokou ne hehegile. Damaledo, nige mayou tobou sagai kenou tefeleda tama degeiba dugulo ile.

Aisaia 55:3

35 Haba Godiha kuguokou ta ta kou gue nalai dala,

Na no ni ne biyodema makai o bolodo keme widaimikou be ta tabale mei.

Buk Song 16:10

36 Di tewe, hiye o Devit eme sa sibige kuokou Godiha ta sesele iligi tolo i. Tolo imou, o ilo kelege yo ni e kou guai o wida idi kokou nou wida imou tabale fiyei.

37 Kenou si Godiha haguagimou, gehe degei o eme ta tabali mei.

38 Mogo diama, kegei kaha ele ni tawayadomou tobolou be, Yesuha hagua, midihog kasagai, ni milou ga idi keme gebe meiyodelamou haguei ke tobolou kuhe.

39 Nime Mosesh kuolou ta seselebe tefei mei kaha, Godihage nime doudo o sasaiyode tobolou mei. O sasai koyoha Yesukou nou damaleyodeibasi, eme Godiha dihle kokou doudo o degele.

40 Kegei kaha degemou, niou tawaibou, habage-degele-duguo-tobou di-o kedia tobou ke nimokou tama degeiye. Kou gue nalai dala,

41 Susuga tobou di o nĵime makouba nĵou duguo kesigile ile. Nĵi dalagua kile a degele keme nĵi ta damaleýodele ile mei. Haba o taha nĵimokou tobou bane, nĵi ta damaleýodele ile mei. *Habakuk 1:5*

42 Polha ta ke tobou mamou, Barnabas dilie egei moso tou fogou fogou yala degeimou, o kedia tobou, nele misiholo duwodi sawisieie ta kamaha haba haguasieba, ta kegei ke hehegiemabeedele i.

43 Dia olou fei egei moso tou fogou youmou, Juda obou, die egei dudi obou sudo kedia dilie sesele yai. Sesele youmou, dilie o sasai kedia mokou egei tobou mou yolugi, kou gue tobolou i, Godiha habaguguei keme nĵbou de dalabanou suluguamabeedei.

44 Kegemou, misiholo duwodi sawisieie ta kaha ge sa ke tie o sasai sudo Hiye Oha ta du yai.

45 Juda o kedia o sasai sudo kefegulo i ke duguomou, kona degemou, Polha tobolou ke huyafei degelamou susuga tobolou i.

46 Kenou si Pol dilie Barnabas dilie gue degele ili mei, die ta simamou tobou, ele Godiha ta Juda o sasai nĵimokou bukou tobolou sagaiye, kenou si nĵi dafamamou, nĵou degeiye, fi gehe ke molo tibe ta tefei mei kaha, ele nĵi tou fogou ileba, sa ta o sasai kedia mokou hehegielamou.

47 Yobe, Hiye Oha elemokou kou gue tobou, Age name sa ta o sasai kedia mokou hoho sagai degeyadomou makamai. Kegeiba, na sa sa olou fei ma dabai degemou suba, sa sa o sasai kedia me mayou mamolou uyode tobou. *Aisaia 49:6*

48 Kegemou, sa ta o sasai kedia Polha kege tobou mou dulomou hohobolou i. Hohobolou mou, Hiye Oha ta keme bolofeidoyodele i. Kegeimou, o sasai olou fei, Godiha tofousogo tofousogo tofolou yodema makamai kedia me damaleýodele i.

49 Hiye Oha ta keme sa kokou olou fei tefei.

50 Kenou si Juda o kedia degeiye, hubou sasai, Juda kedia egei dulo idibou, sa ke dia dalaguadi obou kedia Polbou Barnabasbou diliemokou gofou degeimou, sa ke tie o sasai olou fei kedia ne gofou degemou dilie hele mugulo i.

51 Hele mugumou, dilie fogou yalamou be, dilie abogou ukou duotele dala ke igile filei, sa ke tie o sasai kedia dio u die midihog kasagai ke tawamabadomou. Duotele ke igile filamou, dilie sa Antiok tou fogou mou, sa Aikoniamkou fogou yai.

52 Kenou si Yesuha dabai degele idi o sasai, sa Antiok tie kedia me Duo Bolofeiha tou mou, hohobolou idi.

14

Barnasbou Polbou dilie sa Aikoniamkou egei tobolou i

1 Sa Aikoniamkou fologamou, Polbou Barnasbou dilie nebe dilou degei sagai kenou tefele, Juda o sasai kedia egei mosodu fologa, egei tobolou i. Dilie ta bolodo ke tobolou imou Juda o sasai bou, Grik o sasai bou sudo kedia dulomou damaleýodele i.

² Kēnōu si Juda o ilo kediage egei ke dulomōu be, ta damaleyodele ili mei, gofoꞑunōu degele i. Diā degeiye, sa ta o kediāne Yesukōu damaleyodele i o sasaj kediāmokōu gofoꞑu degele i.

³ Polbōu Barnabasbōu dilie sa Aikoniamkōu hiyedo dalaguali, damaleyodele i o sasaj kediāmokōu egei tobolōu ta guę degele ili mei. Hiye Ohā habaguguei kahā tā ke hehegiemōu iligi, Hiye Ohā neleya ke midihō gehe gehe o sasaj kediā dihile kokōu milōu gōmōu duguomōu kesigile i. Kegei kahā degemōu, Hiye Ohāge tā dilie tobolōu ili keme damaledo kuhe hehegiedi.

⁴ Kēnōu si sa ke tie o kediā dioꞑusie filemōu, ilo kediāme Juda o kediābōu de fi tanōu degele i. Haba ilo kediāme Pol dilie Barnabas diliebōu de fi tanōu degele i.

⁵ Fj tanōu degele ili mei, Juda o ilobōu, sa ta o ilobōu, haba die hiye obōu diage diliebe makoma, igiye wouba tofigileyodele i.

Barnabasbōu Polbōu dilie sa Likonia duo kodu egei tobōu mōu suluguei

⁶ Dilie walamōu degele ili tā uwo ke dulomōu, dilie kama fosige ya, sa Likoniakōu fologai. Fologamōu, sa kahā duo kile suluguali, sa Listrabōu, sa Derbebōu, sa huyadefejbōu kileya ke suluguei.

⁷ Dilie sa kileya tā uwo bolofej ke tobōu mōu suluguei.

⁸ Sa Listra kelebe o ta delei. O keme ibigidio tofigiei. E adiōu hā kegei kuhe malā felej, ta siadiyo mei.

⁹ E Polhā hehegili ke dulo duwomōu, Polhā emokōu masele dugube, eme yoꞑu e damaleyodei kahā bolofej degele sagaj dugu.

¹⁰ Polhā ke duguomōu, hiligedo tobou, nā haguayedeimōu, o kahā foguo folo tofoguō mōu tofōu tofōu siei.

¹¹ Kegemōu, o sasaj sūdo kediā Polhā ke degeli ke duguomōu, sa Likonia tae kōu gue tobolōu i, godi bolqu kedilie o bagamamōu, dimokōu migiyodele i.

¹² O sasaj kediā Barnabashā hūbe Susyodele i. Haba Polhā hūbe Hermesyodele i,* Pol eme tā tobōu di o kahā degemōu.

¹³ Ogōu gai godi Suskōu gali sidi mosqbe sa hiye kahā figikōu duwei. Mosq ke dia daladi hiye o kahā wai bulumakou oye bolqubōu, haba hebe fibōu guobōu tigiye fagai kebōu moꞑuma, sa hiye kahā kekai adikōu hagui. Hagumōu, o sasaj kefeguomōu, diliemokōu wai bulumakou sima nelamōu degele i.

¹⁴ Kegemōu, tā-bolofej-malā-suluguadi-o Polbōu Barnabasbōu diliege o kediā kege degele iladi ke dulo kesigiemōu, dilōu dilie yukuei kaj ke dulagile i. Dilie fqukua yamōu, o sasaj kefei sūdo kodu fologamōu kōu gue tobolōu i,

¹⁵ mogo diāma, nī kageimōu kege degele iya? Elebe o nebe nī sagaj degei. Ele hagua, tā uwo bolofej koꞑu nīmokōu tobolōu be, nī ogōu gai godi, sibigę ta dala mei ke tōu fogōu ba, yoꞑu kegenōu daladi Godikōu

* 14:12 14:12 Susbōu Hermesbōu diliebe Likonia kediā kōu guai o kediā ogōu gai godi bolqu.

haguamabadomōu. Damalēdo Godi ɛme agudiobōu, sa sibigebōu, tɔ dawalabōu, bi olōu fei kodu dalagua kebōu de milōu gai Godi.

¹⁶ Damalēdo, afudo, kōu guai o kediā deleigui kelegebe, obiyei olōu fei kediā dioŋu tagai sagai degele imōu, ɛ mōu duguo fogōu di.

¹⁷ Kenōu si Godibe ni duguye domōu, mogogōu daladiyo mei. Sawisiei olōu feibe Godihā nimokōu midihō bolofeinōu milōu di. Ɛ degeiye, agudiletōu ge huei toumōu be, segei moŋudi a kelege ni segei moŋudi. Damalēdo, Godihā nimokōu nalē hiyedo neimōu, ni hohō hiyedo degele idiyode tobolōu i.

¹⁸ Dilie kege tobolōu iye, kenōu si o sasai kediā diliemokōu wai sile neleyodema nelē degele i. Nelē degele imōu, diliene nelēdo dege akogulamōu degele i.

¹⁹ Kegemōu, Juda o Antiokbōu Aikoniambōu kile dalagua kediā haguasiemōu, sa Listra o sasai kediā fimai ke bohōu mōu, o kediāne dilie dafamōu, Pol igiye wala i. Walamōu, diage ɛme teiyademōu, ɛ tōu ke gisigama ya, sa hiye kahā figikōu mamōu fogōu yai.

²⁰ Kenōu si Yesuhā dabai degele idi kediā haguasie, ɛ silēma tafalaguamōu, ɛ haguamōu, sa hiye kodu felei. Ɛ folo tiei sabiyomōu, Barnabas dilie sa Derbekōu yai.

Barnabasbōu Polbōu dilie Yesukōu damaleyodele i o sasai kediāmokōu dedei sasagiei

²¹ Dilie tā uwo bolofei ke sa Derbekōu tobōu mōu, o sasai sūdo Yesukōu damaleyodele i. Kegemōu, dilie haba bohōlōu mā sa Listrabōu, sa Aikoniambōu keleya ke titiamōu yolugi, sa Antiokkōu fologai.

²² Dilie yolugi, Yesuhā dabai degedi o sasai kediā dedei sasagiemōu, kōu gue tobōu mōu yai, ni Yesukōu damaleyodeibe nelēdo dege dalama. Godihā ɛ sa di wolōu dalale kokōu fologalababe, di hagi hiyedo kebukōu dugumōu iligi kuhe fologaleyode tobolōu i.

²³ Dilie yolugi, sosi tanōu tanōu, damaleyodele i o sasai wolōu dalale o maka degegamōu yai. Maka degegamōu, nalē nalē mei diho baga tobōu mōu yolugi, o damaleyodele i kediāme Hiye Ohā dobogoŋu tagetōu dogoguemōu yai.

Barnabasbōu Polbōu dilie sa Siria duo kodu sa hiye Antiokkōu bohōlōu mā ya fologai

²⁴ Barnabasbōu Polbōu dilie sa Pisidia duo kileya yolugi, haba sa Pamfiliakōu fologai.

²⁵ Fologamōu, sa kileya suluguali, sa hiye Perga tie o sasai kediāmokōu egei hehegiemamōu fogōu yolugi, sa hiye Ataliakōu muguai.

²⁶ Dilie sa Atalia tōu fogōu mōu, mosoleye sa Antiokkōu bohōlōu mā yai. Afu, sa kelegebe damaleyodei o kediāge diliebe Godihā dobogoŋu tagetōu kōu dogoguomōu, Godihā habagugueiya ke dabai degemabeede tobolōu i. Dabai ke mei degeimōu, kelege dilie sa Antiokkōu bohōlōu mā ya fologai.

27 Dilie fologamōu, damaleyodei o sasaj haguasiemabeede tobou mōu, haguasie kefegulo imōu, midihq Godihq degei olōu fei dilie dugulo i ke susulo tobolōu i. Godihage sa ta o sasaj kedia Yesukōu damaleyodele ile abe soloꝓumaj dalayode tobolōu i.

28 Ke olōu fei susulo tobou mamōu, dilie Yesuha dabai degedi o kediabōu de sa Antiokkōu hiyedo deleigui.

15

Sosikōu dabai degele idi o kedia sa Jerusalemkōu kefegulo i

1 Kegemōu, sa Judia tie o ilo kedia sa Antiokkōu ya fologamōu, damaleyodei o kediāmokōu kōu gue hehegie tobolōu i, ni Moseshq kuolōu tq ke seseleba, kolo diafigi ho fogōu babe, nime Godihage ta mamoloꝓu meiyodele i.

2 Pol dilie Barnabas dilie tq ke dulomōu, o kediabōu de tqe biya imōu, damaleyodele i o kedia diliebōu, o ilo kelebōu de maka degegamamōu, ni sa Jerusalemkōu ya, tq-bolofei-mala-suluguadi-o kediabōu, damaleyodei o sasaj wolōu daladi o kediabōu de hagi koꝓu doususumabeede tobolōu i.

3 Kegemōu, damaleyodei o kedia Polbōu dia tobou mōu, sa Jerusalemkōu yai. Dia sa Fonisiabōu sa Samariabōu duoya ke yolugi, sa ta o sasaj kedia fi bohōlōu i ke totobōu mōu yai. Sa sa ke tie o sasaj, Yesukōu damaleyodele i kedia tq ke dulomōu, hohq hiyedo degele i.

4 Polbōu dia yolugi, sa Jerusalemkōu fologoumōu, damaleyodei o sasajbōu, die wolōu daladi obōu, tq-bolofei-mala-suluguadi-obōu olōu fei kedia diāmokōu agali bolofeyodele i. Kegemōu, dilie diāmokōu midihq Godihq degei olōu fei dilie dugulo i ke tobolōu i.

5 Kenōu si Farisi* o ilo kelebe Yesukōu damaleyodele i o. O kedia haguamōu kōu gue tobolōu i, sa ta damaleyodele i o kediame kolo diafigimaba, Moseshq kuolōu tq kene defejdo sesele imabeede tobolōu i.

6 Kegemōu, tq-bolofei-mala-suluguadi-o kediabōu, damaleyodei o sasaj wolōu daladi o kediabōu olōu fei kefeguomōu, hagi ke doususulo i.

7 Hagi kaha tq ke hiyedo tugulo tobolōu imamōu, Pitaha haguamōu kōu gue tobou, mogo diama, afu, Godihq dimokōu dabai nemōu ibe, ame sa ta tie o kediāmokōu tq uwo bolofei tobolōu ke makamaj,* o sasaj kedia ke duloba, damaleyodemabadomōu.

8 Godihage o sasaj di duo olōu fei kōu tewe, e Duo Bolofeyibe sa ta o sasaj kediāmokōu nei, afu dimokōu nei sagaj kenōu tefele nei. Godihq ke degei kahage dimokōu hegiliba, e sa ta o kediame ta tobekōu muguyo mei, diāmokōu ne hohq degeli ke hegili kuhe.

9 Godihage dimokōu midihq esofei ta degema, haba sa ta o kediāmokōu midihq esofei ta degema dediyo mei. Sa ta o sasaj diame damaleyodei kaha degemōu, Godihage die midihq kasagaj milōu gadi kaha hebe ke togule muguomōu, yoꝓu e dihile kokōu sibigibōu mei dalagua.

* 15:5 15:5 Farisi o kedia Moseshq kuolōu tq ke hiligedo tolōu dalaguadi. 10 dugu.

* 15:7 15:7 Nq Dabai

¹⁰ Kegei degemōu, nī kageimōu Godi tefeledugulo iya? Damaleyodele i o sasaj kedia mokou be hagi nedamabeedei. Afu di kou guai o kedia bou, ifi dine hagi keme ta tolu sagaj mei.

¹¹ Di Hiye O Yesuha habaguguei kahanou si Godiha di mamoudadele i. Nebe, Godiha di mamou sagaj kenou tefeledugulo, sa ta o sasaj kedia kegenou mamouyode tobou.

¹² Pitaha ta ke tobou mou, o kefei dala kedia ta ta tobou li mei. Barnabasbou Polbou dilie Godiha neleya ke sa ta o sasaj kedia dihile kokou midihogehe gehe milou goumou dia duguo kesigile i ke tobolou imou dusu duweguei.

¹³ Dilie ta ke tobou ma mei degeimou, Jemsha kou gue tobou, mogo diama, ni a tobolou kou duma.

¹⁴ Saimonha* Godiha sa ta o sasaj kedia mokou dagado solou do degemou, ilo kele mamouma, you e biyodema makai ke kou susulo tobou.

¹⁵ Ta e tobou keme habage-degeleduguo-tobou di-o kedia tobolou i sagaj kenou tefei, Godiha kugukou be kou gue nalaj dala,

¹⁶ Devitha huti o kedia moso bilama i sagaj dala. Hiye O a habage bohoulou ma muloba, mosogehe ta togolo. Moso kasagaj bilama i keme a haba togouba, gehe dege duwolo.

¹⁷ Kegeba, o ilo kedia Hiye O ame ka suluguale.

Sa ta o sasaj olou fei mayou ma biyode kou makamai kedia a ka sulugualeyode tobou.

Ta, Hiye Oha kou tobou, keme habage damaledo tama degele. *Amos 9:11-12*

¹⁸ Afudo, Hiye Oha tobou keme o sasaj kedia dumou hagulugi, ifine kegenou dulo ili kuhe.

¹⁹ Kegei kaha, ma fimajbe kou gue, sa ta o kedia die fi Godikou bohoulou degemou, dige hagi ta nedame.

²⁰ Di kuguo ta diamokou nalama nejbasi de. Di nalalabe, kou gue nalame, nime ogou gai godikou wai si kasagaj keme nadama, sasaj hiyoubou, o hiyoubou de siadama, gali oe gabagidu tigamamou wei keme nadama,* haba kafeine nadamabeede tobolou ba nalame.

²¹ Di tewe, sa sa kilija olou feibe obe Mosesh ta ke hehegiemou hagulugi ifine kuhe. Misiholo duwodi sawisie olou fei kelege, e ta ke obe husolou tobolou idiyode tobou.

O kedia sa ta o sasaj damaleyodele i kedia mokou kuguo nalama nele i

²² Kegemou, ta-bolofei-mala-suluguadi-obou, damaleyodele o sasaj wolou dalaguadi obou, damaleyodele i obou olou fei kedia hagi ke doususumamou, diou die o bolou ta makamai. O tabe Judas, e hu tabe Barsabas. Haba o tabe Sailas. O kediliebe damaleyodele i kedia wolou dalaguadi o. Kegei degemou, dia Judasbou Sailasbou diliebe Polbou Barnabasbou de sa Antiokkou imabeede tobolou i.

²³ Dia kugukou ta kou gue nalaj ke, diliemokou nejmou mala yai.

* **15:14 15:14** O Saimon e hu tabe Pita. * **15:20 15:20** Kafei du dala kaha degemou.

Ta-bolofej-mala-suluguadi-o eibou, haba damaleyodei o sasaj wolou dalaguadi o eibou, eibe ni mogodo. Ei kuguo kofu sa ta o sasaj nimokou nalolube, ei sa Antiok tie o sasajbou, haba sa Siriabou sa Silisiabou duo kile sa sa tie o sasajbou olou fei nimokou agali bolofeyodili kuhe.

24 Ei o ilo kedia nimokou ya fologamou, ta dia tobou keme ni dulomou hagi degele iyodeimou du. Kenou si diame ei imabeedeimou yali mei.

25 Kegei kaha degemou, ei tugulo tobolou ima, fi tanou degemou, o bolou ta makamai, nimokou yamabadomou. O kedilige ei mogodo Barnabasbou Polbou dilie sesele yale.

26 Diliebe oe kou wala ile sagaiye, kenou si dilie ta guhe degele ili mei, di Hiye O Yesu Kelesuha huya ke egei tobou mou suluguadi.

27 Kegei kaha degemou, ei Judas dilie Sailas dilie tobou ba, nimokou ile foloba, ta ei nalaj sagaj kenou dilie mogouye tobou ba, ni duma.

28 Duo Bolofeibe eibou dala kaha ei fi tanou dege, nimokou hagi ta nele sagaj mei. Kegei kaha degemou, eige nimokou kuolou malebe, dosou yosi kege male kenou do sesemabeedili kuhe.

29 Ogou gai godikou gali si keme nadama, kafei nadama, gali oe gabagidu tigamamou wei kene nadama, haba sasaj hiyoubou, o hiyoubou dene siadamabeedei. Ni midihog kasagaj olou fei kofu dege ho fogou babe, keme bolofejido. Ei ta kenou fei. Ni defej dalama.

30 Dia kuguo nalama mei degemou, Polbou diamokou tobou mou, sa Antiokkou mala ya fologamou, damaleyodele i o sasaj kedia haguasie kefegumabeede tobou mou, kefegumou, kuguo nalaj ke nej.

31 Damaleyodele i o sasaj kedia husofumamou, hohog degele i, dedej sasagiei ta bolofej ke mou kaha degemou.

32 Judas dilie Sailas diliebe habage-degele-duguo-tobou di-o kaha degemou, dilie damaleyodei o kedia mokou dedej sasagiemou, egei hiyedo tobolou i.

33-34 Sa Antiokkou dalaguali, damaleyodele i o kedia diliemokou, nele tobou mou haguasiei o kedia mokou bologuado bohoulou ma imabeedeimou, dilie fogou yali.

35 Kenou si, Pol dilie Barnabas diliebe yali mei, sa Antiokkou kege dalaguali, sa ke tie o sudo kedia bou de Hiye Ohag ta uwo bolofej ke tobolou delegei.

Pol dilie Barnabas dilie fi tanou degeli mei

36 Sawisiei ilo kele mei degeimou, Polha Barnabaskou tobou, sa sa, da Hiye Ohag ta hehegiemou i kokou be, da haba bohoulou ma ya, da mogo diame bologua dalagua, haba bou basia dalagua deba duguo tawamebeede tobou.

37 Kege tobou mou, Barnabashage o Jon, e hu tabe Makbou de wolou ilamou degei.

³⁸ Kēnōu si Polhā dafamōu kōu gue tobou, afu, o kēme sa Pamfiliakōu ge da tōu fogōu mōu, dabōu de dabai degemōu sialebe tagali mei. Dage o kēme wolōu idamebeedei.

³⁹ Dilie dilōu sie tae biya imamōu, yogo ɛsofej imōu, yogone ɛsofej imōu dele i. Barnabashā Mak wolōu ilemōu, mosoleye tō tibi sa Saipruskōu yai.

⁴⁰ Haba Polhā Sailas wolōu ilamōu degeimōu, damaleyodei o kediage Hiye Ohā habagugueibe nelebōu de dalayodema dihō bagā tobōu ma fogōu mōu, dilie fogōu yai.

⁴¹ Yolugi, sa Siriabōu sa Silisiabōu duoya kē o sasaj damaleyodele i kediamokōu dedej sasagemōu yai.

16

Polhā o Timoti wolōu i

¹ Pol dilie Sailas dilie ya, sa Derbekōu fologamōu, haba sa Listrakōu ya fologai. Sa kele Yesuhā dabai degedi o ta delei, ɛ hube Timoti. Ɛ adiōu be Juda sasaj, Yesukōu damaleyodei. Haba ɛ ayebe sa Grik o.

² Sa Listra damaleyodei o sasajbōu, sa Aikoniam damaleyodei o sasajbōu kediage Timoti ɛme o bolofejidoyodele idi.

³ Polhā Timoti ɛ wolōu ilamōu, ɛ kolo diafou. Yobe, Juda o, sa kē tie kediage Timotiḥā ɛ ayebe sa Grik odade tawale i kaḥā.*

⁴ Kolo diafolōu mōu ya, sa sa keleya kē kuolōu tā, hiye o kedia* sa Jerusalemkōu ge mā i kē o sasaj kediamokōu hehegiemōu, nī tā kē sesemabeede tobōu mōu suluguei.

⁵ Egei tobōu mōu suluguamōu, sa sa o sasaj damaleyodele i kedia kē dulomōu, nelēdo dege damaleyodele i. Haba sawisiei olōu feido o sasaj ilo kediane damaleyodemamōu, ɛbukōu damaleyodei kediabōu de geleguomōu olōu fei sūdo degemōu i.

Polhā sa Masedonia o ta dugu

⁶ Polbōu diā sa Esia duo kileya kē Godiḥā tā hehegiemōu sulugualamōu degeimōu, Duo Bolofejihā diā akogu. Akogumōu, diā haba sa Frigiabōu, sa Galesiabōu duo kileya suluguali,

⁷ sa Misiahā figikōu fologai. Fologamōu, haba sa Bitiniaḥā duo kodu fologalamōu degei, kēnōu si Yesuhā Duo Bolofejihā haba akogu.

⁸ Kegeimōu, diā sa Misia duoya kē mōu yoḥuwa yolugi, sa hiye Troaskōu muguamōu kele tiasiegi.

⁹ Huliame Polhā dihō bohōlōu maḡmōu dugube, sa Masedonia tie o ta tafalali, ɛmokōu kōu gue tobou, nā mosole saba, sa Masedoniakōu hagua, ei dogōu guyedeimōu du.

* **16:3 16:3** Sa Grik o kedia die o sisigo kolo diafigidiyo mei. * **16:4 16:4** Hiye o kediamē tā-bolofej-maḡ-suluguadi-obōu, damaleyodei o sasaj wolōu dalaguadi obōu kedia.

10 Polhā ē dugu kē tobōu mōu, ei* toto sa Masedoniakōu yalamōu a ka i. Godihā tā uwo bolofej kē ei o sasaj kediāmokōu tobōu yadomōu hegilidade tawale i.

Sasaj Lidia, ē Kristen degei

11 Kegemōu, ei sa Troas tōu fogōu mōu, mosoleye sa Samotreskōu ya fologai. Kele tiei sawisie, ei haba mosole sama, sa Neapoliskōu ya fologai.

12 Ei sa Neapolis tōu fogōu ile, sa Filipaikōu fologai. Kēme sa hiyedo, Rom o kediā afu ya kokōu fologa deleigui sa, sa Masedonia duo tie o sasaj die sa hiyedo. Ei sa hiye kokōu sawisie ilo kelenōu deleigui.

13 Misiholo duwodi sawisie kelege, ei sa hiye kahā kekai aya kē telema ya, tō ko kokōu muguai. Ei tō ko kokōu be, obe dihō bagā tobolōu idi sa daladadema yamōu dugube, sasaj ilo kediā kele kefeguo duwoguamōu dugulo i. Ei geleguo duwoguali, sasaj kediābōu de tā kolo i.

14 Kē tā kolo duweguei kilebe, sasaj ta, ē hūbe Lidia, ēne kile dusua duwei. Ēme yukuei wej degei kahā sele tiga moṽudi sasaj. Ē sadobe sa Taiataira. Ēme Godikōu hohōbōu di sasaj. Polhā tā tobōu mōu, Hiye Ohā degeiye, ē fī bohōlōu mōu, tā kē defejido dulo duwei.

15 Defejido dulo duwo dema, ebōu ē sosōu bōu diā fafeleya tofōu mamōu, ē eimokōu, nige ame Hiye Okōu damaleyodei sasajidade tawai babe, nī mā mosōkōu ile dalamabeede tobou. Ēge eibe ē mosōkōu dōdo dege imabeede tobōu mōu, ei ebōu de yai.

Polbōu Sailasbōu dilie sa Filipaikōu didiq degei

16 Sawisie ta, ei dihō bagā tobōu di sa kokōu yolugi, fisimōu dabai degedi sasaj ta alikōu gelegu. Sasaj kēme duo kasagajye tōu mōu, habage tamā degele kē duguo tobōu di. Sasaj kahā dabai kē degedi kahā, ē bōse diame sele hiyedo malā idi.

17 Sasaj kē geleguomōu, ē Polbōu ei seselemōu, neḷedo dege, o koṽudiamē Damalēdo Godihā dabai degedi o, Godihā nī mamoloṽu kahā tā kē hehegile idiyede tobou mōu i.

18 Sawisie sūdo kege degeimōu, kelege Polhā dafamōu bohōlōu mōu, duo kasagaj kokōu, ā Yesu Kelesuhā hūya kē namokōu tobolōu kuhe, nā sasaj koṽu tōu fogōu fogōu iyede tobou. Ē kege tobōu mōu, duo kasagaj kahā sasaj kē tōu fogōu fogōu i.

19 Kegemōu, fisimōu dabai degedi sasaj kahā ē bōse diage sele moṽudi kē mei degei kē tawalemōu, Polbōu Sailasbōu dilie toloū dufolōu yamōu, gamani o, sa kefegudi sa kokōu duwogua kediāmokōu fologai.

20 Dilie tā sai fidi o kediā dihile kokōu tefegiemōu kōu gue tobolōu i, o koṽudiliebe Juda o. Dilie di sa kuokōu hagi hiyedo moṽuma feḷgai.

21 Feḷgamōu, sa Rom o di degediyo mei midihō kēme diliege di degemabeedele iliyode tobolōu i.

* 16:10 16:10-17 Kuguo koṽu nalaj o Lughage ē Polbōu de sulu kelegebe eiyo de nalādi.

22 O sasaj̄ ilo kediane dogoū guomoū, tā keme damaleyodemoū, diliemokoū tae biya ibe demoū, tā sai fidi o kediā dilie yukuei tegisema, o ilo kediamokoū toboū moū, tigiye wala i.

23 Dilie boū basiado wala imamoū, didiō masa i. Masamamoū, didiō mosō dia daladi o kokoū defeido dia dalayede toboloū i.

24 O kahage tā ke dulomoū, dilie didiō mosō duledudo woū ma folomoū bibigei. Dilie abogōū hebe kōū boloye hiligedo timogu kaha, tele sagaj̄ mei degema fogou.

25 Kegemoū, huliame duodo kelege, Polboū Sailasboū dilie Godikoū dihō bagā toboū de, diē fei de dega duwoguamoū, didiō o oloū fei dusuā duweguei.

26 Dusuā duwoguamoū, gigima hiyedo toto haguamoū, mosō mouti ke oloū fei biligiselamoū degeligi a oloū fei sōusei. Didiō o oloū fei kediā tigigi ti kene oloū fei kusigise hobogou.

27 Didiō mosō dia daladi o kahā tiei kesigiemoū dugube, a oloū fei sōusei ke duguomoū, didiō o oloū fei kama fosigeyade tawalemoū, e aweki me boloū ke telemoū, yōusei walamoū degei.

28 Kenoū si Polhā hagusama, neledo dege tobou, nā nōusei woda. Eibe oloū fei dalayede tobou.

29 Ē tā ke dulomoū, o tā toboū moū, disio mile toloū hagumoū, e malamoū, mosō Pol dilie Sailas dilie duwogua kodu foykua felei. Folomoū, e guē hiyedo degemoū, dio koulugi, yubu sugulo fiyei.

30 Ē haguamoū, dilie woū ma, mih̄koū mulomoū yodu, hiye o boloū dilie, ame kageibasi, Godihā a mamolōū?

31 Kegemoū, dilie koū gue toboloū i, nā Hiye O Yesukoū damaleyodeibasi, Godihā naboū nē sosoū boū oloū fei mamolōuyodele i.

32 Kege toboū mamoū, dilie Hiye Ohā tā didiō mosō dia daladi oboū, e sosoū boū oloū fei kediamokoū hehegile i.

33 Huliame kilegenoū, o kahā dilie woū ma ile, hebe kōuyeye timogu do ke hueyeye bigimamoū, kelegenoū eboū e sosoū boū oloū fei fafeleya tofoloū i.

34 Fafeleya tofoū mamoū, e dilie woū ma ile, e mosokoū fologamoū, nalē neimoū nalā i. Eboū e sosoū boū diā oloū fei Godikoū damaleyodele i kahā degemoū hohō hiyedo degele i.

35 Tiei sabiyomoū, tā sai fidi o kediage kasamane o kediā toboū moū ya, didiō mosō dia daladi o kokoū toboloū i, tā sai fidi o kediage o boloū kē toū fogoū ba yaleyodele i.

36 O kahage tā ke dulomoū, Polkoū tā sai fidi o kediage nelebe toū fogoū ba imabeedei. Kegemoū, nele bologuado imabeedema egele tobou.

37 Kenoū si Polhā kasamane o kediamokoū tobou, elebe sa hiye Rom o. Kageimoū tā sai fidi o kediage ele tā ke defei duli mei fogolou? O sasaj̄ dih̄le kokoū diā ele wala imamoū, didiō degei. Haba kageimoū diā ele amafeido tele filoūba fogoū ile? Diā kege degedama. Diōunoū haguaba, ele kuhe telemamabeede tobou.

³⁸ Kegemōu, kasamane o kediā Polhā tobou ke dulomōu, bohōlōu mā ya, tā sai fidi o kediāmokōu, o koṽudiliebe Rom oyode tobolōu i. Diā ke dulomōu, guē hiyedo degele i.

³⁹ Guē degemōu, diā didiō mosōkōu ya fologamōu, diliemokōu solōu do tā tobōu mamōu, mihikōu wōu ma muguamōu, nele ei sa tōu fogōu fogōu imabeede tobolōu i.

⁴⁰ Dilie didiō mosō tōu fogōu muguamōu, sasaj Lidiahā mosōkōu yai. Ya fologamōu dugube, damaleyodele i o kediā duwoquamōu duguomōu, diāmokōu dedej sasagiedi tā tobōu mamōu fogōu yai.

17

Sa Tesalonaika o kediā Polbōu Sailasbōu dilie walamōu degele i

¹ Polbōu diā sa Amfipolisbōu sa Apoloniabōu keleya ke titiamōu yolugi, sa Tesalonaikakōu fologai. Sa kokōu be Juda o kediā egei mosō ta duwei.

² Pol e yoṽu degedi sagaj kege egei mosōkōu folo, misiholo duwodi sawisie kamadia kege, Godihā tā, kuguokōu nalaj dala ke o kediābōu de dōsusuga tobolōu delegeuei.

³ E Godihā tā kahā sibige ke tobōu mamōu, haba diāmokōu kōu gue tobou, Godihā makai o Kelesube do hiyedo duguoba, tolo ile, haba haguā gehe degele kahā tā keṅe kuguokōu nalaj dala. A nīmokōu Yesu eme Godihā makai o Kelesuyode tobolōu kuhe.

⁴ Polhā tā ke dōdo dege tobōu mōu, Juda o sasaj ilo kele tā ke dulomōu damaleyodema, Polbōu Sailasbōu dilie sesega suluguei. Sa Grik o sasaj, Godikōu hohōbolōu idi o ilo kediābōu, haba hūbōu sasaj sūdo kediane damaleyodema, dilie yolu ke sesega yai.

⁵ Keṅōu si Juda o kediā dugube, o sasaj kediā dilie sesele youmōu duguomōu, kona dege dafa i. Dafamōu, midihō kasagaj degedi o, aliya mōu suluguadi ilo kediābōu de kefeguomōu, sa ke tie o sasaj sūdo kediā fufuguemamōu, dioṽufej gofoṽu dege biyalamōu, foṽkua ya, o Jesonhā mosō adi ke bafolōu mugulo i, Polbōu Sailasbōu duguoba, tolou mā o sasaj kediāmokōu sesegulamōu degele i.

⁶ Keṅōu si diliebe mosō kodube mei degemōu, diā Jesonbōu, damaleyodele i o ilo kelebōu denōu tōu ma dufolōu mā yai. Dufolōu mā yolugi, sa ke dia daladi hiye o kediāmokōu fologamōu, hiligedo tobolōu i, o koṽudiame sa sa olōu fej hagi nēmōu suluguadi o. Ifi kōu lene haguasie dalagua kuhe.

⁷ Diame Jesonhā e mosōkōu wōu mā delei. Di hiye o Sisarhā kuolōu tābe diā ta dulo idiyo mei, hiye o ta dala, e hūbe Yesuyode tobolōu idi.

⁸ Juda o kediā kege tobolōu imōu, sa ke tie o sasajbōu, sa kahā hiye obōu diā dulo kesigiemōu, gofoṽu hiyedo degele i.

⁹ Kegemōu, sa kahā hiye o kediā tobōu mōu, Jesonbōu, damaleyodele i obōu diā tā sai fidi o kokōu sibimōu, diā nī fogōu yamabeede tobolōu i.

Pol dilie Sailas dilie sa Beriakōu ya dabai degele i

10 Huliã degeimōu, damaleyodele i o kediã Pol dilie Sailas dilie tobōu mōu, sa Beriakōu yai. Dilie ya fologamōu, Juda o kediã egei mosōkōu yai.

11 Juda o sasaj, sa Beria tie kediãme bolqdo. Die midihqbe Juda o, sa Tesalonaika tie kediã midihq sagaj kegei mei. Yobe, Polhã egei tobōu mōu dulomōu, hohq hiyedo degele i kaha. Sawisiei olōu fej Godihã kuguo husoꞑuma, Polhã tã keme gulokou, haba de damaleqdo domōu file idi.

12 Juda o sasaj sũdo Yesukōu damaleyodele i. Sa Grik sasaj hũ dala kediãbōu, sa Grik o sũdo kediãbōu de damaleyodele i.

13 Keñōu si, Juda o, sa Tesalonaika tie kediã Polhã Godihã tã sa Beriakōu hehegie dalayodeimōu dulomōu, ya fologamōu, sa Beria tie o sasaj fufugue tobōu mōu, o kediãne diliemokōu gofoꞑu degele i.

14 Gofōꞑu degele imōu, kelegenōu, damaleyodei o kediã Pol tobōu mōu, tq hiye kaha ko kokōu i. Sailas dilie Timoti dilienōu si yali mei, sa Beriakōu kege deleigui.

15 Damaleyodele i o ilo kediã Pol wolōu mōu, sa Atenskōu ya fologai. Fologamōu, Pol kele dalamōu, diã bohōlōu ma yala degeimōu, Polhã Sailasbōu Timotibōu diliebe toto haguamabeedema tã dogogu.

Polhã sa Atenskōu egei tobou

16 Polhã sa Atenskōu Sailasbōu Timotibōu dilie haguba dugulamōu dia dalali dugube, ogōu gai godi milōu gai sũdo dalaguamōu duguomōu, e hagi hiyedo degei.

17 Kegei kaha degemōu, e ilemōu, Juda o kediã egei mosōkōu folomōu, Juda o kediãbōu, sa ta o, Godikōu hohqōbōu di kediãbōu de dq̄susuga tobolōu deleigui. Haba e kefegudi sa kokōu ne ile folomōu, o sasaj kefeguo dala kediãbōu de dq̄susuga tobolōu deleigui.

18 Kefegudi sa kokōu be, Epikurian tewe obōu, Stoik tewe obōu kediãne deleigui. Dalaguadi, diã Polbōu tãe biya i. Ilo kediã kōu gue tobolōu i, tã sebe degega siadi o kamahage eimokōu be kej tã tobōu lamōu? Haba ilo kediãge e sa ta godi kediã tã tobōu lamōu degeliyode tobolōu i. Yobe, Pol ege Yesubōu, e haguã gehe degeibōu kaha tã uwo bolofej keñōu hehegie tobōu di kaha.

19 Dq̄susuga tobolōu mōu, tewe o kediã Pol wolōu ya, die kansole o kediã sa bitq̄ Areopaguskōu kefeguomōu, Polkōu kōu gue tobolōu i, tã gehe, na o kediãmokōu hehegie tobōu di keme eine tawale sagaj degeli.

20 Ei dumōu be, ne tã keme efofej kaha, eige tã kaha sibigē ke tawalamōu degeliyode tobolōu i.

21 Sa Atens tie o kediãbōu, sa ta o, sa Atenskōu dalaguadi kediãbōu olōu fej dabai ta degele idiyo mei. Tã uwo gehe keñōu dulo sagaj degele idi. Tã gehe ta dulomōu be, dioꞑunōu dq̄susuga tobolōu idi.

22 Kegemōu, kansole kediã bitq̄ Areopaguskōu kefeguomōu, Polhã die dihile kokōu ge haguamōu tobou, sa Atens o diãma, age nĩme godi sũdo kokōu nōu hohqbolōu imōu dugulu.

23 A n̄i sa kuokōu sulugi, n̄i godi milōu gai dalaguamōu dugu. Igi milōu gai ta kokōu be kōu gue nalaj dala, Koṽume godi ei ta tewe mei kaha igiyodei dugu. Godi n̄i ta tewe mei, mōu yoṽuwa hohōbolōu idi keme a ifi n̄imokōu hehegie tobōu ladi kuḗ.

24 Godi sa sibige kōu milou, enōu si damaleḗdo Godi. Eme bimaj agudiletōu dalaguabōu, mihikōu dalaguabōu olōu fei kaha Hiye O. Eme egei moso obe tegeikōu be daladiyo mei.

25 Godi e bi ta mei degele mei. O di dobogoṽuye bi ta milōu maba, emokōu neleḗ sagaj mei. Yoṽunōu si fibōu hohōbōu, bi olōu fei ke o sasaj dimokōu neḗdi.

26 Godihā o tanōu ta milōu ma dogogumōu kaha hutigamōu hagueibe, ifi dine sa sa olōu fei dalagua kuhḗ. E o di dalale aso diho ke maka degema, haba sa di suluguale keḗe maka degega i.

27 Yobe, Godihage o sasaj e kolugi duguomōu emokōu haguasili ke tagadi. Keḗnōu si eḗe ahudo dala mei, eḗe di tanōu tanōu hafei dege dala.

28 Godihā degeiye, dibe fibōu dalali, e neleyenōu di sulugua kuhḗ. Damaleḗdo, afu, n̄iōu n̄i tewe o kediage dine yoṽu e sisigoye dalaguayodele i.

29 Dibe Godihā sisigo kaha degemōu, di Godibe sele igi golye milouyode tawadame. Eme sele igi silvaye milōu li mei. Igido igiye milōu li mei. Eme o tahā fimama dobogoṽuye milouyode tawadamebeede tobou.

30 Afu o kediage Godibe ta tewe mei kelegebe, Godihage diā midihō kasagaj milōu ga imōu be, e mōu duguo fogōu di. Keḗnōu si ifibe e neleḗdo dege, sa sa olōu fei o sasaj dibe fi bohōu mabeede tobolōu.

31 Yobe, e sa sibige o sasaj di tā sale sawisieie keme kōu makamaj kaha degemōu. Sawisieie kelegebe, yoṽu e midihō doḗdo keleyanōu, tā sai file o, e kōu makai kaha di midihō ke file. Tā sai file o keme tolo imōu kōu widaiye, haba haguagimōu geḗe degei kaha, dige Godihā tā sai file dabai keme o kokōu nōu neḗdade tawamebeede tobou.

32 Polhā o tabe tolomōu haguajyode tobolōu ke dulomōu, o ilo kediae emokōu susuga tobolōu i. O ilo kedianeḗnōu si na tā ke haba tobōu ba ei dulo sagaj degeliyode tobolōu i.

33 Kege tobolōu imōu, Pol e tewe o kediae tōu fogōu fogōu i.

34 Keḗnōu si o ilo kele e tā dulomōu damaleyodele i. O ta, e huḗbe Dionisius, o keme kansole o, bitōu Areopaguskōu e yogo diabōu de kefema dabai degedi. Sasaj ta, e huḗ Damaris, ene damaleyodei. O sasaj ilo kediane damaleyodele i.

18

Polhā sa Korinkōu egei tobou

1 Kegemōu, Pol e sa Atens tōu fogōu, sa Korinkōu i.

2 Folomōu, Juda o ta gelegu, e huḗbe Akwila, e sadobe sa Pontus duo kile delei. E sasaj Prisila diliebe sa Itali tōu fogōu ya, sa Korinkōu be ebelenōu fei fologai. Yobe, Hiye o Sisar Klodiushā Juda o sasaj olōu feibe sa Rom tōu

fogou fogou yamabeedeimou. Kegemou, dilie sa Korinkou dalaguamou, Polha dilie dugulamou i.

³ Pol e sele dabai degedibe falai moso togogadi, dilie dabai degedi sagai kenou degedi. Kegei kaha degemou, e diliebou de dalali, dabai ke degele deleigui.

⁴ Misiholo duwodi sawisie olou fei kelegebe, e Juda o kedia egei mosokou folomou be, o kediabou de ta kolo duwodi. Ta kolo duwoli, Juda obou Grik obou kediamokou doudo dege, ni Yesukou damaleyodemabeede tobou di.

⁵ Kegemou, Sailasbou Timotibou dilie sa Masedonia tou fogou, sa Polha dala kokou ya fologai. Fologoumou be, Pol eme sele dabai degedi fogou mou, egeinou tobolou delei. E Juda o kediamokou Yesu eme Godiha makai o Kelesube a kou teweyode tobou di.

⁶ Kenou si Juda o kedia e ta ke dafamou susuga tobolou imou, Pol ene dafamou, e yukueikou kofai ke ffigimamou, kou gue tobou, nime tou fogou babe, a mei, yobe niou degeiyenou. Ifi a ni tou fogou ili, sa ta o sasai kediamokou egei tobou lamou.

⁷ Polha kege tobou mamou, egei moso ke tou fogou ilemou, o ta e hube Titius Jastusha mosokou felei. O keme Godikou hohobou di o. E mosobe Juda o kedia egei moso ke hafei dege delei.

⁸ Kenou si egei moso ke dia daladi o, e hu Krispusbou e sosou bou olou fei diame Hiye O Yesukou damaleyodei. Sa Korin o sasai sudo kediae Polha tobolou ke dulomou, damaleyodemamou, fafeleya tofolou i.

⁹ Kegemou, hulia ta kelege, Polha diho bohoulou mamou dugube, Hiye Ohā tamā degemou, emokou tobou, na gue degeda. Na egei kegenou tobou mou iyedei.

¹⁰ Ame nabou de dala. O taha ta na makolo mei, yobe, sa kou tie o sasai be ma bi degele i sudo dalagua kaha degemou yode tobou.

¹¹ Pol e ta ke dulomou, sadebe tanou oguo walaiyosi kege kele dalali, o sasai kediamokou Godiha ta hehegie delei.

¹² Kenou si, gamani o Galioha sa Akaia duo kile sa sa olou fei wolou delei kelegebe, Juda o kedia gofou degemou, fimai tanou dege kefema, Pol tolou, ta saikou yamou, kou gue tobolou i,

¹³ o koumahage o sasai kediamokou be di kuolou be sesedamabeedema, haba egei ta, e hehegiedi kenou dumabeede tobou diyode tobolou i.

¹⁴ Polha die ta sima tobou lamou degeiye, kenou si Galioha Juda o kediamokou tobou, Juda o diama, o koumahā kuolou, gamani o ei mai ke gobolou ba, midihō kasagai milou debasi, a ni ta dulo.

¹⁵ Kenou si kegei mei, ni tobolou ili keme sibige ta dala mei. Niou sie tae biya idi. Hu gehē gehēbou, niou ni kuolou mai kebou keme ma bi mei. Niou nou doususuga tobou ma. Age ta sai filebe dafayode tobou.

¹⁶ Hiye ohā kege tobou ma, Juda o kediae igiseimou, fogou muguai.

¹⁷ Dia olou fei muguamou, o Sostenes tolou i. O keme egei moso dia daladi o. Dia o ke ta sai fidi moso midou kokou tolou ma wala imou, Galioha mou duguo fogou.

Pol e sa Siria duo kodu sa hiye Antiokkou bohoolu ma i

¹⁸ Polha sa Korinkou hiyedo dala dema, damaleyodele i o kediamokou egema fogou ile, sa Senkriakou felei. Kelege, haba mosole foudu folomou, sa Siriakou i. Sasai Prisila dilie o Akwila diliene Polbou de yai. Pol e sa Senkria tou fogou li mei kelegebe, e widio towe waj, Godiha dihile kokou ta degeleyodema kou makai kaha degemou.*

¹⁹ Mosoleye yolugi, sa Efesuskou fologamou, Polha dilie tou fogou mou, younou ile, Juda o, sa kele tie kedia egei mosodu folomou, diabou de ta kolo duwei.

²⁰ Duwomou, dia emokou tobolou i, name eibou de kou le dalayedele imou, e sima tobou, kegele mei, ame kou le dalale meiyodei.

²¹ Egema fogou ilamou, e haba tobou, Godiha bolyodeibabe, ame haba bohoolu ma hagualeyodema, mosole foudu folomou, sa Efesus tou fogou fogou i.

²² Ile, sa Sisariakou folomou, Pol e mosole tou fogou mou, sa Jerusalemkou ilemou, damaleyodele i o kediamokou folomou, agali bolofeyode tobou ma fogou mou, sa Antiokkou kuhe ile felei.

²³ Sa Antiokkou folomou, Pol e sawisie sū sagai dala demamou, e ile, sa Galesiabou sa Frigiabou duo keleya ke sulugi, o sasai Yesuha dabai degele idi kediamokou dedej sasagemou siei.

O Apoloha sa Efesuskou egei tobou

²⁴ Kelegebe, Juda o ta, e hupe Apolos, e sadobe Aleksandria, e ilemou, sa Efesuskou delei. Eme ta bologuado tobou di o. Haba, Godiha ta kuguokou nalagai dala kene e tewedo.

²⁵ O ilo kelege emokou Hiye Oha midihō doudo ke kou hehegiedi kaha degemou, e egei neledo dege tobou di. Yesuha degei ke defeido hehegiediye, kenou si eme Jonha fafeleya degedi midihō kenou tewe.

²⁶ E ta guē degeli mei, Juda o kedia egei mosokou folomou, Godiha ta yomogou hehegiei. Prisilabou Akwilabou dilie e ta ke dulomou, e wolou yamou, dilie mosokou ge emokou Godiha midihō ke defeido tawayadomou hehegile i.

²⁷ Hehegile imou, e sa Akaia duo kodu ilamou degeimou, damaleyodei o kedia e dedej sagiemou, kuguo ta, Yesuha dabai degedi o sasai, sa ke tie kedia e wolou dalamabeedema nalai. Apoloha kuguo ke mala ile, sa Akaia duo kodu folomou, e o sasai, Godiha habagugueimou, damaleyodele i kedia hiyedo dogou guo delei.

²⁸ Yobe, sa ke tie o sasai dihile kokou e Juda o kedia ta tobolou idi ke doususulomou, o kediamokou tamao kou gue hehegie tobou di, Godiha kuguoyege Yesu eme Godiha makai o Kelesuyodei ke hehegie delei.

19

Polha sa Efesuskou egei tobou

* **18:18 18:18** Juda o kedia midihobe kou gue, dia Godiha dihile kokou ta degeleyodema makama dalali, degeleyodema makai ke degemamou be, die widio towe wa idi.

1 Apolós ę sa Korinkoū dalamoū, Polha bitoū saya ke iligi, sa Efesuskoū felei. Folomoū, ę Yesuha dabai degedi o ilo kele geleguomoū,

2 ę o kediamokoū yodu, ni ebelenoū fei damaleyodeimoū be, Duo Bolofejihage nime de toloū i? Kegeli mei, eige Duo Bolofejibe ta dalayo-deimoū dulo idiyo meiyode toboloū i.

3 E haba yodu, nime kagega fafeleya tofoloū ilou? Eibe Jonha fafeleya degedi sagai kenoū tefele tofoloū iyode toboloū i.

4 Kegemoū, Polha tobou, Jonha o sasai fafeleya degeligibe, ni fi bohouloū ba, hoboū fafeleya tofoū mabeedei. O ta ma habage haguale dala kokoū damaleyodemabeede tobou. Jonha o ta ę habage hagualeyodei keme Yesu.

5 O kediage ta ke dulomoū, Hiye O Yesuha huya ke fafeleya tofoloū i.

6 Polha ę dobogoūu diamokoū dogogumoū, Duo Bolofejih diamokoū migimoū, ta gehe gehe tae toboloū i. Haba habage tama degele kene toboloū i.

7 O kediane oloū feibe 12 sagai kege.

8 Kegemoū, Polha Juda o kedia egei mosokoū folomoū, egei yomogoū tobou. E ta gue degeli mei, oگو oloū feibe kamadia kege, ę sa ke tie o sasai kediaboū de dalali, neleđo dege Godiha di woloū dalayode toboloū delei.

9 Kenoū si Juda o ilo kelebe, die fimaiya kenoū suluguei, damaleyodele dafa i. O sasai dihiile kokoū midihę gehe keme boū basiado toboloū i. Boū basiado toboloū imoū, Polha o kedia toū fogoū moū, Yesuha dabai degedi o sasai woū ma fogoū ilemoū, sawisiei oloū fei o Tiranusha sokoū loū mosokoū fologamoū be, o kediaboū de ta kolo idi.

10 E egei hehegie dalali, sadebe boloū kege mei degei. Kegemoū, sa Esia duo kile, Juda o sasai boū Grik o sasai boū oloū fei Hiye Ohę ta dulo hobogou.

O Skevaha sisigo diage o duo kasagaiye toloū i ke igiselmoū degele i

11 Godiha degeiyege, Polha midihę gehe gehe miloū gadi.

12 Haba, yukuei kai, Polha koū mala siadi ke, obe mouma yamoū, do o sasai kediamokoū dogogule imoū be, bolę degele idi. Haba duo kasagaiye toloū i o sasai kediane bolę degele idi.

13 Juda o ilo kediane duo kasagaiye toloū i ke igisemoū suluguadi. Ilo kelebe Hiye O Yesuha huya ke igiselmoū, koū gue toboloū idi, Yesu, Polha hehegiedi kaha huya ke, a duo kasagai nime fogoū imabeedele idi.

14 Juda o ta, mogoū du daladi hiye o, ę huibe Skeva, ę o dihi oloū feibe dioyosi kege. Diane Yesuha huya ke duo kasagaiye toloū i ke igisemoū suluguadi.

15 Sawisiei ta kelege, dia Yesuha huya ke dabai degemoū suluguamoū, duo kasagai tahę tobou, Yesuboū Polboū diliebe a koū tewe. Kenoū si nime koyo?

16 Kege toboū moū, duo kasagaiye tou o kaha woulugi, die yukuei dulagisema, kolo kagisemoū, dia mosę ke toū fogoū moū, bese kama fosigei.

17 Juda oboū Grik oboū, sa Efesuskoū dalaguadi kediā ke degei ke dulomoū, guē degemoū, Hiye O Yesuhā hū hebele fogulo i.

18 Damaleyodele i o sũdo kediā haguasiemoū, o sasaī dihile kokoū ge midihõ kasagai, dioũū afu miloū ga idi ke kusigile toboloū i.

19 Hagai wodi oboū, hoū miloū gadi oboū sũdo kediāne die midihõ miloū gadi ke nalagai kuguo oloū fei ke dou toloū ibe, o sasaī die dihile kokoū ge dou toloū i. Afu kuguo oloū fei ke mamoūbe, sele 50,000 kegeye mamalā i.

20 Hiye Ohā nele kahage ē tā keme sa kilebe oloū fei tefeimoū, one sũdo damaleyodema nelēdo dege deleigui.

Sa Efesus o kediā Polkoū gofoũū degele i

21 Oloū fei ke degegamoū, Duo Bolofeihā degeiye, Pol ē sa Jerusalemkoū ileyodema, sa Masedoniaboū sa Akaiaboū duo keleya ke iligi, sa Jerusalemkoū kuhe foloyodei. Kele dala demababe, haba sa hiye Romkoū ne ileyode tobou.

22 Kegeleyodemamoū, yoũū ē dabai degedi o boloū, Timoti dilie Erastus dilie sa Masedoniakoū imabeede toboū moū, diliebukoū yai. Pol yoũuge sa Esiakoū huyadefei delei.

23 Kelegebe, o ilo kediā Hiye Ohā midihõ gehē ke dafamoū, gofoũū dege, tāe biya i.

24 O ta, ē hūbe Demitrius, ēme sele igi silvaye bi miloū gadi o. Sele dabai ke degedibe, ē sele igi silvaye ogoū gai sasaī godi, ē hū Artemishā egei mosõ sagaī kegei fisigofei dege togogadi. O ilo, eboū de dabai tanoū degele idi kediāne sele hiyedo malā idi.

25 Kegemoū, Demitriushā ē yogo diāboū, haba o bi gehē miloū gadi o ilo kediāboū oloū fei hagnosisomoū, emokoū haguasieimoū tobou, dabai tanoū degedi o diāma, di dabai kahage di sele hiyedo moũudi keme nī koū tewe.

26 Nī dulomoū dugube, tā o Polhā toboū moū, o sasaī sũdo dulo kesigiemoū, midihõ doūdo mei sesele imoū dugu. Ē ke degedibe, sa Efesuskoū noū degediyo mei, sa Esia duo oloū fei kileya kēne tā ē toboū di kahā tefele siana mei degeladi. Di dobogoũūye miloū gama damalēdo godiyodele idi keme ege damalēdo meiyode toboū di.

27 Ta, ē toboloū kahage di sele dabai kahā hū ke huyafei degeiba, haba di sasaī godi Artemishā egei mosõ kēne oe damalēdo meiyode toboloū iye. Ifibe sa Esia tie o sasaīboū, sa sibige o sasaīboū oloū fei kediāne sasaī godi kokoū damaleyodema, ē hū hebele fougomoū hiye degele idi. Kenoū si o Polhā tā kahage di sasaī godi kahā hū keme huyafei degele sagaīyode tobou.

28 Kegemoū, o kediā tā ke dulomoū, gofoũū degemoū, hiligedo koū gue toboloū i, di godi Efesus sasaī Artemis, ēme bolodo.

29 Kege toboloū moū, uwo hiyedo degemoū, fimaī tanoū dege foukua yolugi, o boloū ta toloū dufoloū ya, sa kefegudi sa kokoū fologai. O kediliebe sa Masedonia o, Polboū de suluguadi. Dilie hūbe Gaiusboū Aristarkusboū.

30 Polhā biyolu kodu ilamōu degeiye, kenōu si Yesuhā dabai degedi o kediā idayede sima tobolōu i.

31 Sa Esia duo kodu gamani o ilo kediage, Polbe die mogodo kaha degemōu, kefegudi sa kokōu be hobōu idayedema tā dogogulo i.

32 O sasaj kekele kefema deleigui kediā fī totōu degemōu, tā daga daga hiligedo tobolōu i. Ke kefele i kaha yobe o sūdo kediage ta tawale ili mei.

33 Juda o kediā o Aleksander tolōu fugumōu, e ile, o sasaj kediā dihile kokōu tefelei. Tafalamōu, o ilo kelege duguomōu be, eme hagi kaha yobe eyade tawale i. E die tā ke sima tobōu lamōu, dobogoŋuyē tadamabadomōu akogu.

34 Kenōu si o sasaj kediā eme Juda oyode tawalemōu, tā hiligedo tobolōu i, di godi Efesus sasaj Artemis, eme bolqdo. Kegenōu tobolōu iligi, asq dihq bolq kege mei degei.

35 Kegemōu, sa Efesuskōu, die kuguo nalagadi gamani o kaha tadamabeede tobōu mamōu, e haba kōu gue tobou, sa Efesus o diāma, nī duma. Sa Efesus o di sasaj godi Artemishā egei moşo ke dia daladibe sa sa o sasaj olōu fej kediā kōu tewe. Haba igi agudiletōu ge migi ke di dia daladi keke o sasaj olōu fej tawale i.

36 Di ke degedi keke o tae ta gulokouyode tobolōu sagaj mei. Kegemōu, nī tādama, toto hobōu gofoŋu degeba kage ta dededama.

37 Nī o bolq koŋu kuokōu kōu wōu ma haguasieie, kenōu si dilie ta kasagaj degeli mei. Dilie egei moşodu bi ta hiyouye mōu lī mei. Haba sasaj godi koŋumahā hūne ta huyafej dege tobolōu ili mei.

38 Demetriusbōu, dabai tanōu degele idi o kediabōu de hagi ta dalababe, tā sai fidi moşobe a tefeli mei dala. Hiye o tā sai filamōu dia dalagua kedianōu doususuloyodei.

39 Haba nī hagi ilo keke dala debabe, gamani o ei tobōu ba, kelegenōu di olōu fej kefemaba doususume.

40 Kegeiye, gamani hiye o kediā di ifi degeli koŋu duloba, tā sa iye. Tā soubabe, dige tā ta sima tobolōu ile sagaj mei. Gofōu dege biya ili kaha yobe ta dala meiyode tobou.

41 Sa Efesus gamani o kaha tā ke tobōu ma mei degemōu, nī imabeede tobou.

20

*Polhā sa Masedoniabōu sa Grikbōu * kele i*

1 Gofōu dege biya i olōu fej ke mei degeimōu, Pol e Yesuhā dabai degedi o sasaj kediā haguasieyede tobōu mōu, haguasie kefegumōu, e o sasaj kediamokōu dedej sasagiamamōu, egema fogōu, sa Masedonia duo kodu fogōu i.

2 Iligi, sa sa keleya ke damaleyodele i o sasaj kediamokōu dedej sasagiamōu, egei tobōu mōu i. Kege iligi, sa Grikkōu kuhe felei.

* 20: 20:0 Sa kaha hū tabe 'Akaia'.

³ Folomōu dalali, oگو kamadia kege mei degeimōu, ے sa Siriakōu bohōlōu mā ilamōu fimaj. Mosoleye ilamōu degeligi dube, Juda o kedia ے woloyodei ke du. Kegemōu, ے abogo□u a sa Masedonia duo keleya ke bohōlōu mā fogōu i.

⁴ Bohōlōu mā fogōu imōu, o sūdo ebōu de yai. O ta, ے hūbe Sopater, o keme Pirusha dihi, ے sadobe Beria. O bolōu tabe sa Tesalonaika tie o, dilie hūbe Aristarkushōu Sekundusbōu. O tabe Gaius, ے sadobe Derbe. Tabe Timoti. O bolōu tabe sa Esia tie o, dilie hūbe Tikikusbōu Trofimusbōu.

⁵ O kedia diabukōu yamōu, sa Troaskōu fologamōu, ei haguasieiba dugulamōu dia deleigui.

⁶ Ōu mola mei sidi sawisie ke mei degeimōu, ei sa Filipai tōu fogōu yamōu, mosoleye yolugi, sawisie houyosi kege mei degeimōu, sa Troaskōu fologai. Fologamōu, ei mogo dia geleguomōu dalaguali, sawisie dioyosi kege mei degei.

Polha sa Troaskōu ge o gisiai Yutikus tei ke haguagimōu gehe degei

⁷ Dalaguali, misiholo duwodi sawisie kelege, ei ya kefeguomōu, nale nalā imamōu, Polha damaleyodei o sasaj kedia mokōu egei sasado tobolōu gi, huliā duo degei, ے idiba kege fogōu ileyodei kaha degemōu.

⁸ Fou gou moso, ei kefegu kotōu be, kamaj mimigie sūdo delei.

⁹ Fou gou moso sugutōu kaha akai kotōu be, o gisiai ta duwei, ے hūbe Yutikus. Pol ے ta sasado tobōu mōu imōu, Yutikusha egei ke dulo duwoli yogōu gua tieye wilōu mā fiyei. Fiyomōu, ei mugua foguomōu dugube, kōu tolo i dugu.

¹⁰ Pol ene mulō, o gisiai kaha tagetōu fiya tilali tolōu mōu, o sasaj kedia mokōu ni hagi degedama, ے teli mei, sosou dalayode tobou.

¹¹ Kege tobōu mamōu, haba bohōlōu mā fologa, nale nalā imamōu, ے egei tobolōu gi, sabiyomōu, ے fogōu i.

¹² O gisiai keme sosou dalamōu, o ilo kedia ے mosokōu wolōu yamōu, hohq hiyedo degele i.

Polha sa Troas tōu fogōu mōu, sa Miletuskōu i

¹³ Ei Pol tōu fogōu, eibukōu mosoleye sa Asoskōu ya fologamōu, Pol abogo□u a hagulu ke dia deleigui. Yobe, Polhage eibe eibukōu mosoleye kōu imabeedema, eme abogo□u a ileyodei kaha degemōu.

¹⁴ Kegemōu, Pol sa Asoskōu felejimōu, ei ے wolōu, mosole sama yolugi, sa Mitilnikōu fologai.

¹⁵ Ei sa Mitilini tōu fogōu mōu, mosoleye yolugi, sabiyomōu tq tibi sa Kios dohōu gōu yolugi, haba sabiyomōu yolugi, sa Samoskōu fologai. Haba sabiyomōu yolugi, sa Miletuskōu fologai.

¹⁶ Yobe, Polha sa hiye Efesus dohōu golōu yodei kaha, ei sa Miletuskōu toto ya fologai. ے sa Esia duo kodu hiye sialebe dafai. Sa Jerusalemkōu totodo ilamōu degei, misiholo duwodi sawisie Pentikos* kelegebe, eme sa Jerusalemkōu kōu folo duwabasi boloyodei kaha degemōu.

* **20:16 20:16** Pentikos - Dabai 2:1 kokōu tawale ta dala. Na dugu.

Polhā sa Efesus damaleyodei o sasaj wolōu daladi hiye o kediamokōu egele tobou

¹⁷ Ei sa Miletuskōu fologamōu, Polhā sa Efesus damaleyodei o sasaj wolōu daladi o kedia haguasiemabeedema tā dogogu.

¹⁸ O kedia haguasieimōu, e kōu gue tobou, a afu sa Esia duo kodu dagado felemōu, midihō bolōnōu degemōu hagulugi, ifine kegenōu degeli keme nī kōu tewe.

¹⁹ Juda o kedia a makoloyodele imōu be, a hagi hiyedo duguomōu gosodi. Kenōu si a Hiye Ohā dabai degele dafadiyo mei, kegenōu degedi. A mayoū mā hū hebele fogudiyo mei kene olōu fei nī kōu tewe.

²⁰ A nī dogōu gulamōu egei olōu fei tobōu mōu i keme nī kōu tewe. A ta guē degediyo mei, o sasaj kedia dihile nīmokōu hehegiedi, haba nī mosō tanōu tanōu yane hehegiemōu siadi.

²¹ A egei nelēdo dege hehegiedibe, Juda o sasajbōu Grik o sasajbōu olōu fei kediamokōu hehegiedi. Age dibe Godikōu fi bohōlōu ba, di Hiye O Yesukōu damaleyodemebeede tobōu di.

²² Mogo diama, ifine nī duma. Duo Bolofejihanōu degeiye, a sa Jerusalemkōu ile. A iba, amokōu midihō kageiye tamā degele keme a ta tewe mei.

²³ Koūunōu si a kōu tewe, sa sa keleya a idibe, Duo Bolofejihā ame didiōbōu, hagiōu hiyedo duguloyode tobōu di.

²⁴ Kenōu si o tae a wouba tolo keme a guē degeiyo mei. Mā fimaj tanōu feibe kōu gue, a mā dabai degema mei degelamōu. Damalēdo, Hiye O Yesuhā a e dabai degeyede tobou kahā degemōu, a Godihā di habaguguei kahā tā uwo bolofei ke kuhe hehegielamōu yode tobou.

²⁵ Mogo diama, nī duma. A nībōu de dalali, Godihā di wolōu daladi ke hehegiemōu siadi. Kenōu si ifi a tawalibe, a fogōu ibabe, nī a haba ta dugulo mei.

²⁶ Kegei kahā degemōu, ifi a tamādo nīmokōu kōu gue tobolōu, nī mā tā, a afu tobōu di ke sese ho fogōu dalali toubabe, yobe a mei, nīōu nōu.

²⁷ Yobe, a nīmokōu Godihā fimaj olōu fei kōu hehegiedi kelegebe, a ta guē degediyo mei.

²⁸ Nīōu tawaiōu, nīōu sie defejido dia dalama. Yesukōu damaleyodei o sasaj kediae defejido dia dalama. O sasaj kediae Godihā bi, e Dihihā kafeiyenōu mamōu. Duo Bolofejihage nī Godihā wai sipsip ke dia dalamabadomōu makamaj.

²⁹ A nī tōu fogōu iba, si so gofoūudoye nīmokōu haguasieba, wai sipsip wala idi kenōu tefele nīne wala ile ke a kōu tewe.

³⁰ O ilo nīōu dalagua kilegene tā gulokou tobolōu ba, Yesuhā dabai degedi o sasaj sosogōu yaba, dioū degeli sagaj kenōu sesele imabeedema degele iba dugulo ile.

³¹ Kegei degemōu, nīōu tawaiōu. Sadebe olōu fei kamadia kegei mei degei kahā duo kilegebe, agalibōu huliamebōu de, a solōu do degemou geseibōu, nī tanōu tanōu nīmokōu egei tobōu di. Nī ke totōu degedamabeede tobou.

³² Ifi age n̄ime Godihā dobogoŋu tagetōu dogogulu, ege n̄ime kōu solōu do degeleyode tobou kahā degemōu. Godihā habaguguei kahānōu, n̄i fī neleḡo dege dalaguabasi, e yoŋu e biyodema makai o sasaj̄ kediamokōu neleyodei bi bolodo keme n̄imokōu ne neleyode tobou.

³³ Age selebōu yukueibōu o tahā bi keme ta tagadiyo mei.

³⁴ Age mayoŋu mā dobogoŋuye sele dabai degedi kahānōu nale mamōŋudi. Abōu de dalaguadi o kediane mayoŋunōu dogōu guo wolōu daladi keme n̄jōu kōu tewe.

³⁵ Midihō olōu fej̄ a milōu gadi kahā n̄imokōu hegibe, dabai hiyedo kegei kokōu gebe, dige o sasaj̄ dioŋusie dogōu gulo sagaj̄ mei kedīa dogōu gumebadomōu milōu gadi. Hiye O Yesuhā toboube, o bi moŋudi o keme hohō huyadefej̄. O bi neḡi o kenōu si hohō hiyedo folodo. Yoŋu tobou keme di totōu degedamebeede tobou.

³⁶ Polhā kege tobōu ma, yubu sugulo fiyamōu, o kedīabōu de dihō baḡa tobou.

³⁷ Dihō baḡa tobōu mamōu, o olōu fej̄ kedīa gosolomōu, e tolōu mā nogōu lōu i.

³⁸ O kedīa solōu do hiyedo degele i, n̄i mā midihō haba ta dugulo meiyode tobou kahā degemōu. Kegemou, o kedīa e mosole dalakōu wolōu yamōu, e mosole foudu felei.

21

Polhā mosoleye sa Jerusalemkōu i

¹ Ei sa Efesus o kedīa tōu fogōu mōu, mosole foudu fologamōu yolugi, tō tibi sa Kosbōu, tō tibi sa ta Rodesbōu keleya ke titiamōu yolugi, sa Patarakōu fologai.

² Sa kelege ei mosole ta, sa Fonisiakōu ilamōu degeimōu duguomōu, ei mosole kokōu fologamōu yolugi,

³ tō tibi sa Saiprus dobogoŋu fofōŋukōu dalamōu duguo fogōu yolugi, sa Siria duo kodu sa hiye Tairkōu fologai. Yobe, dabai degedi o kedīa mosole kodu bisai keme kele talama dogogulo ile kahā degemōu.

⁴ O kedīa bisai tala dalaguamōu, ei ya, Yesuhā dabai degedi o sasaj̄ ilo kele duguomōu diābōu de dalaguadi, sawisie diyoyosi kege mei degei. Duo Bolofej̄hā degeiye, diā Pol e sa Jerusalemkōu idayede tobolōu i.

⁵ Sawisie diyoyosi kege mei degeimōu, ei sa ke tōu fogōu fogōu yala degeimōu, diā Polbōu ei tō biyākōu wōu ma yai. Die sasaj̄bōu, die sisigōbōu olōu fej̄ kedīa ei sesele ya, tō biyākōu muguamōu, yubu sugulo fiya duwoguali, dihō baḡa tobolōu i.

⁶ Ei yogokōu egeimōu egeimōu demamōu, ei mosole foudu fologomōu, o kedīa die mosokōu bohōlōu mā yai.

Sa Sisariakōu ge habage-degele-duguo-tobōu di-o Agabushā Polkōu egei tobou

⁷ Kegemōu, ei sa Tair tōu fogōu mōu, fogōu yolugi, sa Tolemeskōu fologai. Fologamōu, ei damaleyodei o sasai kediaḡmōkōu agali bolofejyode tobōu mamōu, die mosōkōu tiasigei.

⁸ Sabiyomōu, ei fogōu yolugi, sa Sisariakōu fologai. Fologamōu, ei o Filiphā mosōkōu deleigui. O kēme tā uwo bolofej ke hehegedi o, tā-bolofej-mala-suluguadi-o kediaḡ dogōu gudi, o dioyosi kege kahaḡ duo kile daladi o.*

⁹ O kahaḡ e sasai dihi gisiai olōu feibe bolōu bolōu kege delei. Sasai gisiai kediaḡ egei tobolōu idibe, habage tamaḡ degele ke tobolōu idi.

¹⁰ Kegemōu, ei sa Sisariakōu be sawisiei ilo kele dalaguamōu, habage-degele-duguo-tobōu di-o ta, e huḡbe Agabus, e sa Judia tōu fogōu hagua felei.

¹¹ E eimokōu fele, Polhā fiyati ke malamōu, yoḡu e dobogoḡubōu abogoḡubōu de tigamamōu kōu gue tobou, Duo Bolofejihā tobolōu be, Juda o, sa Jerusalemkōu dalaguadi kediaḡ fiyati koḡumahaḡ e obōu be koḡunōu tefele tigamaba, sa ta o kediaḡmōkōu sesegulo ileyode tobou.

¹² Kegemōu, ei tā ke dulomōu, eibōu sa ke tie o sasaiḡbōu ei Pol e sa Jerusalemkōu idayedema nelēdo dege tobolōu i.

¹³ Kenōu si Polhā sima tobou, nḡ kageimōu gosolo iya? Nḡ gosolo ili kahaḡ ame hagi hiyedo degeli. Ame Hiye O Yesukōu damaleyodei kahaḡ degemōu, sa Jerusalemkōu ile folouba, oe a didiḡ degeibane, wouba tolone tābōu mei.

¹⁴ E kege tobōu mōu be, eige haba tā ta tobolōu ili mei. Yobe, ege ei tābe ta dulo saḡai mei kahaḡ. Eige Hiye Ohā tagai saḡai ke yoḡu emokōu tamaḡ degeleyodele i.

Sa Judiakōu ge, o kediaḡ Pol e didiḡ degemamōu, tā sa i

(Tā Hiye 21:15–26:32)

Polhā sa Jerusalemkōu ile felei

¹⁵ Sawisiei ilo kele mei degeimōu, ei bi kefemamōu, sa Jerusalemkōu kuhe yai.

¹⁶ Sa Sisaria tie o ilo, Yesuhā dabai degedi kediaḡ eibōu de yai. Fologamōu be, o kediaḡ ei wōu ma, o Nasonhā mosōkōu yamōu, ei kele deleigui. O kēme tō tibi sa Saiprus tie o, Yesuhā dabaiḡbe afudo degemōu haguei.

¹⁷ Ei sa Jerusalemkōu fologomōu be, damaleyodele i o kediaḡ eimokōu bolofejyode tobōu ma, hohōbolōu i.

¹⁸ Sabiyomōu, Polbōu ei Jems dugulamōu ya fologai. Damaleyodei o sasai wolōu daladi o kediaḡne haguasie kefele i.

¹⁹ Kefegumōu, Polhā gusugu bolofejyode tobōu ma, dabai yoḡu degedi kahaḡ tā olōu fej ke susulo tobou. Godihā degeiye, e dabai degeimōu, sa ta o sasai kediaḡne fḡ bohōlōu mōu, Yesukōu damaleyodele i ke susulo tobou.

Damaleyodei o sasai wolōu daladi hiye o kediaḡ Pol tobōu mōu Godihā mosōkōu i

* 21:8 21:8 Nā Dabai 6:5-6 kokōu dugu.

20 Damaleyodei o sasaj wolou daladi hiye o kedia Polha tobou ke dulomou, Godiha hu hebele fogulo i. Kegemou, dia Polkou kou gue tobolou i, mogo, sa Jerusalem kuokou Juda o suudo Yesukou damaleyodei keme na de dugulu? Damaleyodemamou, Mosesha kuolou ta kene dulo, defeido sesele ili.

21 Sesele iligi, gulokou ta uwo ta, Juda o, asou saya dalaguadi kediamokou nage Mosesha kuolou ta keme sesedamabeede tobou diyodele i ke dulo i. Kolo diafigidi midihobou, haba ei kou guai o kedia midihou olou fei kebou debe nage sesedamabeede tobou diyodele i ke dulomou gofoou hiyedo degele i.

22 Dia na hagueiyode tobou ba dulo ile. Kegei kaha degemou, di kagele?

23 Na ei tobou ladi kou du. Ei kou lebe o bolou bolou kege kedia Godiha dihile kokou ta degeleyodema makama dalagua.

24 Na o bolou bolou kedia wou ma ileba, Godiha dihile kokou sibigi igile mugudi midihou, di kou guai o kedia degedi ke degemaba, nou ne seleye wai sipsip ta mamalaba, Godikou sile neleba, ni widio towe wama.* Ni kege degeiba, o sasaj kedia duguu tawalebe, ta uwo keme damaledo mei, gulokoudade tawale ile. Nane Mosesha kuolou ta kou sesedi odade tawale ile.

25 Kenou si sa ta o sasaj, Yesukou damaleyodele i kediamokou be, di kou doususuma kou gue nalaj, nime ogou gai godikou gali si keme nadama, kafei nadama, gali oe gabagidu tigamamou wei kene nadama, haba sasaj hiyoubou, o hiyoubou dene siadamabeedema nalajiyode tobolou i.

26 Polha die ta ke dulomou tiei sabiyomou ile, o bolou bolou kedia sosogou ilemou, Godiha dihile kokou sibigi igile mugudi midihou ke milolou i. Milolou imamou, Pol e ile, Godiha mosokou folomou, mogou du daladi o takou kou gue tobou, ei Godiha dihile kokou sibigibe mei degemaba,* ise, ei tanou tanou gali kuhe sima, Godikou nemou ileyode tobou.

Juda o kedia Pol Godiha mosoduge tolou ma i

27 Sawisie dioyosi kege mei degela degeimou, Juda o, sa Esia duo kile tie kedia haguasie, Pol e Godiha moso kekaimidu tafalamou dugulo i. Kodu tafalamou duguomou, dia o sasaj fufuguemamou, diooufei Pol tolou maj.

28 Dia hiligedo kou gue tobolou i, Israel o diama, ni ei dogou guma. O koumahage sa sa olou fei sulugi, ta gehu hehegiemou be, Juda o sasaj di huyafei degedi. Haba e Mosesha kuolou tabou, Godiha moso kouubou dene huyafei degedi. Haba tabe, e Grik o ilo kedia wou ma haguamou, Godiha moso kekaimidu felegai. Kegei kaha, Godiha moso kouume kasagai degei dala kuhayode tobolou i.

29 Kege tobolou i kaha yobe kou gue, dia sa Efesus o Trofimusbe, Polbou de sa Jerusalem kodu kou sumou dugulo i kaha degemou, diage o keme

* 21:24 21:24 Widio towe wadi kaha sibigebe, na Dabai 18:18 kaha tawale ta kokou dugu. * 21:26 21:26 Sawisie dioyosi kege mei degeimou be, diame Godiha dihile kokou sibigi ta dala meiyode tawale i. Na Dabai 21:27 dugu.

Polhā wolōu, Godihā mosō kekaimidu feleiyade tawalemōu kuhe tobolōu i.

³⁰ Kegemōu, sa kē tie o sasaj olōu fej kediā kesigie gofoŋu hiyedo degemōu, fqūkua haguasie kefeguomōu, Pol tolōu mā gisigama muguomōu, o ilo kediā Godihā mosō kekai a olōu fej totonōu tefega i.

Sa Rom ami o kediā Pol tolōu mā i

³¹ Sa kē tie o kediā Pol walamōu degele imōu, ami kediā hiye ohā sa Jerusalem o olōu fej kediame gofoŋu dege biya iliyodeimōu du.

³² E kē dulomōu, e ami o kediabōu, ami dia daladi o kediabōu de totodo muguamōu fqūkua yamōu, o sasaj kefema dalagua kele fologai. O sasaj kediā ami o kediā haguasieimōu duguomōu, gue degemōu, Pol wala ili kē fogōu le i.

³³ Ami kediā hiye ohā ile hafej degemōu, Pol tolōu mamōu, ami o kediāmokōu, o koŋu tigi nelēdo bolōu kahā tigamabeede tobōu mamōu yodu, o koŋume koyo? E kēj degelou?

³⁴ O sasaj sudo dalagua kediā hiligedo tamōu, tā gehe gehe tobolōu i. Uwo hiyedo degele i kahā ami kediā hiye ohā tā kahā sibigebe ta tawali mei. Ami o kediāmokōu be, nī o koŋu tolōu ile, di mosōkōu wolōu folomebeede tobou.

³⁵ Ami o kediā Pol tolōu yamōu, die mosō kahā boba yokōu fologamōu dugube, o sasaj kediā biyei hiyedo degeimōu duguomōu, diā Pol hebema fologai.

³⁶ O sasaj sudo kediā habage haguasiligi, hiligedo o kēme wouba toloyode tobōu mōu haguasiei.

Polhā Juda o kediāmokōu yoŋu damaleyodei kahā sibige kē tobou

³⁷ Ami o kediā Pol wolōu, die mosōkōu falamōu degele imōu, Polhā ami kediā hiye okōu Grik tae, a namokōu tā ta de tobolōu de yodu? Kege yodumōu be, haba hiye o kahā simamōu be, name Grik tae kōu tewe de yodu?

³⁸ Age name wa sa Isip o, gamani kediāmokōu biyalamōu, we awekiye biyadi o olōu fej 4,000 kege wōu ma, hebe mei mihinōu sa kokōu i obe nayade tawai.

³⁹ Kenōu si, Polhage ame Juda oyodei. Ame sa Silisia duo kodu sa hiye Tarsus tie o. Mā sa kēme hū hiyedo dala. A o sasaj kediāmokōu tā ta de tobolōu?

⁴⁰ Kegemōu, ami kediā hiye ohā boloyode tobōu mōu, Polhā bobagekōu tafalali, dobogoŋuye tadamabadomōu akogu. Die tā olōu fej mei degeimōu, e o sasaj kediāmokōu Hibru tae tobou.

22

¹ Mogo diama, aye diama, nī дума. Ame midihō kasagai ta milōu li meiyode tobou.

² O sasaj kediage Polhā dioŋu die tā Hibru tae tobōu mōu dulomōu, tā mei degema, amafeido duweguei.

Kegemōu, Polhā haba kōu gue tobou,

³ ume Juda o. Ma adiou ha ume sa Silisia duo kodu sa hiye Tarsuskou mala felei. Kenou si ei sa ke tou fogou haguamou, sa Jerusalem kuokou dalali, a kuhe hiye degei. A dihifei delei kelegebe, Farisi hiye o Gamalielbe ma tisa dalali, amokou di kou guai o kedia kuolou yo ke bologuado hehegiendi. Hehegieimou, a kuolou Mosesha dogogu ke olou fei hiligedo tou lamou degei. A Godiha tagai sagai ke seselamou dabai hiyedo degedi, ifi ni degeli sagai kenou tefele degedi.

⁴ Midiho gehe ke sesele ili o sasai kediame age makolamou degedi. Damaledo, age woloyodema, tigiye tigigimamou, didio mosokou mouma idi.

⁵ A ke degegadibe, mogou du daladi hiye obou, kansole o kediabou de kou tewe kaha degemou, diage nimokou tobolou nou. Haba afune, o kedia kuguo nalagama amokou neimou, a di mogo Juda o, sa Damaskus tie kediakou nelamou mala i. Kuguo kokou be, age Yesukou damaleyodei o sasai, sa ke tie kedia didio tou ma, sa Jerusalemkou wou ma haguaba, ta sama, hebe kasagai ke nelamou degei ke nalaga i.

*Polha e Kristen degei ke susu
(Dabai 9:3-19, 26:12-18)*

⁶ Polha haba tobou, a titiamou iligi, sawisie ta agali duodo kelege, sa Damaskus hafei degeimou, hoho hiyedo ta agudiletou ge toto migilemou, a silemai.

⁷ Silemoumou, a mihikou fiamou tilali, ta uwo ta kou gue tobou mou du, Sol, Sol, na kageimou a makouya?

⁸ A yodu, Hiye O, name koyo? Kege yodumou, Hiye Oha, ume sa Nasaret o Yesu, na anou makodiyode tobou.

⁹ O abou yolu kediage hohobe kou dugulo i, kenou si ta uwo amokou tobou keme ta dulo ili mei.

¹⁰ Kegemou a haba yodu, Hiye O, ume kagele? Hiye Oha amokou kou gue tobou, na haguaba, sa Damaskuskou folouba, o taha namokou haguaba, dabai olou fei a namokou makai ke tobolou yode tobou mou du.

¹¹ Hoho hiyedo kaha ma diho du degeimou, o abou yolu kedia a dobogou tolou, sa Damaskuskou fologai.

¹² Kegemou, o ta e hu Ananaiasha a dugu haguei. Eme egei dudi o, Mosesha kuolou ta sesedi. Juda o sa Damaskus tie o olou fei kediage eme o bolodoyodele idi.

¹³ E hagua felemou, amokou hafei dege tafalali tobou, mogo Sol, ne diho duguyedeimou, kelegenou do ma diho bolu degeimou, a e dugu.

¹⁴ E haba tobou, di kou guai o kedia die Godihage name yoou tagali sagai ke tawayadomou makai. Kegemou, na Midiho Douo kenou Degedi O ke duguoba, yoou tobou ba dulo.

¹⁵ Nage na kou dugubou, na kou dubou, haba na habage dugulobou dulobou keme olou fei o sasai kediakou hehegiemou siayedei.

¹⁶ Na kageimou kegenou duwo? Na hagua, fafeleya tofou yedei. Na Hiye Oha hu souba, ege ne midiho kasagai ke bigima mei degeleyode tobou.

Godihā Pol ę sa ta o kediāmokōu egei tobōu mōu siayede tobou

¹⁷ Polhā haba tobou, ą sa Jerusalemkōu bohōlōu mā hagua felemōu, ą Godihā mosōkōu ile folomōu, dihō bagā tobolōu duwoli, dihō bohōlōu mamōu,

¹⁸ Hiye O dugu. Hiye Ohage amokōu kōu gue tobou, nā totodo haguāba, sa Jerusalem tōu fogōu fogōu iyedei. Nage mā tā keme sa kuokōu hehegieibabe, o sasaj kediage ta dulo ile mei, diā dafa ileyode tobōu mōu duyodei.

¹⁹ ą tobou, Hiye O, o kediage ą egei mosō tanōu tanōu ya damaleyodele i o sasaj didiō degegāmāmōu, tigi dofōu ye womōu siadi keme diage defejido kōu tewe.

²⁰ Diā nę tā malā siadi o Stiven wala i kelegebe, ąme hafej dege tafalamōu, mā dihile kele ke degeibe bolofejido dugu. ą diā Stiven wala ili ke maselemōu, die yukuei maj ke dia tefelei.

²¹ Kenōu si Hiye Ohā amokōu be nā iyedei. Nąme ą tobōu ba, o gehe sa sa ahudo dalagua kediāmokōu fogōu ileyode tobou.

Polhā ami o kediāmokōu ęme sa hiye Rom oyode tobou

²² Juda o kediā Pol ęme sa ta o sasaj kediāmokōu fogōu ileyode tobōu mōu dulomōu, dafa i. Dafāmōu, hiligedo o keme wouba toloyodele i. O kegei keme eibou de dalale sagaj mei.

²³ Gofōu degemōu hiligedo kege tobolōu mōu, yukuei digimāmōu, mihjōu de hebesele i.

²⁴ Ami kediā hiye ohā gofōu tā uwo hiyedo ke dulomōu, ę ami o ilo kediāmokōu, Pol tolōu ya, di mosōkōu fologaba, tigi dofōu ye woulugi, ę midihō kasagaj kage degei ke yodugamabeede tobou. ę o sasaj kediā Polkōu gofōu degemōu, hiligedo tobolōu ili kahā sibigę ke tawalamōu.

²⁵ Ami o kediā Pol wolōu fologāmōu, ę dobogōubōu ę abogōubōu tigiye tigāmāmōu, dofōu ye walamōu degele imōu, Polhā ami o kediā dia daladi o ta hafej dege tafalamōu duguomōu, o kokōu tobou, nię ąme tā sali mei keme kageimōu dofōu ye walamōu degele iya? ąme sa Rom o. Njōu ni kuolōu maj kokōu gebe Rom o dofōu ye wolobe de bolō, haba kasagaj?

²⁶ Kegemōu, ami o kediā dia daladi o kahā ke dulomōu ilemōu, ę hiye okōu tobou, nā o kōume kagele? ęme sa Rom oyode tobou.

²⁷ Ami kediā hiye ohā tā ke dulomōu, Polkōu ile folomōu kōu gue yodu, nąme sa Rom oyodeibe damale? Polhā damaleyode tobou.

²⁸ Kegemōu, hiye o kahā tobou, mā sele hiyedoye kōu tiga mamōu kahā degemōu, ąme sa Rom o degeiyode tobou. Haba Pol ę tobou, ąme mā adiōu hā kele malā felej kahā degemōu, ąme sa Rom o degeiyode tobou.

²⁹ Ami o kediā tā ke dulo kesigiemōu, Polkōu yodugama tobeye toto fogōu yai. Ami kediā hiye ohage Polbe sa Rom oyode tawalemōu, ęne guę degei, ę Pol kōu tigāmabeede tobou kahā degemōu.

Polhā Juda kansole o kediāmokōu tā tobou

³⁰ Ami kediã hiye ohage Juda o kediã Polkôu tãe biya ili kaha sibige ke tawalamou, sabiyomou, e Pol tiga i tigi ke kusia filej. Kusia filamou, e mogou du dalaguadi hiye obou, kansole obou olou fei kediã haguasiemabeede tobou mou, haguasie kefeguo dalaguamou, e Pol wolou migilemou, die dihile kokou tefegi.

23

¹ Kegemou, Polha kansole kediãmokou maselemou tobou, mogo diãma, ame Godiha diho tageyanou sulugi, ifine kegenou sulu kuhe. Ma duledube bolonou dalayode tobou.

² Mogou du daladi hiye o Ananaiasha ke dulomou, Polkou hafej dege tafalagua kediãmokou tobou, nige e mogoudu famabeedei.

³ Kege tobou mou, Polha hiye o kokou tobou, Godihage noou nanou wolo. Name tou bou midihobou kou boloye, kenou si ne duledube kasagai ta mogogou dala. Na Moseshã kuolou ta kokou tofogou mou, a ta sai filamou kou hagua duwoye, kenou si na o kediãmokou ma mogoudu famabeede tobolou kahage kuolou ta keme na gobolou kuheyode tobou.

⁴ Kegemou, o hafej dege tafalagua kediã ta ke dulomou, Polkou, Godiha mogou du daladi hiye o kokou be na ta bou basia kege tobou dayede tobolou i.

⁵ Polha sima tobou, mogo diãma, age o kooume mogou du daladi hiye odade tawali mei. A kou tewe debabe, kege ta tobou li mei. Yobe, Godiha kuguokou be kou gue nalaj dala,

Nj wolou daladi hiye o kokou be ta bou basia ta tobou damabeedei. *Kisim Bek 22:28*

⁶ Kegemou, Polha tafalali dugube, kansole o ilo kelebe Sadyusi o, ha ilo kelebe Farisi o dalaguamou, e kansole o kediãmokou neledo dege tobou, mogo diãma, ame Farisi o taha dihi. Ane Farisi o. A o sagaj tofigile i kediãme haba hagua, gehe degele iledade tawadi kaha degeiyenou, a kou le tafalaba, ni a ta saladi kuhe.

⁷ Kegemou, Farisi obou, Sadyusi obou kediã Polha ta ke tobou mou dulomou, tãe biya iligi, duoya filemou, ilo kefegumou ilo kefegumou dei.

⁸ Yobe, Sadyusi o kediãge o tofigiei kediãme ta hagua ile meiyodele idi. Haba tabe, esol obou duo kasagai bou kepe ta dalagua meiyodele idi. Kenou si Farisi o kediã olou fei kokou damaleyodele idi.

⁹ Kegemou, o olou fei kediã hiligedo ta i. Moseshã kuolou yo dulo i o ilo kelebe Farisi o. O kediã tafalaguali, ta hiligedo kou gue tobolou i, eige o kooumahage midihõ kasagai ta milou li mei dugulu. Ta e tobou dibe damaledo sa degei. Esol o tae sagaj, ha duo bolofei tae sagaj kaha emokou kou migile tobou sa degeiyode tobolou i.

¹⁰ Tãe hiyedo biya imou, ami kediã hiye ohã guẽ degei, Juda o kediã Pol wala iba teiye domou, e ami o kediãmokou, ni Pol o kediã dobogou tagetou dala ke ka muguoba, wolou ile, mosokou folomabeede tobou.

¹¹ Mosokou foloumou, huliãme, Hiye O Yesuha hagua, Pol hafej dege tafalali, kou gue tobou, na guẽ degeda. Sa Jerusalem kuokou ge na a degei

kahā tā kē hehegiedi sagāibe, haba sa Romkōū ne kenōū tefele hehegie tobōū yede tobou.

Juda o kediā Pol wouba toloyodema dōsusulo i

¹² Sabiyomōū, Juda o kediā mogogōū kefema, Pol wouba toloyodema, neleđo dege kōū gue maka dege tobolōū i, di nalebōū huejibōū ta nale meido dalali, o Polbe wouba toloyodele i.

¹³ O kē degeleyodema mogogōū dōsusulo i kediāme olōū fei 40 gabama folo kege.

¹⁴ Dōsusulo imamōū ya, mogōū du dalaguadi hiye obōū, odo odobōū kediāmokōū fologamōū, ei nale ta nale mei dalali, Polbe wouba tolo ileyodema dōsusulo iyode tobolōū i.

¹⁵ Kegei kahā degemōū, njibōū kansole obōū, nj olōū fei ami kediā hiye o tobōū ba, ē Pol wolōū, njimokōū haguayede tobōū ma. Nige emokōū ou ga kōū gue tobōū ma, ei Pol tā sai kahā sibige kē tugulo tobōū ma tawalamōū yode tobōū ma. Kegeiba, ē Pol wolōū haguba, ei alikōū ama duwoguali, Pol tolōū mā wouba tolo ileyode tobolōū i.

¹⁶ Kenōū si Polhā ē bobōū siehā o kediā ama duwogualeyode tobolōū ili kē dulomōū, ē ile, ami o kediā mosokōū folomōū, tā ē du kē Polkōū tobou.

¹⁷ Polhā tā kē dulomōū, ami o kediā dia daladi o ta haguismōū hagumōū tobou, nā o gisiai koŋū wolōū, ami kediā hiye okōū folouba, ē tā ta tobolōū yode tobou.

¹⁸ Ami o kahā ē wolōū ile, ami kediā hiye okōū folomōū tobou, didiq o Polhā ā haguisa toboube, o gisiai koŋū wolōū iyedeimōū, ā kuhe wolōū hagulu. E nāmokōū tā ta tobōū lamōū yode tobou.

¹⁹ Kegemōū, ami kediā hiye ohā o gisiai kē dobogoŋū tolōū tafēi ilemōū kōū gue yodu, nā amokōū kei tā tobōū lamōū?

²⁰ O gisiai kahā tobou, Juda o kediāge nā idiba mā babōū wolōū, kansole o kediā mosokōū mūba, diā tā sai kahā sibige kenōū tawalamōū yode tobolōū ile. Kenōū si tā kēme gulokou.

²¹ Nā die tā kē dulo seseda. Die o olōū feibe 40 dohōū gōū folo kege alikōū ama duwogualeyodele i. Diā nalebōū huejibōū nale mei dalali, mā babōū wouba tolo ileyodema maka degei. Nā boloyode tobōū ba, mā babōū aba wolōū haguba dugulamōū ama duwoguyode tobou.

²² Ami kediā hiye ohā tā kē dulomōū, ē o gisiai kokōū tobou, nā i. Nā tā amokōū tobolōū koŋūme, o takōū hobōū kege tobōū dayede tobou.

Ami o kediā Pol gamani hiye o Felikskōū wolōū yai

²³ Kegemōū, ami kediā hiye ohā ē ami o dia daladi o bolōū ta haguismōū, haguasieimōū, diliemokōū kōū gue tobou, nele ami o kediāmokōū yale ama dalamabeede tobōū ma. Ami o olōū fei 200 kegebōū, haba ami o, wai hos tagetōū duwodi olōū fei 70 kegebōū, haba ami o mala tōū di olōū fei 200 kegebōū olōū fei kediā tobōū ba, ifi huliāme 9 klok kelege sa Sisariakōū imabeedei.

24 Pol ɛne wai hos tagetou bigeba, gamani hiye o Feliskou kuhe defeido wolou ima. Haba wai hos ilo kelene moumaba, mou yo'uwa wou ma imabeedei.

25 Ami kedia hiye oha diliemokou kege tobou ma, kuguo ta kou gue nalaj, 26 Ame Klodius Lisias, a kuguo kou gamani hiye o Feliks namokou nalama neli. Agali bolofeyode tobolou kuhe.

27 Juda o kedia o kou tolou mou walamou degele iye, kenou si a ma ami o kediabou de yamou, ka muguomou wolou haguasiei. Yobe, eme sa Rom oyode tobou mou du kaha degemou.

28 Age o kedia e ta sai kaha sibige ke tawalamou, a e wolou ile, Juda kansole o kediakou folomou, die dihile kokou tefegi.

29 O kedia tobolou ibe, a o koumahadiou die kuolou maj kenou gobou giyode tobolou imou du. Dia ta sa iye, kenou si age file dugube, eme wouba tolo ile sagai midihobou, didiq degele sagai midihobou de milou gaibe ta duguli mei.

30 Ifi a o taha tobou mou dube, o ilo kedia e wouba tolo ileyodeimou du kaha degemou, a ma ami o kediakou, e wolou, namokou totodo yamabeede tobou. E ta sale o kediane, a namokou imabeede tobou. Kegeba, nage ta sa ile kaha sibige ke duloba tawayadomou.

31 Kegemou, ami kedia hiye oha kuguo ke nalama, o takou neimou, e ami o kedia e ta ke dulo seselemou, huliame kelege, Pol wolou ya, sa Antipatriskou fologai.

32 Tiasigei sabiyomou, ami o, hos tagetou duwoguadi kedia Pol wolou, sa Sisariakou youmou, haba ami o ilo kedia bohoulou ma, sa Jerusalemkou yamou, die mosokou fologai.

33 Wai hos tagetou duwoguadi kedia yamou, sa Sisariakou fologai. Fologamou, kuguo nalaj ke gamani hiye o kokou nelomou, haba Polne e dogobou tagetou dogogulo i.

34 Gamani hiye o kaha kuguo nalaj ke husoumamou, Polkou yodu, name sa kilija tie o? Polhage ame sa Silisia tie oyode tobou.

35 Gamani hiye o kaha tobou, o na ta sa i o kedia haguasieiba, a ne ta kuhe duloyode tobou. Kegemou, e ami o kediakou, ni o koume gamani o Herotha mosokou wolou ya, didiq degemabeede tobou.

24

Juda hiye o kedia Pol ta sa i

1 Sawisiei houyosi kege mei degeimou, mogou du daladi hiye o Ananiasbou, odo odo ilo kediabou de sa Sisariakou muguai. O ta, sa Rom o kedia kuolou yo du o, e hube Tertulus, ene diabou de mu. Dia gamani hiye o kaha dihile kokou ge Pol ta salamou muguai.

2 Muguomou, gamani hiye o kaha Pol haguismou hagua felejimou, Tertulusha Pol ta salamou, yomogou kou gue tobou, hiye o Feliks, na ei dogou gumou, ei bologuado deleibe, biyei ta duguli mei. Ne fimaj bolodo kaha degemou, midihou ei afu milou gadi keme nage doususugai.

³ Hiye o Feliks, n̄a ei olōu fei dogōu gudi k̄e duguomōu, ei n̄amokōu bolofeidoyode tobolōu ili kuhe.

⁴ Kegeligi, a t̄a sasado dege tobouye. N̄a eimokōu solōu do degeba, ei t̄a t̄ou degeifei koŋu du.

⁵ Ei dugudibe, o koŋumahage omokōu hagi n̄emōu sulugi, Juda o, sa sa olōu fei kile tie kediamokōu biyamabeedema fufugue tobōu mōu sumōu dugudi. O sasai ilo kelebe ei tōu fogōu mōu, ebōu de geleguomōu, midihō gehe ta sesele yadi. Diame obege Nasaret o sasaiyodele idi. Eme die widio hiye o.

⁶⁻⁷ E Godihā mosōdune midihō kasagai degelamōu kōu degeiye, k̄enōu si ei e toloū mamōu didiō degei.

⁸ Kegei kaha degemōu, nage emokōu yoduba, yoŋu e mogouya tobolōu k̄e duloba ise, ei e t̄a sa i kaha sibige k̄e olōu fei kuhe tawaleyode tobou.

⁹ Tertulushā t̄a k̄e tobōu mōu, Juda o kediane t̄a k̄eme damalēdo-yodemōu dogōu guo tobolōu i.

Polhā o Felikskōu egei tobou

¹⁰ Kegemōu, gamani hiye o kaha Polkōu ise t̄a tobōu yadomōu dobogoŋuye hegimōu, Polhā kōu gue tobou, age n̄ame sa koŋu tie o sasai kediā t̄a sai fidi o degemōu hagueibe sadebe sūdo mei degei k̄eme kōu tewe. Kegei kaha degemōu, a Juda o kediā t̄a sima tobolōu be ta guē degeiyo mei, hohōdo degeli.

¹¹ Sawisie 12 kege you mei degele dalamōu kelege, a sa Jerusalemkōu ilemōu, Godihā mosōkōu diho бага tobōu lamōu felei. N̄a o koŋudiamokōu yodubabe, a koŋu tobolōu koŋume nage defeido tawale.

¹² Juda o kediage a Godihā mosōduge t̄a ta biyoumōu dugulo ili mei. Haba egei mosō tanōu tanōu yabōu, sa hiye kodubōu debe a ta fufuguemōu sumōu dugulo ili mei.

¹³ Ifi o koŋudia a t̄a sa ili koŋume damalē mei kaha, t̄a sai koŋumaha sibigebe n̄amokōu be dōdo ta hegile meiyode tobou.

¹⁴ A midihō gehe, obege ebele midihō kasagaiyodele idi k̄e sesele ili k̄eme a kusigile tobolōu kuhe. K̄enōu si ei kōu guai o kediā Godine a ta tōu fogōu li mei, a e dabai kegenōu degedi. Haba Mosesā kuolōu t̄abōu, habage-degele-duguo-tobōu di-o kediā kuguokōu nalagai t̄abōu olōu fei kokōu ne a damaleyodei dala.

¹⁵ A Godihā o sasai, dōdōbōu, dōdo meibōu olōu fei tofigiei k̄e haguagiba gehe degele ile k̄e dia dala. Nebe k̄enōu tefei, Juda o kōu le dalagua kediane Godihā k̄e degele k̄enōu dia dalagua.

¹⁶ Kegei kaha degemōu, a mā duledube bolonōu degelamōu degeli, Godihōu o sasai olōu fei kediābōu die diho tageya amokōu kasagai ta deleiye domōu.

¹⁷ A sa sa olōu fei sulugi, sadebe ilo kele mei degeimōu, bohōlōu mā ile, mā obiyeikōu felei. A sele, sa ta o ilo kediā kefei k̄e malā ilemōu, bi mei o sasai kediamokōu filamōu degei. Haba tabe, a Godihā mosōdu gali silamōu degei.

18 A Godihā moso kekaimidu feleibe, a mou feli mei. A ei kou guai o kedia sibigi igile mugudi midihō ke milou mamou, Godihā dihile kokou o bolodo degemamou kuhe foloumou dugulo i. A tafalamou be, o sasai sudo ta kefeguomou, amokou ta gofoju dege biya ili mei.

19 Kenou si, a kele tafalamou, Juda o, sa Esia tie ilo kedia fologamou, a tolou ma i. O kedia a ta salababe, diojunou kou le hagua felegaba, hiye o Feliks ne dihile kou le ta samabeedei.

20 Haguasie ho fogou babe, Juda hiye o, kou haguasie dalagua kediame tobou mabeedei. Die kansole dihile kokou ge dia a kou ta sai file inamou, midihō kasagai a kage degei ke dugu keme haba namokou tobou mabeedei.

21 Kenou si a die dihile kele tafalali, hiligedo kou gue tobou, o sasai tofigile i kediame haba haguama gehe degele ile kokou a damaleyodeiyode tobou. A tawalibe, a kokou damaleyodei kaha ta ke tobou kahanou, a kuhe ta sa iliyode tobou.

22 Kegemou, Polha ta tobou ma mei degeimou, gamani o Feliks, e midihō gehe ke kou tawalemou, sabiyei ta kelege kuhe ta sama mei degeleyodei. Ami kedia hiye o Lisias migiba, a kuhe ta doususuloyode tobou.

23 E ami o kedia dia daladi o kokou Pol didio degeyede tobouye, kenou si didio hiyedo degedayedei. Polha e mogo dia emokou nale dogou gulo ke hobou akogudayede tobou.

Feliksha Polbe didio mugumou dalali, sadebe olou fei bolou kege mei degei

24 Sawisiei ilo kele mei degeimou, Feliksbou, e sasai Drusila, Juda sasai kebou dilie haguasie felegamou, Pol haguismou haguei. E Polha Yesu Kelesukou damaleyodei kaha ta ke tobou ba dulamou.

25 Polha midihō doudo degedi kebou, haba tou e tagadi midihō kasagai ke akogudi kebou, Godihā habage di ta sale kebou de tobou mou dulomou, e gue hiyedo degemou, Polkou na iyedei. Habage a dabai ta mei deba hobou, na haba kuhe haguayede tobolou.

26 E ta fimabe, Polha emokou sele ta neiba, e didio degei ke telemouba fogou ileyode tawai. Kege tawalemou, e sawisiei sudo Pol haguismou hagamou, dilie ta kolo idi.

27 Kegemou, sadebe bolou mei degeimou, gamani o ta, Porsius Festusha Feliks e timou mou. Feliksha Juda o kedia hohobou mabadomou, e Pol telemali mei, didio mosodu yofu kengenou delei.

25

Polha sa Rom hiye o Sisarhage e ta sai fiyede tobou

1 O Festus eme sa Judia o kedia gamani hiye o degei. E sawisiei kamadia kege kele dala dema, sa Sisaria tou fogou, sa Jerusalemkou ile felei.

2 Foloumou, mogou du dalaguadi hiye obou, Juda hiye obou olou fei kedia emokou haguasiemou, Pol ta sale ta nelede dege kou gue tobolou i,

³ nage ei dogoū guo, o ta toboū ba ile, Pol sa Jerusalemkoū bohouloū ma woloū haguale ke toboū yede toboloū i. Ta ke toboloū i kaha yobe, Juda o kediā alikoū ama duwoguali, Pol haguba, wouba tolo ile ke fimamoū kuhe toboloū i.

⁴ Festusha die ta ke dulomoū sima tobou, Polbe sa Sisariakoū didio degei dala. Huyadefei dala dema, mayoūunoū sa kokoū ile.

⁵ Kelege, ni hiye o ilo kediāne aboū de sa Sisariakoū muguaba dugu, e midihq kasagai ta koū milou debasi, dia e ta sale boloyode tobou.

⁶ Festusha kege tobou mamoū, e o kediābou de sawisiē oloū fei 8 sagai, haba 10 sagai kege dala dema, sa Sisariakoū mulq felei. Folomoū, tiei sabiyomoū, e ta sai fidi mosqdu folo duwoli, Pol woloū haguamabeede tobou.

⁷ Pol e hagua felejimoū, Juda o, sa Jerusalemkoū ge migigai kediā e silema tafalaguali, e degeli mei ta toboloū moū, hiyedo ta sa i. Kenoū si ta sai kaha sibigebe Festuskoū be doūdo ta hegili mei.

⁸ Dia ta sa ima mei degeimoū, Polha die ta simamoū koū gue tobou, age Juda o ei kuoloū ta keboū, sa Rom hiye o Sisarha ta keboū debe, a ta goboū li mei. Haba Godiha mosq kene ta huyadefei degeli mei.

⁹ Kenoū si Festusha Polha ta ke toboloū ke dulomoū, e Juda o kediābou de mogo degelamoū, e Polkoū koū gue yodu, da sa Jerusalemkoū ileba, a na kelege ta sai filebe de tagali?

¹⁰ Polha sima tobou, mosq a ifi tafala koūume hiye o Sisarha ta sai fidi mosq. Mosq kuokoū genoū Sisarha dabai degedi o taha a ta sai fiyedei. A Juda o kediāmokoū midihq kasagai ta degeli mei keme na koū tewe.

¹¹ Age midihq kasagai, a wouba tolo sagai ta milou debasi, a tolo ile keme taboū mei. Kenoū si Juda o koūudiā a ta sa ili keme damaledo mei kaha degemoū, o tae ta ame o koūudiamokoū sesegulo sagai mei. A tagalibe, sa Rom hiye o Sisarhanoū a ta sai file sagaiyode tobou.

¹² Festusha ta ke dulomoū, e kansole o kediābou de tugulo toboloū imamoū, e Polkoū koū gue tobou, na Sisarhanoū na ta sai fileyode toboloū kaha degemoū, o tae na Sisarkoū woloū ileyode tobou.

Festusha hiye o Agripakoū Polbe kagele de yodu

¹³ Sawisiē ilo kele mei degeimoū, hiye o Agripaboū e bobasi Bernaisiboū dilie sa Sisariakoū hagua felegamoū, Festuskoū agali bolofejyodemamoū eboū de deleigui.

¹⁴ Dilie sawisiē ilo kele kile dalaguamoū, Festusha Pol didio degei kaha ta ke hiye okoū koū gue tobou, o ta, Feliksha didio degei dalali, ifine yooū kegenoū dala.

¹⁵ A sa Jerusalemkoū imoū, Juda o kediā die mogoū du dalaguadi hiye oboū, die odo odoboū oloū fei kediā didio o ke ta sa imamoū, amokoū be, na ta sai ke fimaba, hebe kasagai o kokoū neyede toboloū i.

¹⁶ Kenoū si a die ta simamoū koū gue tobou, sa Rom o eige hebe kasagai be moū yooūwa nediyi mei. Ei o ta ta sai fimamoū be, emokoū yodugama, e toboloū keme ei defejido dulo idiyode tobou.

17 Kegemōu, a sa Sisariakōu bohōlōu mā hagueibe, Juda o kediane abōu de haguasiei. Felegamōu, a mōu yoŋuwa duweli mei, tiei sabiyomōu, a ta sai fidi mosokōu ile duwoli, didiŋ o Pol amokōu haguayede tobou.

18 Hagumōu, Juda o kedia hagua imōu, a tawaiibe, midihō kasagai, Polha milou ta tobōu lamōu degele ileyade tawai. Kenōu si kegei ta tobolōu ili mei.

19 Dia dioŋu die egei dudi midihō kenōu tobolōu mōu, emokōu tae biya i. Haba o ta tolo i kaha e huŋe Yesu, o keme Polhage hagua gehe degeiyode tobōu di kaha degemōu, dia emokōu tae biyamōu kuhe tobolōu i.

20 A ta kaha sibige ke tawalamōu degeiye, kenōu si ta tawali mei. Kegemōu, a Polkōu yodu, na sa Jerusalemkōu iba, sa ke tie hiye o kedia na ta sai filebe de tagali?

21 Kenōu si Polhage eme didiŋ degei kege duwoba, hiye o Sisarhanōu ta sai fiyede tobou. Kegemōu, age eme didiŋ mosokōu kege duwoba, a ami o tae Sisarkōu kuhe wolōu iyede tobolōu yode tobou.

22 Hiye o Agripaha ta ke dulomōu tobou, a mayoŋunōu o kaha ta ke dulo sagai degeli. Kege tobōu mōu, Festusha, name idiba duyede tobou.

23 Tiei sabiyomōu, hiye o Agripabōu, e bobasi Bernaisibōu dilie bologuado momomamōu, kefegudi mosokōu yai. Yamōu, ami kedia hiye obōu, sa kaha hiye obōu olōu fei kefegudi mosodu fologa duweguei. Duwoquali, Festusha o ta tobōu mōu, Pol wolōu haguei.

24 Wolōu hagumōu, Festusha kōu gue tobou, hiye o Agripabōu, o eibōu de kōu le dalagua obōu, ni olōu fei o koŋu duguma. Juda o olōu fei, sa Jerusalemōu, sa koŋu tie obōu kedia amokōu o koŋu woyedema, eige eme sosou dalalebe dafayodele idi.

25 Anōu si e wouba tolo ile sagai midihōbe ege ta milou duguli mei. Ege di hiye o Sisarhanōu e ta sai fiyede tobou kaha degemōu, age eme Sisarkōu ile keme kōu doŋusu dala.

26 Kenōu si a ta sai kaha sibigebe di hiye o Sisarkōu kage nalama nele, keme a defeido ta tawaiyo mei. Hiye o Agripa, kegei kaha degemōu, a o koŋume nābōu, o ilobōu nimokōu wolōu haguei. Di e ta tobōu ladi kaha sibige defeido dulo tawaleba, a kuguokōu kuhe nalalamōu.

27 A didiŋ o ta tobōu ba mōu yoŋuwa ibabe, midihō keme doŋudo mei. E ta sai kaha sibige ke tawaleba ta ke tolōu ibasi bolō.

26

Polha hiye o Agripakōu egei tobou

1 Kegemōu, hiye o Agripaha Polkōu na noŋu ne ta ke tobōu yedeimōu, Polha dobogōŋu foguomōu, kōu gue tobou,

2 hiye o Agripa, age Juda o kedia a ta sai ke bohōlōu tobōu ba, na filebe a hohō degeli.

3 Damaledo, a hohō degelibe, nage midihō, Juda o ei milōu ga idibōu, ei tae biya idibōu olōu fei keme na kōu tewe kaha a hohō degeli. Kegei kaha degemōu, na duwoli, mā ta koŋu defeido du.

4 Juda o olou fei kediage a tofou mou haguei keme kou tewe. Damaledo, a dihifei kelegebe, ma obiyeibou de dala demamou, haba ile, sa Jerusalemkou delei keme dia kou tewe.

5 Ame gisiaifei kelege, Farisi o degeibe kegenou dalali, ifine kegenou dala kuhe. Ame Juda o ilo kedia egei dudiyo mei, Farisi o kedia egeinou dulomou, die kuolou ta olou feibe a defeido sesele haguei keme diage kou tawale hobogou kaha degemou, dioju tobolou be bolu.

6 Juda o kedia a ta sai ke ifi na file kaha yobe, a Godiha ei kou guai o kediamokou tobou sagai ke degeiba dugulamou dia dala kuhe.

7 Juda o eibe huti olou fei 12 kege, ei Godikou damaleyodema, agalibou huliamebou e dabai degeligi, yofu tobou ke damaledo degeiba dugulamou dia dalagua. Hiye o Agripa, na du. Ane kenou dia dala kaha degeimou, Juda o kedia a kuhe ta sa ili.

8 Kageimou, ni o ilo kedia Godiha o tofigiei ke haguagiba gehe degele kokou damaleyodele iyo mei?

9 Afudo, ane sa Nasaret o Yesuha hube huyafei degeleyode tawai.

10 Kegemou, a sa Jerusalemkou gene midihou kenou degedi. Mogou du dalaguadi hiye o kedia tobou mou, age Hiye O Yesuha o sasai sудо didiq masadi. Haba o ilo kelege damaleyodei o sasai womabeede tobolou imou be, ane bolofeyode tobou di.

11 Haba tabe, a egei moso tanou tanou yane sulugibe, o sasai tou ma ilemou, ta sama hebe kasagai nedi. A Yesu huyafei degemabeedemamou ne fufuguedi. Damaledo, a gofoju hiyedo degemou ile, sa sa ahudo o sasai kediane kamou sulugi duguomou makodi.

*Polha yofu Kristen degei ke susu
(Dabai 9:3-19, 22:6-16)*

12 Polha haba kou gue tobou, kegega sulugi, mogou du dalaguadi hiye o kedia tobou mou, a die huya ke sa Damaskuskou i.

13 Hiye o Agripa, a agali duodo kelege, aba iligi dugube, hohou hiyedo ta agudiletou ge migimou dugu. Hohou keme hiyedo folodo, aso hohobe gabai. Hohou kahage abou, o abou yolu kebou olou fei silemaj.

14 Silemoumou, ei olou feido mihikou fiyasigemou, a tilali, ta uwo ta amokou Hibru tae kou gue tobou mou du, Sol, Sol, na kageimou a makouya? Na hebe tou do kokou abogofuyeye woulu keme na nofusienou do neli.

15 Kegemou, a yodu, Hiye O, name koyo? Kege yodumou, Hiye Oha, ame Yesu, na anou makodiyode tobou.

16 Kenou si na hagua tofou . A ifi namokou hagua, na ma dabai tolou ba degeyadomou maka degeli kuhe. Kegeiba, na ifi dugulu kebou, a habage namokou hehegile kebou olou feido na o sasai kediamokou hehegie tobou mou sia.

17 Kegeiba, noju ne obiyeibou, sa ta o sasai bou olou fei kedia namokou midihou kasagai milou babe, a na dogou guba, na makolo ile mei. A na tobou ba, o sasai kediamokou ileba,

¹⁸ diḥo baḡai ḡalagua ke kusigiba, die fi bohoulou ba, hulīa ke tou fogou ba, tamakou felegale. Damaledo, diā Tamaha nele ke tou fogou ba, Godikou haguasie felegouba, Godiha die midihō kasagai milou gadi ke gebe meiyodeiba, diame Godiha yoḡu makai o sasai, amokou damaleyodei kediyou de gelegou dalagualeyode tobou.

Polha hiye o Agripakou e dabai degega siei ke susu

¹⁹ Polha haba kou gue tobou, hiye o Agripa, a hebenitō ge tobou ke dulomou, a e ta ta gobou li meido.

²⁰ A egei ke sa Damaskus o sasai kediamokou hehegiemamou, haba sa Jerusalemkou ile, sa ke tie o sasai kediamokou hehegiei. Hehegiema fogou mou, sa Judia duo kileya ke hehegiemou siei. Sa ta o sasai kediamokou ne a egei tobou mou siei. A egei tobou mou sieibe, kou guenou hehegiedi, ni fi bohoulou ba, Godikou damaleyodema, midihō douḡo, oe nime fi bohou o sasaidade tawale sagai kenou milou mabeede tobou di.

²¹ A egei kegi ke hehegiedi kaha degemou, Juda o kedia a Godiha moso kekaimiduge tolou ma walamou degele i.

²² Kenou si Godiha a dogou guo haguabe demou ifine kuhe. Kegei kaha degemou, a kou le tafalali, o hubou bou, o hubou meibou kediamokou ta damaledo kenou hehegiedi. A ta gehe ta tobou yo mei, Mosesbou, habage-degele-duguo-tobou di-obou kedia kou tobolou idi sagai kenou tefele tobolou kuhe.

²³ Diā kou gue kou tobolou deleigui, Godiha makai o Kelesu eme do hiyedo duguoba, tolo ile, haba ebukou hagua gehe dege dalali, Godiha hohoya ke Israel obou, sa ta obou kediamokou egei tobolou.

Polha hiye o Agripa, name Yesukou damaleyodeyede tobou

²⁴ Polha tolo ile, hagua gehe degele kaha ta ke tobou mou, Festusha hiligedo tobou, Pol, name fi totou degei. Name sokou lou hiyedo duwoli tewe kahanou degeiye, fi totou degeiyode tobou.

²⁵ Polha tobou, hiye o Festus, ame fi totou degei mei. Age damaledo kou tawagamou tobolou.

²⁶ Ta a koḡu tobolou be, hiye o Agripahane kou tewe. Kegei kaha degemou, a ta gue degeiyo mei, a di hiye okou douḡo kuhe tobolou. A tewe, olou fei ke degegai keme e kou tewe, ta mogogou degeli mei.

²⁷ Hiye o Agripa, nage habage-degele-duguo-tobolou-idi-o kedia tobolou idi keme de damaleyodei? Age na kou damaleyodei dalayode tawali.

²⁸ Polha kegei tobou mou, hiye o Agripaha yodu, nage aso diho tou degeifei kou bou gebe, ne ta koḡumahānou degeiye, ame de Kristen degele sagai tawali?

²⁹ Polha kou gue tobou, aso diho sasa debane, tou debane tabou mei. Age nabou, o sasai ma ta dulo ili olou fejbou, nime a sagai degele imabadomou a Godikou diho бага tobolou. Kenou si ni didiq degele ile keme, age ta tagaiyo meiyode tobou.

³⁰ Kegemōu, Polhā kege tobōu ma mei degeimōu, hiye o Agripabōu, sasaj Bernaisibōu, gamani hiye o Festusbōu, haba o ilo kele, diābōu de dalaguabōu diā olōu fei haguamamōu,

³¹ moso ke tōu fogōu mōu, diojunōu kōu gue tobōu mōu yai, o kojume wouba tolo ile sagaj midihobōu, didiō degele sagaj midihobōu debe ta milōu diyo meiyode tobolōu i.

³² Hiye o Agripahā Festuskōu kōu gue tobou, o kahage di hiye o Sisarhanōu e ta sai fiyedili mei debabe, nage eme didiō degei ke tōu fogōu ba fogōu ilebe boloyode tobou.

Ami o kedia Pol sa Romkōu tolōu yai

(Ta Hiye 27-28)

27

Ami o kedia Pol mosole foudu sagiemōu sa Romkōu yai

¹ Gamani o kedia doususumamōu, ei* mosoleye sa Italikōu imabeedema, Polbōu didiō o ilo kelebōu de ami o kedia dia daladi o kahā dobogōu tagetōu dogogulo i. O kahā e hūbe Julius. Eme hiye o Sisarhā ami dabai degedi o.

² Ei sa Adramitium o kedia mosole sama yai. Mosole keme sa Esia duo kodu sa sa, tō dawala kahā ko kokōu dalagua keleya ke sialamōu. O ta, e hūbe Aristarkus, e sabe Masedonia duo kodu sa hiye Tesalonaika, o kene eibōu de i.

³ Yolugi sabiyomōu, ei sa Saidonkōu fologai. Fologamōu, Juliushā midihō bolofeido ke Polkōu hegiemōu, nā ile, nē mogo diā duguba, diā namokōu nalē nejbabe boloyode tobou.

⁴ E ile, boholōu mā hagumōu, eiyōu fei mosole foudu fologamōu, sa Saidon ke tōu fogōu yolugi, wi kahā dōūdo ile sagaj mei degeimōu, ei tō tibi sa Saiprushā figiya ke yai. Keleyabe wi kasagaj keme ta hagueli mei.

⁵ Ei tō dawala duoya ke dama, sa Silisiabōu sa Pamfiliabōu hafej dege dohōu gōu mōu yolugi, sa Lisia duo kodu sa hiye Mairakōu fologamōu, mosole ke kele tōu fogou.

⁶ Kelege, ami o kedia dia daladi o kahā sa Aleksandria o kedia mosole ta, sa Italikōu ilamōu degeimōu dugu. Duguomōu, e ei mosole kodu sagimōu yai.

⁷ Ei amafej amafejinōu yai, wi kasagajye akogudi kahā degemōu. Mosole foudu dabai degedi o kedia dabai hiyedo degele iligi, sa Nidus kuhe hafej degei. Kenōu si wi kahā haba akogumōu, ei ile sagaj mei degeimōu, ei huyadefej boholōu mōu, tō tibi sa Krit a taya ke yai. Yolugi, tō tibi kahā bitōu Salmone buguli dalamōu duguomōu yolugi, tō tibi kahā figiya ke yai. Kelebe wi kasagaj keme ta haguyo mei.

⁸ Mosole foudu dabai degedi o kedia dabai hiyedo degele iligi, tō tibi sa Krithā figiya ke yolugi, sa ta kahā hūbe Mosole Gabōu Bolofejyodele idi kokōu fologai. Sa keme sa hiyedo Lasea hafej dege dala.

* 27:1 27:1-28:16 Kuguo kojū nalaj o Lukhage e Polbōu de sulu kelegebeeyode naladi.

⁹ Ei sawisiei sūdo kele dalaguamōu, Juda o kediā nale nala idiyo mei sawisiei hiye keṇe mei degei. Kelegebe, wi kasagai hiyedo haguadi kahanōu, mosoleye ile sagai mei. Kegei kaha degemōu, Polha kou gue tobou,

¹⁰ o diama, ni duma. A tawalibe, di ifi ibabe, di ta bologua yale mei. Mosole makouba, bisai olou fei mei degele. Haba, diyou dine makoloyode tobou.

¹¹ Kenou si ami o kediā dia daladi o kahage Polha tabe ta duli mei. Mosole tolou siadi o kebou, mosole kaha obou kebou dilie tanou dulo seselemou, di imebeede tobou.

¹² Wi kasagai haguadi kelegebe, mosole gabou ei delei keme bolofei mei, wiye mosole makolo sagai kaha degemou. O sūdo kediā, di mosole gabou ta Finiskou ileba, wi hiyedo hagulu ke mei degele ke dia dalaguamebeedei. Mosole gabou Finiksbe to tibi sa Krit kaha mosole gabou ta. Mosole gabou kokou ge tafalali dugube, to hiyedo aso mulu kokou tilamou dugu. Haba dugube, figi iloya iloya olou feibe toyenou dalamou dugu.

Wi gofo[udobou to boboubou kaha mosole mo[uma hebeseimou siei

¹³ Ei baha duwoguamou, wi aso mudi kokou ge figi ilo fofo[uya ke hagumou dugulo i, kenou si wi hiyefei mei. Kegemou, hiye o kediā mosole gabou Finiskou sasale iledade tawale i. Kege tawalemou, mosole ti gisigama fologamou, ei to tibi sa Krit hafeiya ke dohou gou yai.

¹⁴ Kenou si youmou, wi kahage totonou bohoulou mou, to tibi sa Krit kokou ge neledo dege haguei. Wi gofo[u kaha hube aso haguadi kokou ge figi ilo fofo[u wi. Wi neledo kaha haguamou,

¹⁵ mosole kokou tilemou mala iligi, to tibi sa ke ahudo degei. Mosole foudu dabai degele idi o kediā bohoulou ma ilamou degeiye, kenou si ile sagai mei, hagi hiyedo degeimou dia sesegumou, wi kaha mosole mala, to duokou do i.

¹⁶ Wi kaha mosole tolou iligi, to tibi huyadefei ta kaha e hube Kadayodele idi ke dohou gou mou, to tibi sa kaha wi ke akogumou, ei dabai hiyedo degele iligi, diou dalagu mala hagua, mosole foudu folo dogogu.

¹⁷ Mosole foudu dabai degedi o kediā diou ke mosole foudu dogoguomou bagagiemou, mosole hayeya tigiye silema, hiligedo gomogulo i, mosole gagiye domou. Yolugi, sa Afrika hafei dege to duo kele welikou folo dogoguye domou gue degemou, dia falai sugutou diou golou i* ke tulo dogogumou, wi kaha mosolekou nou timou amafei kuhe i.

¹⁸ Wibou to boboubou kaha mosole ke mo[uma hebeseimou sulugi, sabiyomou, dia bisai ilo kele talama, talekou hebesa i.

¹⁹ Haba sabiyomou, dia fi hiyedo ma iligi, mosole falaibou, falai diou gou di hebebou ilo kele mo[uma, talekou hebesa i.

* 27:17 27:17 Falai sugutou diou golou i kokou wiye timou, mosole kuhe totonou idi.

20 Ei sawisieĩ sũdo yolugi, aso hohobou kuidihobou ta dugulo ili mei. Wi kasagai kaha mosole timou, eibe kama folo mei, ei olou feido toye wolodade tawale i.

21 Ei nale nala ili mei hiyedo dalaguali, Polha hagua tofolou mou kou gue tobou, o diama, ni ma ta dulo seseleba, di to tibi sa Krit tou fogou li mei debabe, hagi kou ta dugulo iyo mei, di bisaibe ta mei degeli mei.

22 Kenou si a ifi nimokou gue degedamabeede tobolou kuhe. Dibe tanou ta tolo mei. Mosolenou si makolo.

23 Ame Godiha bi, e dabai degedi o. I huliame Godiha esol o kaha hagua, a hafei dege tafalali, kou gue tobou mou du,

24 Pol, na hobou gue degeda. Na hiye o Sisarha dihile kokou tafalayedei. Na du, Godiha solou do degeiba, o olou fei nabou de mosole kodu dalagua keme ta tofigile meiyode tobou.

25 O diama, esol o kaha kege tobou kaha degeimou, ni gue degedama. Age Godiha amokou tobou sagai keme damaledo kege degeledade tawali.

26 Kenou si, wi koumah di mosole mala ileba, to tibi sa ta kokou tolou maleyode tobou.

27 Fula bolou mei degeimou, wi kaha timou, mosolebe dawala Mediterenianya ke iligi, huliame duo kelege, mosole foudu dabai degedi o kediage mosolebe ise to biya ta hafei degelidade tawale i.

28 Kegemou, dia to ai tefedi bi ke to dulemou hebele muguomou dugube, to ai makabe 40 mita dalamou dugulo i. Ke duguomou, mosole tafei teguo ilemou, to ai tefedi bi ke haba hebele muguomou dugube, to ai makabe 30 mita dalamou dugulo i.

29 Dia kegeligi, mosole kaha ileba, bogo, to dulemou dala tagetou foloba gagiye domou gue degele i. Gue degemou, dia dio bimaj hagido mosole tolou ma duwodi* dosou yosi kege ke mosole siowo ukou ge to dulemou hebesa i, wiye mosole mala iye domou. Hebesamomou, toto sabiyayedema dihq baga tobolou duweguei.

30 Sabiyomou, mosole foudu dabai degedi o kedia mosole tou fogou kama fosigelamou degele i. Dia diou, mosole foudu tila ke ti kokou tolou amafei tou fofou gue mulq, talekou dogoguomou, ogou ga kou gue tobolou i, ei dio bimaj hagido mosole tolou ma duwodi ilo kele mosole widiokou ge to dulemou hebesalamou yode tobolou i.

31 Kenou si Polha ami o kedia dia daladi obou, e ami obou olou fei diamokou kou gue tobou, mosole foudu dabai degedi o kou dia di tou fogou fogou ibabe, ni olou feibe makolo sagaiyode tobou.

32 Polha kege tobou mou, ami o kedia diou ti ke diafigimou, diou ke toye mala i.

33 Sabiyala degeimou, Polha, ni olou fei nale namabeedei. Ni fula bolou kegebe hagi hiyedo ke duguomou nale nala ili mei deleigui kaha.

* 27:29 27:29 Dio bimaj hagido mosole tolou ma duwodibe Tok Pisin taege 'anka'. Dio bimaj hagi hiyedo tigikou bagagi daladi ke to dulemou hebele mugumou mosole tolou ma duwodi.

³⁴ Kegei kaha degemou, ni nale nama. Duma, nime tafei makolo mei. Ni olou feibe bolonou dalagualeyode tobou.

³⁵ E kege tobou mamou, ou si ta mala tolou, die dihle kokou ge Godikou bolofeyode tobou ma kagimamou, ta mala naj.

³⁶ Noumou, o olou fei kediane hoho degemou nale nala i.

³⁷ Mosole foudu dala o eibe olou fei 276 kege.

³⁸ Nale nala ima mei degeimou, alasi sagai* makisi degelamou sai ke talama, talekou hebesoumou, mosole howo degei.

Mosole makei

³⁹ Sabiyomou, to dawalakou ge, mosole foudu dabai degedi o kediage to biya ta duguomou, sa kedade ta tawale ili mei. Kenou si dia dawala ko keme we bolodo dalamou duguu, mosole kaha keleya ile bolofeinou dade tawale i.

⁴⁰ Dia dio bimaj hagido mosole tolou ma duwodi ti ke to dulemou diafigisai. Diafigisamou, mosole mala siadi bala tigei ke kusiei. Kusiamou, haba falai wiye timou mosole kuhe idi ke tigikou bagagiemou dalagumou tou gule foloumou, wi kaha mosole to biyakou mala i.

⁴¹ Ilemou, mosole widio kaha to duo kele welikou folo dogogumou, to bobou kaha mosole siowo^u ke hebele fofogueligi gagi.

⁴² Mosole yomogou gagimou be, ami o kediage didio o olou fei wouba tofigileyodele i, kegeligi to ilobou suwa fologaba kama fosigeiye domou.

⁴³ Kenou si ami o kedia dia daladi o kahage Pol dogou gulo fimamou, didio o wouba tofigileyodele ili ke akogu. E o to suwadi tewe ke nime nibukou fogu fiyasigebe, to suwa dasigemabeede tobou.

⁴⁴ O ilo nime hebe tofo^ubou, mosole bafigiseibou ke mo^umaba kaha to suwa damabeede tobou. Ei olou fei ta ke dulomou, to biyakou dama fologai, ei ta makeli mei.

28

Pol e to tibi sa Maltakou folo delei

¹ Ei to biyaya ke dama fologamou, to tibi sa kaha hupe Maltayodele imou dulo i.

² O sa ke tie kediage midihou bolofeinou eimokou hehegile i. Huji tou mou, kulio degeimou be, dia ei wou ma yamou, dou tou ma fogou mou, ei dou ke ha duweguei.

³ Polha dou kefema tou lamou degeimou, bei taha dou kefei kodu duwoli, dou ne degeimou, telema folomou, Polha dobogo^uukou gala homogou delei.

⁴ Sa ke tie o kedia bei kaha Polha dobogo^uukou gala homogou dalamou duguomou, dia dio^unou, o ko^ume o woumou tofigiedi oyodele i. Eme toye wala teli meiyee, kenou si sasai godi kaha hebe kasagai neimou, beiyee gololu kuhe, kegeligi e sosou dege tofouye domou.

⁵ Kenou si Polha e dobogo^uu fifigiligi bei ke ka mugu, douloukou fiyei, e do ta duguli meido.

* 27:38 27:38 Alasi sagai - keme wit, di ou sagai milou ga idi ke.

6 O sasaj ilo kediyage e dobogoꞑube fofaleyadele i. Haba ilo kediyage eme kelegenou tolo ileyade tawale i. Diã baha deleiguiye, kenou si emokou hagi ta tamã degeimou dugulo ili mei. Kegeimou, diage eme godi tayade tawale i.

7 Sa ei folo deleigui kaha hafei kelebe, to tibi sa ke dia daladi o e hu Publiushã asou kolo. O kaha e mosokou ei wou ma ile folomou, sawisiei kamadia kege ei bologuãdo wou ma delei.

8 Publiushã e aye suguaibou, guadobou de do tilamou, Polhã folomou, diho bagã tobou mamou, dobogoꞑu dogoguomou, do ke bologouomou, bolõ degei.

9 O ke bolõ degeimou duguomou, do o sasaj ilo, kile tie kediane Polkou youmou, bologouomou, bolõ degele i.

10 O sasaj kediyã eimokou midihõ bolofeido kenou hehegile i. Ei tou fogou yalamou degeimou ne, diã bi ei dala mei ke eimokou nelẽ i.

Polhã sa Romkou ile felei

11 Ei to tibi sa Maltakou dalaguali, ogo kamadia kege mei degeimou, ei mosole ta kokou fologai. Mosole keme wi hiyedo haguadi kelegebe to tibi sa kokou tiladi. Mosole keme sa Aleksandria o kediyã mosole. Mosole kaha widio kokou be, ogou gai godi Sushã o sisigõ bolõ kedilie figisabou. Ei mosole kaha yai.

12 Yolugi, sa Sirakyuskou fologamou, sawisiei kamadia kege kele delei.

13 Sa Sirakyus tou fogou mou, mosoleye yolugi, sa Regiumkou fologai. Kele tiei sabiyomou, wi asõ muði kokou ge figi ilo fofouya ke hagumou duguomou, ei sa ke tou fogou mou mosoleye yai. Yolugi, sawisiei bolõ mei degeimou, ei sa Puteolikou fologai.

14 Sa kokou be ei damaleyodele i o ilo kele gegelegule i. O kediyã eimokou diãbou de dalamabeedema yodulo imou, ei sawisiei olou fei dioyosi kege diãbou de deleigui. Dalagua dema, ei sa hiye Romkou abogoꞑu a fogou yai.

15 Sa Rom tie o, damaleyodele i kediyã ei haguasiliyodei ke dulomou a kaga haguasieimou, ilo kelebe makisi sa Apiuskou ge gelegulo i. Haba ilo kelebe habage haguasieimou, Gabale Tiadi Mosõ Kamadia duwo kele gelegulo i. Polhã o kediyã duguo geleguomou, Godikou bolofeyodei. Kegei kaha e fiẽbe nelẽdo degei.

16 Kegemou, ei sa Romkou ile fologoumou, gamani o kaha Polbe esofei mosõ takou dalalebe boloyodei. Ami o tae e kama fouye domou dia delei.

Polhã ta uwo bolofei ke sa Rom tie o sasaj kediyamokou hehegiei

17 Sawisiei kamadia kege mei degeimou, Polhã Juda hiye o kediyã haguasieimabeede tobou. Hagua kefeguo dalaguamou, e o kediyamokou kou gue tobou, mogo diãma, age di Juda o sasaj ta huyafei degeli mei. A di kou guai o kediyã degedi midihõ kene ta huyafei degeli mei. Kenou si sa Jerusalem o kediyã a tolou mou didio degemamou, sa Rom o kediyamokou sesegulo iyodei.

18 Rom o kediā a ta samamōu dugube, ame wouba tolo ile sagai midihō miloube ta dugulo ili mei kaha, ame telemalamōu kōu degele iye,

19 kenōu si Juda o kediā ta ke gobolōu mugulo imōu, a hiye o Sisarhanōu a ta sai fiyede tobou. Yoūu a ta sai fiyede tobouye, kenōu si a ma obiyei ke ta ta salamōu degeli mei.

20 Kaha yoyenōu, a ni duguoba, nimokōu ta tobōu lamōu haguismōu haguasiēi kuhe. Ame Israel o di dia dalagua ke damaledo degeiba dugulamōu dia dala kaha degemōu, a ifi didio degei dala kuheyode tobou.

21 Kegemōu, Juda o, sa ke tie o kediage kōu gue tobolōu i, Judia o tae na degei ta ke kuguokōu nalama, eimokōu ta mala hagueli mei. Ei mogo diane haguamōu, na midihō kasagai ta milou kaha ta susumōu, ei ta dulo ili meiyodele i.

22 Kenōu si ei tagalibe, nage noūu ne fimai ke susuyedele i. Yobe, sa sa o sasai olōu fei kediā midihō gehē keme kasagaiyodele ili keme ei dulo tawale ili kaha degemōu.

23 Kegemōu, sawisie i ta maka degemamōu kelege, o sūdo haguasie, moso, Pol e duwo kokōu kefegulo i. Kefegulo dalaguamōu, e Godiha wolōu dalale ta ke gusugu yomogōu hehegiemōu iligi habi degei. E Moseshā kuolōu ta kebōu, habage-degele-duguo-tobōu di-o kediā tabōu de hehegiemōu doūdo dege, ni Yesukōu damaleyodemabeede tobou.

24 O ilo kediage e ta ke tobolōu be damaleyodele i. Haba o ilo kediage ta damaleyodele ili mei.

25 Dioūunōu tae biya i. Yalamōu degele imōu, Polha haba tobou, Duo Bolofeiha habage-degele-duguo-tobōu di-o Aisaiaha mogouya ke di kōu guai o kediāmokōu damaledo kōu gue tobou,

26 Na ileba, ne Juda o kediāmokōu kōu gue tobōu, Ni kōu duloye, kenōu si sibige ta tawale ile mei.

Ni kōu duguloye, kenōu si sibige ta dugulo ile mei.

27 O sasai kediā die fiibe hiligido dalagua.

Die kihiyoye dulobe dafa idi.

Die dihone bagā idi.

Kegeligi, die dihoeye duguo, kihiyoye duloba, sibige tawaleba, fi bohōlōu amokōu haguasieiba, a bologuoba, bolō degele iye domōu. *Aisaia 6:9-10*

28-29 Kegemōu, Polha haba kōu gue tobou, kegei kaha degemōu, Godiha tobōu mōu, ei yoūu di mamoloūu kaha ta ke sa sa o sasai olōu fei kediāmokōu hehegiemōu sulugua. O sasai kediage dulo ileyode tobou.

30 Kegemōu, Polha moso kodu dalali, sadebe olōu fei bolōu kege mei degei. Moso kokōu be e heliofeji dalali, moso obōu kokōu sele nedi. O e mosokōu haguasieimōu duguomōu be, e hoho dege wōu ma folodi.

31 E o sasai kediāmokōu be Godiha wolōu dalale ta kebōu, Hiye O Yesu Kelesuha degei kaha ta kebōu de hehegiedi. E ta gue degediyo mei. O tae e ta akogudiyo mei.

Egei Polḥa Sa Rom O Kediaṃokōu Nalāma Neḯ

Tawale Ta

Polḥa sa Korinkōu dalali, kuguo koḯu nalaj. Tewe o ilo kediage kuguo koḯume Polḥa nalāmamōu, sasaj ta, e ḥu Fibikōu neḯmōu e maḷa ile, sa Rom o sasaj, Yesukōu damaleyodele i kediaṃokōu kuhe neḯdade tawale i. Sa Romkōu be damaleyodele i o sasaj ilo kelebe Juda o, haba ilo kelebe Juda o mei.

Kuguo koḯumahā tā sibige hiyedobe kōu gue, o sasaj di olōu feḯbe midihō kasagaj milolōu idi o. Di kuolōu tā olōu feḯbe sesegale sagaj mei. Di Yesu Kelesukōu damaleyodeibasi, Godihā di midihō kasagaj milōu di kaḥa hebe ke igisema, e diḥile kokōu dibe doḯdo o sasajyodemaba, di kuhe mamoloḯu.

Sibige tabe, di Yesukōu damaleyodeiba, Yesuhā yoḯunōu dogōu guo dalaba suluguabasi, Duo Bolofejihā dedeḯya ke, di midihō bolofejinōu milolōu sagaj.

Haba tabe, Juda o kediage Godibe tobekōu kōu mugulo iye, keṃōu si habage Godihage o sasaj kediaṃe mamoloḯu ke nalaj.

Kuguo Rom koḯumahā tā sibige tanōu tanōu olōu feḯbe kuhe:

Tā Hiye 1-4

Di damaleyodeibasi, Godihā dibe e diḥile kokōu doḯdo o sasajyode tobolōu.

Tā Hiye 5-8

Dibe Yesubōu de tolo ilemōu, haba eḥōu de haguā geḥe dege dalagua.

Tā Hiye 9-11

Polḥa midihō Godihā Israel obiyei kediaṃokōu degeli ke tobou.

Tā Hiye 12:1-15:13

Polḥa midihō Kelesukōu damaleyodei o sasaj kediaḡ degele ke tobou.

Tā Hiye 15:14-16:27

Polḥa dabai yoḯu degedi kaḥa tā keḥōu, haba sa Rom o kediaṃokōu agali bolofejyodene tobou.

Di damaleyodeibasi, Godihā dibe e diḥile kokōu doḯdo o sasajyode tobolōu

(Tā Hiye 1-4)

Polḥa e tā-bolofej-maḷa-siadi dabai degedi ke tobou

¹ Ḃme Pol, Yesu Kelesuhā dabai degedi o. Godihage aṃe tā-bolofej-maḷa-siadi-o degema, e tā uwo bolofej ke tobōu yedema makai kaḥa degemōu, a kuhe tobolōu.

² Ta uwo bolofej keme Godihā afu e habage-degele-duguo-tobou di-o kediamokou kou tobou mou dulomou, Godihā kuguokou nalaga i dala kuhe.

³ Ta uwo bolofej, o kedia nalaga i keme Godihā Dihi e degele kaha ta. E hagua, o degemou, hiye o Devitha huti kele tofou.

⁴ Godihā e widaimikou haguagi kelegebe, Duo Bolofejhage dimokou be eme Godihā Dihi neleḍoyodemou hegi. Eme di Hiye O Yesu Kelesu.

⁵ E ke degei kahanou Godihā ei habaguguemou, e huya kenou eimokou ta-bolofej-mala-suluguadi dabai kofu kuhe nei, sa sa o sasaj olou fei kedia emokou damaleyodema, e ta kenou dulo sesele imabadomou.

⁶ Njine e sosou yenou dalagua. Yobe, Godihā njime Yesu Kelesukou haguamabeede tobou mou, ni dulo i kaha degemou.

⁷ Sa Rom o diama, Godihage njimokou solou do degemou, ni emokou haguamabeede tobou. Njime e sosou do. Di Aye Godibou, di Hiye O Yesu Kelesubou dilie njimokou habagugueiba, njime bologuado dalamabadomou.

Polha sa Rom o sasaj dugulo sagaj degei

⁸ Yomogoube, a njimokou kou gue tobou lamou. Sa sa olou fei o sasaj kediage ni neleḍo dege damaleyodema dalagua ke tobolou idi kaha, a Yesu Kelesuha huya ke ma Godikou bolofejyode tobolou dala.

⁹ A Godihā dabai neleḍo dege degedibe, e Dihihā degei kaha ta uwo bolofej ke hehegi. A e ni dogou guyedema diho baga tobou di keme yofu kou tewe.

¹⁰ Godi yofu tagaiyanou amokou a hegiba, a njimokou totodo ileyodema diho baga tobou di.

¹¹ Ame ni dugulo sagaj degeli. A Duo Bolofejha nele daga daga ke njimokou solou do nejiba, ni neleḍo dege dalaguamabadomou.

¹² Ma fimaiḅe kou gue, ni damaleyodei kaha a dedej sagiba, ma damaleyodei kaha ni dedej sasagieiba dema, di olou fei nele dege dalaguale ke tagali.

¹³ Mogo diama, a njimokou ile kou fimadi ke tawama. Ile ke hiyedo fimadiye, kenou si a ili mei. A sa sa obiyei kediamē dogou gue sumou, ilo kediamē kou damaleyodema dalagua. A o sasaj ni dalagua duo kile kediamē Kelesukou damaleyodemabadomou dogou gu ilamou degediye, kenou si hagiye felegamou a akogoguemou hagulugi, ifine kuhe.

¹⁴ Godihā dabai kofu amokou nejibe, sa Grik obou, sa sa ilo obou, haba tewe obou, tewe mei obou olou fei kedia dogou guyadamou kuhe nei.

¹⁵ Kegei kaha degemou, a sa Rom o sasaj njimokou ne ta uwo bolofej ke tobolou sagaj degeli.

Ta uwo bolofej keme Godihā dedej

¹⁶ A ta uwo bolofej ke hehegilebe ta gue degediyo mei, Godihā dedeibe ta uwo bolofej kokou kou dala kaha degemou. Dedej keme damaleyodei o sasaj mamolofu dedej. Mamolofube, Juda o kedibukou mamalaba, haba sa sa o sasaj kedia kuhe mamolofu.

17 Ta uwo bolofei kokou gebe, Godiha dibe doudo o sasai degele ile kaha midihō ke hegili kuhe. Di damaleyodele iba, e dibe doudo o sasaiyode tobolou. Damaledo, Kelesukou damaleyodei kahanou si di Godiha dihile kokou doudo o sasai degele. Keme Godiha kuguokou be kou gue nalai dala, O taha damaleyodemaba, Godiha dihile kokou doudo o degeibabe, eme yoou kegenou dalale. *Habakuk 2:4*

O sasai olou fei Godi tobekou mugulo i

18 Godibe hebenikou duwoli, e gofoube omokou tama degeli kuhe. O sasai e tobekou mugulo ili kediamokou be Godiha hebe kasagai ke neleyodei, dia midihō kasagai milou ga idi kaha dowoye. Die midihō kasagai milou idi kaha damaledo ta keme huyafei degeli.

19 O kediage midihō olou fei, Godiha milou gadibe kou tewe. Godi yoou diamokou kou hehegile hobogou. Kenou si dia midihō kasagai kegenou milou ga imou, Godiha hebe kasagai ke neleyodei.

20 Godiha sa sibige kou milou mamou, bimai olou fei e milou gai keme o sasaiye dugumou haguabe demou, di ifine dugulo ili kuhe. Kegeimou, di Godiha midihō di dugulo sagai mei kebou, e nele hiyedo, yoou kegenou dalale kebou, haba eme Godidadene di sasale tawale ile sagai. Kegei kaha degemou, midihō kasagai milou ga idi o kediage Godibe ta dala meiyode tobolou ile sagai mei.

21 Dia Godi kou tewe, kenou si eme damaledo Godiyode tawale idiyo mei. E hu hebele fogulo idiyo mei, emokou bolofeyodele idiyo mei. Die fibe totou degele i, sibige ta tewe mei, die duledube hulia degei dalagua.

22 Dia dioousie hiye degemou, eibe tewe oyodele idiye, kenou si diame totou degele inou.

23 Dia Godi, yoou kegenou dalale kaha hohō ke tobekou muguomou be, e hu hebele fogulo idiyo mei. Ogou gai godi milou gamamou, o tofigiedi sagai kebou, sio sagai kebou, wai sagai kebou, beibou sabibou sagai kebou kegele i kokou nou damaleyodema, bimai kegele i kaha hunou hebele fogulo idi.

O sasai olou fei midihō kasagai gehe gehe milou ga idi

24 O sasai kedia Godi tobekou mugulo imou, Godiha dia tou fogou mou, dioou die fimai kasagai kenou degelemou, kefema, dioousie tou e tagadi midihō kasagai yogoha yogokou milou mou milou mou dele idi.

25 Kegele idi o sasai kediage Godiha ta damaledo keme tou fogou mou, gulokou ta kenou tolou idi. Dia bi olou fei milou gai o keme tou fogou mou, bimai e milou gai kokou nou hohobolou mou, bimai kaha dabai kenou degele idi. Kenou si Godibe bimai olou fei kaha e obou do kaha degemou, di sawisie olou feibe e hunou hebele foguo dalame. Damaledo.

26 Dia Godi tobekou mugulo i kaha, ege diame dioou die midihō kasagai milou gadi kokou tou fogou mou dalaguali, die sasaiyene o hulobe dafamamou, bohoulou sasai yogo hudi.

27 O diame kenou tefei, sasai hulobe dafamamou, bohoulou o yogo hudi. O dioousienou yogo tagaimou tagaimou dema, sidifi degedi midihō ke

dioṽusie yogohaṽ yogokou milou mou milou mou dele idi. Kegei kaha, hebe kasagai keme midihṽ kasagai dioṽu milou ga idi sagai kenou tefele moloṽu dala kehe.

²⁸ Diage Godibe kou teweye, kenou si dia dafa idi. Kegei kaha degemou, Godiha dia tou fogou mou, dia dioṽu die fiye tagali kenou milou gamou be, midihṽ doudo mei kenou degele idi.

²⁹ Midihṽ doudo mei, dia milou ga idibe kou gue, midihṽ kasagai milou di midihṽ, bimaṽ duguo tagadi midihṽ, ho maṽ midihṽ, kona degedi midihṽ, o woumou tofigiedi midihṽ, taṽ biyadi midihṽ, ogou gadi midihṽ, o ta kasagaiyodedi midihṽobou olou feṽ ke milou ga idi. Midihṽ kasagai kegele i keme omokou hiyedo dala. Haba tobe tobou di midihṽ,

³⁰ yogo susuga tobou di midihṽ, Godi dafadi midihṽ, ta kasagai tobou di midihṽ, dioṽu die hu hebele fogudi midihṽ, dioṽusie hiye degedi midihṽ, midihṽ kasagai gehe gehe milou gadi midihṽ, aye adiou ta dudiyo mei midihṽobou olou feṽ ke milou ga idi.

³¹ Die fimaiṽbe totou degele i. Dia ta degeleyodema maka degele idiye, kenou si dia ta degele idiyo meido. Yogokou solou do degele idiyo mei, ta habaguguediyo mei.

³² Midihṽ kegegai milou di o sasai kediage Godiha kuolou yege o kegele i keme tofigileyodei keme dioṽu kou teweye, kenou si dia midihṽ kegele i kenou milou gamou, die mogo tae midihṽ kegei ke milou mou be, diage boloyode tobolou idi.

2

Godiha doudo ta sale

¹ Kegei degemou, o ta na midihṽ nogoha milolou ke hobou fida. Yobe, midihṽ nogoha milolou sagai kenou tefele nane milou di kaha degemou. Na midihṽ nogoha milolou ke filababe, na noṽusiene file dugulo. Kegeligi, nane ta saiye touye deba.

² Midihṽ kegegai ke milou gadi kaha hebe kasagaiṽbe kou neleṽ dalaye, kenou si dige Godiha doudo ta salebe kou tewe.

³ Na midihṽ nogo dia milou ga idi ke figaba, nane midihṽ dia milou gadi sagai kenou tefele milou babe, na tawalibe, Godiha na ta sale meiyode tawali? Kegele mei, Godiha nane habage ta sale dala.

⁴ Godiha namokou midihṽ bolofeinou milou di. Hebe kasagai toto neleṽbe solou do degedi. Na fi bohou yadomou e dia daladi, dafadiyo mei. Keme na tewe mei? Nage keme mabou sa degei dugulu?

⁵ Name ne fiṽbe hiligido dala kaha degemou, na fi bohou yo mei. Godiha gofoṽu degele keme na noṽusie kefemou ili. Sawisei Godiha doudo ta sale kelege, e gofoṽu ke tamaṽ degeiba, na hebe kasagai ke moloṽu.

⁶ Godiha hebe ke neleṽbe, Midihṽ di milou ga idi ke fileba, hebe kasagaiṽbou, hebe bolobou de o sasai tanou tanou dimokou kuhe nemou ile.

Buk Song 62:12

⁷ O sasai ilo kedia midihṽ bolofei ke defeido milou gamou iligi, hebeni hohṽ kebou, Godiha diṽile kele hu hiye kebou, fi gehe yoṽu kegenou dalale

keḅou de mou lamou degele ili o sasai kediamokou be Godihage fi gehe neiba, tofousogo tofousogo tofolou ile.

⁸ Kenou si, o sasai ilo kedia gili degemou, damaledo ta ke tobekou muguomou, midihq doudo mei ke milou gamou ili o sasai kediame Godiha gofoou ke duguoba, hebe kasagai ke mala ile.

⁹ Midihq doudo mei ke milou ga idi o sasai kediame habagebe hagibou dobou kou dugulo iley dala. Hagibou dobou keme Juda o kediabukou duguoba, haba sa sa o sasai kedia kuhe dugulo ile.

¹⁰ Kenou si Godihage midihq bolofei ke milou ga idi o sasai kediamokou be hebeni hohobou, hu hiye kebou de neiba, dia bologuado dalaguale. Ke nelebe, Juda o kediamokou bukou neleba, haba sa sa o sasai kediamokou kuhe nele.

¹¹ Godiha sa sibige o sasai di fidi midihqbe, esofei esofei dege fidiyo mei, olou fei tefelenou do fidi.

¹² Kegemou, o sasai Mosesha kuolou ta tewe mei kedia midihq kasagai milou babe, diame makoloye dala. Haba o kuolou ta kou tewe kediame midihq kasagai milou babe, Godihage kuolou ta kenou sesegaba ta sale.

¹³ O sasai kuolou ta ke mou dulu kediame Godiha dihile kokou be doudo mei. O sasai kuolou ta ke dulomou seseli kedianou si, Godihage diame doudo o sasaiyode tobolou.

¹⁴ Kegemou, sa sa o kediame Mosesha kuolou ta ta dala mei, mou kege dalaguaye, ha dioou die fimajyenou kuolou ta kaha midihq ke seseibabe, die fimajibe kuolou ta sagai dala.

¹⁵ Midihq dia degegolu kaha dimokou hegiliba, Godiha kuolou ta olou feibe die duledu nalagai dala kehe. Die duledugebe, dia midihq kasagai milou mamou be, midihq dia milolou keme kasagajidate tawale idi. Haba dia midihq bolq milou mamou ne, midihq dia milolou keme bolodade tawale idi.

¹⁶ Ta sale sawisie, Godiha makai kelegebe, di kenou tefei dugulobe, Godiha Yesu Kelesukou tobou ba, e o sasai di ta souba dugulo. Midihq di milou ma mogoguei dala ke olou fei tama degeba ta sale. Ta uwo bolofei a tobou di kooumahage olou fei ke tobolou nou dala.

Juda o kediage Mosesha kuolou ta kahage diame ta sale kokou ge dogou gulodade tawale idi

¹⁷ Juda o diama, ni fimajibe, Mosesha kuolou ta kahage nime ta sale kokou ge dogou gulodade tawale idi. Nime niou sie hiye degemou, eibe Godiha sosou dade tawale idi.

¹⁸ Ni kuolou ta tawale hobogou kaha degemou, Godiha tagadibou, midihq bolofebou olou fei keme ni kou teweyodele idi.

¹⁹ Kegemou, ni tawadibe, nige dihq du degei kediame sasale sosogou idiyodema, haba huliakou dalagua o kediamokou ne hohq hohogudiyode tawale idi.

²⁰ Kenou tefei, ni tawadibe, nige o sasai ta tawaiyo mei kedia hehegediyodema, sisigo kedia tisa dabai degediyode tawale idi. Yobe, nige Mosesha

kuoloū tã kokoū gebe tewe keboū, damaledo tã keboū oloū feibe nī koū tawale hobogoū keheyade tawale idi kaha degemoū.

²¹ Damaledo, nī o sasaj̄ kediamokoū hehegile idi. Haba kageimoū nī nioū sie hehegie ho fogoū ya? Nī omokoū hiyou mōjudamabeede koū toboloū idiye, kenoū si nioū ne hiyou malā idi.

²² Nī sasaj̄ hiyou mōjudamabeede koū toboloū idiye, kenoū si nioū ge kege degele idi. Nī ogoū gai godibe dafaiyodele idiye, kenoū si nī ogoū gai egei mosokoū fologa bi hiyou malā idi.

²³ Nīge nioū sie hiye degemoū, Moseshā kuoloū tãbe koū teweyode toboloū idiye, kenoū si nīge tã keme goboū gilemoū, Godi huyafej̄ degele idi.

²⁴ Keme Godihā kuguokoū be koū gue nalaj̄ dala, Nī degeiyenoū, sa sa o sasaj̄ kediā Godihā hūbe huyafej̄ degele idi. *Aisaia 52:5*

Kolo diafigidi midihō dōudo

²⁵ Juda o di Moseshā kuoloū tã ke dulo seseibabe, di kolo diafigidi midihō kēne bolodo. * Kenoū si Juda o nā kuoloū tã ke sese ho fogoū babe, name kolo diafigili mei o kediā sā degei dala.

²⁶ O kolo diafoū li mei tahā Moseshā kuoloū tã ke dulo seseibabe, o keme kolo diafoū o sagaj̄ dalale.

²⁷ Juda o dibe Moseshā kuoloū tã nalagai kē koū dalamoū, di kolo kuhe diafigile hobogoū. Kenoū si Juda o ta nā kuoloū tã ke goboū babe, o gehe ta, kolo diafoū li meiyē, haba kenoū si di kuoloū tanoū sesedi o kahā nā ta sale.

²⁸ O koyohā huyenoū Juda o dege dalababe, o keme damaledo Juda o mei. Kolo diafigidi midihō keme toū hā binoū mei.

²⁹ O e duledugedo Juda o dege dala kēsi damaledo Juda o. Kolo diafigidi midihō kēne e duledugedo felej̄basi bolō. Midihō keme kuoloū tã kahā e duledu miloū li mei. Duo Bolofej̄hā e duledu dalali miloū. O kegei kokoū be oe ta bolofej̄yode toboloū sagaj̄ mei. Godihanoū bolofej̄yode toboloū.

3

Midihō kasagai kahage midihō bolofei kē huyafej̄ degele sagaj̄ mei

¹ Kolo diafigidi midihō keme toū hā binoū mei debabe, Juda o dige sa sa o sasaj̄ kediamē kage gabale? Di kolo diafigidi midihōbe sibigē de dala?

² Sibigē hiyedo dala, Juda o dibe maboū sagaj̄ mei. Oloū feī Godihā dimokoū nej̄, sibigē hiyedobe koū gue, Godihā yōū e tã kē Juda o dimokoū nej̄, di dia dalayadomoū.

³ Damaledo, Juda o ilo kediā Godihā tã kokoū damaleyodele ili meiyē, kenoū si Godihā tãbe damaledo, e degeleyodema degelenoū.

⁴ Godihā e degeleyodei keme e ta totoū degediyo mei. O oloū feibe ogoū ga toboloū idi, kenoū si Godi eme damaledo tã kenoū toboū di. Keme e kuguokoū be koū gue nalaj̄ dala,

* **2:25 2:25** Juda o kediā die o sisigo *kolo diafigidi* kahā sibigēbe sisigo kediamē Godihā biyodemoū maka degele idi.

Godi, eige n̄a t̄a d̄oḡdo kenōu tobōu ba dulo ile.

Oe n̄a kōu t̄a saleye, t̄a sai kahage n̄ame ta tolōu mei. *Buk Song 51:4*

⁵ Ha kagele? Di midihō kasagaj̄i kaha Godih̄a midihō d̄oḡdo k̄e tama degeibabe, di kage tobolōu? Godih̄a gofōu degeba, dimokōu hebe kasagaj̄i k̄e nejbabe, e defega degeli? Meido. E defega degeiyo mei. Fimaj̄i kegei k̄eme o di fimaj̄inōu.

⁶ Godi eme d̄oḡdo o mei? Kege meido. Godih̄a midihō bolō milolōu mei debabe, e sa sibige o sasaj̄i di t̄a sale sagaj̄i mei.

⁷ Nebe kenōu tefei, o tae yoŋusie kōu gue tobolōu sagaj̄i, a ogōu ga tobōu di kahage, Godih̄a damaledo t̄a tobōu di k̄e tama degeiba, o sasaj̄iye Godikōu hohōbōu babe, kageiba, e a ogōu gai midihō kasagaj̄i milōu di kaha hebe k̄e amokōu neleyode tobolōu?

⁸ Haba tabe, o ilo kelege ei kōu gue tobolōu idiyodele idi, midihō kasagaj̄i milōu di kahage, midihō bolofej̄i kenōu tama degele. Kenōu si ei kege ta tobolōu idiyo mei. K̄eme gulokoudo. Godih̄a t̄a sale kelegebe, o kediamē die t̄a kasagaj̄i k̄e tobōu di kaha hebe k̄e mal̄a ile.

O tah̄a ta midihō d̄oḡdo k̄e milōu diyo mei

⁹ Di kage tobolōu? Juda o dige sa sa o ilo kele gabai sa degei? Kege meido. Juda o sasaj̄ibōu, Grik o sasaj̄ibōu di olōu feibe midihō kasagaj̄i milōu dinōu.

¹⁰ K̄eme Godih̄a kuguokōu be kōu gue nalaj̄i dala,

Godih̄a dih̄ile kokōu be dibe o d̄oḡdo ta dala mei. O d̄oḡdo ta meido.

¹¹ Midihō d̄oḡdo k̄eme o tae ta tawaiyo mei. O tae ta Godi kadiyo mei.

¹² O sasaj̄i olōu fej̄i Godi tobekōu mugulo i. Olōu feidobe midihō kasagaj̄i milōu gadi o. Midihō bolofej̄i milōu di o tanōu ta dala mei. Meido. *Buk Song 14:1-3*

¹³ Die mogoube tei widai a soloŋumaj̄i dala k̄e sa degei. Gulokou t̄a kasagaj̄i hiyedo tobolōu idi. *Buk Song 5:9*

Die mogouyege o walamōu d̄oḡsusulo idi, hiye bei m̄e kaha galadi sagaj̄i kenōu tefei. *Buk Song 140:3*

¹⁴ T̄a kasagaj̄i o makoma, omokōu hagi nele t̄a tobolōu idi. *Buk Song 10:7*

¹⁵ Toto ya, o woumōu tofigiedi.

¹⁶ Suluguali, o sasaj̄i makolo imōu, hagi hiyedo degele idi.

¹⁷ Mogo degedi midihō ta tawale iyo mei. *Aisaia 59:7-8*

¹⁸ O kege degele idi kediamē Godikōu guē degele idiyo mei. *Buk Song 36:1*

¹⁹ Kuolōu t̄a k̄eme Godih̄a Juda o sasaj̄i dimokōu nelemōu, n̄i ma t̄a dumabeede tobou, dibe kuolōu t̄a kaha hayedu dalaguamabadomōu. Kenōu si, Godih̄a dih̄ile kokōu be dibe d̄oḡdo o ta dala mei. O tae ta eme d̄oḡdo oyode tobolōu sagaj̄i mei. Godih̄a sa sa o sasaj̄i di olōu feido kōu t̄a saleye dala.

²⁰ Kegemōu, o tae kuolōu t̄a k̄e seselaba degeibabe, o k̄eme Godih̄a dih̄ile kokōu be d̄oḡdo o mei dalaba dugulo. Kuolōu t̄a kaha si dibe midihō kasagaj̄i milōu di o sasaj̄iyodemōu hehegiedi.

Yesu Kelesukōu damaleyodei obe Godih̄a e dih̄ile kokōu d̄oḡdo o degei

21 Kɛnɔ̄ si ifi kɔ̄ bɔ̄ gebe, Godih̄a o sas̄aj di ɛ dih̄ile kokɔ̄ dɔ̄udo degele kah̄a midih̄o gehe keme dimokɔ̄ kɔ̄ hegi dala kuhe. Midih̄o keme kuolɔ̄ t̄a ke seselamɔ̄ degedi midih̄o meiyɛ, kɛnɔ̄ si Mosesbɔ̄, habage-degele-duguo-tobolɔ̄-idi-obɔ̄ dīa kuguokɔ̄ nal̄aj dala.

22 Midih̄o gehe keme kɔ̄ gue, o sas̄aj Yesu Kelesukɔ̄ damaleyodei kediane Godih̄age dɔ̄udo o sas̄ajyode tobɔ̄ di. Godih̄a dih̄ile kele dɔ̄udo degele kah̄a midih̄obe gehe ta dala meido.

23 O sas̄aj di olɔ̄ feibe midih̄o kasaḡaj milɔ̄ di kah̄a degemɔ̄, dige Godih̄a hoh̄o, hebenitɔ̄ dala keme ta molō̄u saḡaj mei.

24 Kɛnɔ̄ si Godih̄a di habaguguemɔ̄, Yesu Kelesu dimokɔ̄ solɔ̄ do nei. Yesuh̄a degeiyɛ, Godih̄a di mamɔ̄̄umɔ̄, n̄ime dɔ̄udo o sas̄aj degei dalayode tobou.

25 Godih̄a Yesu dimokɔ̄ neibe, ɛ toloba ɛ kafei kah̄a o sas̄aj emokɔ̄ damaleyodei kedia midih̄o kasaḡaj milɔ̄ gadi kah̄a hebe ke igile muguyadomɔ̄ nei. Midih̄o keme Godih̄a di dɔ̄udo o degele kah̄a midih̄o ke hegi. Afuge Godih̄age o sas̄ajye midih̄o kasaḡaj milɔ̄ gadi kah̄a hebe nelebe solɔ̄ do degedi.

26 Ifi kɔ̄ bɔ̄ gebe, Godih̄age yō̄u ɛnɔ̄ si dɔ̄udoyodemɔ̄ dimokɔ̄ hegili. Haba, ɛ degeiyɛ, o sas̄aj Yesukɔ̄ damaleyodele i kediane dɔ̄udo o sas̄ajyodemɔ̄ hegili.

27 Kegei kah̄a degemɔ̄, o tah̄a yō̄u ɛ h̄u hebele fogulobe de bolɔ̄? Bolɔ̄ meido. O tae Mosesha kuolɔ̄ t̄a olɔ̄ fei ke dulo sesedi debabe, o kah̄a yō̄u ɛ h̄u ke hebele fogulobe t̄abɔ̄ mei. Haba o tah̄a Yesukɔ̄ damaleyodemabasi, yō̄u ɛ h̄u hebele fogudayedei.

28 Yobe, di kɔ̄ gue tawali, Mosesha kuolɔ̄ t̄a seselamɔ̄ degedi kah̄age dibe Godih̄a dih̄ile kokɔ̄ dɔ̄udo o sas̄aj degele mei. Yesukɔ̄ damaleyodeibasi, Godih̄a dibe dɔ̄udo o sas̄ajyode tobolɔ̄.

29 Godibe Juda o sas̄aj di Godinɔ̄? Sa sa ilo obiyei kediābɔ̄ Godi mei? Kege meido. Godibe Juda o sas̄ajbɔ̄, sa sa o sas̄ajbɔ̄ olɔ̄ fei di Godi.

30 Yobe, Godibe tanɔ̄ feido. ɛ o kolo kɔ̄ diafigile hobogoubɔ̄, haba kolo diafigili mei obɔ̄ olɔ̄ fei Yesukɔ̄ damaleyodele imɔ̄ duguomɔ̄, n̄ime mā dih̄ile dɔ̄udo oyode tobou.

31 Di Yesukɔ̄ damaleyodeibe sibige hiyedoyode tobolɔ̄ idi kah̄age, kuolɔ̄ t̄a keme huyafei degele saḡaj? Kege meido. Dibe Mosesha kuolɔ̄ t̄a keme nelɛdo dege tou dalagua.

4

Godih̄a Abrahambe dɔ̄udo oyode tobou

1 Di kɔ̄ guai o Abrahamkɔ̄ be dige kejiyode tobolɔ̄?

2 Abrahamha dabai yō̄u degedi kah̄a ɛme dɔ̄udo o degei debabe, dabai ɛ ke degedi kokɔ̄ ge ɛ yō̄u ɛ h̄u hebele fogulobe t̄abɔ̄ mei. Kɛnɔ̄ si kegei debabe, Godih̄a dih̄ile kokɔ̄ be ɛme dɔ̄udo mei.

3 Godih̄a kuguokɔ̄ be kage nal̄aj dala?

Abraham ɛme Godikou damaleyodei kaha degemou, Godihage ɛme doudo oyode tobou. *Stat 15:6*

⁴ O taha dabai ta degeimou be, ɛ bosehage dabai ke degei kaha hebe kenou nedi. Solou do nediyo mei, dabai ke degei kaha hebe kenou nedi.

⁵ Kenou si o taha Godiha dihle kokou doudo o degelababe, ɛ kage degeiye doudo o degele? E dabai hiyedo degeligi, midihq bolodo ke milou laba dege ho fogou ba, Godikou damaleyodeibasi, Godihage o keme doudo oyode tobolou. Yobe, Godihanou midihq kasagai milou di obe doudo o degedi kaha degemou.

⁶ Devit ene kegenou tobou, o midihq bolq ta milou deba, haba ta milou li mei deba, Godikou damaleyodeibasi, Godiha o keme doudo oyode tobolou. O kegele i kediamе hohobou mabeedei.

⁷ Damaledo, Devitha kou gue tobou,

O, Godihage ɛ ta dulo idiyo mei ke gebe meiyodei kediamе hohobou ma. Midihq kasagai milou ga idi kaha hebe kasagai ke moloou mei kaha hohq degema.

⁸ Hiye Ohage die midihq kasagai ta daladade tawaiyo mei kaha degemou, o sasai kediamе hohq hiyedo degemabeedei. *Buk Song 32:1-2*

⁹ O kolo diafigile hobogou kedianou * hohq degele ile? Ha, o kolo diafigile ili mei kediane de hohq degele ile? Abrahambe ɛ damaleyodei kahanou Godihage ɛme doudo oyode tobou.

¹⁰ Abraham ɛ kage dalamou, Godiha ɛme doudo oyode tobolou? Eme kolo kou diafou? Ha, diafou li mei, you? A nimokou tobolou kuhe, ɛme kolo diafou li mei kelegebe, Godiha ɛme doudo oyode tobou.*

¹¹ E kolo diafou li mei kelege, Godikou damaleyodeimou, Godihage ɛme doudo oyode tobou. Godiha ɛme doudo o degeimou duguomou, kolo diafou yede tobou. Kolo diafou keme Godiha ɛme doudo degeiyodemou maka degei. Kegei kaha degemou, Abraham ɛme kolo diafigili mei o, Godikou damaleyodele i kedia die kou guai o. Diamе kolo diafigili meiyе, kenou si Godiha dihle kokou be doudo o.

¹² Kolo diafigile i o ilo kediane, Abrahambe die kou guai o. O kediamе mou yoouwa kolo diafigili mei. Diane Abraham ɛ kolo diafou li mei kelege, Godikou damaleyodei sagai kenou tefele damaleyodele i o.

Godiha Abrahamkou neleyodema makai ta keme damaleyodele i o sasai dimokou bou de tobou

¹³ Godiha Abrahambou, ɛ sosou bou diamokou sa sa olou fei neleyodema makai keme kuolou ta sesedi kaha mei. Abraham ɛ Godikou damaleyodei kaha degeimou, Godiha kege kuhe tobou.

¹⁴ Godihage kuolou ta ke sesele idi o sasai kediamokou sa sa olou fei neleyode tobou debabe, Yesukou damaleyodei midihq keme sibigebou mei, haba Godiha neleyodema makai kene mou yoouwa hiyafogou.

* **4:9 4:9** O kolo diafigidi o kediamе Juda obiyei. O kolo diafigili mei o kediamе sa sa obiyei. * **4:10 4:10** Abraham ɛ Godikou damaleyodema dalali, sadebe 14 kege mei degeimou, o tae ɛ kolo kuhe diafou (Stat 15:6, 16, 17:24-25).

15 Kuolou maj dalamou be, kuolou ta ke gobou gile idi kene dala. Kege degeli keme Godiha gofou hiyedo degeli. Kenou si kuolou ta ta dala mei debabe, ta ta gobou gile idiyo mei.

16 Godikou damaleyodeibe sibigebou. Ni duma, Godiha Abraham habaguguegu keme o habage hagu ile kedibou de tanou habaguguegu. Godiha habaguguemou, bi ta solou do neleyodeibe, kuolou ta seseli o kediamokou nou nele tobou li mei, Abrahamha Godikou damaleyodei sagai kenou tefele damaleyodele i o sasai kediamokou ne tobou. Damale, Abraham eme di olou fei di kou guai o.

17 Keme Godiha kuguokou be kou gue nalai dala,

A degeiye, sa sa obiyei sudo kediage name die kou guai oyode tobolou ile.

Stat 17:5

Damaledo, Abrahamha Godikou damaleyodeimou, eme Godiha dihle kokou di kou guai o degei. Godi, Abrahamha damaleyodei keme tofigiei kediamokou fi gehe nedi Godi. Haba e tatenou tobou mou ne, bi kegei ta deleli mei kene tamagedei.

18 Abraham e Godiha emokou solou do neleyodei keme kage nele keme e ta tawali meiyee, kenou si e Godikou damaleyodemada dia dalali, Godiha degeiye, eme sa sa obiyei sudo die kou guai o degei. Yobe, Godiha kou gue kou tobou kaha,

Name nabukou tafalaba, o ne habage hagu ile kediamou sudo degemou ileyode tobou.

Stat 15:5

19 Godiha Abraham emokou ke tobou kelegebe, e sadebebe olou fei 100 sagai kege. E tou be olou fei nele mei dege, tolo ile sagai delei. E sasai Sarane, sobou dedo degei, dihi ta moloou sagai mei. Kenou si Abraham e Godikou damaleyodeibe, neledo dege delei.

20 Godiha emokou ke neleyodeimou, e ta fi bolou malj mei, Godikou nou damaleyodei. Damaleyodemada, neledo dege dalali, Godikou hohobou di.

21 E Godiha degeleyodemada makai keme damaledo kege degeledade tawai.

22 Kegei kaha degemou, Godihage

eme doudo oyode tobou.

Stat 15:6

23 Godiha kuguokou Abraham eme doudo oyode nalagai dala keme emokou nou tobou li mei.

24 Dimokou bou de tobou, dine Godi, di Hiye O Yesu tei haguagi kokou damaleyodei kaha degemou, ege dine doudo o sasaiyode tobolou.

25 Damaledo, Godiha di midihou kasagai kaha hebe ke igile mugulamou, e Yesu kuhe tou fogou mou, oe wala imou tolo i. Haba, Godiha dibe doudo o sasaiyodele domou, e Yesu kuhe widaimikou ge haguagi.

Dibe Yesubou de tolo ilemou, haba ebou de haguagehe dege dalagua

(Tq Hiye 5-8)

5

*Godihā dibe dōudo o sasajiyode tobou**

¹ Di Godikōu damaleyodei kaḥa, Godihage dibe dōudo o sasajiyodei. Kegei kaḥa, di Hiye O Yesu Kelesuha degeiyenōu, dibe Godibōu de mogo tanōu degei dala kuḥe.

² Di damaleyodei kaḥa degemōu, Yesuha degeiye, dibe Godihā habaguguei kodu fologa dalagua. Haba di Godihā hohō, hebenikōu dala kokōu fologale ke dia dalagua kaḥa degemōu, di hohō hiyedo degele ili kuḥe.

³ Di ke degele kokōu nōu hohō hiyedo degediyo mei. Di hagi dugumōu ne, hohō degele idi, di hagi dugulu kahage dibe neleḏo dege tafalaguamabdomōu kuḥe dugudi.

⁴ Di neleḏo dege tafalaguali, tefele duguye tamā degeibabe, di mihikōu ta fiyale mei. Di mihikōu fiyale mei, Godihā dimokōu midihō bolōdo degele ke dia dalaguale.

⁵ Di Godihā dimokōu midihō bolōdo degele ke dia dalagualibe, di ta mōu yoŋuwa dia dalaguadiyo mei. Yobe, Godihage di solōu do degemōu, Duo Bolofej dimokōu nejmōu, e solōu do degedi midihō ke di duledu dala kaḥa.

⁶ Di neleḏ dege dalali mei, Godi tobekōu muguo dalaguamōu, Godihā sawisiei kōu maka degei kelegenōu, Kelesu e di dowoye kuḥe tolo i.

⁷ Dige dōudo o taḥa dowoye di ta tolo ile sagaj mei. O midihō bolofejido milōu gadi o taḥa dowoye dige e dogōu gulabasi tolo ile sagaj.

⁸ Kenōu si dibe midihō kasagaj milōu di o sasaj kegenōu dalamōu, Kelesu e di dowoye kuḥe tolo i, di dogōu gulamōu. Midihō keme Godihā dimokōu solōu do hiyedo degedi midihō.

⁹ Tolomōu, e kafeiye di hebe kasagaj ke togule mugu kaḥa degemōu, dibe e dihile kokōu dōudo o sasaj degele i. Kegei degemōu, di tewe, Godihā midihō kasagaj milōu gadi o sasaj kediamokōu gofoŋu degeibabe, Kelesuha degeiye dibe bologua dalaguale.

¹⁰ Di Godibōu ho degei kegenōu dalamōu be, Godihā e Dihi e teibe di ho degei midihō ke mei degei. Ifi dibe Godibōu de mogo tanōu degei dala kaḥa, di Godihā di mamoloŋudade tawale ili, e Dihibe haguaḡ geḡe dege dala kaḥa degemōu.

¹¹ Haba tabe, di Hiye O Yesu Kelesuha degeiyenōu dibe Godibōu de mogo tanōu degei. Dibe Godibōu de mogo tanōu degemōu, di emokōu hohō hiyedo dege dala kuḥe.

Adamḡa degeiye todi midihō ke tamā degei, kenōu si Yesuha degeiye fi geḡe degedi midihō ke tamā degei

¹² O tanōu fei kaḥa midihō kasagaj milou kaḡanōu degeiye, midihō kasagaj sa sibige kuokōu tamā degei. Midihō kasagaj kahage todi midihō keḡe hagua kogumōu, sa sa o sasaj dibe olōu fei tofigile o sasajinōu dala, midihō kasagaj milōu gadi kaḥa dowoye.

* 5: 5:0 Yesube di dowoye tolo i kaḥa degemōu.

13 Mosesha kuolou ta ta mali mei kelegebe, sa sibige kuokou be o sasaiye midihō kasagai milou ga idi. Kenou si, kuolou ta ta mali mei kaha degemou, Godihage midihō kasagai olou fei keme mou duguo fofou guei, ta husoŋuma nalagali mei.

14 Kenou si Adamha tofougou mou, o sasai olou fei tofigiemou haguabe demou Mosesha haguamou delei. O ilo kediage kuolou ta, Adamha gobou sagai kenou tefele ta gobou li meiyee, kenou si olou fei tofigiemou haguei. Adambe habage haguale o kaha maka sagai delei.

15 Kenou si midihō kasagai milou obou, Godiha solou do nei obou diliebe tefeinou mei. Dilie tanou taha Godiha ta gobou kahanou be, o sasai olou fei tofigile idi. Kenou si, Godiha Yesu Kelesu dimokou solou do nei kahage e habagugueibe o sasai olou fei dibou de hiyedo dala kuhe.

16 Haba nebe, solou do nei kebou, midihō kasagai milou kebou diliene ta tefeinou mei. Midihō kasagai, dilie tanou taha milou kahage, o sasai olou fei ta sale kelegebe hebe kasagai ke mala ileyodei. Kenou si o sasai sudo midihō kasagai milou ga imou be, Godiha habagugemou, ta saiye tolou ile meiyodei, Godiha o sasai kediame kou doudoyode tobou kaha degemou.

17 Damaledo, o tanou kaha Godiha ta ke gobolou mou, midihō kasagai ke milou kahanou be, todi midihō ke tama dege hiye degemou, o sasai olou fei tofigile idi. Kenou si Godiha habaguguei kahage todi midihō ke gabamou, hiyedo degemou ili. O koyoha Godiha solou do nei ke moŋuba, Godiha o keme doudo oyode tobou babe, o keme fi gehe malaaba, tofousogo tofousogo tofolou. Dabai kene Yesu Kelesuha degeiyenou dalali, hiyedo degemou ili kuhe.

18 Kegemou, di defejido fimame. O tanou kaha kuolou ke gobou kaha degemou, Godihage o sasai di olou feibe ta saiye tolou yode tobou. Kenou si Yesu Kelesuha midihō doudo ke milou kaha, Godiha o sasai dibe doudoyode tobou, ta saiye di ta tolou mei.

19 O tanou kaha Godiha ta gobou kahanou degeiye, o sasai olou fei kediame midihō kasagai milou ga idi. Kenou si, Yesu Kelesuha Godiha ta ke dulo sesedi kaha degemou, o sasai olou fei kediame Godiha dihile kokou doudo o sasai dege dalaguale.

20 Godiha e kuolou ta ke maibe, o sasai kedia midihō kasagai milou gale domou kuhe mai. Midihō kasagai hiyedo milou ga idiye, kenou si Godiha o sasai di habagugueibe hiye folodo dala kuhe.

21 Midihō kasagai milou di kahage todi midihō ke tama degemou, hiyedo degei. Kenou si Godiha habagugueimou, di Hiye O Yesu Kelesuha degeiyenou, dibe doudo o sasai degemou, fi gehe moŋumaba, tofousogo tofousogo tofolou ile.

6

Dibe Kelesubou de tofigiei

1 Ha kagele? Di midihō kasagai sudo milou gadibe, Godiha habaguguei midihō keme de hiye degele domou kuhe milou gadi?

² Kegele meido. Dibe tofigiei o sagaj kaha, di midihq kasagaj kaha nelebe olou fei mei degei. Kegei kaha, dibe kageiba midihq kasagaj ke kegenou milou ga ile?

³ Dibe Yesu Kelesu yoju kou dogou guomou fafeleya tofolou i kaha degemou, dibe ebou de tofigiei dalagua. Keme nige ta tawale iyo mei?

⁴ Di fafeleya tofolou ibe, dibe tofigiemou Kelesubou de widai dalagua, dibe Aye Godiha nele hiyedo kahanou Kelesu haguagimou gehe degei sagaj kenou tefei, dine fi gehe ke mojumabdomou.

Di Kelesubou de fi gehe degele dala

⁵ Dibe Kelesubou de dogou guomou, Kelesu e tei sagaj kege dine tofigiei. Nebe kenou tefele, e haguamou, fi gehe degei sagaj kegenou dine hagu, fi gehe mala ile.

⁶ E hebe fufuguomajtou tolo i kelegebe, dine ebou de dogou guomou, di tou keme e tei sagaj kenou tefele tolo i, tou e tagadi midihq kaha di ta tou ba, midihq kasagaj kaha dabai degeiye domou.

⁷ Yobe, o ta tolo imou be, midihq kasagaj kaha nelebe o ke ta dia daladiyo mei kaha.

⁸ Damaledo, dibe Kelesubou de tofigiei kaha degemou, di ebou de fi gehe mojumaba tofousogo tofousogo tofolou kokou ne damaleyodele idi.

⁹ Godiha Kelesu e tei kou haguagi kaha degemou, e haba ta tolo ile mei keme di kou tewe. Eme todi midihq kaha ta gabale dala meido.

¹⁰ E tanou fei tolo i kelegenou, midihq kasagaj kaha nelebe olou fei mei degei. E haba ta tolo ile mei. Ifibe eme gehe degei, Godibou de dala.

¹¹ Nebe kenou tefei, nime tofigiei sa degei kaha, ni midihq kasagaj kaha nelebe olou fei mei degei. Yesu Kelesuha yojunou dogou guo dalamou, ni fi gehe degemou, Godibou de sulugua ke tawama.

¹² Ni ni tou ta seseguba, midihq kasagaj kaha ni tou dia daladama. Tou keme todinou. Kegeligi, midihq kasagaj kaha ni tou ba, ni ke seseiye.

¹³ Midihq kasagaj kaha ni dobogouubou, ni abogouubou ni tou ilo kelebou dia dalayedema sesegudama, ni midihq kasagaj milou ye deba. Nime tofigiei o, hagu i ke sa degei kaha degemou, njou sie Godikou nema. Midihq bolq kahanou ni tou olou fei dia dalayedema seseguoba, ni midihq doudo kenou milou ma.

¹⁴ Midihq kasagaj kaha nime haba ta dia dalale mei. Yobe ifibe nime Mosesh kuolou ta kaha hayedu dala mei. Nime Godiha habaguguei hayedu dalagua kaha.

Dibe midihq doudo kaha dabai degedi o dalagua

¹⁵ Dibe Mosesh kuolou ta kaha hayedu dalagua mei, Godiha habaguguei kaha hayedunou dalagua. Kegei kaha degemou, di kage degele? Di midihq kasagaj milou de bolofei? Kege meido.

¹⁶ Nime njou sie bese o takou seseguoba, e dabai ke degeibabe, ni e ta olou fei kenou dulo sesemabeedei. Keme nige ta tawale iyo mei? Nebe kenou tefei, ni midihq kasagaj milou dibe, nime todi midihq kaha dabai

degedi. Nĭ Godihā tā duloba, ę dabai degeibasi, nĭme doḡdo o sasaj degeiba dugulo.

¹⁷ Bolodo, afuge nĭme midihō kasagaj kaḡ dabainōu degediye, kenōu si tā Godihā nĭmokōu hehegiei keme nĭ tolōu mōu sesedi. Kegei kaḡ, di Godikōu bolofejyode tobōu me.

¹⁸ Nĭ midihō kasagaj milōu di kelegebe, nĭme didiō o sagaj deleigui. Dalaguamōu, Godihā nĭ mamōḡmōu, nĭ didiō degei ke tōu fogōu mōu, midihō doḡdo kaḡ dabai degedi o degele i.

¹⁹ Nĭ a tobolōu be olōu fei ta tawale iyo mei kaḡ degemōu, a haba oe tobōu di sagaj kenōu tefele tobōu ladi. Duma, afuge nĭge midihō kasagaj kaḡ nĭ dobogoḡubōu, nĭ abogoḡubōu dia dalayedema seseguomōu, midihō kasagaj sibigibōu ke milōu ga idi. Nĭ Godihā tā tobekōu muguomōu, ę tā ta dulo idiyo mei. Ifibe nĭ midihō kasagaj ke hiyafogōu ma. Midihō doḡdo kaḡ nĭ tōu olōu fei dia dalayedema seseguoba, dabai kenōu degema. Kegeiba, Godihā dihĭle kokōu bolofejido degeiba, ę nĭme yoḡu ę biyode tobolōu.

²⁰ Nĭ midihō kasagaj kaḡ dabai degele idi kelegebe, midihō doḡdo kaḡ dabai be ta degele idiyo mei.

²¹ Nĭ midihō, ifi nĭjōu sidifi degeli sagaj kenōu milōu ga idi kelegebe, nĭ hebe bolofej ke de moḡ? Mōu lĭ meido. Midihō kegei kaḡge o di tofigilenōu.

²² Ifi kōu bōu genōu, Godihā degeiye, nĭme midihō kasagaj kaḡ didiō degei ke tōu fogōu mōu, Godihā dabai degedi o degele i. Kegei kaḡ degemōu, nĭ hebe bolofej kenōu maḡ ile. Godihā nĭme ę dihĭle kokōu bolofejido degele iba, nĭme yoḡu ę biyode tobolōu. Uwagebe, nĭ fĭ geḡe keḡe maḡ ile.

²³ Midihō kasagaj milōu di kaḡ hebebe todinōu. Kenōu si Godihā dimokōu fĭ geḡe ke solōu do nejmōu, di Hiye O Yesu Kelesuhā degeiye, di tofousogo tofousogo tofolōu ile.

7

Ifi dibe fĭ geḡe kaḡ dabai ke degele ili

¹ Mogo diama, a tā koḡu tobōu ladibe, o Mosesḡa kuolōu tā ke kōu tewe nĭmokōu tobōu ladi. O ta teli mei kelegebe, ęme kuolōu tā kaḡ hayedu dala. Toubabe, ęme kuolōu tā kaḡ hayedube haba ta dalale mei. Keme nĭge de tewe?

² Sasaj taha o hulomōu, ę ma teli mei dalamōu be, Mosesḡa kuolōu majyege sasaj kaḡge ę maḡbōu de dogōu gu dalayedei. Kenōu si ę ma tounōu be, kuolōu keme mei degeimōu, ęme mōu yoḡuwa daladi.

³ Ę ma teli mei kelege, o ta humōu be, ęme o hiyou moḡ sasajyodele idi. Ę ma tolo ibasi, kuolōu ta dalale mei. Ę o daga hulobe, kasagaj mei, bolofej.

⁴ Mogo diama, nĭne kenōu tefei. Kelesu ę tolo i kelege, nĭne ębōu de tofigile i. Kegei kaḡ degemōu, nĭme Mosesḡa kuolōu tā kaḡ hayedu dala mei. Ifibe nĭme o tounōu widaimikōu dogogumōu, ę haba haguḡa geḡe

degei o kahā yōŋū ē sosoū degei, dibe Godihā tagadi midihō bolofeido kenoū miloloū ile domoū degei.

⁵ Di diyoū di toū e tagadi midihō kasagaī kahā di dia delei kelegebe, kuoloū kahā degeiye, di midihō kasagaī miloū galamoū hiyedo degele idi. Midihō keme tofigile midihonoū.

⁶ Kenoū si midihō kasagaī, di didiō degei keme Kelesuboū de tolo i kahā degemoū, dibe Moseshā kuoloū kuguokoū nalagai kahā hayedube ta dala meido. Ifi di dabai degelibe, di midihō gehe, Duo Bolofeihā dimokoū hegiya kenoū dabai degele ili.

Midihō kasagaī kahage di koū makei

⁷ Ha kagele? Moseshā kuoloū ta kahā degeiye, di kuoloū ke goboloū ba, midihō kasagaī miloū babe, di kage toboloū? Kuoloū be kasagaī? Kege mei. Kuoloū ta dala mei debabe, ā midihō ilo kelegebe kasagaidade tawadiyo mei. O tahā bi ke hoboū tagadayede* toboū li mei debabe, age midihō kegei keme kasagaidade tawadiyo mei.

⁸ Age kuoloū ta kahā nī hoboū degedamabeedei ke dulomoū be, ā midihō kasagainoū miloū galamoū degedi. Tagadi midihō kasagaī daga daga ke mā duledu hiyedo tamā degedadi. Kuoloū ta ke dala mei debasi, midihō kasagaī ā miloū lamoū degedi keme o tei sagaī degei, nele meido.

⁹ Afuge ā Godihā kuoloū ta ta tawali mei delei. Kenoū si habage, ā kuoloū ta kahā nā hoboū degedayedei ke dulomoū, midihō kasagaī miloū lamoū degeli midihō ke mā duledu tamā degei.

¹⁰ Kegei kahā degemoū, ame tei sagaī delei. Moseshā kuoloū maj̄ kahā yobe o fī gehe ke mōŋuyadomoū maj̄. Kenoū si ā kuoloū ta ke dulo seselamoū degeimoū be, ā fī gehe ke ta moū li mei. Kuoloū ta kahā degeiye, ame todi kokoū delei.

¹¹ Ā kuoloū ta kahā nī hoboū degedamabeedei ke dulomoū, ā midihō kasagainoū miloū galamoū degedi. Midihō kasagaī kahā kege ogoū gama, ā woumoū tei sagaī degei.

¹² Dige Moseshā kuoloū ta keme kage toboloū? Kuoloū ta keme Godihā bi, Godi yōŋumakoū genoū Haguei. Haba, ta oloū feī kuoloū ta kahā duledu dala kene Godihā yōŋū ē binoū kahā, Moseshā kuoloū ta keme doūdo bolofeido.

¹³ Kenoū si kagele? Kuoloū ta bolofeī kahage ā de woumoū tei sagaī degei? Kege meido. Midihō kasagaī kahā ā wei. Moseshā kuoloū be bolofeīye, kenoū si midihō kasagaī kahage kuoloū ta bolofeī keboū de geleuomoū, ā kuhe wei. Kegemoū, midihō kasagaī keme tamādo felejimoū, di tawalibe, midihō kasagaī keme kasagaido. Midihō keme dolodo kasagaido gabama folodo.

*Di duledube fī kasagaīboū fī gehēboū dilie biyā idi**

* 7:7 7:7 Kisim Bek 20:17

* 7:13 7:14 widio tā Good News Bible kahā widio tā.

14 Di Mosesha kuolou tabe Godi yoŋu maiyode kou teweye, kenou si ma tou e tagadi midihō kaha degeiye, a Godiha ta ke dulo sesele sagai mei, ame midihō kasagai kaha dabai degedi o kaha degemou.

15 Midihō a milou gadi kaha yobe a ta tawaiyo mei. Midihō a tagadi keme a milou gadiyo mei. Kenou si midihō a tagadiyo mei keme a olou fei milou gadi.

16 A mayoŋu tagadiyo mei ke milou gadi kaha hegiliba, a Mosesha kuolou tabe bolofejidade tawali.

17 Kegei kaha, midihō a milou gadi keme a mayoŋunou milou gadiyo mei. Midihō kasagai, ma duledu dala kaha degeiyenou milou gadi.

18 A tewe, ma duledube bolofei ta dala mei. A ma tou e tagadi kenou tobolou. Damaledo, a midihō bolofei kou milolou sagaiye, kenou si a ta milou diyo mei.

19 Midihō bolofei, a tagadi keme a milou gadiyo mei. Kenou si midihō kasagai, a tagadiyo mei keme a milou gadi.

20 Damaledo, midihō a tagadiyo mei keme a milou gadi. Kegei degemou a tawali, a mayoŋunou milou gadiyo mei. Midihō kasagai, ma duledu dala kaha degeiyenou milou gadi.

21 Kegemou, a ma duledube midihō kou guei kaha dalamou dugulu, a midihō bolofei milou lamou degeimou be, midihō kasagai kahage akogoguedi.

22 Ma fimai kokou gebe Godiha kuolou ta kenou tagali.

23 Kenou si a midihō taha ma tou ke dia dalamou dugulu. Midihō kasagai kahage midihō bolo, ma fimaikou dala kebou de biyolugi, ame didio o sagai tolou mou, ma dobogoŋubou, ma abogoŋubou olou fei ke dia dala.

24 Ame o kasagai, hagi hiyedo dugulu. Ma tou e degeiye a olou fei tolo ile sagai. O koyoha a dogou guba, a todi midihō ke tou fogolou?

25 Bolofeido. A Godikou bolofeiyo de tobolou. Di Hiye O Yesu Kelesuha degeiye, Godihanou si a dogou gulo.

Kegemou, abou ma fibou olou feibe Godiha kuolou ta kaha hayedu dalaye, kenou si ma tou e tagadi midihō kaha degeiye, ame midihō kasagai kaha hayedu dala, kenou si a dogou gulo o dala.

8

Yesu Kelesu e di midihō kasagai kaha hebe ke igile muguomou, haba Duo Bolofei dimokou nei

1 Kegei kaha degemou, o sasai di Yesu Kelesubou de dogou guo dalaguababe, dibe ta saie ta tolou ile mei.

2 Yobe, dibe Yesu Kelesubou de dogou guomou, Duo Bolofeiha hayedu dalaguamou, e dimokou be fi gehe nei kaha, di midihō kasagai kaha didio degei keme tou fogou mou, todi midihō kaha hayedu ta dalagua mei kaha degemou.

3 Mosesha kuolou ta seselamou degedi midihō kahage di midihō kasagai kaha hebe keme ta igile muguli mei, yobe di tou e tagadi midihō kasagai

kahā di kuolōu tā kē dulo seseli kē akogudi kahā degemōu. Kuolōu tā kahā ta degeli mei, kēme Godihānōu degei. Godihā yoŋu e Dihi tobōu mōu migile, midihō kasagaj milōu di o di бага malā felemōu, di dowoye Godihā ɛme tā saikōu dogogumōu, e toumōu, di midihō kasagaj milōu gadi kahā hebe kēme olōu fei emokōu neimōu, mei degei.

⁴ Godihā kē degei kahā yobe kōu gue, Moseshā kuolōu tabe doudoye, kenōu si di seselamōu degele iye, Godihā dihile kokōu dibe ta doudo o sasaj degele ili mei. Kegemōu, dibe Godihā e dihile kokōu doudo o sasaj degemabadomōu, e midihō gehe kē dimokōu hegi. Midihō kēme tōu e tagadi midihō mei, Duo Bolofeiha dogōu guo dalamōu suluguadi midihō kē hegi.

⁵ O sasaj, tōu e tagadi midihō sesega idi kediage die tōu e tagadi kokōu nōu fimā idi. Kenōu si o sasaj, Duo Bolofeiha dia dalagua kediage Duo Bolofeiha tagai sagaj kokōu nōu fimā idi.

⁶ O sasaj die tōu e tagai kokōu nōu fimā idi kediamē tofigile ile. Kenōu si o sasaj, die fimaj Duo Bolofeiha dia daladi kediamē bologuado dalaguai, fi gehe tofousogo tofousogo tofolōu kē malā ile.

⁷ O e tōu e tagadi kokōu nōu fimqubabe, o kēme Godikōu be ho maj dala. O kegei kēme Godihā kuolōu tā kahā hayedube dala mei. Ege kuolōu tā kēme sesele sagaj meido.

⁸ Tōu e tagadi midihō kasagaj kahā dia dalaguadi o sasaj kediage Godihā tagali kēme ta degele sagaj meido.

⁹ Njime tōu e tagadi midihōya kē sulugua mei. Njime Godihā Duo Bolofeiha yoŋu dogōu guo dalamōu sulugua. O Kelesuhā e Duo Bolofei diābōu de dala mei kediamē Kelesuhā bi mei.

¹⁰ Midihō kasagaj kahage nj tōu be woumōu tofigiei dalagua. Kenōu si Kelesube nj duledu dalababe, njime fi gehe degei dalagua, Godihā dihile kokōu njime doudo o sasaj degei kahā degemōu.

¹¹ Godihā Yesu Kelesu tei haguagimōu gehe degei. Kegemōu, Godihā Duo Bolofei nj duledu dalabasi, nj tofigieiba, haba haguā gehe degele ile.

Duo Bolofeiha degeiye, dibe Godihā sisigo degei

¹² Mogo diāma, age di midihō tanōu fei kokōu yanōu siamebeede tobolōu, ha di tōu e tagadi midihōya kē ta siamebeede tobōu yo mei.

¹³ Yobe, nj tōu e tagadi midihō kasagaj kokōu suluguababe tofigile ile. Nj Duo Bolofeiha neleyenōu midihō kē tobekōu mugubasi, nj fi gehe tofousogo tofousogo tofolōu ile.

¹⁴ Yobe, Godihā Duo Bolofeiha dogōu gumōu suluguadi o sasaj kediamē Godihā sisigo degei dalagua kahā degemōu.

¹⁵ Duo Bolofei, Godihā njmokōu nei kahage njime e fisimōu dabai degedi o degemabeede tobōu li mei. Damaledo, nj haba ta gue degele ile mei. Duo Bolofeiha degeiye, njime Godihā sisigo degei dalagua. Dibe Godihā sisigo kahā degemōu, dige Aye,* mā Aye de haguai idi.

* 8:15 8:15 Yesuhā tæge *Aba* dilibe, mā 'aye' dili.

16 Duo Bolofeiḥa yoḥunōu di fimaj dogōu guomōu tobolōu be, dibe Godihā ɛ sisigō degei dalaguayode tobolōu.

17 Dibe Godihā ɛ sisigō degei dala kaha degemōu, di bi bolōdo Godihā dimokōu neleyodema makai ke dia dalagua. Keme Kelesu di eyeḥa kōu moḥu. Di hagi, Kelesu ɛ dugu sagaj ke dine duguoba, di Godihā sisigō degei dalaguababe, di habage hebeni hohō ke malāba, ebōu de dalaguale.

Habage di hebenikōu bologuādo duwoguale ke malā ile

18 Damalēdo, a hagi di ifi koḥu dugulo ili koḥume hiyefej meidade tawali. Di hebeni hohō ke malāba, bologuādo duwoguale keme bolōdo, di ta tawaga tobolōu sagaj mei.

19 Bimaj olōu fej Godihā milōu gai kedijaḡe yoḥu ɛ sisigō di tamā degeiba dugulamōu dia dalagua.

20 Yobe, ifi sa sibigē koḥumaha bi olōu fej, Godihā milōu gai kedijame mōu dalagua. Keme dioḥu tagaiya ke dalagua mei. Godi yoḥu degeiye, kuhe kege dalagua. Dalaguali, midihō bolofej diamokōu tamā degele ke dia dalagua.

21 Damalēdo, ifi kōu bōu ge sa sibigē koḥumaha bimaj olōu fejbe makodi keme didiō degei sagaj dala. Habage, ɛ tōu fogōu basi, bimaj olōu fej kedijame Godihā sisigō dibōu de bologuādo dalaguale.

22 Bi olōu fej Godihā milōu gai kedijame hagi dege dalali do hiyedo, sasajye dihi mōu lamōu dugudi sagaj kenōu tefele duguomōu gosomōu hagulugi ifine kegenōu dala keme di kōu tewe.

23 Bimaj olōu fej kedijanōu gosolo iyo mei, dine gosolo ili. Godihā ɛ Duo Bolofej dimokōu kōu nej keme bi dagado ɛ dimokōu nej. Kenōu si dine hagi dege gosolo iligi, Godihā dibe ɛ sisigoyode tobōu ba, di tōu be bolōdo, tawaga tobolōu sagaj meido degele ke dia dalagua.

24 Godihage dibe kōu mamōu, kenōu si dige di dihoje ta duguli mei, you dala. Di ɛ midihō bolōdo ke dimokōu hegiba dugulo ke dia dalagua. Damalēdo, di ke olōu fej kōu dugulo i debabe, di ke ta dugulamōu dia dalagua mei.

25 Kenōu si di Godihā midihō bolōdo hegiba dugulamōu dia dalaguabe, di dedejido dege dia dalagua, di duguli mei, you kaha degemōu.

26 Haba, Duo Bolofeiḥa o sasaj di dedej mei degeimōu duguomōu be, ɛ di dogōu gudi. Di tawadiyo mei, mōu yoḥuwa diho baga tobolōu imōu be, ɛ Godikōu di dogōu guyedema diho baga tobōu di. Duo Bolofeiḥa diho baga tobōu dibe, hilige tobōu diyo mei, duledugenōu wodi.

27 Kegemōu, Godihage o duledune dugudi, haba Duo Bolofeiḥa fimajine ɛ kōu tewenōu. Yobe Duo Bolofeiḥage Godi yoḥu tagaiya kenōu ɛ o sasaj di dogōu guyadomōu emokōu diho baga tobōu di kaha degemōu.

28 Godikōu hohō degele idi o sasaj, Godihā yoḥu tagai sagaj kenōu degemabdomōu makai kedijame Godihā hiyedo dogōu gudi, keme di kōu tewe.

²⁹ Yobe, o sasaj, Godihā kōu mamoloŋuyodema makai kediame yoŋu e Dihi sagaj kenōu tefemabadomōu, e Dihido keme e sisigō sudo di eyedo degele domōu kuhe makai.

³⁰ O sasaj, Godihā kōu makai kediamokōu be ege haguissama haguamabeede tobou. O sasaj yoŋu haguissai kediame ege dōdo o sasajiyode tobou. Dōdo o sasajiyode tobōu mamōu, e hohōbōu e nelebōu ke diāmokōu nej.

Godihā di solōu do degedi midihō keme midihō tae ta akogulo sagaj meido

³¹ Ha kagele? Di Godihā degei kuokōu be kage tobolōu? Godihā di dogōu gubabe, o koyohā dimokōu ho malē?

³² Damalēdo, Godihā e Dihido ta habali mei. E tobōu mōu migile, di dogōu gulamōu tolo i. Kegei kahā degemōu, di tewe, Godihā dimokōu bi bolōdo olōu fej kene nele.

³³ Dibe Godihā makai o sasaj, yoŋu e binōu. Kegei kahā, o tae di tā sale sagaj meido. Godihāge dibe yoŋu e dihilē kokōu dōdo o sasajiyode tobou.

³⁴ O koyohā tobouye, di hebe kasagaj ke moloŋu? Ta meido. Yobe, Yesu Kelesu e tolo imōu, Godihā haguagimōu, gehe degemōu, ifibe Godihā dobogoŋu delekōu duwoli, di dogōu guyedema dihō baga tobōu di.

³⁵ Kelesuhāge dimokōu solōu do hiyedo degedi kahā degemōu, midihō taege e solōu do degedi keme ta akogulo meido. Di hagi dugubane, do dugubane, oe dimokōu midihō kasagaj hegibane, hegie degeibane, yukuei mei degeibane, ho oe di makoubane, biyaba di woubane, kegegai olōu fej kahāge Kelesuhā dimokōu solōu do degedi keme ta akogulo meido.

³⁶ Keme Godihā kuguokōu be kōu gue nalaj dala, Eibe ne bi kahā degemōu, ho o kedia ei woumōu tofigile idi. Eibe wai sipsip sagaj degei duguomōu, di womebeede tobolōu idi. *Buk Song 44:22*

³⁷ Kelesuhā dimokōu solōu do degedi kahā degemōu, dige hagi kegei ke duguomōu be gabama folodi.

³⁸ Damalēdo, Godihā dimokōu solōu do hiyedo degedi kahā degemōu, a tawalibe, midihō tae e solōu do degedi keme ta akogulo sagaj mei. Todibōu, todiyo meibōu, esol o kediabōu, duo kasagaj kediabōu, bi ifi dala kebōu, sabita dalale kebōu, duo daga daga nelēdo nelēdo olōu fej kebōu,

³⁹ duo sugutōu dalagua kebōu, mihi dulemōu dalagua kebōu, Godihā milōu gai kebōu olōu fej kediage Godihā solōu do degedi keme ta akogulo sagaj meido. Godihā di Hiye O Yesu Kelesu dimokōu nej kahanōu be, Godihā dimokōu solōu do degedi ke hegi dala kuhe.

Polhā midihō Godihā Israel obiyei kediamokōu degeli ke tobou

(Ta Hiye 9-11)

1 Ame Kelesubōu de dogōu guo dala kaha degemōu, a gulokou tobōu yo mei. Duo Bolofeiha degeiye, a ma duleduge tawalibe, a damaledo tanōu tobolōu kuhe.

2 A hagi hiyedo degemōu, fi hiyedo mamōu, ma duleduge gosolomōu solōu do hiyedo degedi.

3 Age Godiha ma Israel obiyei kedia mamoloŋu ke tagali. Godiha a Kelesubōu dala ke akoguoba, a makolo debabe, ma Israel obiyei kedia ma timōu moloŋune tabōu mei.

4 Diame Israel o sasaj, Godihage diame yoŋu e sisigoyodemamōu, e hohqōu e nelebōu ke diamokōu hegi. E mogo degedi midihqōu, e kuolōu tabōu, e egeibōu olōu fei ke diamokōu nei. Haba, e midihq bolodo kene diamokōu degeleyodema makai.

5 Israel o die kōu guai o kediame huti hiye o. Dia dihi moŋumōu haguasiligi, Kelesu ene haguaj. Eme o degeiye, kenōu si eme Godi. Bi olōu feibe e hayedunōu dala. Sawisie olōu feibe di e hunōu hebele foguo dalame. Damaledo.

Polha midihq Godiha Israel obiyei kediāmokōu degeli ke tobou

6 Midihq ma Israel obiyei kediage milolōu idi kaha, a hagi hiyedo degeliye, kenōu si Godiha diamokōu midihq bolō ta milolōu yodema makai keme age mabōu sa degeiyode tobōu yo mei. Dia dihi moŋumōu haguasilibē, a tawali, ilo kelebe damaledo Israel o mei.

7 Nebe, Abrahamha sosōu ye, kenōu si olōu feibe e sisigodoyode tobōu li mei. Di tewe, Godiha emokōu kōu gue kōu tobou,

Ne dihi Aisakha dalali, ise habage ne huti obe hiyedo dege kuhe biyomōu
ileyodei. *Stat 21:12*

8 Ta koŋumaha e sibigebe kōu gue, sisigo, Abrahamha degei ilo kelebe Godiha sisigo mei. Dihi, Godiha Abrahamkōu neleyodema nei kaha e sisigonōu si e hutiyodei.

9 Godiha dihi neleyodema kōu gue makai,

A haguale makai kelege, a bohōlōu ma hagua feleba dugulobe, Sarabe o dihi ta malamaj duguloyode tobou. *Stat 18:10, 14*

10 Nebe, di kōu guai o Aisakha sasaj Rebeka ene dihi bolō guokōu degei.

11 Dalali, dihi bolōu mala felj mei, you kelegebe, sisigo bolōu kediliege midihq bolō, ha midihq kasagaj ta degele ili meiyē, kenōu si Godiha midihq yoŋu degedi kenōu sesegamōu, yoŋu tagai sagaiya ke dihi tanōu fei ta maka degei.

12 Damaledo, Godihage dabai obe degedi kokōu ta fimadiyo mei, yoŋu tagai sagaiya kenōu o maka degedi. Kegei kaha degemōu, dihi bolōu ke mala felj mei kelegebe, Godiha dilie adiōu kōu tobou,

Dihi ebukōu mala fele keme e mala, habage mala fele kaha dabai degedi
o degeleyodei. *Stat 25:23*

13 Keme Godiha kuguokōu be kōu gue nalaj dala,

Age Jekopsi tagaliye, kenōu si Isobe dafoulu.

Malakai 1:2-3

14 Kegei kaha di kage tobolou? Di Godihage midihog doudo mei ke milolou yode tobolou? Kege meido.

15 Godiha Moseskou kou gue tobou keme di kou tewe,

A takou solou do degelababe, a solou do degelenou. Haba, a o takou habaguguegulababe, a habaguguegulonou. *Kisim Bek 33:19*

16 Kegei kaha degemou, Godiha o ta maka degedibe oe tagai sagai kokou ge mei, haba oe dabai degedi kokou ge mei, Godiha yofu e solou do kokou genou o maka degedi.

17 Godiha kuguoyege, Godiha sa Isip o kedia hiye okou kou gue tobou keme di kou tewe,

A degeiye, na hiye o degei, a ma nelebe namokou hegiba, haba o sasai sudo ma hu hebele foguoba, a namokou degei ke sa sa olou fei tobou mou suluguamabadomou. *Kisim Bek 9:16*

18 Kegei kaha degemou, di tewe, Godiha o takou solou do degelababe, e o kokou solou do degelenou. Nebe, e o taha fi hiligilababe, e o kokou gegelenou.

19 Kenou si a tawalibe, ni o tae amokou kou gue tobolou, Godi e kege degeibabe, kageiye e di midihog kasagai kaha hebe ke dimokou nele yode tobou ya? Godiha degele fimai keme oe ta igile mugulo sagai meiyode tobolou.

20 O ta na Godikou hobou gofou dege tobou da.

Bilika mihiye milou kahage o e milou kokou be na kageimou a milouye a kou gue dala de de yodulo? *Aisaia 29:16*
Kegebe ta yodulo meido.

21 O mihi bilika milou di kahage mihi malamou be, yofu tagai sagai kokou nou milou di. Mihi ilobe bilika bolofeido ke milou di, haba ilobe bilika kasagai degei milou di. Midihog keme doudo mei? Age keme midihog doudoyode tobolou kuhe. E yofu tagai sagai kokou nou milou di.

22 Godihane kege degedi. O sasai ilo kelebe mihi bilika kasagai dege milou ke sagai kenou tefei dalaguamou, e mou duguo fogou dalaye, kenou si e gofou degeba, o sasai kegele i kedia makoloba, e nele ke omokou hehegileyodema dia dala.

23 Haba nebe, o sasai ilo kelebe Godiha habagugueimou mihi bilika bolofei degei ke sagai kenou tefei dalagua. Godiha o sasai kediamokou e hohobou e nelebou ke hehegileyodemamou, e hebeni hohog kebou, bologua duwodi kebou de milou ma tou fogou fogou, o sasai kediamokou habage nelamou dia dala.

24 Mihi bilika, Godiha habaguguei keme o sasai Godiha kou maka degei, di. Keme Juda obiyei dinou mei, sa sa ilo obiyeibou olou fei Godiha hagusai.

25 Habage-degele-duguo-tobou di-o Hosea e Godiha tobou ke kuguokou kou gue kou nalai dala,

O sasaj̄ ilo kediame mā sosoū meiyē, ā mā sosoū yode toboloū. O sasaj̄ ilo kediame ā tagali meiyē, habagesi age mā tagaidoyode toboloū.
Hosea 2:23

²⁶ Haba,

Sa, Godihā n̄ime mā o sasaj̄ meiyode tobou kokoū ge, n̄ime yoŋū kegenoū daladi Godihā ē sisigoyodele.
Hosea 1:10

²⁷ Aisaia ene ē Israel obiyei kediāmokoū fimamoū, hiligedo koū gue tobou,

Israel o sasaj̄ kediame suudo, tō ko we sā degeiye, kenoū si Godihā ilo kelenoū mamoloŋū.

²⁸ Hiye Ohā sa sa o sasaj̄ oloū feī tā samaba, hebe kasagaj̄ kē totonoū nele hobogoloū.
Aisaia 10:22-23

²⁹ Kē tamā degegalebe afu Aisaiahā koū gue koū tobou,

Hiye O Godi ē nelebe hiyedo folodo kahā di sosoū do diame kefeguli mei dioŋū kege dalagualyodei debabe, di oloū feibe sa Sodomboū Gomoraboū makei sagaj̄ kegenoū koū makoma mei degeiyodei.
Aisaia 1:9

Israel o sasaj̄ kediame defeido damaleyodele ili mei kahā degemoū, diame doudo o mei

³⁰ Ha kegei kahā di kage toboloū? Sa sa ilo obiyei kediage Godihā dihile kokoū doudo o degelamoū dabai hiyedo degele ili meiyē, kenoū si diā Yesukoū damaleyodele i kahanoū be Godihage diame doudo o sasaj̄yodei.

³¹ Kenoū si Israel obiyei kediā Moseshā kuoloū tā kē seselamoū degele i. Diage kuoloū tā sesedi kahāge Godihā dihile kokoū doudo o sasaj̄ degeleyade tawale iye, kenoū si Moseshā kuoloū tā kahāge diame tā doudo degele ili mei.

³² Yobe, diame damaleyodili mei. Kuoloū tā kē seselamoū dabai hiyedo degei kahāge diame doudo o sasaj̄ degeiyade tawale i. Die abogoŋūye igi sā degei kokoū kuwamoū, mih̄ikoū fiyasigei.*

³³ Igi keme Godihā kuguokoū be koū gue nalaj̄ dala, Nj̄ duma, ā bitoū Saionkoū igi tā dogogulu. Die abogoŋūye igi kokoū kuwagaba fiyasigile. Damaledo, igi hiyedo kokoū be obe kuwagaba, mih̄ikoū fiyasigile.
Aisaia 8:14

O tahā emokoū damaleyodebasi, o keme habage tā sidifi degele mei. *Aisaia 28:16*

10

Israel obiyei kediage Godihā midihobe tewe mei

¹ Mogo diama, age Godihā Israel obiyei kediā mamoloŋū kē tagalemoū dihō bagā toboū di.

² Israel o kediame ā tewe kahā degemoū, age diame midihō Godihā tagali kē seselamoū dabai hiyedo degele ilidade tawali. Kenoū si ā dugulube, Godihā tagalido keme diage defeido tā tawale iyo mei dugulu.

* **9:32 9:32** Igi keme damaledo igi mei, keme Yesu. *Bitoū Saion* (9:33) keme sa Jerusalem.

³ Godihā dihīle kokōu dōudo o sasaj degedi midihō keme diā ta tawale idiyo mei. Mosesha kuolōu tā kenōu sesele iligi dioṽunōu dōudo o degelamōu degele idi. Godihage diame dōudo o degele ke tobekōu mugu. E hayedu dalagua mei.

⁴ Kelesuha hagueiye, Mosesha kuolōu tā ke mei degei. Kelesukōu nōu damaleyodebasi, Godihā dihīle kokōu dibe dōudo o sasaj degele.

⁵ Kuolōu tā sesedi kaha dōudo o degele keme Mosesha kōu gue nalaj, O koyohā kuolōu tā ke olōu feido sesele ibasi, ɛme tofousogo tofousogo tofolōu. *Wok Pris 18:5*

⁶ Godihā kuguokōu ge damaleyodei kaha dōudo o degele keme kōu gue nalaj dala,

Ni nīōu sie hebenitōu be o koyohā ile de yodudama. *Lo 30:12*

Tā kegei keme ni Kelesu wolōu migilamōu tobolōu ili sagaj.

⁷ Haba,

Ni nīōu sie tofigiei kediā sakōu be o koyohā mulō dene yodudama. *Lo 30:13*

Tā kegei keme ni Kelesu widai sakōu ge tamākōu wolōu felamōu tobolōu ili sagaj.

⁸ Tā kaha sibigebe kōu gue,

Godihā tabe ni hafeido dege dala. Ni duledune, haba ni mogoudune dala. *Lo 30:14*

Tā keme Yesukōu damaleyodele kaha tā, ei hehegile idi ke.

⁹ Tā keme kōu gue, ni Yesube Hiye Oyode tamā dege tobolōu ba, ni duleduge Godihā Yesu widaikōu ge haguagi kokōu damaleyodeibasi, Godihā ni mamoloṽu.

¹⁰ Di duledube damaleyodei dala kaha degemōu, Godihage dibe dōudo o sasajyodele. Di mogouye damaleyodei ke tamā dege tobōu di kaha, Godihā di mamoloṽu.

¹¹ Keme Godihā kuguokōu kōu gue nalaj dala keme di kōu tewe, O koyohā ɛmokōu damaleyodebasi, o keme habage ta sidifi degele mei. *Aisaia 28:16*

¹² Juda obōu, Grik obōu kediame Godihā dihīle kokōu be tefeinōu do dala. Die Hiye One tanōu fei, di olōu feido, di Hiye O. O koyohā Hiye Ohā ā dogōu guyedema diho bagā tobōu mōu be, Hiye Ohage o kokōu midihō bolōnōu hiyedo hehegiedi.

¹³ Yobe,

O koyohā Hiye Ohā huya ke ā dogōu guyedema diho bagā tobōu babe, o keme Godihā mamoloṽu ke nalaj dala. *Joel 2:32*

¹⁴ Kenōu si, o sasaj damaleyodili mei kediage Hiye Okōu diā dogōu guyedema ta yodulo ile sagaj mei. Diā Hiye Ohā tā ke ta tobōu ba dulo ili mei debabe, ɛmokōu kage damaleyodele ile? Ha o tahā egei tobōu ho fogōu babe, diā kage dulo ile?

¹⁵ Ha, o ilo kele egei tobōu di o ta iyede tobōu mōu iyo mei debabe, egei ta tobolōu mei. Keme Godihā kuguokōu be kōu gue nalaj dala, O sasajye tā uwo bolofei hehegiedi o kediā haguasieiba duguoba, hohō hiyedo degele ile. *Aisaia 52:7*

Israel obiyei kediā t̄ā uwo bolof̄ēi kē kōu dulo iye, ta tolōu ili mei

¹⁶ Keṅōu si Israel o sas̄ai ilo kediā t̄ā uwo bolof̄ēi kē kōu dulo iye, ta tolōu ili mei kahā, Aisaiahā kōu gue yodu,

Hiye O, o koyohage egei ei toboū di kē dulomoū damaleyode iya? *Aisaia 53:1*

¹⁷ Kegemoū, di egei dulo hobogou kahage di damaleyodei dalagua ke tawali. Egei di dulo idi keme Kelesuhā t̄ā.

¹⁸ Keṅōu si, ā yodulube, Israel o kediāge egei kē ta dulo ili mei? de yodulu. Kege mei, diā kōu dulo i. Godihā kuguokoū kōu gue nalaī dala keme di kōu tewe,

T̄ā toboloū idi keme sa sibigē o sas̄ai oloū fēi kediā kōu dulo hobogou. Sa sa oloū fēi tefele dulo i. *Buk Song 19:4*

¹⁹ Haba, ā yodulube, Israel o kediāge t̄ā kahā sibigēbe ta tawaiyo mei? de yodulu. Kege mei, diā kōu tewe. Yomogoube, t̄ā Godihā kōu tobou keme Moseshā nalaī dala kuhē,

Āge huboū mei obiyeiboū, haba totoū degele i o sas̄aiboū kedianoū mamoūuba, n̄i kona degeba, gofōu degele ileyode tobou. *Lo 32:21*

²⁰ Habage, Aisaia ē gue degeli mei, t̄ā Godihā kōu tobou keme ē nalaī dala kuhē,

O ā ka ili mei kediāge āme kōu dugulo i. Haba, o sas̄ai, ā dugulamoū yoduga ili mei kediāmokoū be ā tamā degeiyode tobou. *Aisaia 65:1*

²¹ Keṅōu si Israel o kediāmokoū be ē kōu gue tobou,

N̄jime fī hiligido o sas̄ai, t̄ā dulo idiyo meiyē, keṅōu si sawisiēi oloū fēi ā n̄imokoū dobogōu eleguomoū, n̄i mamoū lamoū degeliyodei. *Aisaia 65:2*

11

Godihā Israel o ilo kediā habaguguegu

¹ Ā yodulube, Godihagē yōu ē Israel obiyei kediāme tobekoū mugu dala? de yodulu. Kegeli mei, tobekoū muguli mei. Āne Israel o. Mā kōu guai obe Abraham. Āme Benjaminhā hūti o.

² Godihā ē obiyei, yōu kōu makai kediāme tobekoū muguli meido. Elaijahā degei kahā t̄ā, Godihā kuguokoū nalaī dala keme n̄i kōu tewe. Elaijahā Israel o kediā t̄ā salamoū, Godikoū nelēdo dege kōu gue dihō бага tobou,

³ Mā Hiye O, o kediāge nē habage-degele-duguo-toboū di-o kediāme woumoū tofigile i. Tofigieimoū, nē gali sidi mosō oloū fēi kene igisei. Tanoū anoū si dala kuhēye, diā āne walamoū degele iliyodei. *1 King 19:10, 14*

⁴ Keṅōu si, Godihagē emokoū be kage tobolou? Kōu gue tobou, Ā mā o sas̄aibe oloū fēi 7,000 kege dalaye, diāge ogoū gai godi Balkoū be ta yubu sugulo fiya dihō бага toboloū idiyo meiyodei. *1 King 19:18*

⁵ Ifine nebe keṅōu tefei, Israel o ilo kediāme Godihā habaguguegumoū, yōu ē bi degei dala.

⁶ Die dabai degegadi kokōu be e ta fimali mei, e dia habagugueguomōu maka degei. Kegeli mei debabe, Godihā habaguguegu keme sibigeōu mei.

⁷ Ha di kage tobolōu? Israel obiyei kedia mōu lamōu degele i keme dia tā malā ili mei. Dia dabai hiyedo degele iye, kenōu si ta malā ili mei. Israel o ilo, Godihā yoŋumakōu makai o sasai kediaŋōu si malā i. Ke ta mōu li mei kedia me fi be hiligido dalagua.

⁸ Keme Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala, Godihā degeiye, o kedia me fi totōu degei. Die diho du degemōu dugulo sagai mei. Die kihiyōune tefegamōu, uwo dulo sagai mei. Kegenōu haguabe demōu, ifine yoŋu kegenōu dala kuhe. *Lo 29:4*

⁹ Devithane kege kōu tobou, O kedia nale hiyedo kefema nolū kelege, a tagalibe, dia me salemajye gali tōu di sagai kenōu tefele tōu bane, haba ulou dai sagai kodu fiasigeibane bolō. Haba die abogoŋu ye igi sa degei kokōu kuwaba fiasigeiba, hebe kasagai ke malā ibane bolō.

¹⁰ Die diho du degeiba, haba ta dugulo sagai mei. Die sagi do degeibane, haba ta hagua tofolōu sagai mei, yoŋu kegenōu kuhe dalaleyode tobou. *Buk Song 69:22-23*

Godihā sa sa ilo obiyei kedia mamoloŋu

¹¹ Kegemōu, a yodulube, Israel obiyei kedia igi kokōu abogoŋu ye kuwamōu fiasigei kelegebe, dia hualē sagai mei? de yodulu. Kegeli mei, dia me kōu hualēye dalagua. Kenōu si dia Godi tobekōu mugulo i kaha degemōu, Godihā sa sa ilo obiyei kedia mamōu lamōu degeliyode tobou. Kegeiba, yoŋu e Israel obiyei kedia duguoba, kona degemabdomōu.

¹² Israel o kedia Godi tobekōu mugulo i kaha degemōu, Godihage bohōlōu mōu, sa sibige o olōu fei kedia hiyedo dogōu guo dia dala. Damalēdo, Israel o kedia me mihikōu fiasigei kaha, Godihage midihō bolōdo keme sa sa ilo obiyei kedia mokōu nou hehegie dala. Haba, Israel obiyei olōu fei kedia Godikōu bohōlōu mā hagubabe, midihō bolofejido, tawaga tobolōu sagai mei keme dimokōu tamā degemōu ile.

¹³ A sa sa ilo obiyei nimokōu tobōu ladi kuhe. A me Godihā tā-bolofej-malā-siadi-o. Godihā tobōu mōu a ile, e tā ke sa sa sūdo hehegiemōu siadi. A dabai degedi kokōu hohō hiyedo degeli.

¹⁴ A Godihā tā sa sa keleya ke hehegiemōu suba, mā Israel obiyei kedia me midihō bolofej Godihā nimokōu hehegili ke dugu kesigieba, nimokōu kona degemabdomōu. Midihō a koŋu degeli kaha, mā Israel obiyei ilo kelene fi bohōlōu ile sagai, Godihā mamoloŋuyadomōu.

¹⁵ Godihā Israel obiyei kedia igile mugu kelegebe, e degeiye, sa sibige o sasai di olōu feibe ebōu de mogo tanōu degei. Nebe, Godihā Israel obiyei kedia haba mamōubabe, age yoŋu degeiyenōu, o sasai tofigieimōu kōu wida i kedia me haba hagua gehe degele iledade tawali.

16 O tae ou si ta huyadefej bafolou ba, Godikou nejbabe, ilo olou fej kene Godiha binou. Hebene nebe, tefe keme Godiha bi debabe, hebe go olou fej kene Godiha binou.*

17 Israel obiyei kediame hebe bolofej, haimikou tafala ke sa degei. Tafalamou, Godiha hebe go ilo kele diafigisei. Sa sa ilo obiyei nime hebe dibikou mou yoouwa tafalagua ke sa degei. Kegemou, Godiha dibi hebe go ilo kele diafigima mouuma hagua, hebe bolofej kokou asou gieimou, hebe bolofej kaha go diafigisei kaha timou ke mou. Ni die timou ke malamou, hebe bolou kaha kou ke mouudibe, yoou e goye mouudi sagaj kenou tefele mouudi.

18 Kenou si ni hebe bolou kaha go afu delei ke huyafej degeba, niou ni hu hebele fogudama. Ni hebe tefe kokou ta kou nediyi mei. Hebe tefe kahage go nimokou kou nedu ke tawama.

19 Kenou si ni kou gue tobolou sagaj, Godiha hebe go ilo kele diafigisei kaha yobe di die timou ke mouuyadomou.

20 Damaledo, Godiha kege degei. Kenou si ke degei kaha yobe kou gue, Israel obiyei kediame damaleyodili mei kaha degemou, Godiha diafigisei. Ninou si damaleyodei kaha degemou, nime hebe bolodo kokou asou gie dalagua. Niou tawaibou, ni kegeligi, niou ni hu hiye degele iye.

21 Yobe, hebe go afu delei keme Godiha mou duguo fogou li mei, diafigisei. Kenou tefele, ni damaleyode ho fogou babe, ege nime mou ta duguo fogolou mei, diafigisele.

22 Kegemou, Godiha midihou bolofej kebou, midihou gofouudo kebou de omokou hehegiedi keme ni tawama. O koyoha midihou bolofej ke tou fogou babe, Godiha o kokou gofou degele. Ni damaleyodema, midihou bolofej kenou tou basi, Godiha e midihou bolodo ke nimokou hegile. Ni kege dege ho fogou babe, ege nime diafigisele.

23 Nebe, hebe bolou kaha go, afu e diafigisei kedia haba damaleyodele ibabe, e dia bohoulou mouuma asou gile. Damaledo, Godi ege hebe bolou kokou haba asou gilenou.

24 Yobe, sa sa ilo obiyei nime hebe dibikou tafalagua kaha go sa degele i, Godiha ni diafigimamou, hebe bolofej kokou asou gie. Hebe bolodo keme ni hebedo meiyi, kenou si e ni kokou asou gie. Di kegei ke tewe kaha degemou, di kou guene tawali, Israel obiyei kediame hebe bolofej kaha go diafigisei ke sa degei kaha, Godi yoou sasale bohoulou mouuma, dioou die timou kokou nou haba asou gile.

Godiha e habaguguei ke o sasqi olou fej kediakokou hehegielamou degeli

25 Mogo diama, nige ni tewebe hiyedoyode tawaiye domou, a mogogou ta kou nimokou kuhe tobou ladi. Israel obiyei ilo kedia fiibe hiligido, fi bohou yo mei dalagua. Dia kegenou dalaguaba ibe deba, sa sa ilo obiyei,

* **11:16 11:16** Namba 15:17-21. Ta Polha kouu tobou kaha sibigebe kou gue: Ifibe Israel o ilo kediakou Yesukou damaleyodele i. Habagesi, Israel obiyei olou fejdo damaleyodele ile.

Godihā kōu makai kokōu folo tefeibabe, haba Israel o sasaj̄ kediā olōu fejibe yoŋu ɛ bi degele ile.

²⁶ Kegeba, Godihā Israel o sasaj̄ne olōu fej̄ mamoloŋu. Keme Godihā kuguokōu be kōu gue nalaj̄ dala,

O sasaj̄ dogōu gulo o kaha bitōu Saion tōu fogōu ile, Israel o sasaj̄ mamoloŋu. Jekophā sosōu diame Godi tobekōu muguo dalaguaye, kenōu si Hiye Ohā degeiye, diā haba bohōlou ba, Godikōu midihō degele ile.*

²⁷ Kelegebe, Godihā kōu gue tobou, age abōu de mogo degedi midihō ebele ke diamokōu hegile. Midihō kaha sibigebe kōu gue, a midihō kasagaj̄ diā milōu gadi kaha hebe keme igile muguloyode tobou. *Aisaia 59:20-21; 27:9*

²⁸ Israel o kediā tā uwo bolofej̄ ke tobekōu mugulo i kaha degemōu, diame Godihōu ho maj̄ dala. Kegei kaha degemōu, Godihage sa sa ilo o sasaj̄ ninōu dogōu guo dala kehe. Kenōu si Godihage Israel o sasaj̄ kediame yoŋu ɛ biyodema kōu makai kaha, ɛ o kediāmokōu solōu do degedi ke ta fogōu li mei, die huŋi hiye o kediāmokōu fimādi kaha degemōu.

²⁹ Godihā o ta hagnosisuba, haguba, bimaj̄ bolofej̄do ke nelebabe, ɛ haba fi ta bohōlou meido.

³⁰ Afuge sa sa ilo obiyei ni Godihā tā dulobe dafa i. Haba, ifibe Israel obiyei kediā Godihā tā dulo dafa ili kaha degemōu, Godihā habagugueibe ni moŋu.

³¹ Nebe, ifine Israel o kediage Godihā tā dulobe dafa ili kaha, Godihā habagugueibe sa sa ilo obiyei ni bōu de dala. Godihā ni habaguguei sagaj̄ kenōu tefei, Israel obiyei kediāne Godihā habaguguei ke malā ile.

³² Godihage ɛ tā dulo dafadi midihō kaha o sasaj̄ kediā didiō degededema mōu duguo fogou, yobe, ɛ habagenōu olōu fej̄do habaguguelamōu.

Di Godihā hu hebele fogume

³³ Damaledo, Godihā ɛ midihō bolofej̄do, ɛ tewebōu, ɛ tawagaibōu hiyedo dala. Dalali, mihi hayemōu bōu, agudio tagetōu bōu, haba figi ilo ilo olōu fej̄do dala. O sasaj̄ dige Godihā fimaj̄ olōu fej̄ ke ta tawale sagaj̄ mei. ɛ degegadi olōu fej̄be di ta tawale ile sagaj̄ mei.

³⁴ O tahā Hiye Ohā fimaj̄ ke tawaleba, Hiye Okōu de egei tobolōu sagaj̄? O tahā kege ta degele sagaj̄ meido. *Aisaia 40:13*

³⁵ Afu, o tae Godikōu bi ta de nelemōu, na haba amokōu bi kaha hebe ta de neyede tobou? O tahā kege ta degeli meido. *Jop 41:11*

³⁶ Yobe, Godihā bimaj̄ olōu fej̄do milōu gai kaha degemōu, ɛ neleya kenōu dalagua. ɛme bimaj̄ kaha ɛ obōu do. Sawisie i olōu fej̄be di Godikōu hohōbōu me. Damaledo.

Polhā midihō Kelesukōu damaleyodei o sasaj̄ kediā degele ke tobou

(Tā Hiye 12:1-15:13)

* **11:26 11:26** Bitōu Saion keme sa Jerusalem. Jekophā sosōu keme Israel obiyei.

12

Diyōu di tōu bōu fimajibōu olōu fei keme Godikōu neme

¹ Mogo diāma, Godihā di habaguguei kaḥa degemōu, nī nīōu sie Godikōu neme. Oe gali Godikōu sile neḍi sagaj kenōu tefei, nīne nīōu nī tōu bōu fimajibōu olōu fei keme Godikōu neleba, Godi yoḥu e bido degeba, e tagai sagaj dabai kenōu degemōu ima.

² Damaleyodili mei o sasaj kedia, sa sibige kuokōu suluguadi sagaj kegebe hobōu suluguadama. Nī nīōu sie Godikōu seseguba, e degeiye nī fimaj gehe degeiba, midihō, nī milōu ga idi kene gehe degele. Kegeibasi, nī midihō olōu fei ke fileba, Godihā midihō bolofei kebōu, midihō yoḥu hohō degele sagaj kebōu, midihō doḡdo kebōu olōu feibe tawale ile.

Dige solōu do Godihā dimokōu neī kokōu nōu dabai degega ime

³ Godihā a habaguguei sagaiya ke, a nī tanōu tanōu nīmokōu tobōu ladi. Nīōu tawaibōu, nī hū hebele fogudama. Nīōu nī fimaj ke filebe, nī damaleyodei kaḥa makaya kenōu tefele fima.

⁴ O e tōu be tanōu feiye, kenōu si e tōu kōu be abogoḥubōu dobogoḥubōu diḡbōu kihyōubōu, haba ilo kelene sūdo dala. Kediage dabai tanōu degediyo mei, dabai eḡsofeī, eḡsofeī degele idi.

⁵ Nebe kenōu tefei, dibe damaleyodele i o sasaj sūdo dalaguaye, kenōu si di Kelesubōu de dogōu guomōu, dibe tōu tanōu fei. Damaleḡdo, dibe o ilo kediaḡbōu de dogōu guomōu tanōu fei dege dalagua.

⁶ Godihā solōu do dimokōu tewe eḡsofeī eḡsofeī kōu nemōu i kaḥa degemōu, di e dabai daga daga degele idi kuhe. Godihā neleya ke o tae habage-degele-duguo-tobōu di-o kedia hehegiedi sagaj kege hehegile tewe debabe, o kahage e damaleyodei kaḥa makaya kenōu kuhe egei hehegie tobōu yedei.

⁷ Godihā neleya ke o tabe o sasaj dogōu guo dabai degedi ke tewe debabe, o kahage dabai kenōu kuhe degeyedei. Godihā neleya ke o tabe tisa dabai degedi ke tewe debabe, o kahage Godihā tā kenōu kuhe hehegie tobōu yedei.

⁸ Godihā neleya ke o koyobe dedei sasagiedi dabai ke tewe debabe, o kahage e dabai kenōu kuhe degeyedei. Ha, bi mei o kediaḡmōkōu bi neḍi dabai ke tewe debabe, o kahage hiyedo neyedei. Ha, Godihā o sasaj dia daladi dabai ke tewe debabe, o kahage defeido dia dalayedei. Ha, o sasaj habaguguei dabai ke tewe debabe, o kahage hohō degeba, yoḥu e dabai ke degeyedei.

Yesukōu damaleyodei o sasaj di diyōu sie yogokōu solōu do degeiba solōu do degeiba deme

⁹ Solōu do degedi midihōbe tae tobōu di midihō ke mei. Midihō kasagaj keme dafama. Midihō bolofeido kenōu tōu ma.

¹⁰ Nī Yesukōu damaleyodei dala kaḥa degemōu, eyē maḡ dilōu sie tagadi sagaj kenōu tefele, nī nīōu sie yogokōu solōu do degeiba solōu do degeiba

dema. Haba njōu ni hu hebele fogudama. O ilo kedia hunou hebele foguma.

¹¹ Dabai degelebe dafadama. Nime Duo Bolofeiha yo unou dogou guo dalaba, Hiye Oha dabai degema.

¹² Ni damaleyodema, Godiha nimokou midihog bolodo degele ke dia dalaguadi kaha degemou, ni hohog degema. Hagi dugubabe, neledo dege dalama. Sawisiei olou fei dihog baga tobolou nou dalama.

¹³ Godiha o sasai ilo kele bi mei debabe, nige dogou guma. Haba sa ta tie o sasaiye ni sabekou ya fologoubane, bologuado dia dalaguama.

¹⁴ O ilo kelege ni makalaba degeibabe, nige Godiha diamokou midihog bolofei kenou hehegieyedema dihog baga tobou ma. Damaledo, Godiha midihog bolodo hegieyedema dihog baga tobou ma. Dia makoyedema hobou dihog baga tobou dama.

¹⁵ Hohog degele ili o sasai kediabou de hohog degema. Haba, gosolo ili o sasai kedia dogou guo gosoma.

¹⁶ Nige o sasai ilo kediabou de midihog tefeinou milou ga ima. Njou sie nime hubou oyode tawadama. Ni o sasai mogo degele ilebe, hubou mei o kediabou de mogo degema. Ni njou sie nime tewe oyode tawadama.

¹⁷ Midihog kasagai ke nimokou milou babe, ni hobou muwou milou dama. Sawisiei olou feibe, nige o dihile kokou midihog bolofeinou milou galaba degemabeedei.

¹⁸ Ni no usie gofou degeba biyadama. Ni mogo dege dalale sagai kenou milou gaba, o sasai olou fei ni fi tanou dege dalama.

¹⁹ Ma mogo diama, midihog kasagai nimokou milou ba, ni hobou muwou bohoulou milou dama. Di tewe, Godiha midihog kasagai kaha hebe ke nele dala. Yobe, ta Godiha kou tobou keme Moseshalal dala kuhe, A muwou diamokou milolou. Damaledo, midihog kasagai milou gadi kaha hebe nele keme ma dabai. *Lo 32:35*

²⁰ Kenou si,

Ne ho o tahal hegie degeibabe, nage emokou nale neyedei. Huei nale sagai degeibane, huei dou la neyedei. Kege degeibasi, ege e midihog kasagai milou di ke tawaleba, sidifi degeleyode tobou. *Gutpela Sindau 25:21-22*

²¹ Midihog kasagai kaha nabou de deleiye. Midihog bolofei kenou milou basi, midihog kasagai keme tou fogou mei degele.

13

Di gamani o kedia ta ke duloba, die hayedu dalame

¹ Gamani o kedia ta keme o sasai olou fei duloba die hayedu dalamabeedei. Yobe, Godiha maka degeli mei debabe, gamani ta dala mei kaha degemou. Gamani o kedia dabai Godiha nei ke tolou mou kuhe dabai degele idi.

² Kegei kaha degemou, o koyoha gamani o kedia ta ke du ho fogou babe, o kahage Godiha makai o kedia ta ke tobekou mugulu. Kegeli o keme hebe kasagai ke moloou.

³ Midiho bolofej milolou idi o kediam gamani o kediamokou gue degediyo mei. Midiho kasagai milolou idi o kedianou gue degele idi. Na gue degeiye debabe, midiho bolofejnou milou basi, gamani kediage name bolofejyode tobolou ile.

⁴ Yobe, gamani o kediam Godiha dabai degedi o, na dogou guba, name bologuado dalayadomou. Kenou si na midiho kasagai milou babe, na gue degedeyedei. Yobe, gamani o kediage aweki me bolou sagai ke tolou idibe, mou yojuwa ta tolou idiyo mei, Godiha gofou degeimou, diage midiho kasagai milou gadi o kediamokou hebe kasagai ke nele idi.

⁵ Kegei kaha degemou, di gamani o kedia hayedu dalaguame. Die ta keme defeido dume, kegeligi dia gofou degeba, dimokou hebe kasagai ke nele iye deba. Di duledugene, di gamani kedia ta dudi midiho keme bolodade tawame.

⁶ Kegei kaha yoenou ni sibidi selene kefemamou, gamani o kediamokou kuhe nedi. O kediam Godiha dabai degedi o kaha degemou, e dabai ke defeido dia dalaguadi.

⁷ Ni sibidi sele ta gamani o kediamokou nele sagai keme doudo dege nema. Sibidi sele kagei kagei ke kefema, gamani sibidi sele kefedi o kediamokou nema. Haba, ni o taha hayedu dalaguababe, e ta defeido duma. O taha hiye o degeibabe, ni e hu hebele foguma.

Di o sasai kediamokou solou do degeme

⁸ Ni bi ta yogokou nele sagai keme toto nema. Haba, ni niou sie yogokou solou do degeiba solou do degeiba dema. Yobe, o ta yogokou mogo degeli kahage Mosesh kuolou ta olou fei ke dulo sesedi.

⁹ Kuolou be, kou gue nalai dala keme ni kou tewe,

Sasai hiyoubou, o hiyoubou hobou mojudama.

Kisim Bek 20:14

O hobou wodama.

Kisim Bek 20:13

Hiyoubou mojudama.

Kisim Bek 20:15

O taha bi ke hobou tagadama.

Kisim Bek 20:17

Kuolou ta kojubou, ilo kelebou olou fei kaha e sibigebe tanou fei kou gue dala,

Na nojusie tagadi sagai kenou tefele, nogo diamokou ne kegenou tagayedeyedei.

Wok Pris 19:18

¹⁰ O koyoha o sasai kediamokou solou do degedi midiho ke milou gadi kahage, diamokou be midiho kasagai ta milou diyo mei. Kegeli o keme Mosesh kuolou ta olou feibe e tolou dala.

Di midiho doudo kenou seseme

¹¹ A nimokou midiho olou fei ke milou gamabeedei. Yobe, ifi sabiyei kojume ni kou tewe. Ni yogou gua tiei kesigima. Di Kelesukou yomogou damaleyodele i kelege, Godiha di mamolou sawisie keme ahudo dege deleiye, kenou si ifi hagua hafei degei.

¹² Hulia, kojume mei degeladi. Haba sabiyale hafei degeladi. Kegei kaha degemou, di midiho hulia me milou gadi olou fei keme tou fogou ba, hoho kelege biyadi bimai olou fei kenou mala tou me.

¹³ Dige agali kelege suluguadi sagaj kenou tefele suluguame. Tigi kolo huej gofojudo nama fi totou degeba midihq kasagaj ta milou gadame. Sasaj hiyoubou, o hiyoubou de suluguali, tou e tagadi midihq kasagaj ke ta milou gadame. Kona degeba, tae biyadame.

¹⁴ Kenou si, ni Hiye O Yesu Kelesukou damaleyodemaba, e biyadi bimaj ke sagaj dege tolou dalama. Tou e tagadi midihq kasagaj ke sesele fimadama.

14

Di damaleyodei o sasaj kedia midihq ke fidame

¹ O ta kou damaleyodeiye, kenou si e damaleyodei nele mei debabe, ni o ke wolou folo dogou guma. Ta gehe gehe, o kaha tobolou ke ni file tae biyaba tobou dama.

² O tanou ta e damaleyodeibe nele do kaha, e nale olou fei nadi. Kenou si, o ta e damaleyodeibe nele mei kaha degemou, e gali nadiyo mei.

³ Nale olou fei nadi o kahage gali nadiyo mei midihq ke ta fileba, o kegei ke huyafei dege tobou da. O gali nadiyo mei o kahage nale olou fei nadi o keme midihq kasagaj milou di oyode tobou da. O kene Godiha kou malamou wolou dala.

⁴ Na o taha dawai degedi o kaha midihq ke hobou file kasagajiyode tobou da. O keme nele dege tafalale deba, haba mihikou fiyale deba keme e Hiye Oha binou. Kenou si ta fiyale mei. Hiye Oha degeiye, eme nele do dege tafalale.

⁵ O taha fimajibe, sabiyei tabe sibige hiyedo, sabiyei ilo kele gabama folodoyode tawadi. Haba, o ta kahage sabiyei olou feibe tefeinou yode tawadi. O tanou tanou yofu e fimaj ke tawale dugu, dou do debabe kenou seseyedei.

⁶ O taha e fiye sabiyei tanou tabe folodoyode tawaiibabe, o keme Hiye Okou fimamou kege kuhe degeli. Nale olou fei nadi o keme Hiye Okou fimamou kege kuhe nadi. Yobe, o keme Godikou bolofejiyode tobou mamou kuhe nadi. Nale olou fei nadiyo mei o kene Hiye Okou fimamou, nale ilo kele nadiyo mei. O kahane Godikou bolofejiyode tobou di.

⁷ Di o taha ta e teli mei kelegebe, e fibou e tou bou keme yofunou e bi mei. Tolo iba kelegene, eme yofu e bi mei.

⁸ Di sosou dalagua kou legebe, dibe Hiye Oha e bi, emokou hohobou me. Haba di toubane, dibe Hiye Oha e binou kaha degemou, di emokou hohobou me. Kegemou, di kou le dalabane, haba toubane, dibe di Hiye Oha binou.

⁹ Kegei kaha, Kelesu e tolo ilemou, haba gehe degeibe, o sasaj tofigili meibou, tofigiei o sasajbou kedia die Hiye O degele domou kuhe degei.

¹⁰ Nage ne mogoha midihq ke file, kasagajiyode tobou da. Nogo keme huyafei degeda. Di olou feibe Godiha e ta sale kokou tafalaguale.

¹¹ Yobe, Godiha kuguokou be kou gue nalaj dala,

Ɔme Hiye O, mayoŋu kegenou daladi o kaha degemou, a damaledo tobolou kuhe, sa sa o sasaj olou fei amokou haguasieba, yubu sugulo fiyaba, tama dege name damaledo Godiyode tobolou ile. *Aisaia 45:23*

¹² Kegemou, di o tanou tanou midihq di degele idi ke Godikou kusigile tobolou ile.

Dige di mogo dia midihq kasagai kokou fiyasigemabeedema ta degedame

¹³ Kegei kaha degemou, midihq, mogo dia milolou keme di hobou file, kasagajyode tobou dame. Di di mogo dia dogou gubasi bolq. Haba, dige di mogo diame midihq kasagai kokou fiyasigemabeedema ta degedame.

¹⁴ Hiye O Yesuha degeiyenou, ma fiye defeido tawalibe, Godiha dihile kokou be nale olou fei nadi keme bolofeinou, kuolou ta dala mei, nalenou. Kenou si o taha nale tabe kasagajyode tawai babe, nale keme o kokou nou kasagai.

¹⁵ Kegei kaha degemou, nage nale ta nogoha fiye nale keme Godiha kou kuolou majiyode tawai ke nou babe, name nogokou solou do degeiyi mei. Kelesube nogoha dowoye tolo i kaha degemou, na nale kegei kaha nogoha fi makoda.

¹⁶ Ni degele ili niou bolofeidade tawale ili keme haba o iloye kasagajyode tobouye.

¹⁷ Godiha wolou daladi kaha sibige keme nalebou huejbou kaha bi mei. Godiha wolou daladi midihq keme midihq dou do kebou, mogo degedi kebou, hohq degedi kebou de olou fei Duo Bolofeiha hehegieimou tama degedi.

¹⁸ O taha midihq ke seseligi, Kelesuha dabai degei babe, Godihage o kokou hohq degeiba, o ilo kelegene emokou hohq degeba, boloyode tobolou ile.

¹⁹ Kegei kaha degemou, dige mogo degedi midihq ke sesegaba, haba diyou sie di damaleyodei ke yogokou dedei sasagieiba sasagieiba deme.

²⁰ Ni nale kele ta tobou gaba, Godiha dabai makodama. Nale olou fei keme bolodo, nalenou. Kenou si nale ta na nolq kaha degeiyi, nogo mihikou fiyoubabe, keme kasagai hiyedo.

²¹ Nogoha na galibou tigi kolo huej gofoŋudo kebou de nouba duguoba, e damaleyodei keme mihikou fiyoubabe, na ke hobou na. Nebe, midihq ta kegei keme milou da.

²² Na damaleyodemamou, ne fiye kage maj keme Godibou nolou nou tewe. O koyo na noŋu degedi keme bolofeidade tawai babe, ne duledu hagi ta dala mei, o kegei ke name hohq degeyedei.

²³ Kenou si o taha fimaj bolou kege dalali, gali nou babe, o keme hebe kasagai ke moloŋu, ege ta e damaleyodeiya ke nouyo mei kaha degemou. Haba di midihq ta di damaleyodeiya ke milou gadiyo mei keme midihq kasagajinou.

15

Dige Yesu Kelesuha fimajbou e midihqbou de seseme

1 Damaleyodei neleđo dege dalagua o sasaj dige neleđ mei degele i kediađ hagi degeiba dogou gume. Di hobou diyou sienou dogou gudame.

2 Di tanou tanou dige di mogo dia dogou gume, midihq bolofej kenou milou gamabeedema. Die damaleyodei ke neleđo dege dalamabeedema, di dedej sasagieme.

3 Di tewe, Kelesuha yo[usie ta dogou gudiyo mei. Keme Godiha kuguokou be kou gue nalaj dala,

Oe namokou sidifi neleđ idi keme amokou ne kou neleđ idi. *Buk Song 69:9*

4 Ta olou fej, Godiha kuguokou nalagai dala kahage dimokou hehegie dala. Damaledo, Godiha ta kahage dimokou dedej sasagiema, di neleđo dege dalaguali, Godiha dimokou midihq bolodo degele ke dia dalamabeedema nalaj dala kuhe.

5 Godiha di dedej sasagiedibe, e degeiyenou di neleđo dege dalagua kaha degemou, a tagalibe, nime yo[unou dogou guo dalaba, Yesu Kelesuha tagaiya ke ni fi tanou dege dalaguale ke tagali.

6 Kegeiba, ni olou fej fi tanou degeba, di Hiye O Yesu Kelesuha e Aye Godiha hu kenou hebele fogumabadomou.

Kelesuha Juda obiyeibou, sa sa ilo obiyeibou de dogou gu

7 Kegei kaha degemou, ni damaleyodele i o sasaj kediađ wou maba, hohq dege dalamabeedei. Kelesuha ni wolou dalali, nimokou hohq degedi sagaj kenou tefele, nine niou sie yogokou hohq degeiba hohq degeiba dema. O sasaj kediađ ni midihq kege degeiba duguobabe, Godiha hu hiye dege hebele fogulo ile.

8 A nimokou tobolou kuhe, Kelesu e hagua, dabai degeibe, eme Juda obiyei kediađ* dogou guo dabai degei. E ke degei kahage Godiha afu kou tobou keme damaledo tayodemou hegi. Damaledo, Godiha Juda o die kou guai o kediađmokou habage degeleyodema makaiabe damaledo tama degei kehe.

9 Haba, Kelesu e haguei kaha yo tabe sa sa ilo obiyei kediađe Godiha habaguguei ke duguoba, Godikou hohqou mabadomou kuhe haguei. Keme Godiha kuguokou be kou gue nalaj dala,

Kegei kaha degemou, a sa sa o sasaj kediađ dihile kokou namokou bolofejyode tobolou ba, ne hu hebele foguoba die feile. *2 Samuel 22:50*

10 Ta tabe kou gue nalaj dala,

Sa sa o sasaj nine Godiha o sasaj kediađbou de dogou guoba hohqou ma. *Lo 32:43*

11 Haba ta tabe kuhe,

Sa sa o sasaj ni olou fej Hiye Oha e hu hebele foguma. Sa sa obiyei olou fej ni emokou bolofejyode tobou ma. *Buk Song 117:1*

12 Ta tabe Aisaiaha kou gue tobou,

* **15:8 15:8** Grik taege "kolo diafigidi o kediađ"-yodili.

Jesiha sosou * kokou ge, wolou daladi hiye o taha hagua, sa sa obiyei olou fei wolou dalale. Sa sa o sasai olou fei kediage o kaha hagua, diamokou midihq bolodo degele ke dia dalaguayodei. *Aisaia 11:10*

¹³ Dibe Godiha dimokou bolodo ta degeleyodema maka degei ke dugulamou dia dalagua. Age nime Godikou damaleyodema, hohq hiyedo degeba bologuado dalaguale ke tagali. Kegeibasi, Duo Bolofejihā neleya ke, nime Godihā bi bolodo ta neleyodei ke mou laba, neledō dege dia dalaguale.

Polha dabai yoŋu degedi kaha ta kebou, haba sa Rom o kediamokou agali bolofejyodene tobou (Tq Hiye 15:14-16:27)

Polha dabai yoŋu degeli kokou hohq degei

¹⁴ Ma mogo diama, a damaledo tawalibe, nime midihq bolofei milou gadi o sasai, tewene hiyedo dala kaha degemou, nige niou sie yogokou hehegieiba hehegieiba delenou.

¹⁵ Kuguo, a nimokou nalama neli kofume ilo kelebe huyadefei neledō. Kenou si a kou nalai kelegebe a ta guq degeli mei. Ni totou degeiye domou a kege kuhe nalai. Yobe, Godihā amokou solou do degemou,

¹⁶ e tobou mou, a Yesu Kelesuha dabai degedibe, sa sa obiyei kediamokou Godihā ta uwo bolofei ke hehegiemou sulu. Ame mogou du daladi o sa dege sulugi, sa sa ilo o sasai moŋuma hagua, Godikou nedi. Kegeiba, Duo Bolofejihā degeiye, diame Godihā o sasai degeiba, yoŋu wou ma hohobou yadomou.

¹⁷ Kegemou, a Yesu Kelesubou de dogou guo dalali, Godihā dabai degeli kaha degemou, a hohq degeli kuhe.

¹⁸ Age ta hiye ta tobolou sagai mei, a kou guenou tobou ladi, Kelesuha degeiye, a dabai degedibe, sa sa obiyei kediamokou hehegie siadi. Kegeiba, o sasai kediane Godihā ta ke duloba sesemabadomou.

¹⁹ A dabai ke degeimou be, Duo Bolofejihā neleya ke a o sasai dihile kokou midihq gehq gehq ke milou mou siei. A kege siadibe, a sa Jerusalemkou ge yomogou mou, Kelesuha degei kaha ta uwo bolofei ke sa sa olou fei keleya ke tobou mou sulugi, sa Ilirikumkou felei.

²⁰ A ta uwo bolofei ke hehegiedi kelegebe, a sa sa, o sasai Kelesuha hu tewe meiya kenou hehegie tobolou sagai degeli. Damaledo, o tae moutima fogou ba kokou a mosq togolobe dafa.

²¹ Kenou si, age Godihā kuguokou nalai dala sagai kenou tefeledogelamou,

O sasai, yoŋu degei kaha ta afu ta dulo ili mei kediage eme dugulo ile. Ta uwo bolofei ke ta dulo ili mei kediage defejido tawale ile. *Aisaia 52:15*

Polhage sa Rom o kedia duguo fogou ba hobou, ise sa Spenkou kuhe ile ke tagai

* 15:12 15:12 Jesiha sosou - O Jesibe hiye o Devitha e age.

22 Dabai a degedi kahage, a akogudi kaha, a n̄imokōu toto ili mei.

23 Kēnōu si a sa kōu leya dabai degega siadibe ifi mei degei. Sadebe sūdo mei degemōu haguei kelegebe, a n̄i dugulo sagai hiyedo degedi.

24 Kegemōu, a sa Spenkōu ilebe, a ali duo kele sa Rom o n̄ibukōu duguoba, huyadefei dogōu guo dalali, n̄i a dogōu guba hobōu, ise sa Spenkōu kuhe ile.

25 Kēnōu si a kōu bōu gefei sa Jerusalemkōu ileba, Godihā o sasai, sa ke tie kedia dogōu gulamōu.

26 Yobe, damaleyodele i o sasai, sa Masedoniabōu Akaiabōu duo kile dalagua kediage bi mei o sasai kedia dogōu gulamōu, sele kefema, Godihā o sasai sa Jerusalem tie kedia mokōu neleyodele i.

27 Sa sa o kedia dioū die fimaiyenōu sele ke kefema nele ibe bolodo. Yobe, afu Juda o kediage Godihā bi bolofejido ke dia mokōu kōu nele i kaha degemōu, a tawalibe, sa sa o kediage tōu dogōu gudi bi bolodo ke kefema, Juda o kedia mokōu kuhe nelamōu degelibe bolodo.

28 A sele ke sa Jerusalem o sasai kedia mokōu nele fogōu ileba, ali duo kele sa Rom o n̄ibukōu duguo fogōu ba, ise sa Spenkōu kuhe ileyodei.

29 A tewe, a n̄imokōu ile folobe, a bi bolofei, Kelesuhā amokōu nei ke tolou foloba, n̄imokōu hiyedo nemou ile.

30 Mogo diama, di Hiye O Yesu Kelesukōu damaleyodeimōu, Duo Bolofeiha degeiye, di olou fei mogo degei kaha degemōu, n̄i Godihā a dogōu guyedema nelede dege diho бага tobou ma.

31 Sa Judia o ilo, Yesukōu damaleyodili mei kedia a walamōu degele idi kaha degemōu, n̄i Godihā a dogōu guyedema diho бага tobou ma. Haba tabe, Godihā o sasai, sa Jerusalem tie kedia mokōu be a sele ke neiba duguoba, dia hoho degemabadeba diho бага tobou ma.

32 Kegeiba, Godihā tagaiya ke a hoho dege ile, n̄i geleguoba, diyōu fei misiholo duwoguale.

33 Godi eme bologuado daladi kaha obou. E n̄ibou de dogou guo dalale. Damaledo.

16

Polha o sasai kedia mokou agali bolofeyode tobou

1 A damaleyodei sasai, di mogo Fibi eme midihō bolodo milou di sasaiyode tobolou kuhe. Sa Senkria kokou be, eme damaleyodele i o sasai dogou guo dabai degedi.

2 E n̄imokou foloubabe, n̄i Hiye Ohā huya ke bologuado wolou dalamabeedei. Midihō keme bolofei, Godihage yoū e o sasai di milou mabeedei. E hagi ta degeibabe, n̄i hiye dege dogou guma. Yobe, eme o sasai sūdo dogou gudi sasai, ane kōu dogou gudi kaha degemōu.

3 N̄i sasai Prisila dilie e mā Akwila diliemokōu agali bolofeyode tobou ma. Diliebe Yesu Kelesuhā dabai ei tanou degele idi.

⁴ Dilie a dogou gulamou degeligi, kou tofigile sagai ke fogou. Kegemou, a diliemokou bolofeyode tobolou kuhe. Haba, damaleyodei o sasaj, sa sa tie kediane bolofeyodele idi.

⁵ Damaleyodele i o sasaj, dilie mosokou kefegulo idi kediamokou ne agali bolofeyode tobou ma.

Haba ma mogodo, o Epainetus emokou ne agali bolofeyode tobou ma. Sa Esia duo kilebe eme ebukou do Kelesukou damaleyodei o.

⁶ Haba sasaj Maria* emokou ne agali bolofeyode tobou ma. Eme ni dogou gulamou dabai hiyedo kou degedi.

⁷ Haba o Andronikusbou sasaj Juniasbou diliemokou ne agali bolofeyode tobou ma. Diliebe ei huti tanou. Ane didiq mosokou dalamou be, diliene deleigui. Ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia duo kilene dilie hu dala. A damaleyodili mei kelege, dilie diliebukou Kelesukou damaleyodele i.

⁸ Haba o Ampliatus emokou ne agali bolofeyode tobou ma. Eme ma mogodo, Hiye Obou de dogou guo dala kaha degemou.

⁹ Haba o Urbanus emokou ne agali bolofeyode tobou ma. Eme Kelesuha dabai dibou de degedi.

Ma mogodo, o Stakis, emokou ne agali bolofeyode tobou ma.

¹⁰ Haba o Apeles emokou ne agali bolofeyode tobou ma. Di eme Kelesu sesele siadi oyodele idi.

Haba o Aristobulusbou e sosou diamokou ne agali bolofeyode tobou ma.

¹¹ Ni o Herodion emokou ne agali bolofeyode tobou ma. Elebe huti tanou.

Haba o Narsisusbou e sosou, Hiye Ohu bi degele ibou olou fei diamokou ne agali bolofeyode tobou ma.

¹² Ni sasaj Trifinabou sasaj Trifosabou diliemokou ne agali bolofeyode tobou ma. Diliebe Hiye Ohu dabai hiyedo degele idi.

Haba ma mogo ta, sasaj Persis emokou ne agali bolofeyode tobou ma. Ene Hiye Ohu dabai hiyedo kou degedi.

¹³ Ni o Rufus emokou ne agali bolofeyode tobou ma. Eme o bolofejido, Hiye Ohu makai. Haba e adiou, ma adiou sagai dege dala, emokou ne agali bolofeyode tobou ma.

¹⁴ Ni o Asinkritusbou, o Flegonbou, o Hermesbou, o Patrobasbou, o Hermasbou, haba damaleyodele i o ilo diabou de dalaguabou olou fei diamokou agali bolofeyode tobou ma.

¹⁵ Ni o Filologusbou sasaj Juliabou, haba o Nerusbou e bobasibou, haba o Olimpasbou, haba Godiha o sasaj diabou de dalaguabou olou fei diamokou agali bolofeyode tobou ma.

¹⁶ Godiha o sasaj nige niou sie yogo nogou ba nogou ba dema.

Sa sa o sasaj olou fei, Kelesukou damaleyodele i kediage nimokou agali bolofeyode tobolou ili kuhe.

O ilo kedia degeye, damaleyodei o sasaj kedia duo kele file idi

* 16:6 16:6 Sasaj keme Maria ta, Yesuha adiou mei.

¹⁷ Mogo diama, a ta neledo dege nimokou tobou ladi. Ogou gai egei tobou di o kediakokou be niou tawaibou. O kedia di egei dudi ke tou fogou ba, egei gehe dumabeedeibabe ni ta dudama. Ni ilo kele die ta seseiye deba, o kegele i ke ahu dege dalama.

¹⁸ Damaledo, o kegele idi kediamme di Hiye O Kelesuha dabai degele idiyo mei. Dioju die tou e tagaiya kenou dabai degele idi. Ta sebe degemou, ogou gai egei tobolou idi keme o sasai tewe mei kediage wa, damaleyadele idi.

¹⁹ Kenou si nime Godiha ta dulo sesediyodele i keme sa sa o sasai olou fei kou dulo i kaha degemou, a nimokou hohogegeli. A nime midihog bolou olou fei ke tawamabadomou tagali. Ha, midihog kasagai milou gadi keme tawadamabadomou tagali.

²⁰ Godi eme bologuado daladi kaha obou. E degeiye, ni Tamabe tofogu ba, tuema, mihidulemou ebeguladi.

Di Hiye O Yesuha habagugueibe nibou de dalale.

O ilo kedia sa Rom o kediakokou agali bolofeyodele i kaha ta

²¹ Ele dabai tanou degedi o Timotihā nimokou agali bolofeyode tobolou. Haba ma huti o Lusiusbou Jesonbou Sosipaterbou, diane nimokou agali bolofeyodele ili kuhe.

²² Ame o Tertius. A Polha tobou mou kuguo kou kuhe nalolu. A Hiye Ohā huya ke nimokou agali bolofeyode tobolou kuhe.

²³⁻²⁴ O Gaius ene nimokou agali bolofeyode tobolou. Ege ame e mosokou bologuado dia dala. Haba damaleyodele i o sasai, sa kou le tiene olou fei e bologuado dia daladi.

Gamani sele dia daladi o Erastusbou, o di mogo Kwartusbou diliene nimokou agali bolofeyode tobolou ili kuhe.

Di Godiha hu hebele fogume

²⁵ Godiha degeiyenou si ni damaleyodeibe neledo degele. Ta uwo bolofei, a tobou di kahage kegenou hehegiedi. Yesu Kelesuha degei kaha ta keme afuge mogogou deleiye,

²⁶ kenou si ifi Godiha degeiye, tama degei dala kuhe. Godi yoku kegenou daladi, e habage-degele-duguo-tobou di-o kediakokou tobou mou dia nalagai kenou be, ifi ei hehegie tobolou ili kuhe, sa sa obiyei olou feido damaleyodema, e ta ke dulo sesemabadomou.

²⁷ Damaledo, Godi enou si tewe hiyedo folodo. Di Yesu Kelesuha degei kenou fimaba, sawisieilou feibe Godikou nou hohobou me. Damaledo.

Egei Sasafei Polha Sa Korin O Kediamokou Nalama Nei

Tawale Ta

Sa hiye Korinbe sa Grik kile delei.

Pol ume sa Efesuskou dalali, damaleyodei o sasai, sa Korin tie kediamokou nalama nei. Afu, kuguo kou nalali mei kelege, Polha die sa kele kou ile dalali, Yesuha degegai kaha ta ke diamokou hehegie tobou. (Dabai 18:1-17 kene dugu.) Hehegie tobou mou be, o sasai ilo kele damaleyodele i.

Kegemou, Pol e tou fogou fogou imou, damaleyodele i o sasai kedia hagi hiyedo dugulo i. Hagi hiyedo dugumou, o ilo kelege ile, Polkou tobolou i. Tobolou imou dulomou, kuguo kou diamokou egele tobolou mou kuhe nalama nei.

1 Korin 13, Yesukou damaleyodele i o sasai sudo kedia nalali ke tagale ili. Yobe, ta kaha sibigebe kou gue, di diyou sie yogokou solou do degeimou solou do degeimou dedi keme midihog bolodo Godiha dimokou nei dala keheyodei.

Kuguo 1 Korin kou umaha ta sibige tanou tanou olou feibe kuhe:

Ta Hiye 1-4

Damaleyodele i o kediamme tae ta biyaba, diou die hu hebele fogudamabeedei.

Ta Hiye 5-6

Midihog kasagai, damaleyodele i o sasai kedia bou de dala keme diou doususumabeedei.

Ta Hiye 7

Polha obou sasai bou hulomou daladi kaha ta ke tobou.

Ta Hiye 8-10

Damaleyodei o sasai kedia ge gali, o tae ogou gai godikou nei keme de nalala ile?

Ta Hiye 11-14

Polhage nele, Duo Bolofeha solou do nemou i kebou, haba sosi mosokou kefeguo dabai degedi midihog bolodo kebou de hehegie tobou.

Ta Hiye 15

Tofigile i o sasai kedia hagua gehe degele ile.

Ta Hiye 16

Polha dabai e degeleyode tawai ke tobou.

Damaleyodele i o kediamme tae ta biyaba, diou die hu hebele fogudamabeedei

(Ta Hiye 1-4)

¹ A me Pol, Godihā yoŋu tagaiyenōu ā haguismōu, āme Yesu Kelesuhā tā-bolofei-malā-siadi-oyodema makai dala. O Sostenes, di mogo, elege kuguo koŋu nalolū kuhe.

² Sa Korin o sasai Godikōu damaleyodei diama, n̄imokōu ele kuguo koŋu nalāma nelī kuhe. Yesu Kelesuhā degeiye, n̄ime Godihā bi bolōdo degei dala. N̄ibōu, haba sa sa o sasai, di Hiye O Yesu Kelesuhā hū hebele fogulo idi kediamokōu bōu, Godihage n̄ime mā bi bolōdo degemabeede tobou. Yesu Kelesube di Hiye O, haba sa sa o sasai diāne die Hiye O.

³ Di Aye Godibōu, di Hiye O Yesu Kelesubōu dilie n̄imokōu habagugueiba, n̄ime bologuādo dalamabadomōu.

Polhā Godikōu bolofeyode tobou

⁴ A mā Godikōu bolofeyode tobōu di, ēge n̄i habaguguemōu, Yesu Kelesu nej kahā degemōu.

⁵ Yesu Kelesuhā dogōu guyenōu, n̄ime Godihā tā hehegiedi tewe. Haba ē tewe bolō hiyedone n̄ibōu de dala.

⁶ Yobe, Kelesuhā degei kahā tā ei n̄imokōu hehegie tobou kēme n̄i kōu damalēdo-yodema dalagūa kehe.

⁷ N̄i damaleyodema, Hiye O Yesu Kelesuhā tamā degeiba dugulo kē dia dalabe, Duo Bolofei hā nelē daga daga kēme n̄ime ta mei degeiyo mei dala kehe.

⁸ Di Hiye O Yesu Kelesuhā n̄imokōu dedej sagiba, n̄ime nelēdo dege ibe deba, sawisie, ē bohōlōu mā haguale kelege, midihō kasagai milōu ga idi kahā hebe kēme ē n̄imokōu ta nelē mei.

⁹ Godihā yoŋu degeleyodei kēme ē dōudo degedi. E Dihi Yesu Kelesu, eme di Hiye O, ēge n̄ibōu de dogōu guomōu dala kehe.

Damaleyodele i o sasai kedia fī tanōu mei, filemōu bolōu degei

¹⁰ Mogo diāma, ā n̄imokōu nelē dege tobolōu be, di Hiye O Yesu Kelesuhā hūya kē n̄ime fī tanōu degemabeede tobolōu. Fileba, bolōu degedama. Fī tanōu degeba, fī tanōu fei māma.

¹¹ Mogo diāma, ā o Kloehā sosōu diage n̄ime tae biya idiyode tobolōu imōu du.

¹² A tobolōu kahā yobe kōu gue, n̄i sa kile tie o ilo kelegebe o Pol sesele iliyode tobolōu idi. Haba n̄i o ilo kelegebe o Apolos sesele iliyode tobolōu idi. Haba o ilo kelegebe o Pita sesele iliyodele idi. Haba ilo kelegebe Kelesu sesele iliyodele idi.

¹³ A n̄imokōu yodugalamōu, Kelesuhā ē tōu be kagima fi dala? Kegeli mei. Hebe fufuguomāikōu teibe, ā n̄i dowoye tolo i? Kegeli mei. N̄i fafeleya tofolōu i kēme, n̄i Pol mā hūya kē fafeleya tofolōu i? Kegeli mei.

¹⁴ A o Krispusbōu o Gaiusbōu nōu fafeleya degei. N̄i o sūdo ā fafeleya degeli mei kēme bolō, kegei kahā degemōu ā Godikōu bolofeyodili.

¹⁵ Kegeligī, n̄i kile o tahā āme Polhā hūya kē fafeleya tofouyode tobouye.

¹⁶ A totōu degei. O Stefanasbōu, ē sosōu bōu dene ā kōu fafeleya degei. Haba o ilo kelene ā kōu fafeleya degei debane, āge tawaiyo mei.

17 Kelesuha ̄ a toboū moū hagueibe, ̄ fafeleya degedi dabal degeyede toboū moū hagueli mei. Ame tā uwo bolofej̄ kenoū toboū yedeimoū kuhe haguei. Kenoū si, tā keme hehegie totoboū moū siayedeimoū hagueibe, ̄ sa sibigē tewe o kediā toboū di sagaj̄ kege toboū diyo mei. Kegeligi, Kelesuhā hebe fufuguomaikoū tolo i keme sibigē mei sā degeiye domoū.

Kelesu eme Godihā dedejinoū

18 Damalēdo, o makolo ile o kediā toboloū idibe, hebe fufuguomaj̄ kahā tabe sibigē ta meiyode toboloū idi. Kenoū si, Godihā mamolooū o sasaj̄ diyoū noū si tewe, hebe fufuguomaj̄ kahā tā sibigē hiyedobe, Godihā yooū e dedejinoū dala.

19 Yobe, Godihā kuguokoū be koū gue nalaj̄ dala,

Tewe o kediā tawagai keme ̄ makouba mei degele. Sa sibigē fī gofooū o kediā fī gofooū kene ̄ hebele filouba mei degeleyodei. *Aisaia 29:14*

20 Sa sibigē kuokoū * tewe o kediāme kou? Kuoloū yo du o kediāme kou? Fī gofooū degele i o kediāme kou? O kegele i obe meido. Godihā sa sibigē kahā tawagai keme sibigēboū mei, totoū degele i o kediā tayodili.

21 Godihā ē tewebe hiyedo, sa sibigē tewe oloū feibe gabama folodo. O sasaj̄ kediānoū be Godi tawale sagaj̄ mei. Tawale sagaj̄ mei kahā degemoū, Godihā a ta maka degei, o sasaj̄ mamoū lamoū. Eine a kahā tā ke hehegiedi. Damaleyodele ili mei o kediāsi ei tā keme totoū degei tayodele idi.

22 Juda o kediā midih̄o geh̄e geh̄e miloū gamabeede toboloū idi. Grik o kediage tewe keboū de tanoū hehegie toboū mabeedene toboloū idi.

23 Einoū si* Kelesuhā hebe fufuguomaikoū tolo i kahā tā kenoū hehegie toboū moū be, Juda o kediā dafa idi. Sa ta o kediā eimokoū n̄ime totoū degele i oyodele idi.

24 Godihā makai o sasaj̄, Juda tieboū Grik tieboū dige tewe, Godihā Kelesu toboū moū hagueibe ē yooū ē neleboū tewe boū de hegi.

25 Sa sibigē koū le o kediage Godihā tewebe totoū degeiyodele idiye, kenoū si Godihā ē tewebe hiyedo folodo. Sa sibigē o kediā tawagai be huyadefej̄. Godihā nelē, oe huyadefeyodele idi, keme nelē hiyedo. Sa sibigē o kediā nelēbe huyadefej̄inoū.

26 Mogo diama, afu, Godihā nī hagnosisomoū, yomogoū damaleyodele i kelegebe, n̄ime sa sibigē o sasaj̄ kediā dih̄ile kokoū tewe obe s̄udo meidade tawama. N̄ime nelēboū obe s̄udo mei. H̄uboū o sasaj̄ine ta s̄udo mei.

27 Sa sibigē o die dih̄ile kokoū totoū degei o sasaj̄ kediāme Godihā makai, sa sibigē tewe o kediā sidifi degemabadomoū. Sa sibigē o sasaj̄ye nelē meiyodele idi keme Godihā makai, nelēboū o kediā sidifi degemabadomoū.

28 H̄uboū mei o sasaj̄, sa sibigē kuokoū oe maboū noū degele idi kediāme Godihā makai. Haba h̄uboū o sasaj̄ kediāme Godihā makali

* **1:20 1:20** 1 Korin kuguo kuokoū be, Polhā sa sibigē o sasaj̄yode toboū dibe, tā kahā sibigēbe Yesukoū damaleyodele ili mei o sasaj̄yode toboū di. * **1:23 1:23** Polhā eiyodilikeme yooūboū, Godihā dabal degedi o ilo keleboū de. Tabe Sostenes sā degei (1:1). Haba tabe Timoti sā degei (4:17).

mei, mōu yoŋuwa dalaguayodei, sa sibige koŋumahā nele ke mei degeiba dugumabadomōu.

²⁹ Kegei kahā degemōu, Godihā dihile kokōu be o sasaj di diyōu di hū ke hebele fogudame.

³⁰ Godihā degeiye, nīme Yesu Kelesubōu de dogōu guo dala. Tewe, Godihā dimokōu neī kahā e yobe Kelesu enōu. Kelesuhā degeiyenōu, dibe Godihā yoŋu e bi, e dihile kokōu dōudo o sasaj degei dalagua. Damaledo, Kelesuhā degeiyenōu, Godihā di mamōu kahā degemōu, midihō kasagaj kahā hebe keme di ta moloŋu meido.

³¹ Kegemōu, Godihā kuguokōu be kōu gue nalaj dala kenōu sesame, O tahā yoŋusie hohōbōu lababe, e yoŋu e hū ke hebele foguda, Hiye Oha hū kenōu hebele foguyedei. *Jeremaia 9:24*

2

Polhā sa Korin o sasaj kedia Yesu Kelesukōu damaleyodele i ke tobou

¹ Mogo diama, a afu ile, nīmokōu folomōu, Godihā mogogou tā ke hehegie tobōu dibe, a tewe o kedia tā gehe gehe tobolōu idi sagaj kege ta tobōu diyo mei.

² A nībōu de deleibe, fībe tanōu fei, Yesu Kelesuhā degei kenōu mamōu, e hebe fufuguomajkōu tolo i kahā tā kenōu tobōu di.

³ A nī dihile kokōu tefeleibe, ame nele mei. A gue degemōu, dio kolo tefelei.

⁴ Tafalalibe, a sa sibige tewe o kedia nī fī bohōu yadomōu tā sebe degedi sagaj kege ta hehegie tobōu diyo mei. Age Duo Bolofeiha neleyanōu hehegie tobōu di, nī mā tā damaleyodemabadomōu.

⁵ O di teweyenōu nī damaleyodei ke tamā degeli keme a dafai. Godihā dedeiyenōu nī damaleyodei ke tamā degeli keme a tagai.

Duo Bolofeiha dimokōu fimajbōu tewebōu bolofei ke nei

⁶ Godihā tewe keme eige fī hagua i o sasaj kedia mokōu nōu hehegie tobolōu idi. Tewe keme sa sibige tewe mei. Sa sa hiye o kedia, die tewe sagaj ke ei ta tobōu diyo mei. O tewe kegele i kedia me degeladi.

⁷ Ei hehegiedi keme Godihā tewedo, afu oe ta tawali mei, mogogou delei. Bi ta milōu li mei kelege, Godihā yoŋunōu di wolōu foloba, e hebeni hohō kokōu dogoguloyode tawai.

⁸ Godihā fimaj keme sa sa hiye o kedia ta tawale ili mei. Tawale i debabe, hebeni hohō kahā e obōu do, di Hiye O, eme diā hebe fufuguomajkōu ikoke degel ili mei.

⁹ Tā ei hehegie tobōu di keme Godihā kuguokōu be kōu gue nalaj dala, O tae ta dugudiyo mei, kihiyoyene dudiyo mei, o fimajyene ta tawadiyo mei keme Godihā afudo yoŋu kege kōu tawale fogōu dalali, o sasaj emokōu hohō degele idi kedia mokōu nelamōu degeliyodei. *Aisaia 64:4*

10 Ta keme Godiha e Duo Bolofejikou hegimou, ege eimokou hehegieimou tawale ili kuhe. Yobe, Duo Bolofejihā mogogou dala olou fei ke kolugi, Godihā fimai duledune dugudi.

11 O tae o tahā fimai ta tawaiyo mei. O yoū e fimai kenou si tewe. Nebe kenou tefei, Godihā Duo Bolofej yoūnou si Godihā fimai ke tewe.

12 Eibe sa sibige kahā duo ke mou li mei. Godihā yoū e Duo Bolofej ke nei, ei bi olou fei Godihā eimokou solou do nei ke tawamabadomou.

13 Godihā nei kahā tā ke tobolou be, ei sa sibige koūmahā teweya ke tobou diyo mei, Duo Bolofejihā eimokou hehegiei tā damaledo kenou tobolou idi.

14 Godihā e Duo Bolofejbou de dala mei o kediage bi Godihā nei keme dafa idi, diage keme totou degeimou, sibige meiyade tawale idi. Dia tawaiyo mei kahā yobe kou gue, Duo Bolofejihā diamokou hehegieiyo mei kahā degemou kuhe kege tawale idi.

15 Duo Bolofejbou de dala o kediasi midihō kasagajbou bolobou de figadi ke tewe. Ha kenou si, Duo Bolofejbou o kedia midihōbe o tae ta file sagai mei.

16 Godihā kuguokou be kou gue nalai dala,

O tahā Hiye Ohā fimai ke tawagamaba, ege Hiye Okou de hehegile sagai?
O tahā kege ta degele sagai meido. *Aisaia 40:13*

Dinou si Kelesuhā fimajbou de dala.

3

Sosikou dabai degedi kediamē Godihā dabai degedi o sasaj

1 Mogo diama, afu, a nimokou hehegiei kelegebe, nime Duo Bolofejihā midihō ke sesele ili mei. Nime tou e tagadi midihō ke sesele idi o sasaj dalaguamou, a nimokou kuhe hehegiei. Nime dihi die sa degei, Kelesuhā degei kahā sibige keme ni ta tawale ili mei.

2 A nimokou kou hehegiei keme a bu sa degei kenou nei. Nale gofoū degei keme ni toto ta nale sagai mei delei. Ifine, nime nale gofoū degei ta nale sagai meido dala.

3 Nime ni tou e tagadi midihō kasagaj keme ta tou fogou li mei. Yobe, ni niou sie yogokou kona degeimou kona degeimou dele idi. Haba taene biya idi kahā degemou, a tawalibe, ni tou e tagadi midihō kasagaj ke sesele idi. Midihō damaleyodele ili mei o sasaj kedia milou ga idi keme nime milou ga idi.

4 Damaledo, ni kile tie o ilo kelege tobou dibe, eibe Pol sesele iliyodele idi. Haba ni kile tie o ilo kelegebe ei Apolos sesele iliyodele idi. Midihō kegei keme damaleyodele ili mei o sasaj kedia milolou idi.

5 Ni defejido tawale fimama. Apolos eme koyo? Pol ame koyo? Elebe dabai degele idi onou. Hiye Ohā elemokou dedej esofej esofej neimou ya, dabai ta, dabai ta de degele imou, ni Hiye O Yesukou damaleyodema dalagua kehe.

6 Ame segei hou sogodi o ke sa degei. Haba Apolos eme segei huei nedi o ke sa degei. Kenou si, Godihanou degeiye, segei hou keme folo hiye degeli.

⁷ Segei hou sogodi o keme hubou mei. Huei nedi o kene hubou mei. Godi enou si hubou dala, yobe e neleyenou segei hou ke hiye degemou ili.

⁸ Segei hou sogodi o kebou, huei nedi o kedilie dabai degele idibe, fi tanou fei dege degele idiye, ha dabai kaha hebe ke molo tube esofei esofeinou mala ile.

⁹ Elebe Godiha dabai degele idi o. Godibou de dabai degele idi. Nime Godiha hebe hai sa sa degei.

Sosikou dabai degedi obe moso togodi o ke sa degei

Nime Godiha e moso, yofu togoulu kehe.

¹⁰ Godiha a habaguguegumou, ame moso togodi bose ke sa degei, moutima fogou mou, o taha moso mouti tagetou togoulu kehe. O koyo dia moso togoubabe, defeido togoma.

¹¹ Moutima fogou ke haba o ta na igile muguoba, haba mouti gehe ta fogou da. Moutima fogou keme Yesu Kelesu enou.

¹² Mouti tagetou moso togolo idibe, o ilo kediame sele igi golye moso togolo ili. Ilo kediame sele igi silvaye togolo ili, ilo kediame sele igi kuidihq fai degeiye togolo ili, ilo kediame hebeye togolo ili, ilo kediame dioye togolo ili, ilo kediame hiye dioye togolo ili.

¹³ Kegei degemou, moso olou fei togogama mei degeiba, sawisie Godiha o sasai di ta sale kelege, dabai di degele i keme Godiha douye tefega dugulo, dabai bolq, he kasagai deba ke tefega duguoba file dala.

¹⁴ O e moso douye nali mei keme e hebe bolq ke molo fu.

¹⁵ O e moso douye olou fei nama mei degei debabe, eme dabainou degei. Hebe bolqo e ta molo fu mei. E dabai makoma mei degele, ha kenou si yofu eme makolo mei. O keme moso douye noumou, o tae figamou, figikou dogogu ke sa degei dalale, bibou mei.

Nime Godi yofu e moso

¹⁶ Nime Godi yofu e moso. Godiha Duo Bolofeha ni duledu dala keme ni tawaiyo mei?

¹⁷ O taha Godiha moso ke makoubabe, Godiha o kene makolo. Yobe, moso keme Godi yofu e moso kaha degemou. Moso keme ni.

Sa sibige o kedia hu hebele fogudame

¹⁸ Ni niou sie ogou gadama. Ni kile o taha yofusie eme sa sibige tewebe hiyedoyode tawaiyabe, o keme fi bohou yede. E fi boholou ba, damaleyodili mei o sasai kedia dihile kokou be eme totou degei o sasai dalaba dugulo. Kenou si Godihage eme tewe oyode tobolou.

¹⁹ Yobe, Godiha dihile kokou be sa sibige tewe keme ta hiye mei. Godihage sa sibige kofuhq tewebe totou degeinou yode tawali. Damaledo, Godiha kuguokou be kou gue nalaj dala,

Tewe o kedia ogou gadi midihq ke milou goumou be, Godihage salemajye tou di sasai kenou tefele tou lamou ama dala. *Jop 5:13*

²⁰ Haba tabe,

Hiye Oha tawadibe, tewe o kedia fimq idi keme sibige meidade tawadi.

Buk Song 94:11

²¹ Kegei degemōu, n̄i sa sibige o ei h̄u k̄e hebele fogudama. Damal̄edo, bi olōu feibe n̄i bi.

²² Damal̄edo, Pol a, Apolos, Pita eibe n̄i mogonōu. Sa sibige k̄ene n̄i binōu. F̄ibōu dalagua k̄ebōu, tofigile i k̄ebōu, ifi kōu bōu gebōu, habage sawisiale k̄ebōu debe olōu fei n̄iōu n̄i binōu.

²³ N̄inōu sibe Kelesuh̄a e bi. Kelesube e me Godih̄a bi.

4

Hiye O yoṽunōu e dabai degele idi o sas̄i kedīa figale

¹ Kegei degemōu, n̄ige eibe Kelesuh̄a dabai degedi o, Godih̄a t̄a mogogou k̄e dia dalaguadidade tawama.

² Dabai degedi obege e boseh̄a t̄a k̄e dulo seseyedei, e boseh̄a e dafaiye domōu.

³ Kelesuh̄a dabai, a degedi k̄eme n̄i fileba, hebe kasaḡai k̄e amokōu nelebe t̄abōu mei. T̄a sai fidi hiye o tae a t̄a salene t̄abōu mei. A dabai degedi k̄e mayoṽusie ta file mei.

⁴ A tawalibe, a midih̄o kasaḡai ta milōu li meidade tawaliye, k̄enōu si sa sibige kuokōu ge ame d̄oṽdo oyode tobolōu mei. Hiye O yoṽunōu tawaga filesi bolō.

⁵ T̄a sale hiyebe you kah̄a degemōu, n̄i yogo toto ta file tobōu dama. Hiye Oh̄a haguale k̄enōu baha duwoma. Hiye Oh̄a haguale kelegebe, hulīa kodu mogogou dala k̄eme olōu fei hoh̄o kokōu tam̄a degele. O sas̄i kedīa fim̄ai k̄ene tam̄a degele. Kelegenōu be, Godih̄a die midih̄o milōu gadi kah̄a hebe k̄e dimokōu n̄emōu ile.

Sa Korin o sas̄i kedīa dioṽu die h̄unōu hebele fogulo i

⁶ Mogo dīama, Apolos ele dabai degele idi kamah̄a t̄a makai, a kōu heḡi kokōu defeido fim̄ama, n̄i Godih̄a kuguokōu nal̄agai k̄e ta gobōu dama. O tah̄a h̄u k̄enōu hebele foguoba, haba o tah̄a h̄u k̄e huyafei degedama.

⁷ Mogo tanōu tanōu dīama, o koyoh̄age name hiye o degeyede tobolou? Name hiye o mei. Bi olōu fei n̄a dala k̄eme Godih̄a n̄a solōu do degemōu nēi. N̄a nē h̄u kadegeimōu hebele foguya?

⁸ N̄ime guokōu h̄iyedo degeiyodele ili. Haba bi h̄iyedone dalaguayodele ili. N̄i n̄iōu sie n̄ime hiye o h̄ubōu yodele ilibe de damal̄e, ha gulokou? N̄ime h̄ubōu o bolō debabe, di olōu feine h̄ubōu onōu dalame.

⁹ A tawalibe, sa sibige kuokōu be, Godih̄age e t̄a-bolofei-mal̄a-suluguadi-o eibe uwagedo dogogumōu dalaguadadili. Eibe o ilo kelege t̄a sama wouba tofigile ileyode maka degei o s̄a degei. Damal̄edo, eibe sa sibige o sas̄i bōu, esol obōu dīa dih̄ile kokōu oe wala iba tofigile k̄enōu baha duwogua.

¹⁰ Ei Kelesuh̄a h̄u hebele fogudi kah̄a degemōu, eibe o sas̄i kedīa dih̄ile kokōu be totōu degele i o s̄a degei dalagua. N̄ige n̄iōu sie tewe oyodemōu, Kelesukōu damaleyodei o bolōdoyodele idi. Haba eibe n̄ige nelē meiyodele idi. N̄i n̄iōu sie n̄ime nelēbōu yodele idi. N̄ime o sas̄i kedīa dih̄ile kokōu be h̄ubōu dalaguayodele idi. Einōu sibe n̄ige h̄ubōu meiyodele idi.

¹¹ Ei afu hegiebōu, huei nale sagajbōu degemōu hagulugi, ifine kuḗ. Eibe yukuei bolō mei. O ilo kelegebe ei bōu basianōu woma fofōu gule idi. Eibe moṣo mei.

¹² Nale mōu lamōu be, ei dobogoṽuyey dabai hiyedone degele idi. O sasaj ilo kedia ei susuga tobolōu imōu be, eige Godiha n̄imokōu midihō bolōnōu hehegieyedele idi. O kedia ei makolamōu degele imōu be, ei gofoṽu degediyo mei, neḗdo dege dalaguadi.

¹³ Eibe o kasagajyode tobolōu imōu be, eige ta bolō kenōu tobolōu idi. Afune, sa sibige o sasaj kediae eibe mabōu kofai бага igisalamōu degemōu haguabe demōu, ifine kuḗ.

Polhage sa Korin o sasaj kediae e midihō kenōu sesele imabadomōu tagai

¹⁴ A nalaj koṽumahā yobe n̄i sidifi degemabadomōu nalōuyo mei. N̄ime mā sisigō s̄a degei, a n̄imokōu solōu do degemōu kuhe egele tobolōu.

¹⁵ O s̄udo, 10,000 kege kedia n̄i wōu ma, Kelesuhā tā ke hehegie dala debabe, o s̄udo kediae n̄i ayedo mei. Anōu si n̄i ayedo degei. Abukōu ile, Yesu Kelesuhā tā uwo bolofej ke n̄imokōu hehegie tobou kelege, aṁe n̄i aye dege dalali, ifine kuḗ.

¹⁶ Kegei degemōu, a n̄ime midihō a milōu di sagaj kenōu milōu mabeedili.

¹⁷ N̄ime mā tā ke dulo sesemabadomōu, a Timoti tobōu ba n̄imokōu ile. Timoti eṁe mā dihi s̄a degei. A emokōu hohō hiyedo degeli. E Hiye Ohā dabai degelebe ta dafadiyo mei, defeido degedi. Kegei degemōu, Timoti e n̄imokōu ile foloba hehegie, midihō, a Yesu Kelesu sesele idi ke haba hehegie, afu a hehegiei ke n̄i totōu degeiye domōu. Tā e hehegie keme, aṁe damaleyodele i o sasaj, sa sa olōu fei kediaṁokōu hehegie totobōu mōu siadi.

¹⁸ N̄i o ilo kelege aṁe n̄imokōu boholōu mā haguale meiyode tawale ili kahā degemōu, n̄ime tā a kōu hehegie tobou ke dafolu.

¹⁹ Kenōu si, Hiye Ohā tagaibabe, a n̄imokōu ilebe hafei degeli. A n̄imokōu folo dalali tawalebe, tā dudiyo mei o kedia taenōu tobolōu ilidade tawale. O kedia Godiha neḗye tobolōu ili? Damale he gulokou, a ke tawalamōu degeli.

²⁰ O sasaj, Godiha wolōu daladi kediae taenōu tobolōu idiyo mei. O sasaj kediae Godiha neḗyenōu e tā dulo sesele yadi.

²¹ N̄i a kage degele ke tagaiya? A ile foloba, n̄i egele wolo ke tagali? He, a solōu do degeba, n̄imokōu tā amafei tobolōu ke tagali?

Midihō kasagaj, damaleyodele i o sasaj kediaḥōu de dala keme dioṽu doṽusumabeedei

(Tā Hiye 5-6)

1 A dube, n̄i kile o taḥa sasaj̄ hiyou maḷa dalayode toboloū imoū du. Midih̄o kasagaj̄ o kaḥa miloloū keme kasagaj̄ hiyedo. O kaḥa e ayeha sasaj̄ ke hiyou malamoū, sasaj̄ keboū de dalayode toboloū imoū du. Keme midih̄o kasagaj̄do, damaleyodili mei o sasaj̄ kediane midih̄o kegei ke ta miloū diyo mei.

2 Midih̄o kegei keme n̄iboū de kile koū dalaye, kenoū si n̄ige n̄ioū n̄i hu hebele fogulo ili. N̄i soloū do dege gosoloba, midih̄o kasagaj̄ milou o ke igile muguba moū yoŋuwa dalabasi bolō.

3 Damaleḍo, ame koū ahudo dalaye, ha ma fibe n̄iboū de dalali, a file dugulube, midih̄o keme kasagaj̄do dugulu.

4 A di Hiye O Yesuha huya ke toboū lamoū. N̄i oloū fei kefeguoba, hagi ke doḡsusuma. Ma fibe n̄iboū de dalaba, di Hiye O Yesuha nele kahanoū n̄i dogoū guo dalale.

5 Kege kefeguoba, o kegei keme Tamakoū seseguma. Seseguba, o kaḥa toū keme koū makoloye, kenoū si uwage sawisie, Hiye Oh̄a haguale kelegebe, o kaḥa fi keme Godih̄a moŋuba, e bologua dalale.

Damaleyodele i o sasaj̄, sa Korin tie kedija o midih̄o kasagaj̄ milou ke igile mugumabeedei

6 N̄ioū n̄i hu hebele fogudi midih̄o keme bolō mei. Oū sidi mola huyadefei ke oū sagaj̄ keboū de tiagewoma fogoū moū be, yoŋunoū fofolugi hiye degedi. N̄i kegedi keme ta tawaiyo mei?

7 Oū sidi mola kasagaj̄ ta n̄iboū de dala keme hebele filama. Hebele filaba, n̄ime oū ebele kenoū dalama. Kenoū si, a tewe, n̄ime oū sidi mola ke dala mei. Yobe, Kelesu eme o kedija woumoū tolo i kaḥa degeimoū. Damaleḍo, o kedijage eme Gabama I Sawisie* kaḥa wai sipsip wili sa dege woumoū tolo i.

8 Kegei degemoū, sawisie hiye kaḥa dowo keme di oū molaboū mei oū si kenoū name. Oe oū sidi mola oloū fei ke igisedi kenoū tefe, dine midih̄o kasagaj̄ miloū gadi ke oloū fei toū fogoū fogoū ile, midih̄o sibigi mei keboū, ta damaleḍo toboū di midih̄o keboū denoū miloū game. Midih̄o bolodo keme ebele oū, molaboū mei ke sa degei.

9 A kuguo n̄imokoū nalama nei kokoū ge toboube, n̄ime sasaj̄ hiyou siadi oboū, haba o hiyou siadi sasaj̄boū de dalaguadamabeedei.

10 A ke toboube, keme sa sibige kuokoū sasaj̄ hiyou siadi oboū, o hiyou siadi sasaj̄boū oloū fei kedijame n̄i toū fogoū mabeede ta toboū li mei. O taḥa bimaj̄ duguo tagadi oboū, o womamoū bi hiyou moŋudi oboū, ogoū gai godikoū diḥo baga toboū di oboū oloū fei kedijame n̄i toū fogoū mabeede ta toboū li mei. A kege tobou debabe, n̄ige midih̄o kasagaj̄ miloū ga idi o sasaj̄ oloū fei kedijame toū fogoū ba, sa sibige koŋu oloū fei toū fogoū dolo fogoū yale.

11 Kenoū si a koŋu nalaj̄ kaḥa sibigebe koū gue, damaleyodei o ta, n̄i mogoha sasaj̄ hiyou degeibabe, n̄ime o keboū de hoboū daladama. Nebe

* 5:7-7 Gabama I Sawisietkelege, Juda o kedijage wai sipsipboū, oū mola mei keboū de nalaj̄ idi. Na Matyu 26:2 kaḥa tawale ta kokoū dugu.

kenōu tefele, o taḥa bimaj duguo tagadi midihō keḅōu, ogōu gai godikōu diḥō baḡa tobōu di midihō keḅōu, susuga tobōu di midihō keḅōu, tigi kolo huej gofoḥu degei hiyedo naḍi midihō keḅōu, o womamōu bi hiyou moḥudi midihōbōu olōu fei ke, nī kile o taḥa midihō kegei ke milōu babe, o keḅōu de hobōu daladama. Haba tabe, o kegei keḅōu de hobōu geleguo nale ḡadama.

¹² Damaleyodele ili mei o sasaj kedia file keme ma bi mei. Kenōu si damaleyodele i o sasaj nī hagi ta dugubabe nīōu sie filebe bolō.

¹³ Godihage damaleyodele ili mei o kediaḡe ta sale. Kuguokōu be kōu gue nalaj dala,

Midihō kasagaj milōu di o, nībōu de kile dala keme igile mugumabeedei.
Lo 17:7

6

Damaleyodei o sasaj dige diyōu sie yogo ta souba ta souba dedame

¹ Damaleyodei o sasaj nī kile o bolōu ta dilōu sie taḡe biyaba, o tanōu taḡa Godihā o sasaj tobekōu muguo ile, damaleyodele ili mei o kedia diḥile kokōu ge yogo ke ta soubabe, midihō keme bolō mei, kasagajdo.

² Uwage sawisiee kelege, Godihā e o sasaj kedia sa sa o sasaj fileba, ta sale keme nīge de tawale ili? Kegei degemōu, ifi kōu bōu ge hagi huyadefei ta salebe dabai hiyedo mei.

³ Dige eḡsol o kediaḡe fileba, ta sale keme nī de tawale ili? Kegei degemōu, sa sibige kuokōu ge taḡe biya idi ke ta salebe hiyefei mei.

⁴ Taḡe biyoumōu biyoumōu demōu be, nīge kageimōu damaleyodili mei o kedia ta samabeede tobolōu idiya? O kediaḡe damaleyodei o sasaj di diḥile kokōu ḡubōu o mei.

⁵ Nī de sidifi degele ili? Damaleyodele i o bolōu dilōu sie yogokōu taḡe biyouba biyouba debabe, nī ta sai file obe de dala, ha mei?

⁶ Nī kōu dalaye, kenōu si nīge damaleyodili mei o kedia diḥile kokōu ge nī nīōu sie yogo ta soumōu ta soumōu dele idi. Ke degele idibe kasagaj hiyedo.

⁷ Ta soumōu ta soumōu dedi midihō kaḡa hegilibe, nīme Kelesuhā midihō ke sesega yadi keme tōu fogōu mōu fīyasigei dala kuḡe. Nī mogo taḡa nīmokōu midihō kasagaj ta milōu babe, nīge hebe ta bohōlōu ḡadama, mōu duguo fogōu ma. Haba nī mogo taḡa nī bimaj ta fiḡoḡbabe, taḅōu meiyodelebe bolō.

⁸ Kōu kegeiye, kenōu si nīge nīōu sie yogokōu midihō kasagaj milōu mōu milōu mōu dedi. Nīōu sie yogohā bimaj fiḡoḡmōu fiḡoḡmōu dedi.

⁹ Midihō kasagaj milolōu idi kediaḡe Godihā wolōu daladi sa kokōu fologale sagaj mei. Nīge keme de tawale ili? Kegei kaḡa degemōu, nīōu sie ogōu gadama. Nī koḥu tawama, sasaj hiyou siadi o kediaḅōu, o hiyou siadi sasaj kediaḅōu, ogōu gai godikōu diḥō baḡa tobōu di o sasajbōu, o dilōu sie hudibōu, sasaj dilōu sie hudibōu, o sasaj kegele idi kediaḡe Godihā wolōu daladi sa kokōu be ta fologale sagaj mei.

10 Hiyou moŋudi obou, o taha bimaj duguo tagadi obou, tigi kolo huej gofoŋu degei hiyedo nadi obou, yogo susuga tobou di obou, o woma bi hiyous moŋudi obou, o sasaj kegele idi kediamo Godiha wolou daladi sa kokou be ta fologale sagaj mei.

11 Damaledo, ni ilo kelene kou kegele idiye, kenou si Godiha ni duo tanou tanou olou fei bigimamou, nime ma biyodei. Hiye O Yesu Kelesuha huya ke, di Godiha e Duo Bolofeha degeiye, nime Godiha o sasaj doudo degele i dalagua kehe.

Di tou be Duo Bolofeha e moso

12 Ni o ilo kelege tobolou idibe, a ta degele fimoubabe, a degelenou, kuolou ta dala meiyode tobolou idi. Ta keme kou damaledoye, kenou si midihq olou fei ni milou babe, ni bologua ta dalale sagaj mei. Damaledo, a kage degelababe, a kou degelenou ye, kenou si midihq kasagaj tae a didio degelebe, a dafa.

13 Ni haba tobolou idibe, nale olou feibe gua kaha bi. Gua eme nale sadinou. Ta kene kou damaleyey, kenou si Godihage nalebou guabou olou fei keme makouba mei degele. Di tou kenou sibe o hiyoubou, sasaj hiyoubou de suluguadi kaha bi mei. Di tou be Hiye Oha bi. Di Hiye O eme di tou dia daladi o.

14 Hiye O tolo imou, Godiha haguagi kaha degemou, haba ene yoŋu e nele hiyedo kaha di haguagile.

15 Kelesuha tou keme ninou. Ni tanou tanou be Kelesuha tou bou dala keme ni de tewe? Ni tou ke o hiyousiadi sasaj kaha tou bou de gelegubabe de bolou? Keme bolou mei.

16 O taha o hiyousiadi sasajbou de dogou guo dala keme, diliebe tou tanou fei degei. Nige keme de tawale ili? Godiha kuguokou be tamado dege kou gue nalaj dala,

Dilie tou be tanou fei dege dalale.

Stat 2:24

17 Kenou si o taha ta Hiye O Yesubou de dogou guo dalababe, diliebe fi tanou fei.

18 Sasaj hiyousiadi midihqou, o hiyousiadi midihqou ke olou fei tou fogou babe, haba ta milou gadama. Midihq kasagaj ilo kahage o tou be ta makolo mei. Kenou si sasaj hiyousiadi o kahage yoŋu e tou nou makodi.

19 Duo Bolofej, Godiha nimokou nei, eme ni duledu dala. Ni tou be e moso keme nige de tawale ili? Ni tou be niou ni bi meido.

20 Godiha ni mamoube, bi sibige hiyedoye mamou. Kegei kaha degemou, ni tou hage midihq bolonou milolou ba, Godiha hu hebele foguo ima.

Polha obou sasajbou hulomou daladi kaha ta ke tobou

(Ta Hiye 7)

1 Yodu tā, nī ămokōu kuguo nalāma neī kokōu ge, ă nīmokōu tawale t̄abe kōu gue tobōu lamōu. O nī sasaj̄ hulo mei dalalebe bolō.

2 Kenōu si, sasaj̄ hiyoubōu, o hiyoubōu siadi midihō k̄eme hiyedo milōu ga ili kahā degemōu, o tanōu tanōu be yoŋū ę sasaj̄bōu denōu dogōu guo dalayedili. Haba sasaj̄ kediane, dioŋū die m̄abōu denōu dogōu guo dalamabeedili.

3 O ęme sasaj̄bōu o debabe, ę tōu be yoŋū ę sasaj̄hā bi. Haba sasaj̄ ęne obōu sasaj̄ debabe, ę tōu be ę m̄ahā bi. Dilie dilōu sie akogudama.

4 Obōu sasaj̄, ę tōu be ęsofej̄ bi mei, ę m̄a diliōu fa bi. Sasaj̄bōu o ęne, ę tōu be ęsofej̄ bi mei, ę sasaj̄ diliōu fa bi.

5 Sasaj̄bōu obōu hulo i, nele dogōu guo sulugualebe, nele nolōu sie yogo tobekōu muguoba, nele tōu k̄e akogudama. Kenōu si, nele fī tanōu degeba, Godikōu defejdo dihō bagā tobōu laba, da tōu fogōu tafej̄ dalamebeedema tōu fogōu ba, ęsofej̄ ęsofej̄ dalalebe t̄abōu mei. Huyadefej̄ kege dalagua dema, haba bohōlōu m̄a ya, nolōu fa dogōu guo dalagualebe bolō. Kegeligī, Tamahā hagua tefele duguba, nele tōu e tagadi midihō kasagaj̄ k̄e milōu ga iye.

6 Ă tobolōu k̄eme kuolōu tā mei, m̄a fimajyenōu tobolōu, nī dogōu gulamōu.

7 Ă tagalibe, o sasaj̄ olōu feī gisiai, ă sagaj̄nōu dege dalalebe bolō. Godihā neleya k̄e ăme kegenōu dala kuhe. Kenōu si, nele Godihā n̄emōu ibe, o sasaj̄ dimokōu ęsofej̄ ęsofej̄ de n̄emōu i dalagua kuhe.

8 Gisiai o sasaj̄bōu, k̄uei sasaj̄bōu diama, ă nīmokōu ne tā tobōu lamōu. Nī olōu feīne ă dege k̄e mōu kegenōu dalagualebe bolō.

9 Kenōu si, nī tōu e tagadi sagaj̄ k̄eme ta akogulo sagaj̄ mei debabe, nī ile hugalenōu. Kegeligī, nī hiyouyenōu sulugueiye domōu.

10 Sasaj̄bōu obōu kōu huga i diama, ă nīmokōu kuolōu dogogulamōu. Koŋume mayoŋū m̄a fimaj̄ mei. Hiye Ohā tā. K̄eme kōu gue, sasaj̄ye ę m̄a tōu fogōu idayede tobou.

11 Kenōu si sasaj̄ tae ę m̄a tōu fogōu ibabe, ę haba o ta hudayedili, mōu yoŋūwanōu dalale. Kege ho fogōu babe, haba bohōlōu m̄a ileba, ę m̄abōu de mogo dege. Haba oyene, ę sasaj̄ hobōu hiyafogōu da.

12 O sasaj̄ ilo diama, ă nīmokōu ne tā ta tobōu lamōu. Koŋume Hiye Ohā kōu tobōu li meiye, ă m̄a fimajyenōu tobōu lamōu. Damaleyodei o, ę sasaj̄be Kelesukōu damaleyodili meiye, ha sasaj̄ kahā ę m̄abōu de dalale tagaibabe, o kahage sasaj̄ kegei k̄eme hobōu hiyafogōu da.

13 Haba damaleyodei sasaj̄ne, ę m̄abe damaleyodili meiye, ha o kahā ę sasaj̄bōu de dalale tagaibabe, sasaj̄ kahā ę m̄a kegei k̄eme hobōu tōu fogōu ida.

14 Yobe, damaleyodili mei o k̄eme ę sasaj̄bōu de dogōu guo dalamōu be, diliebe Godihā bi degei, sasaj̄ k̄eme Kelesukōu damaleyodei kahā degemōu. Haba, damaleyodili mei sasaj̄ k̄ene ę m̄abōu de dogōu guo dalamōu be, diliene Godihā bi degei, o k̄eme Kelesukōu damaleyodei kahā degemōu.

Kegeli mei debabe, ni sisigo diame Godiha dihile kokou sibigibou dalagua. Kenou si ni sisigo olou feibe Godiha e binou.

¹⁵ Kenou si, damaleyodili mei o kaha e sasaj damaleyodei ke hiyafogou laba degeibabe, ni mou duguo fogou ma. Haba damaleyodili mei sasaj kahane, e ma damaleyodei o ke tou fogou ilaba degeibane, ni hobou akogudama. Damaleyodei o keme haba gisiai bagalebe tabou mei. Damaleyodei sasaj kene haba gisiai бага siale keme tabou mei. Yobe, Godihage nime mogo dege hemele fiya dalaguamabeedema kou makai kaha degemou.

¹⁶ Sasaj, na ne ma damaleyodili mei kebou de dogou guonou dalababe, ne mahane Kelesukou yomogou damaleyodele keme na ta tewe mei. Haba, o nane ne sasaj damaleyodili mei kebou de dogou guonou dalababe, ne sasajhane Kelesukou yomogou damaleyodele kene na ta tewe mei.

Dibe Godiha yoju makai sagaj kegenou dalaguame

¹⁷ Dibe Godiha yoju makai sagaj kokou nou kuhe dalame. Godiha di hagnosisai kelege diyou delei sagaj, kegenou kuhe dalame. Daladi olou fei keme Hiye O Yesuhage o tanou tanou olou fei dimokou kou nemou i. Damaleyodele i o sasaj, sa sa olou fei tie kediamokou ne a kenou totobou mou siadi.

¹⁸ Godiha di hagnosisai kelegebe, o ilo kelege kolo diafigile i delei debabe, o kediam* dioju kegenou dalaguama. Haba o ilo kelege kolo diafigile ili mei debabe, diame dioju kegenou dalaguama.

¹⁹ Kolo diafigidi midihobou, kolo diafigidiyo mei kebou keme sibige ta dala mei. Godiha ta dulo sesedi midihou kenou si sibige hiyedo.

²⁰ Nime Godiha ni hagnosisai kelege, niou delei sagaj kegenou kuhe dalama.

²¹ Godiha na hagnosisai kelegebe, name fisimou dabai degedi ke delege delei debabe, na hagi ta degeda. Kenou si fisimou dabai degedi keme tou fogou yedeiba, na ke tou fogou basi bolou.*

²² O tabe fisimou dabai degedi ke degeimou, Godiha hagnosisai keme Hiye O Yesuha e bi degema, e dihile kokou fisimou dabai degedi ke fogou mou, mou dalamou dugu. Kenou si o tabe mou dalamou hagnosisai keme Hiye O Yesuha e dabai degedi o delege.

²³ Godiha ni mamoube, bi sibige hiyedoye mamou. Kegei kaha, nige sa sibige o ilo kedia ni fisileba egei gehe ta dumabeedeibabe, ni die ta ke hobou ta dudama.*

²⁴ Mogo diama, afu Godiha ni hagnosisai kelege, ni kage ta delei debabe, ifne kenou tefele dalali, Godiha yojunou ni dogou guo dalaba suluguama.

Polha gisiai o sasaj kediamokou tobou

* **7:18 7:18** O kediam* Juda o. * **7:21 7:21** Fisimou dabaidegedi o keme sele dabai degediyo mei.

O kegei keme o tae fisimou dabai mou yojuwa degedi. * **7:23 7:23** Afu, Polha delei kelegebe, selebou o taha e dabai delege o ta moloju sagaj degeimou be, e makisikou ile, seleye fisiba dabai delege o ta mamoujudi. Godihasi dibe seleye mamou li mei, Yesu e kafei kahanou di mamou, di hebenitou bologuado dalamabadomou.

25 Gisiai o sasaj̄ diama, ā Hiye Oh̄a amokoū tobou kē tobou lamoū mei. Mayōu mā fimaj̄yenoū ni egele tobou lamoū. Yobe, Hiye Oh̄a amokoū solou do degemoū, e degeiye, ame damaledo ta ke hehegie tobou di o degei.

26 Ifi kou bou gebe hagi hiyedo hagulu kaha degemoū, a tawalibe, nime niou ifi gisiai dala sagaj̄, kegenou dalaguama.

27 O name ne sasaj̄bou, haba sasaj̄ nane ne obou debabe, kegenou kuhe dalaguama. O na, ne sasaj̄ hiyafogou da. Sasaj̄ nane, ne ma tou fogou ida. Gisiai o debabe, sasaj̄ hulaba degeda. Gisiai sasaj̄ debane, o hulaba degeda.

28 Kenou si na sasaj̄ hulobe, keme midih̄o kasagaj̄ mei. Gisiai sasaj̄ye o hulo kene midih̄o kasagaj̄ mei. Kenou si sa sibige kuokou be, sasaj̄bou obou huga ibabe, diame hagi hiyedo duguo dalaguale. Kegemou, age hagi kegei ke nimokou hagua koguba dugulo dafamou kuhe tobolou.

29 Mogo diama, uwage sawisie kelege hagi dugulobe hafei degei. Kegei degemou, ifi kou bou ge yoma kugule ilebe sasaj̄bou o kediame sasaj̄bou mei o sa dege dalama.

30 Gosolo idi o kediame gosodiyo mei o sa dege dalaguama. Hohobolou idi o kediame hohobou diyo mei o sa dege dalaguama. Bimaj̄ mamala idi o kediame bi mei o sa dege dalaguama.

31 Sa sibige kooumah̄a dabai degele idi o sasaj̄ kediamokou be dabai dia degele idi keme sibige ta dala meidade tawamabeedili. Yobe, sa sibige di ifi bou dalamou dugulu kooume mei degeladi.

32 A nime sa sibige kuokou ge hagi dugulo keme tagaiyo mei. O gisiai eme Hiye Oh̄a dabai kokou nou fimamou, midih̄o Hiye Oh̄a tagali sagaj̄ kenou milou lamou degedi.

33 Sasaj̄bou o, eme sa sibige bi kokou nou fimamou, midih̄o e sasaj̄ha tagali sagaj̄ kenou milou lamou degedi.

34 O kege fimadi kaha e fimaj̄ibe bolou degei dala. Gisiai sasaj̄bou, gisiai бага suluguadi sasaj̄bou kediame Hiye Oh̄a dabainou degelamou fimaj̄ idi. Sasaj̄ kegele i kediage, diame Hiye Oh̄a bi degeba, die tou bou die fibou olou fei keme bolonou dalale ke tagale idi. Kenou si, sasaj̄ e mabou eme sa sibige bi kokou nou fimamou, midih̄o e maha tagali sagaj̄ kenou milou lamou degedi.

35 A ke tobolou kahage ni dogou guba, ni bologuado dalaguamabadomou kuhe tobolou. A ni akoguyo mei. Age nime midih̄o doudo kenou seseleba, sawisie olou fei Hiye Oh̄a dabainou degele ke tagali.

36 O taha sasaj̄ emokou tileyodema makai ke hulo sagaj̄ hiyedo degeibabe tabou mei, sasaj̄ ke hulonou. Sasaj̄ keme mou kege dalaba, e sasaj̄ ke hulo keme midih̄o kasagaj̄ degeiyo mei.

37 Kenou si, o taha sasaj̄ ke hu ho fogou bane tabou mei. O tae eme ta fisile mei, haba e fimaj̄iyene sasaj̄ hulo meiyodema, e tou bou e fimaj̄bou nelado dege dalale kene tabou mei. Sasaj̄ ke hu ho fogou ba, dilie gisiai kegenou dalababe, o keme midih̄o kasagaj̄ degeiyo mei.

³⁸ Oe sasaj emokou tileyodema makai ke hulo keme tabou mei. Haba, hu ho fogou bane bolofejido.

³⁹ O hu sasaj ta, e ma teli mei dalababe, ege e mabou denou dogou guo dalayede tobou. Sasaj e ma ke tolo ibabe, eme kwei sasaj degele. Haba Hiye Okou damaleyodei o taha sasaj kegei ke hulobe tabou mei.

⁴⁰ Kenou si a tawalibe, kwei sasaj kaha o tage hu ho fogou babe, sasaj eme hohobolou ba bologuanou dalale. O tae hubabe, hagi huyadefei dugulo sagaj tawali. A ma duledune Duo Bolofei daladade tawalemou, ta olou fei ke kuhe tobolou.

Damaleyodei o sasaj kediage gali, o tae ogou gai godikou nei keme de nala ile?

(Ta Hiye 8-10)

8

Polha gali, ogou gai godi kediamokou sile nedi kaha ta ke tobou

¹ A gali, ogou gai godi kediamokou sile nelemou kuhe nala idi kaha ta ke tobou lamou.* Keme di olou fei kou teweyodele idi. Kenou si di diyou sie tewe oyode tobou babe, di diyou di hu kenou hebele fogulu. Di solou do degedi midihonou milou basi, di neledo dege dalaguale.

² O taha eme tewe oyode kou tawaliye, kenou si eme defei ta tewe mei.

³ O koyoha Godikou hohog degeli o keme, Godihage tewedo.

⁴ Gali, ogou gai godi kediamokou sile nele idi ke nala ilebe kou gue, di tewe, ogou gai godibe mabou nou, sibige ta dala mei, gulokounou. Godibe gehu ta dala mei. Tanou, enou dala.

⁵ Sa sibige kuokou godiyodele idibe sudo. Agudiletou ne dalagua. Haba hiye oyodele idi kediane sudo kou dalaguaye,

⁶ kenou si di Godibe tanou feido, eme di Aye. Di Godi eme bimaj olou fei milou gai kaha e yo. Dibe yonounou dogou guo dalaba sulugualamou degeli kuhu. Di Hiye O ene tanou feido, eme Yesu Kelesu. Ege bi olou fei milou ga dalali, fi gehu kene dimokou nei.

⁷ Kenou si Yesu Kelesukou damaleyodei o sasaj ilo kediage keme ta tewe mei, diage wa, ogou gai godibe sibigebou yade tawale idi. O kediamou ogou gai godi sesele idi ke kou fogouye, ha gali sile nei ke nalamou fimaj idibe, ogou gai godibe sibigebou yode tawale idi. Kegei kaha degemou, diame midihog kasagaj milolou yademou hagi degele idi, dia defejido tawaiyo mei kaha degemou.

⁸ Kenou si nale noubane, haba na ho fogou bane keme Godikou ile a mei. Gali si ke nadibe, sibige ta dala mei. Na ho fogou bane sibige ta dala meinou.

* **8:1 8:1** Sa Korin kokou ge, Yesukou damaleyodili mei o sasaj kediage gali sile, ogou gai godi kediamokou nele idi. Gali si keme makisikou monuma youmou, o ilo kediage seleye mamala idi. Yesukou damaleyodei o kediage Polkou ke kou yodulo i, ei gali si ke monuma nalebe de bolu?

⁹ Kenōu si n̄jōu tawaibōu, nale olōu fei n̄i nale tagali keme kuolōu ta dala meiyē, ha n̄i kē nalā ili kahā degeiyē, damaleyodei nelē mei degele i o kediā mih̄ikōu fiyasigeiyē.

¹⁰ Tewe o ta nā, ogōu gai godi tahā mosokōu folo, gali si kē nōuba, defei tewe mei o tahā kē duguoba, ene folo, gali kē najiye.

¹¹ Nā kege degeibabe, nē mogo ē damaleyodei nelē mei degei, ē dowoye Yesu Kelesuhā ē mamoloṽuyodema tolo i keme nā tawaga kege degeli kahage bōu makoulu kehe.

¹² Damalēdo, n̄ige n̄i mogo, defei ta tewe mei o sasai kediamokōu midihō kasagai kege degeiba, diā mih̄ikōu fiyasigeibabe, n̄ime Kelesukōu midihō kasagai bōu degele ili kehe.

¹³ Kegei kahā degemōu, ā gali kegei kē najiye, mā mogohā damaleyodei kē fiyoubabe, āge gali kegei keme haba ta nalē mei.

9

Polhā tā-bolofei-malā-siadi dabai ē degedi kahā hebe keme sele ta mōu l̄i mei kokōu ē hohōbou

¹ Midihō ā koṽu milōu gadi kē n̄i duguo tawama. Tabe, āme kuolōu māi ta dalamōu kē sesediyo mei. Tabe, āme tā-bolofei-malā-siadi-o. Tabe, di Hiye O Yesube āge kōu dugu. Haba tabe, ā degeiyē, n̄ime Yesukōu damaleyodele i dalagua kehēdade tawama.

² O ilo kelegebe āme tā-bolofei-malā-siadi-o meiyode tawale iliye, kenōu si n̄ige āme dabai kē degedi odade tawale i. Yobe, n̄i Hiye Okōu damaleyodei kahā hegibe, āme Hiye Ohā ē tā-bolofei-malā-siadi-o damalēdo.

³ O ilo kele midihō ā milōu di kē figa dugulo imamōu kasagajyodele imōu be, ā diāmokōu kōu gue sima tobōu di.

⁴ Ele* Hiye Ohā dabai kē degedi kahā hebe keme, n̄ige elemokōu nalebōu huejbōu de nelē sagaiye, kenōu si n̄i kege ta degediyo mei.

⁵ Ele sasai damaleyodei ta dalaba, ele sasai kegele i kebōu wōu ma dabai degemōu sulugualebe n̄ige kagemōu akogulo idiya? Hiye Ohā ē tā-bolofei-malā-suluguadi-o ilo kediabōu, haba ē malā diabōu, haba Pitabōu diā kege degele idi keme o tae ta akogudiyo mei.

⁶ Barnabas elenōu si sele dabai degedi, mōu ta dalale sagai mei kahā degemōu. Hiye Ohā tā-bolofei-malā-suluguadi-o ilo kediamē kege degediyo mei, damaleyodele i o sasai kediā dogōu gulo idi kahā degemōu.

⁷ Obe ami dabai degeimōu be, dabai kahā hebe sele moṽudi. Haba, obe hebe hai dabai degeimōu be, segei sibigē n̄adi. Obe wai meme dia dalamōu be, wai meme kahā bu kōu kē n̄adi.

⁸ A tā kegei kē tobolōu be, ā sa sibigē kuokōu o tae kōu tobōu di sagai kenōu sesega tobōu yo mei. Kuolōu tā, kuguokōu nalai kahane kenōu tefele tobou dala.

⁹ Damalēdo, Moseshā kuolōu tā kahage kōu gue nalai dala,

* 9:4 9:4 Polbōu Barnabasbōu dilienōu. Nā 9:6 dugu.

Nige wai bulumakou kedia alasi kolo tofou tofou gugulo ibabe, kegeligi dia alasi nala iye deba, die mogou hobou komuguo tigadama. *Lo 25:4* Nj kage tawaiya? Godiha ke toboube, e damale wai bulumakou tobou, ha kei tobolou?

¹⁰ Godiha ke toboube, e dimokou tobou. Nalai kaha yobe kou gue, o taha hebe hai dabai hiyedo degeligibe, habage nale segei ke e naledade tawadi. Alasi gama kolo gulu o ene alasi ke ene naledade tawadi.

¹¹ Oe segei hou sogodi sagai, kenou tefei, ele Duo Bolofeiha ta ke ni solou fedu segei. Kegei kaha degemou, nige elemokou tou dogou gudi bi nelebe de doudo? A nimokou tobolou kou nele kenou si bolodo.

¹² Bimajbou nalebou, ni o ilo kedia mokou nele idi keme elemokou ne hiyedo dege nelebe bolq.

Kenou si, ni bimaj, ele molo u sagai keme ele ta mou li mei. Kegei kaha ele hagi hiyedo dugulo idi. Ele mou li mei kaha yobe, Kelesuha ta uwo bolofei ke sa sa olou fei tefele keme ele akogulo sagai mei.

¹³ Nj tewe, Godiha mosodu dabai degele idi o kedia me, die nalebe Godiha mosokou ge mala idi. Haba gali sile Godikou nele idi o kedia ne huj ilo kelebe dia nala idi.

¹⁴ Nebe kenou tefei, Hiye Oha dimokou kou gue tobou, ta uwo bolofei tobolou idi o kedia mokou ne, dia egei hehegiedi dabai kaha hebe keme o sasai die ta dulo idi kedia nemabeede tobou, Godiha dabai degele idi o kedia mou tiasigeiye domou.

¹⁵ Kenou si ni bi, a molo u sagai keme a ta mo udiyo mei. Ifine, a nimokou hawamou nalquyo mei. A hawolu debabe, ame sidifiye tolo ile sagai degele. Hawadi midihq keme a tewe mei kaha degeimou, a hohq degeli. Midiho, a sesedi ke o tae akogulobe a dafolu.

¹⁶ A ta uwo bolofei tobou dibe, mayo u ma hu hebele fogudiyo mei, dabai keme Hiye O yo u degeyedei kaha a kuhe degedi. A egei hehegie tobou ho fogou babe, kasagai hiyedo, ame tawaihou siale sagai.

¹⁷ A mayo u ma tagaiya kenou dabai degeli debasi, a dabai kaha hebe ke kou molo u. Ha, Godi yo unou amokou dabai ke degeyede tobou kaha degemou, a dabai kaha hebe ke ta mo udiyo mei.

¹⁸ A Godiha dabai degedi kaha hebe keme kei molo u? A ni bi keme kou molo u sagaiye, haba a ta molo u mei. Hebe bolq, a molo ube, keme kou gue, age ta uwo bolofei ke o sasai kedia mokou hehegilebe hohq hiyedo degedi. Dabai ke degele hohq hiyedo, a dugulu keme ma dabai kaha hebe bolq dobe kehe.

Pol eme sa sa o sasai olou fei kedia die dabai degedi o

¹⁹ Ame kuolou maj ta dalamou ke sesediyo mei. Ame sa sibige kuokou ge o tae fisimou dabai degediyo meiyee, kenou si mayo u ma tagaiya kenou, age o sasai olou fei Kelesukou damaleyodema, dimokou gelegumabadomou die dabai degedi o kuhe degei.

²⁰ Ame Juda o kedia bou de dalamou be, die midihq kenou sesedi, dia ne Kelesukou damaleyodema, dimokou gelegumabadomou. Ame Mosesha kuolou ta dulo sesediyo meiyee, kenou si, kuolou ta dulo sesedi o kedia bou

de dalamou be, ane kuolou ta dulo sesedi o sa dege daladi, kegeiba diane Kelesukou damaleyodema, dimokou gelegumabadamou.

²¹ Nebe kenou tefei, ame sa ta o sasai, Juda o ei kuolou ta dulo sesediyo mei kediabou de dalamou be, ane kuolou ta dulo sesedi ke fogou mou, haba die midihou kenou sesedi, diane Kelesukou damaleyodema, dimokou gelegumabadamou. Kenou si a kege dalalibe, Kelesuha ta, Godiha mai kenou dulo sesedi.

²² Nebe kenou tefei, a damaleyodei huyadefei o sasai kediabou de dalalibe, ame dia dalagua sagai kenou tefele daladi, kegeiba diane Kelesukou defeido damaleyodema, dimokou gelegumabadamou. Damaledo, a sa sa olou fei o sasai kedia midihou kage degele imou be, ane dia degeli sagai kenou sesedi, dia ilo kele Kelesukou damaleyodele iba, Godiha mamouyadamou.

²³ A ta uwo bolofei ke hehegie tobou lamou, dabai hiyedo degedi, bi Hiye Oha neleyodema makai keme ane moloou sagai degeimou.

Di neledo dege foukua ileba, hebe bolodo ke mooume

²⁴ O sudo kou foukua idiye, ha o tanou feiyenou si ebukou foloumou be, hebe bolodo keme e moouidi. Hebe bolodo ke mou o kaha foukuai sagai kegenou do kuhe foukua dema.

²⁵ Obe foukuai ebukou folo sa degeimou be, tou doususu dabai hiyedo degele idi, hebe bolodo ke mou lamou. Hebe bolodo, dia moloou keme ta tofousogo dalale mei. Hebe bolodo, di moloou kesi yoou kegenou kuhe dalale, ta mei degele mei.

²⁶ Kegei kaha degemou, a mou yoouwa foukuadi o sagai kege foukuadiyo mei. A dobogoouye biyadi tewedo o ke sagai dege degedi, dobogoou mou yoouwa hebesediyo mei.

²⁷ A ma tou doususumou be, ma tou ege ma fimai bolou kenou sesedi. Kegeligi, a egei tolou sulugibe, mihikou fiyouba, a ma dabai degeli kaha hebe bolodo ke ta moou ho fogouye domou.

10

Tefele duguye haguba, di fiyasigeiye

¹ Mogo diama, age nime a tobou ladi ke tawale ile ke tagali. Mosesha delei kelege, ei kou guai o olou fei kedia mabi hayeya ke to dawala duoya ke ilobou dama yaibe, to kamou ile dalamou, mihifafagai degeiya ke dasigei.*

² Mabiye dia wou mamou, dawala duoya ke ilobou dama yai keme fafeleya degedi ke sa degei, Godiha dia olou feibe Moses sesemabadamou makai.

³ Dia suluguamou, nalebe Duo Bolofeihanou diamokou neimou, dia nalamou suluguei.

* 10:1 10:1 Kisim Bek 14:15-22

4 Diā olōu feido huejne Duo Bolofejihanōu nejmōu nalāmōu suluguei. Huej keme bogo to kelege migimōu nalāmōu suluguei.* Bogo keme Kelesu yoŋunōu diābōu de dogōu guo siei.

5 Suluguamōu, Godihage o sasaj sūdo ilo kediaḡmokōu hohō degeli mei. Hebe mei mihinōu saya ke suluguali tofigile imōu be duguo fogōu suluguei.

6 Hagi, ei kōu guai o kediaḡ dugumōu i kahage dimokōu hegili kuhe, die midihō keme kasagaj, di kegei ke hohō dege milōu gadame.

7 Ei kōu guai o ilo kelege ogōu gai godikōu dihō baga tobolōu idi sagaj ke tefelededama. Godihā kuguokōu be kōu gue nalaj dala, O sasaj kediaḡ duwoguali, nalebōu huejbōu de nalā imamōu haguā tofolōu ima, ogōu gai godikōu hobolōu idi. *Kisim Bek 32:6*

8 Haba, sasaj hiyoubōu, o hiyoubōu dene suluguadama. Ei kōu guai o sasaj ilo kediaḡ kegele i kahā degemōu, sawisie tanōu fej ta kelege, o sasaj sūdo, olōu fej 23,000 kege tofigile i.*

9 Dige haba Hiye O tefeledugudame. Ei kōu guai o sasaj ilo kediaḡ kegele i kahā degemōu, diā ilo kele beiye gogoloumōu tofigile i.*

10 Godikōu gofoŋu dege tobōu dama. Ei kōu guai o sasaj ilo kediaḡ kegele i kahā degemōu, makodi esol o kahā woumōu tofigile i.*

11 Hagi, ei kōu guai o kediaḡ dugulo i kahā tā, Godihā kuguokōu nalagai dala kahage ifi dalagua o sasaj dimokōu hegili kuhe, o kediaḡ degele idi sagaj keme di ta degedame, uwage sawisie hafej degeli kahā degemōu.

12 Da neleḡo dege daladade tawaibabe, defejido dalame, kegeligi fiyeyei.

13 Tefeledugu, njmokōu feleḡi keme daga mei, o olōu feido kōu dugudi kenōu. Nj tefeledugu kegei ke dugubabe, Godihā yoŋu degeleyodei keme e dōudo degele. E nj dogōu guba, tefeledugu kahā nj neleḡ ke ta gabama folo mei. Godi yoŋu e neleyenōu nj dogōu guba, nj ta fiyale mei.

Di Godikōu dihō baga tobolōu gige, duo kasagaj kediaḡmokōu ne dihō baga tobōu dame

14 Ma mogodo diāma, a kōu tobou kahā degemōu, nj ogōu gai godikōu hobōu dihō baga tobōu dama.

15 Njme tewe o kahā degeimōu, a njmokōu kuhe tobolōu. Ma tā ke defejido figama.

16 Di kopekōu tigi kolo huej gofoŋudo sōu guomōu, Godikōu bolofejyode tobōu ma nolugi, Kelesu e kafei migi kokōu ne fimamōu, eme dibōu de dogōu guo daladade tawale idi. Nebe kenōu tefei, di ōu si bafigine nolugi, Kelesu e tōu kōu fimadibe, dibe e tōu kokōu sosōu tanōu fej degei daladade tawale idi.

17 Ōu si di nalā idibe tanōu fej kahā degemōu, dibe o sasaj sūdoye, kenōu si di olōu fejbe sosōu tanōu fej dala.

18 Njge Israel o sasaj kediaḡ gali sidi midihō kokōu fimama. O, Godihā dou moḡ kokōu gali sile, Godikōu neleḡ idi kediage huj ilo kele nqmōu be, o kediaḡne Godibōu de sosōu tanōu fej degei keme nj kōu tewe.

* 10:4 10:4 Kisim Bek 17:1-7 * 10:8 10:8 Namba 25:1-9 * 10:9 10:9 Namba 21:4-9 * 10:10 10:10 Namba 14:29

19 Kegeligí, a tobou kokou ge, nige ogou gai godikou gali sidibe sibige ta dalayade tawale iye. A kege tobou li mei. Age ogou gai godibe sibige ta dala meiyode tobolou kuhe.

20 A tobou kaha sibigebe kou gue, damaleyodili mei o kedia gali sima nele idibe, diame duo kasagai kediamokou nou sima nele idi. Godikou ta sima nele idiyo mei. Haba nime duo kasagibou de gelegulo keme a dafa.

21 Ni Hiye Oha huej kopekou sou gu ke noubabe, duo kasagai kedia huej keme hobou ta nadama. Ni Hiye Oha ou si ke noubabe, duo kasagai kedia ou si keme hobou ta nadama.

22 Diyou tawibou, Hiye Oha kona degeiye. Nige di dedeibe Hiye Oha dedei keme gabama feliyade tawale ili? Kegele sagai meido.

Di Godihq hunou hebele foguo ime

23 Ni o ilo kelege tobolou idibe, di ta degele fimoubabe, di degelenou, kuolou ta dala meiyode tobolou idi. Ta keme kou damaledoye, kenou si midihq olou fei di milou goubabe, di bologua ta dalale sagai mei. Damaledo, di kuolou ta dala meiye, kenou si di midihq kage kage ta milou gamaba, neledo dege ta dalaguale sagai mei.

24 Di diyou sienou dogou gulaba degedame. Di o sasai ilo kediamokou ne dogou gulaba degeme.

25 Gali hui daga daga makisikou dalaba dugubabe, ni mamouuma nalenu. Fimai hiye degeba, yodugadama.

26 Yobe, kou gue nalai dala, sa sibigebe Hiye Ohale. Haba, bi olou fei sa sibige kuokou dala kene e binou. *Buk Song 24:1*

27 Haba tabe, Yesukou damaleyodili mei o taha ni didigueibabe, ni yale keme tabou mei. Nale olou fei o kaha nimokou nelj keme ni nalenu. Fimai hiyedo degeba, yodugadama.

28 Kou kegeiye, haba o taha tobolou gi, gali hui koume ogou gai godikou sile neiyode tobou babe, nadama. Nala ibabe, keme midihq bolou mei. Yobe, kegeligi ke tobou o kaha ni gali ke nouba duguoba, hagi degeba, fi hiyedo majye domou.

29 Age ni defeliyode tobou yo mei. A tobolou be, o ta nime defeliyode tawai o kaha defeliyode tobolou.

Kenou si, o taha kege tobou ho fogou babe, ni nalenu. Godikou damaleyodei o sasai dibe kuolou ta dala mei. O yousie kuolou maj o e amokou nadayede tobou babe, a de dulo sesele?

30 A Godikou bolofeyode tobou ma, nale ke noubabe, o taha kageiye nale ke kasagiyode tobolou?

31 Ni nalebou, huejbou de nolugi, haba dabai kage kage ta degeligine, ni Godikou nou hohobou dema.

32 Ni Juda o sasibou, Grik o sasibou, Godikou damaleyodei o sasibou kediamokou defeido fimaba, midihq ni milolou keme dia duguba, mihkou fiyale sagai keme ni milou gadama.

³³ Ane kegei ke degedibe, a midihō o sasaj olōu fei tagale idi kenōu milōu di. Yobe, a mayoꞑusie dogōu gulamōu mei. A tagalibe, Godihā o sasaj olōu fei kediāne mamōꞑuyadomōu tagali.

11

¹ A Kelesuhā midihō ke milōu di sagaj, kenōu tefe, nīne midihō a milōu di kenōu milōu ma.

Polhage nele, Duo Bolofeiha solou do nemou i kebou, haba sosi mosokou kefeguo dabai degedi midihō bolodo kebou de hehegie tobou

(Tā Hiye 11-14)

Polhā widio gogudi midihō ke hehegie tobou

² Nī amokōu fimolugi, tā olōu fei a hehegiemōu haguei keme nī tolōu dala kahā degemōu, a nīmokōu bolofejyode tobolōu kuhe.

³ A nīmokōu tā tabōu de hehegie tobōu lamōu. Tā keme kōu gue, Kelesube o di widio o. Sasaj kediā widio obe die mā. Godi enōu si Kelesuhā e widio o.

⁴ O koyo nā, ne heti kajbōu de diho bagā tobōu bane, egei hehegie tobōu bane, nā ne widio o ke sidifi nelī. Ne widio o keme Kelesu.

⁵ Kenōu si sasaj koyo nā, ne widio goguli mei dalali, diho bagā tobōu de, ha egei hehegie tobōu de deibabe, nāne ne widio o, ne makōu sidifi nelī. Sidifi keme widio towe waj sasaj kediā sidifi dugudi ke sā kegei.

⁶ Yobe, sasaj tahā e widio gogu ho fogōu babe, sasaj keme e widio towe tōu dege kagiyede. Kenōu si, sasaj kediā die widio towe tōu dege kagilebe sidifi hiyedo degele idi. Haba walē kene sidifi hiyedo. Kegei kahā degemōu, sasaj kediāne die widio towe gogumabeede.

⁷ O dibe di widio gogudame, dige Godihā e hūbōu e nelebōu de hehegiele idi kahā degemōu. Sasaj kediānōu si die māhā e hūbōu e nelebōu de hehegiele idi.

⁸ Godihā obōu sasajbōu yufi milōu gai kelegebe, e o miloube, sasaj kahā tōu e milōu li mei, e sasaj kenōu si o kahā tōu e milou.

⁹ Godihā o miloube, o kahā sasaj dogōu guyadomōu milōu li mei. Haba, Godihā sasaj milou keši, o dogōu guyadomōu kuhe milou.

¹⁰ Kegei kahā degemōu, sasaj kediā die widio gogudi kahā esol o kediāmokōu hegilibe, Godihage sasaj kediāne e dabai degemabadomōu makai ke hegili.

¹¹ Kōu kegeiye, Hiye Ohā di dogōu guo dalamōu be, sasaj diesofei dala mei, haba one diesofei dala mei. Sasajbōu obōu diā dioꞑusie yogo dogōu gumōu dogōu gumōu dele idi.

¹² Godihage sasajbe o tōu ye milou ke sagaj kenōu tefe, obe olōu fei sasaj kediā moꞑuma feledi. Kenōu si bi olōu fei kahā e yobe Godi.

¹³ Njōu nōu kōu gue file duguma. Sasaj tahā e widio gogu ho fogōu ba, Godikōu diho bagā tobōu babe keme de bolō, ha kasagaj?

14 Midihō di milōu gadi kaha hegilibē, o ta e widio towe sasado dalababē, kēme bolō mei.

15 Sasaj kediā widio towe sasado dalababē, kēme dioŋū die similou. Godihā widio towe sasado kē sasaj kediamokōu neī, die widio gogum-abadamōu.

16 O koyo nā, a widio gogudi tā kefeī tobou kaha hebe kē tae biyalaba degeibabē, nā koŋunōu tawa, eibe midihō gehēbōu sesediyo mei. Godikōu damaleyodele i o sasaj olōu feī kediane midihō kēnōu sesele idi.

Sa Korin o sasaj kediā Hiye Ohā ōu sibōu, e hueībōu debe dōūdo nalā idiyo mei

17 A nīmokōu egele tobōu lamōu. Midihō nī milōu di kokōu be a hohō ta degeiyo mei. Yobe, nī kefeguo, Godihā dabai degeimōu be, dabai nī degedibe kasagajyode tobolōu imōu du kaha degemōu. Damalēdo, dabai nī degele idi kēme dōūdo degele idiyo mei.

18 Yomogōu, a tā hebenōu dube kōu gue, damaleyodele i o sasaj nī egei dulamōu kefeguomōu, tae biyama filemōu be, fī tanōu dege dalagua meiyode tobolōu imōu du. Age tā kēme huyadefeī damalēdade tawai.

19 Yobe, kokōu gebe O Hiye o seselibōu, Hiye O seseiyo meibōu debe tamādo duguo tawale.

20 Kēnōu si nī sosi mosōkōu kefeguomōu, Godihā dabai degemamōu, Hiye O yoŋū e ōu sibōu, tigi kolo hueī gofoŋudobōu de nī nalā idi kēme nīge dōūdo nalā idiyo mei.

21 Nīge nī nalē kē totodo nolugibe, o ilobōu file nalā idiyo mei. Haba, o ilo kelegene tigi kolo hueī gofoŋudo kē hiyedo dege nāma, fī totōu degele idi.

22 Kageimōu, nī kege degediya? Nīme nalēbōu hueībōu de nādi mosōbe mei sā degei. Nīge Godikōu damaleyodele i o sasaj kediane mabōu sagaj duguomōu, nalē mei o sasaj kediā kuhe sidifi nelē idi. A kage tobolōu? Age nīmokōu ta bolofejyode tobolōu sagaj meido.

Hiye O Yesuhā ōu sibōu, tigi kolo hueī gofoŋudo kopekōu sōu gu kēbōu de e dabai degele idi o kediamokōu neī (Matyu 26:26-29; Mak 14:22-25; Luk 22:14-20)

23 Tā a nīmokōu tobolōu kēme Hiye Ohā amokōu tobou kēnōu. Hulīā, Hiye O Yesu eme Judashā ho o kediamokōu sesegu kelege, ege ōu si ta malā tolōu mōu,

24 Godikōu bolofejyode tobōu mamōu, ōu si kē bafigima tobou, koŋume mā tōu, a nī dowoye nelī kuhe. Nī koŋū nolugibe, amokōu fimamabeedei.

25 Ōu si nāma mei degeimōu, e hueī kopekōu sōu guo māī kē malā tolōu mōu tobou, koŋume mā kafei. Mā kafei koŋumahage Godibōu de mogo degedi midihō ebele kē hegili. Nī habagene kege nalāba, amokōu fimamabeedei.

26 Ōu si kēbōu, hueī kopekōu sōu gu kēbōu de nalāba, nī Hiye O e tolo i kē hehegie tobōu mōu ibe deba, e haba bohōlōu mā haguale.

Dige Hiye Ohā ē ōu sibōu ē tigi kolo huej gofoūdobōu kē nalābabe, di diyōu sie file duguoba kuhe nāme

²⁷ Kegei kahā degemōu, o koyohā Hiye Ohā ōu sibōu, huej kopekōu sōu gu kebōu de mōu yoūwa nōubabe, o kēme midihō kasagai degeli, ōu bōu tigi kolo huej gofoūdobōu kēme Hiye Ohā yoū ē tōu bōu kafeibōu kē makai kahā degeimōu. Kē mōu yoūwa nōubabe, o kēme hebe kasagai moloū dala.

²⁸ Kegei kahā degemōu, ōu sibōu, huej kopekōu sōu gubōu kē nalābabe, nī tanōu tanōu nīōu sie fileba dugu, bolo degeiba kuhe nāma.

²⁹ O koyohā Hiye Ohā ē tōu kokōu fimā ho fogōu ba, ōu sibōu tigi kolo huej gofoūdo kebōu mōu yoūwa nōubabe, o kēme midihō kasagai yoū degedi kahā hebe kē moloū dala.

³⁰ Kegei kahā degemōu, nī kile do o sasāibōu, tōu nele mei degele i o sasāibōu sūdo dalagua. Haba ilo kelebe tofigile i.

³¹ Di diyōu sie defeido file duguoba, Hiye Ohā ōu sibōu, tigi kolo huej gofoūdo kebōu de nōubabe, dibe hebe kasagai kēme ta malā ile mei.

³² Kenōu si, Hiye Ohā di midihō filemōu dōsusudi. Kegeligi, di sa sibiḡe kuokōu damaleyodili mei o sasāi kediābōu de tā saiye touye domōu.

³³ Mogo diāma, kegei kahā degemōu, nī kefeguo, nale gili dege, toto nādama. Nī o ilo kē baha duwoma.

³⁴ Nī kile o tahā hegie degeibabe, ē yoū ē mosōkōu ge nale kōu nāma, sosi mosōkōu kuhe iyedili. Kegeligi, nī kefeguo nōubabe, gili nolū kahā hebe kasagai kē moūye.

Tā isimo kēme ā nīmokōu ile foloba, hehegie tobolōu.

12

Polhage Duo Bolofeiḡa nele daga daga dimokōu solōu do nēmōu i kē hehegie tobou

¹ Mogo diāma, ā Duo Bolofeiḡa nele daga daga nīmokōu solōu do nēmōu i kē hehegie tobōu lamōu.

² Nī tewe, afudo, nīme damaleyodele ili mei kelegebe, mōu yoūwa dalamōu, ogōu gai egei tobōu di o kediā nī wōu ma, fī mei godi, tā tobōu diyo mei kokōu yadi.

³ Kegei kahā degemōu, ā tagalibe, nī koū tawama, Godihā Duo Bolofei eme o tahā duo kokōu dalababe, o kahāge Yesube makoyede tobolōu mei. Haba o tanōu ta ē duledube Duo Bolofei dala mei debabe, o kahāge Yesube Hiye Oyode tobōu diyo mei.

⁴ Duo Bolofeiḡa nele daga daga solōu do hiyedo neḡiye, kenōu si Duo Bolofeiḡe tanōu feiye dala.

⁵ Hiye Ohā dabai, di esofei esofei kōu degeleye, kenōu si di Hiye Obe tanōu fei dala.

⁶ Di Godihā dabai degedi kahā tewe kēme esofei esofei kōu dalaye, kenōu si Godibe tanōu fei, ē neleyenōu di dogōu gumōu, ē dabai esofei esofei degele idi.

⁷ Duo Bolofeiḥa ẹ neḷe daga daga kẹme dimokou mōu yoṽuwa neḷyo mei. Ẹ solou do degemou nelj, di neḷe kahanou diyou sie yogo dogou guba dogou guba demabadomou.

⁸ Kegei degemou, Duo Bolofeiḥa ẹ neḷe ta ke o takou nejmou be, o kahage fimaj bolodo dege dalali, ta bolodo kenou hehegie tobou di. Haba neḷe ta ke o ta kokou nejmou be, o kamahage tewe hiyedo degemou, tewe ke hehegie tobou di. Kenou si Duo Bolofeiḥa tanou fei.

⁹ Duo Bolofeiḥa ẹ neḷeyenou o ta Yesukou damaleyodema neḷedo dege daladi. Haba Duo Bolofeiḥa ẹ neḷe kahanou o tabe do o sasaj bologuoumou bologodegi. Kenou si Duo Bolofeiḥa tanou fei.

¹⁰ Duo Bolofeiḥa ẹ neḷe daga daga kahanou be, o tabe midihogehẹ ke milou gadi. O tabe habage degele duguo tobou di. O taegedogehẹ o sasaj, duoye tolou i kẹme, duo kasagaye tou, he Duo Bolofeiḥa tou domou ke file duguo tawagadi. O tabe ta gehẹ taegedogehẹ tobou di.* Haba o tabe ta gehẹ ke tobou mou bohodu.

¹¹ Duo Bolofeiḥa tanou feiye, kenou si ẹ degeiyenou, dabai kegele i olou feiḥa tama degeimou dugudi. Ẹ yoṽu ẹ tagaiya kenou ẹ dedej olou fei ke damaleyodele i o sasaj kediamokou fimou i dala kuḥe.

Dibe Yesuhagou kokou sosou tanou fei dege dala

¹² O tou be tanou fei, kenou si ẹ tou kou be abogou, dobogou, keḥe, dihogehẹ kegele i sudodagala. Kegele i ke olou fei gelegumou be tou tanou fei degei. Kelesuhagou ẹ tou ne ke sagaj kegeinou dala.

¹³ Yobe, Duo Bolofeiḥa neḷeyenou di fafeleya degeimou, dibe Kelesuhagou ẹ tou kokou sosou tanou fei degei dala. Juda o sasaj eibou, Grik o sasaj nijou, dabai degei o sasaj diabou, bose diabou, di olou feiḥa Duo Bolofeiḥa tou dalaga kuḥe.

¹⁴ Di tewe, o di tou be abogouubou dobogouubou kenou fei mei. Di tou kou be dihogehẹ, keḥe, mukuogehẹ kegele i sudodala.

¹⁵ Abogou tae tobolou gi, ame dobogou mei kahag degemou, ame tou kolumahag bi meiyode tobou babe, kẹme gulokou tobolou. Abogou kene tou hag bi.

¹⁶ Haba, keḥe tae tobolou gi, ame dihogehẹ mei kahag degemou, ame tou kolumahag bi meiyode tobou babe, kene gulokou tobolou. Keḥe kene tou hag binou.

¹⁷ Tou kokou be dihonou debabe, dihogehẹ kahage obe tobou ba de dulo? Dulo mei. Tou kokou be kihiyounou debabe, kihiyogehẹ kahage gali sili hogedulo? Dulo meido.

¹⁸ Godihag o sasaj di tou milou gaibe, abogouubou dobogouubou kegele i olou feido kẹme ẹ yoṽu tagaiya kenou defeido asou giema fogou.

¹⁹ Di tou be dobogouyenou dalaga debabe, kẹme damale tou mei.

²⁰ Damale tou dobe kegei mei. Damale tou dobe dobogou, abogou, keḥe, dihogehẹ kegele i sudoye, kenou si tou be tanou feido dala.

* **12:10 12:10** Ta gehẹ taegedogehẹ dibe kẹme Duo Bolofeiḥa tobou di ta.

21 Dihoyege dobogoŋukou be, na dala mei debabe, a mayoŋunou sasale dalayode tobolou sagai mei. Widiyene abogoŋukou be, na dala mei debabe, a mayoŋunou sasale dalayode tobolou sagai mei.

22 Kege tobou babe keme gulokou. Bi, di tou guebou dalagua ilo kebe dige tatabai degeiyode tawale idiye, kenou si bi kedia dala mei debabe, di tou be kasagai degeba mou tilaba dugulo.

23 Tou ha bi ilo, di sibige dala meiyade tawadi keme di similou di. Tou ha bi ilo, di sidifi degedi keme di yukuei kaiye gogudi.

24 Tou ha bi ilo, di sidifi degediyo mei keme mou dala. Kenou si Godiha tou ha bi olou fei asou giemamou dugube, ilo kebe hu mei duguye, kenou si diane sibige dalayodema makai.

25 Kegelig, tou ha bi ilo ke diafouye. Tou ha bi olou fei kedia dioŋusie yogo dogou guba dogou guba deibasi bolodo.

26 Tou ha bi ilo tahā hu dugumou be, tou olou feine do dugudi. O tae tou ha bi ilo tahā hu hebele fogumou be, tou olou fei hohō degedi.

27 Ni olou feidobe Kelesuha e tou. Ni tanou tanou be e abogoŋubou dobogoŋubou sa degei dalagua.

28 Godiha o sasai sosikou dabai degemabdomou makai. Sasafeibe, e ta-bolofei-mala-siadi-o. Sasamabe, habage-degele-duguo-tobou di-o sasai. Komabe, e midihō hehegie tobou di o sasai. Midihō gehe gehe milou di o sasibou, do o bologuadi o sasibou, o dogou gudi o sasibou, widio o sasibou, ta gehe gehe tae tobou di o sasibou kediae Godiha makai, e dabai ke degemabdomou.

29 Ni kage tawaiya? Godiha dabai degele idi o sasai olou feidobe de ta bolofei mala suluguadi? Olou feidobe de habage degelenou duguo tobolou idi? Olou feidobe de Godiha midihō bolofei kenou hehegie tobolou idi? Olou feidobe de midihō gehe gehe kenou milou ga idi?

30 Olou feidobe de do o sasai bologua idi? Olou feidobe de ta gehe gehe taenou tobolou idi? Olou feidobe de ta gehe gehe kenou bohoulou idi? Kegediyo mei, di tanou tanou be dabai esofei esofei degele idi.

31 Kenou si nige Duo Bolofeiha nele daga daga hiyedo folodo ke defeido moloŋu tagama.

Di diyou sie yogokou solou do degeiba solou do degeiba deme

Kegei degemou, a midihō ta nimokou hehegielamou. Midihō keme bolodo, di ta tawaga tobolou sagai mei.

13

1 A ta gehe tae tobou di kebou, esol o kedia tobou di ta kebou kou tobou diye, haba solou do degedi midihō ke milou ho fogou babe, ame bala woumou uwo degedi ke sagainou. Diou goŋumou uwo degedi ke sagai degeinou, sibige ta dala mei.

2 Ame habage degele ke kou duguo tobou di debane, Godiha fimai mogogou dala olou fei ke kou tewe debane, sa sibige kuokou tewe olou fei kene a kou tawagai debane, a Godikou damaleyodeibe, a ta tobou ba, bitouye ma

tā dulo tegulonōu debane, kenōu si a solōu do degedi midihō ke milōu ho fogōu babe, dabai a degedi keme sibige ta dala mei.

³ A mā bimaj olōu fei ke bi mei o kediamokōu kōu nei debane, a mayoūsie kōu sesegumōu, oe a tolōu mōu doulukōu sigumōu a tolo i debane, kenōu si a solōu do degedi midihō milōu ho fogōu babe, ame hebe bolō ta moloū meido.

⁴ O sasaj solōu do degedi midihō keme kōu gue, dafadiyo mei, midihō bolonōu hehegiedi, kona degediyo mei. Midihō kegei ke milōu di oyege yoū ē hū hebele fogudiyo mei, yoūsie hiye oyode tobōu diyo mei.

⁵ Solōu do degedi midihō keme midihō kasagaj hehegiedi midihō mei. Solōu do degedi oyege yoūsienōu fimadiyo mei. Toto gofoū degediyo mei. O tae midihō kasagaj emokōu milōu mōu be, ē kokōu ta fimadiyo mei, mōu duguo fogōu di.

⁶ Solōu do degedi midihō keme midihō kasagaj milōu di kokōu hohō degedi midihō mei. O sasaj solōu do degedi oyege damaledo midihō kokōu hohobōu di.

⁷ O sasaj solōu do degedi oyege, o tae emokōu hagi nejmōu be ē mihikōu fiyadiyo mei. Godikōu nōu damaleyodema, Godihage emokōu midihō bolōdo degeledade tawadi. Hagi kagei kagei ta dugumōu be, eme neledo dege daladi.

⁸ Solōu do degedi midihō keme mei degele mei. Kenōu si habage degele duguo tobōu di midihō keme mei degele. Tā gehē gehē tae tobōu di keme mei degele. Tewe olōu fejine mei degele.

⁹ Tewe di dalabe, ilo kelenōu fei dala. Dige olōu feido tewe mei. Haba, Godihā habage degele tā kene dige olōu feido tobolōu idiyo mei, ilo kelenōu tobolōu idi.

¹⁰ Kenōu si, midihō doūdo ke tamā degeibabe, midihō doūdo mei keme susaafogolōu.

¹¹ Ame dihifei kelegebe, a dihiye tā tobōu di sagaj kegenōu tobōu di, sisigoye fimā idi sagaj kegenōu fimādi. A dihiye tawadi sagaj kegenōu tawagadi. Hiye degeimōu be, a sisigo kedia midihō keme tōu fogou.

¹² Nebe kenōu tefei, ifibe di Godihā fimaj ke olōu fei tewe mei. Di midihō dugudi galaseya taye dugudi sagaj kenōu tefele dugudi. Habagesi, di Godibe midihō gelegulo dala. Damaledo, ifi di tewebe ilo kelenōu tewe. Habagesi, Godihā di defeido tewe sagaj kenōu tefele, dine Godihā ē tewe ke olōu feido tawale ile.

¹³ Mei degele mei midihō olōu fei kamadia kege. Tabe, damaleyodei midihō. Tabe Godihā midihō bolōdo degele ke dia daladi midihō. Tabe solōu do degedi midihō. Kenōu si solōu do degedi midihō kahage midihō bolōu ke gabama feleido dala.

14

Ni Godihā tā hehegie tobolōu be hiyedo tagama

¹ Nige solōu do degedi midihō kenōu sesegaba, nele daga daga, Duo Bolofehā solōu do neḍi kene olōu fei moloūuyodemaba degema. Egei,

habage-degele-duguo-tobou di-o kedia tobolou idi kaha nele ke, Duo Bolofeiha nedi kene ni molo uyodema hiyedo degemou ima.

² Oe ta gehe ta tobolou idibe, keme o sasa kedia mokou tobou diyo mei, Godikou nou tobolou. Damaledo, ta keme o tae ta duyo mei. Duo Bolofeiha neleya kenou ta mogogou dala ke kuhe tobolou.

³ Haba o tae egei hehegieibabe, kesi o sasa nele dege dalamabadomou hehegie tobolou . O kegei kaha damaleyodei o sasa kedia dogou guo dedei sasagile.

⁴ O tae ta gehe ta tobou babe, e yo usienou nele degelamou tobolou. Haba egei tobolou o kahanou si Kelesukou damaleyodele i o sasa kedia nelede dege dalamabadomou hehegie tobou di.

⁵ A ni olou fei ta gehe ta tobolou ile keme kou tagaliye, kenou si ni egei tobolou ile keme a tagalido. O tae ta gehe ta tobou babe, haba o tahage ke tobolou ke bohou yedili, damaleyodele i o sasa kedia duloba, nelede dege dalamabadeba. Ta ke bohoulou o ta mei debabe, ta gehe ta tobolou be huyadefei bolou. Haba egei tobou di kesi bolofei.

⁶ Mogo diama, ni a tobolou ke defeido file duguma. A ile folo, ta gehe ta nimokou tobou babe, a ni dogou gulo sasa mei. Kenou si, a ile foloba, nimokou egei hehegieibabe, keme ni dogou gulo. Ta, Godiha amokou hegi kebou, tewe ta kebou, habage degele ta kebou de a nimokou hehegie tobou lamou degeli.

⁷ Hohou sabou, gitabou keme fi dala meiyee, kenou si dilie uwo bolou mei debabe, dige die uwo defeido ta dulo mei.

⁸ Kibiye bologuado haguusa ho fogou babe, o koyoha haguale?

⁹ Nebe kenou tefei, ni ta gehe ta tobou babe, o sasa kediage nime mou touba duloba, sibige ta tawale ile mei.

¹⁰ Damaledo, sa sibige kuokou be, ta daga daga sudo dalagua. Ta olou fei ke tobolou idi keme die sibigebou nou dala.

¹¹ Kenou si, o tahage e ta tobolou kaha sibige ke a tawaiyo mei debabe, o kahage ame sa ta oyodeiba, haba ane o keme sa ta oyodeiba dele.

¹² Njine ke sasa dala. Kenou si, nele daga daga, Duo Bolofeiha solou do nedi keme nige molo u sasa degele i kaha degemou, ni damaleyodele i o sasa dedei sasagiedi nele sudo keme mou laba degema.

Polha ta gehe gehe ta tobou di midihou ke hehegie tobou

¹³ O koyoha ta gehe ta tobolou tewe debabe, e ta gehe ke bohoulou kaha nele kene Duo Bolofeiha emokou neyedema, Godikou diho baga tobou yedili.

¹⁴ Yobe, a ta gehe ta Godikou diho baga tobou babe, a ma duo kahanou diho baga tobou di. Kenou si ma fimaiye sibige ta tawaiyo mei.

¹⁵ Kegei degemou, a kage degele? A tagalibe, ma duo kaha diho baga tobou babe, ma fimaiyene diho baga tobou yedili. Ma duo kaha die feibane, ma fimaiyene die feyedili.

16 Nā ne duo kaḥa ṭa geḥe ṭae Godikōu bolofejyode tobōu ma, damaleḍo-yode tobōu babe, o taegē nābōu de damaleḍo-yodele sagaj̄ mei. Yobe, e ne ṭa uwo kōu duloye, keṇōu si sibige ṭa tawale mei kaḥa degemōu.

17 Damaleḍo, nā Godikōu kōu bolofejyode tobolōu ye, keṇōu si ne diḥo baḡa tobolōu kaḥa sibigebe o tae ṭa tawaleba dedej̄ degele mei.

18 A ṭa geḥe ṭae tobōu mōu hagulu kaḥa degemōu, a Godikōu bolofejyode tobolōu kuḥe. Nj̄ ṭa geḥe geḥeye tobolōu idi keme age gabama feleido dala.

19 Keṇōu si damaleyodele i o sasaj̄ sosi mosokōu kefeguo dalaguababe, a egei, diḡa tawale sagaj̄ keṇōu hehegie tobōu lamōu . A ṭa geḥe ṭae sasado dege tobōu mōu iligi dele mei.

20 Mogo diḡama, sisigoye fimadi sagaj̄ kege fimadama. Midihō kasagaj̄ milolōu kokōu be, nj̄me dihi diḡe totōu degele i, midihō kasagaj̄ milolōu idiyo mei kediḡa daladi sagaj̄ kegenōu dalaguama. Keṇōu si midihō ilo kele milōu gale kelebe, nj̄ fimaj̄ibe odoye fimadi sagaj̄ keṇōu tefele fimama.

21 Kuolōu ṭa kuguokōu be kōu gue nalaj̄ dala, Godihḡa tobolōu gi, A sa ahudo tie kediḡa ṭae o sasaj̄ kuokōu hehegie tobōu babe, sa koṽu tie kediage mā ṭa ta dulo ile mei. *Aisaia 28:11-12*

22 Kegei degemōu, ṭa geḥe geḥe ṭae tobolōu idi midihō, keme Godihḡa dedej̄ ke, damaleyodele ili mei kediḡa dugumabadomōu hegidi. Keṇōu si, habage tamā degele ṭa, keme Godihḡa dedej̄ ke, damaleyodele i o sasaj̄ di dugumabadomōu hegidi.

23 Kegei kaḥa degemōu, nj̄ sosi mosokōu kefeguba, o damaleyodele ili mei o ilo kediḡa fologa dube, nj̄ olōu fej̄ ṭa geḥe geḥeyenōu tobolōu iba dubabe, diḡe wa, nj̄me totōu degei oyade tawale ile.

24 Keṇōu si, damaleyodili mei o taḡa foloba dugu, nj̄ egei hehegie tobolōu iba dubabe, e yoṽusienōu file duguoba, eḡe midihō kasagaj̄ milōu di odade tawale.

25 Fimaj̄ kasagaj̄, e duledu dala keme tamā degeiba, e yubu sugulo fiya, miye duwoli, Godikōu diḥo baḡa tobolōu be, damaleḍo, Godibe nj̄bōu de dalayodele.

Nj̄ sosi mosokōu kefegubabe, Godihḡa dabaibe doḡdonōu degema

26 Mogo diḡama, kegei kaḥa degemōu, nj̄ sosi mosokōu kefegubabe, Godihḡa dabai ke kage degele ile? A nj̄mokōu tobōu lamōu. Nj̄me dabai tanōu tanōu degemōu ima. Nj̄ ilo kelebe diḡe feile. Ilo kele egei hehegie tobolōu. Ilo kele mogogou ṭa ke hehegie. Ilo kele ṭa geḥe ṭae tobolōu. Ilo kele ṭa geḥe ṭae tobōu ba ke bohōlōu. Nj̄ dabai olōu fej̄ ke degele ilebe, keme nj̄ damaleyodele ke dedej̄ sagiba sagiba dele.

27 O ilo kele ṭa geḥe geḥeye tobōu lababe, o bolḡu deba kamadia deba diḡanōu tobolōu ile keme bolḡ. O tanōu tanōu tobōu mōu iba, o tae diḡa tobolōu ili ke bohōu ma haba ṭa degayedili.

28 Sosi mosokōu be, ṭa geḥe geḥe ṭae tobolōu ke bohōu di o ta dala mei debabe, ṭa geḥe ṭae tobōu di o naḡe tobōu da, noṽunōu amafej̄ Godikōu tobōu.

²⁹ Egei hehegie tobou labane, o bolou deba kamadia deba dianou tobolou ile keme bolou. O ilo kelebe mou dulo fimabeedili.

³⁰ Sosi mosokou duwo o tanou takou, Godiha mogogou ta ta hegiba, e tobou la debabe, o ta tou gule tobolou tafala ke name tada.

³¹ Kege degeibasi bolou. Ni tanou tanou egei hehegie tobou mou iba, o olou fei tawale, neledo degele ile.

³² Egei hehegie tobolou idi o kediane amafei baha duwoli, ise dioou egei tobolou aso diho kelegenou egei kuhe tobou mabeedili.

³³ Yobe, Godi eme doudo dabai degedi o. Dine mogodo degeba, e dabai ke fi tanou dege degele ke tagali.

Godikou damaleyodele i o sasai kedia sosi mosokou kefeguo,

³⁴ Godiha dabai degeibabe, sasai kediane tale mei, amafei, o kedia hayedu duwomabeedei. Sa sa olou fei kediane di midihou kenou milolou idi. Mosesha kuolou tane kegenou kou tobou dala.

³⁵ Sasai kedia yodu ta ta dalababe, baha duwoli, mosokou fogou ya fologa, dioou die makou nou yodumabeedei. Sasaiye sosi mosokou ge ta tobou babe, keme midihou doudo milou yo mei.

³⁶ Kageiye ni dulo idiyo mei? Godiha tabe ni sabekou ge yomogou haguei kaha degemou? Kege mei. He, nimokou nou mala ile foloumou, ni tolou i? Kegeli mei.

³⁷ O ta name egei hehegie tobou di o degeidade tawaibabe, ta a tobolou kooume na damaledo-yode tobou . O ta name Duo Bolofeha nelebou de dalayode tawaibane, name ta a tobolou kooume damaledo-yode tobou . Yobe, ta a tobolou kooume Hiye Oha di dumabeedei ke tobolou.

³⁸ O koyoha ma ta ke du ho fogou babe, o sasaiyene e tabe dulo sagai mei.

³⁹ Mogo diama, egei hehegie tobolou be hiyedo dege tagama. Ta gehe gehe tae tobou di midihou ke akogudama.

⁴⁰ Kenou si, ni sosi mosokou dabai doudo kenou degemou ima.

Tofile i o sasai kedia hagua gehe degele ile

(Ta Hiye 15)

15

Kelesuha tolo ilemou haba haguai

¹ Mogo diama, ta uwo bolofei, a nimokou tobou mou, ni kou dulo tawale, neledo dege dalagua keme ni defeido tawamabadomou haba kuhe nalolu.

² Ta uwo bolofeibe, a nimokou tobou mou defeido tolou imou, Godiha ni mamou dalagua kehe. Kegeligi, ni damaleyodei ta sibige mei degeiye.

³ Ta sibige hiyedo, a kou dulomou, nimokou hehegie tobou keme kou gue, Godiha kuguokou nalai sagai kenou tefei, Kelesu e di midihou kasagai milou ga idi kaha hebe ke di moou damabadomou e kuhe tolo i.

⁴ Godiha kuguokou nalai sagai kenou tefei, e tolo imou, widama sawisie kamadia kege tiamou, Godiha e haguagi.

⁵ Godihā ē haguāgimōū ile, Pitakōū tamā degei. Haba ē dabai degedi o olōū fei 12 kege kediamokōū ne tamā degeimōū diā dugulo i.

⁶ Haba, damaleyodele i o sasai sūdo, 500 gabama folo kege kedia kefeguo dalali dugube, ē tamā degeimōū dugulo i. O kediamē olōū fei tofigile ili mei, sūdo dala. Ilo kelenōū tofigile i.

⁷ O sasai sūdo kediamokōū tamā degeimōū dugulo imōū, ē Jameskōū ne tamā degema, haba tā-bolofei-malā-suluguadi-o olōū fei kediamokōū ne tamā degei.

⁸ Kegemōū, uwage, Kelesuhā amokōū ne tamā degeimōū ā dugu. Ame mā adiōū hā dihi bolō malā felī mei sagai degeiye, kenōū si amokōū ne tamā degeimōū dugu.

⁹ Ame tā-bolofei-malā-siadi-o tanōū ta, kenōū si hiye o mei. Tā-bolofei-malā-suluguadi-o ilo kedianōū si hiye o. Ame hiye oyodele idibe bolō mei. Yobe, ā Godikōū damaleyodei o sasai kedia kōū makomōū haguei kahā degemōū.

¹⁰ Kenōū si Godihā ā habaguguegumōū, ā kegenōū dala kuhe. Godihā habaguguei kahā ā mōū yoūuwa dala mei. A dabai neledo dege degemōū iligi, tā-bolofei-malā-suluguadi-o ilo kedia dabai degedi ke gabama folodo dala. Kenōū si ā dabai ke mayoūunōū degediyo mei, Godihā habagugueiyenōū, ā dabai degele dala kuhe.

¹¹ A degeibane, haba o ilo kedia degeibane egei hehegie tobolōū idi keme tabōū mei. Tā ei hehegie tobolōū idibe tanōū fei, Yesu tolo ilemōū, haguāma iyode tobolōū imōū, nī dulo damaleyodele i.

Tofigile i o sasai kediamē habage haguā ile

¹² Ei Kelesu ē tolo ilemōū, haguāi tā ke hehegie tobōū mōū be, haba nī kile o ilo kelege tobolōū gi, tofigile i o sasai kediamē haguālē meiyode kadegeimōū tobolōū iya?

¹³ Tofigile i o sasai kediamē haguālē mei debabe, Godihā Kelesube ta haguāgili mei.

¹⁴ Godihā Kelesube tolo imōū haguāgili mei debabe, tā ei hehegie tobolōū idi keme sibige ta dala mei, haba nī kokōū damaleyodele i kene sibige ta dala mei.

¹⁵ Haba tage, Godihā Kelesune haguāgili mei debabe, eibe ogōū gai egei hehegie tobolōū idi. Kelesu ē tolo imōū, Godihā haguāgiyode tobolōū idi kahā degemōū. Haba, Godihā Kelesu tolo i ke haguāgili mei debabe, tofigile i o sasai kediamē haguā ile mei.

¹⁶ Damaledo, tofigile i o sasai haguā ile mei debabe, Kelesu ene tolo ilemōū haguāli mei.

¹⁷ Godihā Kelesu tolo imōū haguāgili mei debabe, nī damaleyodei keme sibige ta dala mei, nīme midihō kasagainōū milōū gamōū ili.

¹⁸ Kegei debabe, Kelesukōū damaleyodele i o sasai tofigile i kediamē makei dala.

¹⁹ Di Kelesukōū damaleyodema, ē dimokōū midihō bolōdo degele kenōū dia dalagua kuhe. Kenōū si, di sa sibige koūmahā bi moloū kenōū dia

dala debabe, o sasaj̄e dimokōu solōu do degele ile kahage gube dihiokōu solōu do degele idi ke gabama folodo degele.

²⁰ Kenōu si kege mei. Godihā Kelesu tolo imōu haguagi keme damaledo. Godihā o tofigiei ke haguagilebe, yufi e Kelesu haguagi keme hebe hai segei yufido suwi degedi sagaj̄ kenōu tefei. Habage, tofigile i o sasaj̄ kediane haguagile dala.

²¹ O tanōu tahā degeiye, di olōu fei tofigiemōu ili sagaj̄ kenōu tefei, haba o tanōu tahā degeiye, di olōu fei Godihā haguagiba, gehe dege dalaguale.

²² O Adamhā degeiye, di olōu fei tofigile idi sagaj̄ kenōu tefele, Kelesuhā degeiye, di olōu fei gehe degeba, tofousogo tofousogo kegenōu kuhe tofolōu.

²³ Kenōu si, di tofigiema dia dalali, Godi yoŋu makai sagaj̄ kelegenōu haguā ile. Godihā yufi Kelesu tolo imōu haguagi, habage, Kelesuhā bohōlōu mā haguale kelege, o sasaj̄ e bi kediane haguā ile.

²⁴ Kegeba, uwage sawisiei kelege, bi olōu fei mei degele. Kelesuhage duo daga dagabōu, esol o daga dagabōu olōu fei kediane makoma mei degeiba, e Aye Godikōu sa bolodo ke kuhe dia dalayedele.

²⁵ Yobe, Kelesu eme o sasaj̄ wolōu daladi o dege dalaba, Godihage ho o olōu fei ke Kelesuhā abogoŋu hayedu kefema dogoguba e tofogōu dalale.

²⁶ Ho o uwagedo, Godihā makolobe, keme todi ke makoma mei degeibabe, haba ta tofigile meido dalaguale.

²⁷ Yobe, Godihā kuguokōu be kōu gue nalaj̄ dala,

Godihā bi olōu fei kefeguo, o e abogoŋu hayedu dogogu dala. *Buk Song*

8:6

Bi olōu feiyode tobolōu mōu nalaj̄ dala keme Godi yoŋu ebōu de tobōu li mei. Godihā bi olōu fei ke e Dihihā hayedu dogogube, e yoŋusieboū dogogu dala meiyodei.

²⁸ Godihā bi olōu fei ke e Dihihā hayedu dogoguo mei degeibabe, e Dihi eme haba e Ayehā hayedu folo dalale. Kegeibabe, Godi yoŋu eme bi olōu fei kahā widio hiyedo o dege dalale.

²⁹ Tofigile i kedia hagualē mei debabe, tofigile i kedia dowoye, fafeleya tofolōu idi o kediamē kage degele? Tofigile i kedia hagualē mei debabe, kagemōu o ilo kedia tofigiei kedia dogōu gumabadomōu fafeleya tofolōu idiya?

³⁰ Eige tofigile i o kediamē Godihā haguagileyode tobōu mōu suluguadi kahā dowoye, o ilo kedia ei walamōu degele idi. Tofigile i kedia haguā ile mei debabe, ei kege ta tobōu mōu suluguadiyo mei.

³¹ Mogo diama, a tobolōu koŋume damaledo. Sawisiei olōu fei ame o ilo kelege wouba tolo hafei degema fogōu di. A ta koŋume n̄imokōu ta mogogolōu mei, yobe a n̄imokōu hohō hiyedo degeli, dibe di Hiye O Yesu Kelesubōu de dalagua kahā degemōu.

³² Tofigile i kedia hagualē mei debabe, a mayoŋu tagaiya ke sa Efesus kuokōu s̄i sobōu de biyadi* kahā ame ta dogōu gudiyo mei. Tofigile i kedia

* **15:32 15:32** Tewe o ilo kele fimā idibe, s̄i so mei, ho o kedianōu Pol makolamōu degele idi. Haba tewe o ilo kedia fimā idibe, ho o kedia die s̄i so kedia Pol womabeede tobōu di kahā ta.

haguale mei debabe, di kou gue tobou me,
Di nalebou hueibou name, idiba di tofigile kaha degemou. *Aisaia 22:13*

³³ Ni tewe,

Di midihō kasagai milou di o sasajbou de mogo degeibabe, dine die midihō
kasagai ke sagai milou gale.*

O tae ta ogou ga tobou babe, e ta ke dudama.

³⁴ Totou degedama. Bologuado fimaba, midihō kasagai ni milou gadi ke
olou fei tou fogou ma. Ni o ilo kediame Godibe tawale iyo mei. A koume
ni sidifi degemabadomou tobolou.

*Tofigile i o sasaj Godihā haguagile kedia, die tou be gehedo, sa sibige o
kedia tou sagai mei*

³⁵ O tae kou gue yodulo, Godihā tofigile i kedia haguagibabe, dia kage
haguā ile? Die tou be kageido dugulo ile deibabe?

³⁶ Keme totou degei o kedia yodu tanou. Ni hebe hai kokou nale hou kou
tidi ke sogoumou be, kolo keme tabale fiya mei degeimou, e ho kahanou
kou tile folodi.

³⁷ Segei hou di sogodi keme alasi hou debane nale hou ta debane kou tili
kokou dugubabe, alasi hou keme alasi fua folo hiye degei ke sagai dugulo
mei. Segei hou ta debane, e fua folo hiye degei ke sagai dugulo mei.

³⁸ Kenou si, Godihā yoŋu tagaiya kenou milolou yodema, segei hou
olou fei esofei esofei milou mou fologadi. Di segei hou die midihō esofei
esofeinou fua fologoumou dugudi.

³⁹ Tou olou feibe tanou fei mei, esofei esofei degai. O sasaj di tou be
esofei, gali tou ne esofei esofei degai. Sio tou esofei, miye tou ne esofei.

⁴⁰ Haba agudio kaha bi kene tou esofei esofei dala. Sa sibige koŋumahā
bi kene tou esofei esofei dala. Agudiletou bi kaha similou kene esofei. Sa
sibige kuokou bi kaha similou kene esofei.

⁴¹ Aso e hohō esofei. Oguo e hohō esofei. Kuidihō die hohō diesofeiye,
haba kuidihō tanou tanou, die hohōbe tanou fei mei, esofei esofei de
hohogulo idi.

⁴² Tofigile i kedia hagualebe, nale houye kou tidi sagai kenou tefe
degele. Tofigieiba widoubabe, tou keme mihikou tabale ile. Fihā tou gehē
dege haguale keme, kasagai degele mei, yoŋu tofousogo tofousogo kegenou
kuhe dalale.

⁴³ Tou tolo imou, di wida idi keme kasagai, nele olou fei mei degei. Fihā
tou gehē dege haguale keme bolodo. Neledō dege, yoŋu kegenou dalale.

⁴⁴ Tou, di wida idi keme sa sibige koŋumahā tou . Tou Godihā haguagile,
keme hebenihā tou.

Sa sibige koŋumahā tou dala kaha degemou, hebenikou ne, di fihā tou
gehē moloŋu dala.

⁴⁵ Godihā kuguokou be kou gue nalaj dala,
Yomogou milou o Adam eme Godihā emokou fi nejmou fibou de delei. *Stat
2:7*

* **15:33 15:33** Ta koŋume sa Grikkou ge tewe o taha nalaj.

Haba Adam ta, habagedo haguei keme yo[unou] be fi nedi o.

⁴⁶ Godiha o yomogou milou o keme hebeniha tou gehe ke milou li mei, mihj gobolou mou milou. Habagesi, damaleyodele i o sasaj di hebeniha tou gehe ke mala ile.

⁴⁷ Yomogou do milou o Adam eme sa sibige ko[umaha]. Godiha eme sa sibige kuokou mihj gobolou mou milou. Haba Adam ta eme hebenitou ge migi.

⁴⁸ Sa sibige o sasaj olou feibe sa sibige kuokou mihye milou o e sagaj dege dalagua. Damaleyodele i o sasaj kediame hebenitou ge migi o e sagainou dege dalagua.

⁴⁹ Ifi dibe sa sibige ko[umaha] o бага i dala. Nebe kenou tefei, habage dibe hebenitou ge migi o ke бага ile.

⁵⁰ Mogo diama, di tou, sa sibige kuokou tabale ile keme Godiha wolou daladi sa kuokou be fologale meidade tawama. Tabadi bi kahage tabadiyo mei bi bolodo keme ta molo[ui] sagaj mei.

⁵¹ A nimokou tobou ladi ko[ume] mogogou ta. Nj duma. Di olou fei tofigile mei, kenou si di tou olou fei bohoulou ba, tou gehe dege dalaguale.

⁵² Sawisie i uwage kelege, kibi uwage haguibouba,* dibie bila naj sa degei, Godiha tofigile i o sasaj olou fei haguagiba, fihj tou gehe bolodo, tabale mei ke mala ile. Haba tofigile ili mei, sosou dala dine di tou olou fei bohoulou ba gehe degele ile.

⁵³ Nj ko[ui] tawama, di tou, tabale ile keme Godiha bohoulou ba tabale mei tou ke neiba dalamabadomou. Di tou, tofigile ile keme bohoulou ba, tolo mei tou ke nele, di tofousogo tofousogo kegenou kuhe dalamabeedema.

⁵⁴ Di tou, tabale ile keme Godiha bohoulou ba tabale mei tou ke neiba dalaguale. Di tou, tofigile ile keme bohoulou ba, tolo mei tou ke Godiha neiba, di tofousogo tofousogo kegenou kuhe dalaguale. Kegeiba, Godiha kuguokou kou gue nalaj,

O e biyolugi, todi ke makoma mei degeiba duguloyode tobolou mou nalaj,
Aisaia 25:8
keme damaledo kege tama degele.

⁵⁵ Todi, nage ei wouba tofigile ile mei. Ne nele olou fei keme mei degei. Todi, nage ei wouba tofigile ke ei ta gue degele mei. *Hosea 13:14*

⁵⁶ Di tolo ke gue degedi kaha yobe kou gue, di midihj kasagaj milou gadi kaha hebe ke molo[ui] sagaj kaha degemou. Haba, Mosesha kuolou malj mei debane, di midihj kasagaj milou gadi keme kasagaidade tawale iyo mei.

⁵⁷ Kenou si di Hiye O Yesu Kelesuha degeiye, todi ke mei degei kaha degemou, di Godikou bolofeyode tobou me.

⁵⁸ Ma mogodo diama, kegei kaha degemou, nj hobou kesigidama, nelede dege dalaguama. Ni Hiye Oha dabai degele idi keme nelede dege degema. Yobe nj tewe, Hiye Oha dabai keme mou yo[ui]wa dabai mei. Dabai kaha hebe, nj mala ile keme bolodo.

Polha dabai e degeleyode tawai ke tobou

* 15:52 15:52 Mogogou Ta Hegi 11:15

(Tq Hiye 16)

16

Polhā sa Korin o sasaj kediā sele kefema, sa Jerusalem o kediamokōu nelāmōu degei kē tobou

¹ Sele nī kefema, Godihā o sasaj Judia tie kediamokōu nelāmōu degeli kēme kōu gue degema. A damaleyodele i o sasaj, sa Galesia duo kile tie kediamokōu tobou sagaj kēnōu tefele, nīne kegenōu degema.

² Fula tanōu tanōu, Sande kelege, nī tanōu tanōu, fula koduge sele maḷa ili kē fileba, sele ilo kele o kediamokōu neleyodema, nīōu nī mosokōu dogoguma. Nī kege kefemōu iligi, sele huyadefej hiye degeiba, habage a ile foloubabe, nī sele olōu fej kōu kefema maj kahā degemōu, nī haba ta kefele mei.

³ A nī sakōu ile foloubabe, nīge sele kefei kē maḷa yale o ilo kelene maka degema. Maka degeiba, a duguoba, kuguo ta nalāma neiba, diā tolōu ya, sele nī sa Jerusalem tie o sasaj damaleyodei kediamokōu solōu do neleyodema kefei kē kuhe nele.

⁴ Ane ileyode tawaibabe, a iba, o kediā a sesele yale.

Polhā sa Korin o sasaj kediā dugu ilamōu degei

⁵ A sa Masedonia duo kile tie o sasaj kediamokōu ile dala dema, nī sakōu kuhe ile. Yobe a sa Masedonia keleya kē ile kahā degemōu.

⁶ A nīmokōu foloba, hiyedo tiamōu iligi, sa kulio degei kē olōu fej mei degele sa degei. Habage, a nī tōu fogōu, sa ta ilebe, nī a dogōu guba kuhe ile.

⁷ A nīmokōu toto ile folo huyadefej tiale kēme dafa. Hiye Ohā tagaibabe, a habage ile foloba, nī sa kokōu hiyedo tafalale sagaj degeli.

⁸ Kēnōu si aḡe sa Efesuskōu kōu le kegenōu dalali, Pentikos Sawisie^{*} kē mei degeiba kuhe fogōu ile.

⁹ Yobe, Godihā amokōu a soḡugōu mōu, a e dabai hiyedo degele dala. Godihā dabai kē akogudi one sūdo dalagua.

¹⁰ O Timoti e ile nīmokōu foloubabe, e guē degeiye deba, nī emokōu midihō bolonōu hehegiema. Eme Hiye Ohā dabai, a degedi sagaj kēnōu degedi.

¹¹ E ile foloubabe, emokōu hohō degema. Hobōu duguo fogōu dama. Habage, e nī tōu fogōu laba degeibane, nī e dogōu guba, e fi hohō degeba nī tōu fogōu amokōu bohōlōu mā haguale. A mā mogo diābōu de e haguale kē baha duwoguale.

¹² Di mogo Apolosbe, a eme damaleyodele i o ilo kediābōu de nīmokōu iyede hiyedo kōu tobōu diye, kēnōu si ifibe e nīmokōu ile dafoulu. Habage, yoḡu fi hohō degeibasi ile.

Polhā tq ilo kele tobolōu mōu nalaj

* **16:8 16:8** 'Ista' sawisie mei degeimōu dalali, haba sawisie olōu fej 50 kege mei degeimōu be, Pentikos sawisie kē kuhe tōu di. Pentikos dagado kokōu ge, Kelesuhā Duo Bolofej tobōu mōu migi. Nā Dabai 2:1-13 kokōu dugu.

13 Njiou tawaibou, damaleyodema neledo dege dalaguama. Gue degedama, dedeido dege dalaguama.

14 Godikou bou omokou bou olou fei solou do degebanou dabai degema.

15 Mogo diama, nige o Stefanasbou e sosou bou diame kou tewe. Sa Akaia duo kilebe damaleyodei o ta deleli mei kelege, diabukou do Kelesukou damaleyodele i. Damaleyodema, dioju die tagaiyanou, dia Godiha o sasai kedia dogou gulo idi. Kegei degemou, a nimokou neledo dege tobou ladi.

16 Ni o sasai kegele i kedia ta defeido dulo sesele ima. Haba o dabai kegei ke dogou guo degele idi kedia ta kene dulo sesele ima.

17 O Stefanasbou, o Fortunatusbou, o Akaiusbou dia haguasie felegomou, a hoho degei. Sa Korin o ni olou fei haguasiediyi meiyi, kenou si dia haguasie felegomou, a duguomou hoho hiyedo degei.

18 Felegamou, dia degeiyi, ma duo hoho degei, haba ni duone kou hoho degei. O kegele i kediame nige duguoba hoho dege dema.

19 Damaleyodele i o sasai, sa Esia duo kile tie kedia nimokou agali bolofeyode tobolou kuhe. Akwila dilie Prisila diliene Hiye Ohu huya ke nimokou agali bolofeyode tobolou. Haba damaleyodele i o sasai olou fei, dilie mosokou kefeguo, egei dulo idi kediame nimokou Hiye Ohu huya ke agali bolofeyode tobolou ili kuhe.

20 Kelesukou damaleyodele i o sasai olou fei kediame nimokou agali bolofeyode tobolou ili. Nime Godiha o sasai degei dalagua kaha degeimou, ni niou sie yogo nogou ba nogou ba degama.

21 Nimokou agali bolofeyodili kojume Pol, a mayou ma dobogouyenyenou nalolu kuhe.

22 O taha Hiye O hoho dege ho fogou babe, o keme makolo dala. Hiye O, na hagua.

23 Hiye O Yesuha habagugueibe nibou de dalale.

24 Yesu Kelesuha huya ke, a nimokou solou do degeliyode tobolou kuhe.

Egei Sasama Polha Sa Korin O Kedia Mokou Nalama Nei

Tawale Ta

Pol e sa Masedonia duo kile dalali, damaleyodele i o sasaj, sa Korin tie kedia mokou haba kuguo ta nalama nei. Yobe, o Taitusha sa Korinkou ile, dala dema, Polkou fogou ilemou be, sa ke tie kedia me midih kasagaj milou gadi ke fogou mou fi boholou iyode tobou kaha. Kenou si o sasaj ilo, fi boholou ili mei kedia ge wa, Pol eme ta-bolofej-mala-siadi-o mei, ogou gai egei tobou di oyade tawale i.

Kegei kaha degemou, fi boholou i o sasaj kedia hohog degemabodomou Polha kuguo kou kuhe nalama nei. Haba fi bohoul li mei o sasaj kedia mokou nalama neibe, eme ta-bolofej-mala-siadi-oyode tobolou mou nalaj. E dabai kagei kagei degedi kene nalaj.

Ta ta nalajibe, sa Korin o kedia ge Yesukou damaleyodei o sasaj, bi mei kedia dogou gulamou kou tobou kaha degemou, Pol e sele ke femabeedei tobolou mou nalaj.

Polha kuguo kou nalaj kuokou uwagedo tabe kou gue, niou tawaibou, ogou gai egei tolou suluguadi o kedia ta hobou dudamabeede tobou, ni damaleyodei ke makeiye domou.

Kuguo 2 Korin kou mahat ta sibige tanou tanou olou feibe kuhe:

Ta Hiye 1-7

Polhage dabai, Godiha ta-bolofej-mala-suluguadi-o kedia mokou nei ke tamag dege tobou.

Ta Hiye 8-9

Sa Korin o sasaj kedia sele ke fema, damaleyodele i o sasaj, sa Judia duo kile tie kedia mokou nelaba dia dalamabeedei.

Ta Hiye 10-13

O ilo kedia Pol susuga tobolou imou, sa Korin tie o kedia ne emokou gofou degele imou, Polha hagi ke doususu.

Polhage dabai, Godiha ta-bolofej-mala-suluguadi-o kedia mokou nei ke tamag dege tobou

(Ta Hiye 1-7)

¹ Ame Pol, Godi yofu tagaiyenou ame Yesu Kelesuha ta-bolofej-mala-siadi-oyodema makai. Abou, di mogo Timotibou, ele kuguo kou Godikou damaleyodei o sasaj sa Korin tiebou, haba Godiha o sasaj, sa sa olou fei, sa Akaia* duo kile tiebou nimokou nalama nei.

² Di Aye Godibou, di Hiye O Yesu Kelesubou dilie nimokou habagugueiba, nime bologuado dalamabadomou.

* 1:1 1:1 Sa Korinbe sa hiye, sa Akaia duo kile delei.

Polha Godiha e dogou gudi ke bolofeyode tobou

³ Di Godiha hu hebele fogume. Eme di Hiye O Yesu Kelesuha e Aye. Eme di Aye, solou do degedi midihq kaha e obou, dimokou dedej sasagiedi Godi.

⁴ Ele hagi dugumou be, Godiha elemokou dedej sasagiedi. Kegei kaha degemou, elene o hagi dugulu ili kedia mokou dedej sasagilenou. Godiha elemokou dedej sasagiedi sagai kenou tefei, ele o hagi dugulu kedia mokou dedej sasagiedi.

⁵ Hagi hiyedo Kelesuha dugu sagai keme elene dugulo idi sagai kenou tefeibe, Kelesuha ele dogou guomou, elemokou hiyedo dedej sasagiei dala kuhe.

⁶ Ele hagi dugubabe, keme mou dugulo iyo mei. Ele ni dogou guoba, dedej sasagie iligi, Godiha ni mamou uyadomou. Damaledo, ele hagi dugudiye, kenou si Godiha elemokou dedej sasagieimou be, elene nimokou dedej sasagieli. Kegeibasi, nibe hagi, ele dugudi sagai kenou tefele dugubabe, ni nelede dege dalagualenou.

⁷ Elege nibe nele dege dalaledade tawali. Yobe, hagi ele dugudi sagai ke nibe dugudi kaha, Godihage dimokou be tefelenou dedej sasagiledade tawali.

⁸ Mogo diama, nibe ele sa Esia duo kile dalaguali, hagi hiyedo dugulo delei kenou tawama. Damaledo, ele hagi hiyedo duguo dalagualibe, nele olou fei mei degei. Elebe tofigile hafei degeidade tawale i.

⁹ Damaledo, elebe didio o sa degei, ta sai fidi o tae o keme toloyode tobou mou hagi dugudi sagai kenou tefei, elene hagi hiyedo kegei ke dugulo i. Hagi ke dugu kahage, elebe olou ele neleyenou ta dalaguale sagai duguli mei, Godiha neleyenou wolou dalalesi bolou dugu. Eme tofigiei haguagiedi Godi.

¹⁰ Elebe kou tolo hafei degeiye, kenou si Godiha figa mugu. Habagene, elebe ke degei sagai kegenou dugulo. Damaledo, elebe Godikou damaleyodei kaha iligi, e ele figa molo udade tawali.

¹¹ Kegei kaha, nibe Godiha ele dogou guyedema dihq baga tobou ma. Kegeibasi, Godiha o sasai sudo kedia dihq baga tobolou ke duloba, e ele habagugueba dogou gulo. Kege degeiba, o sasai sudo kedia ke duguoba, Godikou bolofeyode tobolou ile.

Polhage sa Korin o sasai kediame ta ogou gali mei

¹² Ele hohq degeli kolumaha yobe kou gue, ele fiye tawalibe, ele sa sa olou fei kokou ya ke suluguadibe, elege Godiha midihq bolodo kenou defeido milou gamou suluguadi. Nimokou ne, ele midihq bolodonou defeido milou ga idi. Midihq ele milou gadibe, keme sa sibige midihq ke mei. Midihq ele milou gadi keme Godiha habaguguei midihq kenou milou gadi.

¹³ Ele kuguo kou nalama nelibe, ni sasale husou uma tawale sagai. Mogogou ta mei, ta sibige olou feibe ni tawale sagai.

¹⁴ Damaledo, ma ta ilo, a nimokou kou nalama nei keme nibe sibige defeido ta tawali meiyee, haba ni olou fei husou uma tawaibabe, Hiye O

Yesuhā haguale sawisiei kelegebe, ele n̄imokōū hohō degeiba, n̄ine kenōū tefe elemokōū hohō degeledade tawali.

¹⁵ Age n̄i elemokōū hohō degele ilidade tawalemōū, ele ile n̄i dugulamōū degei. Duguo fogōū ileba, haba bohōlōū mā hagulugine, n̄i duguo fogōū ba kuhe hagualamōū degei. N̄i hohō degemabeedema, a n̄ibōū de bolōū kege gelegulamōū kōū degeiye fogou.

¹⁶ Damalēdo, a sa Masedoniakōū ilamōū degeibe, a n̄i ali duo kele duguloyodema kuhe ilamōū degei. Haba, bohōlōū mā hagulugine, n̄imokōū hagua feleyodema kuhe ilamōū degei. N̄i a dogōū guba, a sa Judiakōū kuhe ileyodema fimaj̄iye fogou.

¹⁷ A kōū deyodema fogoube, a fimaj̄i bolōū degemōū fogōū li meido. Mā fimaj̄ibe sa sibigē o ilo kediā fimaj̄i sagaj̄i kegei mei. Degele meibōū, degelebōū debe a ta tobōū diyo mei.

¹⁸ Godihā ē degeleyodei kēme ē dōūdo degedi kenōū tefei, ane a degeleyode tobōū di kēme a dōūdo degelamōū degedi. Degele meibōū, degelebōū debe a ta tobōū diyo mei.

¹⁹ Godihā dihi, Yesu Kelesuhā degei tā kēme o Sailasbōū o Timotibōū eige n̄imokōū kōū hehegie tobōū mōū haguei, ege degele meibōū, degelebōū de ta tobōū diyo mei. Kelesuhā ē degeleyode tobou kēme ē dōūdo degei.

²⁰ Godihā midihō bolōū hegileyodema makai kēme Kelesu ē haguei kelegenōū damalēdo tamā degei kahā degeimōū, di tewe, Godihā degeleyodei kēme olōū fei damalēdo tamā degeiba, di dugulo ile. Kegei kahā degemōū, di Godihā tā dulomōū be, dige Kelesuhā huya kenōū damalēdo-yode tobōū mamōū, Godikōū hohōbolōū idi.

²¹ Godi enōū degeiye, ifibe n̄ibōū eibōū de nelēdo dege dalagua. Yobe, Kelesube dibōū de dogōū guo dala kahā. Damalēdo, Godihāge dibe yoūū ē bidoyodema makai dalagua kuhē.

²² E yoūū ē makabe, Duo Bolofēi kē dimokōū neī kahage, dibe yoūū ē biyodema hegili. Kegei kahā di tawale ibe, bi olōū fei, Godihā dimokōū habage neleyodei kēne ē nelēdade tawale i.

Polhā sa Korinkōū toto ili mei

²³ Tā a n̄imokōū tobōū ladi koūume damalēdo. Godi yoūūnōū tewe. A sa Korinkōū toto ili meibe, a n̄imokōū hagi nelē dafamōū kuhe fogou.

²⁴ Eige n̄i Kelesukōū totodo damaleyodemabeedema fisilemōū tobolōū idiyo mei. N̄ime Godikōū nelēdo dege damaleyodema dala kehē. Eige n̄i dogōū guba n̄i hohō degemabdomōū kuhe degeli.

2

¹ A n̄imokōū hagi haba ta nelē dafamōū, a n̄i sabekōū kuhe ili mei.

² A hagi n̄imokōū ta neī debabe, n̄ige amokōū be ta hohō degele meido. N̄iōū nōū dalale. Amokōū hohō degele o ta dala mei.

³ A n̄imokōū ileba hagi dugulobe dafai. Di geleguoba hohōbolōū sagaj̄i kē haba betei degelebe dafamōū, a n̄i dōūsusulamōū tā kē kuhe nalāma neī. Age n̄ime abōū de hohō degele iledade tawai.

4 A ñimokou fimamou, hagi hiyedo duguo gosolomou, kuguo ke kuhe nalama nei. A ñimokou hagi ta nelamou degeli mei. A tagalibe, ñige a ñimokou solou do hiyedo degelidade tawale ke tagali.

Sa Korin tie o kediage midihō kasagai, o tahā diamokou milou keme gebe meiyodemabeedei

5 Midihō kasagai milou o tahā hagi degei keme amokou degeli mei, ñimokou degei. Age emokou gofou degele dafamou kege kuhe tobolou.

6 Midihō kasagai milou kaha hebe ke, o sudu ni o kokou nele i keme kege fogou ma.

7 Kegei kaha ñige gebe meiyodemaba, emokou dedei sagima. Kegeligi, e hagi hiyedo degeba mihikou fiyeiye.

8 Kegei kaha degemou, age ni emokou haba mogo degele ke tagali.

9 A afu ni tefele dugulamou ñimokou kuguo ke kuhe nalama nei. Age ni ma ta ke de dulo sesele ili domou tawalamou degei.

10 O tae midihō kasagai ta milou mou, ni ke gebe meiyodeimou be, ane gebe meiyodedi. O tae amokou hagi neimou be, age ni dogou gulamou be, Kelesuha dihile kokou ge gebe meiyode tobou di.

11 Kegeligi, Tamaha di ogou goubā, di mihikou fiasigeiye. Tamaha fimai olou feibe di kou tewe.

Polha o Taitus dugulo sagai degei

12 A Kelesuha degei ta uwo bolofei ke tolou mou hagulugi, sa Troaskou felemou dugube, Hiye Oha a dabai ke degele kaha a ke sofugou mou dugu.

13 A felemou dugube, ma mogo Taitus mei degemou, a hagi hiyedo degei. Kegemou, a sa ke tie o sasai kediamokou egema fogou mou, sa Masedoniakou fogou haguei.

Godiha neleyenou ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia Tamaha nele gabadi

14 A Godikou bolofei yode tobolou kuhe, eibe Kelesubou de dogou guo dalamou, Godiha ei wou ma sa sa olou fei Kelesuha degei kaha ta ke hehegiemou suluguadi kaha degemou. Ta bolofei keme ho bolodo ke sagai, o sasai kedia ho dulo idi.

15 Damaledo, eibe ho bolodo ke sa degei. Ho ke foloumou be, Godihage Kelesuha honou dudi. Ho keme Godiha kou moloou o sasibou, haba makama mei degele o sasibou kedia olou fei dulo idi.

16 Makoi ile o sasai kediame todi kaha hue ke dulo dalaguali kuhe tofigile ile. Godiha kou moloou o sasai kediame fi gehe degele kaha ho ke dulo dalaguali, tofousogo tofolou ile. O koyohage yofu e neleyenou Godiha ta bolofei hehegile ke tawalemou dabai degedi? O kaha yofu e neleyenou be dabai ke degele sagai mei.

17 O ilo kediage Godiha ta hehegile kaha hebe keme sele hiyedo mala idi, kenou si eibe o kedia degedi sagai kege degediyo mei. Eibe Godiha tobou mou ya, e ta hehegiedi keme hebebou mei, mou yofuwa hehegie suluguadi. Damaledo, eibe Kelesubou de dogou guo dalaguali, Godiha dihile kokou e ta ke defeido hehegile idi.

3

Ta-bolofei-malaq-suluguadi-o kediame Godihā midihō ebele kaha dabai o degele i

¹ Ei dabai degedi kaha tā ke tobolōu ilibe, eige haba eiyōu ei hu hebele fogulu? Kegeli meido. Ei o ta tobōu mōu, e ei dogōu guomōu eibe boloyodemōu kuguo ta nalāma nelī mei. Ei haba nīmokōu ne ta tobōu mōu, nī ei dogōu guomōu eibe boloyodemōu kuguo ta nalāma nelī mei.

² Eige kuguo kegei keme hohō mei. Nīme kuguo kegei ke sã degei. Obe midihō nī milōu di ke duguoba hobōu, o nīmokōu hehegiedi o kediame bolōdade kuhe tawale ile. Kuguo keme o sasã di duledu dala. O sasã olōu fei husoŋuma tawale ilenōu.

³ Midihō bolōdo, nī milōu mōu tamã degei dala keme kuguo, Kelesuha nalã ke sã degei. Damalēdo, dabai ei degedi kahage, midihō bolofei, nī milolōu ili keme kuguo sã degei, nalãdi biye nalalī mei, Godi, yoŋu kegenōu daladi, e Duo Bolofeihanōu nalã. Igi kōu nalãgali mei, o sasã di duledu nalagã dalagua.

⁴ Eibe Kelesubōu de dogōu guomōu, Godikōu damalēyodei kaha degemōu, ei nīmokōu kege kuhe tobolōu ili.

⁵ Damalēdo, eige dabai keme eiyōu ei teweyenōu degediyode tobolōu iyo mei. Dabai ei degedi keme Godihā neleyenōu degedi.

⁶ Godihā degeiyenōu, ei e midihō ebele kaha dabai ke degele idi. Midihō ebele keme Mosesha kuolōu tā kuguo kokōu be ta nalalī mei, Duo Bolofeiha midihonōu. Yobe, kuolōu tā olōu feido ke dulo sese ho fogōu babe, tofigilenōu. Duo Bolofeiha midihō ebele kahanōu degeiye, o kuhe tofousogo tofolōu ile.

⁷ Afu, Godihā kuolōu tā ke igikōu nalāma nei kelegebe, o sasã dulo idiyo mei kediame tofigile i. Kenōu si Godihā hohō hiyedo ke Mosesha midihokōu hohogumōu, Israel o sasã kediage e midihokōu be defeido dugulo sagã dugulo ili mei, hohō hiyedo kaha degemōu.* Hohō hiyedo kōu degeiye, haba yoŋunōu amafei somoŋuma iligi mei degei.

⁸ Kegei kaha degemōu, dabai ebele, Duo Bolofeiha degeli kaha hohō kahage kuolōu tā kaha hohō keme gabama feleido dala.

⁹ Mosesha kuolōu tā dudiyo mei kaha hebe keme tā sale kōu deleiye, kenōu si Godihā nalāma nei kelegebe, hohobōu de tamã degei. Dabai ebele, Godihage, o sasã e dihile kokōu dōdo dalaguamabadomōu degei kene hohobōu de tanōu tamã degei. Dabai ebele kaha hohō kahanōu si afu dabai kaha hohō keme gabama folodo dala.

¹⁰ Godihā dabai afu degeibe hohobōu de tamã degeiye, kenōu si dabai ebele, Godihā habage degei kaha hohō kaha degeiye, afu dabai kaha hohō keme mei degeimōu dugulu.

¹¹ Afu dabaibe kōu mei degeiye, kenōu si dabai keme Godihā hohobōu de tamã degei. Kegei kaha degemōu di tewe, dabai ebele keme mei degediyo

* 3:7 3:7 Kisim Bek 34:29-30

mei kaha degemou, e hoho kahage afu dabai kaha hoho keme gabama folodo dala.

¹² Ei damaleyodema, Godiha hoho ke hiyedo degeyadomou dia dalagua kaha degemou, eige e ta hehegile ta gue degediyo mei.

¹³ Eige Mosesha degei sagai kege ta degediyo mei. Mosesha midihokou hoho ke hohoguo delei ke ta somou li mei kelegebe, e yoou e midihobe, Israel o sasai kedia duguye domou yukueiye gogumou kuhe delei.

¹⁴ Afu o kedia fi totou degele i, yukuei sa degei kaha die fimai ke goguo dalamou. Ifine, afu midihokaha kuguo ke husoumou be, yukueiye gogu sagai keme yoou kegenou dala. O tae ta igile muguli mei. Kelesubou de dogou guo dala kahanou si yukuei ke igile muguo mei degei.

¹⁵ Damaledo, ifine obe Mosesha kuolou ta ke husoumou be, yukuei sa degei kaha o sasai die fi ke gogu dalagua.

¹⁶ O taha e fi bohoulou ba, Hiye Okou damaleyodeibasi, Godiha yukuei ke igile muguba, o keme fi gofou dege tawaga dalale.

¹⁷ A Hiye Oyodei keme Duo Bolofei tobou. Hiye Oha e Duo Bolofeiha o takou dalababe, o keme midihokasagai tae hagua diou gulo sagai mei. Eme yoou sasale dalale.

¹⁸ Di midihobe yukueiye goguli mei, di olou feibe Hiye Oha hoho ke duguomou, dibe yoou e sagainou dalali, e hohobou de daladi. Damaledo, dibe midihokadugudi galase ke sa degei. Hiye Oha hoho hiyedo ke dimokou hohogumou be, hoho kahage haba bohoulou mou, o sasai ilo kediamokou ne hohogudi. Hiye O eme Duo Bolofei, age e hoho kenou tobolou.

4

Ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediamе mih bilika sa degei

¹ Godiha ei solou do degei kaha degemou, eige dabai, e eimokou nei keme dafadiyo mei.

² Midihokae milou di keme ta sidifi degemou, mogogou degedi midihokae mei. Ei ogou gai midihokae ta milou gadiyo mei. Godiha ta kene ei bohoulou mou haba ta gehe hehegiediyo mei, Godi yoou e ta kenou defeido hehegie tobolou idi. Eige damaledo ta ke tamanou do hehegie tobou ba, o sasai tanou tanou dia ei midihokae ke file, dioou die fiye tawagaba, eibe Godiha dihile kokou e dabai doundonou degedidade tawale ke tagali.

³ O sasai ilo, Godiha ta uwo bolofei, ei hehegiedi kaha sibige ke tawale iyo mei kediamе olou fei makolo o sagainou.

⁴ Sa sibige kuokou ogou gai godiha degeiye, damaleyodili mei o sasai kediamе fi totou dege dalaguali, damaledo ta uwo bolofei ke ta tawale idiyo mei. Kelesube Godi yoou sagai. E ta damaledo keme hoho sa degei. Kenou si dia ta dugulo sagai mei.

⁵ Ni duma. Eige eiyou ei hu hebele fogudiyo mei. Ei Yesu Kelesuha hu kenou hebele fogudi. Damaledo, Yesu eme di Hiye O. Ei e ta kenou dulo seselemou, ni dogou gulamou degeli.

⁶ Afudo huliayenōu dalamōu, Godihā huliā koduge hohō tamā degeyede tobōu mōu,* hohō tamā degemōu haguabe demōu, ifine ē hohō kahā ei duledu hiyedo hohoguo dala. Hohoguo dalamōu, ei Kelesuhā midihōkōu duguomōu, Godihā hohō hiyedo kē tawale ili kuhe.

⁷ Godihā tā bolofej kēme sibige hiyedo. Eige eiyōu ei neleyenōu tā kē hehegie tobōu diyo mei. Yobe, eibe mihi bilika sā degei, sasale gagilenōu dala kahā. Kegei kahā degemōu, ei Godihā tā kē hehegie tobolōu idibe, Godi yoŋū ē nele hiyedo kahanōu ei dogōu gumōu kuhe hehegie tobolōu idi.

⁸ Ei hagi hiyedo kōu dugulo iliye, kenōu si ta mihihōkōu fiyasigeiyo mei. Ei fi hiyedo kōu mā iliye, kenōu si ei fimāibe ta makolo iyo mei.

⁹ Obe ei kōu makolo iliye, kenōu si Godihage eibe ta tōu fogouyo mei. Ho oe ei fiyasigemabdomōu bōu basiado kōu wala iliye, kenōu si ei dolo makolo iyo mei.

¹⁰ Ho o kediā Yesu woumōu tolo i saġai kenōu tefele, eine wouba tofigileyodema kuhe degele idi. O sasāiye eimokōu duguo tawale ilibe, Yesu ē haguā gehe degei kahā, ē ei dogōu guo daladade tawale ili.

¹¹ Ei Yesuhā dabai degeimōu, ho o kediā ei wala imōu, o sasāiye eimokōu duguo tawale ilibe, Yesu ē haguamōu gehe degei dala kahā, ē ei dogōu guo daladade kuhe tawale ili. E ei dogōu gu ho fogōu babe, eibe tofigile ile.

¹² Ei tā bolofej kē hehegie suluguadi kahā degemōu, ho o kediage eibe wouba tofigileyadomōu degele idi. Kenōu si, ni ei tā kē dulo damaleyodele i kahā degemōu, nime tofousogo tofolōu ile.

¹³ Godihā kuguokōu be kōu gue nalaj dala, A Godikōu damaleyodei kahā degemōu, a kuhe tobolōu. *Buk Song 116:10* Eine kenōu tefele damaleyodei kahā degemōu, ei tā bolofej kē kuhe hehegie tobōu di.

¹⁴ Yobe, Godihā Hiye O Yesu haguāgi kahā degemōu, ei tewe, Godihā eine haguāgieba, diyōu fej Yesuhā duwokōu wōu ma iledade tawale ili.

¹⁵ Hagi olōu fej, ei dugudi kēme ni dowoyenōu dugudi. Kegei degemōu, Godihā o saġai sūdo habagugueiba, diā emokōu bolofejyodema hohōbolōu ile.

Tā-bolofej-malq-suluguadi-o kediā Godikōu damaleyodema neleđo dege deleigui

¹⁶ Ei dabai bolōdo, Godihā degei kēme ei tawalemōu ta dafa idiyo mei. Damaledō, ei tōu nōu si kōu makomōu iliye, kenōu si ei fiḅe sawisieī olōu fej gehe degeganōu daladi.

¹⁷ Ei hagi hiyedo kōu dugulo iliye, kenōu si eige hagi koŋume huyadeifei, totonōu mei degeledadili. Ei hagi koŋu dugumōu hagulu kahage, eibe hebeni hohō kokōu tofousogo tofousogo tofolōu dade tawale ili. Hebeni hohō kahage hagi ei dugudi kēme gabama folodo dala.

¹⁸ Dige sa sibige kuokōu bi di dihōye dugudi kokōu be ta masediyo mei. Bi di dugudiyo mei kokōu nōu masedi. Bi di dugudi kēme olōu fej

* 4:6 4:6 Stat 1:3

mei degele. Bi di dugudiyo mei kenou si mei degele mei, tofousogodo dalaguale.

5

1 Di kou gue kou tewe, sa sibige kuokou be dibe falai moso* duledu dalagua sa degei. Falai moso ke makoubabe, Godiha moso dimokou nelamou degeli ta dala. Moso keme oe tegeli mei, hebenitou moso, tofousogodo dalale.

2 Sa sibige kuokou di fibe hiyedo gosolo ili, di hebenitou moso, yukuei sa degei ke kalayadomou be.

3 Yukuei gehe ke koubabe, dibe bese dugulo mei.

4 Di sa sibige falai moso kuokou daladibe, di hagi hiyedo duguomou gosolo idi. Di yukuei kou ke telebe gue degele idi, haba hebeni yukuei gehe ke kale kenou si kou tagale idi. Kegeibasi, di tou todi keme mei degeiba, tou gehe ke you kegenou dalale.

5 Godi you dibe tofousogo kegenou dalamabadomou kuhe milou. Di dalamou, Godiha dimokou bi ebukou dobe Duo Bolofei ke nei, dige hebeniha bi olou fei kene dimokou nelede tawamabadomou.

6 Kegei kaha degemou, dibe sawisie olou fei nelede dege kou tafalaguaye, kenou si sa sibige tou kouubou de dalagua kou legebe, dige Hiye Oha duwo sakou be ta dalaguale sagai meidade tawali.

7 Kou legesi, di emokou damaleyodema suluguadi. Eme di dihoeye dugudiyo mei.

8 Damaledo, di nelede dege dalaguale, sa sibige tou kou tou fogou ba, Hiye Oha duwo sa kotou fologalamou degele ili, kegeiba sa e dala keme di sa degele.

9 Di sa sibige kuokou dalagua debane, haba hebenikou dalagua debane, dige sawisie olou fei, midihq, Hiye Oha tagale sagai kenou milou galamou degele idi.

10 Yobe, di olou feibe Kelesuha dihile ta sai kou tafalaguale, sa sibige kuokou ge deggai kaha hebe keme tobou ba di dulo ile. Di midihq bolou milou gamou hagui debabe, you e hebe kenou mala ile. Haba midihq kasagainou milou gamou hagui debane, you e hebe kenou mala ile.

Dige o kedia dogou guoba Godibou de fi tanou degeme

11 Damaledo, eibe Hiye Okou gue degemou e hayedu dalagua kaha degemou, eige o sasai Godikou damaleyodemabeede kuhe tobolou idi. Godiha tewe, eibe e dihile kokou midihq bolonou milou ga idi. A tawali, ni fiyene tawale ilibe, ei midihqbe doudonou dade tawale ili.

12 Kege tobolou idi kaha sibigebe ei eiyou ei hu hebele fogulo idiyo mei. Nige midihq ei milou gadi kokou hohq degemabadomou ei kuhe nalama nelj. Kegei degemou, o ilo kedia dioyou die hu hebele fogubabe, nige ei midihq bolq ke diamokou tobou ma. O kediage o duledu dala kokou hohq

* **5:1** Koume ta makai. *Falai moso* keme di sa sibige kuokou tou nou. *Hebenitou moso* keme di tou gehe, *Godiha damaleyodele* i o sasai dimokou nemou ile.

degele idiyo mei. Haba die kolo tagetou, di dugudi kokou nou hohq degele idi.

¹³ Kenou si nige wa, ta ei hehegiedi keme totou degeiyade tawaibabe, tabou meiyee, kenou si nige eibe Godiha dabai degedidade tawama. Nige ta ei hehegiedi keme dou do tadade tawaibabe, nige ei ni dogou gulamou tobou didade tawama.

¹⁴ Kelesuha di solou do degei kaha degemou, eige Godiha dabai degele ta dafa idiyo mei, hiligedo degedi. Yobe, ei tewe, o tanou fei kaha o olou fei di dowoye tolo i kaha degemou, di olou feibe bolq degei dalagua kuhe.

¹⁵ E o sasai di dowoye tolo ibe, dibe diyou sienou fi hiyedo maga suluguadamabadomou kuhe tolo i. Kegei degemou, dige, e di dowoye tolo imou Godiha haguagi kokou nou fimaba suluguame.

¹⁶ Kegei kaha, ifi kou bou ge tofougou ilebe, sa sibige o dige di mogo dia figadame. Afudo, dige Kelesune kou kege figa idiye, kenou si ifibe kege ta degele iyo mei.

¹⁷ O koyoha eme Kelesubou de dogou guo dalababe, Godiha degeiyee, e gehe dege dalale. Afu degedi midihq keme mei degele. Midihq gehe kahanou ebou de dalale.

¹⁸ Godi yo[u] degeiyenou, di gehe dege dalagua kuhe. Afuge dibe Godikou ho dege deleiguiye, kenou si e Kelesu tobou mou hagua, dibou de dogou guo delei kaha, di Godibou de kuhe mogo degei. E dibou de mogo degema, eimokou dabai k[u] neibe, o sasai olou fei di ebou de mogo tanou degele kaha dabai ke ne.

¹⁹ Damaledo, Godiha Kelesu tobou mou haguei kaha degemou, sa sibige o sasai kediamokou be die midihq kasagai kaha hebe ke ta nele sagai mei. Godiha degei kaha ta keme yo[u] eimokou tobou mou, ei kuhe hehegie suluguadi.

²⁰ Kelesuha eimokou tobou di kenou ei Godiha huya ke tobolou idi kaha degemou, eige nime Kelesuha yo[un]ou dogou guo dalaba, Godiha njbou de mogo degele ta ke kuhe dumabeede tobolou idi.

²¹ Midihq kasagai olou fei, di milou ga idi kaha hebe kasagai hiyedo keme Godihage kefema dimokou ta nelj mei. Haba midihq kasagai milou diyo mei o emokou nou nej, e di dogou guyadomou. Damaledo, di Kelesubou de dogou guo dalaguababe, Godihage dibe e dihile kokou dou do o sasai dalaguaba dugulo.

6

Ta-bolofei-malq-suluguadi-o kedia haji hiyedo dugulo i, Godiha dabai degele idi kaha degemou

¹ Eibe Godibou de dogou guo dabai degeli kaha degemou, ei nimokou nele do dege kou gue tobolou, Godiha habagugueibe njbou de dala kaha degemou, ni mou yo[ui]wa suluguadama, Godiha solou do nimokou nej ke ta sibige dege ho fogouye domou.

² Godiha kou gue tobou,

A nā dogōu gulamōu makai sawisieie kelege, nā dihq baga tobōu mōu ā du.
Sawisieie kamahanōu ā nā mamōu lamōu kuhe dogōu gu. *Aisaia*
49:8

Godihā kuguokōu be kege nalai dalamōu, ā nīmokōu tobolōu kuhe,
sawisieie koṽmahānōu Godihā nī dogōu gulo. Ifi ē nī mamoloṽuyodema
dala kuhe.

³ Obe ei dabai degedi keme kasagajyodeiye domōu, ei o takōu hagi ta
nēdiyo mei. Kegediyo meido.

⁴ Eibe Godihā dabai degedi o kahā degemōu, ei o sasai dihqle kokōu
midihq bolōnōu milōu ga idi. Ei ta dafadiyo mei. Hagine sūdo dugumōu
haguasiei, oene ei makolamōu degemōu haguasiei, mōu yoṽuwane tiamōu
haguasiei, kēnōu si ei neḷedo dege dalaguadi.

⁵ O ilo kedia ei wala idi, ei didiq degele idi, o sūdo kefema ei walamōu
degele idi, kēnōu si ei neḷedo dege dalaguadi. Ei haba dabai hiyedo degele
idi. Huliāmene tiasigeiyo mei, hegiene hiyedo dugulo idi.

⁶ Ei midihq sibigi mei kē milōu ga idi. Ei tewe dala. Eige o sasai dogōu
gulobe ta dafa idiyo mei. Eibe Duo Bolofei yoṽunōu dogōu guo dalamōu
suluguali, ei tēnōu tobolōu idiyo mei, solōu done degele idi.

⁷ Ei damalēdo tā kēnōu hehegie tobōu dibe, ei Godihā neḷeyenōu
tobōu di. Damalēdo, eibe biyadi o kedia sagai degei, dobogoṽu delebōu,
dobogoṽu fofobōu de ei midihq dōḷdo midihq keme tabōu malabōu
baga tōu ma dalaguadi.

⁸ O ilo kelege eimokōu yilō idi. Haba o ilo kelegesi eimokōu hohōbolōu
idi. Damalēdo, o sasai ilo kelege ei susuga tobolōu idi. Haba o ilo kelegesi
eibe o boloyode tobolōu idi. Eige Godihā tā damalēdo kē hehegie tobolōu
idiye, kēnōu si o ilo kelege eibe ogōu gai egei tobolōu idi oyodele idi.

⁹ O ilo kelege eibe mōu oyodele idiye, haba o ilo kelegesi eibe Godihā
dabai degedi o bolōdoyodele idi. O ilo kelegebe Godihā ei egele wodiode
tobolōu idiye, kēnōu si damalēdo mei. Ei ta tofigili mei, eibe dalagua kuhe.

¹⁰ Ei hagi dugudiye, kēnōu si ei hohq dege dalagua. Ei bi ta meiyē,
kēnōu si ei degeiye, o sasai sūdo bi hiyedo malāmōu bologuādo dalagua.
Damalēdo, ei bi meiyē, kēnōu si ei bi bolōdo olōu fei kē kōu tolōu dalagua.

¹¹ Sa Korin o sasai diāma, ei nīmokōu tamā dege tobolōu kuhe, ei
fimaibe ta mogogōu yo mei. Yobe, ei nīmokōu solōu do hiyedo degeli kaha
degemōu.

¹² Eige nīme tobekōu muguli mei. Ei nīmokōu solōu do degeli. Nīnōu si
eibe solōu do degeiyo mei, ei tobekōu mugu dala.

¹³ Dihi aye tahā ē sisigq diāmokōu tobōu di sagai, ā nīmokōu kēnōu tefe
tobōu ladi, ei nīmokōu solōu do hiyedo degedi sagai, nīne eimokōu kēnōu
tefele solōu do degema.

Dibe Godihā mosq

¹⁴ Damalēyodili mei o kediaḷbōu de dogōu guo dalaguadama. Midihq
dōḷdo midihqōbōu, midihq kasagai milōu di midihqōbōu diliebe de geleguo

dabai degelenou? Kegele mei. Hohoya siadi kahage huliaya ke siadiyo mei, esofei esofei dei dala.

¹⁵ Kelesubou Tamabou diliebe fi tanou degediyo mei. Haba, damaleyodei obou, damaleyodili mei obou diliene fi tanou degediyo mei.

¹⁶ Dibou ogou gai godibou de dabai ta degeleyodema degele idiyo mei. Dibe yofu kegenou daladi Godi e moso, yofunou kege tobolou kuhe, A diabou de duwoli, dia duoya kile siale. Ame die Godi. Diame ma o sasai dalale. *Wok Pris 26:12*

¹⁷ Kegei kaha degemou, Hiye O Godiha tobolou,

Nige midihq kasagai milou idi o sasai kediamе tou fogou ma. Haba diabou de ta dogou guo dalaguadama.

Bi sibigibou dala keme hobou ta kugudama.

Gelegu ho fogou babe, a ni molofo.

Aisaia 52:11

¹⁸ Hiye O Godi, e nelebe hiyedo folodo, yofu kou gue tobolou,

A ni aye dege dalaba, haba nime ma sisigo dege dalale. *2 Samuel 7:8, 14*

7

¹ Ma mogodo diama, Godiha degeleyodema maka degegai keme dimokou tobou di kaha degemou, di sibigi olou fei, di duledubou, di fibou kokou dalagua ke igisema mei degema, Godiha dihile kokou sibigi meido degeba dalaguame. Kegeibasi, di Godiha hayedu dalalibe, dibe e sagai dege doudo kegenou dalaguale.

Sa Korin o sasai kedia fi bohoulou imou, Polha hohq hiyedo degei

² Ni ei tobekou mugudama. Eimokou solou do degema. Eige ni o takou midihq kasagai ta milou li mei. Ei ni o ta makeli mei. Haba ei ni o ta ogou gama, e bi ta hiyouye mou li mei.

³ A nimokou hagi nelamou kege tobou yo mei. A nimokou kou gue kou tobou, di sa sibige kuokou sosou dalagua debane, ha kou tofigiei debane, ei nimokou solou do hiyedo degeleyode tobou keme damaledo ta tobou.

⁴ A nimokou tobolou be ta gue degeiyo mei. Nime o sasai bolqdo kaha degemou, ma fimabe bolonou dalali, nimokou hohq hiyedo dege dala. Eibe hagi sudo kou duguluye, kenou si ni fi bohoulou i kahage ni amokou dedei sasagiemou, a hohq hiyedo dege dala kuhe.

⁵ Ei sa Masedoniakou haguasie felegamou, sa duo kile deleigueibe, bologuado deleigueli mei. Hagi ei dugumou hagueibe, o ilo kedia eibou de taе biya imou, ei gue hiyedo degele idi.

⁶ Kenou si, Godiha hagi dugulo idi o kedia dedei sasagiedi, e degeiye, Taitusha hagua felei kahage, ei dedei degei.

⁷ Kenou si, kenou mei. Taitusha hagua felemou, njne emokou dedei sasagieiyode tobou mou, ei dulomou, dedei degei. E eimokou kou guene tobou, ni ame dugulo sagai bou, solou dobou, mogo degele sagai bou de hiyedo degele iliyode tobou mou ei dulo i kaha degemou, a hohq hiyedo degeli.

⁸ Age mā kuguo n̄imokōu nalāma neī kahāge, n̄i hagi degele idade tawaliye, kenōu si age keme defeī ta solōu do degeiyo mei. Afu, nalāma neī kelegesi, a huyadefeī solōu do degei, yobe, n̄i husoꞑuma hagi degele idade tawai kahā degemōu. Ifibe a defeī ta solōu do degeiyo mei, yobe hagi n̄i degei keme toto mei degei kahā degemōu.

⁹ Ifibe a hohō degeli. N̄i hagi degei kahā, a hohō degeiyo mei. N̄i kōu hagi degele iye, kenōu si n̄i fī bohōlōu i kahā degemōu, a kuhe hohō degeli. Keme Godihā degeiye, n̄i hagi kē duguomōu fī bohōlōu i. Kegemōu a tewe, kuguo a nalāma neī kahāge n̄i ta makeli mei.

¹⁰ Hagi, Godihā neī kahāge o sasāi dibe fī bohōlōu nōu. Fī bohōu babe, Godihā di mamoloꞑu. Kegei kahā degemōu, Godihā fī bohōu mabeede tobōu babe, hagi degedama. Kenōu si o tahā sa sibige kuokōu haginōu dege dalababe keme tolonōu.

¹¹ N̄i fimāma. Godihā degeiye, hagi n̄i dugu kahāge, n̄i midihō bolōdo ke milōu ga ili kuhe. N̄i kesigiemōu, n̄iōu sie dōsusulo i. O midihō kasagāi milou kene n̄ige dōsusulo i. Haba tabe, n̄i Godikōu ne guē degemōu, eimokōu solōu do degele ili. Damalēdo, midihō kasagāi milou o keme n̄ige dōsusumamōu, midihō bolō kē defeīdo hehegile i. N̄i hagi kē dōsusumōu haguasiei kahā degemōu, age n̄ime hebe kasagāi kē ta moloꞑu meidade tawali.

¹² Kuguo, a afu n̄imokōu nalāma neī keme midihō kasagāi milou o ke dōsusuyadomōu nalāma nelī mei. Haba o ta, midihō kasagāi milou o kahā degeiye hagi dugu kene a dogōu gulamōu ta nalāma nelī mei. Godihā dihīle kokōu, n̄ige eimokōu solōu do degeidade tawamabadomōu ei kuhe nalāma n̄imokōu neī.

¹³ N̄i fī bohōlōu mōu, midihō bolō kē milolōu yode tobōu mōu dulomōu, ei bologuādo dalagua.

Taitushā haguamōu, n̄ime fī bohōlōu iyode tobōu mōu du kahāge, ei bologuādo dalaguali dugube haba Taitus yoꞑu eme hohō hiyedo degeimōu dugu. Yobe, n̄i Taituskōu dedeī sasagiemōu, e hohō degema fogōu hagua feleī kahā degemōu, eine hohō hiyedo folodo kegenōu dalagua.

¹⁴ Afudo, age Taituskōu be, n̄ime midihō bolōdo kenōu milōu gadiyode tobōu mamōu, a n̄i hū kē hebele fogu. A kē tobou kahā sidifi ta degeli mei, damalēdo tā kenōu tobou. Tā olōu feī ei n̄imokōu tobolōu i keme damalēdo tā kenōu tefeī, midihō bolō, n̄i milōu gadi kahā tā ei Taitus emokōu kōu tobou kene ege damalēdo dugu.

¹⁵ Taitus e n̄imokōu ile foloumōu, n̄i guē dege, dio keibōu de e wolōu dalaguamōu, e Godihā tā bolofeīdo kē tobōu mōu, n̄i dulo i. Ifine e n̄imokōu fimāmōu, e n̄imokōu solōu do hiyedo degeli.

¹⁶ Ane ifibe hohō degeli, yobe, n̄i midihō bolōdo milōu ga ilidade tawalemōu.

Sa Korin o sasāi kediā sele kefema, damalēyodele i o sasāi, sa Judia duo kile tie kediāmokōu nelāba dia dalamabeedei

(Tq Hiye 8-9)

8

Damaleyodei kediā sa Judia tie kediāmokōu sele solōu do nelāmōu kefele

i
¹ Mogo diāma, ei n̄imokōu tawale tā koŋū tobōu ladi. Godihā sa Masedonia duo kile tie o sasaj, damaleyodele i kediā habaguguemōu dogōu gudi.

² O sasaj kediāme hagi hiyedo dugulo iye, haba hohō hiyedone degele i. Diāme kōu bi meido ye, haba bi mei o ilo kediāmokōu solōu do degemōu, sele hiyedo kefema nele i.

³ A dōudo tobolōu kuhe, dioŋū tagaiya kenōu sele kefema nele ibe, bi diā nele sagaj keme olōu fei nei. Ke nele fogōu mōu habage kegenōu nēmōu i.

⁴ Damalēdo, sa Masedonia tie kediā eimokōu yoduga ibe, diāne sele kefemaba, Godihā o sasaj, bi mei kediāmokōu neleyodema yoduga i.

⁵ Eige diāme selenōu neleyode tawale iye, ha diā nei kahage ei fimaj ke gaba feleido. Diā dioŋusie Hiye Okōu nelemōu, haba Godihā tagaiya ke dioŋusie eimokōu ne nele i.

⁶ Afu, Taitus e sele kefema solōu do neḍi dabai ke n̄i sabekōu ge yoma degei. Kegei degemōu, ei emokōu be, nā sa Korinkōu bohōlōu mā ile dugu, sele kefema mei degeli mei debabe, dabai ke toto degema mei degemabeede tobōu yede tobou.

⁷ N̄ime midihō bolqdo kenōu milōu ga idibe, keme Godikōu damaleyodema neleḍo dege dalaguali, e tā ke dedei dege hehegie tobolōu idi. N̄ime tewe hiyedo dalali, Godihā dabai hiyedo degelamōu degele idi. Eimokōu ne n̄i hohō degele idi. Kegei degemōu, n̄i solōu do degedi dabai keḅe defejdo degema.

⁸ A n̄imokōu diaseiyo mei. O sasaj ilo kediā sele kefedi dabai ke hiyedo degele ili kahā degeimōu, a tawalamōu degeli, n̄ine bi mei o sasaj kediāmokōu de solōu do degele ile domōu kuhe tobolōu.

⁹ N̄i tewe, di Hiye O Yesu Kelesu e dimokōu solōu do hiyedo degemōu, yoŋusie dimokōu nei. Hebeni bi olōu feibe ebōu de kōu deleiye, kenōu si e hebeni tōu fogōu, sa sibige kuokōu migi. N̄i dowoye, eme bi mei o бага siei, n̄i hebenikōu bi ke malāba bologuādo dalamabadomōu.

¹⁰ Sele kefema solōu do neḍi dabai, a n̄imokōu egele tobōu ladi. Sadebe ta kōu mei degei kahā, n̄ibukōu sele yomogōu kefele ibe, n̄i dabai ke hohō hiyedo degele i.

¹¹ N̄ime sele toto kefema. Afu n̄i dabai ke yomogou kelegebe, n̄i hohō hiyedo degele i. Kenōu tefele, n̄i dabai ke toto hohō dege degema mei degema. N̄i tanōu tanōu be, sele n̄i nele sagaj dalaba kenōu nēma.

¹² O tahā bi ta solōu do nelāba degeibabe, Godihage bi ke hohō dege moloŋū. Damalēdo, bi hiyedo neibane, bi huyadefej neibane, Godihā hohō dege moloŋū.

13 A n̄ime bi mei kahā hagī degeiba, ha sa ta o sasaj̄ ilo kedīasi biboū de bologūado dalale kē ta toboū yo mei. Age di oloū fēj tefei tefeinoū dalamebeede toboloū.

14 Ifibe n̄ime bi hiyedo dala. Bi mei o kedīamokoū nelenoū. Haba sabita n̄i bi mei degeibane, o kedīame bi dalaba, n̄imokoū ne nele. Kegeibasi n̄i oloū fēj tefei tefeinoū bologūado dalaguale.

15 Godihā kuguokoū be koū gue nalaj̄ dala kenoū tefele degema. O nalē hiyedo malā idi o kedīame nalē hiyedo daladiyo mei.

Haba o nalē huyadefēj malā idi o kedīame nalē ta mei degediyo mei. *Kisim Bek 16:18*

Polhā o ilo kedīa toboū moū, sa Korinkoū yai

16 A Godikoū bolofej̄iyode toboloū kuhe, Taitus enē n̄imokoū soloū do degedi kahā degemoū. Godihā degeiye, a n̄i soloū do degedi sagaj̄ kenoū tefei, Taitus enē n̄imokoū soloū do degemoū, e n̄i dogoū gulamoū hiyedo degeli.

17 Ei Taitus emē n̄imokoū iyede toboū moū, ege bolofej̄iyodema ilamoū hoh̄o hiyedo degei. Yōū e fimaj̄iyene e n̄imokoū koū ilamoū degeli.

18 Ei damaleyodei o tane toboū ba, Taitusboū de ile. Eme damaleyodele i o sasaj̄, sa sa oloū fēj tie kedīage tā uwo bolofej̄i hehegiendi dabai bologūado degediyoede toboloū idi.

19 Haba tabe, o keme damaleyodele i o sasaj̄ kedīa maka ibe, eme eiboū de ile, sele kefei kē malā ileyodema maka i. Sele kefema soloū do n̄edi dabai keme ei moū yōūwa degeiyo mei, ei Hiye Okoū hoh̄oboū lamoū degele ili. Haba eige, o sasaj̄ oloū fēj kedīage ei hoh̄o degeba, sele kē defējido malā iledade tawale kē tagali.

20 O tae eibe sele hiyedo kē defējido ta dia dalale meiyode toboloū be ei dafa.

21 Eige Godiboū, o sasaj̄ kedīaboū die dih̄ileya kē midih̄o bolonoū miloū lamoū degele ili.

22 Damaleyodei o tane ei toboū ba, e Taitus dilieboū de ile.* Ei o keme dabai nemoū haguabe demoū dugube, eme dabai bologūado degeimoū dugulo i. Ifibe e n̄ime midih̄o boloū miloū gadi kē tawali kahā degemoū, e soloū do degedi dabai kē degelebe hoh̄o hiyedo degeli.

23 O Taitus emē n̄i tewe. Eme mā mogo, ele dabai tanoū degedi, n̄i dogoū gulamoū. O boloū diliebe, damaleyodele i o sasaj̄, sa sa oloū fēj tie kedīa toboū moū, dilie eiboū de dabai kuhe degele ili. Dilie dabai degele idi kahā degemoū, o sasaj̄ kedīa Kelesukoū hoh̄oboloū idi.

24 Kegei degemoū, o kedīa ya n̄i sabekoū folo dugulobe, n̄i sele kefema soloū do n̄edi dabai degeiba duguoba, tā uwo kē malā sa sa oloū fēj tefeiba, damaleyodele i o sasaj̄ kedīage n̄i soloū do dabai degedi kahā tā kē duloba tawalebe, ei n̄ime midih̄o boloū miloū ga idi o sasaj̄iyode toboloū idibe koū damalēdo toboloū ididade tawale ile.

* 8:22 8:18, 22 O boloū dilie h̄ube di tewe mei.

9

Sele kefema, damaleyodei o sasaj, bi mei kediamokou solou do neyede tobou

¹ Njime damaleyodele i o sasaj kediamokou sele kefema solou do nele keme olou fei kou tewe kaha degemou, a njimokou tawale ta ke sasado ta nalama nele sagaj mei.

² A njime bi mei o sasaj kediamokou hiyedo dogou gulamou degele ilidade tawali. Damaledo, a sa Masedonia kou le tie o koudiamokou ni hu hebele foguomou kou gue tobou di, sadebe kou tolou hagua mei degei kelege, sa Akaia duo kile tie o sasaj kedia sele kefema, bi mei o sasaj kediamokou solou do nelamou degele iyode tobolou i kaha degemou, sa kou le tie o sasaj sudo kediane ni degedi sagaj kenou tefele degele ili kuhe.

³ Kenou si, a ni hu ke taenou hebele foguo tobolou keme dafa. A njime sele kefema solou do nedi dabai ke degema mei degeiyode tobou kaha degemou, ni solou do neleyodemaba sele toto kefema dogoguoba kuhe baha duwoma. Kege degeiba, a ma mogo dia tobou ba, dia dabai ni kele degeli ke dugu yale.

⁴ Age njime sele kefema dogoguo daladade tawali, kenou si sa Masedonia kou le o ilo koudia eibou de njimokou ya fologa dugu, sele kefema dogoguli mei debabe, eibou nibou de sidifi degele iye.

⁵ Kegei degemou, a ma mogo dia tobou ba diabukou ya, sele hiyedo, ni solou do neleyode tobou keme dia ni dogou guo toto kefema mei degele. Kegeibasi, a njimokou ile foloba, ni sele hiyedo kefema mei degema dalaba dugulo. Ni kegeligi, ilo kelege dafai dalaba sele ke kuhe nejiye.

⁶ Ta makai koume totou degedama. O tae nale hou huyadefejnou sogoubabe, nale segei keme huyadefei moloou. Ha, o tae hiyedo sogoubabe, nale segei keme sudo moloou.

⁷ O sasaj tanou tanou niou ni fimaiye nelamou degeli kenou nema. Nele dafama nejbabe, bolou mei. Haba o tae diasele toto neyede tobou ba nejbane bolou mei. O koyoha hohou degeba bi ta solou do nejbabe, Godihage o kokou be hohou hiyedo degele.

⁸ Godiha njimokou bi hiyedo nelababe, e solou do nelenou. Njine kegeibasi, bi hiyedo dalaba iligi, bi mei o kediamokou nela degele ibane, njine solou do dege nelenou. Damaledo, solou do dabai olou fei keme ni degemou ilenou.

⁹ Godiha kuguokou be kou gue nalaj dala, O taha nale hou hebesedi sagaj kenou tefele, bi mei o kediamokou e bimaj ke nemou ili kuhe.

O keme douo o. E midihou bolou keme ta mei degele mei, yoou kegenou kuhe dalale.

Buk Song 112:9

¹⁰ Godiha hebe hai dabai degedi o kediamokou nale hou neimou sogolo idi. Godiha degeiye, segei sibige maj, suwi degeimou di mala nadi sagaj, kenou tefei, Godiha bi olou fei kene njimokou nejbane ni bologuado dalaguali, damaleyodele i o sasaj ilo, bi mei kediamokou ne ni dogou

gulonou̇. Damalėdo, ni̇ midihō bolō kė kegenou̇ degemou̇ ibabe, oe nalė hou sogoumou̇ be, nalė segei hiyedo mȧdi sagai̇ kemė Godihȧ nimokou̇ ne nelė.

¹¹ Godihȧ nimokou̇ bi hiyedo nemou̇ ile kahȧ degemou̇, ni̇ o sasai̇ ilo kediamokou̇ ne sele hiyedo kefema solou̇ do nelė bolō. Ni̇ sele kefema dogoguba, ei malȧ ya, bi mei o sasai̇ kediamokou̇ neibabe, o kediȧ Godikou̇ bolofejyode tobolou̇ ile.

¹² Ni̇ sele kefema solou̇ do nelė dabai̇ kė degeli kahȧ degemou̇, Godihȧ ė o sasai̇ kediȧme bi ta mei degele mei. Bologuado dalaguai, Godikou̇ bolofejyode tobou̇ mou̇ ile.

¹³ Diage ni̇ dabai̇ bolō kė degeiba duguoba, nimė midihō bolōdo kė kege milou̇ ididade tawaleba, Godikou̇ hohobolou̇ ile. Yobe, ni̇ damaleyodema, Kelesuhȧ degei kahȧ tȧ uwo bolofei̇ kė dulo idi kahage, ni̇ diȧbou̇, haba bi mei o sasai̇ ilo kediȧbou̇ de sele hiyedo kė solou̇ do neiba dugulo kahȧ degemou̇.

¹⁴ Diage nimokou̇ hohō hiyedo degeba, Godihȧ ni̇ dogou̇ guyedema dihȯ бага̇ tobolou̇ ile, Godihȧ ni̇ hiyedo habaguguei dala kahȧ degemou̇.

¹⁵ Damalėdo, Godihȧ solou̇ do dimokou̇ nei̇ kemė bolōdo, di ta tawaga tobolou̇ sagai̇ mei. Di Godi emokou̇ hiyedo bolofejyode tobou̇ me.

O ilo kediȧ Pol susuga tobolou̇ imou̇, sa Korin tie o kediȧne emokou̇ gofȯu degele imou̇, Polhȧ hagi kė doususu

(Tȧ Hiye 10-13)

10

O ilo kediȧ Pol ė dabai̇ kė huyafei̇ degelamou̇ degele imou̇, ė sima tobou

¹ Ni̇ o ilo kelege ȧ tobe tobolou̇ idibe, Pol emė dibou̇ de dalalibe, guė degemou̇, amafėinou̇ tȧ tobou̇ di, ha fogou̇ ilemou̇ be, ė tȧ gofȯudo dege kuguo nalamȧ nediyodele idi. Kenou̇ si, agė nimė Kelesuhȧ midihō ė milou̇ di kokou̇ fimamabeede tobolou̇ kuhė. Kelesu ėge yȯusie huyafei̇ degemou̇, tȧ amafėinou̇ tobou̇ mou̇ siadi. Kegei degemou̇, ȧ egele tobou̇ ladi kȯume ni̇ defėido duma.

² Ni̇ou̇ tawaibou̇, kegeiye, ȧ nimokou̇ ile foloba, tȧ gofȯu dege tobouye. Damalėdo, ȧ ile folobabe, tȧ gofȯu dege tobolou̇. Yobe, ni̇ o ilo kelege eibe sa sibigė kuokou̇ midihō kenou̇ milou̇ ga idiyode tobolou̇ idi kahȧ degemou̇.

³ Ei sa sibigė kuokou̇ kou̇ dalaguadiye, kenou̇ si eige biyadi o kediȧ degedi sagai̇ kege ta degele idiyo mei.

⁴ Ei biyadi bi kemė sa sibigė kuokou̇ biyadi bi kė mei. Biyadi bi, ei tolou̇ dalagua kȯume Godihȧ nelėbou̇ de dalali, ho o kediȧ kekai si̇di sagai̇ kegei.

⁵ Kegei kahȧ degemou̇, ei obou̇ de tȧe biyolugi, die fimai̇ kasagai̇bou̇, die ogou̇ gai tȧbou̇ olou̇ fėi kemė huyafei̇ degele ili kuhė. Damalėdo, Godi

tawalamōu degeli ke akogudi fimaj ke ne eige didio degele idi, o sasaiyege Godihā tā duloba, Kelesuhā tagaiya kenōu degemabodomōu.

⁶ Ei dia dalaba, ni ei tā olōu fei ke dulo seseibasi, eige ni o ilo kedia ei tā du ho fogou babe, diamokou hebe kasagai nele ile.

⁷ Ni o die tou kenou duguo fi maga tobou dama. O na nojusie name Kelesuhā e bidade tawaibabe, na kou gue tawa, name Kelesuhā e bi debabe, eine Kelesuhā bidade tawa.

⁸ Hiye Ohā eimokou tobou mou, ei e dabai kou degeli kuhe. Ei ni damaleyodei ke makolo keme e dafolu. E tagaiya kenou ei degeiye, ni damaleyodema neledo dege dalagua kehe. Kegei degemou, ei dabai ke degedi kaha a hohobolou ba, ei hu huyadefei hebele fogubabe, a sidifi ta degele mei.

⁹ Kenou si a kuguo olou fei keme ni gue degemabeedema nalama nelidade hobou tawadama.

¹⁰ Kou kegeiye, ni o ilo kelege tobolou idibe, kuguo olou fei, Pol e nalama nedibe ta gofoubou, nelebou de nalama nedi. Ha e hagua fele, di geleguo dalalibe, e egei gofou dege ta tobou diyo mei. O dihile ta tobolou totou yodele idi.

¹¹ Kege tobolou idi o, ni niou tawaibou. Ei ile, nimokou foloba, egele tobou lababe, ei ahudo dalali tobou di sagai kenou tefele tobou lamou. Damaledo, ei nimokou kuguo nalama nedi sagai kenou tefele haba tobou lamou.

¹² O ilo kelegebe dio die hu kenou hebele fogulo idi. Eige ei hu hebele fogulobe dafa idi. O kegele i kedia dio die fimajyenou diojusie tawaga file idi. Midiho keme totou degele i o kedia midiho.

¹³ Einou si eiyou ei hu mou yojuwa hebele fogudiyo mei. Godihā ei tobou mou, e dabai degemou suluguali, ni sabekou ne ya fologamou, egei hehegie tobolou i. Kegei degemou, eige Godihā tagaiyanou si, ei hu huyadefei hebele fogulo ili kuhe.

¹⁴ Ei nimokou ya fologa dabai degeli mei debabe, ei eiyou ei hu hebele fogulobe kasagai. Kenou si Godihā ei tobou mou eibkou ya, Kelesuhā tā uwo bolofei ke nimokou tobolou i kaha degemou, eiyou ei hu huyadefei hebele fogulobe tabou mei.

¹⁵ O tae Godihā dabai degeli keme ei degeliyode tobou ma, ei hu ta hebele fogulo idiyo mei. Dabai, Godihā eimokou degemabeede tobou kesi ei defeido degemou iligi dugu, nime damaleyodei ke neledo dege dalali, eimokou hohobou ba, ei ni sabekou haba yaba, diyou fei dabai hiyedo degele ile.

¹⁶ Ei sa sa ahudo, ni dala figiya ke* ya, ta uwo bolofei ke tobou lamou degele ili. Kegelige, Godihā dabai, sa takou o tae kou degei ke, haba eige ei degeiyodema, eiyou sie ei hu hebele foguye.

¹⁷ O taha yojusie hohobou lababe, e you e hu ke hebele foguda, Hiye Ohā hu kenou hebele foguyedei.

Jeremaia 9:24

* **10:16 10:16** Ahudo sa keme sa hiyedo Rombou, sa Spenbou ke tobou sa degei. Na Dabai 19:21-bou Rom 15:24-28-bou kokou dugu.

18 Yobe, o taḥa yoṽu e hu ke hebele fogubabe, o keme Hiye Oḥa diḥile kokou be hu hiyefeḥi mei. O taḥa e hu Hiye Oḥanou hebele fogubasi, o keme e huḥe hiyedo kegenou dalale.

11

Polḥa midihobe ogou gai egei tobou di o kedia midihḥo sagai kegei mei

1 Aḥe totou degei oe ta tobou di sagai kegei tobou lamou, ni mou duwoli, ta a tobou ladi ke duma.

2 Godihḥa ni dowo kona degedi sagai kenou tefei, a nḥine kona dege dia dala kuḥe. Sasai gisiai e ayeḥa omokou tileyodema makai sagai kenou tefei, age nḥime Kelesukou tileyodema makai dala kaḥa degemou, a nḥime sasai gisiai bolodo sa degei ke, Kelesukou nelamou degeli.

3 Kenou si a guḥ degeli, bei kaḥa sasai Ivkou ogou ga tobou sagai kenou tefeḥe, obe nimokou ne kege ogou ga tobouye domou. Kegeligi, ni fimai olou feḥi ke kasagai degeba, ni midihḥo bolḥo ke tou fogou ba, Kelesukou fimai idi ke tou fogouye.

4 A guḥ degeli kaḥa yobe kou gue, o ilo keḥe ya, ni sabekou fologa, Yesu sagai taḥa ta tobou mou be, ni damaledo Yesuḥa ta, ei hehegiedi ke tou fogou mou, o kedia ogou gai ta kokou damaleyodele ili keḥe. Ogou gai ta kokou damaleyodema dalali, duo geḥe ta mala ilamou degele ili. Duo keme Duo Bolofei, ni afu kou moḥ sagai kegei mei. Duo ta mou lamou, ta uwo bolofei, ni dulo sesedi ke tou fogou mou, ogou gai egei dulo seselamou hohḥo degele ili.

5 Nḥige ogou gai egei tobolou idi o kediaḥe hu hiyedo dalaguayade tawale iliye, kenou si age die huyege ma huḥe ta gaba feli meidade tawali.

6 Aḥe egei hehegiedi o bolodo meiyodele iye, kenou si aḥe tewe hiyedo dala. Ni kou tewe, eige nimokou tewe kebou de hehegie tobou mou haguei.

7 A Godihḥa ta uwo bolofei ke nimokou hehegiedi kaḥa hebe sele ta moḥudiyo mei. A Godihḥa ta ke mou yoḥuwanou hehegiedibe, a mayoḥusie huyafeḥi degemou, ni hu kenou hebele fuguomou daladi. A ke degedibe midihḥo kasagai degediyo mei.

8 Damaleyodele i o sasai, sa sa olou feḥi tie kedia sele amokou neleḥi idi, a ni sabekou Godihḥa dabai degeyadomou. Midihḥo keme hiyou moḥudi midihḥo sagai kegei, a o ilo kedia sele moḥudi, ni sabekou dabai degedi kaḥa degemou.

9 A nibou de dalali, bi mei degeimou be, a nimokou ta hawadiyo mei. Sa Masedonia duo kile tie o kedianou si ni sa Korinkou ya fologamou be, amokou bi, a dala mei kenou neleḥi idi. A nimokou hagi neleḥi ke dafamou hagulugi, ifne yoḥu kegenou dala kuḥe.

10 Kelesuḥa ta damaledo kou abou de dala kaḥa degemou, a nimokou damaledo tobolou kuḥe. Age ni sele moḥudiyo mei kaḥa, a hohḥo degenou dala. Sa Akaia duo kile tie o ta na midihḥo bolodo a milou di kaḥa hohḥo keme ta akogulo sagai meido.

11 Nĩ tawalibe, a Godihã dabai degedi kaha hebe sele moloũube kageimou dafadiya? A nĩ tagaiyo mei dale? Kege meido. Godihã tewe, a nĩ tagaido.

12 Habagene, a egei tobou di kaha hebe sele ta moloũu sagai meido. Yobe, ogou gai egei tobou di o kedia dioũu die hu hebele fogulamou degeligi, o sagai dihile kokou ei sagai dalalamou degeli. Kegei kaha degemou, a tagalibe, nige tawaleba, ei midihobe o kedia midihõ sagai kegei meidade tawamabadomou, a Godihã dabai degedi kaha hebe sele ta moloũu tagaiyo mei.

13 O kediame ta-bolofei-mala-suluguadi-o mei. Godihã dabai ke degele idi o mei. O kediame ogou gai midihõ milou goumou, o sasaiyege wa, diame Kelesuha ta-bolofei-mala-suluguadi-oyade tawale idiye, kenou si gulokou.

14 O kedia ogou gai midihõ milou ga idi kokou be nĩ hobou kesigidama. Tama ene ogou gai midihõ milou goumou, o sasai ilo kedia duguomou be, diage wa, eme esol o bolõdoyade tawale idi.

15 Tamaha dabai degedi o kediage die hiye ohã degedi sagai kenou tefe degegoubane, nĩ hobou kesigidama. O sasai ilo kedia ke duguomou be, diage wa, midihõ dõdo o kedia degedi sagai ke degeliyade tawale idi. Diame habagebe ogou gai egei hehgedi kaha hebe kasagai keme mala ile.

Polha ta-bolofei-mala-siei kelegebe hagi hiyedo dugudi

16 Ta, a kou tobou kenou haba tobou lamou. Nige ame totou degei oyade tawadama. Kenou si nĩ kege tawabane, tabou mei. Totou degei o kolumaha tobou ba duma. A mayoũusie huyadefei hiye degelamou.

17 A koũu tobou ladibe, a Hiye Ohã tagaliya ke tobou lamou degeiyo mei. A totou degei oe ta tobou di sagai kege mayoũu ma hu hebele fogulamou degeli.

18 O sasai sudo sa sibige kolumaha midihõ ke sesele yolugi, dioũu die hu hebele fogulo idi kaha, ane mayoũu ma hu hebele fogulamou.

19 Nige nime fi gofoũudo oyode tawale idiye, haba totou degele i o kedia nimokou ogou gai egei tobou mou be, nige ta dafa idiyo mei, hohõ dege dulo idi.

20 Damaledo, ogou gai egei tobou di o taha nĩ fisilemou dabai degemabeede tobou mou ne, ogou ga tobou ma nĩ bi moũuma imou ne, nimokou bou basia degeimou ne, nĩ huyafei degeimou ne, haba nĩ midihõkou fõumou ne, nige mou duguo fogou le idi.

21 Eige kege degele idiyo mei kaha degemou, nige eibe dedej mei oyodele idi. Nĩ ke tobolou be damaledo debabe, ame sidifi hiyedo degeli.

Kenou si o ilo kediage dioũu die hu hebele fogulobe ta gue degele idiyo mei. Nebe kenou tefei, ane totou degei o sagai degeba, mayoũu ma hu hebele fogulamou.

22 O kediame Hibru oye, kenou si ane Hibru o. O kediame Israel oye, kenou si ane Israel o. O kedia die hutu yodobe Abraham, kenou si ane ma hutu yodobe Abraham.

23 O kediame Kelesuha dabai degedi oyode tobolou idiye, kenou si dabai hiyedo, a degedi kaha die dabai keme gabama feleido dala. Kasagai

hiyedo, a totou degei o бага mayoou ma hu hebele foguo tobolou be sidifi hiyedo degeli. Asi Kelesuha dabai hiyedo degedi kaha degemou, a hagi hiyedo dugumou haguei, hagi o kedia dugulo ili keme gaba feleido. Ame didiq hiyedo degega haguei. Dofou yene hiyedo wala idi. Damaledo, ame tolo kou hafei degema fogou dega haguei.

²⁴ Juda o kedia dofou ye a houyosi kege wala i kelegebe, olou fei 39 kege fa idi.*

²⁵ Haba tabe, ame sa Rom o kedia biyaye kamadia kege wala i. Haba tabe ame igiye wala i. Haba tabe, a to dawalakou mosoleye sulugi, wiye mosole bohou mou, toyene kamadia kege wo fegei. Sawisie tanou tabe, ame mosole fe bafou kokou tolou dalamou, huliamebou agalibou toyen mala siei.

²⁶ A sa sa ahuya sulugi, hagi sudo dugudi. Toyene walamou degeimou, haba ali duone hiyou moudi oe walamou degele imou dei. Haba Juda obou, sa ahudo tie obou kediane walamou degele idi. Sa hiyebou, o mei sabou kelegebe ho oyene wala idi. To dawalakou ge mosole bohoulou mou ne, ame tolo hafei degedi. Haba ogou gai o, gule damaleyodele i kediane a wala idi.

²⁷ A agalibou huliamebou de dabai hiyedo degemou hagueibe, a ta tieli mei. A nalebou hueibou de nale sagaine dugumou haguei. Haba kulio yukuei kali mei mou yojuwa duwoli, kulione hiyedo dugudi.

²⁸ Ame hagi sudo dugumou haguei. Haba hagi a dugudi tabe kou gue, a sawisie olou fei gue degemou hagulube, damaleyodele i o sasai, sa sa olou fei tie kedia die damaleyodei keme mihikou fiyasigeiye domou, a gue degemou hagulugi, ifine kuh.

²⁹ Damaleyodele i o sasai nele mei degeimou be, ane fi hagi degedi. O sasai mihikou fiyasigeimou ne, ane hagi hiyedo dugudi.

³⁰ A mayoou ma hu hebele fogu ho fogou babe, a egei tobolou be ni ta dulo ile mei. Kenou si a mayoou ma neleyenou dabai ke degediyo mei kaha degemou, a mayoou ma hu hebele fuguoba, ame dedei meiyodenou tobou lamou.

³¹ Hiye O Yesuha e Aye Godiha e hube di sawisie olou feido hebele fogume. Godiha kou tewe, a dedei mei degei kaha ta, a tobou ladi kofume gulokou ta tobou ladiyo mei.

³² A sa hiyedo Damaskou dalamou, die hiye o, e hu Aretasha a ta saleyodema, e dabai dia daladi hiye o kokou tobou, na ami o kedia tobou ba, dia di sa kofumaha kekai adiya olou fei amagamabeedei.

³³ Kenou si, ma mogo dia tigi moso tegei hiyedo ta malamou, a kodu sagiemou, kekai a kaiya ke tigi kokou tolou tou fofou gue mulugi, mihikou dogogumou, a dabai dia daladi hiye o ke tou fogou kama fou.*

* **11:24 11:24** Juda o kediage o ta dofou ye fa idibe, Lo 25:1-3 kaha tobolou be, olou fei 40 kege fa idi. Kenou si Juda o kediage maka 40 ke gabama folobe gue degemou, 39 *kegenou fa idi*. * **11:33 11:33** Dabai 9:23-25

12

Pol ɛ dihq bohōlou mamōu dugube, Godihā ɛmokou tā hiyedo hehegieimōu dugu

¹ A mayoŋu mā hū hebele fogu ho fogou babe, nī a egei tobou ba dulo ile sagai mei kaha degemou, a mayoŋu mā hū haba hebele fogulamou. Kenou si a ke degeli kahaɛ, di ta dedei sasagile sagai mei. Tabou mei, a tieimi dugubou, mogogou tabou de, Hiye Oha amokou hehegiei kaha tanou tobou ladi.

² A Kelesubou de dogou guo daladi o ta tewe. * O kaha yoŋusie dugube, ɛme Godihā hebenitou tou gulido* malā foloumou dugu. Ke duguomou deleibe, sadebe olou fei 14 kege mei degei. Godihā o keme tou bou gou guei malā felei, ha, finou malā felei, keme a ta tewe mei. Godi yoŋunou si tewe.

³ O keme Godihā tou bou de malā felei, he, finou malā felei, keme a ta tewe mei. Godihanou si tewe.

⁴ O keme Godihā hebenikou malā foloumou, ɛ dube, tā di ta tawaga tobolou sagai mei ke du. Tā keme kuolou hiyedo.

⁵ A o kegei kaha hū ke hebele fogulamou. Kenou si mayoŋu mā hūbe a hebele fogulo sagai mei. A dabai degedibe mayoŋu mā neleyenou degediyo mei. Kegei degemou, ame dedei mei kaha degemou, a mā hū hebele fogulamou.

⁶ A mayoŋu mā hū hebele fogulaba degeibabe, a totou degei oe tā tobou di sagai kege tobolou mei. Yobe, a tā damaledonou tobolou kaha degemou. Kenou si a mayoŋu mā hūbe hebele fogulo sagai mei, o tae mā hū mou hebele foguye domou. Midiho a degegoumou dugulo idibou, tā a tobou mou dulo idibou kokou genou o sasai kediage mā midiho tewe.

Pol ɛme aye sagai kegeiye wei dala

⁷ A tieimi dugu sagai kege dugube, Godihā amokou hehegieimou dugu keme di ta tawaga tobolou sagai mei. Kenou si, a mayoŋusie hohou degeiye domou, Godihā sesegumou, Tamaha ɛ dabai degedi o tobou mou hagua, aye sagai kaha a tahoumou, do hiyedo dugumou hagulugi, ifine kegenou dala kuhe.

⁸ Kegei degemou, a Hiye Oha mā do ke bologuouba bolou degeyadomou olou fei kamadia kege diho baga tobou mou hagui.

⁹ A kege diho baga tobou mou, Hiye Ohaɛ amokou be, name mayoŋunou habagugueiba siayedei. Na kou nele mei degeiye, haba mā neleyenou subabe, na mā nele hiyedo ke duguloyode tobou. Kegei degemou, ame nele mei degeimou, Kelesuha neleyenou dogou guo dalamou sulu kaha, ame hohou degeli.

¹⁰ Damaledo, a Kelesuha dabai degega sulu kokou ge a nele mei degedibou, oe a susuga tobou dibou, a hagi kagei kagei dugudibou, ho

* 12:2 12:2a Pol ɛ yoŋusienou tobou. Na 12:7 kokou dugu. * 12:2 12:2b Grik taɛge 'hebeni koma' kodu malā foloumou dugu ke nalai. Tā kaha sibigebe hebeni tou gulidomalā felei.

oe a makolamou degedibou, a mou tiadibou kokou be a hohou degedi. Ame nelehou meiyе, kenou si nele hiyedo dala kuhe.

Polha sa Korin o sasaj kedia damaleyodei ke dedej sasagielamou degei

11 A mayoou ma hu hebele fogu kaha ta nalaj keme kasagaj, totou degei oe tobou di sa degei. Kenou si ni degeiye a kege kuhe degei. Nige ogou gai egei tobolou idi o kediamе hu hiyedadade tawale iliye, kenou si age die huyege ma hu be gabama feli meidade tawali. Damaledo, ame hubou meiyе, kenou si ni ma hu hebele fogu debabe bolu.

12 A ilemou nibou de dalali, ni dihile kokou midihogе gehe gehe milou goumou, ni duguo kesigiemou, ame ta-bolofej-mala-siadi-odade tawale i. A hagi hiyedo kou dugudiye, dabai ke neledo dege degedi.

13 A damaleyodele i o sasaj, sa sa olou fej tie kediabou de sulugi, midihogе, a die sabekou milou ga siadi ke ni sabekou ne milou gadi. Ni bimaine a moloou sagaj degediyo mei. Kegemou, a nimokou degeibe kasagaj degei ta de dala? Kegei debabe, nige keme gebe meiyodema.

14 A nimokou bolou kege kou ilemou hagui. Ifibe a tage iladi kehe. A ile foloba, a bi ta mei degeba, ni a dogou gumabeede tobolou sagaj mei. Damaledo, a ileba ni bimaj ta moloou mei. A ninou dugu ilamou degeli. Nime ma sisigo sa degei kaha, a ni dogou gulamou. Ni tewe, dihi huyadeifeiyеge e aye adiou diliemokou nale nediyо mei. Aye adiou dilienou dilie dihikou nale nedi.

15 Kegei degemou, a ma bimaj olou fej ke hohogе dege nemaba, haba mayoou siene nimokou nelamou degeli. A nimokou solou do hiyedo degeimou be, nige kageimou amokou huyadefeinou solou do degele iya?

16 Ni tewe, a ile nibou de delei kelegebe, a nimokou hagi ta nelj mei, haba ni bine a ta mou lj mei. Kenou si, ni o ilo kediage wa, Pol yoou e fi gofoouyenou di ogou gama, bi hiyedo amafej moyuade tawale idi.

17 A ma dabai o tanou ta de tobou mou nimokou ile ogou gama, ni bimaj ta de hiyou mou? Kegeli mei.

18 A Taitusbou, di mogo tabou dilie tobou mou nimokou ile deleigueibe, di olou fej tewe, Taitus ege ni ogou gama ni bimaj ta hiyou mou lj meidade tawali. A nimokou damaledo tobolou kuhe, Taitus elebe fi tanou degemou, dabai tanou fej degele idi.

19 A tawali, nige kuguo kou husouuma, ei ni dihile kokou eiyou sie doussusulo iliyade tawale ilye, kenou si kege mei. Ma mogodo diama, eibe Kelesubou de dogou guo dalaguali, Godiha dihile kokou eige ni damaleyodei ke dedej sasagielamou nalolu.

20 Yobe, a nimokou ileba dugu, nime a tagaliya ke dalaguaba dugu ho fogou ye domou gue degeli. Ha nige ane o ni tagali mei ke duguye domou. Kegeligi, ni tae biya, konabou gofooubou degeba, niou ni hunou hebele foguo, yogo susuga tobolou, tobe tobolou, ta du ho fogou, kefema o walaba dege dele iba duguye domou, a gue degeli.

²¹ A ileba dugu, n̄ime midihō kasagaj̄ kēnōu milōu ga iba duguoba, a Godihā dih̄ile kokōu sidifi degeiye. N̄i o sasaj̄ sūdo kediā sibigi degedi midihō kēbōu, sasaj̄ hiyou siadi midihō kēbōu, o hiyou siadi midihō kēbōu, tōu e tagadi midihō kasagaj̄ gehe gehe kēbōu olōu fei kē milōu gamōu haguei keme, f̄i bohōu li mei dalaba, a hagi degeiye.

13

Sa Korin o sasaj̄ kediā die damaleyodei keme defeido dia dalamabeei

¹ A n̄imokōu bolōu kege kōu ile dala dema haguei. Ifibe a haba tage iladi kehe. Godihā kuguokōu be kōu gue nalaj̄ dala, O bolōuyo, kamadia kege kediā hagi kē duguo tawaleba dōsusulo. *Lo 19:15*

² A n̄imokōu bolōu kege kōu ile dala dema haguei. A sasama kē ilemōu dalali, n̄imokōu kōu egele tobou. Ifine, ame kōu ahudo dalaye, haba bohōlōu mā ilamōu, egele tobolōu mōu nalama nel̄i kuhe. O sasaj̄ midihō kasagaj̄, afu miloune, ebele miloune, a duguoba duguo fogolōu mei.

³ N̄ige a tobolōu keme Kelesuhā tobolōu dade tawalamōu degeli kaha degemōu, n̄i koŋu tawama, Kelesuhā mā mogouya kē n̄imokōu tobolōu be, ta nel̄e mei dege tobōu yo mei, e nel̄edo dege tobolōu.

⁴ Kelesu e hebe fufuguomaj̄kōu ikoke degele i kelegebe, e ta nel̄e degeli mei. Haba Godihā nel̄eyenōu e gehe degei dala. Nebe, Kelesu e nel̄e degeli mei sagaj̄ kēnōu tefei, eine nel̄e meiyē, kēnōu si Godihā eimokōu nel̄e n̄ej̄mōu, ei nel̄e dege dalagua kuhe. Godihā nel̄e keme ei n̄imokōu hehegile.

⁵ N̄i n̄iōu sie file duguma. N̄ime Yesu Kelesukōu de damaleyodei dalagua? N̄ige eme n̄i duledube de daladade tawale ili? E n̄ibōu de dala mei debabe, n̄i emokōu damaleyodele iyo mei.

⁶ N̄ige eibe Kelesuhā dabai degeligi, tefele dugumōu be, mih̄ikōu f̄iyasigeiyo meidade tawama.

⁷ Eige n̄i midihō kasagaj̄ milolōu iye domōu kuhe dihō baga tobolōu idi. Eige oe eibe o bolōyode tawamabadomōu, dihō baga tobolōu idiyo mei. Haba oe eibe mih̄ikōu f̄iyasigeidade tawaiwane tabōu mei. Eige n̄i midihō bolōnōu milōu gamabadomōu kuhe dihō baga tobolōu idi.

⁸ Ei damal̄edo ta koŋume ta huyafei degele sagaj̄ mei. Ei damal̄edo ta kēnōu hehegile idi.

⁹ N̄ime kōu damaleyodema nel̄e dege dalaguaba, einōu nel̄e mei dege dalaguababe, tabōu mei. Ei hohō degele ilenōu. Damal̄edo, eige n̄ime Godikōu damaleyodema nel̄edo dege dalaguamabadomōu kuhe dihō baga tobolōu idi.

¹⁰ A ahudo dalali, egele tobolōu kaha yobe, a n̄imokōu ileba, ta gofoŋudo dege tobolōu be ta tagaiyo mei. Hiye Ohage ame ileba, n̄i dedej̄ sasagiyedei. Haba a n̄i damaleyodei kē makoyadomōu iyedili mei.

Polhā uwage ta tobolōu mōu nalagai

¹¹ Mogo diāma, a ise ta mei degelamōu uwage ta tobolōu kuhe. N̄ime nel̄edo dege dalagualaba degema. A tobolōu koŋu defeido duma. N̄i f̄i

tanou degeba, njou sie mogo degeiba mogo degeiba dema. Kegeibasi, Godiha nibou de dalale. Eme solou do degedi Godi. E degeiye, ni bologuado dalaguadi.

¹² Nime Godiha o sasai degei kaha degemou, ni njou sie yogo nogou ba nogou ba dema. Godiha o sasai olou fei kedia nimokou agali bolofeyode tobolou kuhe.

¹³ Hiye O Yesu Kelesuha ni habagugueiba, Godiha nimokou solou do degeiba, Duo Bolofehane nibou de dogou guo dalale.

Egei Polha Sa Galesia O Kediāmokōu Nalama Nei

Tawale Ta

Afu, Pol e sa Galesia duo kile sieibe, e ta uwo bolofei ke totobou mou siei. Sumou, sa ke tie o sasai kedia Yesukou yoma damaleyodele i. Damaleyodele i dalaguamou, e dia tou fogou, sa ta kokou fogou i. O sasai kedia Yesukou damaleyodele i dalaguamou, ogou gai ta tobolou idi o kedia ya fologamou, ta uwo bolofei ke gulai dege hehegie tobolou idibe, Yesukou damaleyodemaba, haba Mosesha kuolou ta kene dulo sesemabeede tobolou idi. Ebele midihq kebou, haba afu midihq kebou kaha ta ke dulo sese ho fogou babe, nime Godiha dihile kokou doqdo o sasai dalale sagai meiyode tobolou idi. Ta keme kou ogou gai egeiye, kenou si dia hehegie tobolou imou be, o sasai sudo dulo sesele yai. Kegemou, Polha kuguo kuokou kou gue nalai, nime Yesukou damaleyodele i kaha degemou, ogou gai egei ke dulo sesedamabeedei.

Kuguo Galesia kōumaha ta sibige tanou tanou olou feibe kuhe:
Ta Hiye 1:1-2:14

O Polbe Godiha yōu e ta bolofei ke mala siyadomou kuhe makai.
Ta Hiye 2:15-4:31

Yesu Kelesukou damaleyodei o sasai kedianōu si Godiha dihile kokou doqdo degei dalagua.
Ta Hiye 5-6

Dibe Kelesuha degeiye kuolou ta ke tou fogou mou be, Duo Bolofeiha di dogou guo dalamou suluguali, diyou sie yogokou midihq bolonou milou mou milou mou dele idi.

O Polbe Godiha yōu e ta bolofei ke mala siyadomou kuhe makai

(Ta Hiye 1:1-2:14)

¹ Ame Pol, ta-bolofei-mala-siadi-o. Dabai a degedi keme o taha ta nel̄i mei. Ame o tae ta tobou mou hagua dabai kōu degeiyo mei. Yesu Kelesubou, Aye Godi, Kelesu haguagi o kebou, dilie tobou mou a hagua, dabai kōu kuhe degeli.

² Abou, damaleyodei o sasai kuokou dalaguadi kediābou de ei kuguo nalama nel̄i kuhe. Kuguo kōume sa Galesia tie, Kelesukou damaleyodele i o sasai, sosi moso esofei esofei kefegulo idi nimokou nalama nel̄i.

³ Di Aye Godibou, di Hiye O Yesu Kelesubou dilie nimokou habagugueiba, nime bologuado dalamabadomou.

⁴ Kelesu eme di Aye Godiha tagaiya ke hagua, yōusie sesegumou, o kedia e wala imou tolo i, kegeligi dibe midihq kasagai diyou milou ga idi kaha

hebe ke moye domou. Damaledo, di sa sibige kuokou midihog kasagai milou ga idi ke tou fogou ba, e di mamou lamou kuhe hagui.

⁵ Kegei degemou, dige Aye Godikou tofousogodo kegenou hohobou mou ime. Damaledo.

Ta uwo bolofei keme tanou feido

⁶ A ni degei ke dulomou kesigi. Yobe, Kelesuha degeiye Godiha ni hagnosisomou kou habaguguegu keme, ni ke toto tou fogou. Tou fogou mou, nime haba ta uwo ta dulomou, ke sesele ili kaha degemou.

⁷ Kenou si keme ta uwo bolofei mei. O ilo kelege degele ilibe, ni fimaj kebou, Kelesuha ta uwo bolofei kebou de gulaj degelamou degele ili.

⁸ Kegemou, ei sagai, ha, esol o taha sagai ta uwo bolofei a kou hehegie tobou ke gulaj degeba, ogou gai ta ta tobolou ba, ta uwo keme bolofeyode tobou babe, age o keme ta samaba, dou sakou ile ke tagali.

⁹ Ei kou tobou sagai kenou a nimokou haba tobou lamou. Ta bolofei, a hehegie tobou mou, ni kou dulomou tolou i ke, o taha gulaj degeba, ogou gai ta e tobolou keme ta uwo bolofeyode tobou babe, age o keme dou sakou ile makolo ke tagali.

¹⁰ Ni kage tawaiya? Age ma hube obe hebele fogulo ke tagali? Haba Godiha hebele fogulo ke tagali? A ma hube o sasaiye hebele fogulo ile ke tagali debabe, ame Kelesuha dabai degedi o mei.

Pol eme ta-bolofei-malq-siadi-o degei kaha ta

¹¹ Mogo diama, ta uwo bolofei a nimokou hehegie tobou keme o tae ta yoou e fimajyenou tawaga tobou li meidade tawama.

¹² Ta uwo bolofei keme o tae ta amokou nelj mei. Haba o tae ta hehegie tobou li mei. Ta uwo keme Yesu Kelesu yoou amokou tamaj degemamou kuhe tobou mou du.*

¹³ Midihog kasagai a afu milou di kaha ta keme susulo imou ni kou dulo idi. Damaledo, ame Juda o degemou, ei kuolou ta olou fei ke seselemou, a Kelesukou damaleyodei o sasaj kediamokou gofoou hiyedo degemou makomou siadi.* A tagalemou degedibe, damaleyodei obe olou fei tofigiema mei degeleyadomou degedi.

¹⁴ A o gisiai kelege, ei kou guai o kedia kuolou ta olou fei ke defeido sesedibe, ame Juda o gisiai ilo kedia sagai mei, gaba folodo delei.

¹⁵ Kenou si, ma adiou ha a mala felj mei kelegebe, Godihage ame yoou e bi degeleyodema makamaj. Kegei kaha degemou, a midihog kasagai milou gamou haguabe demou, sawisiey yoou makai kelege, ege a habagugueguomou kuhe haguasai.

¹⁶ Godiha a hagnosisomou, e Dihi amokou hegi, a e Dihihage degagai kaha ta ke sa sa ahudo o sasaj kediamokou hehegie tobou yadomou. Godiha amokou kou hehegie kaha degemou, age defeido tawaleyodema omokou ta yoduli mei.

* 1:12 1:12 Dabai 9:1-19 * 1:13 1:13 Dabai 8:1-3

17 Age sa Jerusalemkōu ta ilemōu, o tā-bolofej-malā-suluguadi-o afu deleigui kediābōu de ta tā keli mei. Kēnōu si ā sa Arebiakōu ilemōu dala dema, haba bohōlōu mā hagua, sa hiye Damaskuskōu felemōu kele delei.

18 Sadebe kamadia kege mei degeimōu, ā sa Jerusalemkōu bohōlōu mā ile felei, Pitabōu de tā kalamōu. Folomōu, sawisieie olōu fei 15 kege ebōu de kele delei.

19 Tā-bolofej-malā-suluguadi-o ilo kediāme age ta duguli mei. Hiye O Kelesuhā ē malā Jemsnōu si ā kōu dugu.

20 A nīmokōu koŋu nalolūbe, Godihā tewe, ā ogōu gai tā ta nalūyo mei, damalēdo tānōu.

21 Kegemōu, habage ā ile, sa Siriabōu sa Silisiabōu duo kileya ke siei.

22 Sa Judia duo kilebe age ta sieli mei. Kegei kahā degemōu, damaleyodele i o sasai, sa keleya dalagua kediage mā midihō ta duguo tawale ili mei.

23 Kēnōu si diā ā degeli tā uwo ke o iloye tobōu mōu dulo ibe, di walamōu degedi o kahage ē di damaleyodei midihō, ē makolamōu degedi kēnōu be, ē haba hehegiemōu siadiyode tobolōu imōu dulo i.

24 O sasai kediā tā ke dulomōu, Godikōu bolofejyode tobolōu i, yobe Godihā mā fi bohōu kahā degemōu.

2

Tā-bolofej-malā-suluguadi-o olōu fei kediā Polbōu de fi tanōu degele i

1 Kegemōu, sadebe olōu fei 14 kege mei degemōu, ā sa Jerusalemkōu haba bohōlōu mā i. Kelegebe, o Barnabasbōu de i. O tabe Taitus wolōu yai.

2 A ke i kahā yobe, Godihā ā iyedei kahā degemōu, age damaleyodei o sasai kediā die widio o kediāmokōu tā uwo bolofei, ā sa sa ahudo o kediāmokōu tobōu mōu siadi kahā tā ke diāmokōu nou amafei tobōu lamōu kuhe i. Kegeligī, dabai ā kōu degeibōu, ha degeli koŋubōu de oe akoguba mei degeiye domōu.

3 Abōu de delei o Taitus eme kōu sa Grik oye, kēnōu si widio o kediage eme kolo diafōu yede ta tobolōu ili mei.*

4 Damalēdo, ogōu gama gule damaleyodele i o ilo kelege, eibe Moseshā kuolōu tā de tōu fogōu mōu, Yesu Kelesukōu damaleyodele i dalagua deimōu, amafei ei timiya ke haguasie felega dugulamōu degele i. O kediage damaleyodele i o dine Moseshā kuolōu tā ke seseleba, kolo diafigidi midihō ke milōu mabeede tobolōu idi. Kēnōu si kolo diafigidi kēme bolō mei, fisimōu dabai degedi sagainōu degele idi.

5 Kēnōu si eige die tā kēme ta dulo seseli mei, eige Taitushā kolobe diafōu li mei. Kegeligī, tā uwo bolofei ke gulai degeiye domōu. Tā uwo

* 2:3 2:3 Juda o kediāme Moseshā kuolōu tā ke sesele ili kahā degemōu, o kediage die o sisigō diā kolo diafigidi. Kēme Godihage o sisigobe yoŋu ē biyodemōu makadi. Stat 17:12 kokōu be kōu gue nalai dala, nī o dihi diē olōu fei malā feleba dalali, sawisieie dimayosi kege mei degeibabe, die kolo diafigimabeedei.

bolofej keme damaleđo ta, ei defejdo dia daladi, njime ta bolodo kenou sesemabadomou.

⁶ Sa Jerusalem kelege, damaleyodele i o sasaj kedija, die widio o kediamme hubou o sa degei. Ma fimajbe, o hubou, hubou mei keme sibige ta mei. Godihage o hubou, hubou mei kegei keme e ta fidiyo mei. Kenou si widio o kediage Moseshā kuolou ta ke sesemabeedebe eimokou ta tobolou ili mei.

⁷ A diamokou tobou mou tawale ibe, Godiha Pita tobou mou ile, Juda o sasaj kediamokou ta uwo bolofej ke tobou mou siadi. Kenou tefeibe, Godiha ane tobou mou ile, sa sa ahudo o sasaj kediamokou hehegie tobou mou siadidade tawale i.

⁸ Damaleđo, Pitabe Godiha neleya ke Juda o sasaj kediamokou ta uwo bolofej ke tobou mou siadi. Nebe kenou tefei, ane Godiha neleya kenou ta uwo bolofej ke malamou, sa sa ahudo o sasaj kediamokou hehegiemou siadi.

⁹ Damaleyodei o sasaj, sa Jerusalemkou dalagua kediage Jemsbou, Pitabou, Jonbou kediamme die widio o degeiyodele idi. O kamadia kediage ame Godiha habagugueiya kenou dabai degedidade tawalemou, dia Barnabas elebou de dobogou tou gimamou mogo degele i. Ei ta tobou ma walama ibe, o bolou elebe sa sa ahudo o sasaj kediamokou ileyodei, haba diame Juda o sasaj kediamokou ileyode tobolou i.

¹⁰ Ta ta elemokou tobolou ibe, damaleyodei o sasaj, bibou mei, sa Jerusalemkou dalaguadi kediamme dogou gumabeede tobolou imou, a dulomou hohog degei. Kegemou, a o sasaj kediamokou solou do dege dogou gue hagulugi, ifine kege dogou guo dala.

Pol e Pitaha midihog kasagai milou ta ke tamakou tobou

¹¹ Kenou si Pita e sa Antiokkou * hagua felejimou, a emokou gofou degemou tamakou tobou. Yobe midihog kasagai e miloube tamado.

¹² Midihog, Pitaha milou dibe kou gue, Juda o Jemshā mogo dia haguasie felegali mei kelege, Pita ene kou Juda oye, ha eme sa ta o kediabou de nale nadi.* Kenou si, Juda o kedija haguasie felegoumou be, e gue degemou fogou ile, esofej nale nadi. Yobe, o kediamme kou damaleyodele i oye, kenou si diage Juda o kedija kolo diafigile idi midihog kene kou sesele idi kaha degemou, Pita e gue degei.

¹³ Juda o damaleyodele i ilo kediane gue degemou, Pitaha degei sagai kenou tefele degele i. Midihog keme bolog mei. Pitabou diame taenou bolog degele idi o. Barnabas ene o kedija degele ili ke duguomou, ene sa Antiok o kediabou de nale nadibe gue degei.

¹⁴ Age o kedija ta uwo bolofej ke defejdo seseiyo mei ke duguomou, a o sasaj dihile kokou ge Pitakou kou gue tobou, name kou Juda oye, kenou si a dugube, name sa ahudo o kedija midihog ke seseimou dugu. Na sa sa ahudo o kediamokou kageimou fisilemou, Juda o di midihog ke milou mabeede tobou ya?

* 2:11 2:11 Sa Antiokbe Juda o kedija sa mei.

* 2:12 2:12 Moseshā kuolou majyege, Juda o sasaj kediage sa ta o kediabou de nale nadiyo mei, kuolou hiyedo.

Yesu Kelesukōu damaleyodei o sasai kedianōu si Godihā dihile kokōu dōudo degei dalaga

(Tā Hiye 2:15–4:31)

O koyohā Yesukōu damaleyodeibabe, o kēme Godihā dihile kokōu dōudo dalale

¹⁵ Eibe Juda o, ei adiuō diame Juda sasai kaha degemōu. Juda obiyei eibe sa ahu o mei. Sa sa ahudo o kediage Moseshā kuolōu tā kē sesediyo mei kaha, eige diame midihō kasagai milōu gadi oyodele idi.

¹⁶ Kōu kegeiye, ei tewe, obe kuolōu tā dulo sesele ibabe, Godihā dihile kokōu o dōudo ta dalale mei. Yesu Kelesukōu damaleyodeibasi, o kēme Godihā dihile kokōu be dōudo o. Kegei kaha degemōu, Juda o sasai eine Yesu Kelesukōu damaleyodele i, Godihā eimokōu nime dōudo o sasaiyode tobōu yadomōu. O tahā kuolōu tā dulo sesele ila deibabe, o kēme Godihā dihile kokōu dōudo ta dalale mei.

¹⁷ Di Kelesukōu damaleyodema, Godihā dihile kokōu dōudo o degelaba degeligi, ha di midihō kasagai milōu babe, Godihāge de bolō dugulo? Bolō dugulo mei. Midihō kasagai, Juda o ei milōu bane, ege ta bolō dugulo mei.

¹⁸ A kuolōu tā dulo sesedi kē tōu fogōu, Kelesukōu damaleyodeibabe bolō. Kēnōu si haba Kelesukōu damaleyodei kē tōu fogōu, kuolōu tā haba dulo seseibabe, Godihā dugulobe, ame midihō kasagai milōu gadi o dugulo.

¹⁹ A kuolōu tā olōu fei kēme kōu teweye, kēnōu si a olōu fei sesele sagai mei. Kegei kaha degemōu, kuolōu tā kaha degeiyege, ame kōu tolo i o sagai deleiye, kēnōu si Godihā degeiye ifi ame gehe degei dala. Ame Kelesubōu de hebe fufuguomajkōu tolo iye,

²⁰ kēnōu si ame Kelesuhā haguagiemōu, e abōu de dogōu guo dala kuhe. Kelesu e amokōu solōu do dege dogōu gulamōu, e yoŋusie omokōu sesegumōu, o kedīa e wala imōu tolo i. A sa sibige kuokōu dalabe, a Godihā Dihikōu damaleyodei dala.

²¹ Godihā habaguguei kēme age sibige meiyodema tobekōu mugudiyo mei. Moseshā kuolōu tā sesele idi kaha degeiye, di Godihā dihile kokōu dōudo daladi debabe, Kelesu e tolo i kēme sibige mei. Kēnōu si kege meido.

3

Kuolōu tā dulo sesedi midihōbōu, ha Yesukōu damaleyodei kaha midihōbōu

¹ Sa Galesia o nime totōu degele i onōu. Kelesu hebe fufuguomajkōu ikeke degei tā kēme a nīmokōu defeido hehegieimōu, nīōu dihoje kōu dugu sagai degele i. Kēnōu si haba koyohā degeiye, nī fimai totōu degele iya?

² A nīmokōu yodu tā huyadefei dala. Duo Bolofeiha nī duledu migile tolōu hobogoube, kagei kokōu ge tolōu ilou? Moseshā kuolōu tā kē dulo sesedi kaha? Haba, tā uwo bolofei kē dulo damaleyodili kaha?

3 Njime totou degele i o sa degei. Yomamou be, njime Duo Bolofeiha e neleya kenou suluguei. Haba ifibe njime mei degelamou, niou ni neleya kenou kuhe sulugua?

4 Hagi njimokou tama degemou haguei keme mou yojuwa tama degemou haguei? Kegeli mei. Hagi njimokou ke tama degega haguei kaha e sibigebe kou dala.

5 Godiha e Duo Bolofei njimokou nei kebou, e dedejiya ke ni midihoge gehe gehe milou gadi kebou debe kagei kokou ge milou ga idiya? Mosesha kuolou ta ke dulo sesedi kokou ge? Haba, ta uwo bolofei ke dulo damaleyodili kokou ge?

6 Godiha kuguokou be kou gue nalaj dala,

Abraham eme Godikou damaleyodei kaha degemou, Godihage eme doudo oyode tobou. *Stat 15:6*

7 Kegei degemou, Godikou damaleyodele i o sasabe Abrahamha e sosou dade tawama.

8 Afudo, ta uwo bolofei kojou tobou ke tama degeli mei kelegebe, Godiha tawaibe, sa sa ahudo o sasaj kediane emokou damaleyodeiba, ege diame doudo o sasajyode tobolou yodei. Kegemou, Godiha Abrahamkou tobou mou, o tahaj kuguokou kou gue nalaj,

Ne sosou o tahaj degeiye, Godiha sa sa o sasaj olou fei kediamokou midihoge bolofei hehegileyodei. *Stat 12:3*

9 Abrahamha Godikou damaleyodeimou be, Godiha emokou midihoge bolofei ta hegi sagaj kenou tefele, o sasaj olou fei Godikou damaleyodele ibabe, Godihage diamokou ne midihoge bolofei ke hehegile.

10 O koyoha kuolou ta kenou dulo seselaba degeligi, Godiha dihile kokou eme doudo oyode tawaiibabe, o keme damaledo makolo dala. Yobe, Godiha kuguokou be kou gue nalaj dala,

O koyoha Mosesha kuguo kaha kuolou olou fei ke dulo defeido ta sese ho fogou babe, o keme makoloyodei. *Lo 27:26*

11 Damaledo, kuolou ta ke dulo sesedi o keme Godihage doudo o dugudiyo mei. Yobe, Godiha kuguokou be kou gue nalaj dala,

Damaleyodei o sasaj kediane Godiha dihile kokou be doudo o sasaj dege dalaguali, fi tofousogo tofolou ke molojuyodei. *Habakuk 2:4*

12 Kuolou ta sesedi midihoge keme damaleyodei midihoge mei. Kuolou ta sesedi midihoge esofei. Yobe, Godiha kuguokou be kou gue nalaj dala,

O koyoha kuolou ta ke olou feido sesele ibasi, eme tofousogo tofousogo tofolou. *Wok Pris 18:5*

13 Di kuolou ta olou fei ke defeido ta sese ho fogou babe, dibe makolo ile dala. Kelesuha migilemou, di dogou gulamou be, o kedia e woumou tolo i. Ke degei kahanou si, di makeiye domou, e di mamou. Kene Godiha kuguokou be kou gue nalaj dala,

O koyobe hebe fogou kotou diou gou babe, o keme Godiha makoloyodei. *Lo 21:23*

14 Kegemou, Godiha Abrahamkou midihoge bolofei hegiemou, kou gue tobou, ne sosou o tahaj degeiye, a sa sa ahudo o sasaj olou fei kediamokou

midihō bolofej hehegileyodei. Yesu Kelesuhā degeiyenōu si, tã Godihā Abrahamkōu tobou keme damalēdo tamã degei. Kegemōu, di olōu fei damaleyodema dalaguamōu, Duo Bolofej, Godihā dimokōu neleyodema makai keme nemōu ili kuhe.

Tã, Godihā degeleyodema maka degei kahage Moseshā kuolōu tã ke gaba feleido dala

¹⁵ Mogo diãma, a ñimokōu tã makaibe, sa sibige o sasaj di degedi kokōu mã tobōu ladi. O bolōuye dabai ta degeleyodemaba tã tobōu ma walamōubabe, dilie tã tobōu ma walamaj keme ta fogolōu sagaj mei. Godihā tã tobolōu mōu yoñu makamaj kene ke sã degei dala.

¹⁶ Godihā degeleyodema makai, Abrahamkōu tobou keme Godihā Abrahambōu ẽ sosōu bōu kokōu tobouye, kenōu si ẽ sosōu yode tobou kahã sibigebe sosōu olōu feido kege tobōu li mei. Godihā toboube, Abrahamhã ẽ sosōu o tanōu ta tobou. O keme Kelesu.

¹⁷ Tã a ñimokōu koñu tobolōu kahã yobe kōu gue, Godihā tã Abrahamkōu degeleyodema makamã deleibe, sadebe olōu fei 430 kege hagua mei degemōu, Godihā yoñu ẽ kuolōu tã ke Moseskōu kuhe hehegie tobou. Kuolōu tã kahage, tã Godihā Abrahamkōu tobou keme ta gaba folo sagaj mei. Tã Godihā Abrahamkōu tobou keme ta mei degele mei.

¹⁸ Godihā dibe Moseshā kuolōu tã ke sesemabeede tobou debabe, bi bolofejido ẽ Abrahamkōu neleyodema makai keme sibige ta dala mei. Kenōu si kegei mei, sibige hiyedo dala. Godihā Abrahamkōu neleyodema makai kokōu di damaleyodebasi, di bi bolofejido ke moloñu.

¹⁹ Kōu kegeiye, ha Moseshā kuolōu tã kahã sibigebe kagei? Godihage midihō kasagaj kahã yo ke omokōu hegilamōu degei, o sasajye kuolōu tã ke dulo sesele ibe deba, ise, Abrahamhã sosōu o ta, Godi yoñu kōu makamaj ke kuhe hagualeyodei. Damalēdo, Godihage esol o ilo kediã kuolōu tã ke motōu ladi o Moseskōu neiba, ege o sasaj kediãmokōu hehegieyedei.

²⁰ Godihā Abrahamkōu degeleyodema makai kelegebe, tã motōu ladi o takōu ta tobōu li mei. Godi yoñunōu Abrahamkōu tobou, yobe Godibe tanōu feido kahã degemōu, ẽ yoñunōu Abrahamkōu tobou.

Moseshā kuolōu tã kahage di Kelesukōu imabeedemamōu hehegiedi

²¹ Kegei degemōu, di diyōu sie kōu gue yodugame, Moseshā kuolōu tã kahã sibigebe esofej, haba Godi ẽ Abrahamkōu degeleyodema makai kahã sibige kene esofej degai? Kege mei. Godihā Moseskōu fi ñedi tã ke ñei debabe, di dulo sesele iligi, Godihā dihile kokōu dōudo o sasaj degele i.

²² Kenōu si Godihā kuguokōu ge tobolōu be, midihō kasagaj kahage sa sibige o sasaj olōu fei dibe didiō o sasaj sã degeiyodei. Diyōu di neleya ke ta tōu fogolōu sagaj meiyode tobolōu nalaj. Di Yesu Kelesukōu damaleyodeibasi, dibe bi bolōdo Godihā Abrahamkōu neleyodei keme di moloñu dala.

²³ Kelesu hagueli mei kelegebe, kuoloū tã kahage dibe didiõ o sasaj̄ sa dege deleigui. Dalaguali, kuoloū tã seselamoū degega haguabe demoū, ifi Kelesu e hagumoū, dibe emokoū damaleyodele i dalagua kuhe.

²⁴ Moseshā kuoloū tã kahage di Kelesukoū imabeedemamoū hehegiemoū haguabe demoū, Kelesuhā migi, di emokoū damaleyodema, Godihā dihile kokoū doūdo o sasaj̄ degeba dalamabadomoū.

²⁵ Ifi dibe kuoloū tã kahā hayedu ta dala mei. Bolodo. Dibe Kelesukoū damaleyodei dala kuhe.

Yesukoū damaleyodili kahnoū si dibe Godihā sisigo dege dalale

²⁶ Yesu Kelesuhā dogoū gumoū, n̄i emokoū damaleyodeimoū, n̄ime Godihā sisigo dege dala kehe.

²⁷ Fafeleya degei kahage, n̄ime Yesu Kelesu eboū de dogoū guo dalali, e бага i dala kehe.

²⁸ Yesu Kelesuboū de dogoū guo dalagualibe, n̄ime esofeī esofeī de ta dala mei. Juda o sasajiboū, Grik o sasajiboū n̄ime fī tanoū dege dalagua. Bose o sasajiboū, dabai degedi o sasajiboū kedianē fī tanoū degele i. Haba sasajiboū oboū oloū feī kedianē fī tanoū degele i. N̄ime Yesu Kelesuboū de dogoū guo dalagualibe, n̄ioū sie dogoū gumoū dogoū gumoū dele ili kehe.

²⁹ Kegemoū, n̄ime Kelesuhā e bi degei dalababe, n̄ime Abrahamhā e sosoū. Bi bolodo, Godihā Abrahamhā sosoū koū neleyodema makai keme Godihā n̄imokoū ne nele.

4

Kelesuhā degeiyenoū, fisimoū dabai degedi o dibe Godihā e sisigo degei dalagua

¹ Ā tã makai n̄imokoū toboū lamoū. Dihi tae e ayeboū de dalali, habage e aye tolo imoū be, dihi kahā e ayeħā bi oloū feī ke mōj̄udi. Dihi huyadefeī keleges, dihi keme bi mei o, fisimoū dabai* degedi o sā degei daladibe, e ayeħā dabai degedi o sagainoū daladi.

² Dihi kahage e aye huguli kediā tanoū dulo sesegamoū ibe deba, sadebe, e ayeħā makamaj̄ sagaj̄ kokoū kuhe folo kogulo.

³ Dine kenoū tefei. Di Yesu Kelesukoū damaleyodele ili mei kelegebe, dibe dihi ke sā degei deleigui. Di Ayeħā fimaj̄ keme di defeido ta tawale ili mei. Dibe sa sibigeboū agudioboū dia daladi duo kediā fisimoū dabai degele idi.

⁴ Sawisiei Godihā makai kelegenoū si, e yōjū e Dihi toboū moū hagueibe, dihi diẽ bagamoū, sa sibige sasaiye malā feleī. Malā felemoū, Dihi keme Moseshā kuoloū tã kahā hayedu delei.

⁵ Godihage kuoloū tã kahā hayedu dalagua o sasaj̄ di dogoū gulamoū, e Dihi kuhe toboū moū haguei. Hagumoū, obe e woumoū tolo ibe, e di mamoūba, dibe Godihā sisigo degemabadomoū.

* **4:1 4:1** *Fisimoū dabai* degedi o keme sele dabai degediyo mei. O kegei keme o tae fisimoū dabai moū yōjuwa degedi.

⁶ Damaleḏo, n̄ime Godihā sisigō degei. Godihage ę Dihihā Duo Bolofej keḗ tobōu mōu di duledu hagua dalalibe, Aye,* ma Aye de tobōu di.

⁷ Kegei degemōu, n̄ame fisimōu dabai degedi o mei, n̄ame Godihā dihi. Godihā dihi dege dalali, bi bolōdo, Aye Godihā neleyodema makai keme na mōu lamōu dia dala keḗ.

Pol ę sa Galesia o sasaj kediaḡmoku solou do hiyedo degei

⁸ Afudo, n̄i Godi tawali mei kelegebe, n̄ime ogōu gai godi kediaḡ fisimōu dabai degedi o dege deleigui. Ogōu gai godibe mabōu nōu, sibige ta meido.

⁹ Ifisi n̄ige Godi kōu tewe, ha, a kōu gue tobolōu be bolō, Godihage n̄ime kōu tewe. Kegei degemōu, n̄i kagemōu Godi tobekōu muguomōu, bohōlōu ma ya, duo kasagaj neḗ mei kediaḡ fisimōu dabai degedi keḗ haba degelamōu degele iya?

¹⁰ N̄ime sawisiei hiye sūdo kaḡa dowo keḗ hohōbolōu idi, yobe, n̄ime Godihā dihiḗ kokōu dōudo o sasaj degelamōu degele ili kaḡa degemōu. Oguo sūdo kaḡa dowo keḗbōu, sadebe sūdo kaḡa dowo keḗbōu de hohōbolōu idi.

¹¹ A midihō n̄i milōu gadi kokōu fimamōu guę degeli. Kegeligī, dabai a n̄ibōu de degedi keme mōu fogouye domōu.

¹² Mogo diama, a n̄imokōu egele tobolōu kuḗ. A Mosesḡa kuolōu ta keḗ tōu fogou sagaj kenōu tefele, n̄ine kuolōu ta keḗ tōu fogou ma. A kuolōu ta keḗ tōu fogou mōu be, ame sa ta o sasaj n̄i sa degei dala, Mosesḡa kuolōu ta ta dulo sesediyo mei. Mogo diama, n̄ige amokōu kasagaj ta degele idiyo mei.

¹³ N̄i tewe, a n̄imokōu dagado egei hehegieibe, ame dobōu ilemōu n̄i dala kele felei kaḡa n̄imokōu kuḗ hehegiei.

¹⁴ Ma tōu be neḗ meido felei kaḡa n̄i ḡagi hiyedo kōu dugulo sagaiye, kenōu si n̄ige ame ta tobekōu mugulo ili mei. N̄ige abōu de tafalaguale ta dafa ili mei, amokōu hohōbōu nōu degele i. N̄i amokōu hohōbolōu ibe, ęsol o sagaj, ha Yesu Kelesu sagaj kegeiye foloumōu hohōbolōu i sagaj degeimōu dugu.

¹⁵ Kelegebe, n̄ime amokōu kōu hohōbolōu imōu duguyē, kenōu si ifi n̄i amokōu hohō degeiyo meibe kagemōu degele iya? A n̄imokōu damaleḏo tobolōu kuḗ. N̄i amokōu hohōbolōu i kelegebe, n̄iōu n̄i dihō tigima amokōu neḗ dei debabe, n̄i kege degele i.

¹⁶ A n̄imokōu damaleḏo ta keḗ tobolōu kahage, n̄ige ame ho o sa degei dugulo dale?

¹⁷ Ogōu gai egei tobōu di o kediaḡ n̄imokōu hehegieladi koḡumahage n̄ime bologuḡ dalaguale mei. O kediaḡ tagale ilibe, n̄ime ei tōu fogou ba, dioḡu die midihō, kuolōu ta sesedi midihō kenōu sesele keḗ tagale ili.

¹⁸ Midihō o kediaḡ n̄i milōu mabeedei keme bolō debasi, taḡbōu mei. A n̄ibōu de dala kelegenōu mei, sawisiei olōu fejido milōu mōu ima.

* 4:6 4:6 Yesuhā taęge Aba dilibe, ma 'aye' dili.

19 Mā sisigō diāma, āme sasajye dihi mōu lamōu do dugudi sagaj kenōu tefele, haba do hiyedo dugulu. Age nime Godihā sisigōdo degeba, e Dihi Kelesu sã dege dalaguamabadomōu kuhe solōu do degeli.

20 Age nīmokōu tobolōu be ta tawaiyo mei. Āme nībōu de dalali hobōu tā kolo sagaj degeli. Ahudo dala kahā degemōu, a nī dogōu gulobe ta tawaiyo mei.

Tā makaibe Abrahamhā sasaj ebukōu hu Sarabōu, tage hu sasaj Hagarbōu kokōu mā tobou

21 O sasaj diāma, nime Moseshā kuolōu tā ke seselamōu degele ilibe, kuolōu tā kahā sibigebe nī de tawale ili? Nī amokōu totodo tobōu ma.

22 Tā Moseshā kuguo kokōu nalaj dalabe, fisimōu dabai degedi sasaj, Abrahamhā tage hu kahā o dihi ta malā felejimōu, haba sasaj ebukōu hu kahane o dihi ta malā feleiyode nalaj.

23 Fisimōu dabai degedi sasaj kahā dihi malā feleibe, keme kōu moṽudi kege malā felei. Haba sasaj ebukōu hu kahā e dihi moybe, Godihā Abrahamkōu kege neleyodema kōu makai kahā degemōu kuhe malā felei.

24 Tā koṽumaha sibigebe hiyedo. Tā makai, sasaj bolou kokōu mā tobou kahā sibigebe midihō kahā tā bolou kege, Godihā kōu tobōu ma walamaj dala. Tanōu tabe midihō, Godihā bitou Sainakōu ge Moseskōu hehegiei. Keme sasaj Hagarhā sisigō diāme fisimōu dabai degedi o sasaj degele i ke sã degei.

25 Damalēdo, sasaj Hagarhā, e sibige tabe bitou Sainai, sa Arebiakōu dala. Haba sibige tabe sa Jerusalem, sa sibige kuokōu dala. Sa bolou kebōu, sa ke tie o sasajibōu kediamē olou fei fisimōu dabai degele idinōu.

26 Kenōu si Jerusalem tabe hebenitōu dala. Sa keme sasaj ebukōu hu, di adiōu, e midihō ebele dimokōu hehegili kahā sa. E sa keme fisimōu dabai degedi sa mei, bologuādo daladi sa.

27 Godihā kuguokōu be kōu gue nalaj dala, Dihi mei sasaj nā hohobōu. Dihi malā felamōu do ta duguli mei sasaj nā hohō dege. Obōu daladiyo mei sasaj nāme sisigō sudo moloṽu, obōu daladi sasaj kahā sisigō diā gaba folodo dalaguale. *Aisaia 54:1*

28 Mogo diāma, nime o Aisak sã degei. Yobe, Godihāge Abraham e dihi ta Aisak moloṽuyodema makai sagaj kenōu tefei, nīne Godihā e sisigō degeleyodema kōu makai kahā degemōu.

29 Abrahamhā sasaj bolou dilie deleigui kelegebe, dihi kōu moṽudi kege malā felei dihi kahāge e malā, Duo Bolofeiḥā neleya ke malā felei kokōu be kasagajinōu degedi. Ifine kenōu tefei, o ilo kelegene di kasagaj degele idi.

30 Kenōu si Godihā kuguokōu be kōu gue nalaj dala, Nage fisimōu dabai degedi sasaj ke dilie, e dihi diliebe igile muguyedei. Sasaj kahā dihi kahāge e ayeḥā timōu be ta moloṽu mei. Sasaj ebukōu hu kahā dihi kahānōu si e ayeḥā timōu ke moloṽu. *Stat 21:10*

31 Mogo diāma, dibe fisimōu dabai degedi sasaj kahā sisigō mei. Dibe bologuādo daladi sasaj kahā e sisigō.

Dibe Kelesuha degeiye kuolou ta ke tou fogou mou be, Duo Bolofeiha di dogou guo dalamou suluguali, diyou sie yogokou midihog bolonou milou mou milou mou dele idi

(Ta Hiye 5-6)

5

Dige Moseshu kuolou tabe tou fogou ba bologuado dalame

¹ Kelesuha degeiye, di Moseshu kuolou ta ke tou fogou mou bologuado dala kuhe. Kegei degemou, neledo dege dalama. O ilo kelege Moseshu kuolou ta haba sesele imabeede tobou babe, ni ta dudama. Kuolou ta sesele idi keme fisimou dabai degele idi ke sa degei. Ni keme ta sesedama.

² Ame Pol, a tobou ladi kofu ni defeido duma. Njime Godiha dihile kokou doudo o degelaba kolo diafigibabe, Godiha ni dogou gulo sagai mei. Yobe, ni Kelesukou damaleyodeibe sibige ta mei.

³ Njou tawaihou, ni Moseshu kuolou ta duloba, kolo diafigibabe, kuolou ta lou fei kene sesemabdomou kuhe tobolou. Yobe, Godiha taenge kege kou tobou dala kaha degemou.

⁴ Njime Godiha dihile kokou doudo o degelaba kolo diafigibabe, ni Kelesube tou fogou le ili kehe. Njime Godiha habagugueibe mei degei.

⁵ Duo Bolofeiha neleya ke di Godikou damaleyodemamou, Godiha dibe doudo o sasaiyode tobolou ke dia dalagua.

⁶ Yesu Kelesuha di dogou guo dalababe, kolo diafigidi midihobe sibige mei. Haba kolo diafigidiyo mei kene sibige mei. Yesu Kelesukou damaleyodema, di diyou sie yogokou solou do degeiba solou do degeiba debasi keme damaledo midihog.

⁷ Yomogou mou be, njime defeido Kelesunou sesele yai. Njime ta damaledo ke dulo sesele yadi keme haba koyoha akogumou, ogou gai ta ke sesele youya?

⁸ Godiha ni hagnosisamou, yofu e bido degeleyadomou maka degei. Kenou si ta ni dulo sesele yolu keme Godihage ta hehegie tobou li mei.

⁹ Ou sagai sidi mola huyadefej ta ou sagai kebou de tiagewoma fogou mou, yofunou fofolugi hiye degedi.

¹⁰ A Hiye Okou damaleyodema tawaiibe, Hiye Ohage ni dogou gubabe, njine a fimadi sagai kegenou fi maledade tawai. Ni fimaj gugulaj degelamou degedi obe koyo, a ta tewe mei. Kenou si o keme e ke degedi kaha hebe kasagai ke molofo daladade tawali.

¹¹ Mogo diama, age njime kolo diafigidi midihog ke sesemabeede tobou di debabe, Juda o kediage ame makolamou degele idiyo mei. Kenou si age Kelesube hebe fufuguomajkou tolo i kaha tanou hehegie tobou di kaha degemou, o kedia amokou gofou hiyedo degele ili.

12 O n̄i fimaj makalamou kolo diafigidi midihō milou di kediage dio[usie dio] die suabou doho[ubou] olou fejo diafigisemabeedei.*

13 Mogo diama, damaledo, n̄ime Godiha hagnosisou maka degei kaha degemou, Mosesha kuolou ta keme tou fogou mou bologuado dala. Kenou si kuolou ta ke tou fogou dalalibe, tou e tagadi midihō kenou milou ga suluguadama. Ni niou sie yogokou solou do dege dogou guba dogou guba dema.

14 Mosesha kuolou ta kaha sibigebe tanou fei dala.

Nā no[usie tagadi sagai kenou tefe], nogo diamokou ne kegenou tagayedei. *Wok Pris 19:18*

15 Ni niou sie gofo[u] degeba biya dalaguababe, niou tawaihou, ni niou sie yogo makouba makouba dema mei degeiye.

Duo Bolofeha midihobou, tou ha midihobou

16 Kegei kaha degemou, a nimokou tobolou be kou gue. Nime Duo Bolofei yo[unou] dogou guo dalaba suluguama. Kegeibasi, nime tou e tagadi midihō kasagai milou gale sagai degele ile mei.

17 Midihō kasagai, di tou e tagali keme Duo Bolofeha tagaiyo mei. Haba Duo Bolofeha tagali keme di tou e tagaiyo mei. O bolouye biyolu sa degei kaha degemou, dilie niou tagali sagai ke ta degele sagai mei.

18 Duo Bolofeha yo[unou] dogou guo dalaba suluguabasi, nime Mosesha kuolou ta kaha hayedu dalale mei.

19 Tou ha midihō kasagai olou fei keme ni kou tewe: sasai hiyoubou, o hiyoubou siadi midihō kebou, midihō sibigibou degedi kebou, tou e tagadi midihō kasagai gehe gehobou,

20 ogou gai godikou diho bago tobou di midihō kebou, hagai wodi midihō kebou, omokou dafadi midihō kebou, tae biyadi midihō kebou, kona degedi midihō kebou, toto gofo[u] degedi midihō kebou, niou ni hunou hebele fogudi midihō kebou, fi tanou mei midihō kebou, mogo degediyo mei midihō kebou,

21 o taha bi mou lamou tagadi midihō kebou, tigi kolo huei gofo[udo] nama fi totou degedi midihō kebou, midihō daga daga kegele i ke milou ga idi keme niou tawaihou. A haba egele tobou lamou. O koyo dia midihō kegele i ke degele idi debabe, o kediam Godiha wolou daladi sa kokou ya fologale mei.

22 Duo Bolofeha degeiyenou si, di midihō bolō milou gadibe, o sasai kediamokou solou do degedi midihō kebou, hohō degedi midihō kebou, mogo degedi midihō kebou, dafadiyo mei midihō kebou, o sasai dogou gudi midihō kebou, midihō bolōdo hehegiendi kebou, degeleyodei ke degedi midihō kebou,

23 himi degedi midihō kebou, tou e tagadi midihō kasagai ke akogudi midihō kebou de. Midihō olou fei kaha kuolou maj ta dala mei.

* 5:12 5:12 Polha gofo[u] degemou kege tobou.

24 O sasaj̄ Yesu Kelesuh̄a ɛ bi degei dalamōu be, diā die tōu e tagadi midihō kasagaj̄ keme olōu fej̄ ɛbōu de hebe fufuguomaj̄kōu ikoke degema mei degei.

25 Duo Bolofej̄h̄a dimokōu f̄i gehe nej̄ degemōu, dibe yoṽunōu dogōu guo dalaba suluguame.

26 Di diyōu di h̄u ke hebele fogudame. Di yogokōu biyayedema, gofoṽu nedame. Di diyōu sie yogokōu kona deggadame.

6

Nalɛ houbɛ di sogoubɛ, haba segei sagaj̄ kegeinōu moloṽu

1 Mogo diāma, n̄i kile o tah̄a midihō kasagaj̄ milōu ba dugubabe, n̄ige Duo Bolofej̄h̄a midihō ke seseleba, o ke dogōu guoba, amafejnōu tobolōu gi, ɛ midihō kasagaj̄ ke tōu fogōu yedei. Kenōu si n̄jōu tawaibōu, Tamah̄a n̄ine tefeleduguba, mih̄j̄kōu f̄iyasigeiye.

2 Hagi dugubabe, n̄i n̄jōu sie dogōu guba dogōu guba dema. Midihō ke milolōu idibe Kelesuh̄a kuolōu t̄a kah̄a sibigɛ ke sesele yadi.

3 H̄u mei o tah̄a ɛ yoṽu ɛ h̄u hebele fogubabe, ɛme yoṽusie ogōu golu.

4 O koyo n̄a dabai n̄a degedi ke dugu bolofej̄ debabe, dabai n̄a degei kokōu hohobōu yedei. Nɛ dabai degedibōu, o ilo kedij̄ dabai degele idibōu geleguoba figadayedei.

5 Yobe, o sasaj̄ tanōu tanōu be yoṽu ɛ hagi keme kōu dugulo dala kah̄a degemōu.

6 O tah̄a Godih̄a t̄a namokōu hehegie tobōu babe, nage noṽu nɛ bi bolodo ta fileba, n̄a hehegili o kokōu neyedei.

7 N̄j̄ tawalibe, Godikōu be ogōu gale sagaj̄yade tawaibabe, midihō keme doṽdo mei, n̄jōu sienōu ogōu golu. Nalɛ hou di sogomōu be, haba segei sagaj̄ kegeinōu mal̄a idi.

8 O koyoh̄a ɛ tōu e tagadi midihō kasagaj̄ kenōu milōu mōu ibabe, o keme tōu e tagadi kah̄a hebe ke mal̄aba makolo. O koyoh̄a Duo Bolofej̄h̄a ɛ midihō kenōu milōu basi, o keme f̄i tofousogo tofolōu ke moloṽu.

9 Midihō bolodo milōu galebe dafadame. Di dafa ho fogōu babe, sawisie Godih̄a makai kelegebe, di midihō kah̄a hebe bolodo ke moloṽu.

10 Kegemōu, sawisie ta kelege, di o dogōu gulo sagaj̄ dalababe, di o sasaj̄ kedij̄ dogōu gume. Yesu Kelesukōu damalɛyodele i o sasaj̄ kediamokōu ne dige defej̄do midihō bolō kenōu hehegieme.

Polh̄a Kelesu hebe fufuguomaj̄kōu ikoke degei kokōu hohō hiyedo degei

11 Ā mayoṽu mā dobogoṽuyɛ kuokōu nal̄aj̄ dalaba duguma. M̄a nal̄agaibe hiyedo dege nal̄aj̄ kuhɛ.

12 N̄j̄ duma, n̄i kolo diafigimabeede tobolōu idi o kedij̄ge Juda o kedij̄ dih̄ile kokōu dioṽu die h̄u hebele fogulamōu degele idi. Diā kōu gue fim̄a idi, ei Kelesu hebe fufuguomaj̄kōu ikoke degei kokōu damalɛyodeibabe, Juda o kedij̄ ei makolo iledademōu guɛ degele i.

13 Kolo diafigidi o kedij̄ame Mosesh̄a kuolōu t̄a olōu fej̄ ke defej̄do sesele idiyo mei. N̄imokōu kolo diafigimabeede tobolōu idi kah̄a yobe kōu gue,

diage Juda o kedia die hu hebele fogumabadomou tagale idi, ni die ta ke dulo sesedi kaha degemou.

¹⁴ Kenou si, a mayouu ma hu hebele fogulobe dafa. O taha hune a hebele fogulo sagai mei. Di Hiye O Yesu Kelesuha e hunou si a hebele fogulo sagai. Di Hiye Oha hebe fufuguomai kou tolo i kokou nou si, a hoho degemou tawalibe, sa sibige koumahaga midihog, a kou milou gadi keme sibige meidade tawali. A haba kegei ke milou galebe dafa.

¹⁵ Kolo diafigidi midihobe sibige mei. Haba kolo diafigidiyo mei kene sibige mei. Godihanou degeiye, di fi boholou mou gehge degei dalagua kesi sibigebou.

¹⁶ O sasai olou fei ta kouu tolou i kediane Godiha solou do degeiba, bologuado dalagualenou. Godiha youu e Israel o sasai kediane kegele ile.

¹⁷ O tae amokou hagi nelebe a dafa. Ame obe wei do doloubou dala kaha yobe, ame Yesuha dabai degedi o.

¹⁸ Mogo diama, di Hiye O Yesu Kelesuha habagugueibe ni duledu ni fibou de dalale. Damaledo.

Egei Polḥa Sa Efesus O Kediāmokōu Nalāma Neī

Tawale Tq

Pol ẹ didiḡ mosokōu duwoli, kuguo nalāmamōu, o Tikikusokōu, nḡ kuguo koṽu malḡ ile, sa Efesus o kediāmokōu neyede tobou.

Afu kelege, Polḥa sa Efesusokōu bolou kege ile folo, sa ke tie o sasaj kediabou de dalali, Yesuhḡ degei kahḡ tḡ ke hehegie tobou mōu i. Dabai 18:19-21, 19:1-41, 20:1, nḡ kokou dugu. Habage, ẹ sa Efesus hafej dege ile dalali, die widio o kediāmokōu haguamabeede tobou mōu, haguasieimōu, ẹ diāmokōu egele tobou. Dabai 20:17-38 kokou dugu.

Kuguo Efesus koṽumaha tḡ sibige tanou tanou olou feibe kuhe:

Tḡ Hiye 1-3

Godihḡ degeiye, Kelesu ẹ dibou de dogou guo dalamou, di gehe dege dalagua kuhe.

Tḡ Hiye 4-6

Dibe Yesu Kelesuhḡ tou sa degei kahḡ degemou, di Godihḡ midihḡ kenou milou game.

Tḡ hiye 4-6 keme sibige sudo dala. Sibige kamadia kegebe kou gue:

Obou sasajbou hulomou daladi kahḡ tḡ - Efesus 5:21-33.

Adiou ayebou sisigobou olou fei kahḡ tḡ - Efesus 6:1-4.

Tamabou de biyadi bimaj ke olou fei tefele tou ma dalale kahḡ tḡ - Efesus 6:10-20.

Godihḡ degeiye, Kelesu ẹ dibou de dogou guo dalamou, di gehe dege dalagua kuhe

(Tḡ Hiye 1-3)

¹ Ame Pol, Godi yoṽu tagaiyenou ame Yesu Kelesuhḡ tḡ-bolofei-malḡsiadi-o degei. A kuguo koṽu nalāma, Yesu Kelesukou damaleyodema sesedi o sasaj, sa Efesusokou dalagua nimokou nelj kuhe. Nime Godihḡ o sasaj.

² Di Aye Godibou, di Hiye O Yesu Kelesubou dilie nimokou habagugueiba, nime bologuado dalamabadomou.

Yesu Kelesuhḡ degeiyenou, Godihḡ hebeni bimaj bolofei ke olou fei dimokou nei

³ Di Godihḡ hu hebele fogume. Eme di Hiye O Yesu Kelesuhḡ ẹ Aye Godi. Kelesuhḡ dibou de dogou guo dala kahḡ degemou, Godihḡ hebeni bimaj bolofei ke olou fei dimokou nei, di damaleyodei midihḡ kenou sesele imabadomou.

⁴ Damaledo, sa sibige koṽu milou li mei kelegebe, Godihage Kelesube dibou de dogou guo dalaleyodema kou makai. Kegei kahḡ degemou, dibe

midihō kasagai kaha hebe keme ta moloŋu mei, Godihā ɛ dihiŋe kokou dibe yoŋu ɛ bi bolonou dalaguale.

⁵ Godihā yoŋu tagaiyenou dibe yoŋu ɛ sisigodo dege dalaguamabadomou makai. Yobe, Yesu Kelesu ɛme dibou de dogou guo dalale kaha degemou, Godihā kege kuhe degei.

⁶ Godihage ɛ Dihibe yoŋu kou tagaidoye, kenou si ɛ dimokou hiyedo habagugemou, ɛ Dihi ke dimokou nei. Kegei kaha degemou, dige Godikou hohobolou ba, ɛ hu hebele fogume.

⁷ Godihā di habagugemou, Kelesu tobou mou hagua tolo ilemou, di mamou. Kelesuha kafei ke migi kahage, Godihage di midihō kasagai keme kege meiyodei.

⁸ Damaledo, Godihā di solou do hiyedo degei kaha degemou, ɛ tewe hiyedobou, ɛ fimai bolodobou de dimokou nei dala kuhe.

⁹ Afu, Godihage Kelesuha habage degeleyodema makama fogou keme mogogou delei haguabe demou, ise ifinou ɛ tagai sagai ke dimokou hegi dala kuhe.

¹⁰ Godihā tagai keme kou gue, sawisiei yoŋu makai kelegebe, ɛ sa sibige kolumaha bimajbou, hebeni sa kaha bimajbou olou fei ke kefeguo, Kelesuha hayedu dogoguba, ɛme widio hiyedo o dege dalale ke tagai.

¹¹ Godihā ɛ dabai degedibe, yoŋu tagaiya kebou, yoŋu ɛ fimaiya kebou denou degedi. Kegemou, ɛ yoŋu tagaiya kenou Juda o sasai eibe Kelesubou de dogou guo dalaba, Godihage eibe yoŋu ɛ sisigodo degeleyodema kuhe makai.

¹² Juda o sasai eibe Kelesukou eibukou damaleyodele i. Yomogou kelegebe, einou Kelesukou damaleyodema, ɛ bohoulou ma haguale ke dia deleigui. Godihā ei makai, yoŋumakou hohobolou ba, ɛ hu hebele fogumabadomou kuhe makai.

¹³ Sa ahudo o sasai ni damaledo ta uwo bolofei, Godihā ni mamoloŋuyodei ke dulomou, Kelesu emokou damaleyodeimou be, ege nijbou de dogou guo dalamou, Godihā ɛ Duo Bolofei nimokou kuhe nei. Duo Bolofei, Godihā dimokou neleyodei ke nimokou ne nei kaha yobe, nibe ɛ bi degei dalagua.

¹⁴ Duo Bolofeibe, Godihā dimokou kou nei kaha degemou, di tawale ilibe, bi olou fei, Godihā ɛ o sasai dimokou neleyodei kene kou neledade tawale ili. Di baha duwolobe, Godihā di mamoloŋuyodei kenou baha duwoli, emokou hohobolou ba, ɛ hu hebele fogume.

Polhage Godihā sa Efesus tie kediamokou tewe hiyedo ke neyedema diho baga tobou

¹⁵ Obe tobolou imou a dube, nibe Hiye O Yesukou damaleyodema, Godihā o sasai kediamokou solou do degele idi ke tobolou imou dudi.

¹⁶ Kegemou, a Godikou diho baga tobou dibe, a nimokou hohō degemou, emokou bolofeyode tobou di.

¹⁷ Godi ɛme di Hiye O Yesu Kelesuha ɛ Aye. E hohobou, ɛ nelebou debe hiyedo, di ta tawaga tobolou sagai mei. Age Godihā nimokou fimai

bolofejibou, tewe hiyebou de neleba, e yo[usie n]imokou hegiba, ni e defejido tawamabadomou diho бага tobou di.

¹⁸ A Godiha ni duledu hohoguyadomou tagali, bi bolofej, yo[ru e o sasaj dimokou neleiyodei, di dia dalagua keme nige tawamabadomou . Bi keme bolodo, di ta tawaga tobolou sagaj mei.

¹⁹ Ni ke tawaiababe, Godiha dedej, damaleyodele i o sasaj di dogou gudi dedej keme hiyedo. E nele hiyedo di dogou gudi keme tei haguagidi nele sagaj kenou tefei.

²⁰ Kelesu e tolo imou, Godiha yo[ru e nele hiyedo kahanou haguagiemou, hebenikou wolou folomou, e dobogo[ru delekou bigimou baha duwo.

²¹ Kegemou, Kelesube hebeni sa tou gulido duwomou, esol o daga dagabou, duo daga dagabou olou fei kediame e hayedu dalagua. Damaledo, ifibe Kelesu e huibe hiyedo folodo, o hubou hubou olou feibe gabama folodo dala. Habagene, yo[ru kegenou dalale.

²² Godiha bi olou feibe Kelesuha hayedu kefguo dogogu dala. Damaleyodele i o sasaj dine e hayedu dalagua. Eme di widio o hiyedo.

²³ Damaleyodele i o sasaj dibe Kelesuha tou sa dege dala. Kenou si di Kelesukou damaleyodili mei debabe, Kelesu eme tou mei, widionou sa dege dala.* Haba, bi olou fei kene Kelesubou de dala mei debabe, bimaj keme sibige mei sa dege dala.

2

Godiha degeiyenou, o tofigiei sagaj dibe Kelesubou de fi gehe dege dalagua

¹ Afu nime Godiha ta dulo idiyo mei. Midiho kasagainou milou ga idi kaha degemou, nime tofigiei sagaj deleigui.

² Kelegebe, nime sa sibige kuokou midiho kasagaj ke milou ga idibe, duo kasagaj, agudiletou dalagua kedia hiye o kaha ta ke dulomou damaleyodema milou ga idi. Duo kasagaj kedia widio o keme Godiha ta dudiyo mei o sasaj kediabou de dogou guo dala.

³ Damaledo, afu di olou feine kegenou degele idi. Midiho kasagaj, di tou e tagali ke sesele ibe, keme di diyou di fimaj kenou sesele idi. Di adiou ha di mala felemou hagueibe, Godiha gofo[ru feleiye dine hebe kasagaj ke kou molo[ru sagaiye,

⁴ kenou si Godiha di tagalemou, solou do hiyedo degei kaha degemou,

⁵ di Kelesubou de fi gehe dege dalagua. Di midiho kasagaj milou ga idi kaha, dibe tofigiei sa dege deleiguiye, kenou si Godiha habaguguei kahanou di mamou.

⁶ Godiha Yesu Kelesu haguagi sagaj, e dine haguagiemou tobou, Kelesubou de dogou guoba, dine hebeni sa Kelesubou de dia dalaleyode tobou.

* **1:23 1:23** Grik taeye ta sibige bolou dala. Kegei kaha degemou, Tok Pisin bohoubesofej, Kalaj ta bohoubesofej kege nalaj.

7 Yesu Kelesuhā degeiyenō, Godihā ẹ midihō bolōdo kẹ dimokōu hegi. Habaguguei midihō kẹme folodo, di ta tawaga tobolōu sagaj̄ mei. Kegei kaha, habage dalaguale o sasaj̄ olōu fēj̄ kediamokōu ne Godihā ẹ midihō bolofej̄ kẹ hehegielamōu degei.

8 Godihā n̄i habagugueimōu, n̄i Kelesukōu damaleyodeimōu, Godihā n̄i kuhe mamou. Godihā n̄i mamou kaha ẹ yobe kōu guei, Godihā yōunōu n̄imokōu solōu do degemōu mōu yōuwa kuhe mamou. Kōume n̄iōu nōu degeli mei, Godi yōunōu degei.

9 Godihā di mamoube, di ẹ dabal ta degeimōu kaha hebeye mamōu li mei, di diyōu sie di hū hiye degeiye domōu.

10 Yesu Kelesuhā dibōu de dogōu guo dalamōu, Godihā di duo gehe degei, dige midihō bolōdo kenōu milōu mabadomōu, afudo yōu kege kōu degeleyode tawalemōu makai delei.

Kelesuhā biyadi midihō kẹ igile mugumōu, Juda o sasaj̄bōu, sa sa o sasaj̄bōu olōu fēj̄do mogo tanōu degei dala

11 N̄i tewe, Juda o eibe kolo diafigidi midihō kẹ milōu di, haba sa sa ahudo o n̄ime eige kolo diafigidiyo mei oyodele idi. Kolo diafigidi midihō kẹme sa sibige kōumaha midihonōu milolōu idi.

12 Tawama, afuge, n̄ime Kelesube ahudo dege deleigui. N̄ime Israel o sasaj̄ mei, sa ahudo tie. Godihā Israel o sasaj̄ eimokōu midihō bolō hegileyodema makai kẹme n̄imokōu makali mei. Godihā t̄a tobōu ma walamaj̄ kẹne n̄imokōu ta walamaj̄ mei. N̄ige Godibe ta tawale ili mei. N̄ige ẹ n̄imokōu midihō bolōdo degele kẹ ta dia deleigui mei.

13 Damalēdo, afuge, n̄ime Godibe ahudo dege deleigui. Kenōu si, ifi Kelesuhā kafeiyenōu degeiye, n̄ime Godikōu hagua hafej̄ dege dala kehe.

14 Kelesuhā degeiye, di olōu fēj̄be mogo tanōu dege dalagua. Afudo, Juda o sasaj̄ eige sa sa ahudo o sasaj̄ n̄ime ho oyodele idi. Biyadi midihō kẹme takisi s̄a dege delei, Juda o sasaj̄ eibe ilokōu, haba sa sa ahudo o sasaj̄ n̄ine ilokōu. Kenōu si, Kelesuhā takisi kẹ gobolōu mugumōu, ifi dibe mogo tanōu dege dalagua kuhe.

15 Moseshā Juda o sasaj̄ eimokōu kuolōu t̄a daga daga kẹ ei dulo sesemabadomōu hehegie tobou. Kenōu si Kelesu ẹ hagua tolo i kaha degemōu, kuolōu t̄a kẹme mei degei. Ẹ kẹ igile mugube, Juda o sasaj̄ eibōu, sa sa ahudo o sasaj̄ n̄ibōu de mogo degeba, di olōu fēj̄ geleguo ebōu de dalamabadomōu.

16 Kelesu ẹ hebe fufuguomaj̄kōu tolo i kaha degemōu, Juda o sasaj̄bōu, sa sa ahudo o sasaj̄bōu di olōu fēj̄be Godibōu de mogo tanōu degei. Kegemōu, biyadi midihō kẹme olōu fēj̄ mei degei.

17 Kelesu ẹ haguamōu, dibōu de mogo degeiyode toboube, ẹ t̄a uwo bolofej̄ kẹ sa sa ahudo o sasaj̄ n̄imokōu bōu, haba hafej̄ dege dala o sasaj̄ eimokōu bōu de hehegie tobou.

18 Damalēdo, Kelesuhā degeiye, Duo Bolofej̄hā a solōumoumōu, Juda o eibōu, sa sa ahudo o sasaj̄ n̄ibōu, di olōu fēj̄ Aye Godikōu diho baga tobolōu idibe bolō.

Kelesukōu damaleyodele i o sasaj dibe Godihā ę moso

¹⁹ Afudo Godihā sosōu eige sa ahudo o sasaj nime ho oyode tawale idi. Ifibe Kelesuhā dogōu gu kaha degemōu, nime eibōu de sosōu tanōu fei, Godihā ę sosōu.

²⁰ Nibōu eibōu di olōu feibe Godihā moso. Ta-bolofej-mala-suluguadi-obōu, haba habage-degele-duguo-tobolōu-idi-obōu kediame moso mouti feya fofoguei ke sa degei. Haba Yesu Kelesu ęme meleya mouti sa degei.

²¹ Kelesube meleya mouti sa degei, moso hebe olōu feibe meleya mouti kokōu nōu asōu giedi. Kegemōu, moso hebe tanōu tanōu olōu fei dogogue hobogōu mōu be, moso kuhe gofoŋu degedi. Hiye O Godihage moso ke togoulugi, hiye degeimōu be, yoŋu ę moso bolodo ke dugulu.

²² Kelesuhā nibōu de dogōu guo dala kaha, nime Godihā ę o sasaj eibōu de geleguomōu dogōu guo dala kuhę. Kegei kaha degemōu, nibōu eibōu di olōu feibe Godihā moso, ę togoulu kodube ę Duo Bolofejine dala.

3

Pol ę dabaibe ta uwo bolofej ke sa sa ahudo o sasaj kediamokōu hehegiemōu siadi

¹ Kelesuhanōu degeiye, di mogo tanōu degemōu, a ni dogōu gulamōu degei. Damaledo, ni dowoye a Yesu Kelesuhā dabai degei kaha, ęme didio o degei dala kuhę.

² Godihā amokōu habagugueguomōu tobou, na ma solōu do degedi ta ke sa sa ahudo o sasaj kediamokōu hehegiyedei keme age ni kōu dulo idade tawali.

³ Godihā kōu degeleyodemamōu mogogou delei keme ę amokōu hegimōu, a huyadefei kōu nalai.

⁴ A nalai koŋume ni husoŋubabe, ni tawale ile, Kelesuhā dabai, mogogou delei kaha sibige keme a defeido tewedadele ile.

⁵ Kelesuhā dabai kaha sibige keme afu kōu guai o sasaj kediage ta tawale ili mei. Godihā defeido ta hehegili mei kaha degeimōu. Ifisi, Godihā ę Duo Bolofej ke tobōu mōu hagua, Godihā ta-bolofej-mala-suluguadi-obōu, habage-degele-duguo-tobolōu-idi-obōu kediamokōu hehegi tobou.

⁶ Kelesuhā dabai, mogogou delei kaha sibigebe kōu gue, sa sa ahudo o sasaj nibōu, sa Israel o sasaj eibōu de ta uwo bolofej ke dulo sesele ili kaha degemōu, dibe sosōu tanōu fei dala. Ei Kelesubōu de dala sagaj kenōu tefei, nime Kelesubōu de dala. Damaledo, di olōu fei tōu tanōu fei sa dege dala. Godihā eimokōu neleyodema makai keme ę nimokōu ne kōu nele.

⁷ Godihā a habagugueguomōu, ę dedei hiyedo ke amokōu solōu do nelēmōu, ę ta uwo bolofej hehegiendi dabai degeyede tobou.

⁸ Godihā o sasaj kediame hūbōu o sasaj. Kenōu si ęme hūbōu o meiyе, haba Godihā a habagugueguomōu, ęme sa sa ahudo o sasaj kediamokōu ta uwo bolofej ke hehegiyedei. Ta uwo bolofej keme Kelesuhā degei ta. Dige Kelesuhā ę sibigebe tefeiba tefele sagaj mei. Husoŋubane husoloŋu sagaj mei. E sibigebe hiyedo folodo, di ta tawaga tobolōu sagaj mei.

⁹ Godihã bi olôu fei kẹ milôu gama mei degeimôu be, ẹ yoŋu habage degele kẹme o takou ta tobou li mei. Godihã fimaj kẹme mogogou haguabe demou, ifisi amokou yoŋu ẹ fimaj kẹ o sasaj olou fei kediamokou hehegieyede tobou.

¹⁰ Godihã tagaibe, Kelesukou damaleyodele i o dige ẹ fimaj kẹ hebeni ẹsol o daga dagabou, duo daga dagabou olou fei kediamokou hehegiemabadomou tagai. Godihã ẹ fimajibe nelẹdo, ẹ tewebe folodo.

¹¹ Afu, Godihãge sa sibige o sasaj olou fei dibe ebou de dalaleyodemamou, ẹ di Hiye O Yesu Kelesu tobou mou hagua, Godi yoŋu degeleyodei kẹ degema mei degei.

¹² Di Kelesukou damaleyodei kaha, di ta gue degediyo mei. Dige Kelesu eme Godikou yale adade tawale ili.

¹³ Kegemou, ẹ n̄imokou tobolou kuhe. Nige n̄i dowoye ẹ hagi degeli kuokou fi hiyedo madama. N̄i mou hohobou ma, ẹ n̄i Godikou yale a kẹ n̄imokou kou hegi kaha degemou, n̄ime hebeni hoho kẹ dugulo ile.

Polhage sa Efesus o sasaj kedia nelẹdo dege dalamabadomou diho baga tobou

¹⁴ A Aye Godihã degei kokou fimamou, emokou yubu sugulo fiya duwodi.

¹⁵ Godibe di Aye. Hebenitou dalaguabou, sa sibige kuokou dalaguabou olou fei kedia die Ayeyodele idi. Sosou olou fei kedia die Aye tanou.

¹⁶ Di Aye Godi eme hohobou nelẹbou hiyedo, di ta tawaga tobolou sagaj mei. Kegei kaha, ẹge Duo Bolofehã dedej hiyedo kẹ n̄imokou neyadomou, ẹ diho baga tobolou kuhe.

¹⁷ N̄ime damaleyodele i kaha degemou, age Kelesuhã n̄i dogou guyedema diho baga tobolou. Haba, age n̄ime Godihã tagadi midihõ kene tawaleba, o sasaj kediamokou solou do degemabadomou diho baga tobolou kuhe. Tagadi midihõ kẹ tawale ibabe, n̄ime nelẹdo dege tafalaguale, hebe sa degei, tefeye mihikou hilgedo tou. Moso sa degei, mouti tagetou nelẹdo dege duwolo.

¹⁸ Kegeiba, n̄ime Godihã o sasaj kediabou de nelẹdo dege dalaguali, Kelesuhã di tagadi kẹme hiyedo folodoyode tawale ile. N̄i ahudo ibane, Kelesuhã n̄imokou solou do dege dalale. Sugutou foloubane, ẹ solou do dege dalale. Hayemou mubane, ẹ solou do dege dalale.

¹⁹ Damalẹdo, Kelesuhã di tagadibe tewe olou fei gabama feleido. Age n̄ime Kelesuhã tagadi midihõ kẹ tawaiba, Godihã ẹ fiibe n̄i duledu amamado dalayadomou diho baga tobolou.

²⁰ Godihã nelẹbe hiyedo folodo. Dige ẹ nelẹ hiyedo kẹ defeido ta tawaiyo meiyẹ, kenou si ẹ di duledube dabai hiyedo degedi. Godihã di dogou guyadomou, di kẹ diho baga tobou dibe huyadefej. Kenou si Godihã di solou do degedibe hiyedo, di Godikou yodulo idi kẹ gabama feleido.

²¹ Kegei kaha degemou, Yesu Kelesukou damaleyodele i o sasaj di Kelesuhã huya kẹ Godikou hiyedo hohobou me. Di sosou, habage dalaguale kediae Godihã hu hebele foguoba, tofousogo tofousogo kegenou kuhe hohobolou dalale. Damalẹdo.

Dibe Yesu Kelesuhā tōu sā degei kahā degemōu, di Godihā midihō kenōu milōu game

(Tq̄ Hiye 4-6)

4

Damaleyodele i o sasaī dibe Kelesuhā tōu sā degei

¹ Ame Pol, ame didiō o degei dala, Hiye Ohā dabai degedi kahā degemōu. Age n̄ime midihō bolō kē milōu mabeede tobolōu kuhē. Godihā n̄i ē midihō kē sesemabadomōu hagusai kahā degemōu, n̄i midihō gehē ta milōu gadama.

² N̄i n̄iōu sie n̄i hū hebele fogudama. Omokōu himido degema. Nelēdo dege dalali, oe n̄imokōu midihō kasagai milōu babe, n̄i diamokōu hobōu bohōlōu milōu dama. Amafēj hemelē fiya, yogo tagaiba tagaiba dema.

³ Duo Bolofeihā degeiye, n̄ime mogo degei dala kahā, n̄i n̄iōu sie himi degeiba himi degeiba dema, fi tanōu dege dalama.

⁴ Dibe Kelesubōu de tōu tanōu. Godihā Duo Bolofeī ene tanōu fēj. Nebe kenōu tefei, dine bi tanōu fēj dia dalagua, Godihā di hagusai kahā degeimōu.

⁵ Di Hiye Ō ɛme tanōu fēj. Godikōu damaleyodei midihō kēne tanōu fēj. Fafeleya degedi midihō kēne tanōu fēj.

⁶ Godibe tanōu fējido, di olōu fēj di Aye. Godi ɛme di gabama folodo dala. ɛme dibōu de dogōu guo dalali dabai degeli. Di duledune ē dogōu guo dala.

⁷ Kegemōu, Kelesuhā yōu tagaiya kē dimokōu dabai daga daga kē degemōu ile kahā nelē kē di duledu solōu do n̄emōu i.

⁸ Kegei kahā degemōu, Godihā kuguokōu be kōu gue nalaī dala, Ē sugutōu falamōu be, ē o ilo kelebōu de biyamamōu, enōu gaba tofogōu mōu, o kediā didiō tōu ma felei.

Dedēj hiyedo kē ē yōu ē o sasaī kediamokōu n̄emōu i. *Buk Song 68:18*

⁹ Sugutōu felei kahā sibigebe kōu gue, ɛme sugutōu bukōu feli mei, ē sa sibigē kuokōu migilemōu be, mih̄i duo mōu gulido kōu mulōmōu, haba sugutōu kuhe bohōlōu mā felei.

¹⁰ O mōu gulido mū o kahage hebenitōu tōu gulidone felei, hebenibōu, sa sibigebōu de olōu feibe, ē neleyenōu sil̄emaī dala.

¹¹ O kahage damaleyodele i o sasaī dige ē dabai daga daga degemabadomōu dedēj n̄emōu i. Di ilo kelebe tā-bolofeī-malā-suluguadi dabai kē degeiba, ilo kelebe habage-degele-duguo-tobolōu-idi dabai kē degeiba, ilo kelebe ya, tā uwo bolofeī kē tobōu mōu suluguaba, ilo kelebe damaleyodei o wolōu daladi dabai degeiba, ilo kelebe Godihā midihō hehegedi dabai degeiba demabadomōu dedēj kē n̄emōu i.

¹² Kelesuhā ē dabai daga daga kē n̄emōu i, damaleyodele i o sasaī di diyōu sie yogo dogōu guba dogōu guba deiba, dibe yōu ē tōu sagaī dege, nelēdo dege dalamabadomōu.

13 Di Godihā dabai keme hilgedo kegenōu degemōu iligi, damaleyodei neleḏo degeba, fī tanōu dege, Godihā Dihi ke defejido tawale ile. Di fī haguaba, damaleyodei neleḏo degeiba, Kelesu yoḥunōu dogōu guo dalaba, yoḥu tagai sagaj kenōu milōu gamōu yale.

14 Kegeibasi, dibe sisigo sagaj dege dalale mei. Ogōu gai egei o kedia dioḥu die fimaj sagaj ke tobōu babe, di ke dulo sesele mei. Wibōu, to boboubōu kaha diou bohōu guedi sagaj kege degeibabe, dige sisigo ilo kelege degedi sagaj kege, ogōu gai midihō ke milōu gale mei.

15 Dige ogōu gai egei keme hobōu ta dudame. Damaleḏo ta kenōu si di tobolōu ba, o sasaj di yogo tagadi midihō kenōu milōu game. Midihō bolō ke milōu goubabe, dibe Kelesuhā dogōu guba, neleḏo dege dalaguale. Eme di widio o.

16 Dibe Kelesu e tou sa degei. Di tanōu tanōu be e dobogoḥudiobōu, e ibigidiobōu, e sagidiobōu sa dege dalaguamōu, e momeye di dio olōu fei asōu gie dala. Kelesuhā dimokōu dedej nej kaha, di diyōu di dabai ke defejido degeligi, di damaleyodei ke hiye degemōu, di diyōu sie yogokōu solōu do degeimōu, solōu do degeimōu dedi.

Kelesukōu damaleyodele i o sasaj dibe ebele midihō kenōu seseme

17 Kegemōu, a Hiye Ohā huya ke nimokōu kōu gue tobolōu, damaleyodili mei o sasaj kedia midihō, nī afu milōu di keme haba ta milōu dama. O sasaj kedia me dioḥu die fimaj, sibige mei keleya ke suluguadi.

18 Die fimajbe hulija sa degei. Dia defejido tawaiyo mei, yobe die fibe hiligido dalagua. Kegei kaha, fī gehe Godihā nelamōu degeli keme diage moloḥu sagaj mei.

19 Midihō kasagaj dioḥu milōu gadi keme dioḥuge ta sidifi degele idiyo mei. Dioḥu die tōu e tagadi midihō kasagaj kōu milōu ga iligine, haba midihō kasagaj gehe gehe ilo kelene milōu galamōu hiyedo degele idi.

20 Njōu si midihō kasagaj ke milōu ga idiyo mei. Njime Kelesu tewe.

21 Age Yesuhā damaleḏo tabe oe nimokōu hehegile imōu, nī kōu dulo idade tawali.

22 Afuge njime midihō, njōu tagai sagaj kenōu milōu ga idi. Afu degedi midihō keme bolō mei. Midihō kasagaj ke milōu ga idibe, yukuei afukōu ke sa degei, ke tele filama, kegeligi midihō kasagaj kaha nī makeiye.

23 Njime Godihā nī fī bohōlou gehe degeiba kuhe suluguama.

24 Nj fī gehe Godihā miloube, Godi yoḥu e fī sa dege milou. Njime fī gehe kebōu denōu sulugalibe, nī Godihā midihō doḥdo kenōu milōu ga ile.

25 Fj gehebōu de dala kaha degemōu, ogōu gai midihō milōu di keme fogōu ma. Nj njōu sie yogokōu damaleḏo tanōu tobōu ba tobōu ba dema, dibe Kelesuhā tōu kokōu sosōu tanōu fei dege dala kaha degeimōu.

26 Nj gofoḥu degeba midihō kasagaj ta milōu dama.

Buk Song 4:4

Gofōḥu dege dalali, asō mḥda.

27 Kegelig, nī Tamakōu a soḥugōu ba e feleiye.

28 Hiyou moŋudi o, nā hiyou moŋuda. Dabai degema, dabai kaḥa hebe kenou malaba, nalebou bi ilo kelebou de mamoumaba, bi mei o kediamokou ne.

29 Ta kasagai tobou dama. Ni ta bolonou tobou ba, o sasai huyadefei damaleyodele i kedia dubabe, ni ta kaḥa dia dedei sasagieiba, die damaleyodei ke neledo dege dalale.

30 Nige Godiha Duo Bolofekou hagi nedama. Godiha e Duo Bolofei nimokou nei kaḥa, nime e bido dalaguaba, e ni mamolouyodemama degei.

31 O nogokou gofou degeba, hagi neiba neiba dedama. Tae biyaba susuga tobou dama. Omokou dafadama.

32 Damaleyodei o sasai, ni niou sie yogokou midihou bolou kenou hegiba hegiba dema. Solou do degeiba solou do degeiba dema. Ni niou sie o yogoha midihou kasagai ke gebe meiyodemama. Godiha Kelesuha huya ke ni midihou kasagai keme gebe meiyodei sagai kenou tefe degema.

5

Dibe hohoya kenou suluguame

1 Godihage nimokou solou do hiyedo degeimou, nime e sisigo degei dalagua. Kegei kaḥa, nime midihou e milou di kenou sesema.

2 Kelesuha di tagalemou, di dowoye yousie sesegumou, wala imou tolo i sagai kenou tefei, nime niou sie yogo tagaiba tagaiba dema. Damaledo, Kelesuha yousie sesegumou, wala imou tolo ibe, ho bolofeido, afu kou guaiye wai sipsip simou Godiha dudi sagai kegei.

3 Sasai hiyoubou, o hiyoubou de degedama. Sibigi degedi midihou keme milou gadama. O taḥa bimai duguo tagadama. Midihou kegei kaḥa ta keme huyadefei ta tobou dama. Ta kegei keme Godiha o sasai dige ta tobolou sagai mei.

4 Nige mawalaba ta bou basia tobou dama. Hobou dou tobolou ba yadama. Godiha e o sasai dige kegei keme tou fogou ba, Godikou nou bolofeyode tobou basi bolou.

5 Ni kou gue tawama, sasai hiyou siadi obou, o hiyou siadi sasai bou, midihou sibigi degei ke milou ga idi o sasai bou, o taḥa bimai duguo tagadi o sasai bou diame Kelesubou Godibou dilie wolou daladi sa kokou be ta fologale sagai meido. O taḥa bimai duguo tagadi o kediame ogou gai godikou hohou degedi sagai kenou tefei.

6 Ta sebenou degema suluguadi o kedia taḥe ni ta dudama. Niou tawai bou, o kegei kedia ni ogou gaba, nibou de a kasagai kokou yaiye. Godihage midihou kegei kenou milou gamou e ta dulo idiyo mei o sasai kediamokou be gofou hiyedo degedi.

7 O kegele idi kedibou de hobou mogo degedama.

8 Afuge nime huliakou deleigui. Ifibe, Hiye Oha hohou keme nibou de dogou guo dala kaḥa degemou, nime e hohou kaḥa duoya kenou suluguama.

⁹ Hiye Ohā hohōya ke suluguadi kaha sibigebe, omokōu midihō bolō hehegedibōu, midihō dōdo milōu gadibōu, damalēdo tā tobōu dibōu kenōu.

¹⁰ Haba Godihā tagadi midihō ke nī kolugi duguo tawama.

¹¹ Huliaya suluguadi o kediabōu de mogo degedama. Midihō kegei kahage hebe bolofei ta moloū mei. Nige midihō kegei keme kasagāidade tawaleba malā tamā degeibasi bolō.

¹² Age o kegei kediā mogogōu degele idi ke tobolōu be sidifi degeli.

¹³ Kenōu si Hiye Ohā hohōya ke midihō kasagāi milōu ga idi ke tamā degemōu be, dige keme midihō kasagāidade tawale idi.

¹⁴ Hohō kaha bi takōu hohogumōu be, di bi ke dugudi. Kegei kaha degemōu, kuguo ta kokōu be kōu gue nalāi dala, O koyo nā tiei dala debabe, nā haguā.

Nā widaimikōu ge haguqūbabe, Kelesuhā ē hohō kaha namokōu hohogulo.

¹⁵ Kegei degemōu, nī tawaiabōu suluguama. Tewe mei o kediā suluguadi sagāi kege hobōu suluguadama. Tewe o kediā suluguadi sagāi kegenōu suluguama.

¹⁶ Sa ifi koūu biyamōu ili koūume kasagāi degei kaha degemōu, nī Godihā midihōbe ifi kōu bōu genōu fei milōu ma. Nīou tawaiabōu, sa biyei kasagāi hiyedo ke hagua kogubabe, nī mōu yoūuwa fogouye.

¹⁷ Totōu dege daladama. Hiye Ohā tagali sagāi keme nī defeido tawama.

¹⁸ Tigi kolo huei gofoūdo ke hiyedo nādama, nī tōu bōu nī fibōu de makeiye. Duo Bolofeiḥā nībōu de dalabanōu suluguama.

¹⁹ Damaleyodei o sasāi nī nīou sie tā kolo ilebe, Diē Fedi Kuguo kaha tā kebōu, sosi mosokōu ge diē feile idi kaha tā kebōu, Duo Bolofeiḥā hehegeimōu diē fedi kebōu denōu tobōu ma. Nī diē feilebe, mogouyebōu duoyebōu olōu fei Hiye Ohā hūnōu hebele foguma.

²⁰ Di Hiye O Yesu Kelesuhā hūya ke, nige sawisiei olōu fei Aye Godikōu bolofeyodenōu tobōu mōu ima, Godihā bi olōu fei ke dimokōu nei kaha degemōu.

Polhā obōu sasāibōu hulomōu daladi kaha tā ke tobou

²¹ Nige Kelesube nī Hiye Odade tawaleba, nī tanōu tanōu be Godihā o sasāi ilo kediā hayedu dalaguama.

²² Sasāi diāma, nī maḥā tābe nīou hiye Ohā tā dulo idi sagāi kenōu tefeleduma.

²³ Yobe, damaleyodei o sasāi di widio o hiyedobe Kelesu. Nebe kenōu tefei, sasāi nīne nī widio obe nī mā. Dibe ē tōu bōu de geleguo tanōu degei dala. Haba Kelesu ēme di Mamou O.

²⁴ Damaleyodei o sasāi di Kelesuhā tā dulo sesele yadi sagāi kenōu tefei, sasāi nīne nī maḥā tā ke defeido dulo sesema.

²⁵ O diāma, Kelesuhā damaleyodei o sasāi dimokōu solōu do degemōu, di dowoye yoūusie sesegu sagāi kenōu tefeleduma, nīne nī sasāi tagama.

²⁶ Damaleyodei o sasāi dibe Godihā bi bolōdo degemabadomōu, Kelesuhā tagalibe, ē taenōu dibe fafeleya degeba, bigima, sibigi olōu fei mei degema fogōu dalamabadomōu tagali.

²⁷ Damaleḡo, Kelesuhage dibe e dihiḡe kokou be sibigibou mei dugulo tagali. Midiho kasagai kaha hebe keme dimokou ta nele tagaiyo mei. Damaleḡo, Kelesuha tagalibe, Godiha hoho kahanou di silema dalaba, dibe e o saai bolodo dege dalale tagali. Bolodo: ta tawaga tobolou saai meido dalale.

²⁸ Nebe kenou tefei, o nane ne saai tagalebe, na noousie ne tou tagadi saai kenou tefeḡe taga. O koyoha e saaikou hoho degeibabe, e yoousiene hoho degele.

²⁹ Di tewe, obege yoou e tou be ta makodiyo mei. E yoousie bologuado dogou guo daladi. E tou ke nele mei degeiye domou, nale nadi. Nebe kenou tefei, Kelesuha dine bologuado kege wolou daladi.

³⁰ Yobe, dibe e dobogouubou e abogouubou, haba e tou olou fei ke sa degei dala kaha degeimou.

³¹ Godiha kuguokou kegei ke kou gue kou nalai dala, Kegei kaha degemou, obe e aye e adiou tou fogou ile, e saai bou de dogou gubabe, dilie tou tanou fei dege dalale. *Stat 2:24*

³² Ta mogogou delei keme sibige hiyedo. Age sibige hiyedo keme Kelesuha damaleyodei o saai dibou de dogou guo dala ke tobolou.

³³ Ta sibige tabe kou gue, o na noousie hoho degedi saai kenou tefeḡe, ne saaikou ne hoho degeiba, saai nane, ne maha ta defeido dulo seseiba dema.

6

Polha sisigobou, die aye adiou bou diamokou tobou

¹ Sisigo diama, nige ni aye adiou dia ta ke dulo sesema. Midiho keme doḡo, nime Hiye O Kelesubou de dogou guo dalagua kaha degemou.

²⁻³ Godiha kuguokou be kou gue nalai dala, Aye adiou diamokou be midiho bolofei kenou hehegiema. *Lo 5:16a*
Egele ta ebukou do kou toboube, sabita bolq degele kebou de tanou geleguomou kou gue tobou,

Kege degeibasi, dabai ni degelebe bolonou degemou iligi, sa sibige kuokou tofousogo tafalaguale. *Lo 5:16b*

⁴ Aye diama, ni sisigo dia gofou degele saai hobou ta degedama. Ni Hiye Oha tagaiya kenou wou ma dalali, diamokou be defeido yoou e midiho kenou hehegiema.

Polhage dabai degele idi o saai bou, die bosebou diamokou tobou

⁵ Dabai degedi o saai diama, nige sa sibige kuokou ge ni bose dia tanou dulo sesema. Ni gue degema, kegeligi ni bose dia dihiḡe kokou midiho kasagai ta milou ye deba. Kelesuha ta dulo sesedi saai kenou tefeḡe, ni bose dia tane defeido duloba, dabai nelḡo dege degema.

⁶ Ni kegeligi, bose dia hoho degemabadeba, die dihiḡe kokou genou dabai nelḡo dege degele iye. Dia duguyo mei kelegene, nime Kelesu yoou e dabai degele ilidade tawaleba, Godiha tagali sagaiya kenou hohobolou ba dabai degema.

⁷ Kegei degemou, ni dabai hoho dege degema. Nime bose kedia dabaino degediyo mei. Ni Hiye Oha dabai degele idi.

⁸ Ni tewe, o koyoha dabai bologuado degeibabe, Hiye O Godihage diamokou be hebe bolodo ke nemou ile. Dabai degele idi o sasabou, haba die bosebou olou fei kedia mokou ne tefelenou nemou ile.

⁹ Bose diama, nime ni dabai degele idi o sasi kedia mokou midihogolonou hehegiema. Nige dia gue degele sagai ta dededama. Ni tewe, Hiye O, hebenitou duwo, eme ni olou fei Hiye O. Damaledo, Hiye O Godihage hubou ne, hubou mei one e tefelenou fidi.

Kelesukou damaleyodei o sasi dibe Tamabou de biyadi bimai ke mouma tou ma dalame

¹⁰ A ma ta uwage tobou lamou degeli kuhe. Hiye O nibou de dogou guo dala kaha, e nelehiyedo ke tawaleba, nime neledo dege dalaguama.

¹¹ Biyadi bi olou fei, Godiha nimokou nei ke kamaba, Tamaha nimokou hagua ogou goubabe, ni neledo dege tafalaguali, kuagise dalaguama.

¹² Damaleyodei o sasi dibe sa sibige kuokou obou de ta biya idiyo mei. Tamaha esol o daga dagabou, duo daga dagabou olou fei kedia bou de biya idi. Sa hulia degei kaha widio o kedia bou, duo kasagai, agudiletou dalagua kedia bou de biya idi.

¹³ Kegemou, biyadi bi olou fei, Godiha nimokou nei ke kamaba dalali, hagi dugubabe, neledo dege biyama mei degemaba, neledo dege tafalaguama.

¹⁴ Kegeba, ni neledo dege tafalaguali, damaledo tabe fiyati sagai kaha tufoguo kaba, haba midihogoudobe kuwoye solou moso gogudi sagai kege goguoba suluguama.

¹⁵ Haba, ta uwo bolofei ke tobou di keme abogou moso sagai kegei kama, Godibou de mogo degedi ta bolofei ke hehegiemou sulugualaba dia dalama.

¹⁶ Godikou damaleyodeibe hebe duli sei sagai tolou daladi kegenou tolou dalama. Tamaha e mala doubou kaha hagua nimokou fogouye deba, hebe duli sei sagai ke tolou ba, solou moso diou guobanou suluguama.

¹⁷ Godiha ni mamou kokou fimalebe heti gofoudo, ni widiletou muguoba, haba Godiha ta keme Duo Bolofeha e aweki sagai ke tou ma suluguama.

¹⁸ Ni Duo Bolofeha neleya ke Godikou diho baga tobou mou suluguama. Dihog baga tobou dibe, ni hobou ta misihodama. Nige Godiha e o sasi kedia me sawisie olou fei dogou guyedema, neledo dege diho baga tobou ma.

¹⁹ Nige Godiha ane dogou guyedema diho baga tobou ma. Godiha amokou hehegieiba, a gue degedi ke fogou ba, ta uwo bolofei, mogogou delei kaha sibige ke kuhe hehegile.

²⁰ Godiha a tobou mou, egei tobou mou siei kaha degemou, ame didio degei dala. Ma dabai keme mei degeli mei, you degeli kaha, nige a e ta ke hehegile ke gue degeiye deba diho baga tobou ma.

Polhage Godihā sa Efesus tie kediame bologuādo dia dalayedema dihq bagq tobou

²¹ A o Tikikus toboū ba, ē ile, ā degeli kē n̄imokoū kuhe toboloū. Tikikus eme mā mogodo. Eme Hiye Okoū damaleyodema dabai degedi o.

²² Damaledo, ā ē toboū ba, n̄imokoū ilebe, ei degeli kē n̄imokoū toboū maba, haba n̄imokoū dedeī sasagiyadeba.

²³ Mogo diama, Aye Godiboū, Hiye O Yesu Kelesuboū dilie degeiye, n̄ime bologuādo dalaguali, n̄i damaleyodeī keme nelēdo degeba, n̄i n̄ioū sie yogokoū soloū do degeiba soloū do degeiba dele.

²⁴ Haba, o sasaī di Hiye O Yesu Kelesukoū hohq degele idi kediame, Godihā habagugueibe diaboū de dalale.

Egei Polha Sa Filipai O Kediāmokoū Nalama Nei

Tawale Tq

Pol ẽ didiõ mosõdu duwoli, sa Filipai o sasai kediāmokoū kuguo kōu nalama nei.

Afuge, ẽ sa Filipaikoū koū ilemoū, o sasai kediāboū de duwoli, Yesuha deggai ke hehegiei. Dabai 16:11-40 kokoū dugu.

Polha Filipai kediāmokoū kuguo nalama nei kaha yobe koū gue. O sasai kediā sele kefemamoū, o Epafrodituskoū nelēmoū, na mala ile, Polkoū neyede toboloū imoū, ẽ mala ile Polkoū kuhe nei. Kegei kaha, Polha bolofeyode kuhe toboloū moū nalai.

Pol ẽ didiõ mosõkoū koū duweye, kenoū si ẽ ta fi hagi degeli mei, hohõnoū delei. Filipai o sasai kediāne hohõ degemabeedei. Yobe, Yesuha diāboū de dogoū guo dala kaha degemoū.

Kuguo Filipai kōumaha sibige kaha widio ta hiyebe tanoū fei dala.

Sa Filipai tie kediā Polboū de mogo degele i kaha, ẽ hohõ hiyedo degei

(Tq Hiye 1-4)

¹ Polboū Timotiboū elebe Yesu Kelesuha dabai degele idi o. Godiha o sasai oloū fei, sa Filipaikoū dalagua, Yesu Kelesukoū damaleyodele i niboū, ni woloū daladi oboū, ni dikenboū oloū fei nimokoū ele kuguo kōu nalama nelj kuhe.

² Di Aye Godiboū, di Hiye O Yesu Kelesuboū dilie nimokoū habagugueiba, nime bologuado dalamabadomoū.

Polha Godikoū bolofeyode tobou

³ A ni tawaimoū be, ma Godikoū bolofeyode tobou di.

⁴ Damaledo, a Godiha ni oloū fei dogoū guyadamoū diho baga toboloū gibe, hohõboū noū diho baga tobou di.

⁵ A nimokoū hohõboloū kaha yobe koū gue, sawisie a dabai yoma degei kelege tofogoū hagueibe, nige a dogoū guomoū, ta uwo bolofei tobou di dabai ke degemoū hagulugi, ifine kegenoū degele ili kaha.

⁶ A tawalibe, Godiha dabai, ni duledu yoma haguei keme ta mei degeli mei. Godiha dabai keme yōu kegenoū degemoū ibe deba, Yesu Kelesuha bohouloū ma haguale kelegenoū mei degeledade tawali.

⁷ A nimokoū soloū do degei kaha degemoū, a kege tawali keme bolõ. Yobe, a ta uwo bolofei tobou di dabai ke hiligedo degeliboū, haba a didiõ degei dalaboū kelegebe, Godiha habagugueibe diboū de dala.

⁸ Godiha tewe, Yesu Kelesuha nimokoū hohõ hiyedo degeli sagai kenoū tefei, ane nimokoū hohõ degemoū, ni dugulo sagai hiyedo degeli.

9 A Godikōu dihq baga tobōu dibe, nī solōu do degedi midihq kē nele degeba kokōu ge tewe hiyedo malāba, solōu do degedi midihq kaha sibige olōu fei kē tawamabadomōu kuhe dihq baga tobōu di.

10 Nī tewe kē dalababe, midihq olōu fei, obe milōu ga idi kēme nī sasale fileba, midihq bolq kēnōu sesele ile. Midihq bolq kēnōu sesele iligibe, Kelesuha tā sale sawisie kelegebe, nīme ta sibigibōu dalale mei, midihq kasagai milōu di kaha hebe kēme nī ta moloū mei.

11 Damaledō, Yesu Kelesuha degeiye, midihq bolqdo, nī milōu ga idibe, o sasaiye duguō, Godikōu hohqbolōu ba, ē hū hebele fogulo ile.

Pol ē didiq degei dala kahage, tā uwo bolofei kē sa sa olōu fei ile tefei dala

12 Mogo diama, nī tawama, a hagi koū dugulu koūmahage tā uwo bolofei kēme ta akoguli mei. Kegei kahage, o sasai sūdo tā uwo bolofei kē dulo ili kehe.

13 Kegemōu, hiye o Sisarha mosq dia dalaguadi obōu, o ilo kelebōu olōu fei kediage ame Kelesuha dabai degedi kaha dowoyenōu didiq degei dalayode tawale ili.

14 Di Hiye O Kelesukōu damaleyodele i o sasai sūdo kediane, a didiq degei kokōu fimamōu neledō dege dalaguali, Godiha tā kē hiyedo dege hehegile ili. Diā ta guē degele iyo mei.

15 Kōu kegeiyenōu si, o ilo kelebe amokōu kona degemōu, gule, dioū die hū kē hebele fogulamōu egei kuhe hehegile ili. O ilo kediasi damaledō Kelesuha degei tā kēnōu hehegile ili.

16 O damaledō hehegile ili kediage ame tā uwo bolofei tobōu di kaha dowoye didiq degeiyode tawalemōu, amokōu solōu do degemōu, diane Kelesuha tā kē kuhe hehegile ili.

17 O ilo dioū die hūnōu hebele fogulamōu, Kelesuha tābe gule hehegile ili. Yobe, ame didiq mosqdu dalamōu, haba diage hagi tage amokōu nelamōu degele ili.

18 Kōu kegeiye, gebe mei. Fi kasagai mā ili obōu, fi bolq mā ili obōu olōu fei kediage Kelesuha tā kēnōu hehegile idi degeimōu bolqdo. Tabōu mei, ame hohqōu dala kuhe.

Pol eme sosou dalali, sa Filipai o sasqi dogōu gulamōu degei

19 A hohq degeli kaha yobe, nī Godikōu dihq baga tobolōu idi kēbōu, Duo Bolofei, Yesu Kelesuha amokōu neibōu kahage a dogōu guba, a didiq mosq tōu fogōu ile.

20 Kegeiba, a sidifi degeiye deba, midihq bolq kēnōu milōu galamōu. A ifibōu habagebōu de neledō dege dalali, midihq bolq, a ifi kōu bōu ge milolōu sagai kēnōu tefele milōu galamōu. A sosou dalabane, tolo ibane tabōu mei. O sasaiye Kelesuha hū kē hebele fogulo ile kēnōu tagali.

21 A ifi sosou dala kōu bōu gebe ame Kelesuha dogōu gumōu dala kuhe. Haba, a tolo ibabe, ame bi bolqdo hebenikōu dala kē moloū.

22 A sosou dalababe, a o sasai sūdo dogōu gudi dabai kē degele. Kēnōu si a degelebe a ta tawaiyo mei.

²³ Mā fimajibe bolou kege dala. A tolo ile foloba, Kelesubou de dalalebe bolofejido. A hoho hiyedo degele.

²⁴ Kenou si a sa sibige kuokou dalabane bolou. Kegeibasi, a ni dogou gulo.

²⁵ Damaledo, a ke tewe. A sa sibige kuokou dalali, nibou de dabai degelamou degeli, ni damaleyodema, neledo degeba hohobolou dalamabadomou.

²⁶ Kegeba, a haba ile folo, nibou de dalababe, nige amokou hohobolou ba, Yesu Kelesuha hunou hebele fogulo ile.

Sa Filipai kedia hagi dugumou be, Godihage mou duguo fogou diye, kenou si eme diabou de dogou guo dala

²⁷ Sibige hiyebe kou gue, Kelesuha ta uwo bolofei keme ni kou tewe kaha degemou, nige midihou bolodo kenou milou ma. Kegeibasi, a tawalebe, a nimokou ibane, ha i ho fogou ba, ni degeli ta hebe kenou dubane, age nime neledo dege, mogo tanou dege dalali, ta uwo bolofei tobou di dabai ke fi tanou dege degele ilidade tawale.

²⁸ Haba age nime ho o kediamokou guu degele sagai meidade tawale. Ni diamokou ta guu dege ho fogou babe, diage diame makoma mei degeledade tawale ile. Ninou si Godiha mamolouuyodema makaiye daladade tawale ile.

²⁹ Yobe, Godihage nime Kelesukou damaleyodema, e dabai degemabadomou maka degei. Haba dabai ke degele ile kokou gene nime hagi kou duguloyodema maka degei dala.

³⁰ Kelesuha dabai degedi kokou ge hagi ni dugulo ili keme a kou dugu sagai kenou tefele dugulo ili. Iki kou bou gene, obege ame hagi kegenou duguluyode tobolou imou ni dulo ili kehe.

2

Di fi tanou dege dalali, diyou sie yogokou midihou bolofei ke hegiba hegiba deme

¹ Kelesuhage nibou de dalali, nimokou de dedei sasagiedi? Kelesuha nimokou solou do degedi kaha, nime de bologuonou dalagua? Nime Duo Bolofeiha de dogou guo dala? Ni niou sie yogokou de solou do degeimou solou do degeimou dele idi?

² Kegele ibabe, haba fi tanou fei tolou ba, yogo tagadi midihou kenou sesema. Ni mogo degeba, fi tanou degele ibasi, a hoho hiyedo degele.

³ Ni niou siebe hiye oyodema, niou ni hu hebele fogudama. Niou sie huyafei degema. Ni mogo ilo kediage ni gabama folodo daladade tawama.

⁴ Na noousienou dogou guda. Ni niou sie yogo dogou guba dogou guba dema. Ni olou feibe bologua dalagualebe bolou.

Kelesuha yoousie huyafei degeimou, Godiha e hu hebele fogu

⁵ Nime Yesu Kelesuha fimadi sagai kegenou fimama.

⁶ Kelesu eme kou Godinou deleieye, kenou si e kegenou dalale sagai ta degeli mei.

⁷ E migilemou be, mou youwa sa sibige kuokou dabai degedi o, di bagai.

8 O sasaiye dugube, ɛme sa sibige o бага, Godiha hayedu dalali, ɛ ta dulo sesele iligi kuhe tolo i.

Damaledo, ɛ hebe fufuguomaikou tolo i.

9 Kegei kaha degemou, Godiha ɛme tou gulido mala folomou, emokou hu bolodo ta, hu ilo keke gabama feleido ke nei.

10 Godiha Yesukou hu hiye ke neibe, hebenitou tiebou, sa sibige kuokou tiebou, mihi hayemou tiebou olou fei kedia emokou yubu sugulo fiya duwoguali, ɛ hu ke hebele foguoba, ɛ hayedu dalaguamabadomou kuhe nei.

11 O sasaiye Yesu Kelesube Hiye Oyode tobolou ibabe, midihog kahage Aye Godiha hu hiye degeli.

Dibe hohoye o sasai kediamokou hohogudi sagai kege dalame

12 Ma mogodo diama, a nibou de delei kelege, ni ma ta dulo sesele idi sagai kenou tefe, ifi a ahudo dala kou legene, ni defeido sesema. Godiha ni mamou kaha degemou, nige sidifibou guebou degeba Godiha dabai kenou nelede dege defeido degemou iligi, hebe bolofei ke mouma.

13 Yobe, Godiha degeiye, nige midihog bolog, yofu tagai sagai ke milou galababe milou galenou.

14 Midihog olou fei ni milou galebe, kona dege tae biya idama.

15 Kege dege ho fogou babe, nime Godiha sisigog bolodo, sibigibou mei dalale, haba midihog kasagai kaha hebene ta moloofu sagai mei. Sa sibige o sasai, midihog kasagai milou ga idi kedia die sa hulia degei kokou nime kuidihog hohog hiyedo ke sa dege hohoguoba,

16 Godiha ta yofu kegenou dalale ke tolou suluguale. Ni kege degeibasi, Kelesuha boholog ma haguba, age a dabai ke degeibe ta mou yofuwa degeli meidade tawaleba hohog degele.

17 Ni damaleyodema, Kelesuha dabai degele idi keme afu kou guai o kedia wai sipsip sile Godikou nele idi sagai kenou tefei. Ane wai sipsip бага, o tae wouba ma kafei mubabe tabou mei, a hohog degeba, nibou de hohobolou.

18 Nebe kenou tefe, nime hohog degeba, abou de hohobou me.

Polha o Timoti tobou ba, sa Filipaikou ileyodei

19 Hiye Ohog tagaibabe, hiye tiale mei, a Timoti tobou ba nimokou ile. Timotihog ile, ni degeli ke duguo, boholog ma hagua, amokou tobou ba, a hohog hiyedo degele.

20 O abou de dalagua kediam Timoti sa degei ta dala mei. Elenou si nimokou solou de degeli, ni dogou gulamou hiyedo degele ili.

21 O ilo kediage diofu die bimaj kokou nou fimog iligibe, Yesu Kelesuha dabai keme ta amugie degele idiyo mei.

22 Ni tewe, Timotibe dabai degedi o bolodo. Dihiye ɛ aye dogou gudi sagai kenou tefei, Timoti elene ta uwo bolofei kaha dabai kene kege degele idi.

23 Kegei degemou, oe amokou degele keme a kou tawale fogou ba hobou, a ɛ toto tobou ba, nimokou kuhe ile.

²⁴ Kēnōu si ǎ Hiye Okōu damaleyodema, tafei habagene ǎ n̄i dugu iledade tawali.

Polhǎ o Epafroditus tobōu ba, sa Filipaikōu ileyodei

²⁵ Damaleyodei o Epafroditus, ɛme mā mogo, n̄i ǎ dogōu guyadomōu tobōu mōu haguei. Ele dabai tanōu, nelēdo dege degele idi. Kēnōu si, ǎge ɛme n̄imokōu haba bohōlōu mā iyedele.

²⁶ Ɛ n̄imokōu solōu do degemōu, n̄i dugulo sagaīdo degeli. Yobe, ɛ do degeimōu, obe duguma ya tobolōu imōu, n̄i kōu dulo i kaha degemōu, ɛ n̄imokōu solōu do degei dala.

²⁷ Tǎ n̄i dulo i keme damalēdo. Do hiyedo kē dugu kaha kōu tolo sagaīye, kēnōu si Godihǎ solōu do degemōu ɛ bologuomōu bolō degei dala kuhe. Godihǎ ǎmokōu ne solōu do degei, kegeligi ɛ tolo iba, ǎ solōu do hiyedo duguye domōu.

²⁸ Kegemōu, ǎge ɛ tobōu ba, n̄imokōu iba, n̄ige n̄i mogo kē haba duguoba, hohǒ hiyedo degele kē tagali. Kegeibasi, ǎne hagi degei dala kē fogolōu.

²⁹ Kegei degemōu, n̄i mogo Epafroditus ɛ n̄imokōu ile foloubabe, n̄ige Hiye O Kelesuhǎ huya kē ɛmokōu hohǒbōu ma. Ɛme o bolōdo. O kegei kediǎ hū kēne n̄i hebele foguma.

³⁰ Yobe, ɛme Kelesuhǎ dabai degeligi, do hiyedo duguomōu, kōu tolo ile sagaīye, kēnōu si ɛ gebe meiyode tobou. Yobe, ɛme n̄i timōu kē malǎba, ǎbōu de dogōu guo dabai degelamōu haguei kaha degemōu.

3

Kelesukōu damaleyodei obe dōudo o

¹ Mogo diama, ǎ tǎ mei degelamōu uwagebe kōu gue tobolōu. N̄i Hiye Ohǎ huya kē hohǒbōu ma. ǎ kuguo kōu nalai kēnōu haba tage nalalēbe ta dafouyo mei. Yobe, n̄i bologuado dalamabadomōu ǎ haba tage nalolu kuhe.

² N̄iōu tawaibōu, o si so sa degei kediǎ n̄i ogōu gaiye. O kediage Israel o ei kōu guai o kediǎ midihǒ kē hehegiemōu, kolo diafigimabeede tobolōu idi. Midihǒ kēme bolǒ mei, tōu makodi midihǒnōu.

³ Di tewe, Duo Bolofeiǎ degeiyenōu, di Godihǎ dabai degelemōu, Yesu Kelesukōu hohǒbolōu idi kaha, Godihage dibe yoŋu ɛ biyodema makai dala. Kegemōu, kolo diafigidi midihǒ kēme sibige ta mei.

⁴ Afu ǎne tawaibe, Israel o ei kolo diafigidi midihǒ kēme sibige hiyedoyade tawai. Kegemōu, ǎ ei kōu guai o kediǎ midihǒ kē milōu gadibe, ǎge o ilo kelebe gabama folodo degedi.

⁵ Mǎ adiōu hǎ ǎ malǎ felemōu dalali, sawisiēi dimayosi kege mei degeimōu, Israel o tae mā kolo diafou. Damalēdo, ǎme Israel o. Mǎ hū̄tibe Benjaminǎ hū̄ti. Ɛme Hibru o, Hibru o kediame mā sosōu. ǎ Mosesǎ kuolōu tǎ kē Farisi o kediabōu de defeido dulomōu sesedi.

⁶ ǎ Mosesǎ kuolōu tǎ kē defeido dulo sesemōu iligi, Kelesukōu damaleyodei o sasai kediǎ makodi. Damalēdo, ǎ kuolōu tǎ olōu feido dulo sesedi kahaɛ, ǎme hebe kasagai moloŋu meiyade tawai.

⁷ Age midihō, mayōŋu afu milōu di kaha hebe bolō keme kōu moloŋu sagaiye, kenōu si ifi a tawalibe, ame Kelesukōu damaleyodei kaha degemōu, midihō kaha hebe ke a moloŋube dafa.

⁸ Haba tabe, a tawali, midihō olōu fei a afu milōu gadi keme sibige ta dala meido. A ma Hiye O Yesu Kelesu tewe degei kenōu si sibige hiyedo folodo. Kegei kaha degemōu, a midihō olōu fei afu mayōŋu milōu gadi ke tobekōu muguo dalali dugumōu be, midihō keme sibigebōu meido, kofai sa degei dugulu.

⁹ A Mosesha kuolōu ta ke dulo sesedi kahage Godiha dihile kokōu be ame dōdo o mei. Kelesukōu damaleyodema, ebōu de dogōu guo dala kahanōu si Godihage e dihile kokōu be ame dōdo o dugulu. Damaledo, di Yesu Kelesukōu damaleyodeibasi, Godihage dibe dōdo o sasaiyode tobolōu.

¹⁰ A Kelesube tawalamōu degeli. Kelesu e tolo ilemōu haguai kaha e nele hiyedo keme a defeido tawalamōu degeli. Ane hagi e dugu sagai kenōu tefele dugulamōu. Obe a wouba tolone tabōu mei. Ane e tei sagai kenōu tefele talamōu.

¹¹ Kegemōu, e tolo ilemōu haguai sagai kenōu tefele ane tolo ileba hagualedade tawali.

Polbe ebukōu falamōu hiligedo fōkuadi

¹² A Yesu Kelesuha midihō ke milōu mōu ilibe, olōu fei yoŋu milōu di sagai kege ta milōu yo mei. Kenōu si a e midihō ke nele dege tōu lamōu degelibe, nebe, e a tou ke sa degelamōu degeli.

¹³ Mogo diama, ame midihō bolofeidonōu milōu di oyode tobōu yo mei. Kenōu si, a ma tobekōu ta bohōlōu duguyo mei. Ane habage tama degele ke moloŋu kokōu nōu nelēdo dege fimamōu ili kuhe.

¹⁴ Ane mabukōu falamōu hiligedo fōkuadi. Yobe, a hebe bolodo, hebenikōu dala, Godiha dimokōu neleyodema haguaisai ke moloŋu, Yesu Kelesu e di dowoye tolo i kaha degemōu.

¹⁵ O sasai fi hagua, Kelesukōu nelēdo dege damaleyodei dibe a kuguo kuokōu nalai kegenōu fimame. Ni haba fimai tabōu dalababe, Godiha dōsusuba, ma ta koŋume nīmokōu tamado degele.

¹⁶ Kōu kegeiye, di midihō bolodo ke kōu tewe kaha degemōu, di kenōu milōu me.

¹⁷ Mogo diama, midihō a milōu di sagai kenōu milōu ma. Damaledo, midihō, ei nīmokōu milōu mabeedei, o ilo kelege milolōu ili ke duguoba, nīne kenōu sesele milōu mōu ima.

¹⁸ Mogo diama, a nīmokōu kōu gue tobōu mōu haguei, o ilo kelebe Kelesuha hebe fufuguomai kōu tolo i ke dafa iliyodedi. Ta keme damaledo ta kaha degemōu, a haba tage geseibōu tobolōu kuhe.

¹⁹ O kegele ili kedīame makolo. Yobe, diame dioŋu die tōu e tagai kenōu degele idi kaha, die tōu be die godi sa degei. Midihō, di milōu ba, di sidifi degele sagai keme di sidifi meinōu milolōu idi. Damaledo, o sasai kedīage sa sibige koŋumahā midihō kenōu tagale ili.

²⁰ Kēnōu si, hebenikōu dalale o sasaj dibe di Mamōu O ɛ boholōu mā haguale kē dia dalagua. O kēme di Hiye O Yesu Kelesu.

²¹ Kelesuhā yoŋū ɛ nele kahānōu bi olōu fej kefeguo yoŋū ɛ hayedu dogoguo dalale. Ɛ nele hiyedo folodo kahā, di tōu kasagaj kē boholōu ba, ɛ tōu sagainōu degele ile. Ɛ tōu be bolōdo, di ta tawaga tobolōu sagaj meido.

4

Di fi tanōu degema, hohōbolōu ba, fimaj bolōnōu dalame

¹ Mā mogodo diāma, nī Hiye Ohā hūya kē neleđo dege dalaguama. A nī solōu do degemōu dugulo sagaj hiyedo degeli. Nī dowoye a hebe bolō kē moloŋū kahā degemōu, a nīmokōu hohō hiyedo degeli.

² Sasaj Yuodiabōu, Sintikebōu nele tā a tobolōu koŋū duma. Nelebe Hiye Ohā sosōu degei kahā degemōu, nele fi tanōu degema.

³ Mogo, nāme* dolōu fa dabai tanōu degedi kahā, a nāmokōu ne tobōu lamōu, nage sasaj bolōu diliebe fi tanōu degeba dalamabeede. Dilie afu ābōu de tā uwo bolofej kahā dabai hiyedo degele idi. O Klemenbōu, o ilo kediabōu dene olōu fej ābōu de dabai tanōu degele idi. Die hūbe olōu fejido Fihā Kuguokōu nalagai dala.

⁴ Sawisiei olōu fej Hiye Okōu nōu hohōbōu ma. A haba tage tobolōu be, nī hohōbōu mabeedili.

⁵ Nī omokōu himinōu degema, diā nī midihō bolō kē dugumabadeba. Nī tawama, Hiye O ɛ hagualebe hafejido degei.

⁶ Nī hagi dugubabe, hobōu guē degedama. Godikōu nōu bolofejyode dihō bagā tobōu ma. Damaledō, bi nī tagali kagei kagei kē yodulababe, Godikōu nōu dihō bagā tobōu ma.

⁷ Nī hagi duguba, Godikōu dihō bagā tobōu babe, Godihā degeiye, Yesu Kelesu ɛ nībōu de dogōu guo dalale kahā degemōu, nī guē degele mei. Yobe, himi degedi midihō Godihā dimokōu nej kēme bolōdo. Himi degedi midihō kahā sibigebe di ta tawale sagaj mei.

⁸ Mogo diāma, a tā mei degelamōu uwagedo tobolōu kuhē. Nī midihō kasagaj milōu di kokōu fimādama. Nī fimalebe damaledō tā kebōu, dōyudo midihō kebōu, sibigibōu mei midihō kebōu, o sasaj solōu do degedi midihō kebōu, damaleyodele i o kediā milōu ga idi midihō kebōu, haba midihō bolōdo kegele i kokōu nōu fimāma.

⁹ Nige mā midihō nī dulomōu sesele idi kebōu, haba nī dugudi kebōu denōu milōu gamōu suluguama. Nī midihō kē milōu goubabe, Godihā nībōu de dogōu guo dalale. Ɛme bologuādo daladi kahā ɛ obōu do.

Polhā sa Filipai tie kediāmokōu bolofejyodei, diā bimaj ilo kele ɛmokōu solōu do nej kahā degemōu

¹⁰ A Hiye O Godikōu hohōbolōu, nī a solōu do dege dogōu gulu kahā degemōu. Afune nī a kōu dogōu gulamōu fimā iye, kēnōu si ta dogōu gulo sagaj degeli mei.

* 4:3 4:3 Mogo - di o kahā hūbe tewe mei.

¹¹ A bi mei degemou dalali ta kouu tobou yo mei. Hagi kageiye amokou hagumou ne ame hohonou daladi ke kou tewe.

¹² Bi meine, ha dalane a kege daladi. Nale nali meine tiadi. Namane tiadi. Hagi dalane, hagi meine a hohonou dege daladi.

¹³ Midiho kagei kagei amokou tama degeimou be, ame Kelesuha nele kahanou bologuado wolou dalamou kuhe daladi.

¹⁴ Kou kegeiye, kenou si a hagi dugumou, ni amokou midihou bolodo ke hegi kaha degemou, age nimokou bolofeyode tobolou kuhe.

¹⁵ Sa Filipai o sasai diama, ni kou tewe, a ta uwo bolofei ke yoma hehegiemamou, a ni sa Masedonia tou fogou imou be, ninou si a mogo degemou, amokou sele nele i. Damaleyodei o sasai, sa ilo kele tie kediage amokou kege ta degele ili mei.

¹⁶ A sa hiye Tesalonaikakou ile dalali, bi mei degeimou be, ni a dogou guemou haguei.

¹⁷ Age nimokou bi ta hawagadiyo mei. Kegediyo meido. Age, ni mogo degedi midihou ke hiye degeiba, Godiha hebe bolou ke nimokou hiyedo nele ke tagali.

¹⁸ A bi ta mei degeli mei, bolodo dala kuhe. Sele, ni kefemamou, Epafrodituskou neimou mala haguei keme a kou moy. Kegemou, ame sele kaha bi moy kenou fei dala. Ni amokou nei keme gali sidi sa degei, obe Godikou neimou be, ege ho bolodo ke dulomou hoho degedi.

¹⁹ Ma Godiha bi bolou bolou sudo olou fei Yesu Kelesukou damaleyodele i o sasai dimokou neleyodema makai dala. Bi keme bolodo, di ta tawaga tobolou sagai mei. Kegemou, bi ni dala mei keme Godiha nimokou nemou ile.

²⁰ Di Aye Godikou hohobolou nou dalame. Damaledo.

Polha sa Filipai tie kediamokou agali bolofeyode tobou

²¹ Godiha o sasai, Yesu Kelesukou damaleyodele i kediamokou ne ni agali bolofeyode tobou ma. Di mogo, abou de dalagua kediane nimokou agali bolofeyodele ili.

²² Godiha o sasai olou fei, kou le dalagua kediane nimokou agali bolofeyodele tobolou i. Sa Rom kedia hiye o Sisarha dabi degele idi o sasai kediane nimokou agali bolofeyodele ili.

²³ Hiye O Yesu Kelesuha e habagugueibe ni duledu ni fibou de dalale. Damaledo.

Egei Polha Sa Kolosi O Kedīamokōu Nal̄ama Neī

Tawale Tq

Polha didīo mosokōu duwoli, kuguo kōŋu nal̄amamōu, o Tikikusbōu, o Onesimusbōu diliemokōu nel̄emōu, kuguo kōŋu mal̄a ya, sa Kolosi tie kedīamokōu n̄emabeede tobou.

Sa Kolosibe sa Efesuskōu gebe huyadefei hafei. Polha sa Efesuskōu ile folomōu, Godih̄a dabai degele dalali, o Epafraŋs tobōu mōu ile, Yesuh̄a degei kah̄a t̄a k̄e sa Kolosi tie kedīamokōu hehegie tobōu mōu, dīa Yesukōu damal̄eyodema deleigui.

Polha sa Kolosi tie kedīamokōu kuguo kōŋu nal̄ama neī kah̄a e yobe, e t̄a uwo dube, ogōu gai egei tobōu di o kedīage sa Kolosi tie kedīa damal̄eyodei k̄e makaladiyode tobōu mōu dulomōu, e kuguo kōŋu kuhe nal̄aj, dīa Yesukōu damal̄eyodema nel̄edo dege dalamabadomōu. Yesu Kelesube di Hiye Oyode tobolōu mōu nal̄aj. Abe ta dala mei. Ēnōu si a. Ogōu gai egei tobōu di o kedīa tobolōu idi k̄eme Godikōu yale a mei. Godih̄a degeiye, Kelesuh̄a sa sibigēbōu hebenibōu olōu feī k̄e milōu gamamōu, di dowoye e tolo i kah̄a degemōu, Godih̄a di mamolōŋuyodema dala kuhe.

Kelesube di duledu dala kah̄a degemōu, di f̄i gehe dege dalali, midih̄o e milōu gadi k̄e kuhe tagale idi.

Kuguo Kolosi kōŋumah̄a t̄a sibigē tanōu tanōu olōu feibe kuhe:

T̄a Hiye 1:1-3:4

Kelesube bi olōu feī kah̄a widio o. Godih̄a f̄ibōu de dala kah̄a, e Ayehā midih̄o olōu feī k̄e milōu gadi.

T̄a Hiye 3:5-4:18

Kelesube di duledu dala kah̄a, dibe f̄i gehe degei dalagua.

Kelesube bi olōu feī kah̄a widio o. Godih̄a f̄ibōu de dala kah̄a, e Ayehā midih̄o olōu feī k̄e milōu gadi

(Tq Hiye 1:1-3:4)

¹ Ame Pol, Godih̄a yōŋu tagaiyenōu ame Yesu Kelesuh̄a t̄a-bolofei-mal̄a-siadi-oyodema makai dala. O Timoti, di mogo, elege kuguo kōŋu nalol̄u kuhe.

² Godih̄a o sasaj, sa Kolosikōu dalagua n̄ime ele mogo. Yesu Kelesukōu damal̄eyodema sesele idi o sasaj olōu feī n̄imokōu ele kuguo kōŋu nal̄ama nel̄i kuhe. Di Aye Godih̄a n̄imokōu habagugueiba, n̄ime bologūado dalamabadomōu.

Sa Kolosi tie kedīame Yesukōu damal̄eyodema nel̄edo dege dalagua

³ Ele Godih̄a n̄i dogōu guyadomōu diho baḡa tobolōu idibe, di Hiye O Yesu Kelesuh̄a e Aye Godikōu bolofeīyode tobolōu idi.

⁴ Yobe, o taḥa elemokōu tobōu mōu dulo ibe, nīme Yesu Kelesukōu damaleyodema, Godihā o sasai kediamokōu solōu do degele idiyode tobōu mōu dulo i.

⁵ Nī damaleyodema, solōu do degedi midihō milolōu idi kaha yobe kōu gue, nī damalēdo ta uwo bolofei ke dulo tawalemōu, bi bolōdo hebenitōu dala, Godihā neleyodema makai ke nī mōu lamōu dia dalaguayode tobōu mōu dulo i.

⁶ Ta uwo bolofei kaha sa sa olōu fei tefeimōu, o sasai sūdo dulo sesegamōu, midihō bolofei ke milōu gamōu haguasiedi. Nī sabekōu ne kege tamā degei dala. Yomogōu do, mā mogohā ile nīmokōu ta uwo bolofei ke tobōu mōu, nīne dulo damaleyodema, Godihā habaguguei kaha sibige olōu fei tawalemōu dalagua.

⁷ O nīmokōu kege hehegedi o keme Epafras. Eme elebōu de dabai degedi o, ele mogodo. Ege nī dogōu gulobe dafadiyo mei, Kelesuhā dabai bologuādo degedi.

⁸ E elemokōu kōu gue tobou, Duo Bolofeiḥa degeiye, nīme yogo tagadi midihō ke milolōu idiyodei.

Polḥa sa Kolosi tie kediamē neḷedo dege dalamabadomōu diḥo бага tobōu di

⁹ Kegei kaha degemōu, mā mogohā nīme midihō bolō ke milolōu idiyode tobōu mōu ele dulomōu, Godikōu diḥo бага tobōu mōu haguabe demōu, ifine kegenōu dala kuḥe. Ele Godikōu yodulo idibe, nīme e tagali ke tawaiba, Duo Bolofeiḥa tewe daga daga kebōu, fimai bolō kebōu nīmokōu nēmōu iyadomōu kuhe diḥo бага tobolōu idi.

¹⁰ Nīme Hiye Oḥa e bi kaha degeimōu, nīge e tagaleba hohō degele sagai keleya kenōu milōu gamōu imabadomōu, ele kuhe diḥo бага tobolōu idi. Damalēdo, nīge dabai bolō ke bologuānōu degeligi, Godibe defeido tawamabadomōu.

¹¹ Godihā e neḷe hiyedo, di tawaga tobolōu sagai mei kahanōu nī dogōu guba, nīme neḷedo dege dalamabadomōu, ele kuhe diḥo бага tobolōu idi. Nī hagi dugubane, neḷe dege dalali, hohō degeba,

¹² Aye Godikōu bolofeiḥode tobōu mabadomōu, ele kuhe diḥo бага tobolōu idi. Yobe, Godihā degeiyenōu, nī midihō bolōdo ke milōu ga iligi, bi bolōdo, e nīmokōu neleyodema makai dala keme nī moḥumabadomōu. Bi ke moloḥube, Godihā o sasai, e hohō kaha silemai dala kedīabōu de nī olōu fei bi ke moloḥu dala.

¹³ Dibe huliā kaha duo kodu dalamōu, Godihā di malāmōu, e Dihi yoḥu tagaido kaha hohō kokōu dogogumōu, ege di wolōu dala.

¹⁴ Godihā Dihi e di mamōu kaha degemōu, Godihā di midihō kasagaiḥe gebe meiyodei.

Polḥage midihōbōu dabaibōu Kelesuhā degedi ke tobou

¹⁵ Dige Godibe dugulo sagai meiyē, kenōu si Godihā Dihi eme yoḥu e Aye sagai, ei kōu dugulo i. Eme Godihā e Dihi wolo. Godihā sa sibigebōu

hebenibōu de milōu li mei kelegene, ɛ Dihibe widio o hiye kegenōu kuhe delei. Ifine kegenōu dala.

¹⁶ Godihā degeiye, ɛ Dihihage hebenihā bibōu, sa sibige koŋumaha bibōu olōu feido milōu gai. Bi di dugulo idibōu, dugulo idiyo meibōu de milōu gai. Hebeni ɛsol o daga dagabōu, duo daga dagabōu, huḃōu bi ilo kelebōu olōu fei ke milōu gai. Bi olōu fei, ɛ milōu gai keme yoŋu ɛ bimainōu.

¹⁷ Sa sibige koŋumaha bibōu, hebenihā bibōu olōu fei ke milōu gali mei kelege, ɛme yoŋu kege kuhe delei. Dalali, bi olōu fei ke milōu gama, dia dalamōu, bi olōu fei keme geleguomōu, dabai tanōu bologuado degeli kuhe.

¹⁸ ɛme damaleyodei o sasai di widio o hiye. Dibe ɛ tōu kokōu sosōu tanōu fei dege dala. Di fi gehɛ degedi kaha obōu be ɛ. ɛme tolo ilemōu ebukōu haguai. Tofigile i o ilo kelebe habage haguale. Yoŋunōu si gabama folodo dala.

¹⁹ Godihage yoŋu ɛ fi olōu fei ke ɛ Dihihā duledu amaḃa dalayadomōu tagai.

²⁰ Godihage sa sibige o sasai dibōu, hebenihā bibōu olōu feibe ebōu de fi tanōu degele ke tagalemōu, ɛ yoŋu ɛ Dihi tobōu mōu migile, hebe fufuguomaiḃōu tolo i. ɛ Dihihā kafei kaha degeiye, ɛ dibōu de mogo tanōu degei kuhe.

²¹ Afuge, nime Godibe ahudo dege deleigui. Ni fimai kasagainōu delei kahaɛ, nime Godibōu ho mai dalali, midihō kasagainōu milōu ga idi.

²² Kenōu si Kelesuhā tolo i kaha degemōu, Godihā niḃōu de mogo degei. Nime ɛ dihile kokōu sibigi ta mei dalaba duguoba, kōu gue tobolōu, nime ma o sasai. Age nimokōu be midihō kasagai milōu gadi kaha hebe ta nele meiyode tobolōu.

²³ Kenōu si, ni damaleyodei keme dedeido dege tolōu ba tafalaguama. Godihā dimokōu neleyodei, di mōu lamōu degeli keme nime dia dalama. Tā ni dulo i keme tā uwo bolofei. Damaledo, tā uwo bolofei keme oe hehegile i kaha degemōu, sa sa olōu fei kōu tefei. Ane dabai ke degedi o.

Pol ɛme sa Kolosi o kedia dogōu gudi o

²⁴ A ni dogōu gudi kaha hagi dugulu keme aḃe hohō degeli. Kelesuhage ɛ tōu be damaleyodei o sasai kedia dogōu gulamōu hagi hiyedo dugu sagai, aḃe kenōu tefeledu dugulu. Hagi, Kelesuhā dugu keme mei degeli mei, aḃe dugulu kuhe.

²⁵ Godihā tobōu mōu, a ile, damaleyodele i o sasai kediaḃōu de dabai degeligibe, sa sa ahudo o sasai nimokōu ne egei hehegiedi. Damaledo, Godihā a ɛ tā olōu feido ke hehegieyede tobōu mōu, a kuhe hehegiedi. Yobe aḃe egei dabai degedi o.

²⁶ Afuge Godihā tā keme mogogou delei kaha, kōu guai o sasai kedia tā tawale ili mei dalamōu haguabe demōu, ifisi tā kaha sibige keme Godihā ɛ o sasai kediaḃōu nōu tamā degei dala kuhe.

²⁷ Damaledo, Godihā yoŋu tagaiya ke, ɛ tā, afudo mogogou delei kaha sibige keme ɛ o sasai dimokōu hehegieimōu tawale ili. Tā keme sa sa

ahudo o sasaj̄ n̄ine dulomōu tawale ili keḡ. Tā kahā sibige, di tawaga tobolōu sagaj̄ mei keme kōu gue, Kelesuhā sa ta o sasaj̄ n̄ibōu de dogōu guo dala kahā degeimōu, hebeni hohō keme n̄i dugulamōu dia dalagua keḡ.

²⁸ Kelesuhā degei tā kebōu, egei kebōu de ei hehegie tobolōu idibe, ei o sasaj̄ tanōu tanōu olōu fei kediāmokōu tewe kebōu de hehegie tobolōu idi. Ei tagalibe, o sasaj̄ olōu fei Kelesukōu damaleyodema neḡdo dege dalaguaba, ei diā wōu ma ile, Godikōu fologaba tafalaguale kē tagali.

²⁹ Kegemōu, ā dabai kē neḡdo dege degedibe, Kelesuhā neḡya kenōu ā ē dabai kē kuhe degedi.

2

Di damaleyodema neḡdo dege dalalibe, ogōu gai t̄abe hobōu dulo sesedame

¹ N̄ige ā n̄i dogōu gulamōu dabai hiyedo degedi keme n̄i defeido tawama. Age n̄ibōu, sa Laodisia o sasaj̄bōu, haba sa sa o sasaj̄, mā midihō dugulo ili mei kediābōu de dogōu gulamōu dabai hiyedo degedi.

² A dabai kē degedi kahā yobe kōu gue, n̄i olōu fei neḡdo dege dalali, f̄i tanōu degeba, n̄iōu sie yogokōu solōu do degeiba solōu do degeiba demabadomōu. A tagalibe, n̄i fimaj̄ bolō kebōu, tewe hiyedo kebōu de moḡumaba, Godihā tā mogogou kahā sibige keme n̄i tawamabadomōu. Tā kahā sibigebe Kelesu enōu.

³ Kelesube sibige hiyedo. E duledube Godihā twebōu, fimaj̄bōu olōu fei kē amāma dala.

⁴ O tae n̄imokōu tā sebe degeba ogōu gai tā ta tobōu ba, kegeligi n̄i kē dulo sesele iye domōu, ā egei koḡu n̄imokōu kuhe tobolōu.

⁵ Ame n̄ibōu de dala meiyē, kenōu si mā fimaj̄be n̄ibōu de dala. N̄i Kelesukōu damaleyodema, neḡdo dege dalali, midihō bolōdo kē milōu goluyodeimōu dulomōu, ā hohō hiyedo degeli.

Dibe f̄i geḡ kē moḡ kahā, di Kelesubōu de dogōu guonōu suluguame

⁶ N̄ige Yesu Kelesube n̄i Hiye Oyodema damaleyodele i degemōu, n̄ime ebōu denōu dogōu guo suluguama.

⁷ N̄ime emokōu hebe tefeye mih̄ikōu hiligedo tou kē s̄a dege neḡdo dege tafalama. Mosō, mouti tagetōu neḡdo dege duwo kē s̄a dege tafalama. Egei, ei n̄imokōu hehegiei kokōu nōu damaleyodema hiligedo tolōu ba, Godikōu bolofej̄yode tobolōu nōu suluguama.

⁸ N̄iōu tawaibōu, o tae ogōu gai t̄abōu, sibige mei t̄abōu de tobōu ba, n̄i kē dulo sesele iye. O kediāme die kōu guai o kediā kuolōu t̄abōu, sa sibigebōu agudiobōu dia daladi kediā tā kebōu de dulo tobōu mōu suluguadi. O kegele i kediāge Kelesuhā tā hehegiemōu suluguadiyo mei.

⁹ N̄i tewe, Kelesu eme kōu Godiye, kenōu si ē sa sibige kuokōu migilemōu be o бага siei.

10 Eme esol o daga dagabōu, duo daga dagabōu olōu fei kediā die widio o. Njime e bi kaha degemōu, fi gehe, Godiha njimokōu nei keme ni duledu amamaji dala.

11 Njime Kelesubōu de dogōu guo dala kaha degemōu, njime kolo diafigi ke sa degei dalagua. Koŋume tōu do kaha kolo diafigidi ke tobōu yo mei. Koŋume midihō kasagai, di milōu gadi ke Kelesuha igile mugu ke tobolōu.

12 Fafeleya tofolōu imōu be, njime Kelesubōu de dogōu guo dalaguale, e widai sagai kenōu tefe, njime Godiha widai. Haba, ni Godiha Kelesu haguagi kaha nele kokōu damaleyodema, fafeleya tofōu ma fogōu mōu be, njime Kelesu ebōu de hagua, gehe dege dalagua.

13 Afu ni midihō kasagai milōu gamōu, niōu ni fiye tagaiya kenōu seseimōu be, njime tofigile i sa dege delei. Kenōu si Godiha di olōu fei Kelesubōu de haguagie, fi gehe ke dimokōu nelemōu, midihō kasagai di milōu ga ibe e gebe meiyodei.

14 Di Mosesha kuolōu ta ke sesediyo mei kaha hebe ke Godiha toguei. Damaledo, Godiha e kuolōu ta olōu fei ke hebe fufuguomaikōu diōu gōu mōu, ikoke degema mei degei.

15 Kelesu hebe fufuguomaikōu tolo i kelege, Godiha hegibe, esol o daga dagabōu, duo daga dagabōu olōu fei kediame huyafei degeimōu, diā sidifi hiyedo degele i. Godiha nele hiyedo kaha die nele ke gabama folodo dalamōu, o sasai kediame dugulo i.

Dibe Kelesubōu de tofigile i sa dege dalagua kaha degemōu, kuolōu taqege dibe ta dogōu gulo sagai mei

16 Kegemōu, o tae kuolōu ta ta njimokōu tobōu babe, njime dulo sesedama. Nale ta nadamabeedeiba, huei nadamabeedeiba ke hobōu ta dulo sesedama. Haba sawisie hiye daga daga kaha dowobōu, ogo gehe hegili kaha dowobōu, misiholo duwodi sawisie kebōu olōu fei kaha kuolōu ta kene ni dudama.

17 Kuolōu ta olōu fei keme sibige mei, habage tama degele kaha tayenōu. Kelesu enōu si sibige hiyedo.

18 O taha tieimi dugu ta njimokōu susubabe, ni ta dudama. Haba esol o kediāmokōu yubu sugulo fiamabeedeibane, ni ta dudama. O kegei kediame dioŋu die fimajyenōu tawaga tobolōu idi, sibige ta mei. Godi sesele idi midihoyade tawale idiye, kenōu si keme dioŋu die hunōu hebele fogulo idi.

19 O kediame Kelesu sesele idiyo mei. Kelesu eme di widio o. Dibe e tōu sa degei, e momeye dio olōu fei asōu giemōu, e dimokōu nale neimōu be, Godiha degeiye, e tōu keme hiye degemōu ili.

20 Kelesu e tolo i sagai kenōu tefei, njime ebōu de tofigile i kaha, njime sa sibigebōu agudiobōu dia daladi kediā hayedu dalagua mei. Sa sibige koŋumahā kuolōu ta kegele i keme ni kageimōu dulo sesele idiya?

21 Ni moŋudama, ni nadama, ni kugudamabeedele idi keme ni kageimōu dulo sesele idiya?

22 Ta keme bibou nalebou kaha kuolou mainou. Bi kegei keme makoma mei degele. Godihage kuolou kege ta mali mei. O kedianou ma i.

23 Kou kegeiye, o taha kuolou ta ke dulo seseimou be, sa sibige oyege wa, o keme tewe oyade tawale idi. Yobe, o kegei kaha yo[u] e tou e tagadi ke akogulamou kuolou gehe gehe ke kuhe madi. Kege mamou imou be, o sasai kediage wa, o keme Godikou hoho degedi oyade tawale idi. Kenou si eme kegei mei, ege yo[u] e hunou hebele fogudi. Haba kuolou madi midihog e sesedi kahage, e tou e tagadi midihog kasagai ke ta akogulo sagai mei.

3

Dibe Kelesubou de haguq gehe degele i

1 Njime tofigile i sa dege dalamou, Godiha njime Kelesubou de haguqi kaha degemou, nige bi hebenitou dala ke mou laba degema. Bi keme Godiha dobogou delekou, Kelesuha duwo kokou dala.

2 Sa sibige kounumaha bimai mou laba degedama. Bimai hebenitou dala kenou mou laba degema.

3 Njime tofigile i sa dege dala. Ni fi gehebe Kelesubou de mogogou mou, njime Godibou de dogou guo dalagua.

4 Kelesu eme fi gehe degele ke nedi o. E habage hagua tama degeiba, njine ebou de hoho kaha duoya ke tama degele.

Kelesube di duledu dala kaha, dibe fi gehe degei dalagua

(Ta Hiye 3:5-4:18)

Dibe gehe degele i o sasqi dalagua

5 Kegemou, sa sibige kounumaha midihog kasagai milou gadi fi keme olou fei woma. Midihog kasagai keme sasqi hiyoubou, o hiyoubou suluguadi kebou, duo sibigi degedi kebou, tou e tagadi midihog kasagai kebou, midihog kasagai milolou tagadi kebou, o taha bimai duguo tagadi kebou debe hobou milou dama. O taha bimai duguo tagadi midihog keme ogou gai godikou hoho degedi midihog.

6 Godihage midihog kegegai kokou gofou hiyedo degemou, e ta dulo idiyo mei o sasqi kediamokou hebe kasagai ke nelamou ama dala.

7 Afu njine o kegele idi kediabou de suluguali, midihog kasagai kegei ke milou ga idi.

8 Midihog ni degedamabeedili keme kou gue, totonou gofou degedi midihog kebou, omokou midihog kasagai hehegedi kebou, susuga tobou di midihog kebou, dou tobou di midihog kebou olou feibe tou fogou mabeedili.

9 Damaleyodele i o sasqi diama, ni niou sie yogokou ogou gai ta tobou ba tobou ba dedama. Yobe, ni afu degedi midihog keme tou fogou kaha degemou.

10 Ni afu degedi midihog ke tobekou mugumou, Godiha degeiye, ni fi gehe dege dalagua kehe. Ni fi gehe kaha degeiye, ni tewe hiyedo degemou, di milou o yo[u] e sagainou degele ili.

11 Kegei kaha degemou, fi gehebou de dalagua o sasai di olou feibe Godiha dihile kokou tefeinou dala. Di o ilo kelebe sa Grik o sasai, haba ilo kelebe Juda o sasaiyode tawadame. Di o ilo kelebe kolo diafigi o, haba ilo kelebe kolo diafigili mei oyode tawadame. Dibe ta esofei esofei deiyode tawadame. Sane esofei esofei deiyode tawadame. Di o ilo kelebe dabai degele idi o sasai, haba ilo kelebe bose o sasaiyode tawadame. Yobe, di olou feibe tefeinou dalamou, Kelesuha di duledu dalali, di olou fei dogou gulu kaha degemou.

Di diyou sie yogokou solou do degeiba solou do degeiba deme

12 Njime Godiha o sasai. Godiha ni tagalemou, ege njime yofu e biyodema makai dala. Kegei kaha degemou, njine o sasai ilo kediamokou solou do degeba, midihq bolq ke diamokou hehegiema. Njou ni hu hebele fogudama. Ni njou sie yogokou himi degeiba himi degeiba deme. O yogokou dafadama.

13 Ni njou sie yogokou gofou degeiba gofou degeiba dedama. Ni mogo dia nimokou hagi ta nejbabe, nige diamokou hebe kasagai bohoulou nedama. Hiye Ohq midihq kasagai ni milou ga idi ke gebe meiyodedi sagai kege, njine njou sie kenou tefele degema.

14 Solou do degedi midihq kahanou si midihq bolq ilo ke gabama feleido. Ni o sasai kediamokou solou do degeibabe, ni midihq bolq olou feido kene milou ga ile. Solou do degedi midihq kaha ge midihq bolq olou fei kebou de geleguomou dabai tanou degedi.

15 Himi degedi fi, Kelesuha nej kebou denou suluguama. Godiha njime e biyodema makaibe, ege njime Kelesuha tou kokou sosou tanou fei dege dalali, himi degeba mogo tanou dege suluguamabadomou kuhe makai. Haba, Godikou ne bolofeyode tobolou nou dalama.

16 Ni Kelesuha ta defeido tolou banou suluguama. Ni e ta keme njou sie yogokou tewebou de hegiba hegiba deba, egele tobou ba tobou ba degama. Diq Fedi Kuguo kaha diq kebou, sosi mosokou ge feile idi diq kebou, haba Duo Bolofeha hehegieimou feile idi diq kebou de feileba, ni duleduge hohobolou ba, Godikou bolofeyode tobou ma.

17 Hiye O Yesuha huya kenou suluguama. Ta ni tobolou ne, Yesuha huya kenou tobou ma. Aye Godikou bolofeyode tobolou ne, Yesuha huya kenou tobou ma.

Polhage sosou, Yesukou damaleyodei kokou tobou

18 Sasai diama, njime Hiye Ohq bi kaha degeimou, nige ni mahq ta olou fei dulo sesema.

19 O diama, njine njou ni sasai solou do degema. Diamokou gofou ta ta tobou dama.

20 Sisigo diama, ni ayebou, ni adiou bou kedia ta olou fei dulo sesema. Midihq kegei keme Hiye Ohage hohq degedi.

21 Aye diama, ni sisigo dia gofou degele sagai hobou ta degedama, kegeligi dia fi hagi degele iye.

Polhage dabai degele idi o sasajibou, die bosebou diamokou tobou

²² Dabai degedi o sasaj diama, nige sa sibige kuokou ge ni bouse dia ta olou feido dulo sesema. Ni kegeligi, ni bouse dia hoho degemabadeba, die dihile kokou genou, dabai nele dege degele iye. Dia duguyo mei kelegene, dia tobou mou du sagai kenou tawaleba, Kelesuha hayedu dalali, dabai defeido degema.

²³ Dabai olou fei ni degeli keme defeido degema. Dabai keme sa sibige o kedia dabainou degediyo mei. Nime keme Hiye Oha dabaibou de degedi.

²⁴ Bi bolodo, Hiye Oha e o sasaj kediamokou neleyodema makai keme dala kaha degemou, nige dabai degedi kaha hebe bolofei keme nimokou ne neledade tawama. Yobe, dabai olou fei ni degedi kaha bouse hiyedobe Kelesu enou dala.

²⁵ O koyoha midihou doudo mei ta degeibabe, o keme midihou doudo mei kaha hebe kenou moloou. Hiye O Godihage o sasaj fidibe, hubou obou, hubou mei obou olou feido tefelenou fidi.

4

¹ Bose diama, ni dabai degele idi o sasaj kediamokou ne midihou bolonou hehegiema. Dabai kaha hebe kene diamokou doudonou nema. Ni tawama, nina ni Bose Hiyedo hebenitou dala.

Di diho baga tobolou ba, midihou doudo kenou milou ga ime

² Ni diho baga tobolou nou dalama. Ni diho baga tobolou gibe, defeido tawale ama dalali, Godikou bolofeyode tobolou dalama.

³ Ni diho baga tobolou gibe, Godiha elene dogou guyede tobou ma. A egei hehegiemou siadi kaha degemou, ame didio degei. Kenou si Kelesuha dabai, mogogou delei kaha sibige ke hehegile kaha a keme Godiha elemokou soougou yedema diho baga tobou ma.

⁴ Godiha tagaliya kenou, a e ta kou tama dege hehegieyadeba diho baga tobou ma.

⁵ Ni damaleyodele ili mei o sasaj kediabou de duwogualibe, ni fimaj bolofei kahanou Kelesuha e midihobe diamokou kelegenou fei hehegiema.

⁶ O sasaj kediabou de ta koubabe, hemele fiyaba, ta sebedo dia dulo tagale sagai kenou tobou ma. Ni defeido fimama, ta olou feido dia yodugale keme bologuado gobolou tobou ma.

Polha o Tikikus dilie, Onesimus diliemokou tobou mou, dilie sa Kolosikou yai

⁷ A o Tikikus tobou ba e ile, a degeli ke nimokou kuhe tobolou. Tikikus eme di mogodo. Eme Hiye Okou damaleyodema, dibou de dabai degedi.

⁸ A Tikikus tobou ba, nimokou ile kaha yobe, e nimokou ile, ele degeli ke defeido tobou maba, haba nimokou ne dedei sasagile.

⁹ Tikikus eme di mogo ta Onesimus^o de ile. O Onesimus* eme Yesuk^o damaleyodema sesedi o bol^odo, nⁱ sa tan^ou tie. Kou lege kage degeli ol^ou feⁱ keme dilie nⁱmok^ou tobol^ou ile.

Polha sa Kolosi o sasaj kedi^omok^ou agali bolofejyode tobou

¹⁰ O Aristarkus, eme ab^ou de didi^o degei dalali, nⁱmok^ou agali bolofejyode tobol^ou. Mak, eme o Barnabash^o e kiya, ene nⁱmok^ou agali bolofejyodili. A kou hu su^o o Mak ene nⁱ sak^ou ile foloubabe, nⁱ emok^ou hohob^ou ma.

¹¹ O ta e hu^obe Jisas, haba e hu^o t^obe Jastus, ene nⁱmok^ou agali bolofejyode tobol^ou. Juda o kamadia kedi^on^ou si ab^ou de dog^ou guo dabai degele idi. Ei Godih^o a sasaj wol^ou dalale ta ke hehegieim^ou be, di^one amok^ou dedej sasagile idi.

¹² Nⁱ sa tan^ou tie o Epafras eme Yesu Kelesuh^o dabai degedi o, ene nⁱmok^ou agali bolofejyode tobol^ou. E Godih^o nⁱ dog^ou guba, nel^odo dege dalaguaba, nⁱ fi^o haguaba, nⁱ Godih^o tagali ke ol^ou feⁱ tawamabadom^ou diho бага tob^ou di.

¹³ A nⁱmok^ou tob^ou lam^ou, Epafras eme nⁱb^ou, sa Laodisia kedi^oab^ou, sa Hierapolis kedi^oab^ou de dog^ou gulam^ou dabai hiyedo degem^ou ili.

¹⁴ Di mogo Luk, eme medigo dabai degedi o, eb^ou o Demasb^ou diliene nⁱmok^ou agali bolofejyode tobol^ou ili.

¹⁵ A tagalibe, nⁱge damaleyodele i o sasaj, sa Laodisia tie kedi^omok^ou ne agali bolofejyode tob^ou mabeedili. Haba, sasaj Nimfab^ou, damaleyodele i o sasaj, e mosok^ou kefeguom^ou egei dulo idib^ou di^omok^ou ne agali bolofejyode tob^ou ma.

¹⁶ Kuguo ko^ou nⁱ huso^ouma mei degeibabe, nⁱ o tah^o mal^o ile, sa Laodisia o sasaj kedi^omok^ou ne^oiba, di^one huso^ouma. Haba kuguo, a sa Laodisia o sasaj kedi^omok^ou nalama ne^o kene o kah^o mal^o boholu^o ma haguba, nⁱne kuguo ke huso^ouma.

¹⁷ Nⁱ o Arkipusk^ou kou gue tob^ou ma, dabai Hiye Oh^o na degeyedema makai keme defe^oido degeligi, ol^ou fe^oido mei degeyede tob^ou ma.

¹⁸ Nⁱmok^ou agali bolofejyodili ko^oume Pol, a mayo^ou ma dobogo^ouyen^ou nalolu kuh^o. Ame didi^o degei dala keme tot^ou degedama. Godih^o habagugueibe nⁱb^ou de dalale.

* 4:9 4:9 O Onesimus e t^obe kuguo Filemonk^ou dala.

Polhā Egei Sasafei Sa Tesalonaika O Kediāmokōu Nalāma Neī

Tawale Ta

Sa Tesalonaikabe sa hiye, sa Masedonia duo kile dala.

Polhā sa Korinkōu dalali, kuguo koŋū sa Tesalonaika tie kediāmokōu kuhe nalāma neī. Kuguo ke nalāi mei kelege, e sa kokōu ile folomōu dalali, Yesuhā degei kahā tā ke kōu hehegie tobou. Dabai 17:1-9 kokōu ne tā ke nalāi dala.

Polhā kuguo koŋū nalāi kahā yobe kōu gue, Juda o kediā sa Tesalonaika tie o ilo kele makolo idi kahā degeimōu, e damaleyodele i o sasai kediā dedei sasagiemōu, kuguo koŋū kuhe nalāi. Yesuhā bohōlōu mā haguale tā keḅōu de hehegie tobolōu mōu nalāi.

Tewe o ilo kediā tawale ibe, Polhā kuguo koŋū nalāibe kuguo ilo kele nalāle kōu dalamōu, kuguo koŋūme eḅukōu do nalāiyode tawale i.

*Kuguo 1 Tesalonaika koŋūmahā tā sibige tanōu tanōu olōu feibe kuhe:
Tā Hiye 1-3*

Polbōu, eḅōu de dabai degele idi o kediābōu diā sa Tesalonaika tie o sasai kediāmokōu solōu do degele i.

Tā Hiye 4-5

Sa Tesalonaika tie o sasai kediāme Godihā yoŋunōu dogōu guo dalaba, midihō bolofei kenōu milōu gamabodomōu.

Polbōu, eḅōu de dabai degele idi o kediābōu diā sa Tesalonaika tie o sasai kediāmokōu solōu do degele i

(Tā Hiye 1-3)

¹ Pol ābōu, o Sailashōu, o Timotibōu ei sa Tesalonaika tie o sasai damaleyodele i nīmokōu kuguo koŋū nalāma nelī kuhe. Nīme Aye Godihōu, Hiye O Yesu Kelesubōu de dogōu guo dalagua.

Godihā nīmokōu habagugueiba, nīme bologuādo dalamabadomōu.

Polhā sa Tesalonaika tie kediā Yesukōu damaleyodele i kahā degeimōu hohō degei

² Ei nīmokōu fimāmōu, Godikōu bolofejyode tobolōu idi. Ei nī hū soloŋūmōu, Godikōu dihō bagā tobolōu idi.

³ Nīme Yesu Kelesukōu damaleyodema, e dabai degele idi. Tabe, nīme Yesu Kelesukōu hohō hiyedo dege, e dabai hiyedo degele idi. Tabe, nīme nelēdo dege dalaguadi o sasai, di Hiye O Yesu Kelesuhā bohōlōu mā haguale keḅe nī dia dalaguadi. Eige nī kegele idi olōu feibe tawale i kahā gegemōu, ei di Aye Godikōu bolofejyode tobolōu idi.

⁴ Mogo diama, Godihage nime tagai hiyedo dala. Eige nime Godiha yoŋ e biyodema makaidade tawale i.

⁵ Ta uwo bolofej, ei nimokou tobolou i keme taenou tobolou ili mei. Duo Bolofejha degeiye, ei ta uwo bolofej ke neledo dege tobolou i. Ei fimaj bolou dege tobolou ili mei. Ni dowoye, ei nibou de dogou guo dalamou, ei milou gadi keme ni duguo tawale i.

⁶ Ni Godiha ta dulomou tolou igolugi, hagi hiyedo dugulo i. Kenou si nime eibou Hiye Obou ei degei sagai kenou seseimou, Duo Bolofejha nimokou dedej sasagiemou, ni hoho degele i.

⁷ Ni midihog kege milou ga idi keme, damaleyodele i o sasai, sa bolou Masedoniabou Akaiabou duo kile tie kediamokou midihog bolou ke hehegile idi.

⁸ Hiye Oha ta, ni hehegie tobolou i keme bala wodi uwo sagai kege, sa Masedoniabou Akaiabou duo kilegenou dulo ili mei. Sa sa olou fei kediane ni Godikou damaleyodele i kaha ta ke olou fei kou dulo tefei kaha degeimou, ei sa sa suluguadibe, ta keme eige ta tobou mou suluguadiyo mei.

⁹ Ei sa ta iga fologoumou be, sa ke tie o kediage eimokou kou gue susulo tobolou idi, Polbou dia sa Tesalonaika tie kediamokou fologa, egei hehegie tobou mou be, sa Tesalonaika tie kediage ta ke dulomou, ogou gai godi tobekou muguo, damaledo Godi, yoŋ kegenou daladi kokou damaleyodema, e dabi kenou degelamou degele idiyode tobolou idi.

¹⁰ Haba sa sa o kedia kou gue susulo tobolou idi, Godiha Dihi e tolo imou haguagimou, hebenitou felei. Folo dalali, habage bohoulou ma haguale keme sa Tesalonaika tie o kedia dia dalagua ke eimokou susulo idi. Damaledo, Godiha Dihi eme Yesu. Godiha gofoŋ, habage tama degele kaha di makeiye domou, e di bohoulou mou dala.

2

Polha sa Tesalonaikakou ge dabi degei ke tou

¹ Mogo diama, nige tewe, ei ile folo, nibou de dalaguale, dabi degei keme mou ta fogou li mei, sibige tama degei dala.*

² Ei ni sabekou ile feli mei kelegebe, ei sa Filipaikou dalamou, sa ke tie o kedia ei susuga tobolou i, hagi hiyedo eimokou nele i kene ni kou tewe. Kenou si Godiha ei dedej sasagiemou, ei ni sa Tesalonaikakou iga fologoumou, ni o ilo kelegene akogulamou degele iye, ei ta kesigie gue degele ili mei, Godiha ta uwo bolofej ke nimokou tobolou i.

³ Ei nimokou egei hehegie tobolou idibe gulaj dege ta tobolou idiyo mei. Ei ta keme gulokou ta mei. Ei nimokou ogou ga tobolou idiyo mei.

⁴ Godi yoŋunou ei fimaj file duguomou, e ta uwo bolofej ke tobou mabeedema ei kuhe makai kaha degeimou, eige doudonou hehegie tobolou idi. Eige o sasaiye eimokou hohog degele ke tagale idiyo mei, eige Godiha hohog degele ke tagale idi.

* 2:1 2:1 Dabi 17:1-9

5 Nj̄ kōu tewe, ei nj̄ hohq̄ degemabadomōu ogōu ga tobolōu idiyo mei. Haba nj̄ bimaj̄ keṅe ei tagale idiyo mei. Godihā tewe, eige nj̄mokōu midihq̄ bolq̄nōu milolōu idi.

6 Eige nj̄ ei hū kē hebele fogumabadomōu degele ili mei. Haba o ilo kelege ei hū hebele foguyadomōu degele ili mei.

7 Damaleḍo, eibe Kelesuhā tā-bolofej̄-mala-suluguadi-o dalaye, keṅōu si ei iga fologamōu be, eige nj̄mokōu bi ta neṁabeedema hawa tobolōu idiyo mei. Dihigidiōu taḥā ē dihi bu neḍi sagaj̄, ei nj̄mokōu ne nebe kē sagaj̄nōu degele idi.

8 Ei nj̄mokōu solōu do hiyedo degei kaḥā degemōu, Godihā tā uwo bolofej̄ kē nj̄mokōu tobolōu i. Haba tabe, ei nj̄ dogōu gula deba, ho oe ei wouba tofigile keṅe taḅōu mei, yobe nj̄ime ei mogodo degei kaḥā degeimōu.

9 Mogo diāma, nj̄ tewe, ei nj̄bōu de dalali, dabai hiyedo degemōu, tā uwo bolofej̄ kē nj̄mokōu tobolōu idi. Eige nj̄ eimokōu naleḅōu bi ilo kelebōu de neṁabeedema yodulo dafamōu be, ei huliamebōu agalibōu Godihā dabaibōu sele dabaibōu de hiyedo degele idi.

10 Nj̄ kōu tewe, ei Kelesukōu damaleyodele i o sasaj̄ nj̄bōu de dalali, Godihā tagali midihoya keṅōu ei ē diḥile kokōu doḍdonōu suluguei. Godi yoḥu tewe ei midihq̄ kasagaj̄ ta milōu ga ili mei.

11 Nj̄ kōu tewe, ei nj̄ doḍsusulo idibe o taḥā yoḥu ē sisigo doḍsusudi sagaj̄ keṅōu tefele doḍsusulo idi.

12 Ei nj̄ doḍsusumōu ibe, nj̄ime bologuādo dalaguamabadomōu dedej̄ sasagile idi. Nj̄ime Godihā yoḥu ē bi kaḥā degeimōu, eige nj̄ime midihq̄ bolq̄do keṅōu milōu gamabadomōu kuhe egele tobolōu idi. Godi yoḥu nj̄ hagusamōu, ē sa, yoḥu wolōu dala kokōu haguamabeedili. Sa kēme hebeni sa, Godihā hohq̄bōu de dala.

O sasaj̄, Kelesukōu damaleyodema haḡi duguo neḷedo dege deleigui

13 Ei Godihā tā nj̄mokōu hehegie tobōu mōu be, nj̄ige tā kēme sa sibige o kediā taḍade tawale ili mei. Nj̄ige Godihā taḅe damaleḍodade tawalemōu toloḅu i kaḥā degeimōu, ei Godikōu bolofej̄yode tobolōu idi. Godihā tā kahage damaleyodele i o sasaj̄ nj̄ duledu dabai degedi.

14 Mogo diāma, sa Judiakōu damaleyodele i o sasaj̄ kediā, die midihq̄ kēme nj̄ine sesele igolugi, ifine kegenōu dala keḥe. O sasaj̄ kediame Yesu Kelesuhā dogōu guo dalamōu, Juda o, dioḥu die mosq̄ma kediage diāmokōu haḡi hiyedo neḍi sagaj̄ keṅōu tefei, nj̄ine nj̄iōu nj̄ mosq̄ma kediage nj̄mokōu haḡi hiyedo neḷe idi.

15 Juda o kediage habage-degele-duguo-tobolōu-idi-o kediame woumōu tofigile i. Haba Hiye O Yesune wala imōu tolo i. Eine gagale mugulo i. Godihāge o kediame hohq̄ degediyo mei. Diage o olōu feḡdo ho degele idi.

16 Yobe, Godihā sa ta o sasaj̄ mamq̄uye domōu, diage ei Yesu Kelesuhā tā hehegiedi kē akogulo idi. Kegele idi kaḥā degemōu, die midihq̄ kasagaj̄ olōu feḡ kēme hiye dege haguabe demōu, Godihā gofoḥu tamā degele kēme hafeḡ degeli.

Polḡa sa Tesalonaika o sasaj̄ kediam̄e haba dugu ile saḡaido degei

17 Mogo diama, wefeido, Juda o kediā ei hele mugumōu, fogōu haguasiemōu, ahudo dege tiasigeliye, kenōu si ei fībe n̄ibōu de dala. Kegei degemōu, ei haba n̄i dugu ile saḡaj̄ degeimōu hiyedo a ka ili.

18 Eige n̄imokōu igalamōu degele idi. Pol a ilamōu hiyedo degediye, kenōu si Tamahā ei akoguo dala.

19 N̄i degeiyege, di Hiye O Yesuhā bohōlōu mā haguale kelege, ei e dihīle kokōu ge hohōbolōu ile. Yobe, nīge egei, ei n̄imokōu hehegiei ke toloū mōu, Yesukōu damaleyodele i kahā degeimōu, ei e bohōlōu mā haguale ke hohō dege dia dalali, hebe bolōdo e nele ke mālā ile.

20 Damalēdo, ei n̄imokōu hohōbolōu idi. N̄i damaleyodele i kahā degeimōu, Godihā eimokōu hohōbōu di.

3

Polḡa o Timoti sa Tesalonaika o sasaj̄ kediamokōu dedej̄ sasagieyadomōu tobou mōu i

1 Ei n̄imokōu solōu do hiyedo degemōu, n̄imokōu igale ke dia dalale dafamōu, ei tobolōu gi, ābōu Sailasbōu elebe sa Atenskōu dalaba,

2 ele mogo Timotihānōu iyede tobolōu i. Timoti eme Godihā dabai degedi o, elebōu de Kelesuhā degei kahā tā uwo bolofej̄ ke tobolōu idi. Kelegenōu be, ele Timoti n̄i dedej̄ sasagieiba, n̄i damaleyodei ke nelēdo dege dalamabadomōu iyedele i.

3 Kegeligi, n̄i ilo kele hāgi hiyedo ke duguoba, fī hiyedo mā iye. N̄iōu tewe, Godihage damaleyodele i o sasaj̄ dibe hāgi kegei ke dugulo ileyodei.

4 Ei n̄ibōu de delei kelegene, eige dibe hāgi gehē gehē dugulo ileyode tobou saḡaj̄ keme, n̄i tewe, damalēdo, di hāgi hiyedo kōu tamā degeimōu dugulo i.

5 Kegei kahā degemōu, age n̄imokōu igale a ke kaba dia dalale dafamōu, ā Timotinōu tobou mōu i, n̄i damaleyodei ke tawalamōu. Tefele dugudi o kahā* n̄i damaleyodei ke tefele duguba, n̄i olōu fēj̄ fiyasigeiba, ei dabai hiyedo degele idi keme sibigē mei degeiye domōu.

Timotih̄a Tesalonaika kedij̄ bologuq̄do degeli tā ke mālā hagumōu, Polḡa hohō degei

6 Kegemōu, Timotih̄a n̄imokōu ile dala dema, haba bohōlōu mā hagua fēlej̄. Felemōu, eimokōu toboube, sa Tesalonaika tie nīme damaleyodema, nelēdo dege dalali, n̄iōu sie yogokōu solōu do degeimōu solōu do degeimōu dedi ke susulo tobou. Haba tabe, ei n̄i dugulo saḡaj̄ degeli kenōu tefei, nīne eimokōu fīmā hohō degemōu, ei dugulo saḡaj̄ hiyedo degele iliyode tobōu mōu dulo i.

7 Mogo diama, eibe hāgi hiyedo duguo deleiye, Timotih̄a hagua eimokōu nīme damaleyodema nelēdo dege dalayode tobōu mōu dulomōu, eibe dedej̄ degei.

* 3:5 3:5 Tefele dugudi o kahā - ē hūbe Tamā sā degei.

⁸ Njime Hiye Okou damaleyodema, neleḏo dege dalagua kaḥa degeimou, eine bologuḏo dalagua kuḥe.

⁹ Ei njimokou fimamou, Godiha dihile kokou hoho hiyedo degele ili kaḥa degemou, eige di Godikou bolofeyode tobolou ili. Kenou si ei Godikou bolofeyode tobolou kaḥage Godiha hoho degedi eimokou nej keme tefele sagai mei.

¹⁰ Godiha dogou guba, ei haba iga, ni duguloyodema, huliamebou agalibou de, hiyedo diho baga tobolou idi. Kegeiba, ni damaleyodei keme neleḏ mei degei debabe, ei degeiye haba neleḏo degele.

Polḥa sa Tesalonaika o sasai kediamokou ileyodema, Godikou diho baga tobou

¹¹ Di Aye Godibou, di Hiye O Yesubou dilie ei njimokou igale a ke milou yadomou kuhe diho baga tobolou ili.

¹² A tagalibe, ei njimokou solou do hiyedo degei sagai kenou tefele, Hiye Oha degeiye, nine solou do degedi midihō ke hiye degeiba, niou sie yogokou solou do degeiba solou do degeiba dema, o sasai ilo kediamokou ne solou do degele ke tagali.

¹³ Kege degeiba, Godiha degeiye, ni neleḏo dege dalaguale, di Hiye O Yesuha emokou damaleyodei o sasai kedibou de hagubabe, nime hebe kasagai ta moloou mei, di Aye Godiha dihile kokou doudo o sasainou dalaguale. Damaleḏo.

Sa Tesalonaika tie o sasai kediam Godiha yoounou dogou guo dalaba, midihō bolofei kenou milou gamabdomou

(Ta Hiye 4-5)

4

Di sasai hiyoubou o hiyoubou degedi midihō keme milou dame

¹ Mogo diama, a ma ta mei degelamou uwage tobolou kuḥe. Ei njimokou egele tobolou idibe, ni midihō Godiha tagali kenou milou gale ke hehegie tobolou idi. Damaleḏo, ta ei tobou mou ni dulo sesele ili keḥe. Kenou si, ifi ei Hiye Oha huya ke ta neleḏo dege haba njimokou tobolou be, ni midihō bolofeido kenou milou gamou imabeedili.

² Ei njimokou Hiye O Yesuha huya ke egele tobolou i olou feido keme niou kou tewe.

³ Godihage ni niou sie emokou seseguba, e degeiye nime e o sasai bolodo dalamabadomou tagali. Kegei kaḥa degemou, sasai hiyoubou o hiyoubou gedema.

⁴ Tou e tagadi midihō kasagai milou dama. Fiye tagadi midihō kasagai keḥe milou dama. Midihō bolodo, Godiha tagali sagai kenou milou gamou ima.

⁵ Godi tewe mei o sasai kedia dioou die tou e tagadi midihō ke degele idi sagai kege degedama.

6 Damaleyodele i o sasaj̄ n̄i n̄iōu sie yogokōu tōu e tagadi midih̄o kasagaj̄ k̄e milōu gaba ogōu gadama. O tae kegeibabe, midih̄o kasagaj̄ kaha hebe moloŋu k̄eme ei n̄imokōu defeido kōu egele tobou.

7 Godihage dibe midih̄o kasagaj̄ k̄e milōu mabadomōu haguaisali mei. Ege dibe yoŋu e midih̄o bolodo kenōu milōu mabadomōu kuhe haguaisai.

8 Kegei kaha degemōu, o sasaj̄ koyoha tā k̄e du ho fogōu babe, eme o kediā tobekōu muguyo mei, Godi n̄imokōu Duo Bolofei neji o k̄e tobekōu mugulu.

Di defeido midih̄o bolofei kenōu milōu ga ime

9 Damaleyodele i o sasaj̄ di diyōu sie yogo tagadi midih̄o k̄eme eige n̄imokōu ta nalāma sagile sagaj̄ mei, yobe Godihā n̄imokōu hegimōu n̄iōu kōu tewe degei kaha degeimōu.

10 Ei tewe, n̄ige damaleyodele i o sasaj̄ olōu feji, sa Masedonia duo kile dalagua kediamokōu ne solōu do degele idi. Mogo diāma, ei n̄imokōu haba dedej̄ sasagie tobolōu be, n̄ige midih̄o k̄eme hiyedo dege degemōu ima.

11 Ei n̄imokōu kōu tobōu mōu dulo i sagaj̄ kenōu tefeale amafeinōu dalali, n̄iōu n̄i dabai kenōu degemōu ima. N̄iōu n̄i dobogoŋu ye defeido dabai degeleba, n̄iōu sie dia dalama.

12 Kege degeibasi, n̄ige omokōu bi hawagale mei. Damaleyodele ili mei o sasaj̄ kediāne n̄i dabai kege degeiba dugubabe, diage n̄i midih̄o k̄e hoho degele ile.

Hiye Ohā bohōlōu mā hagua di gelegulo

13 Mogo diāma, eige n̄ime defeido midih̄o tofigile i o sasaj̄ kediamokōu tamā degele k̄eme tawale ile k̄e tagali. Kegeliḡi, damaleyodele ili mei o sasaj̄ye die mogo diā sihou gosolo idi sagaj̄, n̄ine kenōu tefeiyē domōu ei kuhe tobolōu ili. O kediāme Godihā kōu tofigile i k̄e haba haguagile k̄eme ta tawale dia dalagua mei.

14 Yesuhā tolomōu haguaj̄ k̄eme dige kōu damaleyodele i. Kegei kaha degemōu, Yesuhā degeiyē, Godihage Yesukōu damaleyodele i o sasaj̄, tofigile i kediāme olōu feji haguagieiba, Yesuhā bohōlōu mā haguale kelege diāne Yesubōu de haguasile.

15 Damalēdo tā, Hiye Ohā toboube ei n̄imokōu tobolōu ili kuhe. Hiye Ohā bohōlōu mā haguale kelegebe, tofigile ili mei, sa sibigē kuokōu sosou dalagua, dibe hebenikōu be dibukōu fologale mei.

16 Yobe, Godihā hiligedo tobōu ba, esol o hiye kaha haguaisa tobōu ba, haba Godihā kibi k̄e haguaisouba, Hiye O yoŋunōu hebeni tōu fogōu migiba, ise, yoŋumakōu damaleyodema tofigile i kediāme diabukōu haguā ile.

17 Tofigile ili mei, sa sibigē kuokōu sosou dalagua, dibe habage mabi timjya k̄e fologaba, tofigile i o sasaj̄ kediābōu de Hiye Obe agudiletōu kuhe gelegulo ile. Kegeiba, dibe Hiye Obōu de tofousogo tofousogo kegenōu dalaguale.

18 Kegei kaha degemōu, tā a nalaj̄ koŋumahage n̄i n̄iōu sie tobolōu ba, yogokōu dedej̄ sagiba dedej̄ sagiba degama.

5

Dige Hiye Ohā haguale keme ama dalaguame

¹ Mogo diāma, Hiye Ohā haguale sawisiei keme eige n̄imokōu nalāma nelē mei.

² Yobe, n̄iōu kōu tewe, Hiye Ohā haguale sawisiei keme hiyou mōūdi oe huliāme haguadi sagaī kenōu tefele haguale.

³ O sasaī sa sibigē kuokōu ge bologuādo dalayode tawale ili kelegenōu, hagī hiyedo ke tamā degeiba dugulo ile. Sasaīye dihi malā felāmōu do dugudi sagaī kenōu tefele dugulo ile. O tahā ta kama folo meido.

⁴ Mogo diāma, n̄inōu si huliā kokōu ta dalagua mei. Kegei kahā degemōu, Hiye Ohā haguale sawisiei kelegebe, hiyou mōūdi oe hagumōu, moso obōu kahā kesigidi sagaī kege, n̄i ta kesigile ile mei.

⁵ Nj̄ olōu feibe hohoyabōu agalibōu nōu suluguadi o sasaī. Damaleyodele i o sasaī dibe huliā timīya ta suluguadiyo mei.

⁶ Dibe o ilo kediā dege kege tiadame. Di diho kusiaba ama dalame. Tōu e tagadi midihō keme degedame.

⁷ O tiadi kediāme, huliāme tiasigedi. O tigi kolo hueī gofōūdo nāma fī totōu degele idi kediāme huliāme hueī gofōūdo nalā idi.

⁸ Kenōu si agali suluguadi o dibe tōu e tagadi midihō keme degedame. Di Hiye Okōu damaleyodema, solōu do degedi midihō keme kuwoye solōu moso gogudi sagaī kege goguoba suluguame. Di Godihā di mamolōū ke dia daladi midihō keme heti gofōūdo ke sagaī dege, di widiletōu muguoba kuhe suluguame.*

⁹ Godihage dibe e gofōū hiyedo ke dugumabeedema makali mei. Di Hiye O Yesu Kelesuhā degeiye, e di mamolōūyodema makai.

¹⁰ Di dowoye, Yesu e tolo i kahā degeimōu, di tei debane, teli mei debane, dibe ebōu de dogōu guo dalaguale.

¹¹ Kegei kahā degemōu, n̄iōu ifī degele ili sagaī kegenōu n̄iōu sie tā bolofeī kenōu tobolōu ba, yogokōu dedeī sagiba sagiba dema.

Godihage Kelesukōu damaleyodele i o kediāme midihō bolofeī kenōu milōu gamabeedema dogōu guo

¹² Mogo diāma, tā ei tobōu ladi kōūme n̄i duma. N̄i widio o kediā tā defejido dulo sesema. O kediāme Hiye Okōu damaleyodema, n̄i widio o degemōu, n̄i dogōu gulamōu, n̄imokōu egele tobolōu mōu, dabai hiyedo degele idi.

¹³ Kegei kahā degemōu, n̄ige diāmokōu solōu do degeba, die tā ke defejido dulo sesema. Haba tabe, n̄i n̄iōu sie yogokōu mogo degeiba mogo degeiba dema.

¹⁴ Mogo diāma, tā ta, ei n̄imokōu tobōu ladi kōūne defejido duma. Dabai degele dafa idi o kediāmokōu egele tobōu ma. Guē degedi o kediāmokōu ne dedeī sasagiema. Nelē mei degei o sasaīne dogōu guma. Omokōu amafeī himī degenōu tobōu ma. Gofōū dege tobōu dama.

* 5:8 5:8 Efesus 6:10-20

¹⁵ O ilo kediā ñimokōu midihō kasagaj̄ milōu ga ibabe, ñine kegeligi diāmokōu bohōlōu midihō kasagaj̄ milōu ga iye. N̄i ñiōu sie yogokōu midihō bolōdo hegiba hegiba dema. O ilo kediāmokōu ne midihō bolōnōu hehegiema.

¹⁶ Sawisiē olōu fēido hohō degema.

¹⁷ Godikōu dihō bagā tobolōu nōu ima.

¹⁸ Midihō kagei kagei ta dugubane, Godikōu bolofejyodenōu tobōu mōu ima. Godihage ñime kege degele kē tagali. Yobe, ñime Yesu Kelesubōu de dogōu guo dalagua kahā degeimōu.

¹⁹ Duo Bolofejhā ñi dogōu guo dabai degelaba degeibabe hobōu akogudama.

²⁰ O tahā habage degele duguo tobōu laba degeibabe, ñi hobōu dafaba gofōu degedama.

²¹ Kenōu si o tae tā tobolōu yodeibabe, tā kē defēido file duguoba, tā bolofej̄ido kenōu tōu ma.

²² Midihō kasagaj̄ kēme olōu fēido tōu fogōu ma.

²³ Godi ɛme bologuādo daladi kahā ɛ obōu do. A tagalibe, ɛ ñi dogōu guo dalaba suluguale kē tagali. Ñime ɛ o sasaj̄ bolōdo dalaba, ɛ ñi duobōu, ñi f̄ibōu, ñi tōu bōu olōu fēi kē dia dalale. Kegeligi, di Hiye O Yesu Kelesuhā haguale kelege, ñime sibigibōu dalali, hebe kasagaj̄ kē mōuye domōu.

²⁴ N̄i haguaisai o Godihage yōu degeleyodei kēme dōudo dege milōu di. Ē degeiye, yōu tobou sagaj̄ kēme ñimokōu tamā degele.

²⁵ Mogo diāma, ñige Godihā eine dogōu guyedema dihō bagā tobōu ma.

²⁶ Godikōu damaleyodei midihō kahānōu ñi mogo diāmokōu bolofejyodema nogōu gama.

²⁷ A Hiye Ohā huya kē ñimokōu tobolōu kuhe, ñige kuguo kōume damaleyodele i o sasaj̄ olōu fēi kediāmokōu husolōuba hehegiema.

²⁸ Di Hiye O Yesu Kelesuhā habagugueibe ñibōu de dalale.

Egei Sasama Polḥa Sa Tesalonaika O Kediaḡmokuḡ Nalaḡma Neḡi

Tawale Ta

Polḥa sasafeḡ kuguo keḡ nalaḡma, damaleḡyodei o sasai, sa Tesalonaika tie kediaḡmokuḡ neḡemou dalali, habage sasama kuguo koḡune nalaḡma, diaḡmokuḡ neḡi. Hiye Oḡa haguale keḡme diaḡ defeḡido ta tawale ili mei. Diage wa, kou hagueiyade tawale i.

Kegei kaḡa degemou, Polḡage midihḡ geḡe geḡe, Yesuhaḡ haguale hafeḡi degeiba tamaḡ degele keḡ kuhe tobolou mou nalaḡma neḡi.

Kuguo 2 Tesalonaika koḡumahaḡ ta sibigeḡ tanou tanou olou feḡibe kuḡe:

Ta Hiye 1-2

Hiye Oḡa haguale sawisieḡi keḡme habage tamaḡ degele.

Ta Hiye 3

Sa Tesalonaika tie kediaḡe dabai degele dafa idi o kediaḡme doḡsusuloba egele tobou mabeedei.

Hiye Oḡa haguale sawisieḡi keḡme habage tamaḡ degele

(Ta Hiye 1-2)

¹ Pol abou, o Sailasbou, o Timotibou ei damaleḡyodele i o sasai, sa Tesalonaika tie nimokou kuguo koḡu nalaḡma nelḡi kuḡe. Nime di Aye Godibou, Hiye O Yesu Kelesubou de dogou guo dalagua.

² Di Aye Godibou, di Hiye O Yesu Kelesubou dilie nimokou habagugueiba, nime bologuado dalamabadomou.

Sa Tesalonaika o sasai kediaḡi hagi duguomou be, neleḡo degenou deleigui

³ Mogo diaḡma, eige Godikou bolofejyode tobolou idi. Kege degedibe bolou, yobe, ni damaleḡyodeibou solou do degedi midihobou keḡ hiyedo degeligi, ni niou sie yogokou solou do degeimou solou do degeimou dili kaḡa degemou.

⁴ Nime damaleḡyodema dalaguamou, ho oe ni makoloyodema degele imou be, ni keḡ duguo neleḡo dege dalagua keḡme eige damaleḡyodele i o sasai, sa sa olou feḡi tie kediaḡmokuḡ susulo tobolou mou, ni hu keḡ hebele fuguu suluguadi.

Godihaḡ di fidibe doḡdonou fidi

⁵ Ni damaleḡyodema, hagi olou feḡi dugumou be, Godihaḡe dimokou yoḡu di fidibe doḡdoyode hegili. Kegei kaḡa degemou, e ni midihḡ keḡ file duguobabe, boloyodema, nime sa, e wolou dala kokou fologaleyode tobolou.

⁶ Godibe midihḡ doḡdonou milou di o. Kegei kaḡa degemou, nimokou hagi neḡi o kediaḡmokuḡ be Godihaḡe hagi neleḡ.

7 Haba tabe, e degeiye, o sasai, ifi hagi hiyedo dugulu nime diyōu fei misiholo duwoguale. Hiye O Yesubōu, e esol o neleḁo kediabōu de hebeni tōu fogōu, dou wobolōu keleya ke haguababe, Godihage di misiholo duwoguamabeede tobolōu.

8 Yesuha haguaba, o sasai Godi tewe mei kediamokōu hebe kasagai ke nele. Di Hiye O Yesuha e ta uwo bolofei ke tawali mei o kediamokōu ne hebe kasagai ke nele.

9 O sasai kediamē hebe kasagai ke malāba, Hiye Ohā hohōbōu nelebōu keme ahudo dege dalaba, kasagai kokōu tofousogo tofousogo kegenōu dalale.

10 Sawisiei Godihā makai kelege, Hiye O e hagubabe, Godihā o sasai kediamokōu hohōbolōu ile. Damaleyodele i o sasai kedia e hu hebele fogulo ile. Njine kegele ile, yobe, ta ei hehegie tobolōu i keme ni damaleyodele i kaha degemōu.

Polbōu diage Godihā sa Tesalonaika o sasai kediamokōu dedei hiyedo ke neyadomōu diho baga tobolōu i

11 Ei Hiye Ohā haguale kokōu fimamōu, diho baga tobolōu idibe, Godihā ni dogōu guyedema kuhe diho baga tobolōu idi. Eige midihō, Godihā ni sesemabadomōu hagnosisai ke ni milōu ba Godihā duguyedema kuhe diho baga tobolōu idi. Haba, Godihā neleya ke midihō bolō, ni degele sagai kebōu, damaleyodei kaha midihō ni milolōu sagai kebōu de bologuanōu milōu mabadomōu kuhe diho baga tobolōu idi.

12 Eige nime midihō bolō kenōu milōu mabadomōu diho baga tobolōu idi, ni Hiye O Yesuha hu hebele foguba, haba ene nimokōu hohōbōu yadomōu kuhe diho baga tobolōu idi. Di Godibōu, di Hiye O Yesu Kelesubōu dilie habagugueibe nibōu de dala kaha, ei kege kuhe diho baga tobolōu idi.

2

Kuolōu ta gobōu di obe habage tamā degele

1 Mogo diāma, di Hiye O Yesu Kelesu haguba, di e gelegulo ke ei nimokōu tawale ta tobōu ladi.

2 O ilo kelege Hiye Ohā haguale sawisieibe kōu hagua gabama iyode tobōu babe, ni kesigidama. O tae ta habage degele ta tobōu bane, Duo Bolofeiha o takōu kōu hegiyode tobōu bane, haba kuguo kōu Pol a nalajiyode tobōu bane ke dulobabe, hobōu kesigie guē degedama.

3 Ogōu gai ta ke duloba damaleyodedama. Hiye Ohā hagualebe mogogōu haguale mei. E hagualaba degeibabe, kelege o sasai sūdo Godi tobekōu mugulo ile. Godi tobekōu muguoba ibe deba, kuolōu ta gobōu di widio o ke kuhe tamā degele. O keme Godihā makoma mei degeleyodemā makai dala.

4 O kahage kuolōu tabōu, godiyodele idi kebōu olōu fei tobekōu muguoba, yoū e hu kenōu hebele fogulo. Haba, ege di Godihā mosokōu folobabe, eme Godiyode tobolōu.

⁵ A n̄ibōu de dalali, midihō kagei kagei tamā degele olōu fei ke hehegie tobou keme n̄i de tawale i?

⁶ N̄i kōu tewe. Ifi kōu bōu ge, kuolōu tā gobōu di o ẹ akoguo dala dedej kene n̄i kōu tewe. Eme Godihā makai kelegenōu tamā degele.

⁷ Kuolōu tā gobōu di midihō keme o sasaiyene ifi milolōu iliye, kenōu si tamādo milolōu iyo mei. Yobe, akoguo dala o ẹge Godihā tobōu ba, kōu a soṽugolōu ye, kenōu si you dala.

⁸ Kegeba, kuolōu tā gobōu di o keme o sasai dih̄ile kokōu tamā degele. Tamā degeiba, Hiye O Yesuhā ẹ mogou hohoṽu kahā o ke wouba tolo ile. Damalēdo, Hiye Ohā hagua, ẹ hohō kahane kuolōu tā gobōu di o ke makoma mei degele.

⁹ Kuolōu tā gobōu di o kahā hagualebe, Tamāhā neleya kenōu haguale. Hagua feleba, o sasai kedia dih̄ile kokōu Tamāhā ogōu gadi midihō gehe gehe ke milōu gouba duguoba hiyedo kesigile ile.

¹⁰ Ogōu gai midihō kasagai milōu gamōu iba, o makolo ile kedia kokōu damaleyodele ile. Yobe, Godihā mamoloṽu kahā tā damalēdo keme dia ta hohō dege dulo ili mei kahā degemōu.

¹¹ Kegei kahā degemōu, o sasai kedia ogōu gai tā kokōu damaleyodele ibabe, Godihage mōu duguo fogolōu.

¹² Kegema, o sasai kedia me Godihā tā samaba, hebe kasagai nele. Yobe, dia olōu fei Godihā tā damalēdo kokōu ta damaleyodele ili mei, midihō kasagainōu hohō dege milolōu idi kahā degemōu.

Godihā n̄i mamoloṽuyodema makai

¹³ Mogo diama, Hiye Ohage n̄ime tagadido. Sawisieie olōu fei ei n̄i tawalemōu, Godikōu bolofejyodedi. Yobe, Godihā tagaliya ke, n̄ime diabukōu damaleyodei o kedia tim̄idu dalaguaba, Duo Bolofehā n̄i duledu dabai degeiba, n̄ige damalēdo tā kokōu damaleyodeba, Godihā n̄i mamoloṽuyodema makai dala.

¹⁴ N̄i kegemabeedema, Godihā n̄i hagnosisai, yoṽu ẹ tā uwo bolofei, ei tobōu di kahanōu hagnosisai, n̄i olōu fei di Hiye O Yesu Kelesuhā hohō kokōu nōu dalamabadomōu.

¹⁵ Mogo diama, n̄i nelede dege dalaguama. Tā ei n̄imokōu hehegie tobou kebōu, kuguokōu nalaj kebōu de olōu fei toloṽu sesema.

¹⁶ Di Hiye O Yesu Kelesubōu, di Aye Godibōu dilie dimokōu solōu do dege habaguguemōu, dedej sasagieimōu be, di nelede dege tofousogo tofousogo dalagua. Dilie degeiye, di Godihā dimokōu bologuado degele ke dia dalagua.

¹⁷ Ei tagalibe, ẹ n̄imokōu dedej sasagieiba, n̄ime midihō bolōdonōu milōu gaba, tane bolōdo kenōu tobolōu ile ke tagali.

Sa Tesalonaika tie kedia ge dabai degele dafa idi o kedia me doususuloba egele tobōu mabeedei

(Tā Hiye 3)

3

Nige Godihā ei dogōu guyedema diho baga tobōu mabeedei

¹ Mogo diāma, ā mā tā mei degelamōu uwage tobolōu kuhe. Nige Godihā ei dogōu guba, Hiye Ohā tā ke sa sa olōu fei tobolōu tefeyedema diho baga tobōu ma. Nī ē hū hebele fogulo idi sagai, sa sa o sasai ilo kediane ē hū hebele fogumabeedema diho baga tobōu ma.

² Haba tabe, midihō kasagai milōu di o kedia eimokōu bōu basia degeiye deba keme diho baga tobōu ma. Njōu kōu tewe, o olōu feido Kelesukōu damaleyodele ili mei.

³ Kenōu si, Hiye Ohage yoūu kōu degeleyodei keme dōudo degedi kaha degemōu, ē nīmokōu dedej neleba, nī wolōu dalale. Hiye Ohā nī wolōu dalababe, Tamahā nīmokōu midihō kasagai ta degele mei.

⁴ Hiye Ohā degeiye, eige tā ei nīmokōu hehegie tobolōu koūume nī dulo sesele ilidade tawale i. Habagene nī ei tobolōu koūume dulo sesele iledade tawale i.

⁵ Ei tagalibe, nime Hiye Ohā yoūunōu dogōu guo dalaba, Godihā solōu do degedi midihō kebōu, Kelesuhā hagi duguo neledo dege daladi midihō kebōu de milōu gale ke tagali.

O sasai olōu fei dabai degemabeedei

⁶ Mogo diāma, Hiye O Yesu Kelesuhā hūya ke ei nīmokōu egele tobolōu kuhe. Damaleyodele i o sasai ilo kele mōu yoūuwa duwoli, tā ei hehegiedi ke dulo sese ho fogōu babe, nime o kegele i kediaōu de suluguadama.

⁷ Ei njibōu de delei kelegebe, mōu yoūuwa deleli mei keme njōu kōu tewe. Nebe kenōu tefele, nime kegenōu dalaguama.

⁸ Ei nale mōu yoūuwa ta moūudiyo mei, seleyenōu mamouūdi. Damaledo, eige nī eimokōu nale ta dogōu gumabeediyo mei, nīmokōu hagi nele ilebe dafa idi. Ei huliamebōu agalibōu de Godihā dabiōu, sele dabiōu de hiyedo degele idi.

⁹ Ei nī nale mōu yoūuwa moloūube kōu boloye, kenōu si mōu yoūuwa ta moūudiyo mei. Ke degedi kaha yobe kōu gue, ei nīmokōu midihō bolodo hegiba, nige kenōu duguo sesemabadomōu.

¹⁰ Njōu kōu tewe, ei njibōu de deleigui kelegebe, nīmokōu kōu gue tobōu di,

O tahā dabai dege ho fogōu babe, nalene nadayedei.

¹¹ Eige oe tobolōu imōu dube, nī kile o sasai ilo kediage mōu yoūuwa duwoguali, dabai degele dafaiyode tobolōu imōu du. Die bi kaha tā kenōu tobolōu idi. Dioū die dabai ta degele idiyo mei.

¹² Ei Hiye O Yesu Kelesuhā hūya ke o kegele ili kediaōu egele tobolōu be, nime amafei dalali, njōu nī nale dabai kenōu degemabeede tobolōu kuhe.

¹³ Mogo diāma, nige midihō bolō milōu gale keme dafadama.

¹⁴ O tahā ta, ei kuguo kuokōu hehegiemōu nalai ke dulo sese ho fogōu babe, nime o ke duguo tawaleba, ahu dege dalama. Kegeiba, ē yoūu degei ke tawaleba sidifi degele.

¹⁵ Kenou si o kegei keme nige ho madama. O keme damaleyodei o, ni mogo. Kegei kaha degemou, nige amafei himi dege egele tobolou ba doususuma.

Polha sa Tesalonaika tie kediamokou agali bolofeyode tobou

¹⁶ Hiye O eme bologuado daladi kaha e obou do. E degeiye, nime bologuado dalaguale. Damaledo, Hiye Oha ni olou fei dogou guo dalale.

¹⁷ Pol a nimokou agali bolofeyodili kofume a mayou ma dobogouyenuou nalolu kuhe. Kuguo olou fei a nalama nedi kokou be kou guenou naladi.

¹⁸ Di Hiye O Yesu Kelesuha habagugueibe o sasai olou fei nibou de dalaleyode tobou di.

Egei Sasafei Polha Timotikou Nalama Nei

Tawale Ta

O Timoti ume o gisiai, Yesukou damaleyodei o. E sabe Listra. Sa keme sa Galesia duo kile dala. E adiou be Juda sasai, e hupe Yunis. E abou ha hune di tewe. E hupe Lois (2 Tim 1:5). E ayebe Grik o. E hupe di tewe mei.

Timoti e hiye degeimou, Polha e wolou, Godiha ta hehegiemou siei (Dabai 16:1-3). Habage, Timoti e sa Efesus kele Yesukou damaleyodei o sasai wolou dalamou, Polha kuguo kouu nalama, o takou neimou mala ile, emokou kuhe nei (1 Tim 1:3).

Kuguo kouumaha sibige tabe, o ilo kelege ogou gai egei kou gue hehegile idi, o koyoha tofousogo tofolou ke tagaibabe, e nale ilo kelebou, sasai hulobou de kuolou dogogubasi, ume tolo mei, tofousogo tofolou yode tobolou idi. Polhage Timotikou na ogou gai egei ke akoguyedei.

Ta sibige tabe kou gue, sosikou dabai degedi. Yesukou damaleyodei o sasai wolou daladi dabai degedi kaha ta Polha nalai (1 Tim 3:1-7). O kediame sosikou widio o, damaleyodei o kedia sosogou idi (1 Tim 5:17-20). 1 Tim 3:8-13 kokou be, diken dabai degedi kaha ta ke nalai.

Kuguo 1 Timoti kouumaha sibige kaha widio ta hiyebe tanou fei dala.

Timotihage midihou yoku milou di kebou haba midihou o sasai damaleyodele i kedia milou di kebou de defeido tawaibou wolou dalayadomou

(Ta Hiye 1-6)

¹ Ame Pol, Yesu Kelesuha ta-bolofei-mala-siadi-o. Godi, di Mamou Obou, Yesu Kelesu, di e haguale ke dia dalaguadi obou, dilie tobou mou, ame ta-bolofei-mala-siadi-o kuhe degei.

² Timoti, name Yesu Kelesukou damaleyodei kaha degemou, name ma dihido. A kuguo kouu namokou nalama nelu kuhe. Aye Godibou, di Hiye O Yesu Kelesubou dilie namokou solou do dege, habagugueguba, na bologuado dalale.

Dige ogou gai ta olou fei ke akogume

³ A sa Masedoniakou ilamou, namokou ta neledo dege kou tobou kenou haba tobolou mou nalolu kuhe. A tagalibe, name sa Efesuskou nou dalali, o ilo kediamokou ta neledo dege, ni Godiha ta hehegiligibe ogou gai tabou debe tobou damabeede tobolou ke tagali.

⁴ O kediage kou guai o kedia degele idi ta ke tobolou ba, die hu ke olou fei souusele iligi gofou degemou, tae biya idi keme nage fogou mabeede tobou. Godikou nou damaleyodele ibasi, e dabai keme hiye degeiba dugulo ile.

5 Ta neledo koŋumaha sibigebe kou gue, dia Yesu Kelesukou damaleyodema, die duledube bolonou dalali, Godiha dihile kokou diame sibigi ta meidade tawaibasi, dia dioŋusie yogo tagaiba tagaiba dele ile.

6 O ilo kelegebe midihq doudo koŋume tou fogou mou, ta sibige mei kenou tobolou idi.

7 O kedia Godiha kuolou ta hehegile idibe, dia kou damaledodade tawalemou tobolou idiye, kenou si dia hehegile idi kaha sibige keme dioŋuge ta tawale idiyo mei.

8 Di tewe, Godiha kuolou ta bolodo keme bologuado hehegieibabe bolq.

9 Godiha kuolou ta kahage doudo o kediamokou ta hehegediyo mei ke tawame. Godiha kuolou ta keme e kuolou gobou gile idi obou, e ta dulo idiyo mei obou olou fei kedia dumabadomou maj. Godi tobekou mugulo idi obou, midihq kasagai milou ga idi obou olou fei kedia dumabadomou maj. Godiha midihq tagale idiyo mei obou, sa sibige midihq kasagai kenou sesega ili obou olou fei kedia dumabadomou maj. O wala idi obou, o die aye adiou wala idi obou olou fei kedia dumabadomou maj.

10 Haba, Godiha kuolou ta ke maibe, sasai hiyou mala idi obou, o yogoha yogo hulo idi obou olou fei kedia dumabadomou maj. Fisimou dabai degedi o sasai hiyouye moŋuma sele tiga mala idi obou, gulokou tobolou idi obou, Godiha huya ogou ga tobolou idi obou olou fei kedia dumabadomou maj. Haba ta damaledo sesediyo mei midihq ilo olou fei milou ga idi o kedia dumabadomou maj.

11 Kuolou ta kaha sibige keme ta uwo bolofei Godi yoŋu a tobou yadomou amokou kou nej kenou tefei. Ta uwo bolofei kahage dimokou be, Godi eme hohobou nelebou hiyedo kodu dalayodei. Hohobou nelebou kaha yobe enou.

Polha Godiha emokou solou do degei ke bolofeyode tobou

12 Di Hiye O Yesu Kelesu e amokou dedei neimou, a emokou bolofeyodili, ege ame dafadiyo mei ke duguo, e dabai degeyadomou makai kaha degemou.

13 Afu age Yesu Kelesu huyafei degemou, damaleyodei o sasai makodi. A gofoŋu hiyedo degediye, kenou si ege amokou solou do degei, a ta tawalemou, emokou damaleyodili mei kaha degemou.

14 Ame di Hiye O Yesu Kelesuha hiyedo habaguguegu kaha degemou, a emokou damaleyodema, o sasai kediamokou ne hohq dege dala kuhq.

15 Yesu Kelesuha sa sibige kuokou hagueibe, midihq kasagai milolou idi o sasai kedia mamou lamou haguei. Ta keme damaledo ta, o sasai olou fei duloba damaleyodema. Damaledo, afuge ane midihq kasagai kou milou gadi. Midihq kasagai a milou gaibe folodo. O iloye milou gadibe huyadefei.

16 Kenou si Yesu Kelesuha amokou solou do hiyedo degei. Midihq kasagai a milou dibe hiyedoye, kenou si ege a dogou gulobe ta dafali mei kaha degemou, o sasai ma habage haguasili kedia Yesuha a solou do degei ke

duguo tawaleba, diãne emokou damaleyodeibasi, fi tofousogo tofolou ke mala ile.

¹⁷ Hiye O, eme yoou kegenou dalale, eme ta tolo ile mei. Oe ta dugulo ile mei. Di Godi tanou do. E huɓe hiyedo folodo. Di hohobolou ba, e hu hebele fogueonou dalame. Damaledo.

Timoti e o sasaiye midihɔ kasagai milou gadi ke neledo dege akoguyedei

¹⁸ Ma dihi Timoti, habage-degele-duguo-tobou di-o kedia namokou kou tobolou i sagai kenou tefe, ane namokou neledo dege tobolou kuɓe. Nage ta dia tobolou i ke seseleba, ogou ga tobou di o kedia hehegile idi keme akogu.

¹⁹ Na kege degeligibe, Yesu Kelesukou damaleyodemaba, ne duledube bolonou daladade tawa. O ilo kediage die midihɔ kasagai be kou daladade tawale iliye, kenou si Godikou kusigile tobolou be dafa idi. Die damaleyodeibe mosole igikou ile kolomamou siej sagai kenou tefei.

²⁰ O kegele ibe Himeneus dilie Aleksander dilie. Diliebe a Tamakou sesegu, dilie Godibe huyafej degele sagai meidade tawamabadomou.

2

Di Godihage o sasai dogou guyedema diho baga tobou me

¹ Yomogou do, a namokou neledo dege tobolou be kou gue, na tobou ba, damaleyodele i o sasai kedia diho baga tobolou be, Godiha dioou diahou, o sasai olou fejbou de dogou guyedema diho baga tobou mabeede. Haba Godikou diho baga tobolou gibe, bolofeyodemabeede, Godiha di olou fej dogou gue ili kaha degemou.

² Haba Godihage sa sibige kuokou gamani hiye o olou fej kene dogou guyedema diho baga tobou ma. Kegeibasi, di hagi ta dugulo mei, bologuanou dalaguali, Godiha midihɔ bolodo kenou milou ga dalaguale.

³ Kege diho baga tobolou idi keme Godiha dihebe bolofejido. O di Mamou O Godihage di kege diho baga tobolou idi keme hohɔ hiyedo.

⁴ E o sasai olou fejido mamouba, dia damaledo ta kaha sibige ke tawale ke tagali.

⁵ Di tewe, Godibe tanou dofej. Godi e ilokou dalamou, ha o sasai di ilokou dalamou, o Yesu Kelesu eme mogou du dala.

⁶ Sawisie Godiha maka degei kelegenou, Yesu Kelesu e yoousie seseguomou tolo i, di mamou lamou. Kegei kaha Godiha dimokou hegibe, e di mamoloou ke hegi.

⁷ Ame Godiha e ta-bolofej-mala-siadi-o makai. E tobou mou, a egei tobou mou siadi. Age ogou ga tobou yo mei, damaledo tobolou kuɓe. Ege ame sa sa obiyei kediakokou hehegieyadomou makai, o sasai kediãne Yesu Kelesukou damaleyodemaba, damaledo ta ke tawamabadomou.

⁸ A tagalibe, o sa sa keleya tie kedia Godikou damaleyodema, gofoou dege taɓe biya idi ke fogou ba, die dobogou hebele foguo diho baga tobou mabeedili.

Sasai kedia midihɔ bolodo milou di keme damaledo dioousie similou di

⁹ A tagali tabe kōu gue, sasajyege yukueibe bologuānōu kama, kegeligi sidifi degele iye deba. Widio towe similōu dibōu, bi sele igi golye milōu gaibōu, wēbōu, yukuei sele hiyeye mamōubōu denōu kadamā.

¹⁰ Sasaj Godikōu hohōbōu diyode tobolōu idi kediā o sasaj dogōu guomōu, midihō bolofejido kenōu milōu ga idi keme dioŋu die similolōu idi ke sa degei.

¹¹ Sasajyege Godihā tā dulobabe, dioŋu die hū hebele fogudama.

¹² Age sasaj kediā omokōu tā hehegiedibōu, haba obe sasaj kediā hayedu daladibōu keme dafadi. Damaleyodele i o sasaj nī kefeguoba, sasajye Godihā tā hehegiedama.

¹³ Yobe, Godihage Adambukōu milōu mamōu, habage sasaj Iv kuhe milou kaha degemōu.

¹⁴ Adam ege ogōu gai tā ta duli mei. Ivhanōu si dulomōu, midihō kasagaj yomogōu milou.

¹⁵ Sasaj kediame dihi moŋubasi, Godihā diā mamoloŋu. Kōu kegeiye, diā Yesu Kelesukōu damaleyodema, o sasaj olōu fei tagaleba, Godi e midihō bolodo kenōu milōu ga ibasi, e sasaj kediā mamoloŋu.

3

Damaleyodei o sasaj wolōu daladi o kediame midihō dōdo kenōu milōu mabeedei

¹ O tahā ta damaleyodei o sasaj wolōu daladi dabai ke degele tagaibabe, dabai e ke tagali keme bolodo. Tā keme damaledo tā.

² Damaleyodei o sasaj wolōu daladi oyege midihō dōdonōu milōu, o sasajyege e midihō kasagaj ta milōu ba dugulo mei. Eme sasaj tanōu fei huloba defejido dalayede. Yoŋu e tōu e tagai sagaj kenōu degedayede. Obege eme midihō bolonōu milōu ba dugulo. O tahā e mosokōu hagubabe, feleyedemaba, hohō degeyede. Tabe, eme Godihā tā hehegiedi kenōu tewe hiyedo degeyede.

³ Damaleyodei o sasaj wolōu daladi oyege tigi kolo huej gofoŋudo ke nāda, fi totou degeiye deba. Toto gofoŋu degeba biyada, tane amafeinōu tobōu yede. Taene ta biyada, sele hiye moloŋu sagaine ta degedayede.

⁴ Damaleyodei o sasaj wolōu daladi oyege yoŋu e sosōu diame bologuādo dia dalayede. E sisigo diage e tā dulo seseleba, emokōu be midihō dōdo kenōu milōu mabeede.

⁵ O koyohā yoŋu e sosōu diame bologuādo ta dia daladiyo mei debabe, e Godikōu damaleyodele i kediame kage wolōu dalale?

⁶ Ebele damaleyodei oyege dabai ke degedayede. Kegelig, enōu si boloyode tawaleba dabai degeligi, yoŋusie yoŋu e hū ke hebele foguba, Godihā Tamā tā sale kelege ene tā saiye domōu.

⁷ Haba tabe kōu gue, damaleyodei o sasaj wolōu daladi dabai, midihō bolofejinōu milōu di oyenōu degeibasi, o fekōu dalagua kediame duguoba boloyodele. Kegelig, e midihō kasagaj ta milōu ba, Tamahā salemajye e toyue domōu.

Diken o kediāne midihō dōudo kenōu milōu mabeedei

⁸ Nebe kenōu tefei, diken oyene midihō dōudo kenōu milōu ma. Fimaj bolōu degeba, tigi kolo huej gofōūdo nāma fī totōu degeba, sele hiyou moūudama.

⁹ Diken oyege, die duledube bolōnōu daladade tawaleba, tā Godihā damaleyodei o dimokōu hehegiei ke hiligedo tolōu dalama.

¹⁰ Nige o sosikōu yomogōu dabai degeladi keme defejido file dugu, e bologuado dabai degele sagaj dugubasi, emokōu dabai ke nēma.

¹¹ Diken o kediā sasajiyene* midihō dōudo kenōu milōu gamabeede. Tobe tobōu dama, tōu e tagadi midihō kenōu degedama, sosikōu dabai degele hobōu dafadamabeede.

¹² Diken oyege sasaj tanōu fei huloba, e sasajibōu e sisigobōu olōu fei bologuado wolōu dalayede.

¹³ Diken dabai bologuado degeli o die hūbe bolōnōu dalale. Diage dioūu Yesu Kelesukōu damaleyodei ke hehegielebe ta guē degele mei.

Godihā midihōbe sibige hiyedo folodo

¹⁴ A nāmokōu toto ile kōu tagaliye, kenōu si a kuguo koūunōu nalāma, o takōu nejba, nāmokōu kuhe malā ile nele.

¹⁵ Kegei kaḥa, a toto i ho fogōu babe, nā kuguo kuokōu nōu duguoba, midihō Godihā sosōu diā milolōu sagaj ke kuhe tawa. Di Godi eme yoūu kegenōu daladi o. E sosōu be damaleyodele i o sasaj dinōu. Dibe mouti sa degei. Mouti kaḥa sosi mosō hiligedo tolōu dala sagaj kenōu tefele, dine Godihā tā damalēdo ke hiligedo tolōu hebele foguo dala kuḥe.

¹⁶ Di tewe, Godihā midihōbe sibige hiyedo folodo. Tā e dimokōu hehegiedi kaḥa sibigebe kōu gue,

E me damalēdo o бага tamā degeimōu, o sasajye dugulo i.

Duo Bolofejihage eme midihō dōudonōu milōu di oyodemōu hegi.

E tamā degeimōu, e sol o kediāne dugulo i.

E degegai ke oe sa sa obiyei kediāmokōu hehegiemōu suluguei.

Sa sibige o sasaj kediā emokōu damaleyodele i.

E hebeni hohokōu folomōu, hū hiyedo ke moḥu.

4

Ogōu gai egei kaḥa degeiye, o sasaj ilo kele fī totōu degele i

¹ Duo Bolofejihā tamādo kōu gue tobolōu, habagebe o ilo kele Godikōu damaleyodei ke tōu fofōu guemaba, ogōu gai egei duo kasagajye hehegiemōu tobolōu ili ke dulo ile.

² Ogōu gadi o kediā ogōu gai egei hehegiele idibe taenōu tobolōu idi. Die duledube kasagajōu. Midihō kasagaj diā milolōu idi keme dioūuge boloyode tawale idi.

³ Diage obōu sasajibōu hudi ke kuolōu dogogulo idi. Haba, nalē nādi ilo kelene kuolōu dogogulo idi. Tā damalēdo ke tewe o dige kuolōu ta dala

* **3:11 3:11** Tewe o ilo kelege tawalibe, sasaj kediāme diken o kediā sasaj mei, diāme diken sasajdade tawali.

mei. Nalẹ olōu feibe Godi yoṣunōu milōu gai kaha, damaleyodei o sasai dige emokou bolofeyode tobou maba moṣuma nalẹ ilenou.

⁴ Nalẹ Godiha milōu gai olōu feibe bolonou. Dige kasagayodedame, Godikou bolofeyode tobou maba kuhe moṣume.

⁵ Yobe, Godiha tabou, di diho baga tobolou kebou kahage nalẹ olōu feibe Godiha binou gededi, kuolou ta dala mei.

Timoti eme Kelesuha dabai o bologuado degele dalayedei

⁶ Na ta a tobolou koṣu damaleyodei o sasai kediamokou hehegieibabe, name Yesu Kelesuha dabai bologuado degele. Kegeiba, name ta bolodo ei damaleyodema hehegiedi ke olou fei tou ma sesedi kaha dedei sagiba kuhe hehegile.

⁷ Nage kou guai o kedia degele idi kaha ta keme hobou duda. Ta keme sibige mei, Godikou damaleyodei o kedia dulo sagai mei. Na Godiha midihya kenou sulugi, dabai hiyedo dege.

⁸ Tou nele degelaba dabai hiyedo degeibabe keme huyadefei kou boloye, haba Godiha midih ke seselaba dabai hiyedo degeibasi bolofeido. Kege degeli o keme sa sibige kuokou tofousogo tafalali, habagene tofousogo tofousogo tofolou.

⁹ Ta keme damaledo ta, o sasai olou fei duloba damaleyodemabodomou kuhe nalai.

¹⁰ Kegei kaha degemou, di dabai hiyedo degemou ili. Keme mou degemou iyo mei. Godibe yoṣu kegenou daladi, dibe e dimokou bolodo ta degele ke dia dalagua. Ege o sasai olou fei mamoloṣu tagaliye, kenou si emokou damaleyodei o sasai dibe e kou mamoloṣuye dala. Kegei kaha degemou, di dabai hiyedo degele ili kuhe.

¹¹ Nage o sasai kediamokou be ta koṣunou dulo sesemabeedema hehegie tobou.

¹² Name gisiai kaha, diage wa, name mou oyade tawale iye. Na midih bolofejinou milou babe diane duguo tawaleba sesele ile. Kegeibasi, na ta tobolou deba, siale deba, o sasai tagale deba, Godikou damaleyodele deba, e dihle kokou sibigibou mei dalale deba na midih doudo kenou milou gamou sia de.

¹³ A namokou toto i ho fogou babe, nage o sasai kediamokou Godiha kuguo ke husoṣuma hehegie tobou de.

¹⁴ Godihage e nele keme namokou kou solou do nei kaha degemou, na hobou tatabai degeda, dabai keme defeido dege. Na tewe, sosikou widio o kedia namokou dogoṣu dogoṣu, diho baga tobolou i kelegebe, habage-degele-duguo-tobou di-o taha midih na degele ke tobou mou, Godihage e nele ke namokou kuhe nei.*

¹⁵ Sawisieilou fei ne dabai keme kegenou dege. Na dabai ke defeido degeibabe, o sasai kediake midih bolu na milou di keme hiye dege kegenou kuhe iledade tawale ile.

* 4:14 4:14 Na Rom 12:3-8 dugu.

¹⁶ Nā noŋusie midihō noŋu milolōu kene file dugu, midihō kasagai milōu ye deba. Haba o sasaj kediāmokōu hehegili dabai, noŋu degeli kene defejido file dugu. Nā noŋusie kege file dugubasi, Godihā nābōu, ne tā dulo damaleyodele ili o sasaj kediābōu de mamoloŋu.

5

Timotihage damaleyodei o sasaj kediame yoŋu e sosōu sagaido duguyedei

¹ Nā odo kediāmokōu ne gofoŋu degeda. Noŋu ne ayekōu tā doususudi sagaj kenōu tefele tobōu. O gisiai kediāmokōu ne, midihō, noŋu ne eye malā diāmokōu degedi sagaj kenōu tefele dege.

² Haba sobōu de kediāmokōu ne, midihō, noŋu ne adiōu kōu degedi sagaj kenōu tefele dege. Sasaj gisiai kediāmokōu ne, Godihā dihile kokōu midihō doŋdo, noŋu ne bobasi diāmokōu degedi sagaj kegenōu dege.

Kuei sasaj kediame o koyohā dia dalale?

³ Kuei sasaj ta eŋofej dalababe, nā emokōu be midihō bolofej kenōu hegi.

⁴ Kenōu si, kuei sasaj kahā e sisigobōu, e abōu diābōu dalaguababe, nage diame die adiōu ke dia dalaguamabeede tobōu, die dabai ke tawamabadomōu. Yobe, Godihā midihō sesedi kelene dabai dala. Dioŋu die sosōu dia daladi keme sibige hiyedo dabai. Die adiōu hā diā wolōu daladi kahā hebe keme diage die adiōu sobōu dedo degei ke defejido dia dalaguamabeede. Godihage midihō keme hohō hiyedo.

⁵ Kuei sasaiye eŋofejido dalalibe, e Godihā emokōu midihō bolodo degele ke dia daladi. Agalibōu huliamebōu de e Godikōu diho baga tobōu di, e dogōu guyadomōu.

⁶ Kuei sasaj koyohā midihō yoŋu tagali sagaj kenōu milōu ga dalababe, eme kōu tolo i sā degei dala.

⁷ Egele tā a nalaj keme nage kuei sasaj kediāmokōu hehegie, o sasaiye diā susuga tobolōu iye domōu.

⁸ O koyohā yoŋu e sosōu diā dogōu gu ho fogōu babe, eme Godikōu damaleyodeibe tōu fogōu mōu, meido degei dala. Haba e sasajbōu e sisigobōu dene wolōu dala ho fogōu babe, midihō kasagai e degeli keme damaleyodili mei o sasaiye degele idibe gabama folodo.

⁹ Kuguo, kuei sasaj die hū nalagai dala kokōu be, nā hū mōu yoŋuwa ta nalāda.* Kuei sasaj, nā e hū kuguokōu nalalebe, eme o tanōu fej hulo dalali, o ke tolo imōu, eŋofej deleibe sadebe olōu fej 60 kege mei degei kediā hū kenōu nalā.

¹⁰ Kuei sasaj kegei keme o sasaj kediāmokōu midihō bolofej kenōu hehegiedi sasaiyodele idi. Eme sisigo bologuādo dia daladi sasaj. Sa ta oe hagumōu ne, ege bologuādo dia daladi. Godihā o sasaj die abogoŋu

* 5:9 5:9 Tewe o kediā tawali, kuei sasaj, o tae haba hulo sagaj mei kediā die hū oe kuguokōu nalqumōu be, diā sosikōu dabai degeimōu, damaleyodei o sasaj ilo kediā diāmokōu nalebōu bibōu solōu do nelē idi.

bigidi.* Obe hagi dugumōu ne, e dogōu gudi. Eme midihō bolōdo kegeinōu milōu gadi. Nā kwei sasaj kegele i kedia hūnōu kuguo kokōu nalaga, nige diā dogōu gumabadomōu.

¹¹ Kwei sasaj, sobōu de degele ili mei kedia hūbe nalāda, diā haba o hulo sagaiye Kelesuha dabai degedi ke tōu fogōu ye domōu.

¹² Kegeligī, diā hebe kasagai ke moye domōu. Yobe, diā Godihā dabainōu kōu degeleyodeiye, haba degele ili mei kahā degemōu.

¹³ Kwei sasaj, gisiai degele i kediaḡe haba o huli mei degeimōu be, diā midihō bolō mei milolōu idi. Dabai degele dafama, moṣo ta moṣo ta suluguali, midihō yogo diā degedi ke dulomōu, diāne susuga tobolōu idi. Tā di tobolōu sagaj meine, tobolōu idi.

¹⁴ Kegei kahā, kwei sasaj gisiai degele i kedia mokōu be, a kōu gue egele tobōu lamōu, nime o gehē huloba, dihi moṣuma feleba bologuādo dia dalaguama. Kegeibasi, fekōu dalagua o sasaiye nī ta susuga tobolōu ile mei.

¹⁵ Nī tewe, kwei sasaj ilo kelege midihō bolofei ke tōu fogōu mōu, Tamahā tā dulo sesele idi.

¹⁶ Damaleyodei sasaj ta nā, ne sosōu kile kwei sasaj ta dalababe, noṣunōu dogōu guo dala. Kegeibasi, damaleyodele i o sasaj nī kwei sasaj ke ta dogōu gulo mei. Damaleyodele i o sasaj nige kwei sasaj, die sosōu mei kedianōu dogōu guma.

Dige sosikōu widio o, dabai bolō degedi kediaḡe defeido dogōu gume

¹⁷ Sosikōu widio o, damaleyodei o sasaj bologuādo sosogōu ili kedia mokōu be dige die tā defeido dulo seseleba, midihō bolōnōu hehegieba, diā dabai bologuādo degedi kahā hebe neme. Egei tobolōu idi obōu, Godihā tā hehegile idi obōu olōu fei kedia mokōu be dige kege degeme.

¹⁸ Di tewe, Godihā kuguoye tobou,

Nige wai bulumakou kedia alasi kolo tofōu tofōu gugulo ibabe, kegeligī diā alasi nalā iye deba, die mogou hobōu komuguo tigadama. *Lo 25:4* Kegemōu, di tewe,

Dabai oyege die hebe moṣudi.

Luk 10:7

¹⁹ O tanōu ye feleba, sosikōu widio oe midihō kasagai ta milouyode tobōu babe, nā duda. O bolōu sagaj, ha kamadia sagaj kegeye tobolōu ibasi nā du.

²⁰ Sosikōu widio oe damaleḡdo midihō kasagai ta milōu babe, nā damaleyodei o kedia dihiḡe kokōu malā folo tefegieba, doṣusu. Kegeibasi, o ilo kediaḡe midihō kasagai milolōu guḡ degele ile.

Timoti e midihō yoṣu milōu di ke defei tawaibōu

²¹ Godibōu, Yesu Kelesubōu, Godihā eṣol o yoṣu makaibōu die dihiḡe kokōu a namokōu doṡdo kōu gue tobolōu, tā a tobolōu koṣume nā defeido sesele iligi, o hūbōu obōu, hūbōu mei obōu kedia mokōu tefelenōu

* **5:10 5:10** Juda o kedia midihōbe kōu gue, o tahā hagua, die moṣokōu felejimōu be, diage o felej kahā abogoṣu ke bigile idi, e hohōbōu yadomōu.

hehegie. Nā midihō bolofej keme hiye obōu, ne mogodobōu diāmokōu nōu hehegieda. O sasaj olōu fei kediamokōu ne hehegie.

²² Nā o ta Godihā dabai degeyadeba maka degeba, emokōu toto dobogoŋu dogoguo diho бага tobōu da. Kegeligi, e haba midihō kasagaj ta milōu ba, nane midihō kasagaj e milou kaha touye deba. Nā noŋu ne midihone defejido file dugu, Godihā dihiye sibigi ta deleiye deba.

²³ Nā hueidonōu nāda. Tigi kolo huej gofoŋudone huyadefej dogōu guoba nā de, nāme guadobōu, do ilobōu de degedi kaha.

²⁴ Midihō kasagaj o ilo kelege milōu gadibe kōu tamā dalaye, haba ta saba filebe you dala. Keŋōu si midihō kasagaj o ilo kelege milōu gadibe mogogou dala, habagenōu si tamā degele.

²⁵ Keŋōu tefei, midihō bolofej o sasaiye milōu gadine tamakōu dala. Midihō bolō ilo kelebe toto ta tamā degele mei, keŋōu si kegenōu mogogou dalale mei, habage tamā degele.

6

Dabai degedi o sasaj kediane die bosehā dabai bologuado degemabeedei

¹ Damaleyodei o sasaj, fisimōu dabai degedi kediane hebe maļa idiyo meiye, keŋōu si diage die bosehā ta duloba, e hayedunōu dalaguama. Kegeligi, die bosehā Godihā huḅōu, di hehegiedi dabai keḅōu de susuga tobouye domōu.

² Dabai degedi o ilo kedia die bosebe damaleyodei o debabe, diane e ta defejido duma. Die bosebe damaleyodei o, diame eye maļa sagaj. Kegeligi, dia e ta dulo ile meiyode tobolōu iye. Die bosebe damaleyodei o kaha, dia e tagaleba, e ta duloba, e dabai defejido degemabeede.

Sele tagadi midihō keme midihō kasagaj milōu gadi olōu fei kaha yo

A namokōu nalolū koŋu nā damaleyodei o sasaj kediamokōu hehegiligine, kegenōu egele tobōu.

³ Di Hiye O Yesu Kelesuhā ta kahage dimokōu be doḅdo hehegiedi kaha degemōu, dige Godihā midihō keŋōu seselemōu hehegiedi. O tahage midihō ke tobekōu muguoba, o sasaj kediamokōu ogōu gai egei hehegieba,

⁴ yoŋu esi bolyode tawaleye, e ta tawaiyo mei. O kegei kahage o ilo kelebōu de sibige mei ta gehe gehe ke tobolōu mōu tae biya idi. Kegeri kaha degemōu, obe kona degele idi, gofoŋu degele idi, susuga tobolōu idi, o ilo kelebe midihō kasagaj milōu gadi oyode tobolōu idi.

⁵ O kegele i kediage dioŋusie yogokōu gofoŋu degeimōu gofoŋu degeimōu dele idi. Die fimaiḅe doḅdo mei. Damalēdo tadade tawale iyo mei. Diage wa, Godihā midihō sesedi kahage, dia sele hiyedo moloŋuyade tawale idi.

⁶ Di Godihā midihō keŋōu seseligi, bi yoŋu dimokōu neḅi kokōu hohō degeibasi, di bologuado dalaguale.

⁷ Di adiōu ha di maļa feļej kelegebe, di bi tabōu de maļa feļi mei. Di tofigile kelegene, di bi tabōu maļa ile mei.

⁸ Sa sibige kuokōu be naleḅōu yukueibōu denōu dalababe, di hohō dege dalame.

⁹ O koyohā sele hiye mōū lāba degeibabe, o keme tefele duguye haguaba, salemāiye tōū di sagāi kenōū tefele tolōū malē. O kegei kahā ē degele sagāibōū, ē moloū sagāibōū keme sibige mei, yoūsie makolo sagāi ke degega ili kahāge, ēme makoma mei degele.

¹⁰ Sele tagadi midihō keme midihō kasagāi milōū gadi olōū fei kahā yo. Damaleyodei o ilo kelene selekōū nōū hohō hiyedo degeligi, Yesukōū damaleyodei ke tōū fogou kahā, diāme hagi kagei kagei ke dugumōū ili kehe.

Nā nābukōū hiligedo fōukua iligi, fi tofousogo tofousogo tofolōū ke moūyedei

¹¹ Kenōū si, nāme Godihā bi. Nā midihō kasagāi olōū fei ke tobekōū muguoba, midihō dōūdo kenōū sese. Nā Godihā midihō ke milōū gaba, emokōū damaleyodema, o sasāi tagaleba, neledō dege iligibe, omokōū gofoū degeda.

¹² O Yesu Kelesukōū damaleyodei keme o tae ebukōū fōukua ile folodi ke sa degei. Nā o kegei kenōū tefele fōukua i, fi tofousogo tofousogo ke mōū lāba. A mōū tobōū yo mei, afu nā o dihile kokōū tafalali tamā dege toboube, āme Yesu Kelesukōū damaleyodeiyodei kelege, Godihā nāme fi tofousogo tofolōū ke moloūyodema kōū makai kahā.

¹³ Bi olōū fei milōū gai o Godibōū, Pontius Pailatkōū damaledō tā ke tamādo tobou o Yesu Kelesubōū, dilie dihile kokōū, ā nāmokōū dōūdo dege tobolōū kuhe,

¹⁴ Godihā tā ā nāmokōū tobolōū koūume nā defejido sesele iligi, di Hiye O Yesu Kelesu hagua tamā degeiba di dugume. Kegeligi, nā midihō ta, oe kasagāiyodele sagāi ke milōū ba dugulo iye.

¹⁵ E hagualebe, asō dihō Godi yoūū makai kelegenōū haguale. Eme hohō degedi kahā obōū. Sa sa olōū feibe yoūunōū dia dala. Eme hiye o kediā Hiye O. Gamani hiye o kediā die Hiye O.

¹⁶ Godi enōū be todi tewe mei. Eme hohō hiyedoye silemaj, di ile hafei degele sagāi mei. O tae eme dugudiyo mei, habagene dugulo sagāi mei. E hūbe hiyedo folodo. E nelebe mei degele mei. Damaledō.

Selebōū o kediā Godikōū damaleyodema, bi mei o kediā dogōū gumabeedei

¹⁷ Nā selebōū o kediāmokōū be dioūsie hiye degedamabeede tobōū. Diā die bimāi kōū sūdoye, diāme tofousogo tofolōū ile mei. Bimāi kene tofousogo dalale mei. Diā Godikōū damaleyodeibasi Godihā bi bolō bolō, diā hohō degele sagāi ke diāmokōū nele.

¹⁸ Nāge diāmokōū be, o sasāi dogōū guo, midihō bolofei milōū gaba, bi mei o sasāi kediāmokōū solōū do nēmabeede tobōū.

¹⁹ Diā sa sibige kuokōū ge kege degeibabe, diāme hebe bolōdo, dioūū habage moloūū ke kefele ili. Kegeibasi, diā fi gehe malāba, tofousogo tofolōū ile.

Timotihā ē dabai ke yoūū defejido dia dalayedei

²⁰ Timoti, Godihã ñamokôu kôu ñej keme noŋu defeido dia dala. Ta daga daga, Godihã tagale sagai mei keme olou fei tobekou mugu. Oe tewe o kedia tayodema, tãe biya idi kene na duda, ahu dege dala.

²¹ Damaleyodei o ilo kelene ogou gai ta kegei ke dulomou ke sesele iligi, Yesukou damaleyodei ke tou fogou dalagua.

Godihã habagugueibe nibou de dalale.

Egei Sasama Polḥa

Timotikou Nalama Nei

Tawale Ta

O Timoti ɛme Polbou de dabai degedi o. Polḥa sa Romkou didiq mosqdu duwoli tolo hafɛj degeimou, ɛ kuguo kou naḥama o takou neimou mala ile, Timotikou kuhe nei.

Polḥa nalai kaha sibigebe kou gue, Timotihɛ ɛ damaleyodei ke tatabai degeba, Yesuha ta hehegiedi ke tou fogou dayedemamou kuhe nalai. E Godihɛ ta defeido seseligi, obe emokou hagi neibane, tabou meiyode tobou yedei.

Haba tabe, Timotihage ogou gai egeibe hobou dudayedei. Polḥa you ɛ midihqnou seseyedei.

Kuguo 2 Timoti koumahɛ sibige kaha widio ta hiyebe tanou fei dala.

Timotibe dabai neḥedo dege degeligi, damaleḍo Godihɛ dabai degedi o degeyedei

(Ta Hiye 1-4)

¹ Ame Pol, Yesu Kelesuha ta-bolofej-mala-siadi-o. Godi you tagaiya ke ame obe Yesu Kelesukou damaleyodemaba tofousogo tofousogo tofolou kaha ta mala siadi o degeyedema makai.

² Timoti, name ma dihi, a namokou hohq degeimou, kuguo kou namokou kuhe nalama nelj. Aye Godibou, di Hiye O Yesu Kelesubou dilie namokou solou do dege, habagugueguba, na bologuado dalale.

Di ta uwo bolofej ke tobolou be hobou gue degedame

³ Ma kou guai o kedia Godihɛ dabai degele idi sagaj kenou tefele ane degeli. A dabai degemou iligibe, ma duledune bolqnou daladade tawali. A Godikou bolofejyodema, ɛ na dogou guyadomou, agalibou huliamebou de diho baga tobou di.

⁴ A na fogou imou, na ma sihou gosoumou dugu ke tawalemou be, haba na dugulo sagaj degeli, na duguoba, hohq degelamou.

⁵ Ne fimajbe sudo mei, age name Yesu Kelesukou damaleyodei ke kou tobolou imou du. Ne abou Loishou, ne adiou Yunishou dilie damaleyodele i sagaj kenou tefei, name damaleyodei ke a tewe.

⁶ A na tawayadomou tobolou be, afu, a namokou dobogou dogoguo dihq baga tobou kelege, Godihɛ namokou ɛ neḥe ke solou do nei keme totou degedayedemamou kuhe tobolou. Godihɛ namokou ɛ neḥe ke nei kaha degemou, na ɛ neleya ke dabai defeido dege.

⁷ Duo Bolofej, Godihɛ dimokou nei keme di gue degemabadomou nelj mei, haba di neḥedo degeba, o sagaj diamokou solou do degeba, diyou di midihq ke defeido dia dalamabadomou kuhe nei.

⁸ Kegei degemōu, nage di Hiye Ohā degedi kaha tā ke o sasai kediāmokōu hehegilebe, guē degeda. Haba ame e dabai degedi o kaha degemōu kuhe didiō degei kokōu ne nā guē degeda. Nā Godihā nele ke malāba, abōu de dogōu guo hagi hebeleba tā uwo bolofei ke tobōu me.

⁹ Godihā di mamoloŋuyode tobou, dibe yoŋu e bi degelamōu. Ege di midihō bolōdo milolōu ke duguomōu makali mei. Yoŋunōu tagalemōu, di mamōu lamōu kuhe makai, di solōu do degemōu. Damalēdo, afudo, e bi ta milōu li mei kelegebe, e Yesu Kelesuhā di habagugueyede tobou.

¹⁰ Godihā kege kōu tobōu mamōu dalali, habage di mamoloŋu o ke kuhe tamā degei. Eme Yesu Kelesu. E hagua, todi ke makoma mei degei. Tā uwo bolofei e tobōu di ke e dimokōu hehegieibe, dine tofigile ile mei, tofousogo tofousogo tofolōu ileyode tobou.

¹¹ Godihage ame tā uwo bolofei ke malā hehegiemōu siyadomōu kuhe makai.

¹² Kegei kaha degemōu, ame hagi hiyedo duguo dalaye, * kenōu si a sidifi degeiyo mei. O a emokōu damaleyodei keme age kōu tewe. A tewe, dabai e amokōu nei keme yoŋu bologuādo dia dalaba ibe deba, uwage sawisieie ke kuhe tamā degele.

¹³ Nā o sasai kediāmokōu hehegilebe, Yesu Kelesukōu damaleyodema, emokōu hohō degeba, dōdo tā, a tobōu mōu nā kōu dudi sagai kenōu tefele hehegie tobolōu dala.

¹⁴ Duo Bolofei di duledu dala, e neleya ke nage bi Godihā namokōu nei keme defejido dia dala.

¹⁵ Sa Esia o olōu fei kediabōu, haba o Figelus dilie o Hermogenes diliebōu, diā olōu fei a tōu fogōu fogōu yai keme nā kōu tewe.

¹⁶ Age Hiye Ohā o Onesiforusbōu e sosōu bōu diāmokōu solōu do degele ke tagali, e amokōu dedei sasagiei kaha degemōu. Ege didiō mosokōu a dugu hagualebe ta guē degediyo mei.

¹⁷ Damalēdo, ege sa Rom kuokōu hagua fele, a dugulamōu hiyedo kolugi kuhe dugu.

¹⁸ A tagalibe, Hiye Ohage uwage sawisieie kelegebe, emokōu solōu do degeyedili. Yobe nā tewe, a sa Efesuskōu delei kelegene, e a kōu dogōu guo delei kaha degemōu.

2

Timoti eme Yesu Kelesuhā ami o bolōdo dalayedei

¹ Mā dihi, nā neleđo dege tafala, Yesu Kelesuhā nā habaguguegu kaha degemōu.

² Godihā tā, a o sūdo kediāmokōu hehegie tobōu mōu nane dudi keme nā kegenōu fimaj dōdo dege o kediāmokōu hehegie tobōu ba, diane o ilo kediāmokōu kuhe hehegie tobolōu.

³ Nā hagi dugubabe, nā Yesu Kelesuhā ami o bolofei kenōu tefele tafalali, eibōu de hagi ke hebeleba dabai degemōu ime.

* 1:12 1:12 Pol eme didiō degei dalali, kuguo koŋu kuhe nalaj.

4 Ami o kediage dabai tabou de degele idiyo mei, ami dabainou degele idi, die hiye oha hoho degeyadomou.

5 Nebe, o tae ebukou fokua ile foloba, hebe bolodo molo uye. Kenou si fokuyediliya ke i ho fogou babe, hebe bolodo keme e ta molo u mei.

6 Hebe hai obou taha dabai hiyedo degeleba, e hebe hai bologuado dia dalali suwi degeibabe, nale segei keme yo ubukou mo uba, o ilo kelebe habage moyedei.

7 A ke tobou kokou na defeido fimoubabe, Hiye Oha degeiye, na ta kaha sibige ke olou feido tawale.

8 Na Yesu Kelesube totou degeda. Eme hiye o Devitha huti. E tolo imou, Godiha haguagi kaha ta uwo bolofei ke a tobou di.

9 A ta ke hehegie tobou di kaha degemou, a hagi hiyedo dugulugi, midihog kasagai milou di o bagama, didio mosodu duwo kuhe. Kenou si Godiha tabe didio degeli mei.

10 Kegemou, a hagi ke gogogulube, o sasai Godiha makai kedia dogou gulamou degeli. Diane Yesu Kelesuha mamouba, yo u e hoho kokou tofousogo tofou mabadomou.

11 Ta koume damaledo ta,

Di Yesubou de tofigiei debabe, haba gehe dege ebou de tofolou ile.

12 Di hagi haguba mou duguo fofoguemou ibabe, di ebou de hiye o degema, sa sa olou fei dia dalaguale.

Dige eme tewe meiyode tobolou ibabe, ege dine tewe meiyode tobolou.

13 Di damaledo kou degeleyodei ke dege ho fogou mou be, enou si yo u kou degeleyodei keme damaledo degedi.

Yobe, e yo u e fimai ta bohou diyo mei kaha degemou.

Timoti eme dabai nelodo dege degeligi, damaledo Godiha dabai degedi o degeyedei

14 Na o sasai kediamokou Godiha ta hehegie tobolou be, ta a namokou nalolu koune hehegie tobou. Godiha dihile kokou na diamokou egele tobolou be, ta sibige mei ta tobolou ba tae biyadamabeede. Ta kegei kahage o ta dogou gulo sagai mei, damaleyodei kenou makodi.

15 Na Godiha dabai degelebe, midihog doudo kenou milou laba dege de, Godiha bolodoyode tobou yadeba. Na damaledo ta ke hehegie tobolou be, bologuanou do hehegie tobou de, na Godiha dihile sidifi degeiye deba.

16 Ta kagei kagei, Godiha tagali mei keme na tobekou mugu. Yobe, ta kegegi kaha degeiyege o sasai kediamme Godi tou fogou fogou yolugi, ahudo degeli kaha degemou.

17 Ta kasagai dia hehegie tobolou idi keme kolo kai do kaha hui tabalemou, tou olou fei makodi ke sagai. O Himeneus dilie o Filetus diliebe ta kasagai kegei kenou hehegile idi.

18 Dilie damaledo ta ke tou fogou mou, ogou gai egei kou gue tobolou idi, Godihage tofigiei o sasai kediamme kou haguagima mei degeiyode tobolou idi kahage, o sasai ilo kedia damaleyodei ke makolo ili.

19 Kēnōu si Godihā ē mosō kaha moutibe kōu fofoguema mei degei. Mouti kokōu be kōu gue nalaj dala, Hiye Ohage yoŋu ē o sasai be olōu fei yoŋu kōu tewe. *Namba 16:5*
Nalaj tabe kuhe,
O koyohā Godihā hū hebele fogubabe, ege midihō dōdo mei kēme tobekōu muguyedei.

20 Mosō hiye kodu meleki sudo kē dalaguabe, sele igi golbōu, silvabōu deye milōu gaiyenōu dalagua mei. Haba hebebōu, mihjōu deye milōu gaine dalagua. Ilo kelege bolōdo, yoti kelege nale sama nalā idi. Haba ilo kelege sibigibōu, kokōu be nale sadiyo mei.

21 Nebe, o koyohā midihō kasagai olōu fei tobekōu muguoba, ē duledu sibigi olōu fei kē igisema mei degeibabe, ɛme meleki bolōdo kē sã degei, mosō obōu kaha bi bolōdo. Hiye Ohā ɛmokōu dabai nele, yoŋu ē dabai bolōdo kē degeyadeba.

22 Nage midihō kasagai, o gisiai kediā milōu ga idi kēme tobekōu muguoba, midihō dōdo kēnōu sesele i. Godikōu damaleyodema, o sasai tagaleba, amafeinōu dala. O sasai, Hiye Ohā hū hebele fogulo idi kediā degele idi sagai kēnōu tefele nane kege dege. Diāme die duledube sibigi ta dala mei.

23 O totōu degele i kediā tā kasagai tobolōu idi kēme nā hobōu duda, nane diābōu de tae biyeiye deba. Tā diā tobolōu idi kēme sibigē meido.

24 Hiye Ohā dabai degedi oyege o ilo kelebōu de tae biyada, o olōu fei kediāmokōu midihō bolofeinōu hehegie de. Haba o tae midihō kasagai nāmokōu milōu babe, nā hobōu gōfōu degeda, Godihā tənōu bologuādo hehegie de.

25 O tā dudiyo mei kediāmokōu be, nage amafei hehegiemōu i. Kegeibasi, Godihā degeiye, die fi bohōlōu ba, damalēdo tādade tawale ile sã degei.

26 O kelege i kediāme Tamāhā tou dalagua, yoŋu tagali sagai kēnōu degemabadomōu. Damalēdo tā kē duloba, fi bohōu basi, Tamāhā salēmaiye tou dala kē tōu fogōu ba kama fosigile.

3

Uwage sabiyamōu ile kelegebe, o sasai sudo midihō kasagai milōu ga ile

1 Nā koŋunōu tawa, uwage sabiyamōu ile kelegebe, hagi hiyedo dugumōu ile.

2 Hagi kēme, o sasaiye midihō kasagai hiyedo milōu ga ile, yoŋusienōu tagadi midihō, sele tagadi midihō, yoŋu ē hū hiye degemōu, ɛnōu si tewe oyodedi midihō, o sasai huyafei degedi midihō, aye adiōu tā dudiyo mei midihō, bolofejyode tobōu diyo mei midihō, Godihā midihō dafa idi midihō kelege i olōu feido.

3 Diā o sasai tagale ile mei. O tae diāmokōu hagi neibabe, diāge ta gebe meiyodele ile mei. Midihō diā milōu ga ilebe, tobe tobōu di midihō, tōu e tagadi midihō kasagai kē akogudiyo mei midihō, o wodi midihō. Midihō bolō kē ta tagale ile mei.

⁴ Yogo ho o kediāmokōu sesegudi midih̄o, totonōu gofōu degedi midih̄o, esi bolodade tawadi midih̄o ken̄ōu milōu ga ile. Kegele iligibe, Godi tagale ile mei, sa sibige o sasaīye degedi midih̄o kokoū noū hoh̄o degele ile.

⁵ Mogouyenoū Godih̄a midih̄o milolōu yode toboloū ile, ken̄ōu si Godih̄a dedeī kē dīa ta tawale ile mei. Nā o kegele i kediābōu de siada.

⁶ O kegele i kediā mosō ta mosō ta amafeī ya fologa ogoū ga toboū mōu be, sasaī totoū degele i kediāge die tā dulomoū sesele idi. Yobe, sasaī kegele i kediāme midih̄o kasagaī milōu gai kahā hagī hiyedo dege dalaguali, midih̄o kagei kagei, sibigē mei ken̄ōu tagale idi.

⁷ Sasaī kediāge tā gehē gehē ken̄ōu tawalamoū degele iligibe, damalēdo tā keme ta tawale idiyo mei.

⁸ Afu kelege, o Janes dilie o Jambres dilie Moses akogu* sagaī ken̄ōu tefei, ogoū gai egei toboū di o kediāne tā damalēdo kē akogulo idi. O kegele i kediāme totoū degele inoū. Godih̄a die damaleyodeī kē tefele dugube, dīa oloū feī mih̄ikōu fiyasigeimoū dugu.

⁹ Ogoū gai egei kamahage, sa sa oloū feī tefele sagaī mei. Yobe, o sasaīyege ogoū gai egei toboloū idi o kediā tābe totoū degei tādade tawale ile kahā degemoū. Afu o sasaīye o boloū dilie tā totoū degei tā kē toboloū imoū dulo tawale i sagaī kengenoū tawale ile.

Timotihage Godih̄a tābe nelēdo degē toū yedei

¹⁰ Nanoū si tā a hehegiedi kemē koū tewe. Midih̄o oloū feī a milōu gadī kēne nā koū tewe. Ā degelamoū degelī keboū, ā damaleyodeī keboū, dabaī degele dafadiyo meī keboū, ā o sasaī tagadī keboū oloū feībe nā koū tewe. Ā hagī mōu duguo fogoū dī kēne nā koū tewe.

¹¹ Sa Antiokboū, sa Aikoniamboū, sa Listraboū kele tie o kediā a makolamoū degele i.* Hagī hiyedo ā dugumoū hagueī oloū feī keme nā koū tewe. Ken̄ōu si Hiye Oh̄a ā dogoū gumoū, ā teli meī dala kuh̄e.

¹² Damalēdo, o Yesu Kelesuboū de dalali, Godih̄a midih̄o kē milōu goumoū be, o keme oe makolamoū degele idi.

¹³ O midih̄o dōudo meī milōu ga idi oboū, ogoū gai egei toboloū idi oboū oloū feī kediā midih̄o dīa milolōu idi keme hiyedo degeli. Dīa omokoū ogoū ga toboloū imoū be, haba obene diāmokoū ogoū ga toboloū idi.

¹⁴ Nanoū si, tā nā dulomoū damaleyodeī kemē defēido toloū dala, nā hehegiedi o eibe nōū koū tewe kahā degemoū.

¹⁵ Tā Godih̄a kuguokoū nalaga i kemē namē dihī huyadefeī kelege yoma tawagamoū hagulugi, ifi nā tewe, namē Yesu Kelesukoū damaleyodeī kahā degemoū, Godih̄a nā mamolōu.

¹⁶ Duo Bolofeīhā degeiye, Godih̄a tā, kuguokoū dala oloū feī kē o kediā kuhe nalaga i. Godih̄a kuguo kahā dabaībe koū gue, o sasaī hehegiediboū, midih̄o kasagaī kē dōsusudiboū, egele toboū diboū, haba dōudo midih̄o oloū feī kē hehegie toboū diboū de.

* 3:8 3:8 Kisim Bek 7:22, 9:11 * 3:11 3:11 Dabai 13:14-14:20

17 Kegei degemōu, Godihā tā kaha degeiye, yoŋu ę dabai degele idi o di midihō bolōdo olōu fei ke defeido tolōu ba, dabai bolōdo olōu fei ke kuhe degega ile.

4

Timotihage Godihā tabe nelēdo dege hehegieyedei

1 Yesu Kelesuhā haguaba, sa sibige koŋu wolōu dalali, o sasai teli mei sosou dalaguabōu, tofigieibōu de tā sale. Kegei kaha degemōu, age Godibōu Yesu Kelesubōu dilie dihile kokōu a namokōu nelēdo dege tobolōu kuhe.

2 Nage Godihā tabe o egei duyo meibōu, egei dulo hohō degeli obōu kediamokōu defeido hehegie tobōu. Nā hehegie tobolōu be, midihō kasagai milōu ga idi ke doususuloba, dedei sasagie tobōu de. Nā dabai degelebe hobōu dafada. Godihā tā defeido hehegie tobolōu dala.

3 Damalēdo, habagebe, o sasai kedia Godihā tā dōdo ke dulobe dafa ile. Tā dioŋu tagali sagai kenōu dulaba, dia hehegiedi o sūdo haguissouba haguasie, sa sibige tā gehe gehe ke hehegieiba dulo ile.

4 Dia tā damalēdo ke tobekōu muguoba, tā sibige mei kenōu dulo sagai degele ile.

5 Nanōu si defeido fimāba, fi gofoŋudo dege dabai dege. Hagi dugubabe, dafada. Tā uwo holofei ke damaleyodili mei o sasai kediamokōu hehegie. Damalēdo, dabai olōu fei Godihā namokōu tobolōu keme dege.

Pol ę tolo hafei degei

6 A namokōu Godihā dabai defeido degeyede tobolōu kaha yobe kōu gue, ame tolo iladi. Ame Godikōu tigi kolo huei gofoŋudo ke sōu gudi* sagai kenōu tefele, mā kafei kege sōu guba, a fogōu ile.

7 O tae ebukōu foŋkua ile folodi sagai kenōu tefei, ane abukōu tofōu mōu hagulugi felei, a Yesu Kelesukōu damaleyodeibe tōu fogōu li mei dala kuhe.

8 Kegemōu, uwage sawisiale kelege, hebe bolōdo a moloŋu dala keme Hiye Ohā amokōu nelēba tobolōu, age nāme dōdo o dalamōu duguyodele. Tā sai fidi o dōdo kaha amokōu ke tobolōu kegenōu be, haba o olōu fei ę haguale ke dia dalaguadi kediamokōu ne kegenōu tobolōu.

Timoti ę Polkōu toto haguayedei

9 Nā amokōu toto hagalaba dege.

10 Yobe, o Demashā a tōu fogōu, sa Tesalonaikakōu fogōu i, ęme sa sibige koŋumahā midihō kenōu tagali kaha degemōu. O Kresens ęne sa Galesiakōu fogōu imōu, Taitusne sa Dalmesiakōu imōu dei.

11 Lukhānōu si abōu de dala. Nā Makne wolōu hagua, yobe ęsi a dogōu guo Godihā dabai degele sagai kaha degemōu.

12 A o Tikikus tobōu mōu sa Efesuskōu i.

13 Nā hagulugi, sa Troaskōu feleba mā yukuei sasado, o Karpushā mosokōu fogou ke malāba kuhe hagua. Mā kuguone moŋuma hagua. Ilo kelebe wai sipsip kolo kokōu nalagai kene moŋuma hagua. Totōu degeda.

* 4:6 4:6 Namba 28:7

¹⁴ Sele igi kopa dabai degedi o Aleksanderhā amokōu midihō kasagaj hiyedo milou kahā degemōu, Hiye Ohā emokōu hebe kasagaj ke nele.

¹⁵ O kokōu be nane noŋu tawaibōu, e gofoŋu degemōu, ta da hehegedi ke akogu kahā degemōu.

¹⁶ A ta sai kokōu yoma ta tobou kelegebe, ame masofei delei, o taha ta a dogōu guo ta tobōu li mei. O olōu fei a tōu fogōu yai. Godihage keme mōu duguo fogōu babe bolō.

¹⁷ Kenōu si Hiye Ohā abōu de dogōu guo tafalali, amokōu dedei sasagiei, a e ta olōu fei ke tobōu ba, sa sa o sasaj kedia dumabadomōu . Hiye Ohā a dogōu gumōu, ame fuse hiyedo laionye ta woumōu teli mei dala kuhe.

¹⁸ Midihō kasagaj milōu ga idi o kedia a walaba degeibabe, Hiye Ohā a dogōu guo maḷa ile hebenitōu wolōu dalale. Di emokōu hohobolōu nōu dalame. Damaleḷo.

¹⁹ Na Prisila dilie, e ma Akwila diliebōu, Onesiforushā sosōu bōu diamokōu agali bolofejyode tobōu.

²⁰ O Erastusbe sa Korinkōu nōu kege delei. O Trofimus eme sa Miletuskōu do tilamōu a kuhe fogōu haguei.

²¹ Na toto hagonalaba dege, kuliobōu wi hiyedobōu haguaba na akoguye deba.

O Yubulusbōu, o Pudensbōu, o Linusbōu, sasaj Klodiabōu, damaleyodele i o sasajbōu dia namokōu agali bolofejyode tobolōu ili kuhe.

²² Hiye Ohā nabōu de dalale. E habagugueibe nibōu de dalale.

Egei Polha Taituskou Nalama Nei

Tawale Ta

O Taitus ume Juda o mei, sa ta o, ume Yesu Kelesukou damaleyodema, Polbou de dabai degemou siadi. Polha emokou kuguo kou nalama nei kelegebe, ume to tibi sa Kritkou damaleyodei o sasaj wolou delei.

Sa Krit o sasaj kediamé midihô bolodo ta milou gadiyo mei kaha degemou, Polha Taituskou, sosikou widio o kolugi maka degegede tobou. Haba tabe, odobou, sobou debou, o gisiaibou, dabai degele idi o sasajbou olou fei kediamé midihô bolonou milou gamabeedema hehegie tobou yedei.

Polha Taituskou nalama nei kaha sibige sagaj kenou be o Timotikou ne nalama nei.

Dabai kuguokou be, hu Taitusbe ta dala mei. Tewe o ilo kelege o Sailas e hube bolou, tabe Sailas, tabe Taitus sa degei tawale ili. Kegei degemou, di o Sailas e dabai degedi, Dabai kuguokou husouudibe keme Taitus e degedinou, kenou si dige keme defeido ta tawale iyo mei.

Kuguo Taitus koumahá sibige kaha widio ta hiyebe tanou fei dala.

Taitusha to tibi sa Krit tie o sasaj kedia damaleyodei ke dedei sasagieba doususuyedei

(Ta Hiye 1-3)

¹ Ame Pol, Godiha dabai degedi o, Yesu Kelesuha ta-bolofei-mala-siadi-o. E tobou mou, a sa sa siadibe, o sasaj, Godi yoou makai kedia damaleyodei ke dedei sasagieba, Godiha ta damaledo ke hehegieiba, o sasaj kediamé tawaleba, Godiha midihonou milou mabadomou.

² O koyoha damaleyodema, nelodo dege dalali, damaledo ta ke tawababe, o keme tofousogo tofousogo tofolou kene dia dala. Sa sibige kou milou li mei kelege, Godiha yoou e o sasajbe tofousogo tofousogo tofolou yodema makai. Da kou tewe, Godihage ogou ga tobou diyo meido.

³ Kegemou, sawisieie yoou kou makai kelegebe, da Mamou O Godiha tobou mou, a ile, e ta ke hehegie tobou mou, e ta tama dege dala kuhe.

⁴ A ma kuguo kou nalama, Taitus namokou nelj kuhe. Name ma dihiyodili, da fi tanou dege dalali damaleyodei kaha degemou. Aye Godibou, da Mamou Hiye O Yesu Kelesubou dilie namokou habagugueguba, na bologuado dalayadomou.

Taitus na sosikou widio o bolodo ilo kele maka

⁵ Age name to tibi sa Kritkou dalamou tou fogou ilamou, na da dabai degema mei degeligi, sa sa olou feiya ke, a afu kou tobou sagaj kege, sosikou widio o kama maka degega iyedei.

⁶ Sosikōu widio oyege midihō dōdonōu milōu, o sasaiyege e midihō kasagai ta milōu ba dugulo iye. Eme sasa tanōu fei huyede. E sisigō diame olōu fei damaleyodemabeede. Diā midihō kasagai ta milōu ga iligi, aye adiōu dilie tā ta tobekōu mugudama.

⁷ Godihanōu o ta tobōu mōu ile, damaleyodei o sasa wolōu daladi kaha degemōu, o keme midihō dōdonōu milōu, o sasaiyege e midihō kasagai ta milōu ba dugulo iye deba. E yoū e fimaiya kenōu degeleba toto gofoū degedayede. Tigi kolo huei gofoūdo ke nāda, fi totōu degeiye deba. Gofōu degeba, biyadayede. Sele hiyedo moloū tagadayede.

⁸ Bolofei be kōu gue, o tae e mosokōu hagubabe, feleyedemaba, hohō degeyede. Midihō bolō milōu di kenōu tagayede. Yoū e tōu e tagai sagai kenōu degedayede. Godihā midihō bolofei kenōu seseyede. Yoū e fimai keme defeido dia dalayede.

⁹ Damalēdo tā a hehegiedi kenōu dulo seseyede. Kege degeleba, e damalēdo tanōu omokōu hehegie tobolōu ba dedei sasagiyede. Haba o ile kele e tā ke dulo i ho fogōu ba, tā gehe gehe tobōu babe, ege die tā ke doususuloyode.

Tō tibi sa Kritkōu be o sasa kedia damaleyodei ke makodi o sūdo deleigui

¹⁰ Nā damaleyodei o sasa wolōu daladi o maka degega i. Yobe, sa Kritkōu be, Godikōu damaleyodei o sūdo kōu dalaguaye, kenōu si diā defeido dulo sesediyo mei. Diā tanōu tobolōu mōu, ogōu gai tanōu tobolōu ili. O kegele i sūdo kedia me Juda o kedia kolo diafigile idi midihō kene sesele idi.*

¹¹ Diā tā hehegedamabeedei keme diā sele moloū tagamōu hehegile idi. O sūdo, die sosōu bōu olōu fei kedia me ogōu gai tā ke dulo sesele iligi, mihikōu fiyasigili. Nage o kedia ogōu gai tā ke hehegie tobolōu ili ke fogōu mabeedema sima tobōu.

¹² Tewe hiye o, die sa Krit tie o tanōu tahā kōu gue tobou, Sa Krit o kedia me ogōu gai tā tobolōu idi o. Gofōu degedi midihō, si soye dege kege gofoū hiyedo degele idi. Dabai ta degele idiyo mei. Nalē hiyendonōu nalā idiyode tobou.

¹³ O kaha toboube damalēdo. Kegei degemōu, nage sa Krit tie o sasa kedia mokōu tā gofoū dege egele tobōu, Godihā tā damalēdo kenōu dulo seseleba damaleyodemabeede.

¹⁴ Kegeligi, diame Juda o ei kōu guai o kedia tabōu, kuolōu tā kagei kagei kebōu de duye domōu. Tā kegei ke hehegie tobōu di o kedia ge damalēdo tā keme tobekōu muguomōu kuhe ogōu ga idi.

¹⁵ O ta Godihā dihile kokōu sibigibōu mei debabe, nalē ta kuolōu degele mei. Nalē sibigibōu mei, olōu fei bolō, nalēnōu. Damaleyodili mei o kahanōu si, Godihā dihile kokōu midihō sibigi degei ke milōu ba, bi olōu fei sibigibōu dalaba, yoū e fibōu, e duledubōu de sibigibōu dala kaha degemōu.

* **1:10 1:10** kolo diafigile idi midihō - Nā kuguo Galesia 2:3 kaha tawale tā ke duguoba, haba Galesia 6:15 kene dugu.

16 Ogoū gai egei o kediā toboū dibe, eibe Godi koū teweyode toboloū idiye, kenoū si midihō diā miloū golū kokoū ge di duguo tawalibe, diame Godi tobekoū mugulo i odade tawale ili. Kasagaī hiyedo, diame o bolō mei, ta dudiyo mei o. Diame midihō bolō ta miloloū sagaī mei.

2

Odo soboū de kediage Godihā tagale sagaī kenoū degema

1 Nage o sasaī kediāmokoū be Godihā ta damaledo kenoū hehegie, diā dulo sesemabeedema.

2 Nā Godihā ta hehegiligibe, koū gue toboū, odo diama, fī totoū degedi tigi kolo hueī gofōudō kē nādamabeede. Amafeī dalaguali, midihō doūdō kenoū miloū gama. Diōū die toū e tagaī sagaī kenoū degedamabeede. Diame Godihā ta damaledo kenoū dulo sesele iligi, omokoū soloū do degeba, nelēdo dege dalamabeede.

3 Nebe kenoū tefele, soboū de kediāne Godihā tagale sagaī kenoū degele dalamabeede. Tobe toboū damabeede. Fī totoū degedi tigi kolo hueī gofōudō nādamabeede. Midihō bolō kenoū hehegiemabeede.

4 Kegei degemoū, soboū de kediage sasaido ilo kediā die māboū die sisigoboū keme soloū do degemabeedema hehegie toboū mabeede toboū.

5 Kegelige, diōū die toū e tagaī sagaī kenoū degeleba, Godihā dihile kokoū sibigi ta deleiye deba. Die māboū sisigoboū oloū feī dia dalali, midihō bolofejnoū diāmokoū miloū gamabeede. Die māhā tā kē dulo sesemabeede. Kege degeibasi, Godihā tābe oe susuga toboloū sagaī dugulo mei.

O gisiai kediage Taitushā midihō bolō miloū gouba kē duguo sesema

6 Nebe kenoū tefele, nā o gisiai kediāmokoū hehegilebe, diāne diōū die toū e tagaī sagaī kenoū degedamabeede.

7 Nā kagei kagei ta degelababe, midihō bolonoū miloū, o gisiai kediā duguo sesemabeedema. Nā Godihā tā hehegie toboloū gibe, ogoū gai tā kasagaī dege toboloū ba yāda. Godihā tā bologuadō hehegie toboū de.

8 Nā tā damaledo kenoū hehegie toboū basi, ho oe nāmokoū ta toboloū mei. Damaledo, nā tā doūdonoū toboū babe, damaleyodili mei o kediā ta gofōū dege sima toboloū mei, diā sidifi degele ile.

Dabai degele idi o kediā die bosehā tā dulo sesema

9 Nage Godihā tābe koū gue hehegie toboū, dabai degele idi o kediage die bosehā toboloū be defejido dulo sesemabeede, die bosehā duguo tagayedema. Kegelige, diā gofōū dege die bosehā tā kē sima tobouye domoū.

10 Die bose diā bimaī kē hiyou mōudamabeede. Hiyou mōū ho fogoū basi, bose kediage diame hiyou mōudiyo mei o sasaidade tawale, di Mamoū O Godihā tā, di hehegiedi keme tā bolododade tawale ile.

Dige Godihā midihō kenoū miloū gaba, Kelesuhā haguale sawisiē kenoū dia dalaguame

11 Di tewe, Godihage o sasaj olou fei kedia habagugueimou, e solou do degedi midihō ke kuhe tama degei. Solou do degedi midihō kokou ge di tawalibe, Godihage o sasaj olou feibe sasale mamolounou dadele ili.

12 Godiha di habaguguemou, e mamouudi midihō ke dimokou hegili kaha, di e tobekou mugudi midihobou, sa sibige kou tagadi midihō kasagibou olou fei keme tou fogou mabadomou kuhe hegili. Damaledo, dibe sa sibige koumahā o sasibou de suluguadiye, kenou si Godiha di habagugueiba, di tou e tagai sagai kenou degeiye domou, you e midihō ke milou gamabadomou kuhe hegili.

13 Kege hehegiemou suluguali, di Mamou O Yesu Kelesukou damaleyodema, e hohō hiyedobou de haguale ke dia dalagua. Eme di Hiye O Godi.

14 E di dowoye tolo i, di mamalaba, di Godiha ta dulo idiyo mei kaha hebe keme igiseiba, dibe you e o sasaj, sibigibou mei degeba, gehenou dalaguali, midihō bolodo milou gale kenou tagale imabadomou.

15 Ta, a kou le nalai ke defeido hehegie tobou. Godihage name ile e ta ke hehegiyedei kaha degemou, na gue degeda, damaleyodele i o sasaj kediamokou dedej sasagieba, egele tobou. Oe ne ta ke kasagiyodeibane hobou dugo fogou da.

3

Godiha dimokou midihō bolō ke hegi degemou, dige midihō bolō kenou milou me

1 Na Godiha ta hehegie tobolou gibe, o sasaj diamokou kou gue tobou, nime gamani obou, die dabai degele idi obou olou fei kedia ta ke dulo seseleba, ama dalali, midihō olou fei bolō kenou milou laba degemabeede tobou.

2 Susuga tobolou ba, tae biyadamabeede tobou . Amafeji dalali, omokou niou sie huayafeji degemabeede tobou.

3 Na tewe, afuge di olou feibe totou dege dalaguali, Godiha ta ke dulo sesele ili mei. Dibe Tamaha ogou gai kaha midihō kagei kagei ke milou ga idi. Damaledo, di tou e tagadi midihō kasagibou, gofou degedi midihobou, kona degedi midihobou olou fei ke milou ga idi. Di diyou sie yogokou dafoumou dafoumou dele i.

4 Kenou si, di Mamou O Godiha di solou do degemou, midihō bolodo ke dimokou hegimou tama degeimou,

5 e di mamou. Di midihō bolofei milou gadi kaha degemou, e di kuhe mamou li mei. Ege di solou do degemou kuhe mamou. E di bigi kaha degemou, dibe dihi die, e adiou ha ebeledo mala felei ke sagai degema, Duo Bolofeiha degeiyenou di gehe degei dalagua kuhe.

6 Duo Bolofei eme Godiha tobou mou hagua, di wolou dalamou, nelede dege dalagua, di Mamou O Yesu Kelesu eme ebukou haguei kaha degemou.

⁷ Kegemōu, Yesu Kelesuha di habagugueimōu, di Godiha dihile kokou doudonou dalaguali, fi tofousogo tofousogo tofolou ke moloou ke dia dalagua.

⁸ Ta a nalaj keme dige damaledodade tawame.

Na Godiha ta ke hehegilebe, a nalaj koume defeido tobou . Damaledo, Godikou damaleyodele i o sasaj kediamē midihō bolodo keme defeido milou gamabeede tobou. Midihō keme o sasaj dogou gudi midihō bolodo.

⁹ Kenou si, kou guai o kedia hubou, Mosesha kuolou ta kaha yobou olou fei kokou tae biyaba gegadamabeede tobou. Tae biyadi kamahage di ta dogou gudiyo mei, sibige mei.

¹⁰ O taha nime di egei dudi ke tou fogou ba, egei gehe dumabeedeibabe, nage o kegei keme egele tobou. Haba o kaha ta ke ta du ho fogou babe, haba egele tobou. Haba egele tobou kene ta du ho fogou babe, nage o keme mou duguo fogou.

¹¹ O kegei keme a defega sulu, midihō kasaj milou mou sulugi e yousie makolamou degeli.

Polha Taitusbe e dugu haguayedei

¹² A o Artemasbou, o Tikikusbou dilie tanou ta tobou ba namokou ile foloubabe, na hobou mosoda, sa Nikopoliskou amokou toto hagua. Yobe, sa kulio degedi kelegebe, ame kele dalali makai kaha.*

¹³ Kuolou yo du o Senas dilie, o Apolos dilie, sa takou yalaba degele ibabe, nalebou bibou ali duo kilege mei degeiye deba, nage diliebe defeido dogou gu.

¹⁴ Da mogo diame solou do nedi midihō defeido milou ba tawamabeedema hehegieme, o sasaj ilo kele bi mei degeiye deba. Kegeligi, damaleyodele i o sasaj kedia Godiha midihō milou ho fogou ba, die damaleyodei sibige dege ho fogouye deba.

¹⁵ O sasaj olou fei, abou de kou le dalagua kediage namokou agali bolofejyode tobolou ili. Ei mogo dia, Yesu Kelesukou damaleyodele i, sa na dala kele tie kediamokou agali bolofejyode tobou.

Godiha habagugueibe ni olou feibou de dalale.

* **3:12 3:12** Sa kelege, sa kulio degedi kelegebe, wibou haguadi kaha, mosoleya sulugualebe hagi hiyedo. Kegei degemou, Polha Taitusbe toto kuhe haguayedei, wi hiyedoye e haguale ke akoguye domou.

Egei Polhã Filemonkôu Nalãma Neji

Tawale Tã

Polhã didiõ mosõkôu dalali, o Filemonkôu kuguo koñu kuhe nalãma neji. Filemonbe Kelesukôu damaleyodei o. Haba tabe, eme bõse. Eme bi sũdo dala. E sabe Kolosi. Polhã kuguo koñu nalãibe, mõu yoñuwa nalalõ mei. Polhãge Filemonhã fisimõu dabai degedi o Onesimus, sa Romkôu kama fou kahã hagi kã dõsusulamõu kuhe nalãma neji.

Kẽme kôu gue, Onesimus ẽ Romkôu ile, Pol duguomõu, ẽ fi bohõlõu mõu, Hiye O Yesukôu damaleyodei. Dalamõu, habage Polhãge eme Filimonkôu bohõlõu mã iyede tobou. Kege tobõu mõu, Onesimushã bohõlõu mã ilamõu degeimõu, Polhã kuguo koñu malã iyedema nalãma neji. Kegeligõ, Filimonhãge ẽ dabai degedi o, kôu kama fou kahã degeimõu hebe kasagã kã nejiye domõu kuhe nalãma neji.

Kegemõu, Onesimushã kuguo nalã koñu kuhe malã i.

Kuguo Filemon koñumahã sibigã kahã widio tã hiyebe tanõu fei dala.

O Filemonhã fisimõu dabai* degedi o ta kama fou. Sulugi, Kelesukôu damaleyodeimõu, Polhã tobõu mõu, ẽ bõse Filemonkôu bohõlõu mã i

¹ Ame Pol. A Yesu Kelesuhã dabai degedi kahã degemõu, ame didiõ degei dala. Da mogo, o Timoti, ele kuguo koñu Filemon namokõu nalãma nelõ kuhe. Nãme ele mogodo, dibe dabai tanõu degele idi.

² Elebõu de dabai neledõ dege degedi o Arkipusbõu, sasã Apiabõu, haba damaleyodele i o sasã, nẽ mosõkõu kefegulo idi olõu fei kediamokõu bõu de, Timoti ele agali bolofejyode tobolõu kuhe.

³ Di Aye Godibõu, di Hiye O Yesu Kelesubõu dilie nimokõu habagugueiba, nĩme bologuãdo dalamabadomõu.

O Filemonhã midihõ bolõnõu milõu di kahã, Pol ẽ hohõ degei

⁴ Age mã Godikõu dihõ bagã tobolõu gibe, namokõu ne fimamõu, Godikõu bolofejyode tobõu di.

⁵ Yobe, a o sasãye tobolõu imõu dudibe, nãme Hiye O Yesukõu damaleyodemã, Godihã o sasã kediamokõu solõu do degediyode tobolõu imõu dudi kahã degeimõu.

⁶ Da mogo degema, Kelesukõu damaleyodemamõu, a Godikõu dihõ bagã tobolõu be, bi bolõdo, Kelesuhã dimokõu nedi kã nãne tawayadomõu kuhe dihõ bagã tobolõu.

* **1: (Widio tã hiye) Fisimõu dabai** degedi o kẽme sele dabai degediyo mei. O kegei kẽme o tãe fisimõu dabai mõu yoñuwa degedi.

7 Mā mogo, nā Godihā o sasaj̄ kediamokōu solōu do degedi kahage a dedej̄ sagimōu, hoh̄o dege dala. Yobe, nā degeiye, diane hoh̄o dege dalagua kahā degeimōu.

O Onesimus e bohōlō mā ile folouba, Filemonhā mogo dege wolōu dalayedei

8 A tagalibe, nāme midih̄o daga ta a Kelesuhā huya ke fisiba degeyede tobou lamou degeliye,

9 kenou si dabe mogodo kahā degemōu, a amafeinou tobou ladi. Pol aṃe Yesu Kelesuhā dabai degemōu haguabe demou, ifi dabai ke degedi kahā, ho o kedia a tolou mou didiq degei dala.

10 Didiq degei dalamou, Onesimus e hagua felejimou, a Kelesukou damaleyodei midih̄o ke emokou hehegieimou, ene damaleyodema dala kahā degeimou, eme mā dihi degei. Mogo, nā mā dihi e ile, namokou foloubabe, nage midih̄o bolodo kenou hegi.

11 Damaledo, afuge eme ne dabai bou basianou degediye, kenou si ifi a dugulube, mā dabaibou ne dabaibou de bologuado degelamou degeimou dugulu.*

12 Onesimus eme a tobou mou namokou bohōlō mā iladi kehe. Kenou si mā fiḃe ebou de dalaba ile.

13 Aṃe tā uwo bolofei hehegiedi kahā dowoye didiq degei kahā degeimou, age eme abou de dalali, ne timou malaba, a dogou gulo ke tagali.

14 Kenou si age nabukou boloyode tobou ba hobou kuhe degelamou. Age nā amokou midih̄o bolō ta milou yedema ta fisile tobolou mei. Noḽu tagaiya kenou milou ga.

15 Damaledo, Onesimushā nā tou fogou ile, huyadefei ahudo delei kahā yobe kou gue, nā e bohōlō moḽubabe, e nabou denou dalale sa degei.

16 Eme kou ne fisimou dabai degedi o keheye, kenou si eme Hiye Okou damaleyodema dala kahā degeimou, nage eme ne mogodo degeba dalama. Eme mā mogo kou degeiye, kenou si e ile, namokou foloubabe, eme ne dabai degedi o bolodo degeba, haba Hiye Okou damaleyodei kahā, nage eme ne mogodo degeba dalama.

17 Dabe mogodo kahā degemou, a namokou ile folouba nā amokou hoh̄o degele sagaj̄ kenou tefele, Onesimus e namokou ile foloubabe, nage emokou nebe kenou tefele hoh̄o dege.

18 E namokou bou basia ta degei deba, haba ne bi ta ulu mou debane, kegei kahā dowo keme a namokou nele.

19 Pol age tā huyadefei koḽume mayoḽu mā dobogoḽuye nalolu kuhe. Onesimushā ne bi ta ulu mou debabe kahā dowo keme a namokou nele. Nane amokou bi ta ulu mou. Bi keme noḽu ne fi, kenou si age kegei kebou tobou lamou degeiyo mei.

* 1:11 1:11 Grik tæge, hu Onesimus kahā sibigebe, dabai bologuado degediyodili.

²⁰ Mogo, a Hiye Ohā hūya kē nage a tagale sagai kenōu degeyedili. Dabe Kelesukōu damaleyodele i o kahā degeimōu, nage a hohō degele sagai kenōu dege.

²¹ A tewe, a namokōu degeyedili keme nage degele kahā degeimōu, a kuguo koŋu namokōu nalolu kuhe. A tewe, a na degeyedili koŋume na bologuado degele.

²² A tā haba ta dala. Ne mosokōu be a tiale timōu ta doususu. Yobe, ni diho baga tobōu ba, Godiha duloba, a dogou guba, a nimokōu ile, nibou de dalale kahā degeimōu.

Polbou de dabai tanou degele idi o kedia Filemonkou agali bolofeyodele
i

²³ O Epafras e namokōu agali bolofeyode tobolou kuhe. Ene abou de didio degei dala, Yesu Kelesuha dabai degedi kahā degemōu.

²⁴ Abou de dabai tanou degele idi o Makbou, Aristarkusbou, Demasbou, Lukbou diane olou fei namokōu agali bolofeyode tobolou ili.

²⁵ Hiye O Yesu Kelesuha habagugueibe ni duledu ni fibou de dalale.

Egei, O Taha Hibru O Kediāmokoū Nalama Nei

Tawale Tq

O tahā kuguo kōū nalama, Juda o kediāmokoū nei. Juda obiyei kediā hū tabe Hibru. O ilo kelege diāmokoū hagī nedī kahā degeimoū, kuguo kōū kuhe nalama nei, Yesukoū damaleyodei kē toū fogouye domoū. O kuguo kōū nalaj̄ kahā hū keme di ta tewe mei. Tewe oyene tewe mei.

Kuguo Hibru kōūmahā tq̄ sibigē tanoū tanoū oloū feibē kuhē:

Tq̄ Hiye 1-2

Yesuhagē esol o kediāme gaba feleido dala.

Tq̄ Hiye 3:1-4:13

Yesuhā hū hiyedo kahāge Moseshā hū hiye keme gaba feleido dala.

Tq̄ Hiye 4:14-10:39

Yesu eme hebenitoū be Godihā midihō ebele kahā mogoū du daladi hiye o degei dala.

Tq̄ Hiye 11-13

Di Godikoū damaleyodemaba, nelēdo dege tafalaguame.

Yesuhagē esol o kediāme gaba feleido dala

(Tq̄ Hiye 1-2)

Godihā ē Dihi toboū moū hagua, dimokoū hehegiei

¹ Afudo, Godihā tq̄ kē di koū guai o kediāmokoū yoma hehegiemoū hagueibe, yōū habage-degele-duguo-toboū di-o tanoū tanoū kediāmokoū toboū moū diā kuhē hehegieimoū haguasiei.

² Ifisi, uwage sawisiei kē hafeī degeimoū, Godihā yōū ē Dihi toboū moū hagua, dimokoū hehegiei. Afu, ē Dihi hagueli mei kelegebe, Godihā neleyenoū, ē Dihihā agudioboū sa sibigē kōuboū de miloū goumoū, Godihagē eme sa hiye kōumahā bi oloū feī kē mōuyadomoū makai.

³ Godibe hohonoū. Ē Dihihagē ē Ayehā hohō hiyedo kē dimokoū hohogouonoū dala. Eme ē Ayenoū tefei dala. Ē t̄abe nelē hiyedo kahā degeimoū, bimaj̄ oloū feī kēne nelēdo dege dalagua. Kegemoū, Dihi ē haguamoū, dibe Godihā dihilē kokoū doudo degemabandomoū, midihō kasagaī di miloū gadi kahā hebe kē ē igilē muguomoū, eme hebenikoū folo, Hiye O Godihā dobogoū delekoū duwo.

Godihā Dihihagē esol o kediāme gaba feleido dala

⁴ Hū, Aye Godihā ē Dihikoū ti keme hū hiyedo, esol o kediā hū gabai dala. Nebe kenoū tefei, Godihā Dihi eme gaba folodo dalamoū, esol o kediāme ē hayedū dalagua.

⁵ Damalēdo, o tahā kuguokoū nalaj̄be, Godihā koū gue tobou kē nalaj̄ dala,

Namē mayoū mā̄ Dihi. Ifibē amē nē Aye degei.

Buk Song 2:7

Haba ta toboube,
 Āme ē Aye degeiba, ēme mā Dihi degeleyodei. 2 Samuel 7:14

Godihage ēsol o kediāmokoū be tā kege ta toboū li mei.

6 Haba tabe, Godihā ē Dihi Wolo kē toboū moū sa sibigē kuokoū haguei kelegebe, Godihā koū gue tobou,

Mā ēsol o kediāge yubu sugulo fiya duwoli, emokoū dihō бага toboū mabeedei. Lo 32:43

7 Godihage ēsol o kediāmokoū be koū gue toboloū,

Ā degeiye, mā ēsol o kediāme mā neleyenoū wi бага suluguadi.*

Mā dabai degele idi o kediāme douye woboloū sulugua sagaī degedi.* *Buk Song 104:4*

8 Kenoū si Godihage ē Dihikoū be koū gue tobou,

Nāme Godi, nā o sasaī woloū daladibe, nōū kegenoū daladi.

Nā nē o sasaī woū ma daladibe, midihō dōudo kokoū noū woū ma daladi.

9 Nagē tā dudiyo mei midihō keme dafadi. Midihō dōudo miloū gadi kenoū si nā hohō degedi.

Kegei kahā degemoū, nē Godi ā nē hū hiye folodo tiba, nāme hiyedo hohōboloū dalayadomoū, ā nē widiokoū gusege huēi kuhe soū gu.*

Nā hohōboloū be nogo diā hohōboloū ke sagaī mei, gaba folodo dalayodei.

Buk Song 45:6-7

10 Godihā haba ē Dihikoū tobou,

Nāme Hiye O. Yomogoū do, nā sa sibigē kōū miloū gai kahā, sa sibige kōū nelēdo dege dala kuhē.

Agudio kene, nōū nē dobogōūyenoū miloū gai.

11 Sa sibigēboū, agudioboū de makoma mei degele.

Nānoū si makolo mei, nāme nōū kegenoū dalale.

Sa sibigēboū agudioboū kōume yukuei koū ye kagi fegema mei degedi kenoū tefele kagi fegema mei degele.

12 Obe yukuei kaī dile tigama mamoū, haba gehē kādi sagaī kenoū tefele, nā sa sibigēboū agudioboū de bohōū gama, gehē degele.

Nānoū si bohōloū mei.

Nā dalalebe sadebeboū mei, nāme nōū kegenoū dalaleyodei. *Buk Song 102:25-27*

13 Tabe, Godihā ē Dihikoū koū gue tobou,

Nā mā dobogōū delekoū duwo keme kegenoū ibe deba, habage ā nē ho o kediā mōumaba, nē abogōū hayedu kefēguloyodei. *Buk Song 110:1*

Godihage ē ēsol o kediāmokoū be tā kege ta toboū li mei.

14 Ēsol o kediāme tā toū boū mei, diāme finoū. Diāme Godihā dabai degedi o. Godihā toboū moū ya, Godi yōū mamoū lamoū degeli o sasaī kediā dogoū gulo idi.

* 1:7 1:7 *Wiboū, duoboū, fiboū* keme Grik t̄age tanoū fēj 'pneuma'-yode toboū di. * 1:7 1:7

Dabai 7:30 * 1:9 1:9 Juda o kediā diōū diā woloū dalale hiye o ebele maka degele idibe, *gusege huēi ē widiletoū soū gulo idi*, ē hū hebele fogulo ile kahā degemoū.

2

Godihā di mamōu kēme sibige hiyedo

¹ Godihā ē Dihihā hūbe hiyedo folodo kaha degeimōu, tā di dumōu haguei kē defeido tolōu sesame, kegeligi di kē dohōu gouye.

² Afudo, Godihā ē esol o kedia tobōu mōu ya, ē kuolōu tā kē Moseskōu hehegieimōu, Mosesha o sasaj kedia mokōu ni defeido dulo sesemabeede tobou.* O Godihā tā kē gobolōu idi kedia me hebe kasagai mala idi, Godihā tā kē dulo idiyo mei kaha degeimōu.

³ Kegei kaha degemōu, Godihā di mamōube dabai hiyedo degei kē di tobekōu mugubabe, di midihō kasagai kaha hebe kēme kage gabama ile? Gabale sagaj meido.

Di mamōube dabai hiyedo degei, kēme di Hiye O yoŋu yoma kōu gue tobou, a o sasaj ni mamoloŋuyode tobōu mōu, o ilo kedia dulomōu, dimokōu be tā kēme damalēdo tayode tobolōu i.

⁴ Godihā ē Dihi tobōu mōu hagua, midihō gehe gehe milōu gōumōu, o ilo kelege duguo tawale ibe, tā Godihā Dihi ē tobou kēme damalēdade tawale i. Haba tabe, Godihā ē Duo Bolofej tobōu mōu hagua, damaleyodele i o sasaj kedia mokōu bi tanōu tanōu Godihā tagaiya kē solōu do dege fimōu i. Kege degei kaha degeimōu, Godihā ē Dihihā tobou kēme dia damalēdade tawale i.

Yesube di Hiye O tanōu fei, ē di mamōu

⁵ Di tewe, sa gehe Godihā habage milolōu yodei kēme ege esol o kedia mokōu be ta dia dalamabeede tobōu li mei.

⁶ Godihā kuguo kodu o tahā kōu gue nalaj dala, O eibe kageiye, na eimokōu fimā dala?

Eibe mabōu sa degeiye, kenōu si nage ei bologuado dia dala kuhe.

⁷ Na eibe milōu mōu be, eibe esol o kedia hayedu huyadefej dala demamōu, na ei hū hebele fogumōu, ei hū hiyedo degei.

⁸ Na bi olōu fei kefeguo, ei abogoŋu hayedu dogogu dalayodei. *Buk Song 8:4-6*

Godihā bi olōu fei kē o kedia dihi kaha ē abogoŋu hayedu dogogube, bi ta fogou li mei. Ifisi dige bi olōu fei kēme o kaha dia dalamōu duguyo mei.

⁹ Kenōu si di dugulube, Yesu eme hū hiyedo dalamōu dugulu. Eme esol o kedia hayedu huyadefej dala demamōu, Godihā ē hū hebele fogumōu, ē hū hiyedo degei, yobe ē tolo i kaha degeimōu. Godihā habagugueimōu, Yesu ē tolo i kahanōu be, ē o sasaj olōu fei di timōu kē kuhe moy.

¹⁰ Godihage bi olōu feido milōu gai. Eme bimaj olōu fei kaha obōu . E tagalibe ē sisigo sūdo hebenitōu fologaba, ē hohō kaha duledu dalamabadomōu. E di mamoloŋu hiye o tobōu mōu migile, do hiyedo duguo tolo i. Tolo ilemōu, di kuhe mamōu. Midihō Godihā milou kēme midihō bolodo.

* 2:2 2:2 Juda o kediage wa, Godihā tā kēme esol o kedia Moseskōu hehegieiyade tawale iye, kenōu si kegelimeido. Na kuguo Kisim Bek 19, 20 kokou dugu. Godi yoŋunōu Moseskōu hehegie tobou.

¹¹ Yesuhā degeiye, Godihā o sasaj̄ dibe ę biyodei kahā degeimōu, dibe Yesu ębōu de sosōu tanōu fej̄ degei. Ę dibe ę malā bobasi diayodelebe ta guę degediyo mei.

¹² Yesuhā Godikōu kōu gue tobou,

Ā nę hū kę mā malā diābōu, mā bobasi diābōu kediamokōu tamā dege tobolōu. Diā kefema duwoguaba, ā dię feileba, nę hū hebele foguba, diā dulo ileyodei. *Buk Song 22:22*

¹³ Haba tobou,

Age nā degegaleyode tobou kęme degeiba dugulaba baha duwoloyodei.

Aisaia 8:17

Haba tabe,

Āme kuhe. Godi nę sisigo, noŋu amokōu nej̄ kediamę ābōu de dalaguayo-dei. *Aisaia*

8:18

Yesuhā di dogōu gulamōu sa sibige o bagai

¹⁴ O sasaj̄, Godihā Yesukōu makamaj̄ kediamę sa sibige o kahā degeimōu, Yesu ęne sa sibige o бага malā fele tolo i, todi kahā obōu o Tamā makoyadomōu.

¹⁵ Yobe, o sasaj̄ di sa sibige kuokōu daladibe, Tamahā degeiye, di tolo kokōu guę degele idi. Dibe didiō degei sagaj̄ kenōu tefele dalaguadi. Kenōu si Yesuhā tolo ibe, di guę degedi kahā didiō masai sagaj̄ kę tōu fogōu mabadomōu tolo i.

¹⁶ Damalędo, Yesuhā tolo ibe ęsol o kediā dogōu gulamōu mei. Abrahamhā hūti kediā dogōu gulamōu kuhe tolo i.

¹⁷ Kegemōu, Yesu ęme sa sibige o bagama, Godihā dabai degele dalali, mogōu du daladi hiye o degei,* midihō kasagaj̄ o sasaj̄ kediā milolōu idi kahā hebe kę igile muguyadomōu. Solōu do hiyedo degeba, dabai kege degelebe, dafale sagaj̄ mei.

¹⁸ Tamahā Yesu tefele dugumōu, Yesu ę hagi hiyedo dugu. Kegei kahā degemōu, o sasaj̄ Tamahā tefele dugubabe, Yesuhage diame dogōu gulonōu.

Yesuhā hū hiyedo kahage Mosesahā hū hiye kęme gaba feleido dala

(Ta Hiye 3:1–4:13)

3

Yesuhā hube hiyedo, Mosesahā hū gabama folodo dala

¹ Mā mogo diama, nime Godihā o sasaj̄. Godihage nine hebenitōu fologaleyodema makamaj̄ dalagua. Nj̄ defej̄do Yesu tawama, ęme tabolofej̄-malā-siadi-obōu, mogōu du daladi hiye obōu degeyadomōu, Godihā tobōu mōu kuhe haguei. Di ęmokōu damalęyodema, ę hū kę tamā dege tobolōu idi.

* **2:17 2:17** *Mogōu du daladi o kęme* ('pris') Godihā mosō kodu dabai degedi. Dabai degeimōu be, Godibe tagetōu dalamōu, ha o sasaj̄ kediā hayedu dalamōu, yoŋuge mogōu du daladi.

² Godihā Yesu makamā tobōu mōu be, ege ta dafali mei, e dulo sesei. Nebe, afu Godihā Moses kōu tobōu mōu, ege tā ke dulomōu, Godihā mosōdu bimāi olōu fei ke* defeido dia delei kenōu tefei.

³ Obe mosō togomamōu, o yoŋu e hu soloŋumōu e mosoyode tobōu di sagai kenōu tefei, Yesuhā hūbe hiyedo, Moseshā hu gabama folodo dala. Yobe, mosō keme Yesu yoŋu e mosō.

⁴ Mosō olōu feibe obenōu togoga i. Kenōu si Godibe bi olōu fei milōu gai o.

⁵ Mosesbe Godihā dabai o degei dalali, mosōdu dabai dōndonōu degedi. Ege Godihā emokōu tobolōu ke dulomōu ta dafali mei. Godihā habage tobolōu dala keŋe e tamā dege hehegie tobōu di.

⁶ Kenōu si Kelesube Godihā Dihi, ege e Ayehā mosōbe dōndonōu dia daladi. Godihā emokōu tobōu mōu ne, ege dulomōu ta dafali mei. Di damaleyodema, midihō bolōdo, Hiye Ohā dimokōu degele ke dia dalaguababe, dibe Godihā mosō, yoŋu dia daladi ke sã degei.

O sasai Godihā tā tobekōu mugulo idi kediamē misiholo duwodi sa kokōu be ta fologale mei

⁷ Kegemōu, Duo Bolofehā kōu gue tobolōu,

Ifi, nī Godihā tobolōu ta dulobabe,

⁸ nīōu nī fimāiya ke suluguadama.

Afudo, hebe mei mihjōu sa kokōu ge, Godihā nī kōu guai o kediamokōu tefele dugumōu be, o kediamē Moseshā tā ta dulo ili mei. Die fibe hiligido degemōu, dioŋu die fimāiya kenōu suluguadi. Nime diã degei sagai kegebe hobōu ta degedama.

⁹ Nī kōu guai o kediamē suluguali sadebe olōu fei 40 kege mei degei kahā duo kilegebe, a diãmokōu midihō bolōdo ke hehegieimōu duguomōu, diã amokōu hiyedo tefele duguga haguasiei. Damalēdo, amokōu be bōu baganōu degegāmōu haguasiei.

¹⁰ Kegei kahā, a gofoŋu degemōu tobou, o sasai kediamē mā tā dulo sesele idiyo mei. Midihō a diãmokōu hehegiedi keme diã tawale idiyo mei.

¹¹ A gofoŋu degemōu kōu gue makamā tobou, damalēdo, diãme mā misiholo duwodi sa kokōu be fologale meido. *Buk Song 95:7-11*

¹² Mogo diãma, nīōu tawaibōu. Nī kile o tahā damaleyodili mei, fimāi kasagai bōu de dalali, Godi yoŋu kegenōu daladi o ke tobekōu muguye.

¹³ Ifibōu, sawisiei olōu feibōu nī nīōu sie yogokōu dedei sagiba, dedei sagiba dema. Kegeligi, nī fi hiligido degeba, midihō kasagai nī milōu gadi keme wa kōu boloyade tawaleba, nīōu nī fimāiya kenōu sulugueiye.

¹⁴ Di Kelesukōu yoma damaleyodele i sagai kenōu tefele nelēdo dege dalali, di tofigiei debabe, dibe Kelesuhā e mogo diã dalagua.

¹⁵ Godihā kuguokōu kōu gue nalai dala keme di kōu tewe,

* 3:2 3:2 Godihā mosōdu bimāi - tā kahā sibigebe Godihā o sasai.

Ifi, n̄i Godih̄a tobolōu ta dulobabe, n̄iōu n̄i fim̄aiya ke suluguadama. N̄i kōu guai o ked̄iā Mosesh̄a t̄a dulo ili mei saḡaj kegebe hobōu ta degedama. *Buk Song 95:7-8*

¹⁶ O saḡaj Godih̄a t̄a kōu dulo iye, ha die fim̄aiya kenōu suluguadi ked̄iame koyo dīa? Keme Mosesh̄a sosogōu mōu, sa Isipkōu ge yai ked̄iā.*

¹⁷ Sadebe olōu fēj 40 kege mei degei kah̄a duo kilegebe, Godih̄age koyo dīamokōu gofōu degele dalalou? Keme hebe mei miħ̄inōu sa kokōu ge o saḡaj midih̄o kasaḡaj milōu ga dalaguali, tofigile i ked̄iāmokōu gofōu degei.

¹⁸ Godih̄age n̄ime mā misiholo duwodi sa kokōu be fologale meiyodema makam̄aj keme o koyo dīamokōu tobolou? Keme Godih̄a t̄a dudiyo mei o saḡaj ked̄iāmokōu tobou.

¹⁹ Kegemōu, dige o saḡaj ked̄iame Godih̄a misiholo duwodi sa kokōu be fologali meidade tawali, dīame damaleyodele ili mei kah̄a degemōu.

4

Godi yōu e o saḡaj ked̄iame misiholo duwodi sa kokōu fologale

¹ Godih̄a o saḡaj e misiholo duwodi sa kokōu fologaleyode toboube, e kōu guai o ked̄iāmokōu nōu tobōu li mei, e dibōu de fologaleyodema maka dege tobou. Kegei kah̄a degemōu, di tawai bōu, kegeligi n̄i tanōu ta folo ho fogouye.

² T̄a uwo bolofej, ifi di dulo idi kōume di kōu guai o ked̄iāne kōu dulo idiye, kenōu si dīage t̄a uwo bolofej kokōu ta damaleyodele ili mei, mōu dulo idi.

³ Damaleyodele i o saḡaj dinōu si misiholo duwoguadi sa kokōu fologale. Yobe, Godih̄age damaleyodele ili mei ked̄iāmokōu kōu gue tobou, A gofōu degemōu kōu gue makam̄a tobou, damaledo, dīame mā misiholo duwodi sa kokōu be fologale meido. *Buk Song 95:11*

Godih̄a kege tobouye, kenōu si e bi olōu fēj dala kōu milōu gai kelegebe, e misiholo duwodi sa keñe milōu ma maj̄ dala.

⁴ Godih̄a sawisiēi dio kah̄a t̄a ke e kuguokōu be kōu gue nal̄aj dala, Godih̄a dabai olōu fēj ke degegamōu haguabe demōu, dio sawisiēi kahage, e misiholo duwei. *Stat 2:2*

⁵ Di kōu husōu kenōu haba husōume, Dīame mā misiholo duwodi sa kokōu be fologale meido. *Buk Song 95:11*

⁶ T̄a Godih̄a tobou ke dala kah̄a degeimōu, di tewe, o ilo kele misiholo duwodi sa kokōu fologale. Kenōu si afuge o ilo ked̄iā t̄a uwo bolofej ke kōu dulo iye, ha damaleyodele ili mei kah̄a degemōu, dīa Godih̄a sa bolodo kokōu be fologali mei.

⁷ Kegei kah̄a degemōu, habagedo, Godih̄a sawisiēi ta o saḡaj e misiholo duwodi sa kokōu fologale makam̄aj, e sawisiēi keme ifiyode tobou. E Devith̄a mogouya kōu gue kōu tobou saḡaj kegenōu haba tobou, Ifi, n̄i Godih̄a tobolōu ta dulobabe, n̄iōu n̄i fim̄aiya ke suluguadama. *Buk Song 95:7-8*

* 3:16 3:16 Namba 14:1-35

⁸ Josuahā afuge o sasaj̄ kediāmokōu misiholo duwodi sa keme nej̄ debabe,* Godihage sawisieie habage degele tā koŋume ta tobou li mei.

⁹ Kegemou, di tewe, misiholo duwodi sawisiale ta dala. Sawisieie keme Godihage e o sasaj̄ kediā misiholo duwogualeyodema makai.

¹⁰ O koyoha Godihā misiholo duwodi sa kokoū foloubabe, o keme dabai hiyedo degedi keme toū fogoloū. Godihā e dabai degema misiholo duwei sagaj̄ kenoū tefele misiholo duwolo.

¹¹ Kegemou, di misiholo duwodi sa kokoū fologalaba neledo degeme. Kegeligi, di o ta, afu koū guai o, Godihā tā duli mei ke makolo i sagaj̄ kenoū tefele makeiye.

¹² Godihā tabe yoŋū kegenoū dalali, dabai hiyedo degedi. Tā kahā e gofoŋū kahage, aweki mē boloū kai kahā mē gofoŋū ke gabama feleido. Tā kahā o di duledu ti soloū goū moū be, fiboū duoboū, haba dio fogogaiboū, dio meseleiboū de gegeleguei kokoū ne folomoū, di fimaj̄boū di tagaiboū oloū fei ke file daladi.

¹³ Bi oloū fei Godihā miloū gai keme yoŋumakoū be ta mogogou dala mei. Godihā dihile kokoū be ta dioū gu dala mei, e dihō tageya kenoū dalagua. Kegei kahā degemou, di fiye maj̄boū, di degegaiboū oloū feibe Godi yoŋunoū file.

Yesu eme hebenitoū be Godihā midihō ebele kahā mogoū du daladi hiye o degei dala

(Tā Hiye 4:14-10:39)

Yesube di mogoū du daladi hiye o hiyedo

¹⁴ Damaledo, mogoū du daladi hiye o hiyedo, eme hebenitoū folo dala. O keme Godihā Dihi Yesu. Kegei kahā degemou, dige di damaleyodei, diyoū omokoū hehegiedi keme defeido toū me.

¹⁵ Dibe dedei mei. Diyoū noū be di midihō kasagaj̄ keme igile mugulo sagaj̄ mei. Kenoū si dige di mogoū du daladi hiye ohage dimokoū be soloū do degele meiyode tawadame. Tamāhā di tefele dugudi sagaj̄, kenoū tefele, ene koū tefele duguye, kenoū si ege midihō kasagaj̄ ta miloū li mei.

¹⁶ Kegei kahā, di guē degedame. Godibe di woloū daladi hiye o. Hagi ta dugubabe, di Godikoū ile hafei degeiba, e di habagugueba soloū do degele.

5

Mogoū du daladi hiye o Yesu enoū si di sasale mamoloŋu

¹ Sa sibige kuokoū, mogoū du daladi hiye o tanoū tanoū maka degegamoū hagueibe, mogoū du daladi dabai degeleba, o sasaj̄ kediā dogoū guyadomoū. Dabai keme Godihā dabai, Godikoū bi daga daga ke nelemoū, gali woma sile idi. Kegeligi, o sasaj̄ kediā die midihō kasagaj̄ miloū ga idi kahā hebe ke malā iye domoū.

² Godihā dabai keme hiyedo folodoye, haba dabai o kahā e nelebe hiyefeji mei. Kegei kahā degemou, ege tawale idiyo mei oboū, damaleyodei toū

* 4:8 4:8 Lo 31:7

fofou gule i obou olou fei kediamokou be amafeinou tobou di, yobe eme dedei mei kaha degeimou.

³ Kegemou, Godikou gali woma sile idi kaha yobe, o sasai kedia midihq kasagai milou ga idi kaha hebe kebou, mogou du daladi o yoou e midihq kasagai milou gadi kaha hebe kebou de igiseyadomou, Godikou gali kuhe woma sile idi.

⁴ Mogou du daladi dabai degele idi hiye o kediam, die hube hiyedo dala. Dabai ke degelebe dioousie dioou die tagaiya ke maka idiyo mei. Godihanou o Aron hagusamou maka degei sagai kenou tefele maka degedi, mogou du daladi dabai ke degemabadomou.

⁵ Nebe, Kelesu ene mogou du daladi hiye o degeleyodema, e yoousie yoou tagaiya ke makali mei. E yoou e hu yoousie hebele fogou li mei. Godihanou makamamou kou gue tobou,

Name mayoou ma Dihi. Ifibe ame ne Aye degei.

Buk Song 2:7

⁶ Godiha ta tabe kou gue tobou,

Name mogou du daladi o, Melkisedekha* delei sagai kege, name tofousogo noou kegenou tafalale.

Buk Song 110:4

⁷ Yesu e sa sibige kuokou dalali tawai, Godihage e bohoulou molooudade tawai. E tolo ile hafei degeimou, Godikou gosolomou, ta neledo dege toboube, e yoou tagaiya ke tobou li mei, Godiha tagaiya kenou tobou kaha degeimou, Godiha e dihq baga tobolou ke du.*

⁸ Yesube Godiha Dihiye, kenou si e do dugu kokou ge Godiha ta kenou dulomou sesedi keme tewe degei.

⁹ Ege e Ayeha ta ke dulomou, doudo o degemamou, eme o sasai di mamoloou kaha obou degemou, e ta ke dulo sesedi o sasai dimokou fi tofousogo tofolou ke neleyodema dala.

¹⁰ Kegemou, Godiha tobou, name mogou du daladi hiye o, o Melkisedeknou tefele dalayede tobou.

Dibe dihi die baga dalaguadame

¹¹ Ei o Melkisedekha degei ta keme hiyedo kou tobolou sagaiye, kenou si ei nimokou hehegie tobolou be hagi. Yobe, ni ta kaha sibigebe totodo ta tawale ile mei kaha degeimou.

¹² Njime afudo damaleyodema hagueiye, kenou si Godiha ta omokou hehegile keme ni ta tewe mei. Njime o tae hehegile sagai dala kehe. Dihi dieye bunou nadi sagai, njine Godiha ta huyadefinou tawale ili. Dihi die kediam naledo ta nadiyo mei kenou tefei, njine Godiha ta sibigedo ke ta tawaga iyo mei.

¹³ Bu nala idi kediam dihi dienou fei. Midihq doudo milou di ke hehegie tobou babe dia ta duloba tawale ile mei.

¹⁴ Naledo keme fi haguei kedianou nala idi. O kegei kahage tawalamou degemou iligi, midihq kasagajibou, midihq bolobou ke filemou tawagamamou dalagua.

* 5:6 5:6 Stat 14:17-20
tobou. Matyu 26:36-46.

* 5:7 5:7 Yesuha hebe hai Getsemanikou dalali, Godikou kege dihq baga

6

Di nelędo dege dalali, Godihą dimokou midihọ bolodo degele ke dia dalame

¹ Kegemou, Kelesuha ta, oe dimokou yoma hehegiei keme di tawag-oubabe, haba tage hehegedama. Di haba tagebe fi haguei o kedia tawagai ke tawagalaba degeme. Afu kou hehegiema fogou, kenou haba hehegile keme mouti fofoguema fogou dalali, haba tage fofoguele ke sa degei. Moso sibige togouyo mei. Damaledo, nige fi bohoulou mou, sibige mei dabai degedi ke tou fogou mou, Godikou damaleyodedi keme ni kou tewe degei. Ta keme hiyedo dege haba tage hehegie tobou dama.

² Fafeleya degedi midihọ kebou, dobogou omokou dogoguomou diho baga tobou di midihọ kebou, tofigieiba haguagile kebou, uwage sawisie kelege ta sale kebou olou fei keme ni kou tewe degei kaha degemou, hiyedo dege haba tage hehegie tobou dama.

³ Godiha bolyode tobou babe, Kelesuha ta kaha sibige olou fei kene di tewe degele ile.

⁴ O sasai ilo kelege Godiha hoho ke duguo, e midihọ ke tawalemou, hebenitou duwo o kaha nei ke huyadefei malamou, Duo Bolofeyiye dia kou touye, kenou si dia Godikou damaleyodei tou fofou gule i debabe, kegele i o kedia me dige bohoulou ma haguamabeedeibabe, dia haguasile sagai mei.

⁵ Diame Godiha tabe kou dulomou bolyodele i. Godiha nele hiyedo, habage tama degele kene dia dugulo i.

⁶ O sasai kegele i kedia die damaleyodei ke tou fogou ba, haba di diamokou, ni fi bohou mabeede tobou babe, dia dulo sagai mei. Yobe, dia Godiha Dihi tobekou mugulu keme eme haba hebe fufugomai kou ikoke degeli sagai kege, o dihi ke emokou sidifi nele ili kaha.

⁷ Huei toumou be, mihi kolo hihi degeimou, segei hou segei bologuado fua foloumou, hebe hai obou kaha segei sibige mojudi. Keme Godiha yonou nedi.

⁸ Haba, mihi kolo takou ge aye tibou kogoubou denou foloubabe, keme sibige mei. Kegelig, Godiha makoloyodeiba, douye nama mei degeiye.

⁹ Mogo diama, ei nimokou ta nelędo kou tobolou ye, kenou si ei tewe, nime kege makolo mei. Nime Godiha mamouba, bologuado duwoguale.

¹⁰ Godibe midihọ doudo o. Ni emokou hoho degemou, e dabai degele idi keme e ta totou degele mei, ni e o sasai kedia dogou guemou hagulugi, ifine kegenou degele ili keme e tewe.

¹¹ Eige ni damaleyodei keme nelędo dege dalaguali, midihọ bolodo, Godiha dimokou degele ke dia dalagua keme damaledo tama degeiba dugumabadomou tagali.

¹² Godiha dabai degelebe dafadama. Nelędo dege damaleyodele i kedia midihọ kenou sesema. O sasai kegele idi kedia ge Godiha habage neleyodema makai ke ma ile.

Dige Godiha degeleyodema makai kokou damaleyodema nelędo dege dalame

¹³ Afu, Godihā Abrahamkōu ē degeleyodema makamā tobou kelegebe, o tahā ē hū gabali mei kaha, ē yoŋu ē huya ke kōu gue tobou,

¹⁴ A midihō bolō ṇamokōu hegiba, ne hūti o, habage haguā ile kediamē sūdo degeleyodei. *Stat 22:17*

¹⁵ Kegemōu, Abraham ē dafali mei, ē dia dalali, Godihā degeleyodema makai ke damalēdo tamā degeimōu dugu.

¹⁶ Obe tā damalēdo makamā tobolōu idibe, o hūbōu o, dioŋu die hū gaba folo dala kedia huya ke tobolōu idi. Kege degedi kaha yobe kōu guei, dige tā, o kaha tobolōu keme damalēdodade kōu tawale ili kaha, o tahā ta tā ke tobekōu mugulo sagai mei.

¹⁷ Godihāge Abrahamhā ē hūti o di dogōu guloyodema, ē yoŋu ē huya ke maka dege tobou. E tagaiibe, ē tā dulo ili o kediage ē tā keme damalēdode tawale ile ke tagai.

¹⁸ Kegemōu, tā bolōu dala. Godihā degeleyodema makama tobou kebōu, haba yoŋu ē huya ke maka degeibōu kaha, eme ogōu ga tobolōu sagai mei keme di kōu tewe. Kegei kaha degemōu, o sasai fosige yamōu, Godikōu mogogōu dalagua dibe tā ke tawalemōu, ē dimokōu midihō bolōdo degele ke nelēdo dege dia dalagua.

¹⁹ Godihā dimokōu midihō bolōdo degeleyodema makai keme mosole bagagidi ti nelēdo ke sa degei. Kegei kaha, di fi nelēdo dege dalame. Godihā kuolōu mosokōu fologalebe bolō. Yukuei hiyedo, adikōu diōu gou duladi keme duoya bafou kaha, di Godikōu ile a dala.

²⁰ Yesuhā ebukōu widio degemōu, Godihā mosokōu feleibe, ē di dogōu gulamōu felei. Yobe, eme mogōu du daladi hiye o degei kaha, eme o Melkisedek ē degei sagai kenōu tefele tofousogo tofousogo tafalale.

7

O Melkisedek eme hūbe hiyedo dala

¹ O Melkisedek* eme sa Salem o sasai ke wolōu daladi hiye o, haba eme damalēdo Godihā dabai degedi o, mogōu du daladi o ke. Kegemōu, sawisie i kelege, Abrahamhā hiye o ilo kelebōu de biyama mei degemōu, bohōlōu mā hagumōu, Melkisedekhā ali duo geleguomōu, Godihā ṇamokōu midihō bolofei ke hegilyode tobou.

² Kege tobou mōu, Abrahamhā bi yoŋu biyolugi mōu ke kefema mamōu ile olōu fei 10 degeimōu be, kefei tanōu ta ke malamōu, Melkisedekkōu nei. Hū Melkisedek kaha ē sibigebe dōdo midihō kaha hiye o. Haba enōu be sa Salem o sasai kedia hiye o. Hū Salem kaha sibigebe mogo degedi hiye o.

³ E ayebōu, ē adiōu bōu ta deleli mei. E kōu guai one ta deleli mei. E adiōu hā ē mōu sawisieibōu, ē tolo i sawisieibōu debe di ta tewe mei. Melkisedek eme Godihā Dihi sa degemōu, tofousogo yoŋu kegenōu mogōu du daladi dabai o degei.

* 7:1 7:1 Stat 14:17-20

4 O Melkisedekha ẽ hu hiyedo delei ke ni defejdo fimama. Di kou guai o Abrahamhane bi yoju biyolugi mou ke kefema mamou ile olou fei 10 degeimou be, kefei tanou ta ke malamou, Melkisedekkou nei.

5 Ni tewe, mogou du daladi dabai o Livaiha* huti o kediamou degemou hagumou be, Mosesha kuolou ta majyege, sa Israel o sasi dia tanou tanou die bimaj ke kefema mamou ile olou fei 10 degama, dia olou feibe die bimaj kefei tanou ta malaba, mogou du daladi o kediamokou nemou imabeedei.* Israel o sasi kediam Livaiha ẽ sosou dia, die ayebe Abrahamye, kenou si bimaj ilo kelebe Livaiha huti o kediamokou nele idi.

6 Melkisedek ẽme Livaiha ẽ huti meiyee, kenou si Abrahamha ẽ bimaj ke kefema mamou ile olou fei 10 degeimou be, kefei tanou ta ke malamou, Melkisedekkou neimou, ẽ Abrahamkou kou gue tobou, Godiha namokou midihõ bolofei ke hegileyodei. Bi ke nei obe Abraham, Godiha midihõ bolodõ ke hegileyodema kou maka degei delei obe enou.

7 Di tewe, di midihõbe kou guei, midihõ bolofei hegileyodili o keme hu hiyedo. Haba midihõ bolofei hegileyodeimou dula o keme ta ke tobolou o kaha hayedu dala.

8 O Livaiha huti o, Israel o sasi die bimaj ilo kele mala idi kediam tofigile idi. Kenou si, Abrahamha bi ilo kele mou o Melkisedekbe, Godiha kuguokou be, ẽme yoju kegenou dalaleyode nalaj dala.

9 Ifibe Israel o kediam Livaiha huti o kediamokou bimaj ilo kele nele idi. Kenou si a tobolou be, afu, Abrahamha Melkisedekkou bimaj ilo kele nei kelegebe, Livaihane dogou guo nei.

10 Yobe, Melkisedekha Abrahamou de gelegu kelegebe, Livai ẽme ẽ adiou ha mou li mei, kenou si ẽ kou guai o Abrahamha bimaj neimou be, Livaihane Melkisedekkou dogou guo nei, dilie sosou tanou fei kaha degeimou.

Mogou du daladi hiye o ebele kahage mogou du daladi o ilo, afu deleigui kediam gabama folodo dala

11 Kuolou ta Mosesha majyege, Livaiha huti o kediam mogou du daladi dabai degele idi. Dabai ke degemou hagueibe, Israel o sasi kediam Godiha dihõ kokou midihõ bolofei ta degele idiyo mei. Bolofeinou degele idi debabe, Godiha o ta tobou mou hagueli mei. Kenou si midihõ bolõ ta degele ili mei kaha degemou, Godiha o ta tobou mou haguei, Godi yoju dalaba, di dalaba, ege mogou du dalayadomou. O keme Livaiha huti o Aron* sa degei mei. Eme o Melkisedek sa degei.

12 O kahage Livaiha huti o kedia timou mou kaha degemou, kuolou ta kene igile muguomou gehe maj dala kuhe.

13 O di tobolou be ẽme huti ta o. E huti o kediam o tae mogou du daladi dabai degedi ke ta degeli mei. Godikou wai sipsip woma sisi kene ta degeli mei.

* 7:5 7:5 Stat 24:34; Kisim Bek 1:2
eye. Kisim Bek 28:1; Kisim Bek 4:14

* 7:5 7:5 Namba 18:21

* 7:11 7:11 Aron ẽme Mosesha ẽ

14 Di tewe, di Hiye Obe Judahā hūti o. Moseshāge Judahā hūti o kediame mogōu du daladi dabai degele ke ta tobōu li mei.

15 Mogōu du daladi o ta, Melkisedek sagai degei ta keme, Godihā tobōu mōu haguei kahā degeimōu, di tā a tobolōu koṽume defejido tawame, e dabai degele kahāge o Livaihā sosōu diā degele idi keme gabama folodo degele.

16 Moseshā kuolōu tāege, Livaihā hūti o kediame mogōu du daladi dabai degemabeedei. Kenōu si Yesu eme yoṽu kegenōu dalale kahā degeimōu, Godihā eme mogōu du daladi o degeyadomōu kuhe tobōu mōu haguei.

17 Yobe, Godihā kōu gue tobou,
Name mogōu du daladi o, o Melkisedekhā delei sagai kege, nane tofousogo noṽu kegenōu tafalale. *Buk Song 110:4*

18 Kege kōu tobouye di tewe, Moseshā kuolōu tā kahāge di hiyefej dogōu gudiyo mei kahā degemōu, Godihā midihō ebele ke kuhe hegi.

19 Di Moseshā kuolōu tā ke dulo seselamōu degele idiye, kenōu si di Godihā dihile kokōu be dōdo ta degele idiyo mei. Kegemōu, Godihā midihō ebele ke kuhe hegi, dige Godikōu ya hafej degeba, e dimokōu nele ke dia dalamabadomōu. Ebele midihō kahāge afu midihō, Moseshā hegi ke gaba feleido dala.

20 Godihā Yesube mogōu du daladi dabai degeyadomōu makaibe, e mōu makali mei, yoṽu e huya ke damalēdo maka degei. O ilo kediā mogōu du daladi o maka degele idibe, o tae diame Godihā huya ke kege ta maka degele idiyo mei.

21 Damalēdo, Yesube mogōu du daladi o degeimōu, Godihā yoṽu e huya ke damalēdo makamamōu tobou,
Ame ne Hiye O.

Name mogōu du daladi o, tofousogo noṽu kegenōu tafalale.
Hiye O Godihā kege tobou kelegebe, e fimaj bolou mamōu tobōu li mei.
Buk Song 110:4

22 Godihā yoṽu e huya ke tā makamā tobou kahā degemōu, di tewe, midihō ebele Yesuhā hegi keme bolodo, Moseshā kuolōu tā ke gaba feleido dala.

23 Afuge mogōu du daladi o sūdo maka degega, dabai degeligi tofigiemōu haguei. Yobe, diā dabai keme ta tolōu ba tofousogo kegenōu dalale mei kahā degemōu.

24 Yesu enōu si mogōu du daladi dabai degeleba, tofousogo tofousogo tofolōu. Yesuhā timōu be o geheye ta moloṽu mei.

25 Kegei kahā degemōu, o sasai Yesuhā huya ke Godikōu youbabe, e o kediā mamōṽuba, diame tofousogo tofousogo tofolōu ile. Yobe, ege yoṽu kegenōu dalali, Godihā di dogōu guyadomōu dihō bagā tobolōu daladi.

26 Mogōu du daladi hiye o kahāge dibe sasale dogōu gudi. Eme Godihā midihō dōdo kenōu sesega milōu di o. Midihō kasagai ta milōu diyo mei. E duledube sibigi ta dala mei, midihō kasagai milolōu idi o sasai kediā sagai mei, eme gabama feleido dalamōu, Godihā e hebenitōu malā felei.

27 Mogōu du daladi hiye o kediā Godikōu gali woma sile idibe, diā dioṽu die midihō kasagai kahā hebe kebōu, haba o sasai kediā midihō kasagai

kahā hebe keḅōu de igiselamōu kuhe sile idi. Yesu enōu si kege degeli mei. Ẽme tanōu fei tolo i kehe. Ẽ haba ta tolo ile mei. O sasaj kedia midihō kasagaj kahā hebe ke igile mugulamōu, e yoḷusie Godikōu nej.

²⁸ Mosesha kuolōu taege o dedej mei o kedianōu mogōu du daladi hiye o degemabadomōu kuhe makadi. Kuolōu tā keme ebukōu Haguei. Habage, Godihage yoḷu e huya ke e Dihibe mogōu du daladi dabai degeyadomōu makai. Ẽme o doḡdo, yoḷu kegenōu dalale o.

8

Yesube hebenikōu mogōu du daladi hiye o dala

¹ Tā a tobou kahā sibigeḅe kōu gue, Godi dalamōu, di dalamōu, mogōu du daladi hiye o Ẽme hebenitōu folomōu, o sasaj di wolōu daladi Hiye Oha duwodi bolōdo kahā dobogoḷu delekōu duwo.

² Yesu e hebenitōu dalali, Godiha mosō damaledo kokōu ge dabai degedibe, e mogōu du daladi dabai ke degedi. Godiha mosō keme obe tegeli mei, Godi yoḷunōu tegei.

³ Sa sibige kuokōu be, mogōu du daladi hiye o kediage galibōu, bi ilo kelebōu de Godikōu nemabadomōu makai. Nebe kenōu tefei, mogōu du daladi dabai degedi o Yesu, Ẽne Godikōu bi nelenōu.

⁴ Ẽme sa sibige kuokōu dala debabe, Ẽme mogōu du daladi dabai degedi o mei. Yobe, mogōu du daladi dabai degele idi o sa sibige kuokōu dalagua kediage Mosesha tobou sagaj kege Godikōu bi daga daga ke neleḅ idi kahā.

⁵ Diame Godiha mosō, sa sibige kuokōu dala kodu dabai degele idi. Mosō keme figisa sa degeinōu. Godiha mosō damaledobe hebenikōu dala. Kegei kahā degemōu, Mosesha Godiha falai mosō tagalamōu degeimōu be, e Moseskōu kōu gue tobou,

Nā defeido a bitokōu ge hegimōu dugu sagaj kenōu sesele togoyedei.

Kisim Bek 25:40

⁶ Kenōu si, mogōu du daladi dabai, Godiha Yesukōu nej kahage mogōu du daladi dabai o ilo kedia degele idi ke gabai. Yobe, midihō ebele Yesuha hegi kamahane afu midihō, Mosesha hegi ke gaba folodo dala. Haba, Godiha yoḷu e midihō ebele ke hegi kelegebe, e yoḷu e huya ke damaledo makama tobou.

Midihō ebele Yesuha hegi kahage afu midihō ke gabai

⁷ Ni tawama, afu midihō, Mosesha hegi keme bolō debabe, Godiha midihō ebele keme ta hegili mei.

⁸ Kenōu si Godiha dugube, o sasaj kediaḅe Mosesha kuolōu tā ke dulo sesele i ho fogōu mōu, e kōu gue tobou,

Hiye O a tobolōu kuhe,

Sawisiei ta, a Israel obōu, Juda obōu kediamokōu midihō ebele ta hehegielamōu kōu makai dala.

⁹ Midihō ebele keme a die kōu guai o kediamokōu hehegiei midihō ke sagaj mei. Kelegebe, a o sasaj kedia sosogōu, sa Isip tōu fogōu imōu be, diage

midihō a hegi keme ta sesele ili mei kahā degeimōu, Hiye O age diame tobekōu mugu.

¹⁰ Hiye O age, sawisie ta, Israel o sasaj kediāmokōu midihō ebele ke hehegie tobōu ma walamale. A die fimaidu mā kuolōu tā dogogulo. A die duledu mā tā olōu feido nalagale. Kegema, ame die Godi dalaba, diame mā o sasaj dalaguale.

¹¹ Kegeiba, o tahā ta e mogokōu, nā Hiye O tawayedele mei. E eyehā e malane ta hehegile mei. Yobe, o sasaj olōu fei ame kōu tewe degele ile kahā. O hūbōu bōu, o hū meibōu olōu fei kediage ame kōu tewe degele ile.

¹² Midihō kasagaj, diā milolōu idi keme a gebe meiyodele. Midihō doudo mei, diā degele idi keme a haba ta tawale mei. *Jeremaia 31:31-34*

¹³ Godihā midihō ebele ke hehegie tobōu ma walamajbe, e midihō ebeleyode tobou kahā degemōu, di tewe, midihō, Godihā di kōu guai o kediāmokōu hehegiei keme afu midihō. Afu midihō keme kegenōu ta dalale mei. Mei degele hafei degeli.

9

Mogōu du daladi dabai degele idi o, afu tofolōu i kedia gali kafei dōu lamōu, Godikōu nele idi

¹ Godihā afu midihō ke hegibe, e egei dudi kahā midihō kene hegi. Egei dudi mosō, sa sibige kuokōu delei.*

² Mosō keme falai mosō, Godihā kōu togomabeedeimōu togolo i. Mosō kodu fologa dugube, fōu gou mosō ta kodube kamajbōu, fafaibōu, ōu si, Godihā dihile kokōu dala kebōu de dalamōu dugu. Fōu gou mosō keme Godihā Mosoyodele idi.*

³ Fōu gou mosō kahā tobekōu be yukuei hiyedo kahā kisigu dalamōu dugu. Godihā yoŋu e Kuolōu Mosoyodele idi keme yukuei ke kisigu kahā ilo kokōu delei.*

⁴ Fōu gou mosō kokōu be hebe hō bolōdo sidi dou mosō kene delei. Dou tōu di fafai silēmaj ke dugube, sele igi golye silēmaj dugu. Tabe, di kōu guai o kedia bisai bokisi kene delei, afu midihō, Godihā hegi ke diā tawamabadomōu. Bokisi kene sele igi golye silēmaj dugu. Bokisi kodu bisai keme bilika sele igi golye milou kodube ōu mana* sai. Tabe, Aronhā e bulukai, afudo tolōu siadi kahā kōu tile felei kene kodu sagi delei. Tabe, igi bolou, Godihā kuolōu tā nalagai kene kodu sagi delei.*

⁵ Bokisi tage figikōu be esol o sagaj bolou, sele igi golye milōu gai kedilie tefeleguei. Bokisi keme dilie tifiyiya kahā hayedu delei. Esol o kedilie kotōu tefeleguei kahā sibigebe kōu gue, Godihā bokisi kotōu dalali, o sasaj kedia midihō kasagaj milōu gadi kahā hebe ke igile mugudi.* Kenōu si kōu

* 9:1 9:1 Kisim Bek 26:1-30 * 9:2 9:2 Kisim Bek 25:23-40, 26:1-30 * 9:3 9:3 Kisim Bek 26:31-33

* 9:4 9:4 Israel kōu guai o kedia hebe mei sa miħnōu sa keleya suluguali, ōu mana fiasigeimōu nalā idi. Kisim Bek 16:4, 15 * 9:4 9:4 Kisim Bek 16:33, 25:10-16, 30:1-6 * 9:5 9:5 Kisim Bek 25:17

bōu gebe, bi tanōu tanōu kaha sibige keme a n̄imokōu ta defeido hehegie tobolōu mei.

⁶ Bi olōu fei kegei ke doususuga mamōu ima mei degeimōu be, mogōu du daladi dabai o kedia fōu gou moso sasafei kodu fologamōu, Godihā dabai degele idi.

⁷ Fōu gou moso sasama kodube, mogōu du daladi hiye o kahanōu sadebe tanōu tanōu kelegebe tanōu feinōu folodi. Keme mōu folodiyo mei, gali kafei dōu la tolōu nōu folodi. Folomōu be, gali kafei ke Godikōu nedi, Godihage e midihō kasagai milōu gadi kaha hebe kebōu, o saai kedia totōu dege midihō kasagai milōu ga idi kaha hebe kebōu de igiseyadomōu.

⁸ Kege degele idi kaha Duo Bolofeiha dimokōu hehegilibe, falai moso kenōu dala debabe, di Godihā Kuolōu Mosodu folo abe ta dala meido.

⁹ Damaledo, dia kege degele idi kaha ifi dimokōu hegilibe, gali woma sidibōu, bi ilo kelebōu de Godikōu nele idiye, kenōu si midihō ke degele idi kahage, o midihō kegei kokōu damaleyodele idi kedia die midihō kasagai be ta igisele saai mei.

¹⁰ Falai mosoduge dabai ke degele idi kahage o die tōu nōu dogōu gulo idi. Nale n̄adibōu, huei n̄adibōu, bilika bigidibōu, to todibōu olōu fei ke degele idi kahage, Godihā dihile kokōu be obe sibigi ta dalale meiyade tawalemōu degele idi. Kege degega imōu, Godihā o ta tobōu mōu migile, midihō ebele ke kuhe hegi.

Kelesuhā yo[usie seseguomōu, e kafei migibe, di dogōu gulamōu

¹¹ Kegemōu, Kelesu e hagua, mogōu du daladi hiye o degemamōu, midihō bolofei keme dimokōu hegi dala kuhe. E midihō ke hegiemōu, Godihā moso bolodo kokōu kuhe felei. Moso keme obe tegeli mei, sa sibige ko[umahā bi mei.

¹² Ege Godihā Kuolōu Moso kilebe wai memebōu, wai bulumakou wilibōu kaha kafei ta dōu la tolōu mōu feli mei. E tanōu fei yo[ū e kafeiyenōu a so[ugōu mōu feleibe, di mamō[uba, tofousogo tofousogo tofōu mabadomōu.

¹³ Afudo, o saai Godihā dihile kokōu sibigibōu dalaguamōu be, mogōu du daladi dabai degele idi o kediage wai memebōu, wai bulumakou oyebōu kedia kafei kebōu, wai bulumakou osobōu wili ke douye n̄ama mei degei kugulo kebōu de malamōu be, o saai die tagetōu fifigile idi, Godihā die tōu be bolofeinōu dalaba duguyadomōu.

¹⁴ Kenōu si Kelesu e kege degeli mei. E kafei kahage gali kafei keme gaba folodo dala, eme midihō kasagai ta milōu diyo mei kaha degemōu. Duo Bolofei yo[ū kegenōu dalale, e neleya ke Kelesuhā yo[usie Godikōu seseguomōu tolo i, Godihā di midihō kasagai milolōu idi kaha hebe ke igile muguyadomōu. E kafeiyenōu di fi bologuq̄ba bolō degema, di sibige mei dabai ke tōu fogōu ba, Godi yo[ū kegenōu daladi kaha, e dabai kenōu degemabadomōu.

Kelesu e kafei kahanōu Godihā midihō ebele ke maka degei dala kuhe

15 Godi ilokoū dalamoū, ha o sasaj̄ ilokoū dalamoū, Kelesu ɛme duo kele dala, Godiboū diboū de mogo degemabodomoū. Midihō keme ebele. Kelesu ɛme duo kele dala kahā degemoū, o sasaj̄ Godihā haguissama, ɛ sa bolodo kokoū fologaleyodema makai kediam̄e fī tofousogo tofoloū ke malā ile. Yobe, Yesu ɛ tolo ibe, o sasaj̄ye Moseshā kuoloū tā dulo sesele idiyo mei kahā hebe ke ɛ igile mugulamoū kuhe tolo i.

16-17 Sisigoyege die aye sosou dalamoū be, die ayehā bimaj̄be malā idiyo mei. Die aye tolo imoū si, die ayehā bimaj̄ ke file malā idi. Yobe, die ayehāge, a tolo ibabe, ni mā bimaj̄ ke oloū feī file mōumabeedema koū maka dege nalaj̄ kahā degemoū. O tolo ili mei dalamoū be, ɛ makamā nalaj̄ keme yōū moū kege daladi.

18 Nebe kenoū tefei, afu midihō, Godihā Moseskoū hegi kene, Godihā moū maka degeli mei. Gali kafeiyenoū, Godihā afu midihō kahā tā ke kuhe maka degei.

19 Moseshā kuoloū tā oloū feī ke o sasaj̄ oloū feī kediamokoū hehegiema mei degemoū, wai bulumakou wiliboū, wai meme oyeboū womamoū, kafei doū ma, huej̄boū de abugamamoū, hebe hisop* susuboū, wai sipsip towe wej̄ degei keboū de malamoū, kafeiboū, huej̄boū abugai kodu muguo dilemoū, Godihā kuguoboū, o sasaj̄ tageyaboū fifigimoū, hih̄i degele i.

20 Ē fifigiligi koū gue tobou, Kafei kōumahage Godihā midihō nī sesemabeedei ke maka degeliyodei.

Kisim Bek 24:8

21 Haba kenoū tefele, Moseshā hebe susu kafei doū kodu muguo dile fifigimoū, falai mosō keboū, bimaj̄ oloū feī kodu dalagua keboū de hih̄i degei.

22 Damaledo, Moseshā kuoloū tāgege bi oloū feī keme Godihā dih̄ile kokoū kasagaj̄ degeimoū be, kafeiyenoū bologuoūmoū bolō degedi. Kafei tā mū ho fogoū babe, midihō kasagaj̄ miloū gadibe Godihāge gebe meiyodele mei.

Kelesuhā o sasaj̄ di midihō kasagaj̄ miloū gadi kahā hebe ke igile mugulamoū, ɛ yōusie Godikoū nelēmoū kuhe tolo i

23 Falai mosō kahā bimaj̄ keme gali kafei kahanoū Godihā dih̄ile kokoū bolō degedi. Mosō keme sa sibigē kuokoū tegei, mosō damaledo hebenikoū dala kahā, ɛ figisanoū. Hebeni bimaj̄ keme gali kafeiye bologuoūmoū bolō degediyo mei. Kafei ta, gali kafei ke gabai kahanoū si bologuadi.

24 Damaledo, Kelesu ɛ Godihā mosokoū feleibe, mosō obe tegei, moū figisanoū kegei kokoū feli mei. Ē Godihā mosō damaledo, hebenitoū duwo kokoū felei. Folomoū, Godiboū de duwoli, di dogoū gudi.

25 Sa sibigē kuokoū gebe, sadebe tanoū tanoū, mogoū du daladi hiye oyege gali kafei doū toloū, Godihā Kuoloū Mosō kodu folomoū, Godikoū nēdi. Kafei keme yōū ɛ kafei mei, gali kafeinoū nēdi. Kenoū si Kelesu ēge kegega degeli mei. Ē yōusie Godikoū nelēmoū, tanoū feī tolo ilemoū, ɛ hebenitoū folo duwo.

* 9:19 9:19 Hisop keme hebe hu.

²⁶ Yesuhā mogōu du daladi o kediā degegadi kege degedi debabe, Godihā sa sibige koū milou kelege tofogōu, do hiyedo kegenōu duguo tomōu hagulugi, ifine kuhe. Kenōu si kege degeli mei. Ifibe uwage sawisie ke hafej dege dalamōu, e migilemōu tanōu fej tolo i, di midihō kasagaj milōu gadi kahā hebe ke igile mugulamōu.

²⁷ Kenōu tefei, o sasaj dine tanōu fej tolo haguaba, habagebe Godihā di ta sale.

²⁸ Kegemōu, Kelesu e tanōu fej tolo ilemōu, o sasaj sudo kediā midihō kasagaj milōu gadi kahā hebe ke igile mugu. Habage e boholoū mā hagualebe, o di midihō kasagaj kahā hebe ke haba igile mugulaba haguale mei. O sasaj e haguale ke dia dalagua kediā mōu laba haguale.

10

Gali sile Godikōu nedi midihō kahage midihō kasagaj milōu gadi kahā hebe keme igile mugudiyo mei

¹ Moseshā kuolōu taege, mogōu du daladi hiye oyege sadebe tanōu tanōu, Godikōu gali sile nembabeedei. Midihō keme sibige ta dala mei, sibige do kōu dalamōu kahā figisanōu. Midihō damaledo keme habage tamā degeiba duguloyodei. Kegei kahā degemōu, gali sisi midihō kahā wolōu haguasili o sasaj kediame Godihā dihile kokōu be ta doūdo dalagua mei.

² Ke degedi kahā degeiye, doūdo degedi debabe, gali sisi midihōbe kōu mei degei. Yobe, gali tanōu fej siye die midihō kasagaj milolōu idi kahā hebe keme igile mugu debabe, dioūne diame bolō degeidade kōu tawale i.

³ Kenōu si gali sisi midihō kahage dibe Godihā dihile kokōu be ta bolō degele idiyo mei. Midihō kasagaj kahā hebe kōu dala ke totōu degeiye domōu, mogōu du daladi o kediā Godikōu sadebe tanōu tanōu olōu fej gali kuhe woma sile nele idi.

⁴ Wai bulumakou oyebōu, wai memebōu kahā kafeiyege Godihā di midihō kasagaj milōu gadi kahā hebe keme ta igile mugudiyo mei.

⁵ Kegei kahā degemōu, Kelesuhā sa sibige kuokōu migilamōu Godikōu tobou,

Nage gali woma sile, namokōu nele idi keme nage tagadiyo mei.

Kenōu si nage mā tōu milōu mamōu, amokōu nej dala.

⁶ Gali woma doulukōu simōu, olōu fej douye nāma mei degeimōu, namokōu kugulōnōu nedi keme nage dafadi.

Midihō kasagaj kahā hebe ke igile mugulo dowo namokōu gali sile nedi kene nā hohō degediyo mei.

⁷ Kegemōu, a* tobou,

Ame haguei dala kuhe.

Ne kuguokōu obe a degele keme kōu gue nalaj dala,

Mā Godi, ame nā tagali sagaj kenōu degelamōu haguei. *Buk Song 40:6-8*

⁸ Kelesuhā yomogōu kōu gue tobou, namokōu gali woma sile nedi kebōu, wai sipsip wala doulukōu simōu, olōu fej douye nāma mei degeimōu,

* 10:7 10:7 Kelesuhā tobolōu nōu dala.

naṃokōu kugulōnōu nedi keḃōu debe nage dafadi. Midihō kasagaj kaḃa hebe ke igile mugulo dowo naṃokōu gali sile nedi keṇe na hohō degediyo mei. Mosesḃa kuolōu ta kaḃanōu si gali daga daga ke simabeede tobolōu nalaj dalaye, keṇōu si nage kokōu hohō degediyo meiyodei.

⁹ Haba kōu gue tobou, ame hagui dala kuḃe. Ame na tagali sagaj keṇōu degelamōu hagui. Kegemōu, e afu midihō ke igile muguomōu, midihō ebele ke maj dala kuḃe.

¹⁰ Damalēdo, Yesu Kelesuhā Godihā tagaliya keṇōu sesemōu iligi, yoṽusie Godikōu neleṃōu, tanōu fei tolo i kaḃa degemōu, dibe Godihā yoṽu e o sasaj doḃdo degei dalagua.

Kelesu e tolo i kaḃanōu si, di midihō kasagaj milōu gadi kaḃa hebe ke sasale igile mugulo sagaj

¹¹ Sawisie tanōu tanōu, mogōu du daladi o olōu fei kediā egei mosōdu fologa, gali woma sile Godikōu neleḃ idi. Mosesḃa kuolōu taya ke diā dabai hiyedo degele idiye, keṇōu si midihō kasagaj milōu gadi kaḃa hebe keme ta igile mugudiyo mei.

¹² Kelesu e haguamōu, tanōu fei tolo i kaḃanōu si, midihō kasagaj di milōu gadi kaḃa hebe ke olōu fei igile muguomōu mei degei. Kegemamōu, eme ifibe Godihā dobogoṽu delekōu duwo.

¹³ Eme Godihā dobogoṽu delekōu duwoli, Godihā e ho o kediā kefema, e abogoṽu hayedu kefegulo ke dia dala.

¹⁴ Yobe, e tanōu fei tolo i kaḃa degeiyege, o sasaj Godihā dihile kokōu doḃdo degemaba, diame yoṽu e bi degeba, eḃōu de tofousogo tofousogo tofolōu ile.

¹⁵ Duo Bolofejihane dimokōu kōu gue hehegili,

¹⁶ Hiye Ohā tobolōu be, a habage o sasaj kediamokōu ma midihō ebele ke hehegie tobōu ma walamābabe, die duledu ma kuolōu ta dogoguoba, haba ma ta olōu feido keṇe die fimajidu nalagale. *Jeremaia 31:33*

¹⁷ E haba tabe kōu gue tobolōu,

Midihō kasagaj, diā milolōu idi keḃōu, ma kuolōu ta diā gobōu gile idi keḃōu olōu fei keme age haba ta tawale mei. *Jeremaia 31:34*

¹⁸ Midihō kasagaj milolōu idi olōu fei keme gebe meiyodei kaḃa degemōu, Godikōu gali sima neleḃ idi midihō keṇe mei degei.

Di defeido damaleyodema, Godikōu ile hafei dege dalame

¹⁹ Mogo diama, Yesuhā kafei kaḃa degeiye, di midihō kasagaj ke igile mugu kaḃa degemōu, di ileba, Godihā Kuolōu Mosō kodu folobe akogu ta dala mei. Di guḃ degedame.

²⁰ Yesu tolo i kelegenōu be, yukuei hiyedo, Godihā Kuolōu Mosō adikōu diōu gou duladi keme yoṽunōu duoya ke bafolōu mōu, Godikōu ile a ebele ke dimokōu hegi. Yukuei keme Yesu yoṽu e tōu ke sagaj.

²¹ Mogōu du daladi hiye o hiyedo kaḃage Godihā mosō koduge o sasaj di dia daladi.

²² Kegei kaḃa degemōu, di Godikōu ile hafei degeme. Fi bolōu maḃi ke tōu fogōu ba, Godikōu defeido damaleyodema, Yesuhā kafei kaḃa degeiye,

di midihō kasagaj milōu di kaha hebe keme ta moloŋu meidade tawaleba, di hemele fiya dalali, huejlikou fafeleya tofou maba, Godikou ile hafej degeme.

²³ Di Godiha dimokou bolodo degele ke dia dalaguadi, diyou omokou hehegiedi keme dige defeido tou me. Tobekou mugudame, Godiha dimokou makamaj keme damaledo tama degeiba, di dugulo ile kaha degemou.

²⁴ Di yogo tagaleba dogou gulo ke tawame. Di diyou sie solou do degeiba solou do degeiba deme. Di diyou sie yogo dogou guba dogou guba deme.

²⁵ Damaleyodei o sasaj ilo kediage kefeguo Godiha ta dulobe dafa idi. Kenou si kegebe ta degedame. Dige diyou sie yogokou dedej sagiba sagiba deme. Yobe, Hiye Oha bohoulou ma hagualebe hafej degeli kaha degemou.

Di Godiha Dihi tobekou mugudame

²⁶ Kegemou, di Kelesuha ta damaledo ke kou dulo tawaleba, haba di diyou tagaiya ke midihō kasagaj kegenou milou gamou ibabe, Kelesuha o kegele ili ke dogou gulaba haba tage ta hagua tolo ile mei.

²⁷ Di midihō kegei kenou degemou ibabe, hebenitou folo abe ta dala meido. Kegei degemou, di gue degeba, Godiha ta sale sawisie kebou, dou gofoŋudo, Godiha e ho o kedia nalā dalaleyodei kebou de tama degeiba dugulo.

²⁸ Di tewe, o koyoha Mosesha kuolou ta ke gobou giba, o bolou sagaj, kamadia sagaj kege kedia ke degeli duguoba tama dege tobou babe, ta sai fidi o kahage emokou ta solou do degele mei, wouba tolo ileyode tobolou.

²⁹ Kegei degemou, o Godiha Dihi tobekou mugu keme nige kage tawale iya? O keme hagi hiyedo dugulo. Yobe, Godihage e Dihihā kafeiye dimokou yoŋu ebou de mogo degedi midihō ebele ke hegi kebou, haba dibe e bi degelamou kou degeiye, kenou si o kahage Kelesuha kafeibe sibige meiyade tawai kaha degemou, eme hebe kasagajido moloŋu. Duo Bolofej, di habaguedi o, e hune huyafej degedi kaha degemou, ni tawama, hebe kasagaj e moloŋube gaba folodo.

³⁰ Yobe, di tewe, Godihā kou gue tobou,

A muwou diamokou milolou. Damaledo, midihō kasagaj milou gadi kaha hebe nele keme ma dabai. *Lo 32:35*

Godihā haba tabe kou gue tobou,

Hiye Oha e o sasaj kediamē yoŋu fileba ta saleyodei. *Lo 32:36*

³¹ Godi tobekou muguomou dala o name noŋu tawaihou. Godi, yoŋu kegenou daladi, ege o kegele keme yoŋu tawale tolou dala, kegeligi kege degeiye deba, niou tawale gue degeba tawaihou dalama.

Di Yesukou damaleyodema neledo dege dalame

³² Hagi, niou afu dugulo i ke, ni haba tawama. Yobe, Godihā hohō bolofej ke ni yoma duguo hagueibe, hagi suudo dugumou hagueiye, kenou si ni Godikou damaleyodei ke ta tou fogou li mei, neledo dege deleigui.

³³ Kelegebe, o ilo kelege n̄ime o sasaj̄ kediā dih̄ile kokoū tefegiesama susuga toboloū moū makolo idi. Hagi kegei ke dugulo i o sasaj̄ ilo kediāne n̄i mogo dege dogoū gulo idi.

³⁴ N̄i mogo ilo kele didiō degeimoū be, n̄i soloū do degele idi. O ilo kelege n̄i bimaj̄ hiyou mōuma youmoū be, n̄i taboū meiyodema, hohonoū degele idi. Yobe, n̄ige bi hebenikoū dala keme sa sibige kuokoū bimaj̄ ke gaba feleido dala, ta mei degele meidade tawalemoū.

³⁵ Kege degeli ke dugubabe, n̄i hoboū gue degedama. Godikoū damaleyodema nelēdo dege dalaguaba, Godihā nimokoū hebe bolodo ke nelē.

³⁶ Dafadama. N̄i nelēdo dege amafej̄ dalaguahi, Godihā tagali sagaj̄ kenoū degeiba, yōu neleyodema makai ke e nimokoū nelē.

³⁷ Yobe,

O hagualeyodele idi keme totodo haguale. Dalali, mosoba haguale mei.

³⁸ O tahā damaleyodemaba, Godihā dih̄ile kokoū dōdo o degeibabe, eme yōu kegenoū dalale.

Kenoū si, amokoū damaleyodema haba bohouloū mā ibabe, age emokoū be ta hoh̄o degele meido. *Habakuk 2:3-4*

³⁹ Dibe Godikoū damaleyodei ke toū fogoū moū habagekoū bohouloū mā i o sasaj̄ mei. Dibe Godikoū damaleyodeimoū, yōu mamoū o sasaj̄. Di damaleyodei ke makoma mei degele mei.

Di Godikoū damaleyodemaba, nelēdo dege tafalaguame

(Tā Hiye 11-13)

11

Godikoū damaleyodedi kahā sibige

¹ Godikoū damaleyodedi kahā sibige keme koū gue, Godihā neleyodema makai keme dige molōudade tawale idi. Di dih̄oye ta duguyo meiyee, kenoū si dige bi oloū fēj̄ keme Godihā dimokoū nelēdade tawale idi.

² Afu koū guai o kediāge keme damaledade tawale idi kahā, Godihā hoh̄o degemoū boloyode tobou.

³ Di Godikoū damaleyodei kahā degemoū, di tawale idibe, Godihā taenoū tobouye, agudioboū, sa sibige kōuboū de kuhe tamā degeidade tawale idi. Kegei kahā degemoū, di koū gue tawale idi, bi oloū fēj̄ di dugulu kōume Godihage bi di dugulu sagaj̄ meiyee miloū gaidade tawale idi.*

O Abelboū, Enokboū, Noaboū kediā Godikoū damaleyodele i

⁴ O Abel eme Godikoū damaleyodei kahā degeimoū, e gali wala sile Godikoū nejmoū be, Godihā hoh̄o degei. Kenoū si Keinhā segei sile nēj̄ keme Godihā hoh̄o degeli mei. Kegemoū, Abelhā damaleyodema, gali wala si kahanoū si Godihā emokoū hoh̄o degemoū, n̄ame dōdo oyode tobou. Kege toboū ma fogoū dalali, Abel tolo i. Eme koū tolo iye, kenoū si e

* 11:3 11:3 Stat 1:1

damaleyodei kaha degeiyege, e degei ta uwo keme sa sa olou fei tefeledala kuhe.*

⁵ O Enok e Godikou damaleyodei kaha degeimou, Godihage eme tou bou gou guji kege mala i. E ta teli mei. Kegemou, oe hiyedo ka iye, kenou si diage ta dugulo ili meido. Yobe, Enok mou li mei kelege, Godiha emokou hohogegemou, name o bolodoyode tobou mamou mou kaha degemou.*

⁶ Kenou si, damaleyodele idiyo mei o kediamokou Godihage hohogedediyo mei. Yobe, o koyoha Godikou ile hafei degelababe, ege Godibe damaledo daladade tawa. Haba, o sasai, Godi dugulamou ka ili kediage die damaleyodei kaha dowo bolodo neleyodei kokou damaleyodema.

⁷ O Noa e damaleyodei kaha degeimou, Godiha emokou tawale ta toboube, e dihoje dugulu ke tobou li mei, habage degeiba dugulo ke tobou. Noaha Godiha ta ke dulomou, e sosou dia tofigieieye domou, mosole mosogtegei. Sa sibige o sasai kedia Noaha Godikou damaleyodei sagai kenou tefeledamaleyodele ili mei kaha degemou, tofigile i. Noa enou si Godikou damaleyodei kaha degeimou, Godiha emokou name o douoyode tobou. Keme midihog, Godiha damaleyodele i o sasai olou fei kediamokou degeidi.*

O Abraham dilie e sasai Sara dilie Godikou damaleyodele i

⁸ Abraham e Godikou damaleyodei kaha degemou, Godiha emokou, name sa, a namokou neleyodema makai kokou iyede tobou mou be, e dulomou fogou i. Sa keme kou emokou neleyode tobouye, kenou si ege sa keme ta tewe mei. Eme Godikou damaleyodei kaha degemou, e youu e sa ke tou fogou fogou i.*

⁹ E ile, sa, Godiha habage emokou neleyodema makai kokou folo deleiye, kenou si e Godikou damaleyodema, sa kokou falai mosog togoma deleibe, sa ta tie o бага delei. O Aisakbou Jekobou diliene* kele falai mosog togogama deleigui. Godihage sa keme Abrahambou e sosou bou olou fei kediamokou neleyodema makai.

¹⁰ Kegemou, Abraham e mou deleli mei, e sa hiye ta dugulamou dia delei. Sa keme mei degele mei, neledo dege youu kegenou dalale. Godiha youunou fimama milou gaiye dala.

¹¹ Abrahamha sasai Sara ene Godikou damaleyodei. E sobou dedo degeimou, dihi moloou sagai meiyee, kenou si e damaleyodei kaha degemou, Godiha neleya ke e dihi mou. Saraha Godiha degeleyode tobou kokou damaleyodei.*

¹² Kegemou, Abraham e odo dege, tolo ile hafei degeimou, e dihi degemou, e sosou be sudo degei. Damaledo, e sosou be di agudiletou kuidihog sudo dugudi kenou tefei. Nebe, to ko we sa degei, obe hu soloou hobogolou sagai mei.*

* 11:4 11:4 Stat 4:3-10 * 11:5 11:5 Stat 5:21-24 * 11:7 11:7 Stat 6:13-22 * 11:8 11:8 Stat 12:1-5 * 11:9 11:9 O Aisakbe Abrahamha e dihi. Jekopbe Aisakha dihi. * 11:11 11:11 Stat 17:19 * 11:12 11:12 Stat 15:5

13 O sasaj kediame dia Godikou damaleyodei keme kegenou dalaguali, sa Godiha diamokou neleyodema tobou keme mala ili mei tofigile i. Sosou dalaguali, sa Godiha neleyodei keme ahudo dalamou duguo hoho degele i. Diage diame o ilo kedia sakou dalagualebe, ta sidifi degele ili mei. Diage eibe sa sibige kuokou be hiyefej dalale meiyode tobolou i.

14 O sasaj kege tobolou ili kediame di tewe, diame dioou die sado ke dugulamou ka ili.

15 Sa dia tou fogou haguasiei kokou fima i debabe, diame bohoulou ma yai.

16 Kenou si diame dioou die sa kokou ta bohoulou ma yale sagaj degele ili mei. Sa bolodo ta dala ke dugulo sagaj degele i. Sa keme die sado hebeni. Sa hebenikou fologale sagaj degemou dalaguali, Godikou be name ei Godiyode tobolou imou be, Godihage diame tobekou muguli mei, hohonou dege delei. Yobe, ege sa hiye bolodo keme die biyodema milou dala kaha degemou.

17 Abraham e Godikou damaleyodei kaha degemou, Godiha e tefele dugumou be, ege doudo dege yoou e dihi Aisak ke gali бага wala sileba, Godikou nelamou degei. Yoou e dihi, Godiha emokou neleyodema nej keme gali бага wala silamou degei.*

18 Afu, dihi keme Godihage kou gue tobou, Ne dihi Aisakha dalali, ise habage ne huti obe hiyedo dege kuhe biyomou ileyodei. Stat 21:12

O dihi keme Abraham yoou gali бага wala silamou degei.

19 Abrahamha tawaibe, dihi ke wouba tolo ibabe, Godiha haba haguagiba, gehedegeledade tawai. Damaledo, dihi keme woumou tolo ili meiyede, kenou si e wouba tolo ile hafej degeimou, Godiha Abraham yooumakou bohoulou nej.

O Aisakou, Jekopou, Josepou kedia Godikou damaleyodele i

20 Aisak e Godikou damaleyodei kaha degemou, e dihi bolou Jekop dilie Iso diliemokou, Godiha nelemokou midihole bolofej ke hehegileyode tobou. Diliemokou habage tama degele kenou kege tobou.*

21 Jekop ene Godikou damaleyodei kaha degemou, e tolo ile hafej degeimou, e Josepha dihi bolou kediliemokou tobou, Godihage nelemokou midihole bolofej kenou hehegileyodei. Tobolou gi, yoou e bulukai tefegie kokou gofuguomou tafalali, Godikou diho baga tobou.*

22 Josep ene Godikou damaleyodei kaha degemou, e tolo ile hafej degeimou, e yoou e huti o kediakokou kou gue tobou, Israel o sosou habagedo hagua ile o sasaj kediame sa Isip tou fogou yale. Yalababe, ma diobou de kefema imabeede tobou.*

O Moses e Godikou damaleyodei

* 11:17 11:17 Stat 22:1-14 * 11:20 11:20 Stat 27:27-29 * 11:21 11:21 Stat 48:1-20 * 11:22 11:22 Stat 50:24-25

²³ Mosesha e ayebou e adiou bou dilie Godikou damaleyodema dalaguali, sasaj kaha dihi Moses mala felemou dugube, dihi keme bolofeido degeimou, dilie dihi ke mogogou dalaguali, ogo olou fei kamadia kege mei degei. Ta, Isip hiye o kaha Israel kediamokou o dihi mala felejibabe wouba tofigile ileyodei kokou ta guę degeli mei.*

²⁴ Kegemou, dihi Moses e hiye degemou, Godikou damaleyodema, eme Isip kedia hiye o kaha sasaj dihi kaha e dihiyodele idibe e dafayode tobou.

²⁵ Eme Godiha o sasajbou de hagi duguloyodemamou, Isip tie kediabou de toę degefę hohobou di midihę kasagai keme e dafai.

²⁶ Eme Godiha makai o Kelesuha huya ke o dihle kokou sidifi degeli kaha hebe bolodo ke molojudade tawai. Bi bolofeido, Godiha neleyodei kahage sa Isip kedia bimaj bolodo olou fei keme gabama feleidodade tawai.

²⁷ Moses e Godikou damaleyodei kaha degemou, ege sa Isip hiye o kaha gofoju degeli kokou ta guę degeli mei, e sa Isip tou fogou i. O sasaj dige Godibe dugulo sagaj meiyę, ha enou si Godibe kou dugu kaha degemou, e ta dafali mei, neledo dege delei.

²⁸ E Godikou damaleyodei kaha degemou, Gabama I Sawisieie* kahage, e Israel o kediamokou tobou, ni gali woma, kafei ke njou ni mosę adikou humaba, huinou sima namabeede tobou. Kegeiba, dihi womou siale esol o kahage Israel o kediamokou hagi ta neleę mei.*

Israel o sasaj sędo kedia Godikou neledo dege damaleyodele i

²⁹ Israel o sasaj kedia Godikou damaleyodele i kaha degemou, dia dawala Wej Degei* duoya ke ilobou dama yaiibe, to kamou ile dalamou, mihi fafagai degeiya ke dasigei. Isip o kedia sesele youmou, to kaha bohoulou ma hagua gelegumou dia olou fei toye togolou i.*

³⁰ Israel o sasaj kedia Godikou damaleyodei kaha degeimou, dia sa Jeriko kekai ke sija tafalaguali, sawisieie olou fei diyosi kege mei degeimou be, kekai ke igilema fıyei.*

³¹ O hiyou siadi sasaj Rahap e Godikou damaleyodemamou, Israel o bolou ta ga fologala degeimou, e diliemokou sa kile fologale a amafej hegi. Habage, Israel o olou fei kedia fologa, sa ke tie kediame Godiha ta ke ta dulo idiyo mei kaha degeimou, woma mei degele i. O bolou diliemokou a hegi sasaj kenou si weli mei.*

³² Ifibe a haba kei ta tobolou? Asę diho mei degeli kaha degeimou, age o Gideonbou, Barakbou, Samsonbou, Jeptabou, Devitbou, Samuelbou, habage-degele-duguo-tobolou-idi-o kediabou, dia degele idi kaha tabe a ta susulo tobolou mei.

³³ O kedia Godikou damaleyodele i kaha degemou, dia sa sa ami o sędo kediabou de biyamamou, dia degeiyenou olou fei woma mei degedi. Diame Godiha ta dulo sesega yolugi, Godiha neleyodema makai ke mala

* 11:23 11:23 Kisim Bek 1:22, 2:2 * 11:28 11:28 Na Matyu 26:2 kokou tawale ta nalaj ke dugu.

* 11:28 11:28 Kisim Bek 12:21-30 * 11:29 11:29 Hu tabe dawala Fefe Sę. * 11:29 11:29 Kisim

Bek 14:21-31 * 11:30 11:30 Josua 6:12-21 * 11:31 11:31 Josua 2:1-21

i. Fuse sosouwedo laionye* diā walamōu degeimōu ne, diā Godihā dedejyenōu akogogule i.

³⁴ Dou hiyedo wobōu mōu ne diā somolōū i. Ho o kediā awekiye walamōu degeimōu ne, diā kama fosigeimōu, awekiye diā ta woli mei. Diāme neḷe meiyē, kēnōu si neḷe hiyedo degemōu, biyadi o neḷedo degele i. Biyadi o neḷedo degema, sa sa ami hiye o kediābōu de biyolugi, diā degeiyē ho o kediā kama fosigei.

³⁵ O kediā Godikōu damaleyodele i kaḥa degemōu, diā ilo kelebe kōu tofigile iye, kēnōu si haba haguā geḥe degemōu, die sosōu diāmokōu bohōlōu mā yai. Haba ilo kelebe ho o kediā tolōu mā wala iligibe, nī Godi tobekōu mugubasi, ei nī tōu fogōu ba fogōu yaleyode tobolōu imōu, diā kē dulomōu dafa i. Yobe, diāme tofigieba, habage haba haguā geḥe degeba, sa bolōdo kokōu tofousogo tofousogo tofolōu iledade tawalemōu.

³⁶ Damaleyodele i o ilo kediāmokōu be ho o kediāge susuga tobolōu mōu yilō ima, tigi dofōu ye wala i. Haba ilo kelebe, ho o kediāge dobogoūbōu abogoūbōu de tigi neḷedoye tigigimamōu, didiō degele i.

³⁷ Damaleyodele i o ilo kelebe, ho o kediā igiye wala i. Ilo kelebe, dobogoū soye* duoya kē diafigile imamōu, isimobōu isimobōu de dodogogule i. Ilo kelebe, awekiye woumōu tofigile i. Diā yukuei mei degemōu, wai sipsip kolobōu, wai meme kolobōu denōu kama suluguadi. Bi mei obiyei kediāme ho o kediāge hiyedo makolo idi.

³⁸ Kegemōu, Godikōu damaleyodele i o sasai kediāme fosigemōu, hebe mei miḥinōu saya kēbōu, bitōu saya kēbōu, salāhaiya kēbōu, ulouya kēbōu denōu titiamōu suluguei. Godihā diḥile kokōu be, sa sibigē koūmahā o sasai kediā die midihō kasagai kaḥage damaleyodele i o sasai kediā die midihō bolōdo kēbōu debe ta tefeli meido.

³⁹ O sasai kediāme Godikōu damaleyodele i kaḥa degeimōu, Godihāge diāmokōu hohō hiyedo degei. Kēnōu si diā sa sibigē kuokōu deleigui kelegebe, bi, Godihā diāmokōu habage neḷeyodema makai kēme ta malā ili mei.

⁴⁰ Yobe, bi bolōdo Godihā nelāmōu makamai dala kēme dibōu, yufido damaleyodele i o sasai kediābōu de habage kōu malā ile dala. Kegemaba, diābōu dibōu debe Godihā diḥile kokōu geleguoba dōūdo dege tafalagua-leyodei.

12

Di Yesukōu maseleba damaleyodeme

¹ O sasai afudo damaleyodema tefeileigui kediāge di silēmā dalaguali, Godikōu damaleyodele idi kaḥa midihō kē dimokōu hehegie dalagua kuḥe. Kegemōu, dige midihō kasagai diyōu degeli sagai kēbōu, di egei dulo akogudi olōu fei kēbōu de tōu fogōu ba, di neḷedo degeba, Godikōu damaleyodema, midihō e kōu hegi sagai kēnōu tefele sesele ime.

* **11:33 11:33** Fuse sosouwedo laion yodele idi kēme o wodi fuse, sa dodou sū degeiya kē suluguadi. Na Daniel 6:16-24 kokōu ne dugu. * **11:37 11:37** Dobogoū so kēme hebe diafōu di so kē tobolōu.

² Di Yesukou nou bahaba defejido sesele ime. Yesu eme damaleyodei kaha obou. Di emokou damaleyodili kahanou si habage e degeiye di damaleyodei ke neledo degele. Godihage Yesu eme hebe fufuguomai kou ikeke degeiba tolo ileyodeimou be, ege ta dafali mei, neledo dege dalali, habage eme hoho hiyedo degeba kegenou tafalaledade tawai. E o sasai dihile kokou tolo ibe, sidifi ta degeli mei. Tolo ilemou, gehede degema haguama folomou, ifibe, Godiha duwodi bolodo kaha dobogou delekou duwo.

Godiha di egele wodi kaha yobe di bolodegemabdomou degedi

³ Yesuhage, midihokasagai milou ga idi o kedia emokou betei degele imou be, e kokou ta dafali mei, neledo dege delei. Kegei degemou, nine kegei ke duguba hobou dafadama. Godikou damaleyodei ke hobou ta kesigie tou fogou dama.

⁴ Damaledo, nige midihokasagai milou gadi kaha nele ke igile mugulamou, neledo degele iligi, tofigile kou hafei degeiye, kenou si ni ta tofigile ili mei.

⁵ Godiha kuguokou ge, Godiha nime ma sisigoyode tobolou dala keme nige de tawali? Ni dedei sasagiemou be, Godiha kou gue tobolou, Ma dihi, Hiye Oha na egele woubabe, nage keme sibige meiyade tawada. Di Hiye Oha gofoude dege tobou babe, gue degeda.

⁶ Yobe, Hiye O yo tagadi o taha midihokasagai milou mou be, o keme Hiye Oha egele wodi.

O sasai, Hiye O yo e dihiyodei taha midihokasagai milou mou ne, Hiye Oha egele wodi.

Gutpela Sindau 3:11-12

⁷ Nimokou hagi degei hagubabe, ni neledo dege dalaguama. Godiha nime yo e dihiyodei kaha degemou, aye dia adiou dia die sisigo egele wala idi sagai, Godiha nine kenou tefeledoususudi. Dihibe e ayeha egele wodiyo mei ta de dala? Ta dala meido.

⁸ Godiha yo e sisigo olou fei egele womou ili. Kegemou, nime e ta egele wouyo mei debabe, damaledo, nime e sisigo mei.

⁹ Haba tabe, sa sibige kuokou be, di olou fei dibe aye dala. Di dihifei kelegebe, di ayeha di egele wala idi kaha di e ta dulo sesele idi. Nebe kenou tefei, di Aye, hebenitou dala kaha di egele wouba, di e ta ke defejido dulo seseibabe, di tofousogo tofousogo tofolou ile.

¹⁰ Sa sibige kuokou gebe, di ayeage yo e tagaiya kenou di egele wala idi keme tou degeifei. Godihanou si di doususulamou egele womou ili kuhede, di yo e midihokasagai bolodo kenou milou mabdomou.

¹¹ Di ayeha di egele womou be, di ta hoho degediyo mei. Hagi hiyedo degele idi. Habage, egele woma mei degeimou, di ise midihokasagai doude degedibou, mogo degedibou ke tawalemou dalaguadi.

Di neledo degeba tafalaguame

¹² Ni dobogou nele mei degeibabe, dabai degeleba neledo degema. Ni abogou tofigieibabe, haguaba tofou tofou suluguama.

¹³ Ni sulugualebe, a doude kenou suluguama.

Gutpela Sindau 4:26

Kegeligi, ibigidio tofigiei ke olou fei kasagaido degeiye. Ni a douyoya kenou suluguabasi, ni ibigidio tofigiei keme haba bolu degele ile.

14 O sasai olou feido mogo degema. Haba nige Godikou damaleyodema, e midihonou seselaba degemou ima. Kege dege ho fogou babe, nige Hiye Obe ta dugulo ile mei.

15 Niou tawaibou, ni kile o tanou ta fiyaba Godiha habaguguei ke tou fogouye. Kegeligi, o tanou taha hebe afibou hebe ke sa dege foloba, afi kaha ni olou fei obou ba, Godiha dihile kokou sibigibou de deleiye.

16 Niou tawaibou, ni kile o tae sasai hiyou sieiye. Haba o Isoha degei kenou tefele Godi tobekou muguye. O Iso eme Aisakha e dihi wolo. Sawisie ta, Iso e hegie hiyedo degeimou, e malakou tobou, na amokou nalé tanou fei ta sama neibasi, da ayeha timou be na molo uyode tobou.*

17 Nige Isoha degei kaha ta keme kou tewe. Habage, e ayeha timou ke yo u haba bohoulou mou lamou degeiye, kenou si e ayeage, na molo meiyode tobou. Kege tobou mou e gosolomou haba sudo yodugaiye, kenou si e ayeage yo u kou tobou sagai kenou tobou. Ta gehe ta tobou li mei.*

Dibe sa Jerusalem hebenitou dala kotou fologai dala

18 Sa ni ya fologai keme bitu Sainai sa degei mei. Sa ni ya fologai keme ni ta dugu, dobogouye kugulo sagai mei. Afu, ni kou guai o sasai kedianou si ya, bitu Sainai hafei dege fologa dugube, dou hiyedo wobou mou dugu. Haba dugube, hulia hiyedobou, wi hiyedobou de degeimou dugu.

19 Diage kibi hagnosisomou dulomou tafalaguali dube, o ta uwo hiyedo ta hagumou dulo i. Ta uwo ke dulomou, gue hiyedo degemou, dia Moseskou, ei haba dulo dafayode tobolou i.*

20 Ta Godiha tobou ke dulo gue hiyedo degele i. Yobe, one, galine bitu kokou ta fologoubabe, igiye wouba tofigile ileyode tobou kaha degeimou.

Kisim Bek 19:12-13

21 Dia ke dugu kaha gue hiyedo degeimou, Moses ene tobou, Ame gue hiyedo degemou, dio koulu kuheyodei.

Lo 9:19

22 Kenou si nime bitu kegei kotou ta ya fologali mei. Ni bitu Saionkou ya fologaibe, sa hiyedo, hebenitou dala sa, sa Jerusalemkou ya fologai. Sa keme Godi yo u kegenou daladi o, e sa. Fologamou dugube, esol o sudo kedia kefeguomou, hohu degele imou dugu.

23 Godiha sisigodo, die hu yo u e kuguokou nalagai kediane kefegu tafalaguamou dugu. Nine ta sai fidi o Godikou fologai. O sasai bolodo, Godiha douyoyode tobou kedia tofigiema fologa dalagua kokou nine fologa dogou guo dalagua.

24 Nine Yesukou ya fologai dalagua. Yobe, Godi dalamou, o sasai di dalamou, eme duo kele dabai degedi o kaha degemou. Damaledo, Yesuha yo u e kafeiyenou, eme midihu ebele ke hegi o. E kafei kahage o Abel tolo i kaha kafei keme gaba feleido dala kuhe.

* 12:16 12:16 Stat 25:29-34

* 12:17 12:17 Stat 27:30-40

* 12:19 12:18-19 Kisim Bek 19:16-22

Di defeido tawaibou dalame

²⁵ Njou tawaibou, ta, Godiha tobou keme ni du ho fogouye. Afu, sa sibige kuokou ge, kou guai o kediage ta, Godiha tobolou ke dulo ili mei kaha degemou, diame hebe kasagai keme ta gabama fosigili mei. Nebe kenou tefei, ifi dine, haba, ta, Godiha hebenitou ge tobolou ke ta du ho fogou babe, dine hebe kasagai ke ta gabama fosigili mei.

²⁶ Afu Godiha toumou, e ta uwo kahanou be gigima haguei. Ifi kou bou gene e haba kege degeleyode tobou ke kou gue nalaj dala, A ke degei sagai ke haba degeiba, gigima hiyedo haguba, mihibou agudiobou de tatabai degeba awale ile. *Hagai 2:6*

²⁷ Godihage, a ke degei sagai ke haba degeleyode tobou kaha sibigebe, gigima haba haguba, mihibou, agudiobou, bimaj olou fei, yoou milou gai kebou de mei degeleyodemou tobou. Haba ta dalale mei. Haba bi ta awale sagai mei keme yoou kegenou dalale.

²⁸ Sa bolodo Godiha dimokou neleyodema dala keme Godi yoou wolou dala. Di sa ebele keme tatabai degeba ta awale mei. Kegei degemou, di Godikou bolofeyodema, e tagaiya ke dabai degeleba, e hu hebele foguoba, e ta dume.

²⁹ Yobe,
di Godibe dou gofouudo ke sagai kaha degemou, bi olou feido keme nama mei degeleye dala. *Lo 4:24*

13

Di diyou sie yogokou solou do degeba, dogou guba dogou guba deme

¹ Yesukou damaleyodei o sasaj di diyou sie mogo tanou degeba, yogo tagaiba tagaiba deme.

² Sa ta o sasaiye ni sabekou fologoubabe, ni bologuado dia dalama. Yobe, afudo, sa ta o kedia ya sa ta kokou fologoumou be, sa ke tie o kediage mosokou wou ma fologamou be, diage wa, o kediame damale odo oyade tawale i, kenou si diame odo o mei, esol o wou ma fologai.

³ Nige didio o sasaj kediame hobou totou degedama. Ni niou siebe o kediabou de didio degei sagai degeba, diamokou solou do degema. O sasaj ho oe makoubane, nige obe ni makolo imou niou sie solou do degedi sagai kenou tefeie, diamokou ne kege solou do degema.

⁴ O sasaj hulo idi midihobe bolofeido. O na sasaj hu deba, ha sasaj na o hu debane, niou sie tagaleba, dogou guba dogou guba denou dalama. Ni tewe, sasaj hiyou degedi obou, o hiyou degedi sasajbou kediame, Godiha ta samaba, hebe kasagai ke nele dala.

⁵ Ni sele hiyedo moloou kokou fimadama. Ni bi kagefeji ta dalababe, kuhe kehefeji. Haba bi sudo moloou tawadama. Yobe, Godiha kou gue kou tobou dala,

A nime ta tou fogolou mei.

Age nime ta tou fogou ba, niou nou dalale mei.

Lo 31:6

⁶ Di geime dege kou gue tobou me,

Hiye O enou si a dogou gudi.

A ta guę degele mei.
Sa sibige o diage ąme ta wolo mei.

Buk Song 118:6-7

Dige Yesu sesele ilebe guę degedame

⁷ Nige ni wou ma dalaguadi o, nimokou Godiha ta hehegile idi kediamе totou degedama. Midihę bolodo, dia milou mou haguei ke fiye tawaleba sesele ima. O kedia Godikou damaleyodema, neleđo dege tefeleguei sagai nıne kenou tefele degemou ima.

⁸ Yesu Kelesube afu delei, ifi dala, haba sabitane yofu delei sagai kegenou kuhe dalale.

⁹ O ilo kelege haguasie, ogou gai egei gehe gehe hehegie tobolou ibabe, ni ta kesigie dudama. Kegeligi, ni Godikou damaleyodei ke tou fogouye. Godiha habaguguei kaha di duo neleđo dege dalabanou suluguame. Di nale kuolou ma idi kahage dibe ta nele dege dalaguale mei. Ogou gai midihę sibige ta dala mei kegei kahage di ta dogou guo dalaba suluguale mei.

¹⁰ Mogou du daladi o, Godiha falai moso kodu dabai degele idi kediamе, nale, di dou mosokou sidi keme dia nalebe kuolou.*

¹¹ Mogou du daladi hiye o, e Godiha Kuolou Moso kodu falamou be, gali kafei dou la tolou mou folodi, midihę kasagai, yofu milou dibou, o sasai kedia milou ga idibou kaha hebe ke igiseyadomou. Gali sibigebe olou fei mouma ile, aikou dou tou ma, doulukou simou, douye nolugi, kugulonou degeimou fogou di.

¹² Mogou du daladi hiye o kaha kege kou degemou haguei kaha degeimou, Yesu ene sa Jerusalemha figikou ge woumou tolo ibe, dibe Godiha dihile kokou yofu e kafei kahanou bologuuba bolu degemabadomou.

¹³ Kegei degemou, di Yesu e sesele, figikou iba, o sasaiye emokou sidifi nele i sagai kenou tefele, dimokou ne neibabe, di guę degedame.

¹⁴ Yobe, sa sibige kou lebe, sa tofousogo degele sabe ta dala mei. Dibe sa bolofeido ke tama degeiba dugulamou dia dalagua.

¹⁵ Kegei degemou, Yesuha huya ke di Godi emokou hohę degeba, e hunou hebele fogume. Di gali sile, Godikou nedi midihę keme mei degei. Di ke degedi keme fogou, e hu solouba, di Hiye Oyode tobolou ba, hiligedo emokou hohobou me.

¹⁶ Nige midihę bolofei kenou degeleba, o yogo dogou guba dogou guba dedi keme totou degedama. Ni kege degeli keme Godiha tagalido. Midihę kegei keme Godikou gali sile nedi sagai kegei mei.

Godiha degeiyenou di bologuado dalale

¹⁷ Nige ni wou ma dalaguadi o kedia ta dulo seseleba, die hayedu dalaguama. Yobe, habage, Godiha diamokou yodugoubabe, diage ni degele idi olou fei ke tama dege tobolou ile. Kegei degemou, ni die ta ke duloba

* **13:10 13:10** Ta makaibe, mogou du daladi o kedia gali woma sile, Godikou nele idi kokou ma tobou. Di midihę keme fogou. Midihę ebele di sesele idi keme Yesuhale.

sesema. N̄i die t̄a dumōu ibabe, dabi dīa degeli kokōu be hagi ta dugulo mei, hohōnōu degemōu ile. N̄i kege ho fogōu babe, hagi be n̄i dugulo ile.

¹⁸ N̄ige Godih̄a ei dogōu guyedema diho baga tobōu ma. Eige ei midihō kasagai miloube ta meidade tawalemōu, midihō bolō kēnōu milōu galamōu tagale idi.

¹⁹ A tagalibe, n̄ige Godih̄a a dogōu guyedema diho baga tobōu ba, ege a dogōu guba, a n̄imokōu totonōu ile.

²⁰ Di Hiye O Yesube wai sipsip dia daladi hiye o. E kafeiye midihō ebele, kegenōu dalale kē hegi dala kuhe. E tolo imōu be, Godih̄a midihō ebele kahage eme haguagimōu gehe degemōu dala kuhe. Kege degei o Godi eme bologuado daladi kaha obōu do.

²¹ A Godikōu n̄i dogōu guyedema diho baga tobōu ba, ege n̄i dogōu guba, n̄ime midihō bolodo, yoŋu tagaliya kēnōu milolōu ile. Damaledo, dabi Yesu Kelesuha degei kaha degeimōu, Godih̄a di dogōu guoba, midihō yoŋu tagali keme di yoŋu e neleyenōu milōu ga ile. Di Yesu Kelesukōu hohobolōu nōu dalame. Damaledo.

Kuguo koŋumaha t̄a uwage

²² Mogo diama, a koŋu tobolōu be n̄i duloba dafa idama, a t̄a sasado ta nalale mei, kuguo toŋ degeifej nalolu kuhe.

²³ A n̄i tawamabadomōu tobōu ladi. Di mogo Timotibe didio degei telem̄i dala. E amokōu totodo hagubabe, a ebōu de n̄i dugu ile.

²⁴ N̄ige n̄i wolōu dalaguadi obōu, haba Godih̄a o sas̄i ilobōu olōu fej kediamokōu agali bolofejyode tobōu ma. Sa Itali o sas̄i kediage n̄imokōu agali bolofejyodele ili kuhe.

²⁵ Godih̄a habagugueibe o sas̄i olōu fej n̄ibōu de dalale.

Egei Jemsha Nalama Nei

Tawale Ta

O Jems ɛme Yesuha ɛ mala. Jems ɛ dabai degedibe, damaleyodele i o sasaj, sa Jerusalem tie kedija dia delei. Dia dalamou, ho o ilo kelege gofoou dege walamou degele imou, damaleyodele i o kedija kama fosigemou, sa sa ilo ahudoya deleigui. Sa ahu ahudo keleya dalaguamou, Jemsha diamokou kuguo kou kuhe nalama nei.

Kuguo koumahā sibigebe kou gue, Yesukou damaleyodele i o sasaj kedige midihō bolodonou milou goubasi, di diame damaleyodeidade tawale ile.

Kuguo Jems koumahā tā sibige tanou tanou olou feibe kuhe:

Tā Hiye 1:1-18

Di tefele duguba neledo dege dalaguababe, Godiha dibou de dogou guo dalaba suluguale.

Tā Hiye 1:19-5:6

Di Godikou damaledo-yodebabe, dibe midihō bolodone milou ga suluguale.

Tā Hiye 5:7-20

Di neledo dege dalali, Godikou diho baga tobolou ba, Hiye Oha haguale ke dia dalaguame.

**Di tefele duguba neledo dege dalaguababe,
Godiha dibou de dogou guo dalaba suluguale.**

(Tā Hiye 1:1-18)

¹ Ame Jems, Godibou, Hiye O Yesu Kelesubou dilie dabai degedi o. Israel kedija huti olou fei 12 kege o sasaj ilo kele, afu kama fosige, sa sa ahuya dalagua ke nimokou be age kuguo kou nalama nelu kuhe. Agali bolofei.

Tefele duguyege di dedei sasagiedi

² Ma mogo diama, nimokou tefele duguye hagubabe, keme hohō degedi midihonou dade tawama.

³ Ni Yesu Kelesukou damaleyodema dalamou be, tefele dugu hiyedo kou dugumou haguluye, kenou si ni damaleyodei keme neledo dege dalagua kaha degemou, habagene ni kegenou dalaguale keme ni kou tewe.

⁴ Ni hagi duguoba neledo dege dalababe, nime fi haguaba dalaguale. Godiha midihō ta tou degele mei. Ni midihobe bolodonou dalaguale.

O tahā fimaj tou degeibabe, Godikou nou diho baga tobou yedei

⁵ Ni o tae ta tawaiyo mei debabe, Godikou diho baga tobou ba, Godiha duloba namokou fimaj bolō ke nele. Godibe gofoou tā tobou di o mei. E nedibe hiyedo, o sasaj dimokou fimaj bolō nedi o.

⁶ Kenōu si nā Godikōu damaleyodema diho bagā tobōu lababe, nā fimaj bolōu degeba diho bagā tobōu da. O fimaj bolōu kegei keme tō bobou, wiye malā ima haguama dedi sagaj kenōu tefei.

⁷ Nāme kegedi debabe, Godihage nāmokōu bi ta nele meidade tawa.

⁸ Yobe, nī o tae fimaj bolōu dalalibe, ege midihō sūdo milōu gadi kaha degemōu.

Jemshā bi mei obōu, bibōu obōu kediamokōu egele tobou

⁹ Kelesukōu damaleyodele i o sasaj diāma, nī bi mei kaha hohō dege. Godihā dihile kokōu nī hūbe hiyedo daladade tawama.

¹⁰ Bibōu o ē hūbe Godihā huyafej degeibabe, ē hohō degelenōu. Yobe, bibōu o eme ē bimaj kokōu nōu hohō dege dalali, hebeye fi degema, toto mei degedi sagaj kenōu tefele toto tolo ile.

¹¹ Di tewe, asō difi hiyedo degeimōu be, hebe fi fafagalemōu, mihikōu duolugi mei degedi. Nebe kenōu tefei, bibōu oyege dabai hiyedo degemōu iligi tolo.

Godihā dimokōu midihō bolōdo hehegiligibe, ē di ta tefele dugudiyo mei

¹² O koyo nā tefele dugu ke duguoba neleđo dege dalababe, nā hohō degelenōu. Yobe, nā neleđo dege dalababe, fi bolōdo, Godi yoŋu ē tagadi o sasaj kediamokōu kōu neleyodema dala ke malāba, tofousogo tofousogo tofolōu.

¹³ Nā tefele dugu ta dugubabe, keme Godihā ā tefele duguluyode tobōu da. Midihō kasagaj taege Godibe ta tefele dugulo sagaj meido. Haba Godihage o sasaj ta tefele dugudiyo mei.

¹⁴ Di tefele dugudibe, diyōu di fiye tagai kahanōu, di midihō kasagaj milōu ga idi.

¹⁵ Sasajye dihi guokōu degema dalali, dihi kuhe moŋudi sagaj kenōu tefei, di midihō kasagaj milōu lamōu be fimolugi, ise, midihō kasagaj kuhe milōu di. Kege milōu mōu iligi tolo idi.

¹⁶ Mā mogodo diāma, nīōu tawaibōu, nī midihō kasagaj kegei kaha nīōu sie ogōu gaiye.

¹⁷ Bi bolōdo olōu fej, sibigi dala mei keme Aye Godihā hebenitōu ge dimokōu nedi. Agudiletōu hohō keme yoŋu milou kegenōu dala kehe. Godibe taye sā degei mei. Tayebe sasado degema, tōu degema kegedadi. Godi hebenitōu duwo keme kegediyo mei.

¹⁸ Godihā yoŋu tagaiya kenōu dimokōu fi gehe ke neleyodemamōu, ē tā damaleđo kaha degeiye, dibe fi gehe kebōu de dalagua kuhe. Kegei degemōu, damaleyodei o sasaj dibe yoŋu ē dihi wolo ke sā degei. Yoŋu milōu gai ilo kelebe sisigo habage felegai ke sā degei.

**Di Godikōu damaleđo-yodebabe, dibe midihō
bolōdone milōu ga suluguale**

(Tq Hiye 1:19-5:6)

Di tq dulo seseme

19 Ma mogodo diama, ni a tobou ladi kofu defeido tawama. Oe egei tobou ba defei toto dama. Kenou si nige toto ta sima tobou dama. Haba gofofune toto degedama.

20 Yobe, o koyo na ta gofofu dege tobolou ba, haba midihq ta milou babe, name Godiha dihile kokou doudo ta milou yo mei.

21 Kegei degemou, midihq kasagai, sibigi degedi keme ta degedama. Haba midihq kasagai olou fei, ni milou ga idi kene haba ta milou dama. Niou sie huyafei degeba, Godiha ta, e ni duledu segei dala keme defeido tolou ba sesema. Kege degeibasi, Godiha ni mamolofu.

22 Godiha ta ni dumou haguei keme mou yofuwa dulo fogou dama. Ni duloba defeido sesema. Dulo sese ho fogou babe, niou sienou ogou gama fiasigeiye.

23 O taha Godiha ta ke mou dulo fogou babe, o keme yofu e midihq galaseya duguo fogou di sagai kenou tefeli.

24 O kegei kamahage yofu e midihqbe kagei dugu de ta tawadiyo mei, mou totou degemou fogou di.

25 Godiha ta bolofei keme doudo. Di kokou damaleyodeibabe, dibe hebe kasagai keme ta mala ile mei. O sasai koyo na, ta bolofei ke defeido dulo seseligi tawaleba, ta totou dege ho fogou babe, name Godiha dogou guba, dabi degeba, hohq degele.

26 O sasai koyo na nofusie ame egei dudi oyode kou tobolou ye, nofusie ne mogou dia dala ho fogou babe, name nofusienou ogou golu. O kegei keme Godiha ta dudi o mei. E egei dudibou, e damaleyodeibou keme sibige ta mei.

27 Egei dudi midihq, di Aye Godi e tagalibe kou gue, gube dihibou kuei sasaihou kedia hagi degeibabe defeido dogou gumabeedei. Midihq keme Godiha dihile kokou be bolodo. Haba tabe, sa sibige kuokou midihq kasagai milou ga ho fogou mou si, Godiha dihile kokou be sibigibou mei, bolonou dalamou duguo tagali.

2

Dige o sasai kediamokou midihq bolodo tefelenou hehegieme

1 Mogo diama, di Hiye O Yesu Kelesu, eme bolodo, di ta tawaga tobolou sagai meido. Ni emokou damaleyodei kaha degemou, nige o sasai fileba, ilo kelebe hubou, haba ilo kelebe hubou meiyode tawadama. Midihq bolodo tefelenou hehegiema.

2 Kenou si ni kou kegeleye, hubou o ta yukuei bolodobou, dobogofu sele igi gol makabou de kai kaha egei mosokou folouba dugulo. Haba o ta, eme bi mei, yukuei kasagai kaine ile folouba dugulo.

3 Ni kegei ke dugubabe, yukuei bolq kai o kenou mogo degeba timou bolodo kokou duwoyede tobou ma, haba o yukuei kasagaido kai ke feleiba, name kou le hafei degeda, ile ahu dege duwoyede tobou babe, midihq kegei keme kasagaido.

⁴ Nĩ o boloū kedīlie fileba, tabe hū mei, ha tabe hūboū yode tawaibabe keme midih̄o kasagaī. Kege fidama.

⁵ Mā mogodo dīama, nĩ duma. Bi mei o sasaī, sa sibigē kuokoū hūboū mei kediam̄e Godih̄a yōumakoū damaleyodema, nelēdo dege dalaguale ke makai. Damalēdo, Godih̄age yōu tagadi o sasaībe e sa bolodo kokoū fologouba, yōu woū ma dalaleyodema koū makai.

⁶ Kenoū si nime bi mei o sasaī kediamokoū sidifi nelē idi o sasaī. Nĩ fimama. O koyo dīage n̄imokoū hagī hiyedo nelēmoū, haba nĩ toloū ya ta saikoū tefegile idiya? Biboū o sasaī kedīa degele idi.

⁷ Nĩ hū bolodo, Kelesu sesedi hū. O koyo dīage nĩ hū bolodo ke susuga toboloū idiya? Biboū o sasaī kedīa degele idi.

⁸ Godibe di Hiye O, e ta hiye, kuguokoū nalaī tabe koū gue, Nā nōusie tagadi sagaī kenoū tefele, nogo dīamokoū ne kegenoū tagayedei. *Wok Pris 19:18*

Nā kege degeibabe, name midih̄o bolodo miloū dala kehe.

⁹ Nā o sasaī kediamokoū midih̄o bolofeī ke tefelenoū hehegie ho fogoū ba, ilo kediamokoū noū midih̄o bolodo hehegiligi, haba o ilo kediam̄e tobekoū mugubabe, midih̄o keme bolō mei. Godih̄a kuoloū ta kokoū husoūma tawalebe, nā midih̄o kasagaī miloū be, kuoloū ta ke goboloū dade tawayedei.

¹⁰ O sasaī koyo nā kuoloū ta, Godih̄a Moseskoū neī ke oloū feī dulo seseligi, haba ta tanoū feī ta goboū babe, nā kuoloū ta oloū feido goboū kehe. Kuoloū ta oloū feī ke goboū kahā hebe kasagaī keme nā molōu.

¹¹ Di tewe, Godih̄a koū gue koū tobou,

Sasaī hiyouboū, o hiyouboū hoboū mōudama. *Kisim Bek 20:14*
Haba tobou,

O hoboū wodama. *Kisim Bek 20:13*
Nā sasaī hiyou ta moū lī meiyē, ha nā o ta woumoū tolo i debabe, name Godih̄a tabe boū goboū kehe.

¹² Godih̄a ta bolofeī dimokoū neī kahā degeimoū, nĩ damaleyodebabe, hebe kasagaī keme ta molōu mei. Kegei degemoū, taboū midih̄oboū de kagei kagei ke nĩ toboū ma miloū di debabe, nioū tawaiboū, kegeligi ta sale ke totoū degele iye.

¹³ O sasaī koyo nā omokoū soloū do dege ho fogoū babe, Godih̄ane namokoū soloū do degele mei. Nā omokoū soloū do degeibasi, ta saiye nā ta toloū mei.

O tae Yesukoū damaleyodema moū dalali, midih̄o bolō ke ta miloū ho fogoū babe, e damaleyodei keme sibigē ta mei

¹⁴ Mā mogo dīama, midih̄o bolō miloū diyo mei o tae yōusie eme Yesu Kelesukoū damaleyodei oyode toboū babe, Godih̄age o kegei keme de mamolōu? Ta molōu meido.

¹⁵ Damaleyodei o ta yukuei kasagaī kaī debane, nalē mei debane, haba damaleyodei sasaī ta yukueiboū nalēboū mei debane,

16 n̄i kilege o tae o kegei kokōu, n̄a ile, kulio yukuei k̄aba, nale n̄ama guokōu dege bologūado dalayede kōu tobolōu ye, ha nalebōu yukueibōu be ta ne ho fogōu babe, n̄a t̄a ke tobolōu kahage bi mei o k̄eme de dogōu gulo? Ta dogōu gulo meido.

17 Nebe kenōu tefei, n̄a Yesu Kelesukōu damaleyodema, midih̄o bolō ta milōu ho fogōu babe, n̄a mōu damaleyodei, sibige ta dala mei.

18 Kenōu si, o ilo kelege kōu gue tobolōu, Yesu Kelesukōu damaleyodema dalabe ēsofēj. Midih̄o bolō milōu dibe ēsofējyode tobōu babe, āge sima kōu gue tobolōu, n̄a damaleyodema dala ke kōu tobolōu ye, ha midih̄o bolō ta milōu ho fogōu babe, āge n̄ame damaleyodei odade tawale mei. Haba ā midih̄o bolō kenōu milōu basi, n̄a duguo tawalebe, āme Yesu Kelesukōu damaleyodei odade tawale.

19 N̄a Godibe tanōu fējyode tawalemōu damaleyodilibe kōu bolō. Kenōu si duo kasaḡaj kediane Godibe tanōu fējyode tawalemōu kōu damaleyodema gue degemōu, dio kolo idi.

20 N̄ame totōu degei o. N̄a Yesu Kelesukōu damaleyodema dalalibe, midih̄o bolō ta milōu gadiyo mei kaha degemōu, ne damaleyodei k̄eme sibige ta mei. N̄a ā tobolōu kōu tawalababe, n̄a m̄a t̄a du.

21 Di kōu guai o Abrahamh̄age ē dihi Aisak wai sipsip бага wala doulukōu silamōu degeimōu, Godih̄a emokōu kōu gue tobou, n̄a m̄a t̄a ke dulo sesei kaha degemōu, n̄ame d̄ōdo o.*

22 Kegei degemōu di tewe, Abraham eme Godikōu damaleyodema, ē midih̄o bolonōu milōu di. Ē taenōu tobōu li mei. Ē damaleyodei kahage sibige degei.

23 Godih̄a kuguokōu be kōu gue nalaj̄ dala, Abraham eme Godikōu damaleyodei kaha degemōu, Godih̄age eme d̄ōdo oyode tobou. *Stat 15:6* Kegema, Godih̄age Abrahambe m̄a mogoyodei. Damaled̄o, Abrahamh̄a ē dihibe Godikōu nēj kaha, Godih̄a t̄a, kuguokōu nalaj̄ dala k̄eme damaled̄o kuhe tam̄a degei.

24 Mōu yōuwa damaleyodeinōu daladi obe Godih̄a dih̄ile kokōu be d̄ōdo o mei. Ha o ta, Godikōu damaleyodema, midih̄o bolō milōu di k̄eme Godih̄age d̄ōdo oyode tobolōu.

25 Nebe kenōu tefei, o hiyou degedi sasaj̄ Rahap ene Godih̄a ē dih̄ile kokōu sasaj̄ d̄ōdoyode tobou. Yobe, sasaj̄ Rahap ē midih̄o bolō miloub̄e, ege o bolōu, Josuah̄a tobōu mōu haguasie fēlegoumōu wolōu dalali, dilie a taya ke bohōlōu m̄a yamabeedei kaha degemōu.*

26 Di tewe, o ē tōu be f̄i dala mei, o k̄eme tei dala. Nebe kenōu tefei, mōu yōuwa damaleyodema dala obe tei sagaj̄ dala. Yobe ē damaleyodei kahage midih̄o bolō ta milōu diyo mei kaha degemōu.

3

Di mogoube bologūado dia dalame

* 2:21 2:21 Stat 22:1-14 * 2:25 2:25 Josua 2:1-21

¹ Mā mogo diāma, n̄i o s̄udo tisa dabai* degelaba degedama. Yobe, Godihā di dabai degele idi ke figa dugulobe, tisa dabai degele idi kesi fileba, huyadefei kasagai ta dalababe, tisa dabai degele idi kediamokou be hebe kasagai hiyedo ke nele kaha degemou.

² Di olou feibe midihq bolq milou galamou kou degediye, kenou si mihikou fiasigedi. Kegei degemou, o tae ta kasagai ta tobou diyo mei debabe, o keme bolqdo, e tou ye midihq kasagai milouye domou yo[usie bologuado dia daladi.

³ Di howili dio ta wai hos kedia mogoudu muguomou, die mogoubou, die tou bou olou fei di doususu, di tagali sagai keleyanou suluguadi.

⁴ Mosolene ni fimama. Mosolebe hiyedo, mosole bala keme huyadefejido. Wi gofo[udoye hagua, mosole tou mou be, mosole dia daladi o kaha bala huyadefei kahanou doususugumou, sa e ile tagai kokou idi.

⁵ Nebe kenou tefei, di mogoube huyadefeiye, kenou si e yo[usie hiye degedi.

Doube huyadefejidoye, dibi fafagai degei kokou migimou be e hiyedo degemou, hebe olou fei wobou mou idi keme di kou tewe.

⁶ Di mogoube huyadefei, di tou be hiyedonou. Kenou si di mogoube dou sa degei, di tolou mimigie suluguadi kenou tefei. Dou gofo[udo keme dou saha bi. Damaledo, di mogouye degeiye, di midihq kasagai hiyedo milou goumou, di fibou tou bou olou feibe sibigi degeimou, ta kasagai kenou tobolou suluguadi.

⁷ Gali olou fei, waibou, siobou, beibou, to dulemou galibou olou feibe o di mo[umamou dia daladi, diage di tagali sagai kenou degele idi.

⁸ Kenou si di mogoube diyou bologuado ta dia dalale sagai mei. Mogou kahage yo[ui tagaiya kenou tobou di. Di ta kasagai tobolou idi keme beiyegalamou do gofo[udo dugudi sagai kenou tefei, di mogouya ke feledi.

⁹ Di Hiye O, eme di Aye, di mogouyege e hu hebele fogulo idi. Haba di mogou kahanou be ta kasagaine tobolou idi, o sasai, Godihā yo[ui sagai dege dalamabadomou milou kediamokou ne ta bou basia tobolou idi.

¹⁰ Di mogou kahage ta bolou kege tobolou idi. Tabe Godihā hu hebele fogulo idi, haba tabe ta kasagai tobolou idi. Mā mogo diāma, midihq keme kasagaido, kege degedama.

¹¹ To sou dugebe, huei bolofejibou, huei kasagajibou de geleguo felediyo mei.

¹² Mā mogo diāma, hebe kiyouye kolo madibe, dese kolo de madi? Kegediyo meido. Haba hebe gohoye kolo madibe, hebe kiyou kolo de madi? Kegediyo meido. Nebe kenou tefei, huei kasagai feledi to sou kodugebe huei bolq de fele? Kegebe ta degediyo meido.

O koyobe hebenihq tewebou debabe, ege midihq bolofei kenou milou ba dugulo

¹³ Ni kile o tanou tabe fimajibou tewebou bolqdo ta de dala? O kegei ta dalababe, e yo[usie huyafei degeba, midihq bolqdo kenou milou ba, di duguoba, eme tewe odade tawale ile.

* 3:1 3:1 Tisa dabai ko[ume Godihā ta hehegedi dabai.

14 Kēnōu si n̄i yogokōu dafaba kona dege, n̄iōu n̄i h̄unōu hebele fogulaba degeligine, n̄iōu sie tewe oyodedama. Kegeligi, n̄i ogōu gai midihō kahā damalēdo tā bolofej̄ kē huyafej̄ degeiye domōu.

15 Tewe kegei kēme hebenihale mei, sa sibigē kuokōu ge tamā degei. O kegei kahage yo[usie fimadibe, ɛme Godihā tā seseliyade tawadiye, kēnōu si gulokou. Tewe kēme Tamāhā nel̄i kē seseli.

16 N̄i duma, yogokōu kona dege dafama, dio[ū die h̄unōu hebele fogulo idi kedīā sa kokōu be, midihō kasagāinōu hiyedo milōu gamōu, bologuā dalaguadiyo mei.

17 Hebenihā tewe kēme o tae mo[umōu be, ɛ tewe kēme ta sibigi degediyo mei, omokōu ne hāgi ta n̄ediyo mei. O kahage amafej̄ hemele fyanōu tā tobōu di. ɛme tā dudi o. Haba ɛme solōu do degemōu, midihō bolnōu milōu di o. O sasaj̄ olōu fej̄ kediamokōu be midihō bolofej̄ kēnōu milōu di. ɛ midihō bolō milolōu yodemamōu be, ɛ damalēdo milōu di.

18 Di f̄i tanōu dege daladibe kēme hebe haimikōu debe sogodi kē sagaj̄. Sogoma fogōu dalali, nalē hou bologuādo fua fologolu sagaj̄ kēnōu tefei, dine f̄i tanōu dege dalabasi, midihō bolōdo kēnōu hiyedo milōu gouba dugulo.

4

Sa sibigē kuokōu midihō kasagāinōu tagale idi o kedīame Godibōu ho maj̄ dalagua

1 N̄i n̄iōu sie tae biyadibōu gegadibōu olōu fej̄ kahā yobe kej̄? Kēme n̄i tōu e tagadi kahanōu n̄i duledu milōu ga idi.

2 N̄i bi sūdo kōu molo[ū sagaj̄ degele idiye, kēnōu si ta molo[ū mei. N̄i bi ta kona dege dalaguali, o woumōu tofigieimōu be, bi kēme n̄i ta mo[ūdiyo mei. N̄i tae gegamōu, biyamōu haguadiye, bi n̄i tagalemōu biyolu kēme ta mo[ūdiyo mei. Yobe, n̄ige Godihā n̄imokōu neyedema diho bagā tobolōu idiyo mei kahā degemōu.

3 Haba n̄i bi ta molo[ūyodema diho bagā tobōu mōu be, n̄i ta mo[ūdiyo mei, n̄i f̄i dōdo kē mādiyo mei kahā degemōu. Damalēdo, bi n̄i tōu e tagaliya kēnōu molo[ūyodema diho bagā tobōu di kahā degeimōu, Godihā n̄imokōu ta n̄ediyo mei.

4 N̄ime o hiyou degedi sasaj̄ kē s̄a degei. Sasaj̄ kegei kahage ɛ mā tōu fogōu, midihō kasagaj̄ milōu ga siadi. Nebe kēnōu tefei, n̄ine Godi tōu fogōu mōu, midihō kasagāinōu milōu ga suluguadi. Duma, sa sibigē kuokōu midihō kasagaj̄ tagadi o kēme Godibōu ho maj̄ dala. Damalēdo, n̄i o tahā sa sibigē kuokōu midihō kasagaj̄ milolōu yodema milōu babe, o kēme Godihā mogo meido.

5 Godihā kuguokōu kōu gue nalaj̄ dala kēme mōu yo[ūwa nalaj̄ mei, di f̄i, Godihā di duledu maj̄ kēme Godihā kona degedi, ɛ tagaliya kēnōu degeyedei.

6 Godihā dimokōu hiyedo habaguguedi. Kegei kahā degemōu, Godihā kuguokōu be kōu gue nalaj̄ dala,

O sasaj dioŋu die hu hebele fogulo idi kediame Godiha degeiye, diame huyafej dege daladi. Kenou si o sasaj dioŋusie huyafej degele idi kediame, Godiha habagugueibe diabou de daladi. *Gutpela Sindaun 3:34*

⁷ Kegei kaha degemou, ni Godiha hayedunou dalaguama. Ni Tamata tobekou muguba, e kama folo.

⁸ Ni ile Godikou hafej dege dalababe, ene hagua nimokou hafej dege dalale. Midihog kasagai degedi o sasaj diama, oe dobogou bigidi sagaj kenou tefele, nine ni duo bigima. Fimaj bolou o sasaj diama, ni fimajibe tanou fej Godikou nou fimama dalama.

⁹ Niyou sie hagi degeba, niyou ni sihou gosoma. Yilo idi o sasaj diama, hobou yodama, gosoma. Hohog degedi o sasaj diama, ni hobou hohog degedama, hagi dege dalama.

¹⁰ Ni Hiye Oha dihile kokou niyou sie huyafej dege dalababe, Hiye Oha ni hebele fogulo.

Ni niyou sie yogo tobe tobou ba tobou ba dedama

¹¹ Mogo diama, ni niyou sie yogo tobe tobou ba tobou ba dedama. Damaleyodei o koyoha yogokou tobe tobolou ba figoubabe, o kegel kahage Godiha kuolou ta kene tobe tobolou ba figale. O koyoha Godiha ta ke fibabe, o keme Godiha kuolou ta dulo sesedi o mei. Godiha kuolou ta fidi obe e.

¹² Kuolou tabe Godihanou omokou nej. Enou be ta sai fidi o. Ege o sasaj ilo kelebe yoŋu mamoloŋuyeye dalamou dugulu, ha o ilo kelebe makoloye dalamou dugulu. Kenou si o ta na nogo fidi keme na degele sagaj meido ke degedi.

Di Godiha ta dafadame

¹³ Sele dabai hiyedo degelamou degeli o diama, a nimokou tobou ladi. Yobe, ni diabaya, idibaya kele ya, sa hiyekou foloba, bi tiga moŋudi dabai ke hiyedo degele iligi, sadebe tanou ta mei degeiba kuhe fogou hagualeyode tobolou idi kaha.

¹⁴ Ta keme ni taenou tobolou idi. Idiba tamata degele keme ni ta tewe mei. Sa sibige kuokou daladibe, nime mabiye migile goguo dalali, igilema folodi sagaj kenou tefei.

¹⁵ Bolofejibe kou gue, ame Hiye Oha tagaiya ke tolo i ho fogou babe, a degeleyode tawai keme damaledo degeleyode tobou ma.

¹⁶ Kenou si ni niyou sie hiye degemou, niyou ni hu hebele fogulo idi. Midihog keme kasagai.

¹⁷ Kegei degemou, o sasaj koyo na midihog bolou milou di keme kou teweye, ke haba milou ho fogou babe, name midihog kasagai degeli.

5

Bi sudo o sasaj kediame gili degeibabe, hebe kasagai moloŋu

¹ A bibou o sasaj nimokou tobou ladi. Nime hagi hiyedo dugulo dala kaha degemou, kou bou ge hiligedo gosolo dalama.

² Nj bimaj olou fei tabale i. Nj yukuei olou fei sigoye nala hobogou.

³ Nj sele igi golbou, silvabou olou fei keme asa guaye tou sagai kegei dalamou dugulu keme ni midihq kasagai olou feibe tama degeimou dugulu kehe. Asa gua kaha sele nadi sagai kenou tefele, ni tou ne olou fei douye nale. Yobe, uwage sawisieibe hafei degeli kou lege, nige bi sudo kefema gili degele ili kaha degemou.

⁴ Nj defeido duma. Nj dabai degele idi o kedia ni hebe haikou ya, segei mouma haguasieimou be, nige sele kou neleyodele idi keme nele idiyo mei kaha degemou, dia hagi hiyedo degele i. Hagi hiyedo degemou hagnosisomou be, Hiye O Godi, e nelebe hiyedo folodo, ege o kedia hagnosisolu uwobe kou dudi.

⁵ Njime sa sibige kuokou bi bolq ke hiyedo dege kefema bologuado dalagua. Nalene hiyedo nalamou haguasiligi, ni tou dalale ili kaha, ise, ni wolo sawisie keme hafei degeli.

⁶ Bibou o nige doudo o sasai, nimokou ta degele ili mei kediame ta saiye tolou ba woma mei degele.

Di neledo dege dalali, Godikou diho baga tobolou ba, Hiye Ohq haguale ke dia dalaguame

(Ta Hiye 5:7-20)

Di hagi duguoba, neledo dege dalali, Hiye Ohq haguale ke dia dalaguame

⁷ Mogo diama, Hiye Ohq haguale ke dia dalagualibe, hobou dafadama. Ni tewe, hebe hai dabai degedi o kediage die nale segei kaha suwi degele ke dia dalalebe ta dafa idiyo mei. Hueibou asobou kaha degeiye, segei sibige degele ke dia dalaguadi.

⁸ Nebe kenou tefei, njine dafadama. Neledo dege dalama, Hiye Ohq haguale hafei degeli kaha degemou.

⁹ Mogo diama, ni njou sie yogokou gofou degeiba gofou degeiba deba, tobe tobou dama, ta sai fidi Hiye O Godi eme hafei degei dala kaha degemou, ni degeli ke duguoba fiye domou.

¹⁰ Mogo diama, ni habage-degele-duguo-tobou di-o kediakokou fimama. O kedia Hiye Ohq huya kenou hehegile i kelegebe, hagi hiyedo dia dugulo i. Kenou si dia dafa ili mei, neledo dege deleigui. Njine dia degei sagai kenou tefema.

¹¹ Duma, di kou gue tobolou idi, o koyoha hagi hiyedo dugumou hagueiye, e ta dafadiyo mei, neledo dege daladi, o kegei keme hoho dege. O Jop e hagi dugu kaha ta kofu ni kou dulo i.* E hagi hiyedo dugumou, neledo dege dalali, ta dafali mei. Godiha olou fei bologuoumou bolq degei. Damaledo, Hiye O eme solou do degedi, dimokou habaguguedi o.

Hebeniha huya kebou, sa sibige huya kebou de ta maka dege tobou dama

¹² Ma mogo diama, ni defeido duma. Hebeniha huya kebou, sa sibige huya kebou, hu daga taya kebou de ta maka dege tobou dama. Na ta

* 5:11 5:11 Jop 1:21-22; 2:10; 42:10

degeleyodebabe, damaleḏo dege. Nā ta degele mei keme hobōu tobōu da. Hū daga daga taya maka dege tobōu dama, nī tā saiye touye domōu.

Damaleyodei oe Godikōu diḥo baḡa tobolōu be neleḥ hiyedo

13 Nī kilege o tanōu tae haḡi dugubabe, Godikōu diḥo baḡa tobōu yede. Ha, nī kile o tanōu tae hohō degeibane, Godihā hū hebele foguoba diē feyede.

14 Nī o ta do degeibabe, sosikōu widio o kediā haguayede tobōu ba, diā ya fologa, Hiye Ohā huya ke diḥo baḡa tobolōu gi, do o kahā tōu guebōu gusege hueḥi ke hulo.

15 Godihā dabai degedi o kediā damaleyodema, diḥo baḡa tobōu babe, Hiye Ohā do o ke bologuqūba bolō degele. Midihō kasagaj, do o kahā milōu gadi keṇe Hiye Ohā gebe meiyodele.

16 Kegei degemōu, nī midihō kasagaj degei ke niōu sie yogokōu kusigile tobōu ba tobōu ba dema. Haba niōu siene Godihā nī bologuqūba bolō degeyedema diḥo baḡa tobōu ba tobōu ba dema. Damaleyodei o taḥa Godikōu diḥo baḡa tobolōu be neleḥ hiyedo. Neleḥ kahage do o keme dogōu guba toto bolō degele.

17 O Elaija* eme di sa degei dalali, hueḥi todayedema Godikōu hiyedo diḥo baḡa tobōu mōu, hueḥi teli mei deleibe, sadebe olōu feḥi kamadia, oguone olōu feḥi walajyosi kege mei degei.

18 Elaijahā haba diḥo baḡa tobōu mōu, hueḥi toumōu, hebe hai saya naleḥ segei olōu feḥi haba fologamōu suwi degele i.

O mihikōu fyiye keme di dogōu guoba bohōlou malā haguame

19 Mā mogo diāma, nī o tanōu taḥa damaleḏo tā ke dulo seseligi tōu fogōu, mōu duwoba, e mogo tae haba bohōlou mā malā hagubabe,

20 o keme dabai bolōdo degeli. Nī koḷu tawama, o taḥa ile, midihō kasagaj milōu di o ke Godikōu malā hagubabe, ta tolo ile mei. Keḥi degeli kahānōu be, Godihage o kahā midihō kasagaj milōu di kahā hebe kasagaj keḥōu de olōu feḥi igile mugulu.

* 5:17 5:17 1 King 17:1; 18:1, 42-45

Egei Sasafej Pitaha Nalama Nei

Tawale Ta

Yesuha dabai degedi o olou feibe 12 kege deleigui. O tanou ta e hupe Pita, e hu tabe Saimon. Kuguo kofume e nalaj.

Pita e kuguo kofu, o sasaj hagi dugulo idi kediamokou nalama nei. O sasaj kediamame Yesu Kelesukou damaleyodele i kaha degemou, ho oe diamokou hagi hiyedo nele idi. Pitaha kegedi ke tawale guge degemou, kegeligi dia kesigieba, die damaleyodei ke tou fogou ye domou, e dia dedej sasagemou kuguo kofu kuhe nalama nei.

Kuguo ta uwage nalaj kokou be, Pitahage eme sa Babilon tie oyodei.* Ta keme ta makai. Tewe o kediamame Pita eme sa hiyedo Romkou dalali, kuguo kofu kuhe nalajyode tawale ili. Yobe, sa hiyedo Babilon oe midihog kasagaj hiyedo milou ga idi sagai be, sa hiyedo Romkou gene kenou tefele degele idi kaha degemou.

Kuguo 1 Pita kofumaha ta sibige tanou tanou olou feibe kuhe:
Ta Hiye 1:1-2:10

Dibe Godiha o sasaj degei kaha degemou, di bi bolodo Godiha dimokou nele kenou diaba, midihog bolonou milou ga dalame.

Ta Hiye 2:11-3:22

O sasaj kediamame dihog tageya ke di midihog dou donou milou ga suluguame.
Ta Hiye 4-5

Damaleyodele i o sasaj kediamame tefele dugu hiyedo duguomou, hagi hiyedo dugulo i.

Dibe Godiha o sasaj degei kaha degemou, di bi bolodo Godiha dimokou nele kenou diaba, midihog bolonou milou ga dalame

(Ta Hiye 1:1-2:10)

¹ Ame Pita, Yesu Kelesuha ta-bolofej-mala-siadi-o. A kuguo kofume Godiha yofu e biyodema makai o sasaj nimokou nalolu. Mogo diama, afu ni di sa tou fogou fogou ya, sa ahudo Pontusbou, Galesiabou, Kapadosiabou, Esiabou, Bitiniabou keleya ke dalagua o sasaj nimokou a kuguo kofu nalama neli kuhe.

² Afudo, Aye Godihage nime kou tewe delei, yofu e bi bolod degeleyodema makai. Habage, Duo Bolofeha hagua, ni duledu dabai degeiba, nime Yesu Kelesuha ta dulo sesemabadomou, e kafeiye ni bigima mei degei. Godiha nimokou hiyedo habagugueiba, nime bologuado dalamabadomou.

Dibe hebenitou fologaba, bologuado dalaguale

* : (Tawale ta) Na 1 Pita 5:13 dugu.

³ Di Godihā hū hebele fogume. Ɛme Godi, di Hiye O Yesu Kelesuhā Ɛ Aye. Godihā dimokōu solōu do hiyedo degeimōu, Yesu Kelesu tobōu mōu hagua, tolo imōu, yoŋu haguagi kaha degemōu, dine fī gehe, Godihā dimokōu neleyodei ke moloŋuyodema dia dalagua kuhe.

⁴ Bi Godihā habage dimokōu nele keme bolodo, ta tabale mei, ta kasagai degele mei, ta mei degele mei, hebenitōu yoŋu kegenōu dalale ke malā ile.

⁵ Nī Kelesukōu damaleyodei kaha degemōu, Godihā yoŋu Ɛ neleyenōu nī wolōu dalali, uwage sabiyale kelege, Godihā degeleyodei keme doḡdo tamā degeiba duguba, Ɛ nī mamoloŋu.

⁶ Tefeledugu kaha nīmokōu haguadibe toḡ degeifei. Ha Godihā degeleyodei keme nī kōu tawalemōu hohō degele ili kehe.

⁷ Nīmokōu tefeledugudi keme mōu yoŋuwa degediyo mei. Nī damaleyodeibe de sele igi gol sagai domōu kuhe tefeledugudi. Nī tewe, sele igi gol keme bi bolodo, doulukōu sidibe, igi ta, haba, sele igi goldo domōu kuhe sile dugudi. Nebe kenōu tefei, nīne tefeleduguga ibe deba, nī damaleyodei ke ta tōu fogōu ho fogōu ba, Yesu Kelesuhā bohōlōu mā hagubabe, o sasaiye Godikōu bolofejiyodema, emokōu hohōbolōu ba, Ɛ hū hebele fogulo ile. Yobe, bi olōu fei mei degeiba, sele igi gol keme mei degele. Nī damaleyodei kenōu si sibige hiyedo, ta mei degele mei.

⁸ Nīge Yesu Kelesube kōu dugulo ili meiyē, kenōu si nī Ɛ tagalemōu, emokōu hohō hiyedo degele ili. Damaledo, ifibe nīge Ɛme ta duguyo meiyē, haba emokōu damaleyodema, hohō hiyedo degele ili. Hohō keme di ta tawaga tobolōu sagai mei.

⁹ Godihā nī mamōu lamōu degeli, nī Kelesukōu damaleyodei dalamōu kaha.

¹⁰ Habage-degele-duguo-tobolōu-idi-o, afu deleigui kedia Godihā nī habaguguele kaha tā ke tobolōu mōu, Godihā di mamoloŋu kaha yo ke dugulamōu ka idi.

¹¹ Kelesuhā Duo Bolofejihā o kedia die duledu dalamōu, diage kōu gue tobolōu idi, sabita, Kelesu Ɛme hagi hiyedo duguoba, hū hiyedo ke moloŋu. Kege hehegiemōu, kōu gue yoduga idi, di mamoloŋu o Ɛme koboge haguale? Ɛ haguale sawisie hafei degeibabe, keiye tamā degeiba dugulo?

¹² Kenōu si Godihā diamokōu be, nī hehegiemōu idi keme nī o habage haguā ile kediaamokōu tamā degeleyode tobou. Kegemōu, wefei Godihā Duo Bolofei tobōu mōu, hebenitōu ge migilemōu, tā uwo bolofei tobolōu idi o kedia dogōu guomōu, nīmokōu ne tā bolofei ke tobōu mōu sulugui. Esol o kediane tā bolofei kaha sibige ke tawalamōu degele ili.

Godihā dibe yoŋu Ɛ bi bolodo dege dalamabadomōu haguissolu

¹³ Kegei kaha, nī fiyege amaba, doḡdonōu dalaguama. Yesu Kelesuhā nīmokōu tamā degeiba, Godihā nī habaguguele ke defeido dia dalama.

¹⁴ Afu, nī tawali mei kelege, nīōu nī tōu Ɛ tagaiya kenōu suluguadi keme haba ta degedama. Sisigo dia die ayeḡ tā dulo sesedi sagai, kenōu tefema.

¹⁵ Godi, n̄i haguayadomōu haguasai ɛme bolofeido. Nebe kenōu tefei, n̄ine Godih̄a o sas̄aj bolodo dege dalaguama.

¹⁶ Yobe, Godih̄a kuguokōu be kōu gue nal̄aj dala, Āme n̄i Godi bolodo kaha degemōu, n̄ine mā sosōu bolodo dalaguama.
Wok Pris 11:44-45

Godih̄a di mam̄oqube, bi sibige hiyedoye mam̄oq

¹⁷ N̄ige Godikōu be n̄i Ayeyode dihō бага tobolōu idi. Di Aye ɛ di fidibe, ɛge hū mei obōu, hūbōu obōu kokōu ta duguo fidiyo mei. Godih̄age midih̄o, di milōu gadi kenōu duguo fidi. Kegei kaha degemōu, n̄i sa sibige kuokōu dalagualibe, Godikōu guɛ degeba, sa sibige kōūme n̄i sado meidade tawama.

¹⁸ Afu n̄ime sibige mei midih̄o, n̄i kōu guai o kediā n̄imokōu hehegiei kenōu milōu ga idi. Kenōu si, Godih̄a dugube, kasaḡaido degeimōu, ɛ n̄i kuhe mam̄oq. N̄i tewe, Godih̄a n̄i mam̄oqube, sele igi silvabōu, golbōu kegeiye mam̄oq li mei. Bi k̄eme kasaḡaj degedi binōu.

¹⁹ Godih̄a n̄i mam̄oqube, Kelesuhā kafeiyenōu mam̄oq. Kelesube wai sipsip wili bolodo kē sa degei, sibigibōu mei, kasaḡaj ta dala mei. ɛ kafeibe sibige hiyedo.

²⁰ Sa sibige kōū milōu li mei kelege, Godih̄age Kelesuhā di mam̄oq̄uyadomōu kōu maka degei. Kenōu si uwage sawisiēi hafēj degeimōu, ɛ n̄i dogōu gulamōu tam̄a degei.

²¹ Kelesu ɛ degeiye, n̄i Godikōu damaleyodele ili. ɛ tolo imōu, Godih̄a ɛ haguagiemōu, ɛ hū hiyedo kē ɛmokōu nēj. Kegei kaha, n̄i Godikōu damaleyodema, ɛ degeleyodei kē tam̄a degeiba dugulamōu dia dalagua kehe.

Di di mogo dīa defeido tagame

²² N̄i tā damaledo kē dulo sesele iligi, Godih̄a dih̄ile kokōu sibigi ta dala mei kaha, n̄i damaleyodei o sas̄aj kediāmokōu solōu do degele ili kehe. Kegei degemōu, n̄i n̄iōu sie tagaleba solōu do degeiba solōu do degeiba dema.

²³ Yobe, n̄ime fī boholōu, dihi бага mal̄a felemōu, fī gehe dege dalagua,* yobe n̄i Aye Godih̄a tobou kaha degeimōu. Godih̄a t̄abe ta mei degele mei, yōū kegenōu dalale.

²⁴ Godih̄a kuguokōu ne kege nal̄aj dala,
O sas̄aj olōu fēj dibe dīo sa degei.

Dibe hebe fi saḡaj kegei, obe dugumōu be bolodo.

Dīo k̄eme fafagadi.

Hebe fi k̄eme migima mei degedi.

²⁵ Kenōu si Hiye Oh̄a t̄abe yōū tofousogo kegenōu dalale. *Aisaia 40:6-8*
Tā k̄eme tā uwo bolofēj o ilo kediā n̄imokōu hehegile i.

* **1:23 1:23** Jon 3:3-6 - Yesuhage Nikodemuskōu be, nāme haba dihi бага mal̄a feleyede tobou.

2

Ta makaibe Hiye O ɛme fi nɛdi mouti bolɔdo kokou ma tobou*

1 Nɛme gehe dege dala kaha degemou, midihɔ kasagai milou gadi kebou, ogou gadi midihɔ kebou, taenou bolofei degedi midihɔ kebou, kona degedi midihɔ kebou, tobe tobou di midihɔ kebou olou feibe tou fogou ma.

2 Dihi dieye bu nale sagai hiyedo degedi sagai kenou tefei, nɛne Godiha ta bolofei ke dulo sagai hiyedo degema. Bu sibigibou mei kegei kahage, ni fi ke dogou guba, ɛ hiyedo degele, haba nelene hiyedo dege dalale. Gehe degenou dalali, Godiha ni mamalaba, ni Godibou de bologuado dalaguale.

3 Hiye O ɛ midihɔ ke dimokou hehegieimou ni kou dugulo i kaha degemou, nɛge Hiye O ɛme bolofeyode tawale ili.

4 Ni Hiye Oha sou guedu ima. Eme fi nɛdi mouti bolodo, o kedia sibige mei бага kou igile muguye, haba Godiha makaibe, ɛme sibige hiyedo dala.

5 Nɛne fi gehobou de mouti sa degei, Godiha malamou, Duo Bolofeiha neleya kenou moso togoulu. Moso togoma mei degeba, nɛme Godiha ɛ mogou du daladi o* degele iba, bi Godiha tagale sagai kenou nɛge Yesu Kelesuha huya ke emokou nemabeedei.

6 Godiha kuguokou ne kou gue nalai dala,

Duguma, bitou Saion kotou a mouti* ta fogolou kuhe.

Mouti keme meleya mouti, sibige hiyedo, Godiha kou makai dala.

O taha emokou damaleyodebasi, o keme habage ta sidifi degele mei. *Aisaia*

28:16

7 Damaleyodele i o sasai ni dugulube mouti keme bolodo, sibige hiyedo.

Damaleyodili mei o sasai kedia dugulube, kou guei dugulo ili,

Mouti, moso togodi o kedia dugube kasagai degeimou kou igile filei keme ɛ haba meleya mouti fogou. *Buk Song 118:22*

8 Kou guene kou nalai dala,

Die abogouye mouti kokou kuwagaba fiasigile.

Damaledo, mouti hiyedo kokou be obe kuwagaba, mihikou fiasigile.

Aisaia 8:14

O kedia Godiha ta ke tobekou mugudi kaha degemou, kuwoumou be, dia mihikou fiasigedi. Afudo, Godihage o kedia me kegenou degeleyodema kou tobou.

9 Kenou si nɛme Godiha yofu ɛ o sasaiyodema kou makai. Nɛme ɛ mogou du daladi hiye o debane, ɛ hutu debane, ɛ sosou debane, nɛme ɛ midihɔ bolodo ke omokou hehegiemabadomou makai. Ege nɛme hulia sakou dala ke tou fogou ba, hohɔ bolofei kokou fogou haguamabeedema hagusai.

10 Afu, nɛme mou yofuwa deleiguiye, kenou si ifibe nɛme Godiha o sasai degei. Afuge, nɛme Godiha habaguguei midihɔ ke ta tawale ili meiyе, haba ifisi Godiha habagugueibe nibou de dala kehe.

* 2: (2:0 widio ta) Grik taɛge mouti-yodili mei, igi-yodei, Juda o kedia igi moso togolo idi kaha degeimou. * 2:5 2:5 Afudo, mogou du daladi o ('pris') kedia Mosesh kuolou ta ke dulo seselemou, gali sile, Godikou nelɛ idi. * 2:6 2:6 Mouti keme damaledo mouti mei, keme Yesu. *Bitou Saion keme sa Jerusalem.*

O sasaj kedia diho tageya ke di midihō dōndonō milōu ga suluguame

(Ta Hiye 2:11-3:22)

Dibe Godihā dabai degedi o sasajinōu dalame

11 Ma mogodo diama, nime sa mei o sagaj kaha, a egele tobou ba ni duma. Sa sibige kuokou midihō kasagai, ni tou e tagali sagaiya ke hobou degedama. Midihō kasagai ni fibou de biyadi ke tobolou.

12 Ni Godikou damaleyodili mei o sasaj kediabou de dalagualibe, midihō doudo kenou milou gama. Kege degeibasi, ni susuga tobolou idi o kedia ni midihō bolofei ke duguoba, Godihā di dugu haguale kelege, dia Godikou hohobolou ile.

13 Nime Hiye O Kelesukou damaleyodei o sasaj kaha degemou, ni gamani o olou fei kedia ta dulo sesema. Gamani o olou fei die hiye o, eme hu hiyedo, sa sibige kuokou o sasaj di hu olou fei ke gabama felei.

14 Gamani hiye o kaha dabai degele idi o kedia tane dulo sesema. Gamani hiye o kahage e dabai degele idi o kedia tobou mou ya, sa sa olou fei kile midihō kasagai milolou idi o kedia egele womou, haba midihō bolō degedi o kediakou be bolofeyode tobou mou suluguamabeede tobou.

15 Godihage nime midihō bolofei kenou milou mabeedema tagali. Kege degeibasi, totou degei o, tatenou tobolou idi kedia ni midihō bolō ke duguoba, nimokou susuga tobolou idi midihō ke tou fogou le ile.

16 Nime hebe kasagai ta moloju meidade tawaleba suluguama. Kenou si ni kege tawaleba sulugualibe, midihō kasagai haba ta milou gadama. Nime Godihā dabai degele idi o sasajidate tawaleba suluguama.

17 O sasaj olou fei kediakou midihō bolō kenou hehegiema. Damaleyodele i o sasaj olou fei kediakou ne solou do degeba, Godihā hayedu dalali, gamani hiye o e hu hebele foguma.

Di Kelesu e hagi dugudi midihō kenou seseme

18 Dabai degedi o sasaj diama, ni bese dia ta ke dulo sesema. Age bese bolofei kedia ta kenou sesemabadomou tobou yo mei. Bese ilo kelebe kou midihō kasagai milou ga idi oye, kenou si nige die ta kene dulo sesema.

19 Nime Godihā yonou dogou guo dalaba dabai degeligi, bese dia nimokou hagi mou yonouwa neiba, ni nelede dege dalabasi, Godihā nimokou bolofeyode tobolou.

20 Haba ni midihō kasagai ta milou ba, ni bese dia ni egele wouba, ni nelede dege dalababe, Godihage nimokou be ta hohō degele mei. Kenou si, ni midihō doudo kenou kou milou ba, haba ni bese dia mou yonouwa egele woubabe, ni nelede dege dalabasi, Godihage nime midihō doudo degeiba dugulo.

21 Ni dowoye, Kelesu e hagi hiyedo dugu kaha degemou, Godihā nime hagi dugumabeedema hagnosisai. Hagi, Kelesuhā dugu keme yonouwa nimokou hegi, nime tawaleba sesemabadomou.

22 Damaledo,

Ege midihō kasagai ta milōu li mei. Haba ogōu gai tane ta tobōu li mei.

Aisaia 53:9

23 O kediā Kelesukōu tā bōu basia tobōu mōu be, ege ta sima tobōu li mei. E hagi hiyedo duguye, kenōu si ege diāmokōu midihō kasagai kaha hebe ta neleyode tobōu li mei. E yo[usie Godikōu nei, Godihage obe dōudonōu fidi kaha degemōu.

24 Kelesuha di midihō kasagai kaha hebe ke mala, hebe fufuguomaiḱōu diou gōu mōu, e tolo i. Dige di midihō kasagai ke tōu fogōu ba, gehe dege dalaguali, midihō dōudo ke milōu gamabadomōu e kuhe tolo i. O kediā Kelesu hiligedo wala imōu, e do hiyedo dugu kaha, nime bolō degele i kehe.

25 Afu, nime wai sipsip sa degei, fi totōu dege suluguadi, a dōudo kenōu sesele yadiyo mei. Kenōu si, ni bohōlōu ma ya, wai sipsip dia daladi Hiye Okōu fologa dalaguamōu be, ege ni fi olōu fei ke dia dala kehe.

3

Obōu sasqibōu hulomōu daladi midihō

1 Sasai o hu diama, nime ni maḩa tā dulo sesema. Ni maḩa Godiha tā dulo sese ho fogōu babe, sasai nige midihō bolō ke milōu basi, diā duguo fi bohōlōu ile. Ni Godiha tā diāmokōu kōu hehegie tobolōu sagai meye, kenōu si ni midihō bolonōu milōu babe, diā ke duguoba fi bohōlōu ile.

2 Yobe, diā dugulobe, nime tā dudi sasai, haba ni midihone dōudo kenōu milōu ba dugulo ile.

3 Sasai ni similolōu be, ni tōu bōu, ni widio towebōu debe sele igi golbōu, yukuei bolō bolobōu kenōu ka idama.

4 Sasai ni degele bolofeibe kōu gue, ni duledune, nebe kenōu tefele similōu ma. Kegema, amafeinōu dalaguababe, ni fi bolofei keme ta mei degele mei. Godiha dihile kokōu nime bologuado dalaguaba, Godiha dugulobe sibige hiyedo dugulo.

5 Godikōu damaleyodele i sasai, afudo deleigui kediane kege degele idi. Diā Godiha degeleyodei ke dia dalaguali, die duledu amafeinōu similolōu dalaguali, die maḩa tā ke dulo sesedi.

6 Sasai Sara ene e maḩa tā dulo seseligibe, name ma hiye oyode tobōu di. Ni midihō bolofei ke milolōu guē dege ho fogōu babe, nime Sarahā e sisigo sagai dege dalaguale.

7 Sasai hu o diama, nime ni sasaiḱōu de dogōu guo sulugibe, ni sasaiḱōu midihō bolonōu milōu ma. Sasaiḱōu nele hiyefei mei. Nele, o ni dala sagai kegei mei kaha degemōu, diā nimokōu tā tobōu babe, nige defeido duma. Godiha o nimokōu solōu do fi gehe nele sagai kenōu tefele, sasai kediāmokōu ne fi gehe nele. Ni a tobolōu ke dulo seseibasi, ni Godikōu dihō baḱa tobolōu keme midihō kasagaiye ta akogulo sagai mei.

Ni niōu sie yogokōu midihō bolō kenōu degeiba degeiba dema

8 Ise, a uwage tā tobōu ladi. Ni niōu sie fi tanōu degeiba, fi tanōu degeiba dema. Tabe, ni niōu sie yogokōu solōu do degeiba solōu do degeiba dema.

Njime Kelesukou damaleyodei kaha degemou, ni njou sie tagaiba tagaiba dema. Haba njou sie yogokou habagugueiba habagugueiba dema. Tabe, njou ni hu hebele fogudama.

⁹ Oe njimokou midihog kasagai hegibane, ta bou basia tobou bane, ni hobou muwou milou dama. Midihog kegei ke njimokou degeibabe, nige Godiha o kedia dogou guyedema dihog baga tobou ma. Godiha ni kege degemabeedema haguaisaibe, ege njimokou midihog bolofei ke hegilamou degei.

¹⁰ Di tewe,

O koyo na bologuado dalale kebou,
haba sawisie bolofei dugulo kebou de tagaibabe,
na ta kasagai bou, ogou gai tabou de hobou tobou mou siada.

¹¹ Na midihog kasagai ke tou fogou, fi bohoulou ba, midihog bolofei kenou milou yedei.

O saji kedibou de mogo degeba, fi tanou dege dalayedei.

¹² Yobe, Hiye Ohage midihog doudo milou ga idi o saji kediamе duguomou dia daladi.

Diа emokou dihog baga tobolou imou be e dudi.

Kenou si midihog kasagai milou di o saji kediamе ege tobekou mugu dala.

Buk Song 34:12-16

Di midihog bolou milou mou dimokou haji hagulu keme tabou mei

¹³ Ni midihog bolodo milou laba degeibabe, o koyohage ni wolo? O ta mei.

¹⁴ Kenou si, ni midihog bolou milou di kaha dowo ke haji dugubabe, ni hohonou degema. Yobe, Godiha kuguokou be kou gue nalai dala,

O taha njimokou gue nejbabe, ni hobou kesigie gue degedama. *Aisaia 8:12*

¹⁵ Ni Kelesukou nou damaleyodema, enou si ni Hiye Oyode tawama. O tae njimokou kou gue yodubabe, kagemou njime hebenitou bologuado duwolo ke dia dalaga deibabe, ni ama dala kaha yo ke o kokou defeido tobou ma.

¹⁶ Kenou si njime damaleyodele ili mei o saji kedibou de ta koubabe, dia yoduga ili ke duloba, diamokou be himido degeba, amafeinou tobou ma. Njime Godiha dihile kokou doudo dalaguadade tawaibabe, nige damaleyodele ili mei o kediamokou midihog bolodo kenou hegiba, dia ke duguoba, Kelesuha midihog ni milou gadi ke susuga tobolou idi ke tou fogou ba, diofusie file dugu kasagai deba, sidifi degele ile.

¹⁷ Dibe Godiha tagaiya ke midihog bolodo milou gadi kaha dowoye di haji dugubabe, keme tabou mei. Haba midihog kasagai milou di kaha dowoye haji dugubasi, keme kasagaido.

Kelesuha teibe e di mamou lamou kuhe tolo haguai

¹⁸ Kelesu emе ta degeli meiyе, kenou si doudo mei o saji di dowoye, e tolo i, di midihog kasagai kaha hebe ke ta moye domou. Ni Godikou wou ma ilamou, e tanou fei tolo i kehe. Haba tage ta tolo ile mei. Sa sibige kuokou ge o kedia woumou tolo i. Kenou si Duo Bolofeha degeiyе, e hagua gehе degei.

¹⁹ Kegemōu, e fī kahā mulōmōu, Godihā tā ke tei fī ilo didiō degei dalagua kediaṁokōu hehegie tobou.

²⁰ Tei fī keme Noahā delei kelege Godihā tā dulo ili mei o sasaj̄ tofigile i kedia fī. Damaleḏo, Noa e dalali, mosole moṣo togoumōu be, diā midihō kasagaj̄nōu milōu ga imōu, Godihā duguo fogōu dalali, Noahā mosole moṣo tegei ke mei degei. Kegemōu, o sasaj̄ olōu fej̄ 8 kege kedia mosole foudu fologoumōu, tō gihōu hiyedo kōu hagueiye, kenōu si diame ta huej̄ye weli mei, Godi yoṽu dogōu gu. Sa sa o sasaj̄ sūdo, olōu feibe tō gihōuye woma mei degei. Yobe, diā Godihā tā dulo sesele ili mei kahā degemōu.

²¹ Tō gihōu keme fafeleya tofōu di ke sã degei. Fafeleya tofolōu imōu, Godihā nīme yoṽu kōu mōu. Fafeleya tofōu di midihō keme tō todi sagaj̄ kegei mei. Di tō toumōu be, sibigi di tōu guebōu dala kenōu bigima mei degedi. Kenōu si, fafeleya tofolōu idibe, di duo sibigi mei degeba, Godihā dih̄le kokōu bolōnōu dalagualeyodema kuhe degele idi. Godihā Yesu Kelesu haguāgi kahā degemōu, di fafeleya tofōu mōu be, e di moṽudi.

²² Kegemōu, Kelesu e hebenitōu folo, Godihā dobogoṽu delekōu duwomōu be, eṣol o daga dagabōu, duo daga dagabōu, hūbōu bi ilo kelebōu olōu fej̄ kedia e nele kahā hayedu dalaguali, e tā dulo sesele idi.

Damaleyodele i o sasaj̄ kediaṁe tefeledugu hiyedo duguomōu, hagi hiyedo dugulo i (Tq Hiye 4-5)

4

Di tōu e tagadi midihō kasagaj̄ olōu fej̄ ke tōu fogōu me

¹ Kelesu e tōu be do hiyedo dugu kahā degemōu, nī e fimaj̄ sagaj̄ kenōu tefele fimama. Yobe, o tahā e tōu be do dugu debabe, midihō kasagaj̄ e milōu di keme tobekōu muguo mei degei.

² O kegei keme sa sibige kuokōu dalabe, tōu e tagadi midihō kasagaj̄ keme ege dafadi. Godihā tagali kenōu sesele ile sagaj̄ degedi.

³ Damaleyodili mei o kedia die tōu e tagadi midihō kasagaj̄ ke milōu ga idi keme afu nīne hiyedo milōu ga idi. Damaleḏo, sasaj̄ hiyou siadi midihōbōu, o hiyou siadi midihōbōu keme nī kōu milōu ga idi. Nī tigi kolo huej̄ gofoṽudo nāma fī totōu degemōu, tā kasagaj̄ tobōu dibōu, midihō kasagaj̄ milōu dibōu ke hiyedo degele idi. Haba ogōu gai godi kedia egei kene nī kōu dulo sesele idi keme kasagaj̄ hiyedo. Midihō olōu fej̄ kegei keme haba ta degedama.

⁴ Ifibe nīme damaleyodele ili mei o sasaj̄ kediaṁōu de geleguoba, midihō kasagaj̄ milolōu be dafa ili. Diā ke duguo kesigiemōu, damaleyodele i o sasaj̄ nīmokōu tā bōu basia tobolōu idi kehe.

⁵ O sasaj̄ kedia kege degemōu ibe deba, tā sale sawisie ke tamā degeiba, Tā Sai Fidi O kahā diaṁokōu be, nī kadegeimōu kege degemōu haguei? de yodulo. Tā Sai Fidi O ege ama dalali, tofigili mei obōu, tofigile i obōu olōu fej̄ tā sale dala.

⁶ Kegei kaha yobe, tofigile i o sasai kediame teli mei kelegebe, o ilo kelege diamokou ne ta uwo bolofei ke kou hehegiemou suluguei. Diame sa sibige kuokou be kou dalaguali tofigile i, midihō kasagai milou di kaha degemou. Kenou si Godiha diamokou fi gehe neimou, diame Godi yoju sa degei dalagua.

Nele, Godiha dimokou nemou i dala kaha degemou, di dabai defeido degeme

⁷ Uwage sawisie ke hafei degeli kaha degemou, ni fi gofojudo dege tawaleba, defeido sulugualibe, Godikou diho baga tobolou nou suluguama.

⁸ Njime Godikou damaleyodei o sasai degei dalagua kaha degemou, ni njou sie yogokou defeido solou do degeiba solou do degeiba dema. Solou do degedi midihō kahage midihō kasagai milou gadi keme olou fei akogudi.

⁹ Sa ta tie o sasai, Godikou damaleyodele i kedia ni sabekou ya fologoubabe, bologuado dia dalama. Kege degedi midihō keme dafadama.

¹⁰ Godiha ni habaguguemou, nele daga daga ke njimokou solou do nemou i kaha degemou, ni dafa idama, Godiha dabai defeido degeleba, ni njou sie yogo dogou guba dogou guba dema.

¹¹ Godiha e ta hehegie tobou di dabai keme namokou nei debabe, na Godiha ta kenou hehegie tobou yedei. Haba Godiha o sasai dogou gudi dabai ke namokou nei debabe, na Godiha e neleya kenou dabai degemou i. Ni kege degeibabe, o sasai ilo kedia dabai degeli ta makei deba kaha dowoye hagi dugubabe kasagai. Ni hohobou e nelebou keme hiyedo folodo. Dige emokou hohobolou ba, tofousogo tofousogo kegenou dalaguame. Damaledo.

Dige Kelesu e hagi dugu sagai kenou tefele duguoba, hohonou degeme

¹² Mogo diama, ni tefele dugulu keme douye galai do sagai kegei ke dugubabe, ni ta kesigidama. Ni hobou anou duguluyode tawadama. O sasai olou fei kegei duguludade tawama.

¹³ Kelesu e hagi hiyedo dugu sagai kenou tefele njine hagi dugudi kaha degemou hohō degema. Kegeibasi, njige Kelesuha e hūbou e nelebou ke tama degeiba duguoba, ni hohō hiyedo degele ile.

¹⁴ Ni Kelesuha hu ke tolou dala kaha degemou, oe ni susuga tobou babe, ni hohonou degema, Godiha Duo Bolofei eme nibou de dala kaha degemou. E hohobou e nelebou keme hiyedo folodo.

¹⁵ Hagi ni dugulobe, ni o wei deba, hiyou mou deba, midihō kasagai ta milou deba, haba, o ilo kedia dabai degeli ta makei deba kaha dowoye hagi dugubabe kasagai.

¹⁶ Ha, Kelesukou damaleyodei kaha dowoye hagi dugubabe bolo, sidifi degedama. Hagi kegei ke dugubabe, njime Godikou hohobolou nou dalama, yobe njime Kelesuha hu ke tolou dalagua kaha degemou.

¹⁷ Godiha yoju e sosou di ta sale keme hafei degei. Godiha dibukou ta sama mei degeiba, haba o sasai, e ta uwo bolofei ke tobekou mugulo idi kedi amokou kage tama degele keme di ta tewe mei.

¹⁸ Godiha kugukou be kou gue nalai dala,

Doūdo o sasaj̄ kediam̄e hagi hiyedo dugum̄oū ibe deba, Godih̄a dīa kuhe mamolōūyodei. Ken̄oū si, Godi tobek̄oū muguo dalagua o sasaj̄boū, midih̄o kasagaj̄ miloū gadi o sasaj̄boū kediam̄okoū be Godihage kage degele? *Gutpela Sindaun 11:31*

¹⁹ Kegem̄oū, Godih̄a tagaliya ken̄oū hagi dugum̄oū suluguadi oyege diōusie Godik̄oū neleba, midih̄o bolon̄oū miloū moū suluguamabeedei. Dibe Godi yōū miloū kah̄a degem̄oū, e sawisiei oloū fēj̄ di bologuado woloū daladi, di ta toū fogoū diyo mei.

5

Sosikoū widio o diama, nige Godih̄a o sasaj̄ kediam̄e bologuado dia dalama

¹ Sosikoū widio o diama, a n̄imokoū toboū ladi kuhe. Yobe, āne sosikoū widio o. Age Kelesu e hagi hiyedo dugum̄oū mayoūū mā dihoeye dugu. Aboū n̄iboū di oloū fēj̄ibe hebenih̄a hoh̄o ke tam̄a degeiba dugulo ile kah̄a degeim̄oū, a n̄imokoū toboū ladi koūū duma.

² O ilo kelege wai sipsip dia daladi sagaj̄ ken̄oū tefele, n̄ine Godih̄a o sasaj̄ dia dalaguama. Dabai ke degelebe, oe n̄imokoū tae diasele toboū banoū degedama, Godih̄a tagaiya ken̄oū hoh̄o degeba degem̄oū ima. Dabai kah̄a dowo molōū sagaj̄ hoboū degedama. Moū tagaleba hoh̄oboloū degema.

³ O sasaj̄ n̄i hayedu dalagua kediam̄okoū be nige ta diasedama. N̄i midih̄o bolon̄onoū miloū ba, dīa duguo sesele.

⁴ Kege degeibasi, wai sipsip dia daladi Hiye Oh̄a hagua tam̄a degeibabe, n̄ime dabai n̄i degedi kah̄a hebe bolodo ke mal̄a ile. Hebe bolodo keme di ta tawaga toboloū sagaj̄ mei, ta tabaleba mei degele mei, yōū tofousogo tofousogo kegenoū kuhe dalale.

Di diyoū sie Godih̄a hayedu dogogume

⁵ Gisiai o diama, nebe ken̄oū tefele, n̄ime odo ked̄iā ta ken̄oū dulo sesema. N̄i oloū fēj̄ n̄joū sie huyafēj̄ degeiba huyafēj̄ degeiba dema. Yobe,

O sasaj̄ diōū die hū hebele fogulo idi kediam̄e Godih̄a degeiye, diame huyafēj̄ dege daladi. Ken̄oū si o sasaj̄ diōusie huyafēj̄ degele idi kediam̄e, Godih̄a habagugueibe diaboū de daladi. *Gutpela Sindaun 3:34*

⁶ Kegei degem̄oū, n̄i n̄joū sie huyafēj̄ degeba, Godih̄a hayedu dalaguababe, sawisiei yōū makai kelegenoū si, e n̄i hebele fogulo.

⁷ Godih̄a n̄imokoū soloū do degedi kah̄a degeim̄oū, hagi oloū fēj̄ n̄i dugulo idi ke kefemaba, Godik̄oū noū dogoguma.

⁸ N̄i fī gofōudo dege tawaleba, amaga suluguama. N̄iboū ho maj̄ o Tam̄abe tā uwo hiyedo, nebe fuse hiyedo laionye degedi sagaj̄ ken̄oū tefele tam̄oū siadi. Hegie hiyedo degeim̄oū, o nal̄amoū ka sulu.

⁹ Ken̄oū si, n̄i damaleyodei keme nelēdo dege dalaguale, Tam̄a tobekoū muguma. N̄i tewe, damaleyodele i o sasaj̄, sa sa oloū fēj̄ tie kediam̄e hagi hiyedo, nebe n̄i dugulu sagaj̄ ken̄oū tefele dugulo idi.

¹⁰ Godi ɛme habaguguedi midihō olōu fei kaha ɛ yo. Damaleḍo, Kelesuha huya ke Godihage nime hebeniha hohō kokou haguamabeedema hagnosisai. Ni hagi toḥ degenou fei dugumou ibe deba, ise yoḥu ni bologuouba bolō degeiba, ni damaleyodei ke dedei sasagieiba, nime neleḍo dege dalaguali, tofousogo tofousogo tofolou ile.

¹¹ Godiha ɛ hubou ɛ nelebou debe hiyedo folodo, tofousogo tofousogo kengenou dalale. Damaleḍo.

Uwage ta

¹² O Sailas ege a dogou guomou, kuguo toḥ degei kou nalolu. A dugulube, ɛme di mogodo, ɛme damaleyodeibe defeido tolou dalamou dugulu. Kuguo koume a ni dedei sasagielamou nalolu. Haba tabe, Godiha habaguguei kaha ta, a hehegedi keme damaleḍo ta, ni ke tawamabadomou a kuhe nalolu. Ni ke damaleḍo-yodema, neleḍo dege dalama.

¹³ Damaleyodele i o sasaj sa hiye Babilon* tie kou dia nimumokou agali bolofeyode tobolou ili. Nibou, diabou olou feibe Godiha yoḥu ɛ biyodema makai. Ma dihi Mak* ene nimumokou agali bolofeyode tobolou.

¹⁴ Damaleyodele i o sasaj ni niou sie yogokou solou do degeimou solou do degeimou dedi kaha degemou, ni niou sie nogou gama.

Age nime Kelesubou de dogou guoba, bologuado dalaguale ke tagali.

* **5:13 5:13** Sa hiye Babilonbe sa hiye Rom sa degei. Sa Babilonyodei kaha ɛ sibigebe kou gue, sa Rombe midihō kasagaj milou gadi sa, Babilonnou tefei. * **5:13 5:13** Mak ɛme Pitaha ɛ dihidō mei. ɛme o gisiai Pitabou de dabai degedi. Kegei kaha degemou, Pitahage ɛ dihiyode kuhe tobou.

Egei Sasama Pitaha Nalama Nei

Tawale Tq

Koꞑume sasama kuguo Pitaha Yesu Kelesukou damaleyodele i o sasai kediamokou nalama nei. Pita e tobolou mou nalajibe, ogou gai egei tobolou idi o kedia ta dulo sesedamabeedei, kegeligi mihikou fiyasigeiye domou. Damaledo ta kenou dulo sesemabeedema kuhe tobolou mou nalaj. Ta ke kou dulo tawai obe, o tae ogou gai ta tobou ba ege ta dulo sesele sagai mei.

Pitaha ta toboube, ta-bolofei-mala-suluguadi-o eige Yesube ei dihoeye duguyode tobolou mou nalaj.

Haba tabe, o ilo kelege Yesube bohoulou ma haguale meiyode tobolou idi kaha degemou, Pitahage kuguo kuokou be Yesube hagualeyode tobou. Damaledo, di dugulube, eme toto haguale sagai mei. Kegei kaha yobe kou gue, Godiha yoꞑu e o sasai tanou ta makolobe dafamou, ege di olou fei fi bohoulou mabadomou kuhe dia dala.

Kuguo 2 Pita koꞑumaha sibige kaha widio ta hiyebe tanou fei dala.

**Dige midihq bolq kenou neledo dege milou
golugibe, ogou gai egei tobou di o kedia ta keme
tobekou mugume**

(Tq Hiye 1-3)

¹ Ame Saimon Pita, Yesu Kelesuha dabai degelemou, e ta-bolofei-mala-siadi-o. Yesu Kelesu eme Godi, di Mamou O. Eme midihq doudo kenou degedi kaha degemou, ni emokou damaleyodei keme sibige hiyedo, ei damaleyodei kenou tefei kaha degemou, a nimokou kuguo koꞑu kuhe nalama nei.

² Nime Godibou, di Hiye O Yesubou de kou tawale dala kaha degemou, dilie nimokou hiyedo habagugueiba, nime bologuado dalamabadomou.

Godihage dibe yoꞑu e biyodema makai

³ Damaledo, Godiha midihq doudo, e hohobou e nelebou keme hiyedo, e dimokou haguamabeedema hagnosisomou, di dulomou eme kou tawale i kaha. Kegemou, Yesu Kelesuhage Godiha neleyenou * dimokou bi olou feido neibe, di dogou guba, di neledo degeba, yoꞑu e midihq kenou milou ga suluguamabadomou kuhe nei.

⁴ Godiha neleyenou, e kege hagnosisamou, bi bolodo olou fei, yoꞑu afu kou neleyodema makai ke dimokou kuhe nei. E kege degei kahage di dogou guba, dibe sa sibige koꞑumaha tou e tagadi midihq kasagai ke tou fogou ba, Godiha midihq doudo kenou milou mabadomou.

⁵ Kegei degemou,

* 1:3 1:3 Ta sibigebe Yesu Kelesu eme Godi.

n̄i damaleyodei keme nelēdo dege dalalibe,
midihō bolonou milou mou ima.

N̄i midihō bolō kenou defeido milou ga dalalibe,
Godiha midihō kene tawama.

⁶ N̄i Godiha e midihō ke tawaleba dalalibe,
tou e tagadi midihō kasagai ke akogouema.

N̄i tou e tagadi midihō kegi ke akogogue dalalibe,
hagi kagei kagei ke dugubane nelēdo dege dalama.
Nelēdo dege dalalibe,

midihō, Godiha degei sagai kenou tefele degema.

⁷ N̄i Godiha midihō ke milou ga dalalibe,

n̄iou sie yogokou midihō bolonou milou ba milou ba dema.

N̄i midihō bolonou milou ba milou ba dega dalalibe,

n̄iou sie yogokou solou do degeiba solou do degeiba dema.

⁸ N̄ige di Hiye O Yesu Kelesube kou tewe. Kegei degemou, n̄i midihō bolō olou fei, a kou husoloumou nalama mei degei ke milou ga dalababe, n̄i tewe keme mou yoouwa ta dalale mei. Sibige hiyedo mamou ile.

⁹ O tae midihō olou fei ke milou ga ho fogou babe, bimai ahudo dalagua keme ege ta dugulo sagai mei, eme diho du degei o ke sa degei dala. O kegei kahage Godiha e midihō kasagai kaha hebe ke kou igile mugu keme olou fei totou dege dala.

¹⁰ Ma mogo diama, Godihage n̄ime haguamabeedema haguismou, yoou e o saai degeleyodema makai kaha degemou, n̄i Godiha midihō kenou nelēdo dege milou ma. N̄i kege degeibasi, n̄ime mihikou fiasigile mei.

¹¹ Damalēdo, n̄ime Di Hiye O Yesu Kelesuha sa bolō kokou fologouba, Godiha a soougou ba, hoho degeba, n̄i wou ma kodu fologale. Sa bolodo keme di Mamou O Yesu Kelesuha sa, tofousogo kegenou dalale sa.

¹² Damalēdo, a tobolou kounime n̄i kou tewe. N̄i kou dulo nelē dege sesele iliye, kenou si age n̄i totou degeiye deba tobolou nou dalale.

¹³ A sa sibige kuokou be, ma fiibe falai mosodu dalali, ma dabai kou defeido degelamou, a egei, n̄i kou tewe kenou haba tage tobolou keme, n̄i totou degedama.

¹⁴ Ame falai moso kou tou fogou ba, tolo ile hafei degelidade tawali, di Hiye O Yesu Kelesuha amokou kou tobou kaha degemou.

¹⁵ Kegei degemou, a kou le dalali, n̄imokou egei kou defeido hehegiemou iligi tolo ibabe, n̄ige ta, a n̄imokou hehegie tobolou mou nalagai ke haba husoumaba tawale ile.

Ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia Godiha hoho kaha Kelesukou hohogumou dugulo i

¹⁶ Di Hiye O Yesu Kelesuha nelē hiyedo kebou, e haguale kebou de ei n̄imokou tobolou idi keme o tae e fimai ta mei. Ei taenou tobolou idiyo mei. Ei eiyou ei dihoje Godiha hoho kaha Yesu Kelesukou hohogumou kou dugulo i kaha, ei n̄imokou kuhe hehegie tobolou idi.*

* 1:16 1:16 Matyu 17:1-13

17 Eige Yesu Kelesube, e Aye Godihā hohō hiyedo kaha emokōu hohogumōu dugulo i. Kelegenōu, ei hebenihā hohō hiyedo kotōu ge tā uwo ta hagumōu dulo ibe, Hiye O Godihā emokōu hū hiyedo ke nelemōu kōu gue tobou,

Koŋume mā Dihi. Age eme tagadido, emokōu hohō hiyedo degeliyode tobōu mōu dulo i.*

18 Eibe ebōu de Godihā bitōu kotōu dalaguāli, hebenitōu ge tā uwo ke kuhe hagumōu dulo i.

19 Kegei degemōu, eige tā, habage-degele-duguo-tobōu di-o kediā hehegie tobolōu idi keme damalēdade tawale ili. Nīne kege tawama. Tā keme hohoye, sa huliā degei kokōu hohoguo dalali, sabiyoubā, kuidihō oguohā soyodele idi sagāi kegeiye nī duledu foloba hohogulo ke sagāi.

20 Nī defejido kōu gue tawama, afu, habage-degele-duguo-tobōu di-o kediā hehegie tobolōu idi, Godihā kuguokōu nalagāi dala keme o tae e fimajyenōu tawaga tobolōu mōu nalalī mei.

21 Yobe, habage-degele-duguo-tobōu di-o kediā hehegie tobolōu idi keme dioŋu die fimajyenōu tawaga hehegile idiyo meido. O kediā tā ke hehegie tobolōu idibe, Duo Bolofeiā dogou gumōu, diāme tā, Godihā diāmokōu hehegieimōu kenōu kuhe tobolōu idi.

2

Ogōu gai egei o kediage damaleyodele i o kediā fi ke makoumōu diā totōu degele i

(Jut 4-13)

1 Damalēdo, Israel obiyei kile, ogōu gai egei o ilo kediā suluguei sagāi kenōu tefele, nī dala kilene o kegele i ke suluguale. Ogōu gai egei o kediāme diāme Godihā tā hehegiediyode kōu tobolōu ileye, kenōu si diā gulokounōu. Diā tamākōu ta tobolōu ile mei, amafej tobolōu suluguali, tā gehe gehe tobōu ba, nī dulo seseibabe, nī damaleyodei keme makolo sagāi. Diā Wolōu Daladi Hiye Ohage diāme kōu mamōuye, kenōu si diā Hiye O tobekōu mugubabe, diāme dioŋu degeiye, dioŋusie toto makolo ile.

2 Ogōu gai egei o kediā die tōu e tagadi midihō kasagāi gehe gehe ke milōu gouba, damaleyodele i o sasāi sūdo kediā ke duguo sesele youbabe, o ilo kelege duguoba, diā di damaleyodei midihō ke susuga tobolōu ile.

3 Ogōu gai egei tobolōu idi o kediāme sele moloŋunōu tagale idi kaha degemōu, diā gulokou tanōu tobolōu idi. Kenōu si, Godihā kōu tewe, o kediāme tā saiye tōu ba, makolo ileyodema kōu makai dala. Ogōu gai egei o kediā, midihō kasagāi kaha hebe ke moloŋu sawisiei kelegebe, diāme ta kama fosigile meido. Makolo o eme tiadiyo mei, afudo amai keme yoŋu kegenōu dala.

4 Nī tewe, esol o ilo kediā midihō kasagāi milōu mōu be, Godihā mōu ta duguo fogōu li mei, mihj duo mōu gulido ulou sogodo huliā sa kokōu didio degema fogou dala, habage tā sale.

* 1:17 1:17 Matyu 17:5

⁵ Afudo deleigui o sasaj̄ kediane Godi tobekō mugumō be, ege ta duguo fogō li mei, e degeiye, tō gihōu hiyedo kaha haguamō woma mei degei. Midihō kasagaj̄ milō di o sasaj̄ tō gihōuye wei kelegebe, Godihage damaleḏo t̄a hehegie tobō di o Noabō,* e sosō olō fei dioyosi kege kenōu mōu.

⁶ Sa Sodobō, sa Gomorabō * tie o sasaj̄ kediane Godihā figa duguo tobō mamō, midihō kasagaj̄, diā milōu gadi kaha hebe ke neibe, sa bolōu kege ke douye nama mei degei. Kegei degemōu o sasaj̄, Godi tobekō mugulo idi kediage diāmokōu ne habage kege degeledade tawama.

⁷ O Lot* eme Godihā dihile kokō be dōudo o. E dugube, e sa tie o sasaj̄ kediane Godihā t̄a dulo idiyo mei, dioḥu die tōu e tagadi midihō kasagaj̄ kenōu milōu ga imōu dugumōu, e hagi hiyedo dugumōu ibe demō, Godihā e mōu kaha, eme ta makeli mei.

⁸ Damaleḏo, Lot eme Godihā dihile kokō dōudo o delei. Sa e tie kokōu ge midihō kasagaj̄ hiyedo milōu ga imōu dugumōu, e duledu hagi hiyedo dugumōu ibe demō, Godihā e kuhe mōu.

⁹ Hiye O Godihā kege kōu degemōu haguei kaha degemōu, Godihage yoḥu e midihōnōu milōu di o sasaj̄ kedia hagi dugumōu be, e dogōu guo moḥudidade tawame. Haba midihō kasagaj̄ milolōu idi o sasaj̄ kediane Hiye O Godi yoḥu egele womōu iligi, t̄a sale sawisie kuhe hagua kogulodade tawame.

¹⁰ O sasaj̄ ilo kelege hebe kasagaj̄ hiyedo mala ile. Diame sasaj̄ hiyoubō, o hiyoubō suluguadi midihō kebō, haba Hiye O Godihā t̄a ke tobekō mugulo idi midihō kebō de milōu ga idi o sasaj̄.

Damaleḏo, ogōu gai egei o kediage t̄a ta dulo idiyo mei, dioḥu die fimajya kenōu degele idi. Diage hebeni esol hiye o kediamokōu susuga tobolōu ne ta gue degele idiyo mei.

¹¹ Esol o kedia die hūbōu die nelebōu kahage ogōu gai egei tobō di o kedia die hūbōu die nelebōu keme gabama feleido. Kenōu si esol o kediage Godihā dihile kokō ogōu gai egei tobō di o kediane ta susugamōu t̄a sa idiyo mei.

¹² Ogōu gai egei tobolōu idi o kediane fibōu mei, gali sa degei, tōu e tagadi midihō kenōu milōu ga idi. Oe gali salemajye tōu mōu wodi sagaj̄ kenōu tefele, o kediane kege makolo ile. Yobe, diā ta tewe mei dalali, Godihā t̄a hehegediyode tobolōu mōu be, diage Godi huyafei degele idi kaha degemōu.

¹³ Midihō kasagaj̄ milōu ga idi kediane hebe kasagaj̄ kenōu mala ile. Diā agali nalebōu, tigi kolo huei gofoḥudo kebō de nala idi keme diage wa, hohōbōu di midihō bolofejyade tawalemōu degele idi. Nī diābōu de geleguo kege nala imōu, o ilo kelege dugulube, nīōu fa nī duledube sibigibōu, haba nī hūne kasagaj̄do dalamōu dugulu, kenōu si diā kokōu hohōbolōu idi.

* 2:5 2:5 Stat 6:5-10, 7:1 * 2:6 2:6 Stat 19:1-29 * 2:7 2:7 O Lot eme sa Sodom tie o, Abrahamhā e malaḥa dihi.

14 Ogoū gai egei toboū di o kediage sasaj̄ duguomoū, fiye tagalemoū be, hiyouye moloŋū sagaj̄ degele idi. Diage midihq̄ kasagaj̄ miloloū tagadi midihq̄be ta akogulo sagaj̄ mei. O sasaj̄ die damaleyodei nelē mei degei kediamokoū ogoū ga toboū moū, midihq̄ kasagaj̄ miloū ga idi. Diame gili degele idi o. Kegele idi kahā degemoū, diame Godihā makoloye dala.

15 Midihq̄ doūdo miloū di kē tobekoū muguomoū sulugualibe, o Balam,* eme o Beorhā dihi, ē midihq̄ kasagaj̄ miloū di sagaj̄ kenoū tefei, diame kē sesele ili. Balam eme midihq̄ kasagaj̄, yoŋū miloū gouloū kokoū ge sele hiyedo moloŋū kenoū tagadi.

16 Sawisiē ta, o Balam ē midihq̄ kasagaj̄ miloū lamoū fimama, wai dq̄ki tagetoū folo duwomoū i. Dq̄ki kemē wainoū ye, kenoū si dq̄ki kahā iligi, ali duo kelege o бага та fuamoū, gofoŋū dege toboū moū du. Kegemoū, habage-degele-duguo-toboū di-o Balam ē totoū degemoū, midihq̄ kasagaj̄ miloū lamoū ili kē, wai dq̄ki kahā kege akogumoū ē fogoū.

17 Ogoū gai egei o kediam̄e huej̄, tolofēi hebe tio degeimoū mei degedi kē sagaj̄. Diame mabidi, wiye moŋuma ima haguama dedi kē sā degei. Sa hulīa hiyedo, Godihā koū makai dala kokoū be diā ya dalaguale.

18 Tā diā toboloū be tigēdo degemoū, sibigē mei tanoū toboloū idi. Ogoū gai tā toboloū moū, dioŋū toū ē tagadi midihq̄ kasagaj̄ gehē gehē kahā tā toboloū imoū be, ebele damaleyodei o sasaj̄ kediā dulo sesele yadi. O sasaj̄ kediam̄e midihq̄ kasagaj̄ diā miloū gadi kē ebelenoū fēj̄ toū fogoū le iye, kenoū si ogoū gai egei toboū di o kediā toboloū kē dulomoū, bohouloū mā yolū kehē.

19 Diage n̄ime n̄ioū tagaliya kenoū degega suluguamabeedele idi. Hebe kasagaj̄ ta dala meiyode toboloū idi. Kenoū si kege mei. Dioŋū diame midihq̄ kasagaj̄ kahā fisilemoū dabai degele idi o. O koyohā eme midihq̄ kege degeli kē ta toū fogoloū sagaj̄ mei debabe, midihq̄ kahāge o kemē didiq̄ degei dala.

20 Koū kegeiye, ogoū gai egei o kediā di Hiye O Yesu Kelesu koū tawale i kahā degemoū, diā sa sibigē kuokoū midihq̄ kasagaj̄ kē koū toū fogoū moū dalaguale, haba bohouloū mā ya, dioŋū afu degele idi kē haba degele ili kahā hebe kasagaj̄ kemē hiye folodo. Diage di Mamoū O kemē koū teweye, haba diā ē tobekoū mugu kahā degemoū, hebe kasagaj̄ diā moloŋube folodo, hebe kasagaj̄, Yesu Kelesu tewe mei o kediā moloŋū kemē gabama folodo moloŋū.

21 Huyadefej̄ bolobe koū gue, Godihā midihq̄ doūdo kē ta tawali mei debabe, hebe kasagaj̄ koū moloŋūye, kenoū si oe Godihā tā diā dumabeedei kē koū dulo tawaiye, haba tobekoū mugu kahā degemoū, hebe kasagaj̄ diā moloŋube, ta tawali mei o kediā moloŋū kemē gabama folodo.

22 O kegele i kediam̄e di koū gue toboloū idi, Soe buguma fogoū dala dema, haba bohouloū mā ile, yoŋū ē bugu kē nādi.

Gutpela Sindau 26:11

Tabe,

* 2:15 2:15 Namba 22:4-35.

Waiye kifi toma fogou mou ile suluguali, haba boholou ma hagua, yofu kifi tei kokou nou haba kifi toma dedi.

3

Hiye O eme damaledo haguale

¹ Ma mogodo diama, kofume sasama kuguo, a nimokou nalolu kuhe. Kuguo, a afu nalama nej kebou haba ifi nalama nelj kofubou kaha yobe kou gue, age nime fi douonou mamabeedema kuhe dedej sasagieli.

² Age, nime Godiha ta, habage-degele-duguo-tobou di-o kedia afu kou hehegile idi ke tawale ile ke tagali. Haba Hiye O, di Mamou O kaha, e ta-bolofej-mala-suluguadi-o kedia ta ni dumabeedei kene ni tawama.

³ Ni defejdo tawama, uwage sawisie hafej degeli kou legebe, oe diofu die tagadi midihog kasaginou degeleba, damaleyodele i o sajai dimokou susuga tobolou iba dugulo ile.

⁴ Susugaba kou gue tobolou ile, di kou guai o kediae kou tofigiema mei degei, haba kenou si o hagualeyodeibe kou? Sa sibige kofu yomogou mou hagueibe, bi olou feibe yofu afu delei sajai kegenou bou dala kuhe.

⁵ O kedia ke tobou di kaha yobe kou gue, afudo Godiha tobouyenou, agudiobou huejibou de tama dege dalamou, mihibe huej duo kelege fele fueyode tawalemou be dia dafa idi.

⁶ Kegemou dalali, Godiha haba tobou mou, huej tolmou, to gihofumamou, sa sibige olou fej ke makoma mei degei.

⁷ Ifine kenou tefele, agudiobou sa sibige kofubou olou fej dalaba ibe deba, Godiha haba tobou ba, olou fej douye nama mei degele, afu kege kou degeleyodema makai dala kaha degemou. Kegei degemou, sawisie, Godiha o sajai ta sama file kelegebe, o Godi tobekou mugudi kediae olou fej makoma mei degele ile.

⁸ Ma mogodo diama, a tobou ladi kofu defejdo tawama. Hiye Ohaj tawalibe, sawisie tanou fej keme sadebe sudo, olou fej 1,000 kege ke sa degei. Haba sadebe sudo, olou fej 1,000 kege, keme sawisie tanou fej ke sa degei.

⁹ O ilo kelege tawale ilibe, Hiye Ohage dabai yofu degeleyodema makai keme e amafej amafejinou degeliyade tawale ili, kenou si ege kegeiyo mei. Yobe, Godihage o sajai ni tanou ta tou fogolou be dafamou, ni olou fej fi bohou mabadomou amafej kuhe dia dala.

Sa sibige kofubou agudiobou debe mei degele

¹⁰ Kenou si, sawisie, Hiye Ohaj haguale keme di ta tewe mei. Hiyou mojudi oe haguadi sajai kenou tefele haguale. Fuale uwo hiyedo degeiba duloba, kelegenou agudio olou fej mei degeiba dugulo. Asobou oguobou kuidihobou olou fej keme douye nama mei degele. Sa sibige kofubou, bimaj kuokou dalagua kebou olou fej mei degele.

¹¹ Kegei degemou, ni defejdo fimama. Bi olou fej keme kege kou makolo dala kaha degemou, nime kage degele ile? A nimokou tobou ladi. Nime

Godihā o sasaj bolqdo degeba, midihq dqudo, Godi yoŋu milou di sagai kenou tefele milou ma.

¹² Midihq kegei kenou milou ga iligi, sawisiei Godi yoŋu makai ke tama degele ke dia dalagualibe, sawisiei ke toto tama degeyadeba, dabai nelqdo dege degema.* Sawisiei kelegebe, agudio olou fei douye nale. Asobou, uguobou, kuidihqobou olou fei keme douye nquba bisiamamei degele.

¹³ Kenou si, Godihage agudiobou, sa sibigebou ke haba gehq dege milolou yodema kou makai kahq degemou, dibe ke tama degele kenou baha duwogua kuhe. Sa gehq kokou gebe dibe midihq dqndonou milou ga dalaguale.

Dige Hiye Ohq haguale ke dia dalagualibe, defei tawaibou do dalaguame

¹⁴ Ma mogodo diama, nime sawisiei hiye ke dia dalagualibe, defeido, Godihq dihiqe kokou ni duledube sibigi mei degeba, hebe kasagai ta moloŋu meidade tawaleba, Godibou de fi tanou degema. Kegeibasi, Hiye Ohq haguale sawisiei kelege, Godihage nimokou be midihq bolqdo kenou milou goubadugulo.

¹⁵ Hiye Ohq amafei dia dala kahq sibigebe kou gue, ege o sasaj olou fei fi bohou ba yoŋu mamoloŋuyadomou, e amafei kuhe dia dala. Di mogodo Pol, e nimokou kuguo ta nalama neibe, nebe kenou tefele nalama nej. Godihq emokou tewe nej kahq degemou, e kege kuhe tobolou mou nalama nej.

¹⁶ Kuguo olou fei, e nalagadibe, e ta kegei kenou kuhe tobolou mou nalagadi. Damalqdo, ta ilo kele, e nalagadi kahq sibigebe tamado mei. Kegei degemou, totou degele i o sasajbou, damaleyodei nele mei degele ibou kediqe, e ta qbou, haba Godihq ta ilo kelebou debe wa, ta gehyade tawalemou bou basia tobolou idi kahq degemou, diame olou fei makoma mei degele.

¹⁷ Ma mogodo diama, habage tama degele keme ni kou tewe. Kegei kahq degemou, niou tawaibou, ni kegeligi kuolou ta gobou gile idi o kediq ogou gai ta ke dulo seseligi, ni damaleyodei ke mihikou fiasigeiye.

¹⁸ Di Hiye O Yesu Kelesu eme di Mamou O. E habagugueibe nibou de hiyedo degeiba, haba nige eme tawalenou iligi, ni tewe ke hiyedo degele. Dige sawisiei olou feido emokou hohqbolou nou ime. Damalqdo.

* **3:12 3:12** 2 Pita 3:9 kokou tobolou be, o sasaj fi toto bohoulou iyo mei kahq degemou, Hiye Ohq toto haguyo mei. O sasaj sudo fi bohou mou iligi olou fei tefele mei degeibasi, Hiye O Yesu Kelesu e toto haguale.

Egei Sasafei Jonhã Nalãma Neĩ

Tawale Ta

Yesuhã dabai degedi o olou feibe 12 kege. O tanou ta e huibe Jon. Kuguo koume e nalai.

Damalẽdo, Jon e odo degemou, kuguo kou nalama, damaleyodei o sasaĩ kediaĩmokou nei.

Ta koutumaha sibige tabe kou gue, Godiha dimokou solou do degei kaha degemou, dige diyou sie yogo tagaiba tagaiba deme.

Sibige tabe kou gue, nime ogou gai egei ke duye deba tawaibou. Ogou gai egei tobou di o kediage Godiha Dihi e hagueibe, o baga hagueli meiyode tobolou idi. Kegeligĩ, di ogou gai ta kegei kokou damaleyodele iye.

Godiha ta kuguo olou fei Jonhã nalagaibe kuhe:

Ta Uwo Bolofei Jonhã Nalai
Egei Sasafei Jonhã Nalãma Neĩ
Egei Sasama Jonhã Nalãma Neĩ
Egei Komã Jonhã Nalãma Neĩ

Mogogou Ta Yesu Kelesuhã Jonkou Hegi

Kuguo 1 Jon koutumaha ta sibige tanou tanou olou feibe kuhe:

Ta Hiye 1:1-3:10

Di hohoya kenou suluguame, kegeligĩ huliaya suluguadi o kedia di ogou gaiye.

Ta Hiye 3:11-5:21

Dige diyou sie yogo tagaiba tagaiba deme.

Di hohoya kenou suluguame, kegeligĩ huliaya suluguadi o kedia di ogou gaiye

(Ta Hiye 1:1-3:10)

Fĩ gehẽ tofousogo tofolou Ta ke tamã degei*

¹ A nimokou nalolu koume fi gehẽ tofousogo tofolou Ta, afudo youtu kegenou delei, ifine dala kuhe. Ta keme ei dulomou, eiyou ei dihoie dugu. Ei Ta kokou duguomou, ei dobogoutu yugulo i.

² Damalẽdo, fi gehẽ keme tamã degeimou ei dugulo i. Ei duguomou, nimokou tamã dege hehegie tobolou idi keme youtu tofousogo kegenou dalale. Afudo eme youtu e Aye Godibou de dalali, habage tamã degeimou, ei dugulo i.

³ Ei kou duguomou, dulo i kenou ei nimokou kuhe hehegie tobolou idi, nime eibou de fi tanou degemabdomou. Age dibe Aye Godibou, e Dihi Yesu Kelesubou de fi tanou dege dalamebdomou kuhe tobolou.

* **1: 1:0** Ta keme Yesu Kelesu youtunou. Na Jon 1:1-5 dugu.

4 Ei tã koŋu nalolu kaħa yobe, di duledube hohõ hiyedo degenõ dalamebadomõ kuhe nalolu.

Di hohõya kenõ suluguame

5 Tã Yesu Kelesuħa emokõ tobõ mõ dulo i keme ei ñimokõ tobolõ kuħe. Godibe hohõ hiyedo, emokõ be huliã degei ta dala meido.

6 Dige dibe Godibõ de fi tanõ dege dalayode tobõ maba, haba huliãya ke kegenõ suluguababe, tã di ke tobube gulokoudo, dibe Godiħa tã damalẽdo keme ta seseiyo mei.

7 Kenõ si di hohõ, Yesu yoŋu dala sagaiya kenõ suluguababe, di olõ feibe fi tanõ dege dalaguaba, Godiħa Dihi Yesuħa e kafei kaħanõ di midihõ kasagai milõ di kaħa hebe ke toĝule muguba, dibe sibigi ta dalale mei.

8 Dibe midihõ kasagai degediyo meiyode tobõ babe, keme diyõ sienõ ogõ голу. Tã damalẽdo tã keme di duledube ta dala meido.

9 Dige di midihõ kasagai milõ gadi ke kusigile tobõ basi, Godiħa gebe meiyodele. E degeiyenõ si, dibe sibigi ta dalale mei, doũdo o sasai degele. Yobe, Godi eme doũdo milõ di o. E degeleyodeibe damalẽdo degedi kaħa degemõ.

10 Godiħage o dibe midihõ kasagai milõ di oyode kõ tobou kaħa degemõ, haba di dibe midihõ kasagai ta milõ diyõ meiyodeibabe, tã kaħage Godibe ogõ gadi oyodili. Di kege tobolõ kaħa sibigebe di duledube Godiħa tãbe ta dala mei.

2

Yesu Kelesu eme di dogõ gudi

1 Mã sisigõ diãma, ñi midihõ kasagai milouye domõ, a tã koŋu kuhe ñimokõ nalolu. Di o taħa ta midihõ kasagai milõ babe, di dogõ gulo sagai obe Aye Godibõ de dala. O keme Yesu Kelesu, Midihõ Doũdo kenõ Degedi O.

2 Yoŋunõ tolo i, Godiħa di midihõ kasagai kaħa hebe kasagai ke igile muguyadomõ. E di dowoyenõ teli mei. Sa sibige o sasai olõ feibõ de solõ do degemõ kuhe tei.

O Godi kõ tewe kaħage Godiħa midihõnõ sesedi

3 Di Godiħa tã, di dumabeedei ke dulo seseibabe, dige dibe Godi kõ teweyode tawale ile.

4 O koyohage e Godibe kõ teweyode tobõ maba, haba Godiħa tã ta sese ho fogõ babe, eme ogõ ga tobõ di o. Godiħa tã damalẽdo keme e duledube ta dala meido.

5 O taħa Godiħa tã dulo seseibabe, eme Godiħa solõ do degedi midihõ ke tewe. Dibe o kegei ke sagai debabe, dige dibe Godibõ de dogõ guo daladade tawame.

6 O koyohage eme Godibõ de dogõ guo dalayode tobõ babe, ege Yesuħa siei sagai kenõ tefeleyedei.

7 Mā mogo diāma, tā ā nalolū koŋume ta gehe mei. Tā di dumabeedei koŋume nī kōu dulo tawale hobogou kenōu. Damalēdo, egei koŋume nī kōu dumōu hagulugi, ifine kegenōu dulo ili kuhe.

8 Haba, ā nalolū koŋumaha sibigebe gehe ta dala. Yesu e sumōu, o sasaiye duguomōu be, e siadi kaha sibigebe gehe ta dalayodele i. Haba nīne damaleyodema suluguamōu, o sasaiye duguo tawale ilibe, nī suluguane sibigebōu dade tawale ili. Yobe, huliā mei degeimōu, hohō tamā degei dala kaha degemōu.

9 O koyohā ume hohō kokōu dalayode tobōu maba, haba Godihā sosōu kile o ta dafoubabe, ume huliā ke ta tōu fogōu li mei, yoŋu huliakōu kegenōu dala.

10 O tahā Godihā sosōu kile o takōu solōu do degeibasi, ume hohō kokōu nōu dala kaha degemōu, tefele dugu midihō kasagaiye haguba, mihikōu fiyale mei.

11 Kenōu si o koyohā Godihā sosōu kile o ta dafoubabe, ume huliā kokōu nōu dala. Huliāya kenōu sulugi, a kageiya ke ili keme, e ta tawaiyo mei, huliā kaha e dihō diōu gu kaha degemōu.

12 Mā sisigō diāma, Godihā Yesuhā huya ke midihō kasagai nī milōu gadi ke gebe meiyodei. Kegei kaha degemōu, ā tā koŋu nīmokōu kuhe nalolū.

13 Aye diāma, o afudo delei, ifine yoŋu kegenōu dala keme nī kōu tewe. Kegei kaha degemōu, ā tā koŋu nīmokōu kuhe nalolū.

Gisiai diāma, nīge Tamahā nele ke gabai. Kegei kaha degemōu, ā tā koŋu nīmokōu kuhe nalolū.

14 Sisigō diāma, Aye Godibe nī kōu tewe. Kegei kaha degemōu, ā tā koŋu nīmokōu kuhe nalolū.

Aye diāma, o afudo delei, ifine yoŋu kegenōu dala keme nī kōu tewe. Kegei kaha degemōu, ā tā koŋu nīmokōu kuhe nalolū.

Gisiai diāma, nīme neledō, haba Godihā tane nī duledu dalali, Tamahā nelebe nī gabai dala. Kegei kaha degemōu, ā tā koŋu nīmokōu kuhe nalolū.

Di sa sibige koŋumaha midihō ke tagadamebeedei

15 Nīge sa sibige koŋu tagadama. Sa sibige koŋumaha midihō kene ta tagadama. O tahā sa sibige kuokōu ge degedi ke tagaibabe, ume Aye Godikōu be hohō degeiyo mei.

16 Yobe, sa sibige koŋumaha midihō olōu fei, tōu e tagadibōu, dihoje duguo tagadibōu, dioŋu die hū hebele fogudibōu keme Aye Godikōu ge hagueli mei. Midihō kegei keme sa sibige koŋumaha midihōnōu.

17 Sa sibige koŋume mei degele. Sa sibige koŋumaha midihōne olōu fei mei degele. O koyohā Godihā tā ke seseibasi, ume yoŋu kegenōu dalale, mei degele mei.

Kelesuhā ho o kediame haguasiei dalagua

18 Mā sisigō diāma, uwage sawisieibe hafei degeli. Afuge Kelesuhā ho obe* hagualeyode tobōu mōu nī kōu dulo i. Kenōu si o kegele ibe sūdo

* 2:18 2:18 *Kelesuhā ho obe* bōu tāge 'antichrist'.

kōu haguasiei dalagua. Kegei kaha degemōu, dige uwage sawisiei keme hafei degelidade tawame.

19 O kediame afuge dibōu de kōu deleigueiye, haba diā di tōu fogōu fogōu yai. Kenōu si diame di sosōu do dege deleigueli mei. Di sosōu do delei debabe, ifine dibōu de dalagua. Diā di tōu fogōu fogōu yai kaha degemōu, dige diame di bi meiyode tawale ili.

20 Kenōu si nīme Duo Bolofeiha tōu mōu imōu, ta damaledo keme ni olou fei kōu tawale hobogou.

21 Age damaledo ta keme ni ta tawale iyo meidade tawalemōu kuhe nalūyo mei. Damaledo ta keme ni kōu tawale hobogou kaha degemōu, a nīmokōu kuhe nalolu. Ta damaledo ta kokōu gebe ogōu gai ta tama degediyo mei.

22 Ogou gai ta tobou di o keme koyo? O kegei kahage Yesube Godiha makai o Kelesu* meiyode tobou di. Damaledo, o keme Kelesuha ho o, yobe ege Aye Godibou, e Dihi Kelesubou diliebe tobekou mugu dala kaha degemou.

23 O Godiha Dihi tobekou mugu kahage Aye Godine tobekou mugu dala. O taha Godiha Dihikou damaleyodeibabe, e Aye Godikou ne damaleyodei.

Duo Bolofeiha dimokou be ta damaledo ke hehegedi

24 Ta ni kōu dumōu haguei keme ni defeido tōu ma. Defeido tōu basi, nīme Aye Godibou e Dihibou de dalagua.

25 Godiha e Dihihage dimokou bi bolodo ta nelamou makai keme fi gehe, yoūu kegenou dalale ke neleyodema makai.

26 Kuguo a nīmokōu nalolu koūmahā yobe kōu gue, ni ogou gai egei duye deba tawaibou dalamabadomou a kuhe nalolu.

27 Kenou si ni Duo Bolofei kōu moū. Godiha e Dihihā nīmokōu neimōu, nībōu de dogou guo dala. Duo Bolofeiha dalali, nīmokōu hehegieibasi, o tae ta nīmokōu hehegile sagai mei. E hehegedibe gulokoubou mei, damaledonou. Nīme e hehegiei sagai kegenou Godiha Dihibou de dogou guo dalama.

Ifibe dibe Godiha sisigoye dalagua

28 Ma sisigo diama, nīme Yesubou de dogou guo dalama. Kege dalaguaba, e kuhe hagubasi, di guēbōu sidifibōu ta degele mei, nelēdo dege tafalaguale.

29 Nīge eme doudo oyodei keme kōu tewe debabe, midihō doudonou milou gadi o sagai kediame Godiha sisigo degele idade tawale ile.

3

1 Bolodo, Aye Godiha di tagalemou, dimokou solou do degemou, dibe e sisigoyodili. Damaledo, dibe Godiha e sisigo degei dalagua. Damaleyodili mei o kediage dibe ta tawale iyo mei, diā Godi yoūu ene ta tawale iyo mei kaha degemou.

* 2:22 2:22 Kelesube Godiha di mamouyadomou makai o.

² Mā mogo diāma, dibe ifi Godihā sisigo degei dala. Habage, di kage dalale keme di ta tewe mei. Di tewebe kou guenou, Yesuhā tamā degele kelegebe, di e damaledo duguoba, e sagainou degele ile.

³ Yesuhā haguale ke dia daladi o ta eme Godihā dihile kokou sibigi olou fei e duledu dala ke igile muguoba, Yesu sagai, sibigi mei kege dalalamou degeli.

⁴ Obe midihō kasagai milou gadi keme Godihā tā, di dumabeedei ke gobou di. Damaledo, midihō kasagai milou di keme Godihā tā dudiyo mei midihō.

⁵ Ni tewe, Yesuhā hagueibe, di midihō kasagai ke togule mugulamou haguei. Kenou si eme midihō kasagibou mei.

⁶ O Yesubou de dogou guo dalayege midihō kasagai milou diyo mei. Midihō kasagai milou di o tahage Yesube duguli mei, haba tewe mei.

⁷ Mā sisigo diāma, niou tawaibou, oe ni ogou gaiye. Midihō doudo milou mou siadi o keme doudo o, Yesu sagai dala.

⁸ Midihō kasagai milou gadi o kediamē Tamaha bi. Yobe, Tamaha afudo midihō kasagai yomamou milou gamou hagulugi, ifine kegenou milou ga dala kaha. Godihā e Dihihā haguei kaha yobe Tamaha dabai degedi ke makoma mei degelamou haguei.

⁹ O Godihā sisigo degele i kediage midihō kasagai milou diyo mei. Yobe, Godihā fiibe die duledu dala kaha. O kegele i kediage midihō kasagibe ta milolou sagai mei, diame Godihā sisigo degei dalagua kaha degemou.

¹⁰ O koyobe Godihā dihi? Ha, o koyobe Tamaha dihi? Keme kou gue, o midihō doudo ke milou diyo mei o keme Godihā dihi mei, o keme Tamaha dihidade tawame. Haba, o Godihā sosou dia tagadiyo mei o kene Godihā dihi mei, o kene Tamaha dihidade tawame.

Dige diyōu sie yogo tagaiba tagaiba deme

(Tā Hiye 3:11-5:21)

Yesuhā dimokou diyōu sie yogo tagaimou tagaimou dedi midihō ke hegi

¹¹ Tā ni afu kou dumou hagueibe kou gue, nige niou sie yogo tagaiba tagaiba demabeedei.

¹² Dibe o Kein sa dege daladame. Eme Tamaha bi kaha, e yofu e mala woumou tolo i. Yobe, eme midihō kasagai milou di o. Ha, e malaibe midihō doudo milou di o kaha degemou.

¹³ Mā mala diāma, damaleyodili mei o kedia nimokou dafoubabe, ni hobou kesigidama.

¹⁴ Di Godihā sosou dia tagale idi kaha degemou, di tewe, dibe todi midihō ke tou fogou mou, fi gehe, yofu kegenou dalale kebou de daladadele idi. O koyohā Godihā sosou dia taga ho fogou babe, eme todi midihō kelenou dala.

¹⁵ Damaledo, o koyohā Godihā sosou kile o takou dafoubabe, eme o wodi o ke sa degei. Ni kou tewe, o wodi o keme fi gehbou de dala mei.

16 Yesu e di dowoye tolo i kaha degemou, dige solou do degedi midihou kaha sibige ke tawame. Dine kenou tefele, Godiha sosou dia dowoye di tou hagikou seseguoba dia dogou gume. Tofigilene tabou mei.

17 O taha bi sudo dalali, mogo ta bi mei ke solou do ne ho fogou babe, eme Godiha solou do degedi midihobe tewe mei.

18 Ma sisigo diama, dige di mogo dia tagaliyodebe taenou tobou dame. Di solou do degeba, diyou sie yogo dogou guba dogou guba deme. Keme damaledo tagadi midihou.

Damaleyodei o kedia Godiha dihile kokou neledo dege tafalagualenou

19 Dige di mogo dia damaledo tagaibabe, di tawalebe, dibe ta damaledo ke seselidade tawame. Kegeibasi, di Godiha dihile kokou hemele fiya dalagualenou.

20 Kegeba, di duleduge di diyou sie ta soubane, di ta guu degedame. Yobe, Godihage di duledu dala olou fei keme kou tewe kaha degemou. Di fimai be huyadefeinou. E tewebe hiyedo folodo.

21 Ma mogo diama, di duleduge diyou sie ta sa ho fogou babe, dibe e dihile kokou neledo degele ile.

22 Kegeba, di bi ta neyedema Godikou diho baga tobou babe, ege dimokou nele. Yobe, di e ta dulo seselemou, e tagali sagai kenou degedi kaha degemou.

23 Godiha e ta, di dumabeedei keme kou gue, di e Dihi Yesu Kelesukou damaleyodemaba, e hehegediya ke dige diyou sie yogo tagaiba, tagaiba demabeedei.

24 Kegemou, o koyoha Godiha ta ke dulo seseli debabe, eme Godibou de dogou guo dala. Haba Godibe ebou de dogou guo dala. Duo Bolofei, Godiha dimokou nei, ege Godibe dibou de dogou guo dala ke hehegedi.

4

O tae Godiha tayodema tobou babe, nige defeido file duguma

1 Ma mogo diama, ogou gai egei tobou di obe sudo sa sa olou fei tefele dalagua. Kegei degemou, o taha eme Duo Bolofeiha huya ke egei tobolou yode tobou babe, nige ta e tobolou keme defeido file duguma. Damaledo Godiha ta, ha Godiha ta mei deba.

2 O koyohasi Godiha Duo Bolofeiha huya ke egei tobolou? O ta ege Yesu Kelesube o бага hagueiyode tobou babe, nige Duo Bolofei be ebou de daladade tawama.

3 Kenou si o taha Yesube o бага hagueiyode tobou ho fogou babe, eme Godiha bi mei. Fi kege molu keme Kelesuha ho o fimai. Ho o keme hagualeyodeimou ni kou dulo i. Ifibe haguamou, sa sibige kuokou dala.

4 Ma sisigo diama, nime Godiha bi. Nige ogou gai egei tobou di o kediame gabai. Yobe Duo Bolofei, ni duledu dala ege sa sibige kaha hiye o kene kou gaba dala kaha degemou.

5 Ogou gai egei o kediame sa sibige o, damaleyodele ili mei. Dia sa sibige koumah ta kenou tobolou imou be, sa sibige o sasai kediage die ta ke dulo idi.

6 Kēnōu si dibe Godihā bi. Godi kōu tewe o sasaj kediage di tā dulo idi. O Godihā bi mei kediage di tā dulo idiyo mei. Kokōu gebe, di file duguo tawale ilibe, Duo Bolofejhā tou kediage damalēdo tā dulo idi, haba duo tae toloū i kediage ogōu gai egei tobōu mōu dulo idi.

O nā Godi tagaibabe nogo diāne tagayedei

7 Mā mogo diāma, dige diyōu sie yogo tagaiba tagaiba deme. Yobe, midihō kegei keme Godikōu ge haguei. O yogo tagadi o keme Godihā dihi degei, ɛme Godi kōu tewe.

8 Yogo tagadiyo mei o kediage Godibe tewe mei. Yobe, solōu do degedi midihō keme Godikōu ge haguei kahā degemōu.

9 Godihā dimokōu fī gehe kē nelāmōu, yoŋu ɛ Dihido kē tobōu mōu, sa sibigē kuokōu kuhe haguei. Kē degei kahāge, Godihā ɛ solōu do degedi midihō kē dimokōu hegi.

10 Damalēdo tagadi midihō keme dibukōu Godi tagali mei, Godihā ɛbukōu di tagalemōu, dimokōu solōu do degemōu, yoŋu ɛ Dihi tobōu mōu, sa sibigē kuokōu haguei, ɛ toloba, midihō kasagaj di milōu gadi kahā hebe kē igile muguyadomōu.

11 Mā mogo diāma, Godihā dimokōu solōu do degei kahā degemōu, dine diyōu sie yogo tagaiba tagaiba deme.

12 O taege Godibe ta duguli mei. Kēnōu si di diyōu sie yogo tagaiba tagaiba debabe, Godibe dibōu de dogōu guo dala. Dige ɛ solōu do degedi midihō keme tewedo.

13 Godihā ɛ Duo Bolofej kē dimokōu neji kahā degemōu, dibe Godibōu de dogōu guo dalaguamōu, haba Godine dibōu de dogōu guo daladade tawale ili.

14 Eige Aye Godihā di mamōŋuyadomōu yoŋu ɛ Dihi tobōu mōu, sa sa o sasaj dimokōu haguei kē duguomōu kuhe hehegie tobolōu ili.

15 O koyohā Yesube Godihā Dihiyodema tamā dege tobōu babe, Godibe ɛbōu de dogōu guo dala. Haba ɛne Godibōu de dogōu guo dala.

16 Kegemōu, Godihā dimokōu solōu do degedi keme di tawalemōu damalēyodele i.

Solōu do degedi midihō keme Godikōu genōu haguei. O koyohā yogo tagaleba, solōu do degedi midihō kē seseibabe, ɛme Godibōu de dogōu guo dala. Haba Godine ɛbōu de dogōu guo dala.

17 Dibe kegei dalababe, Godihā solōu do degedi midihō keme dibōu de dala. Kegeba, tā sale sawisie kelegebe, di ta guē degele mei. Yobe, dibe sa sibigē kuokōu dalaye, kēnōu si dibe Yesu sagaj dalagua kahā degemōu.

18 Godihā solōu do degedi midihō kē kōu tewe o kahāge Godikōu guē degediyo mei. Damalēdo, dige Godihā solōu do degedi midihō kē tewedo debabe, di ta guē degele sagaj mei. O guē degedi keme ɛ hebe kasagaj moloŋudademōu kuhe guē degedi. Ege Godihā ɛmōkōu solōu do degedi keme defejido ta tawadiyo mei.

19 Di diyōu sie yogo tagaimōu tagaimōu dele idibe, Godihā ɛbukōu dimokōu solōu do degei kahā degemōu kuhe degele idi.

²⁰ O taḥa ɛme Godikou hohɔ degeliyode tobou maba, haba Godiha sosou kile o ta dafoubabe, ɛme ogou ga tobou di o. Yobe, ɛ o yofu kou dugudi keme ta mogo degeiyo mei, haba Godi ɛ duguyo mei keme ege ta tagale sagaj mei kaha degemou.

²¹ Kelesuha ta, di dumabeedei keme kou gue, o koyoha Godi tagaibabe, ɛ Godiha sosou diane tagayedei.

5

O damaleyodei o kediqe sa sibige kaha nelebe gabai

¹ O koyoha Yesube Godiha makai o Kelesuyodema damaleyodeibabe, ɛme Godiha dihi degei dala. Oyege di Ayekou hohɔ degeibabe, di Ayeha sisigo diamokou ne hohɔ degeli.

² Di Godikou hohɔ degeba, ɛ ta seseibabe, di Godiha ɛ sisigone tagalidade tawame.

³ Di Godikou hohɔ degeibabe, dibe ɛ ta, di dumabeedei ke seseli. Godiha ta ke dulo sesedi kahage dimokou hagi ta nediyoy mei.

⁴ Yobe, Godiha sisigo degele i dibe sa sibige kaha nele keme gabai dalagua. Damaledo, di sa sibige kaha nelebe gabai dala, di Godikou damaleyodei kaha degemou.

Godiha Yesube yofu ɛ Dihiyodema tama dege hegi

⁵ O koyohage sa sibige kaha nelebe gabai dala? Yesube Godiha Dihiyodema damaleyodei o kahanou si gabai dala.

⁶ Yesu Kelesu ɛ hagua, fafeleya tofou ma sulugi, tolo imou, ɛ kafei ke migi kaha dimokou hegibe, ɛme Godiha Dihiyodemou hegi. Talekou fafeleya tofou kahanou mei, ɛ kafei kahane ɛme Godiha Dihiyodemou hegi. Haba, Duo Bolofehane dimokou ɛme Godiha Dihiyodema tama dege hehegiedi. Duo Bolofei ɛme damaledo ta kaha obou kaha degemou kuhe hehegiedi.

⁷ Midiho kamadia kahage Yesube Godiha Dihiyodemou hegili.

⁸ Kamadia keme Duo Bolofebou, huejbou, kafeibou de, dia sibige tanou be, Yesube Godiha Dihi.

⁹ O taḥa yofu kou duguomou du ke hehegie tobou mou be, di dulomou damaleyodele idi. Haba, Godiha hehegie tobolou kahage oe tobolou keme gabai. Damaledo, Godiha Yesube ɛ Dihiyodemou dimokou kou hegi.

¹⁰ Godiha Dihikou damaleyodei o kahage Godiha emokou kou hehegiei keme ɛ duledube damaleyodei dala. O taḥa Godiha hehegili ke damaleyode ho fogou babe, ege Godibe gulokou tobou di oyodili. Yobe, ege Godiha yofu ɛ Dihiyodema tamado hehegili kokou be ta damaleyodili mei kaha degemou.

¹¹ Godiha dimokou kou hegi kaha ɛ sibigebe kou gue, ɛ dimokou fi gehe ke nei, di tofousogo tofousogo tofou mabadomou. Fi gehe keme Godiha Dihi emokou ge haguei.

¹² O ta Godiha Dihibou de dogou guo dala keme fi gehe ke ebou de dala. Kenou si o Godiha Dihibou de ta dogou guo dala mei keme fi gehebe ebou de dala meido.

Dibe fi gehe, yoŋu kegenou dalale kebou de daladade tawame

¹³ Godiha Dihikou damaleyodei o sasai diama, nige nime fi gehe, yoŋu kegenou dalale kebou de dalayode tawamabadomou, a ta koŋu kuhe nalolu.

¹⁴ Di Godi e tagaiya kenou diho baga tobolou gibe, dige di tobolou keme e kou duludade tawale idi. Kegei kaha degemou, di ta gue degedame, emokou diho baga tobolou nou dalame.

¹⁵ Di tewe, di diho baga tobou mou be, ege dudi. Kegei kaha degemou, di emokou bi ta neyede tobolou gibe, bi keme di moloŋudade tawale idi.

¹⁶ Damaleyodei o tahage e yogoha midih kasagai ta e wala tolo sagai mei ke milou ba dugubabe, e Godikou o yogo ke dogou guyedema diho baga tobou yedei. Kegeibasi, o yogo ke mihikou fiyale mei, fi gehe, yoŋu kegenou dalale kebou de tofolou. Age o wala tolo sagai midih ke tobou yo mei. Midih kasagai ta dala. Midih kasagai ke milolou kahage tofigilenou, tofousogo ta tofolou sagai mei. Age eme kegei ke diho baga tobou yede tobou yo mei.

¹⁷ Midih doudo mei keme midih kasagainou. Kenou si midih kasagai ilo kelebe o wala tolo sagai mei.

¹⁸ O sasai olou fei, Godiha sisigo degele i kediage midih kasagai ke milou ga idiyo mei keme di kou tewe. Godiha Dihi enou si o kegei ke dia daladi. Tamahage makolo sagai meido.

¹⁹ Dibe Godiha sisigoyenou dala, kenou si sa sibige olou fei koŋume Tamaha hayedu dala kene di kou tewe.

²⁰ Haba, di tewe, Godiha Dihi e haguamou, dimokou fimai nei, di damaledo Godidade tawamabadomou. Neimou, dibe damaledo Godibou de dogou guo dalagua. Haba, Godiha Dihi Yesu Kelesu ebou dene dogou guo dalagua. Eme damaledo Godi, fi gehe, yoŋu kegenou dalale kaha obou.

²¹ Ma sisigo diama, nige ogou gai godi kedime ahudo dege dalama.

Egei Sasama Jonhã Nalãma Nei

Tawale Tã

Jon ẽ kuguo tãge nalãmamõu, sobõu debõu ẽ sisigõbõu kediamokõu nei. Kenõu si, tewe o ilo kelege tawale ibe, sobõu debõu ẽ sisigõbõu kahã sibigebe sa ta damaleyodele i o sasãj kediyade tawale i. Haba ilo kelegebe damalẽdo sobõu debõu ẽ sisigõbõu kediamokõu nalãma neidade tawale i.

Jonhã egei sasafej nalaj sagãj kenõu tefele haba nalaj. Tabe, nige njiõu sie yogo tagaiba tagaiba demabeedei kẽ nalaj. Haba tabe, ogõu gai egei tobõu di o kediyã tã dudamabeedei kẽ nalaj.

Kuguo 2 Jon koũumaha sibige kahã widio tã hiyebe tanõu fej dala.

Di Godihã tã defeido tõu me, kegeligi oe ogõu gai egei tobõu ba, di duye deba

¹ Ame odo, a kuguo koũu nalãma, sobõu de nabõu, ne sisigõbõu de* nijmokõu nelj kuhe. Name Godi yoũu ẽ biyodema makai. A nijmokõu hohõ hiyedo degeli. Damalẽdo, anõu mei, damalẽdo Godi tewe o sasãj olõu fej kediyane nĩ tagale idi.

² Damalẽdo tã keme ifi dibõu de dala, habagene tofousogo kegenõu dalale kahã degemõu, ei nĩ tagale idi.

³ Di damalẽdo tã kõu duloba, diyõu sie yogo tagaiba tagaiba debabe, Aye Godibõu, ẽ Dihi Yesu Kelesubõu dilie dimokõu solõu do dege, habagugueiba, di bologuãdo dalaguale.

Di diyõu sie yogo tagaimõu tagaimõu dedi midihõ kẽ degeme

⁴ A hohõ hiyedo degeli. Yobe, oe tobõu mõu a dube, ne sisigo ilo kediyane tã damalẽdo, di Aye hã di dumabeedei kẽ dulo sesele iliyode tobõu mõu du kahã degemõu.

⁵ Sobõu de, tã a nalõlu koũume ta gehe mei. Tã keme kõu gue, dige diyõu sie yogo tagaiba tagaiba deme. Egei koũume di kõu dumõu hagulugi, ifine kegenõu dulo ili kuhe.

⁶ Di Godikõu hohõ degedi midihõbe kõu gue, di tã olõu fej ẽ kõu tobõu kenõu seseme. Damalẽdo, yoũu tobõu mõu nĩ dumõu hagueibe kõu gue, nĩ njiõu sie yogo tagaiba tagaiba dema.

Di Kelesuhã tã kẽ defeido tõu me

⁷ Nĩ duma, o sũdo sa sa olõu fej ogõu ga tobõu mõu suluguadi. O kediyane damaleyodili mei, Yesu Kelesube o бага hagueli meiyode tobolõu idi. Ogõu gai egei tobõu di o kegei keme Kelesuhã ho o.

* **1:1 1:1** Sobõu debõu ẽ sisigõbõu de kahã tã sibigebe kõu gue sagãj, damaleyodele o sasãj, sa ta tie kediyã sã degei. Nã 1:13 kahã tawale tã kokõu ne dugu.

⁸ Kegei degemou, niou tawaibou, ni dabai di degele idi kaha hebe bolofei ke tou fogouye. Ni neledo dege tafalaguali, hebe bolofei ke olou fei moouma.

⁹ O koyoha Kelesuha hehegedi ta ke tou ho fogou ba, haba ta gehe ta seseibabe, eme Godibou de dogou guo dala mei. O taha Kelesuha ta ke tou basi, eme Aye Godibou e Dihibou de dogou guo dala.

¹⁰ O ta nimokou haguale kahage, ta bolofei ke tolou haguyo mei debabe, ni o kokou ta agali bolofeyodema, ni mosokou hobou wolou folodama.

¹¹ O koyohage o kegei kokou bolofeyode tobou babe, eme o kebou de dogou guo, dabai kasagai o kaha degedi ke degele.

Odo Jonha o sasaj kedia dugulo sagaj degeli

¹² A nimokou ta hiyedo kou tobolou sagaiye, kenou si a kuguonou nalama nelibe dafa. Mayoounou ile, ni geleguoba, di ta koloba hoho hiyedo degele ke tagali.

¹³ Ne owou,* eme Godi youu e biyodema makai, e sisigo olou fei dia nimokou agali bolofeyodili.

* **1:13 1:13** Ta ne owou ha sisigoyodei kaha sibige keme damaleyodei o sasaj Jon ebou de deleigui kedia tobolou.

Egei Koma Jonha Nalama Nei

Tawale Tq

Egei koma koŋune Jonha nalai. Kuguo koŋu nalama, o e mogo Gaiuskou neibe, Godiha dabai degedi o kedia dogou guyadomou nalama nei.

Taba, Jonha o Diotrefes eme midihq kasagai milou di o, haba o Demitrius eme midihq bolq milou di oyodemou nalai.

Kuguo 3 Jon koŋumaha sibige kaha widio ta hiyebe tanou fei dala.

Di Godiha dabai degedi o kedia dogou gume

¹ Ame odo, a o ma mogodo Gaius namokou hohq hiyedo degeli kaha, a kuguo koŋu nalama, namokou nelikuhe.

² Ma mogodo, a na degeli olou fei keme bolonou degeyadomou dihq baga tobolou, na do degeiye domou ne dihq baga tobolou. Ne duobe bolofeido dala keme a kou tewe.

³ Damaleyodele i o ilo kedia haguasiemou be, name ta damaledo ke seseliyode tobolou i. A ta ke dulomou, hohq hiyedo degei, name damaledo taya kenou siadiyode tobolou imou du kaha degemou.

⁴ A ma sisigo dia damaledo ta ke sesele iliyodeimou dulomou be, a hohq hiyedo degeli. Hohq a dugulube hohq a afu dugudi keme gabama folodo.

O Gaius eme dabai bologuado degedi o

⁵ Ma mogodo, nage damaleyodei o sasai kedia dogou gulobe ta dafadiyo mei. Damaledo, sa ta o sasaiye fologoumou ne, na dogou gudi.

⁶ O sasai kediaqe ei sosi mosokou haguasiemou, na solou do degedi midihq ke eimokou tama dege tobolou i. Haba, o kegele i kedia yala deibabe, nage diamokou nale ta neiba, dioŋu tou ma yolugi nale. Na Godi yoŋu tagaiya kenou dogou gulobe bolq.

⁷ Dia Yesuha dabai degelamou youmou be, sa ta o sasai, damaleyodili mei kediaqe ta dogou gulo idiyo mei.

⁸ Kegei degemou, di o kegele i kedia bologuado dia dalame, di olou fei Godiha dabai fi tanou dege degeiba, ta damaledo ke sa sa olou fei tefeyadeba.

O Diotrefes eme midihq kasagai milou di o

⁹ Afu, a kuguo toq dege ta nalamamou, ne sa o sasai, damaleyodei kediamokou kou nei. Kenou si o Diotrefes e yoŋusie ni hiye o degelamou degeligibe, ei taba ta dudiyo mei.

¹⁰ Kegei degemou, a nimokou ile foloubabe, e midihq kege degedi keme a tama dege nimokou tobolou. Damaledo, e ei tobe susuga tobolou mou, haba damaleyodele i o sasai kedia ni sakou ya fologoumou be, e yoŋu e mosokou ta sosogou folodiyo mei. Ni o ilo kelegenou, die mosokou

woloū falamoū degeimoū be, e ile akogoguemoū, ni sosi mosokoū ne folodamabeede toboū di.

O Demitrius eme midihō bolofei miloū di o

¹¹ Ma mogodo, na oe midihō kasagai miloū moū dugu sagai ke hoboū seseda. Midihō bolofei miloū moū dugu sagai kenoū sese. Midihō bolofei miloū di o keme Godiha bi. Midihō kasagai miloū gadi oyege Godibe ta duguli mei.

¹² O sasai oloū fei kediage o Demitriusbe midihō bolō miloū gadi oyodele idi. Godiha ta damaledo kahane midihō bolodo e miloū gouloū sagai kenoū toboū di. Haba eine eme o bolofeyode toboloū ili kuhe. Na koū tewe, ei tabe damaledo.

Odo Jon e o Gaius dugulo sagai

¹³ A namokoū ta hiyedo koū toboloū sagaiye, kenoū si a kuguokoū noū nalama, namokoū nelebe dafa.

¹⁴ Mayōunoū ile, na duguoba, da ta kolobe hafej degeidade tawali.

¹⁵ Na bologua dala. Ma mogo koū le dalagua dia namokoū agali bolofeyode toboloū ili. Haba, nage a agali bolofeyodili ke di mogo tanoū tanoū kele dalagua diamokoū ne toboū yedili.

Egei Jutha Nalama Nei

Tawale Ta

Tewe o ilo kedia tawale ibe, kuguo ko[um]e Yesuha e mala, e hube Jutha nalama, damaleyodele i o sasaj ilo kedi[mokou] neiyode tawale i. O Jemsbou o Jutbou diliebe eye mala.

Kuguo ko[um]aha sibigebe ta, 2 Pita 2-kou nalagai kenou tefei. Jutha kou gue nalaj, niou tawaibou, kegeligi, ni ogou gai egei o, ta uwo bolofei dafa idi kedia ta dulo sesele iye.

Kuguo Jut ko[um]aha sibige kaha widio ta hiyebe tanou fei dala.

Ni damaleyodei ke defeido tolou dalaguali, ogou gai egei o, ta uwo bolofei ke dafa idi kedia ta ke tobekou muguma

¹ Ame Jut, Yesu Kelesuha dabai degedi o, o Jemsha e mala. Nime Aye Godiha tagalemou haguamabeedema haguasai. Yesu Kelesuha ni wolou dala kaha degemou, a nimokou kuguo ko[u] kuhe nalama nelj.

² Age Godiha nimokou solou do degedi midihobou, hoho degedi midihobou ke degegouba, ni bologuado dalaguale ke tagali.

Ogou gai egei o, ta uwo bolofei dafa idi kediame damaleyodele i o kedia timidu deleigui

(2 Pita 2:1-18)

³ Ma mogodo diama, a nimokou Godiha di mamou kaha ta ke kou nalalamou degeiye, kenou si a haba fimaj ke fogou mou, dedej sasagile tanou nalama nelamou degeli kuhe. Godihage, e o sasaj kedia emokou damaleyodemabeedema kou tobou kaha degeimou, ni damaleyodei keme defeido tolou banou suluguama.

⁴ Ogou gai egei tobolou idi o ilo kediame ni duo kile amafei fologa dalagua. Afu Godiha o kegele i keme ta sama makoloyodema makai ta keme kuguokou nalaj dala. Damaledo, o kedia Godi tobekou muguomou tobolou idibe, Godiha habagugueibe dibou de dala kaha degeimou, di tou e tagadi midihogehi gehe milou goubabe, ege dimokou midihogehi kasagai kaha hebe ta nele meiyode tobolou idi. Keme kasagai hiyedo, diage di Hiye O Yesu Kelesu, di Wolou Daladi Hiye O eme tobekou mugu dalagua.

⁵ A tobou ladi ko[um]e niou kou teweye, kenou si ni totou degeiye domou, a haba tobou lamou. Hiye Ohage e o sasaj sosogou mou, sa Isip tou fogou mou kou yayie, kenou si habage, e damaleyodele ili mei o sasaj olou fei woma mei degei.*

* 1:5 1:5 Namba 14:26-35

6 Ɛsol o kedĩa degei keṇe tawama. Godihage e dabai ke Ɛsol o ilo kediamokou kou nemou iye, kenou si dia dabai ke degele dafamou fogou yai. Kegei kaha degemou, Hiye Ohage diame tigi tabale sagai mei kaha tigigimamou, mihi duo mou gulido didio degema fogou dalagua. Kege dalaguai, sawisie hiye ke tama degeiba, kelege Godiha dia ta sama file.

7 Nebe kenou tefei, sa Sodobou, sa Gomorabou,* sa sa hafei dege deleiguebou olou fei ke tie o sasai kedĩa sasai hiyoubou, o hiyoubou suluguadi midihou kebou, tou e tagadi midihou kasagai ilo kelebou de milou ga idi kaha hebe ke mala ibe, die sa olou feibe dou mei degediyo mei kaha nama mei degei.

Godiha afu o sasai kediamokou hebe kasagai kege kou nemou i kaha, dige midihou kasagai milou gadi kaha dowo kese hebe kasagai daladade tawame.

8 Nebe kenou tefei, ogou gai egei tobolou idi o kediane midihou kasagai milou ga ili. Diage diho bohou ga duguomou, dioou die tou e tagali sagai kenou degelemou, Godiha ta tobekou muguomou, Ɛsol o kediamokou ne susuga tobolou idi.

9 Afu Ɛsol o hiye Maikel dilie Tama dilie, koyohage Moses tei ke moloou domou tae biya i. Tae biya iligibe, Maikelhage Tamakou be ta kasagai tobolou mou ta susuga tobou li mei, mou kou guenou tobou, Hiye O Godi younou nabou de biya tobolou yode tobou.

10 Kenou si, ogou gai egei tobolou idi o kediage bi olou fei, dia sibige ta tawaiyo mei kokou be bou baganou tobolou idi. Diame gali totou degele i ke sagai. Die midihou kegei kahage, dioousienou makolo idi.

11 Ogou gai egei o kediane dioou tawaibou. Midihou kasagai, o Keinha* milou ke, diane milolou idi. Diame o Balamnou* tefei, die ogou gai egei hehegiadi dabai kaha hebe sele moloou sagai hiyedo degele idi.

O Kora* e Godiha ta tobekou mugu sagai kenou tefei, diane Godiha ta ta dulo ili mei kaha degemou, diame makolo ile dala.

12 Ni kefeguo, fi tanou degemou, nale nale imou be, ogou gai egei o kediane ya fologa, nibou de nale nale idi. Nale nale iligi, ni dihile kokou sidifibou mei, midihou sibigibou degelemou, gili dege dioou die finou tolou idi. Diame mabi, wiye mala ima haguama dedi ke sa degei, huei todiyo mei. Diame hebeye e a kelege kolo madiyo mei ke sa degei. Hebe sale fiyoumou obe yokou tolou tele filei ke sa degei.

13 Diame midihou kasagai kege kou mou milou gamou suluguadi, sidifi ta degele idiyo mei. To bobouye to biyakou to tuobou kofaibou de madi kenou tefei. Tabe, diame kuidihou, agudiletou mou youtuwa suluguadi ke sa degei. Kegei kaha, diame sa huliado, Godiha kou milou ma maji dala kokou ya, tofousogo tofousogo kegenou dalaguale.

14 O Enok e kou guai obe Adam. O Adambe sasafei o, haba o habage haguai ibe demou o Enokbe dio haguai. Kegemou, Enokhage ogou gai egei

* 1:7 1:7 Stat 19:1-29 * 1:11 1:11 Stat 4:3-8. * 1:11 1:11 Namba 22:4-35. * 1:11 1:11 Namba 16:1-35.

o kediāmokōu habage tamā degele ke kōu gue tobou, Hiye Ohā e yoū e esol o 1000 olōu fei sūdo kege sosogōu haguale.

¹⁵ Haguasieba, o sasai olōu fei tā sama fileba, egei dulo idiyo mei obōu, Godi tobekōu muguomōu midihō kasagai milōu ga idi obōu, emokōu tā kasagai tobolōu idi obōu olōu fei kediame hebe kasagai malā ileyode tobōu ba dioū dulo tawale ile.

¹⁶ Ogōu gai egei tobolōu idi o kediage hohō degele idiyo mei. Gofōū tanōu tobolōu mōu, dioū die tōu e tagali midihō kasagai kenōu milōu gamōu suluguali, dioūsie hiye degele idi. O ilo kelege die midihō ke sesemabadomōu, tā sebe dege tobolōu idi.

Nīme nī damaleyodei kahānōu neledō dege dogōu guo dalaba suluguamabeedei

¹⁷ Mā mogodo diāma, nīge habage tamā degele kahā tā, di Hiye O Yesu Kelesuhā tā-bolofei-malā-suluguadi-o kediā tobolōu idi ke tawama.

¹⁸ Diage kōu gue tobolōu idi, uwage sawisie hafei degeli kelegebe, susuga tobolōu idi o ilo kediā Godi tobekōu muguoba, dioū tagaliya kenōu sulugualeyode tobolōu idi.

¹⁹ O kediame ogōu gai egei tobolōu idi onōu. Diā degeiye, damaleyodele i o ilo kele di egei dulo idi ke dafama, haba egei gehe dulamōu fogōu yadi. Ogōu gai egei tobōu di o kediame sa sibige koūmahā midihō kenōu milōu ga idi, Duo Bolofeibe diābōu de dala mei.

²⁰ Mā mogodo diāma, nīnōu si Godikōu damaleyodele i kahā degemōu, nīme Godihā yoūnōu dogōu guo dalaba suluguama. Sulugualibe, Duo Bolofeiḥā hūya ke dihō baḡa tobōu mōu suluguama.

²¹ Nīme Godihā nī tagaibanōu suluguama. Kege sulugualibe, di Hiye O Yesu Kelesuhā hagua, nī solōu do dege malā ile folouba, nīme e sakōu tofousogo tofousogo kegenōu dalale ke dia dalaguama.

²² Damaleyodele i o sasai ilo kele fimai bolōu dege dalaguababe, nīge diāmokōu solōu do degeba dedei sasagiema.

²³ O sasai, douye nalā dalagua sagai kediame nīge toto fiḡa muguma. Midihō kasagai milōu gadi o sasai kediāmokōu solōu do degema. Kenōu si, solōu dobōu guebōu de degema. Yobe, midihō kasagai diā milou kahage, die duobōu, haba die yukueibōu debe sibigibōu dalagua kahā degemōu. Kegeligi, nīne midihō diā degeli sagai kenōu milōu ga iye.

Di Godihā hū hebele fogume

²⁴ Godihage nīme mihikōu fīyasigeiye domōu defeido dia dala. Ege nī malā ile, e sa bolōdo kokōu dogoguba, nī hohō hiyedo degele ile, yobe nīme hebe kasagai ke ta malā ile mei. Kegei kahā degemōu, di Godikōu hohōbōu me.

²⁵ Godibe tanōu fei. Eme di Mamōu O kahā degeimōu, Hiye O Yesu Kelesuhā hūya ke di emokōu hohōbōu me. E hohōbe bolōdo, di ta tawaga tobolōu sagai mei. E hūbōu e nelebōu debe hiyedo folodo. O sasai olōu

feido e ta dulo sesemabeedei. Godi eme afudo delei, ifine dala, habagene
 yoŋu kegenou dalale. Damaledo.

Mogogou Ta **Yesu Kelesuha Jonkou Hegi**

Tawale Ta

Jon, ɛme to tibi Patmoskou dalamou, Yesu Kelesuha ɛmokou habage tama degegale ke hehegiei. Yobe, Yesukou damaleyodele i o sasaj kediamе ho o kedia makomou haguei kaha degeimou, hagi hiyedo kaha die damaleyodei ke tou fogouye domou. Yesuha Jonkou hehegieibe, yoou bohoulou ma haguale hafei degeiba tama degegale ke hehegiei. Dimokou ne kegenou hehegili kuhę.

Kuguo kuokou be ta makai sudo dalagua. Damaleyodele i o sasaj, afudo deleigui kedianou si ta makai kedia sibigebe olou fei kou tawale i sa degei. Godikou damaleyodele ili mei o kediage sibige ta tawale ili mei.

Habage tama degele, Yesuha Jonkou hehegiei keme kou gue: Uwage sawisiei kelegebe, Yesuha ho o olou fei woma mei degeiba dugulo ile. Ho o kediamе Tamaha e mogo dia.

Tamaha e sosou:

Tamaha e hu tabe Bei Kagasiou - 12:9.

Kolukuabe, to ai hiyedo kokou ge felei - 13:1.

Emе Tamaha dabai degedi o.

Si So Gofouudo keme mihj dulemou ge felei - 13:11.

E hu tabe Ogou gai Egei Tobou di Hiye O - 16:13.

Ene Tamaha dabai degedi o.

Yesukou damaleyodele ili mei o sasaj - 11:18.

Godiha e sosou:

Godibe e duwodi bolodo kotou duwo - 12:5

Yesuha e hu tabe Wai Sipsip Wili - 5:6.

E hu tabe Wai Hos Fo Degei Kaha Tagetou Duwodi O - 19:1.

E dihqbe douye wobolou dala sagaj kegei - 19:12.

Duo Bolofei - 14:13.

Esol o sudo - 5:11.

Esol o tabe Maikel - 12:7.

Odo olou fei 24 kege - 4:4.

Fibou bi bolou bolou kege - 4:6.

Godiha o sasaj - 14:12.

Diamе Wai Sipsip Wili kaha sasajyode tobolou idi - 19:7.

Yesuha ho o olou fei woma mei degeiba, damaleyodele ili o sasaj kediamе dioou kegenou dalali, Godiha bi bolodo diamokou neiba, fi tofousogo tofousogo tofolou ile. Hagi olou fei mei degele. Godiha sa sibigebou agudiobou de gehę milolou kaha degemou.

Yesuha ta makai olou fei ke Jonkou hehegiema mei degeimou, e kuguokou kuhe nalaj. Jon ɛme Yesuhage e mogodoyode tobou di o. Jonbe odo degeimou e kuguo kou kuhe nalaj.

Jonhage kuguo olou feibe houyosi kege nalagai dala:

Tā Uwo Bolofej Jonhā Nalaj
 Egei Sasafej Jonhā Nalāma Nej
 Egei Sasama Jonhā Nalāma Nej
 Egei Komā Jonhā Nalāma Nej

Mogogou Tā Yesu Kelesuhā Jonkōu Hegi (Kēme kuguo koŋu.)

Kuguo Mogogou Tā Hegi koŋumahā tā sibige tanōu tanōu olōu feibe kuhe:

Tā Hiye 1-3

Yesu Kelesuhā Jonkōu, nā egele tā koŋu nalāma, damaleyodele i o sasaj, sosi olōu fei dioyosi kege kokōu kefegulo idi kediamokōu neyede tobou.

Tā Hiye 4-11

Wai Sipsip Wili kahā kuguo hebenitōu dala ke haguquba, sa sibige o sasaj olōu fei hagi gehē gehē dugulo ile.

Tā Hiye 12-20

Yesuhā Tamābōu ę sosōu bōu olōu fei makoma mei degei.

Tā Hiye 21-22

Godihā bi olōu feido haba gehenōu milōu gale.

Yesu Kelesuhā Jonkōu, nā egele tā koŋu nalāma, damaleyodele o sasaj, sosi olōu fei dioyosi kege kokōu kefegulo idi kediamokōu ne

(Tā Hiye 1-3)

¹ Tā, afu mogogou delei koŋume Godihā Yesu Kelesukōu hegi, Godihā dabai degedi o sasaj kediamokōu tamā degeladi ke hehegieyadomōu. Damaledo, Godihā Yesukōu hegimōu, ę esol o ta tobōu mōu haguei, ę dabai degedi o Jon amokōu hehegieyadomōu.

² Ame Jon. A bi olōu fei Godihā hehegieimōu, mā dihoye kōu dugulu ke nīmokōu tobolōu. A Godibōu Yesu Kelesubōu dilie tā ke damaledo nīmokōu tobolōu kuhe.

³ Tā koŋume Godihā tā, habage degeiba dugulo tā. O sasaj koyo nā kuguo koŋu husoŋuba, o ilo kelege dulo seseibabe, nī olōu fei hohqobōu ma, yobe bi habage tamā degele kēme hafej degeli kahā degeimōu.

Jonhā kuguo koŋu Yesukōu damaleyodele o sasaj, sosi olōu fei dioyosi kege kokōu kefegulo idi kediamokōu nalāma nei

⁴ Ame Jon. A Yesukōu damaleyodele o sasaj, sa Esia duo kodu sosi olōu fei dioyosi kege kokōu kefegulo idi nīmokōu nalāma nelj. Godi ęme afu yoŋu kege delei, ifine yoŋu kegenōu dala, habage ę haguale. Age ę nīmokōu habagugeiba, nī bologuādo dalaguale. Haba Duo Bolofej, ę nele olōu fei dioyosi kege, Godihā duwodi kahā midihokōu tafaladi, ęne nīmokōu habagugeiba, nī bologuādo dalaguale ke tagali.

⁵ Yesu Kelesuhā nī dogōu guba, bologuādo dalaguale kēne a tagali. Eme Godihā tā damaledonōu tobōu di o. Eme tolo ilemōu haguaj o dagado. Sa sibige hiye o olōu feine ęnōu wolōu daladi.

Yesu Kelesu ege dibe tagadido kaha ę tolomou, ę kafeiye di midihę kasagai olou fei igile mugu.

⁶ Yesu Kelesu ę degeiye, dibe mogou du dalaguadi o degei. Damaledo, Godibe sugutou dalamou, o sasai hayedu dalaguamou, dibe duo kele dala. Yesuha ę Aye Godibe di Hiye O, di wolou daladi. Yesuha hubou ę nelebou debe hiyedo folodo. Di emokou tofousogo kegenou hohobou me. Damaledo.

⁷ Duguma, Yesu Kelesuha hagualebe, mabiye tigama migiba, sa sibige o sasai olou fei dioou die dihoje dugulo ile. O malaye ę figikou gulo i kediane dugulo ile. Sa sa obiye olou fei duguoba, emokou fimaba gosolo ile. Habage kege degele. Damaledo.

⁸ Hiye O Godiha tobolou, ame amulę alikou bou habagekou bou de dala. Damaledo, Godi eme afu yoou kege delei, ifine yoou kegenou dala, habage ę haguale. Godiha ę nelebe hiyedo folodo.

Jonha Yesu Kelesu dugu

⁹ Ame ni eye Jon. Dibe Yesu sesele yolu kaha, hagi hiyedo dugulo ili, kenou si Godiha di wolou dalamou, di nele dege dalagua. A Godibou Yesubou dilie ta hehegiligibe, ame damaleyodeiyodei kaha, damaleyodili mei o kedia a hele mugumou hagua, to tibi sa Patmoskou dala kuhe.

¹⁰ Hiye Oha sawisie ta kelege, Duo Bolofeha ma duledu nelede degeimou, a diho bohoulou mamou, ma tobekou ge ta uwo hiyedo kibi hagusai sagai degeimou du.

¹¹ Ta uwo keme kou gue tobou mou du, midihę kagei kagei na dugulu keme olou fei kuguokou nalagama, damaleyodei o sasai, sa Efesusbou, sa Smernabou, sa Pergamumbou, sa Taiatairabou, sa Sardisbou, sa Filadelfiabou, sa Laodisiabou keke sosi dioyosi kege kokou kefegulo idi kediamokou neyedeimou du.

¹² Kege tobou mou dulomou, a o ke dugulamou, bohoulou mou dugube, kamai dioyosi kege, sele igi golye milou gai ke duwoguamou dugu.

¹³ Kamai dioyosi kege kaha duo kodube o ta O Kedia Dihi* sagai kaha tafalamou dugu. Eme yukuei sasado, sele igi gol fiyati бага milou kaha ę biliękou silema kai dugu.

¹⁴ E widio towe olou feibe fo degei, wai sipsip towebou, mabi fo degeibou ke sagai. E diho douye woboulou dala sagai dugu.

¹⁵ E abogouube sele igi kopa, obe doulukou sili ke sagai dugu. E ta uwobe to si uwo sagai du.

¹⁶ E dobogou delekou be kuidihę olou fei dioyosi kege tou dugu. E mogoudube aweki gofouudo, me bolou kege ke bofa tafalamou dugu. E midihę asę gofouudo ke sagai dugu.

¹⁷ A o ke duguomou, ę abogou hafei dege tolo fiyoumou, ę dobogou dele ke amokou dogoguomou kou gue tobou mou du, guę degeda. Ame widio o, haba anou be habagekou do dala.

* 1:13 1:13 Daniel 7:13

18 A^{me} yo^ũ kegen^{ou} daladi. A^{me} tolo ilem^{ou} hagua, ge^{he} degem^{ou} tofousogo tofousogo dala ku^{he}. Todi kib^{ou}, Tofigiei Kedia Sa a so^ũudi kib^{ou} debe an^{ou} tou dala.

19 A^{na} namok^{ou} bi ifi dalab^{ou}, habage tam^a degele keb^{ou} de hehegili, ko^ũume na ol^{ou} fei nala.

20 Kuidih^o dioyosi kege, na ma^a dobogo^ũ deleye tou dugu keme kuidih^odo mei. Kaha sibigebe esol o dioyosi kege. Esol o kedia^{ge} damaleyodei o sas^{ai}, sosi dioyosi kege kok^{ou} kefegulo idi ke wo^u ma dalaguadi. Haba kam^{ai} dioyosi kege, sele igi golye mil^{ou} gai keme kam^{ai}do mei. Kaha sibigebe damaleyodei o sas^{ai}, sosi ol^{ou} fei dioyosi kege kok^{ou} kefegulo idi kedia.

2

Egele ta, Yesuk^{ou} damaleyodei o sas^{ai}, sa Efesus^{ou} dalagua kediamok^{ou} nalama nei

1 O a dugulu kaha haba amok^{ou}, nage damaleyodei o sas^{ai}, sa Efesus sosik^{ou} kefegudi kedia wol^{ou} daladi esol o kok^{ou} ta ko^ũu nalama neyedei.

Dobogo^ũ deleye kuidih^o dioyosi kege tol^{ou} mo^u, kam^{ai} sele igi golye mil^{ou} gai dioyosi kege kaha hoh^oya ke siadi o kaha nimok^{ou} tobol^{ou} ku^{he}.

2 Midih^o ni mil^{ou} gadib^{ou}, dabai hiyedo ni degedib^{ou} keme a tewe. Ni ta dafadiyo mei, nele^odo dege dalaguadi. Nige o midih^o kasagai mil^{ou} ga idi kediamok^{ou} be ta hoh^o degediyo mei. Ogo^u gai o kedia dio^ũusie diame ta-bolofei-mala-suluguadi-oyodele idi keme ni file dugube, diame ogo^u gai egei o dugu.

3 O ilo kelege ni ko^u makolam^{ou} degele idi, yobe ni ma huya ke dabai hiyedo degedi kaha degeim^{ou}. Ken^{ou} si a tewe, ni nele^odo dege dalaguali, amok^{ou} damaleyodei keme ta tou fog^{ou} li mei.

4 Ken^{ou} si, a nimok^{ou} ko^u gue tob^{ou} lam^{ou}. Ni yomog^{ou} damaleyodei kelegebe, amok^{ou} hoh^o hiyedo degele iye, ifibe ta kegeiyo meido.

5 Ni afu midih^o bolon^{ou} mil^{ou} mo^u hagulugi fiyei ke haba tawaleba, fi boh^{ou}ou ba, afu degedi ke haba degema. Ni kege ho fog^{ou} babe, a ile, kam^{ai} nib^{ou} de dala ke boh^{ou}ou molo^ũu.

6 Midih^o tan^{ou} fei ni degedi keme bol^odo. Nige ogo^u gai egei o Nikolasha dabai o kedia hehegili keme dafam^{ou} tobek^{ou} mugu. Ogo^u gai egei o kedia hehegiedi keme, ane dafa.

7 O koyo na kihiyoub^{ou} debabe, Duo Bolofeiha Yesuk^{ou} damaleyodei o sas^{ai} kediamok^{ou} tobol^{ou} ko^ũu defejido du. Hebenik^{ou}, Godiha hebe haimik^{ou} hebe ta tafala. O sas^{ai} koyo na Tamab^{ou} de biyama wini degeibabe, a dog^{ou} guoba, na ma fi nedi hebe kolo ke gala no^ubabe, name no^ũu kegen^{ou} dalali, fi tofousogo tofousogo tofol^{ou}.

Egele ta, Yesuk^{ou} damaleyodei o sas^{ai}, sa Smernak^{ou} dalagua kediamok^{ou} nalama nei

⁸ O kahā habā amokoū, nage damaleyodei o sasaj, sa Smerna sosikoū kefegudi kediā woloū daladi esol o kokoū tã koŋū nalama neyedei.

O eme widio o, habā enoū be habagekoū do dala. Eme tolo ilemoū hagua, gehe degemoū, yoŋū kegenoū dalali, nimokoū toboloū kuhe.

⁹ Nj̄ hagiboū bi meiboū dugumoū hagulu keme ā koū tewe. Kenoū si nj̄ fībe biboū. O nj̄ susuga toboloū idi o kediāne ā tewe. O kediage diame koū Juda oyode toboloū idiye, kenoū si diame Godihā o sasaj mei, ogoū gai egei toboloū idi o, Tamahā tã dulo idi o sasaj.

¹⁰ Habage nj̄ hagi duguloye, nj̄ hoboū guē degedama. Duma. Tamahā degeiye, ho o kediā nj̄ o ilo kele didiq̄ degele ile. Keme Godihā nj̄ tefele dugulo. Nj̄ hagi hiyedo dugumoū iligi, sawisiē oloū fei 10 kege mei degele. Kenoū si nj̄ damaleyodeibe toloū noū dalali toubã, ā hebe bolodo fī tofousogo tofoloū kē nelē.

¹¹ O koyo nā kihiyouboū debabe, Duo Bolofeihā Yesukoū damaleyodei o sasaj kediāmokoū toboloū koŋū defejdo du. O sasaj koyo nā Tamaboū de biyama wini degeibabe, nē fībe ta tolo ile mei.

Egele tã, Yesukoū damaleyodei o sasaj, sa Pergamumkoū dalagua kediāmokoū nalama nēj

¹² O kahā habā amokoū, nage damaleyodei o sasaj, sa Pergamum sosikoū kefegudi kediā woloū daladi esol o kokoū tã koŋū nalama neyedei.

Aweki gofoŋudo, mē boloū kahā ē oboū kahā nimokoū toboloū kuhe.

¹³ Sa nj̄ dala keme ā koū tewe. Sa keme Tamahā daladi saye, kenoū si nj̄ mā hū hilige toloū moū, amokoū damaleyodema, damaleyodei kē ta toū fogoū li mei. Nj̄ sa Tamahā daladi kokoū ge, ho oe mā tã toboū di o, ē hū Antipas, woumoū tolo i kelegene, nj̄ amokoū damaleyodei kē ta toū fogoū li mei.

¹⁴ Kenoū si, ā nimokoū tã ilo kele toboū lamoū. Midihq̄ kasagaj, o Balamhā miloū keme nj̄ o ilo kelegene miloloū idi. Nj̄ tewe, o Balam ē o Balakkoū Israel o sasaj ogoū gaba, midihq̄ kasagaj miloū mabadomoū hegi. Kegemoū, o Balakhā Israel o sasaj kediāmokoū ogoū gai godikoū gali sisi kē namabeede hehegiei. Haba sasaj hiyouboū, o hiyouboū siadi midihq̄ kēne hehegiei.*

¹⁵ Tabe, ogoū gai egei hehegiendi o Nikolashā tã ē dabai o kediā nimokoū hehegiendi keme nj̄ o ilo kelege dulo sesele idi.

¹⁶ Nj̄ fī bohoū ma. Fī bohoū ho fogoū babe, ā nimokoū toto ileba, mā aweki mogoudu dala kahā o kediāboū de biyolugi ilo kele wouba tofigieieye.

¹⁷ O koyo nā kihiyouboū debabe, Duo Bolofeihā Yesukoū damaleyodei o sasaj kediāmokoū toboloū koŋū defejdo du. O sasaj koyo nā Tamaboū de biyama wini degeibabe, ā oū mana,* mogogou dala kē namokoū nelē. Igi fq̄ degei ta kēne ā namokoū nelē. Igi kokoū be hū gehē nalaj dala. O

* **2:14 2:14** Namba 22-24 * **2:17 2:17** Oū manabe nalē, Israel o sasaj kediā hebe mei mihnoū sa kokoū suluguamoū, Godihā diāmokoū nēj kē. Kisim Bek 16:4, 31

koyo na, igi ke moꝓubabe, nanou si hu ke tawale. O ilo kelege ta tawale mei.

Egele ta, Yesukou damaleyodei o sasaj, sa Taiatairakou dalagua kediamokou nalama nei

¹⁸ O kaha haba amokou, nage damaleyodei o sasaj, sa Taiataira sosikou kefegudi kedia wolou daladi esol o kokou ta koꝓu nalama neyedei.

Godiha Dihi, e dihoꝓe douye wobolou sagaj, e abogoꝓube sele igi kopa, obe bigimamou bolu degei ke sagaj kaha nimokou tobolou kuhe.

¹⁹ Ni midihobe a kou tewe. Ni niou sie yogo tagale idi kebou, amokou damaleyodei kebou, ni neleꝓo dege dabai degedi kebou olou fei keme a tewe. Dabai ni ifi degele ilibe hiyedo, dabai ni afu degedi ke gabama feleido.

²⁰ Kenou si, a nimokou ta koꝓunou tobou lamou. Ni kile tie sasaj ta, e huꝓe Jesebel, sasaj keme ni duguo fogou mou, ege yoꝓusiebe habage-degele-duguo-tobou di-sasajyodema, ma dabai degele idi o sasaj kediamokou ogou gai egei, sasaj hiyoubou, o hiyoubou siadi midihobou, gali obe ogou gai godikou sile nei ke nadi midihobou de hehegiendi.

²¹ Age sasaj keme fi bohou yadomou kou dia deleiye, kenou si e dafai. E e o hiyou siadi midihou kasagaj ke tou fogolou be ta tagali mei.

²² Kegei kaha degemou, a degeiye, e do degeba, do hiyedo dugulo. Sasaj ke hiyouye wolou siei o kediane fi bohou ho fogou babe, Diane hagi hiyedo dugulo.

²³ Sasaj kaha e sisigone* a wouba tofigile. Kegeiba, amokou damaleyodei o sasaj nige ni fi tanou tanou olou feibe a file duguludade tawale ile. Midihou kasagaj milou gadibe hebe kasagajdo nele. Midihou bolu milou gadibe hebe bolofeido ke nele.

²⁴ Sa Taiataira o sasaj ilo kele, ninou si sasaj kaha ogou gai egei ke seselemou, Tamaha mogogou tayodele idi keme ta dulo idiyo mei kaha degeimou, age nimokou be hagi ta nele mei.

²⁵ Kenou si, ni amokou damaleyodei ke hiligedo tolou dalali, a bohoulou ma haguale sawisie kokou dema.

²⁶ O sasaj koyoha Tamabou de biyama wini degema, a sesele iligi uwage sawisie ke tama degeibabe, a emokou hu hiyedo ke neiba, e sa sa o sasaj olou feido wolou dalale.

²⁷ Hubou o kegei kahaꝓe biya gofoꝓudo ke tolou ba, o sasaj neleꝓo dege wou ma dalale. Obe mih bilika ke biyaye fuba gagile filale sagaj kenou tefei, hubou o kaha o sasaj neleꝓo dege wolou dalale.

Buk Song 2:9

O sasaj wolou daladi dabai, a o kegei kokou nele keme dabai ma Ayeha amokou nei sagaj kenou tefei.

²⁸ Haba kuidihou ogou soyode tobolou idi kene a o kegei kokou nele.

²⁹ O koyo na kihiyoubou debabe, Duo Bolofeha Yesukou damaleyodei o sasaj kediamokou tobolou koꝓu defeido du.

* 2:23 2:23 Sasaj kaha e sisigodo mei, ogou gai egei dudi o sasaj.

3

Egele tā, Yesukōu damaleyodei o sasaj, sa Sardiskōu dalagua kediamokōu nalāma nei

¹ O kaḥa haba amokōu, nage damaleyodei o sasaj, sa Sardis sosikōu kefegudi kedia wolōu daladi esol o kokōu tā koḥu nalāma neyedei.

Godihā Duo Bolofej, e nelebe olōu fei dioyosi kege ke wolōu daladi o, kuidihō dioyosi kege ke tolōu dala kaḥa nimokōu tobolōu kuhe.

Ni midihōbe a kōu tewe. O sasajyege nime fibōu dalaguayodili, kenōu si age nime tofigiei dalaguamōu dugulu.

² Yogōu gua tiei kesigie haguāma. Midihō bolofej ni milōu gadi keme olōu fei mei degeladi. Haguāba, neledo dege tafalaguali, midihō doḥdo kenōu milōu gama. Yobe a dugube, midihō ni milōu ga idi keme di Godihā dihile kokōu be bolō mei kaḥa degemōu.

³ Egei ni dumōu haguei keme hobōu totōu degedama. Fi bohōlōu ba, tā bolōdo ke defeido tōu ma. Ni yogōu gua tiei kesigie haguā ho fogōu babe, a nimokōu hiyou moḥudi oe haguadi sagaj kege haguale. A nimokōu haguale sawisiei keme nige ta tawale mei.

⁴ Kenōu si sa Sardis o sasaj ilo amokōu damaleyodemamōu, die yukuei sibigi degeli mei kediasi yukuei fō degei ke kama, abōu de dalaguale. Yobe, diame Godihā dihile kokōu doḥdo dalagua kaḥa degemōu.

⁵ Damaleḥdo, o sasaj koyo na Tamābōu de biyama wini degeibabe, a yukuei fō degei diā kaj sagaj ke namokōu kagile. Ne hu, Fiḥa Kuguokōu nalaj dala keme a ta togule meido. A mā Ayebōu e esol obōu die dihile kokōu ne hu husoloḥuba hegile.

⁶ O koyo na kihyoḥbōu debabe, Duo Bolofejhā Yesukōu damaleyodei o sasaj kediamokōu tobolōu koḥu defeido du.

Egele tā, Yesukōu damaleyodei o sasaj, sa Filadelfiakōu dalagua kediamokōu nalāma nei

⁷ O kaḥa haba amokōu, nage damaleyodei o sasaj, sa Filadelfia sosikōu kefegudi kedia wolōu daladi esol o kokōu tā koḥu nalāma neyedei.

O bolofejdo, Godihā tobōu mōu haguei keme damaleḥdo tanōu tobōu di o. Eme hiye o Devithā ki tolōu dala. A e soḥubabe, o tae ta tefegulo sagaj mei. A e tefegubane, o tae ta soloḥu sagaj mei. O kaḥa nimokōu tobolōu kuhe.

⁸ Ni midihōbe a kōu tewe. Ni duguma, a a ta soḥugou. A keme o tae ta tefele sagaj mei. A tewe, ni nelebe huyafeiye, kenōu si ni mā tā dulo seselemōu, mā hu tobekōu mugulo ili mei.

⁹ O sasaj Tamā sosōu kediamē ni kōu tewe. Diage diame Juda o sasajyode tobolōu idiye, kenōu si diame Godihā o sasaj mei, ogōu gadi o sasaj. A degeiye, diā nimokōu haguasie, yubu sugulo fiya duwoguali, Hiye Ohā ni tagaliyode tobolōu ile.

¹⁰ Tā a nimokōu, ni amokōu damaleyodei ke defeido tōu mabeedei keme ni tolōu mōu hagi duguomōu neledo dege deleigui kaḥa degeimōu,

sa sibige o sasaj olou fei habage tefeledugulo keme a akoguba, ni ta dugulo ile mei.

11 A nimokou hagualebe hafei degeli. Bi ni tou dala keme defeido tou ma, kegeligi o tae ni hebe bolofei ke hiyouye moye.

12 O sasaj koyo na Tamabou de biyama wini degeibabe, age name Godiha moso mouti sa dege tefegiba tafalale. Na Godiha moso ta tou fogolou meido, noou kegenou dalali, tofousogo tofousogo tafalale. Tafalaba, a namokou ma Godiha hu ke nalale. Haba Godiha sa Jerusalem ebele, hebenitou ge migile kaha hune namokou nalale. Haba ma hu ebele kehe namokou nalale.

13 O koyo na kihyoubou debabe, Duo Bolofeha Yesukou damaleyodei o sasaj kediamokou tobolou kou defeido du.

Egele ta, Yesukou damaleyodei o sasaj, sa Laodisiakou dalagua kediamokou nalama nei

14 O kaha haba amokou, nage damaleyodei o sasaj, sa Laodisia sosikou kefegudi kedia wolou daladi esol o kokou ta kou nalama neyedei.

Godiha ta damaledo-yodema, ta olou fei ke hehegedibe damaledo tanou tobou di o keme bi olou fei, Godiha milou gai ke dia dalali, nimokou tobolou kuhe.

15 Midiho ni milou gadibe olou fei a kou tewe. Nime kulio degediyo mei, difi degeiyo mei, duo kegei. A tagalibe, nime kulio dege dalale, haba, difi dege dalale.

16 Kenou si, nime duo kegei dalagua. Ni damaleyodeibe hiyedo mei, haba meido mei. Kegei kaha nime ma sosou mei.

17 Nige nime selebou bibou hiyedo dala o sasaj, bi tanou ta tou degediyo meiyodele idi. Kenou si kege mei. Nime selebou bibou mei. O iloye nimokou solou do degele sagai. Yobe, nime bibou mei, diho du degei, yukueibou mei, bese dalagua sagai kaha. Kenou si niou ge ta tawale iyo mei.

18 Kegei kaha, ni ma sele igi gol, douye siligi sibigi olou feido mei degei ke mamouma, selebou o degeba, yukuei fo degei ke mamouma kama, sidifi dugudi ke mei degema. Haba diho molane mamoumaba, diho du degei ke bolu dege duguma.

19 O sasaj a tagali kediamo a gofou dege egele woma doususugadi. Kegeiba, ni fi bolou madama. Fi bohoulou ba, Godiha ta kenou sesema.

20 Duguma, ame adikou koga tafala. O koyo na, ma ta uwo kou duloba, a soubabe, a folo, nabou de dalali, da nale nala ile.

21 O sasaj koyo na Tamabou de biyama wini degeibabe, age name abou de, ma duwodi bolodo kotou duwoyedele. A Tamabou de kou biyama wini degemamou, ma Ayeha duwodi bolodo kotou duwo sagai kenou tefeledo nane abou de duwolo.

22 O koyo na kihyoubou debabe, Duo Bolofeha Yesukou damaleyodei o sasaj kediamokou tobolou kou defeido du.

Wai Sipsip Wili kaha kuguo hebenitou dala ke haguoba, sa sibige o sajai olou fei hagi gehe gehe dugulo ile

(Tã Hiye 4-11)

4

Diã hebenitou ge Godikou diho bagã tobolou i

¹ Jon a haba dugube, hebeni a soꞑugou dalamou, ta uwo, kibi uwo sagai amokou dagado tobou sagai kahanou haba, na felejba, a habage tama degele ke namokou hehegileyodeimou du.

² Kege tobou mou, Duo Bolofejha ma duledu neledo dege tou mou, a diho bohoulou mamou dugube, duwodi bolodo ta hebenitou dalamou, kotou Hiye O ta duwomou dugu.

³ O ke duwo kaha hohobe igi kuidihõ fai degei igi jaspã galase hohõ kebou, igi konilian igi wej degei sagai kebou kaha hohõnou tefei dugu. Haba siokoꞑutine Hiye Ohã duwodi bolodo ke silema dalamou dugu. Siokoꞑuti kene igi kuidihõ fai degei emeral igi hebe guo gehe degei ke sagai dugu.

⁴ Haba duwodi olou fei 24 kegene Hiye Ohã duwodi bolodo ke silema dalamou, kotou be odo yukuei fo degei ke ka i olou feibe 24 kege duwoquamou dugu. Diãme hiye ohã heti sagai kegei, sele igi golye milou gai ke, die widiletou ka i dugu.

⁵ Hiye Ohã duwodi bolodo kokou ge dibie biligile nõumou fufuale uwo hiyedo degeimou du. Duwodi kaha midihõkou be, disio mi olou fei dioyosi kege tefegiemou i woboulou dalamou dugu. Keme disio mido mei, keme Godiha Duo Bolofejha nele olou fei dioyosi kege ke.

⁶ Hiye Ohã duwodi kaha midihõkou be, to dawala, galase sa degei duo tamanou ke dalamou dugu.

Haba fibou bi dosou yosi kege Hiye Ohã duwodi bolodo ke hafei dege silema tafalaguamou dugu. Fibou bi dosou yosi kege kediamẽ diho sudo. Tobekou bou, midihõkou bou olou feibe dihoynou dalamou dugu.

⁷ Fibou bi tabe fuse hiyedo laion sa degei. Tabe wai bulumakou oye wili sa degei. Tabe e midihõbe o midihõ sa degei. Tabe sio hiyedo mou si sa degei kaha fulou sumou dugu.

⁸ Fibou bi dosou yosi kege tanou tanou kedia, die tifiyiya olou feibe walajyosi kege, die tou guebou be diho sudo, tifiyiya hayedune diho sudo dugu. Fibou bi kediamẽ agalibou huliamẽbou olou fei,

Hiye O Godi, e me nele hiyedo folodo.

Godi e me bolodo.

Godi e me afu yoꞑu kege delei, ifine yoꞑu kegenou dala, habage e hagualeyode tobolou nou dalaguadi.

⁹ Fībōu bi dosōu yosi kege kediā o ɛ duwodi bolōdo kotōu duwo, yoŋū tofousogo kegenōu daladi kokōu hohōbolōu mōu, ɛ hū hebele foguomōu, bolofejyode tobolōu nōu dalaguamōu,

¹⁰ odo olōu fei 24 kege kediāne o yoŋū kegenōu daladi o, ɛ duwodi bolōdo kotōu duwo kokōu yubu sugulo fiya diho bagā tobolōu idi. Hohōbolōu iligi, die heti duwodi bolōdo kokōu hafei dege dogoguomōu kōu gue tobolōu idi, 11 Nāme bolōdo.

Nāme ei Hiye O, ei Godi.

O sasai olōu fei nāmokōu hohōbolōu ba, ne hū hebele foguoba, ne hūbe hiyedo folodoyodele ile.

Yobe, bi olōu fei ifi dala koŋume nā noŋū ne tagaiya kenōu milōu gai kaḡa degeimōu.

5

Jon ɛ kuguo folou ta dugu

¹ Kegemōu a dugube, Hiye O, ɛ duwodi bolōdo kotōu duwo kaḡa ɛ dobogoŋū deleye kuguo folou ta tolōu dalamōu dugu. Kuguo keme ilokōu bōu ilokōu bōu de nalagai dugu. O tae kusieye domōu, dioyosi kege tigama kuolōu maj dalamōu dugu.

² A haba dugube, ɛsol o ta, nele hiyedo kaḡa hiligedo kōu gue tobōu mōu du, kuguo folou kuolōu maj koŋume o bolofejido koyohaḡi kusiale sagai?

³ ɛsol o kaḡa kege kōu yodye, kenōu si hebeni obōu, sa sibige obōu, mihi hayemōu obōu olōu feibe kuguo folou ke kusia dugulo sagai o bolofejidobe ta dala meido.

⁴ A hiyedo gesei, kuguo folou ke kusia dugulo sagai o bolofejidobe ta dala mei kaḡa.

⁵ A gosoumōu, odo kile tanōu taḡa amokōu tobou, gosoda. Juda huḡi hiye kediā Fuse Hiyedo Laion ke dugu. ɛme hūbōu o, hiye o Devitha sosou. ɛnōu si Tamābōu de biyama wini degei kaḡa, kuolōu maj dioyosi kege keme ɛsi kusiale sagai.

Jonḡa Wai Sipsip Wili dugu

⁶ A haba dugube, Wai Sipsip Wili ta diā woumōu tolo i sagai kaḡa Hiye Ohā duwodi bolōdo ke hafei dege tafalamōu, fībōu bi dosōu yosi kege kediābōu odo kediābōu de ɛ silēma tafalaguamōu dugu. ɛ widiokōu be ikoke dioyosi kege, dihone dioyosi kege dalamōu dugu. Dihō dioyosi kege keme dihōdo mei, keme Duo Bolofejihā nele olōu fei dioyosi kege, Godihā tobōu mōu, sa sibige kuokōu migigai ke.

⁷ Kegemōu, Wai Sipsip Wili kaḡa ile, kuguo folou kuolōu maj dioyosi kege ke, Hiye O, ɛ duwodi bolōdo kotōu duwo kaḡa dobogoŋū deleye tolōu dala ke mōu.

⁸ ɛ kuguo ke moŋumōu, fībōu bi dosōu yosi kege kediābōu, odo 24 kege kediābōu de emokōu yubu sugulo fiyasigei. Diā olōu feibe gitabōu sele igi gol melekibōu de tolōu i dugu. Meleki kodube bi hō bolōdo ke sama dou migi kaḡa hō bolōdo ke felejimōu dugu. Keme Godihā o sasai kediā diho bagā tobolōu idi ke.

⁹ Dią yubu sugulo fiya duwoguali, dię gehe ta kōu gue feile i,
Nānōu si o bolodo kuguo folou koŋu malaba, kuolou mai diyosi kege ke
kusiale sagai.

Yobe, o kedia na woumou toloomou, ne kafeiye sa sibige o sasai,
huti gehe gehebou,
ta gehe gehe tobou dibou,
kolo gehe gehebou,
sa sibige koŋubou olou fei mamalamou, Godikou nei kaha.

¹⁰ Na degeiye, o sasai na mamou kediame mogou du dalaguadi o degei.
Damalado, Godibe sugutou dalamou,
sa sibige o sasai hayemou dalaguamou,
mogou du dalaguadi o kediame duo keke dalagua.

Ei Godi die Hiye O, ege dia wolou daladi.

Habage, diame sa sibigekou hiye o degema, sa sa o sasai olou fei dia
dalaguale.

Dią Wai Sipsip Wili kaha hu hebele fogulo i

¹¹ A haba dugube, esol o suudo kedia ta uwo du. Esol o suudo, hu
soŋuba hu soloŋu hobogolou sagai meido. Dią Hiye Oha duwodi bolodo
kebou, fibou bi dosou yosi kege kediabou, odo 24 kege kediabou de silema
tafalaguamou dugu.

¹² Dią hiligedo kou gue tobolou i,
Wai Sipsip Wili, obe woumou tolo i keme bolodo.
Emokou nou si Godiha hu hiyedobou, bimai hiyedobou, tewe hiyedobou,
nele hiyedobou de neleyodele i.
O sasaiyege e hu hebele foguoba, emokou hohobolou ba,
bolofeyodemabeedei.

¹³ Kegemou, bi Godiha milou gai olou fei kediame ta i. Bi heben-
itou dalaguadibou, sa sibige kuokou dalaguadibou, mihi hayemou
dalaguadibou, to dawala tagetou dalaguadibou, dawala dulemou
dalaguadibou olou fei kedia kou gue tobolou imou a du,
Di duwodi bolodo kotou duwodi Hiye Obou, Wai Sipsip Wilibou diliemokou
tofousogo kegenou bolofeyode tobolou ba,
dilie hu hebele foguoba,
hohobolou ba, dilie hu be hiyedoyodemebeede tobolou imou du.

¹⁴ Kegemou, fibou bi dosou yosi kege kedia damalado-yode tobolou imou,
odo 24 kege kedia yubu sugulo fiya duwoguali, diliemokou diho бага
tobolou imou dugu.

6

Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolou mai walaiyosi kege ke kusigi*

* 6: (6:0 widio ta) Kuguo folou kuolou mai uwage kusiei tabe ta hiye 8-kou dala.

¹ Kegemôu, Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolôu maj sasafei ke kusiumôu, fibôu bi dosou yosi kege kedia tanou taha na haguayede tobou mou dugu. E ta uwobe dibie ta sagai du.

² Kege tobou mou, o ta toubou ta wai hos fo degei kaha tagetou duwomou hagumou, esol o taha emokou hiye o heti ke neimou, e heti ke kamou, o kou biyama wini degeiye idi sagai kege ilemou, sudo biyama wini degagai.

³ Kegemôu, Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolôu maj sasama ke kusiumôu, fibôu bi sasama kaha na haguayede tobou mou,

⁴ o ta wai hos wej degei kaha tagetou duwomou hagumou, esol o taha emokou sa sibige o sagai kedia bologuado daladi midihô ke akoguba, diofusie yogo wouba wouba demabadomou nele hiyedo nej. Dabai ke degele aweki sasado, me bolou kene nej.

⁵ Kegemôu, Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolôu maj komã ke kusiumôu, fibôu bi komã kaha na haguayede tobou mou, o ta tefegadi bi toubou kaha wai hos dosogo degei kaha tagetou duwomou hagumou,

⁶ fibôu bi dosou yosi kege kedia dalagua kilege ta uwo ta kou gue tobou mou du, na ile, ne dabai degeiba, o sagai diofu hiyedo degele ile. Kegeba, dabai o kedia me sele hiye ta molo fu mei. Dabai sawisie tanou tanou degeli kaha selebe hiye mei, ou sai tanou fei mamofu de, segei sai kamadianou mamofu de dele sagai dugulo. Kenou si, na hebe olivbou, hebe wainbou be makoda.

⁷ Kegemôu, Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolôu maj dosou ke kusiumôu, fibôu bi dosou kaha na haguayede tobou mou,

⁸ o ta e hube Todi ke wai hos biye degei kaha tagetou duwomou hagumou, o ta, e hube Tofigie Kedia Sa, ene o Todi sesele hagumou, esol o taha diliemokou hu hiyedo nej, sa ilo tanou taha o sagai olou fei woma mei degemabadomou. Dilie aweki me bolou kaha o sagai ilo kele wouba tofigile ile. Dilie degeye o sagai ilo kelebe hegieye tofigile, ilo kelebe doye tofigile, ilo kelebe sj soye wouba tofigile. Haba sa ilo olou fei kamadia kege o sagai be bolou dalaguale.

⁹ Kegemôu, Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolôu maj hou ke kusiumôu, o sagai afu damaleyodema Godiha ta hiligedo tolou mou hehegile idi kaha dowoye woumou tofigie kedia fi olou feibe Godiha dou moso hayedu dalaguamou dugu.

¹⁰ Tei fi kedia hiligedo kou gue tobolou i, Wolou Daladi Hiye O, name bolodo. Na degeleyodei keme na degelenou. Sa sibige o sagai ei woumou tofigie kedia me koboge ta sama, hebe kasagai ke diamokou toto nele?

¹¹ Kege tobou mou, esol o taha diamokou yukuei fo degei ke nemamou tobou, ni tafei dia dalama. Ni mogo diabou, Godiha dabai degele idi o sagai ilo kedia bou olou fei, ho oe ni woumou tofigie sagai kege, Diane Godiha maka degei sagai kege olou fei wouba tofigieiba, hobou ni kafei kaha hebe ke ho o kedia mokou nele.

¹² Kegemōu, Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolōu maj walaj ke kusiomōu, gigima hiyedo hagumōu, aso dosogo degemōu, sa hulija degeimōu, oگو wej degemōu, kafei sagaj degeimōu dugu.

¹³ Haba kuidihō agudiletōu dalaguadi keṅe mihikōu tigilemā fiyasigeimōu dugu, wiye hebe kiyou kolo wej degeli mei ke gasei sagaj degeimōu dugu.

¹⁴ Agudione, kiata tigadi sagaj kege tigama mei degeimōu dugu. Sa sibige kuokōu be, bitoḅōu, tō tibi sabōu olōu fej awalemōu, dioḅu die timōu tou fofōu gueimōu dugu.

¹⁵ Kegegumōu, sa sibige o sasaj olōu fej kama fosigei. Sa sa o sasaj wolōu dalaguadi hiye obōu, hiye o kedia sisigobōu, ami o wolōu dalaguadi hiye obōu, selebōu obōu, huḅōu obōu, bose obōu, dabai degele idi obōu olōu fej kedia bitokōu fosige ya ulouya, salāhaiya kokōu ya mogogou duwoguamōu dugu.

¹⁶ Diā duwoguali, kōu gue tobolōu imōu dugu, bitoḅōu bogobōu niḅe Hiye O, duwodi bolōdo kotōu duwodibōu, Wai Sipsip Wilibōu dilie eimokōu gofoḅu dege haguasieye domōu, niḅe ei diōu guoba womogōu dalagumabeede tobolōu imōu du.

¹⁷ Yobe, ifibe uwage sawisie, Godibōu Wai Sipsip Wilibōu dilie gofoḅu hiyedo degeba, eimokōu hebe kasagaj ke nejba, tofigile kaha degemōu.

7

Israel o sasaj olōu fej 144,000 kege Godihā maka degele i dala

¹ Kegemōu, sa sibige koḅumaha isimobōu isimōu bōu figi ilobōu ilobōu kokōu eṣol o olōu fej bolōu bolōu kege tafalaguamōu dugu. Diame wi olōu fej bolōu bolōu kege kaha mihibōu, tō dawalabōu, dibibōu kuokōu hagueye domōu akoguo tafalaguamōu dugu.

² A eṣol o ta Godi yoḅu kegenōu daladi kaha maka ke tolōu mōu, aso haguluya ke felemōu, eṣol o bolōu bolōu kege, Godihā hu hiyedo kōu nelemōu, mihibōu tō dawalabōu de makomabeedei kediamokōu hilgedo kōu gue tobōu mōu dugu.

³ Ni asō kolobōu, tōbōu, dibibōu toto makodama. Ei di Godihā dabai degedi o sasaj kediamē Godi yoḅu e bi degemabadeba die wodemekōu maka degema fogōu ba, kuhe makoma.

⁴ Kegemōu, a haba o sasaj ilo die wodemekōu Godihā maka moḅu olōu fej 144,000 kege kediamē Israel huḅi olōu fej 12 kege kaha o sasaj ilo keleyode tobōu mōu du.

⁵ Judaha huḅi o sasajbe 12,000 kegeye maka mala i.
Rubenaha huḅi o sasajbe 12,000 kegeye maka mala i.
Gathā huḅi o sasajbe 12,000 kegeye maka mala i.

⁶ Aseraha huḅi o sasajbe 12,000 kegeye maka mala i.
Naptaliha huḅi o sasajbe 12,000 kegeye maka mala i.
Manaseha huḅi o sasajbe 12,000 kegeye maka mala i.

⁷ Simeonaha huḅi o sasajbe 12,000 kegeye maka mala i.
Livaiha huḅi o sasajbe 12,000 kegeye maka mala i.

Isakarha huti o sasai be 12,000 kegeye maka mala i.

⁸ Sebulunha huti o sasai be 12,000 kegeye maka mala i.

Josephha huti o sasai be 12,000 kegeye maka mala i.

Benjaminha huti o sasai be 12,000 kegeye maka mala i.

O sasai sudo kedia Godikou diho baga tobolou i

⁹ Kegemou, a haba o sasai kefei sudo hu soloou hobogolou sagai mei, sa sa olou fei o sasai bou, obiyei olou fei bou, kolo gehe gehe bou, ta gehe gehe tobou di o sasai bou olou fei kefema duwodi bolodo kotou duwodi Hiye Obou, Wai Sipsip Wilibou dilie midihokou tafalaguamou dugu. Diame yukuei fo degei ke ka imamou, fagai guo sagai ke tolou i dugu.

¹⁰ O sasai kedia hiligedo kou gue tobolou imou du, Duwodi bolodo kotou duwodi Hiye O, di Godibou, Wai Sipsip Wilibou dilienou si di mamou di.

¹¹ Esol o olou fei kediage Hiye Oha duwodi bolodo kebou, odo 24 kege kediabou, fibou bi dosou yosi kege kediabou de silema tafalaguali, Hiye Oha duwodi midihokou yubu sugulo fiasigemou, miye duwoguali, Godikou diho baga tobolou imou dugu.

¹² Dia kou gue tobolou i, Damaledo, dige di Godi emokou nou bolofeyodemaba, hohobou me. Enou si tewe hiyedo. Damaledo, di emokou nou bolofeyodema, e hu hebele fogume. E hube hiyedo folodo. Di Godibe nele hiyedo. Godi eme yoou kegenou dalale. Tofousogo tofousogo ta mei degele mei. Damaledo-yode tobolou imou du.

O sasai yukuei fo degei kai kediame hagi hiyedo kou duguomou mei degele i

¹³ Kegemou, odo 24 kege tanou taha amokou yodu, o sasai yukuei fo degei kai kediame koyo dia? Kiliyage haguasiei?

¹⁴ Kege yodumou, a sima tobou, hiye o, nou si teweyodeimou, odo kaha amokou haba tobou, o sasai kediame hagi hiyedo dugu dalagua demamou haguasiei. Die yukuei keme Wai Sipsip Wili kaha kafeiye bigima, sibigi olou fei mei degemou, fo degeinou kuhe.

¹⁵ Kegei kaha degemou, Dia Godiha duwodi midihokou tafalaguali, Godiha mosou agalibou huliamebou de dabal degele idi. Godiha yoou e duwodi bolodo kotou duwoli, diabou de dalali, dia dia dalale.

¹⁶ Godiha dia wolou dalababe, dia hegie ta degele mei. Huei nale sagaine ta degele mei.

Asou difine dugulo mei, bi taye degeiyene dia ta difi degele mei.

¹⁷ Yobe, Wai Sipsip Wili, Godiha duwodi bolodo ke hafei dege tafala kaha o sasai kediame, fi nedu huei sou sudo kokou wou ma ile, huei nejba,

Godihą die dihọ huej ke olou fej togueiba, dią haba ta gosolo ile meido.

8

Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolou maj dioyosi ke kusiei

1 Kegemou, Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolou maj dioyosi ke kusioumou, hebenitou uwo ta degeli meido dalali, aso ilokou i.

2 A esol o olou fej dioyosi kege Godihą dihle kokou tafalaguamou, esol o tae diamokou kibi olou fej dioyosi kege ke nemou imou dugu.

3 Kegemou, esol o taha sele igi gol bilika ta mala hagua, Godihą dou moso ke hafej dege tafalamou, esol o taye bilika kodu ho bolodo mola hiyedo ke sagiemou, na dou moso, sele igi golye milou kuokou, ho bolodo mola sai kofu dogoguoba, ta Godihą o sasaiye dihọ baga tobolou idi kebou de tiagewoma, dou migiba dahaj kaha yofu foloyode tobou mou dugu.

4 Esol o kaha kege degeimou, ho bolodo mola dou dahaj kebou, dihọ baga tobolou idi ta kebou de tiagewoma foloumou, Godihą ho bolofej ke dulomou hohobou.

5 Dou dahaj foloumou, esol o kaha Godihą dou moso kokou dou ta dilemou, bilika kodu sagiemou, sa sibige kuokou bohoulou mugumou, dibie biligile noumou fufuale uwo hiyedo degeimou du. Gigimane hagumou dugu.

Esol o bolou bolou kege kedia kibi haguisa i

6 Esol o dioyosi kege, kibi tou ma dalagua kedia kibi haguissalamou ama deleguei.

7 Kegemou, esol o sasafej kaha e kibi haguissoumou, bilie huej,* igi sa degei ke huej todi sagaj kege doubou kafeibou de sa sibige kuokou migi. Sa ilo tanou ta hebebou diobou olou fej douye nama mei degei. Haba sa ilo bolou kegebe bolonou delei.

8 Kegemou, esol o sasama kaha e kibi haguissoumou, esol o tae bitou sasado, douye wobolou sagaj ke to dawalakou hebele mugumou, to dawala ilo tanou ta kafei bagai. Haba dawala ilo bolou kegebe bolonou delei.

9 Miyebou galibou, to dawala ilo kafei bagai kokou deleguei olou feibe tofigile i. Mosolene olou fej to dulemou molou gou le i. Haba dawala bolou kege kaha galibou mosolebou debe bolonou deleguei.

10 Kegemou, esol o komą kaha e kibi haguissoumou, kuidihọ hiyedo disio mi sa degei agudiletou duwodi ke telema, sa ilo tanou ta tobou, huej soubou kokou fiyoumou dugu. Haba tobou, huej soubou de sa ilo bolou kegebe bolonou delei.

11 Kuidihọ kaha hupe Afi. Kuidihọ kaha sa ilo tanou ta kokou talokou fiyamou, to olou fej afi degeimou, o sasaj sudou huej ke nama, tofigile imou dugu. Haba tobou sa ilo bolou kegebe bolonou delei.

12 Kegemou, esol o dosou kaha e kibi haguissoumou, asobou, uguobou, kuidihobou ilo kele makoma mei degeimou, sa ilo tanou ta nugu. Haba asobou, uguobou, kuidihobou ilo kelege bolou delei, sa ilo bolou kegebe ta

* 8:7 8:7 Kulio huej

nuguli mei. Aso makoma mei degeimōu, agali ilo tanōu ta ke nugu. Haba agali ilo bolou kegebe bolonōu delei. Huliāmene, oguobōu kuidihōbōu olōu fei kaha hohō ilo tanōu ta mei degei. Haba huliā ilo bolou kegebe bolonōu delei.

¹³ Kegemōu, a sio mōu si ta kaha agudiletōu fulōu sulugi hiligedo kōu gue tobōu mōu du, solōu do solōu do hiyedo, sa sibige o sasai nime niōu tawaibōu. Esol o kamadia kediane die kibi hagnosisaladi. Hagnosisa ibabe, sa sibige o sasai nime hagi hiyedo dugulo ile.

9

Esol o hou kaha e kibi hagnosisai

¹ Kegemōu, esol o hou kaha e kibi hagnosisomōu, a kuidihō ta agudiletōu ge fiyoumōu, kuidihō kokōu esol o taye a soṽudi ki neimōu dugu. Ki keme ulou sogodo yosibōu mei kaha a soṽudi ki.

² Kuidihō kaha a soṽudi ki kaha ulou sogodo ke a soṽugōu mōu, dou dahai dou hiyedo wobolōu kaha dahai folodi sagai kenōu tefe felemōu, asobōu agudiobōu gogumōu sa olōu feido huliā degeimōu dugu.

³ Dou dahai koduge sigō sūdo felegomōu dugu. Keme mōu felegali mei, esol o taha ni sa sa olōu fei yaba, homoguye o galadi sagai kenōu tefe, sa sibige o sasai makomabeedeimōu felegai.

⁴ Sigō kedia yala degeimōu, esol o kaha tobou, ni yaba, diobōu, hebe guobōu, bimai olōu fei mihikōu dala keme nādama. O sasai Godihā maka ke die wodemekōu dala mei kedianōu makomabeedei.

⁵ Ni o sasai galaba, do nele dalaguali, ogo houyosi kege mei degema, kenōu si hobōu wouba tofigiedama. Kegemōu, sigō kedia yamōu, o sasai kediamokōu do hiyedo nele i. Do keme homoguye galai do sagai kenōu tefei.

⁶ Kelegebe, o sasaiye tofigile sagai degeba, tolo a ka ileyē, kenōu si tofigile ile mei. Tofigile tagale ileyē, kenōu si todibe mei degele.

⁷ Kegemōu, a dugube, sigō kediaime wai hos biyalamōu degele ili ke sagai degele i dugu. Die widiletōu be hiye o heti, sele igi golye milōu gai sagai kegei ke mugulo i. Die midihōbe o midihō sagai degele i dugu.

⁸ Die widio towebe sasai kedia widio towe sasado ke sa degei. Die mene gofoṽudo, fuse sosouwedo laion* kedia me sagai.

⁹ Die biliēbe biyalamōu biliē gogudi kuwo sagai kaha gogulo i. Die tifiyiya uwobe hiyedo, obe biyalamōu, wai hosye kalōu dufolōu ili uwo sagai du.

¹⁰ Sigō kedia hibiabe homogu hibia sa degei, ayebōu, kaha o sasai tōu guebōu tahaleba, kōu kasagai ke sosōu gueibabe, do gofoṽudo dugulo ile. Sigō kasagai kedia ogo houyosi kege do nele dalaguale. Die dedeibe die hibiakōu dalagua.

¹¹ Sigō kediaime die hiye o dala. Die hiye obe esol o kasagai, ulou sogodo yosibōu mei kaha obōu ke. Hibru taege, esol kaha hūbe Abadon. Grik taege Apolion. Hū kaha sibigebe Makodi O.

* 9:8 9:8 Fuse sosouwedo laionbe o wodi fuse, sa dodou sū degeiya ke suluguadi.

12 Kegemōu, hagi hiyedo sasafejibe mei degei. Kenōu si duma, njōu tawaiḃōu. Hagi bolq̄ube habage tamā degele.

Ḃsol o walaj̄i kahā ɛ kibi haguṣai

13 Kegemōu, Ḃsol o walaj̄i kahā ɛ kibi haguṣoumōu, a wai bulumakou ikeke dosōu yosi kege, dou moso sele igi golye milōu gai Godihā dihiḃekōu dala kokōu ge ikeke timi kilege o tahā t̄a uwo ta tobōu mōu du.

14 T̄a uwo kahage Ḃsol o walaj̄i, ɛ kibi tolōu tafala kokōu, naḡe Ḃsol o bolōu bolōu kege, t̄o hiye Yufretiskōu didiō degele i dalagua kediamē tōu fogōu yedei.

15 Ḃsol o bolōu bolōu kege, sa sibigē o sasaj̄i walamōu dia dalagua kediamē asō dihq̄obōu, sawisieibōu, oguobōu, sadebebōu de makai kelegenōu Ḃsol o taye tōu fogōu mōu, sa ilo tanōu tahā o sasaj̄i woma mei degelamōu yai. Haba sa ilo olōu fei bolōu kegebe wouba tofigile ile mei, bolonōu dalaguale.

16 A dube, Ḃsol o bolōu bolōu kedia, die ami o, wai hos tagetōu duwogua kediamē s̄udo, olōu feibe 200 milion kegeyode tobolōu imōu du.

17 A dihq̄ bohōlōu mā dugu kelegebe, ami o, wai hos tagetōu duwogua kediamē kuwoye die bilie gogulo i dugu. Biliē gogudi kuwo ilo kelebe wēi degei. Ilo kelebe dosogō degei. Ilo kelebe biye degei. Haba wai hos kedia widiobe fuse sosouwedo laion widio s̄a degele i dugu. Die mogouduge, doubōu, dou dahaj̄ibōu, kasele igi difi hiyedobōu de felegoumōu dugu.

18 Ami o, wai hos tagetōu duwogua kedia ya, sa sibigē koḃumaha ilo tanōu tahā o sasaj̄i olōu fei woumōu tofigile i. Wai hos kedia mogouduge dou dahaj̄ibōu, doubōu, kasele igi difi hiyedo k̄ebōu kahā o sasaj̄i woumōu tofigile i. Haba, sa sibigē koḃumaha ilo bolōu kegebe bolonōu delei.

19 Wai hos kedia, die biyadi nelēbe die mogoudubōu, die hibiakōu bōu de dala. Die hibiabe bei sagaj̄i, widiobōu kahā o wala idi.

20 Kenōu si, o sasaj̄i woumōu tofigile ili mei kediane ta fi bohōlōu ili mei. Ogōu gai godi, dioḃu die dobogoḃuye milōu ga idi k̄ene ta tōu fogōu le ili mei. Duo kasagaj̄ibōu, ogōu gai godibōu kediamokōu dihq̄ baḡa tobolōu idi midihq̄ k̄ene ta tōu fogōu le ili mei. Damalēdo, die ogōu gai godi ilo kelebe sele igi golye milōu gai, ilo kelebe sele igi silvaye milōu gai, ilo kelebe sele igi kopaye milōu gai, ilo kelebe igidoye milōu gai, ilo kelebe hebeye milōu gai. Kegele i kediamē ta baha idiyo mei, t̄a ta dulo idiyo mei, ta suluguadiyo meye, kenōu si o sasaj̄i kedia ogōu gai bimaj̄i kokōu dihq̄ baḡa tobolōu idi.

21 O sasaj̄i kedia midihq̄ kasagaj̄i milolōu idibe o wodibōu, hagai wodibōu, sasaj̄i hiyoubōu, o hiyoubōu siadibōu, bi hiyou moḃudibōu olōu fei k̄ene ta tōu fogōu le ili mei, kegenōu degele idi.

10

Ḃsol o tahā kuguo huyadefei ta Jonkōu neimōu naj̄i

1 Kegemōu, a Ḃsol o nelē hiyedo ta, hebenitōu ge mabiye tigama migimōu dugu. Ḃ widiokōu be siokoḃutiye silēmaj̄i dugu. Ḃ midihq̄be asō hohō s̄a degei. Ḃ ibigidione douye wobolōu sagaj̄i dugu.

² E dobogoŋukou be kuguo huyadefei ta haguamou tolou hagumou dugu. E abogoŋu delebe to dawalakou tofougou mou, e abogoŋu fofoube mihikou tofougou dalamou dugu.

³ E hiligedo ta digio dege, fuse sosouwedo laionye tai sagai degema mei degeimou, dibie dioyosi kege fufuoumou du.

⁴ A dibie dioyosi ke fufuei kaha tobou ke ma kuguokou nalalamou degeiye, kenou si hebenitou ge ta uwo ta kou gue tobou mou du, ta dibie kedia tobou keme nalada. Na fiyenou tawa.

⁵ Kegemou, a esol o, to dawalabou mihibou kokou tafalamou dugu kaha, e dobogoŋu dele ke hebenitou fogumou dugu.

⁶ Esol o kaha Godi yoŋu kegenou daladi kaha huya ke makamamou kou gue tobou, agudiobou e bimaibou, sa sibigebou e bimaibou, to dawalabou e bimaibou, olou fei milou gai o kaha huya ke uwage sawisieibe tama degeladi. Godihage ta dia dalale mei. Meido.

⁷ Damaledo, esol o dio kaha e kibi hagnosisouba, Godiha degeleyodei ta mogou dala ke tama degele. Egei, Godiha e dabai degele idi o kediakou kou tobou mou haguei sagai kenou tefele tama degele. Damaledo, habage-degele-duguo-tobolou-idi-o kedia tobolou idi sagai kenou tefele tama degele.

⁸ A ta uwo hebenitou ge tobou mou du kaha amokou haba, esol o, to dawalabou mihibou kokou tafala kaha dobogoŋukou kuguo haguama dala ke na ile moŋuyede tobou mou du.

⁹ A ke dulomou, tafei teguomou, esol o kokou na kuguo ke amokou neyede tobou mou, esol o kaha amokou tobou, na kuguo kou mala na. Noubabe, kule nai sebe sagai duguloye, kenou si name gua gaga degeleyode tobou mou du.

¹⁰ Kege tobou mou, a kuguo ke mala nai. Kou kule nai sebe sagai duguye, kenou si gua gaga hiyedo dugu.

¹¹ Kegemou, esol o taye amokou tobou, na habage tama degele ke, kolo esofei esofei o sasajibou, sa sa olou fei o sasajibou, ta esofei esofei o sasajibou, sa sa olou fei dia dalaguadi hiye obou olou fei kediakou tobou yede tobou.

11

O bolou kedilie Godiha ta hehegiei

¹ Kegemou, esol o tae tefegadi biya ta amokou nelemou, na ile, Godiha moso hiyebou, Godiha dou mosobou de tefegamaba, o sasai olou fei, kile dih baga tobolou idi kediane hu soŋuyede tobou.

² Kenou si Godiha moso kekaimidube tefeda. Yobe, kelebe Godikou damaleyodele ili mei o sasai kedia kefele idi timou kaha degeimou. O kedia haguasie, Godiha sa hiye kodu fologaba suluguali, oguo olou fei 42 kege mei degeiba, sa ke olou fei makoma mei degele.*

* **11:2 11:2** Oguo 42 kege keme sawisie 1,260 kege. Sawisie olou fei 1,260 kege keme sadebe olou fei 3 kegebou, haba oguo 6 kegebou de. Daniel 7:25, 9:27, 12:7; Luk 21:24

³ Godihã tobou, ă mã ă hehegiedi o bolou ădilie tobou ba dilie solou do degedi yukuei kasagai ă kãma ya, habage tamã degele kahã ă ă hehegile iligi, sawisiei olou fei 1,260 kege mei degele.

⁴ O bolou ădiliebe hebe oliv bolou ă sagai, tabe diliebe kamai bolou, sa sibigã dia daladi Hiye O Godihã midihokou tafalagua ă sagai.

⁵ O taye dilie walaba degeibabe, dilie mogouduge douye feleba wouba tolo ile. Kegei kahã, o koyohã dilie walaba degeibabe, douye kege wouba tolo ile.

⁶ Godihã diliemokou dedej hiyedo nei kahã degeimou, dilie Godihã ă habage tamã degele ă hehegili kelege, huei todi akogubabe, huei tolo mei. Dilie dedeije to olou fei bohoulou ba, kafei degelenou. Dilie tagaiya ă dilie dedeije, hagi gehe gehe tamã degeba sa sibigã o sasai olou fei makolonou.

⁷ Kegemou, o bolou dilie Godihã ă hehegiema mei degeiba, si so, ulou sogodo yosibou mei kodu daladi kahã feleba, diliebou de biyolugi, dilie wouba tofigile ile.

⁸ Tofigieiba, dilie tou be sa hiye ă makai Sodobou Isipbou yodele idi kahã alikou tilaguale. Sa hiye keme dilie Hiye O hebe fufuguomaihou ikeke degele i sa ă.

⁹ Dilie tou keme tilaguaba sawisiei kamadiabou haba sawisiei ta tolou ile agali duwo kegebou kelege o sasai sudo, kolo esofei esofebou, obiyei tanou tanou bou, ă esofei esofei o sasai bou olou fei kedia dugulo ile. Duguoba, widale akogulo ile.

¹⁰ Damaledo, sa sibigã o sasai kedia o bolou ădilie tofigiei ă duguoba, hohã hiyedo dege yotile, dio[usie bi neiba neiba dele ile. Yobe, habage-degele-duguo-tobou di-o bolou ădiliege diamokou hagi nele iligi tofigiei kahã degeimou.

¹¹ Kenou si sawisiei kamadiabou haba sawisiei ta tolou ile agali duwo kege ă mei degeimou, Godihã diliemokou fi gehe neimou, dilie hagua tofolou imou, o sasai kedia duguo kesigiemou gue hiyedo degele i.

¹² Dilie hagua tafalaguali, hebenitou ge ă uwo ta hiligedo, nele felemabeedimou dulo i. Kegemou, ho o kedia masele dalaguamou, dilie mabi timiya ă hebenitou fologai.

¹³ Kelegenou gigima hiyedo hagulugi, sa ilo tanou ta makoma, o sasai olou fei 7,000 kege woma mei degei. Haba sa ilo olou fei 9 kegebe bolonou deleigui. Kegemou, o sasai tofigili mei kedia gue hiyedo degemou, hebeni Godihã hu hebele fogulo i.

¹⁴ Kegemou, hagi hiyedo sasamabe mei degei. Njou tawaibou. Hagi komabe hagualadi.

Esol o dio kahã ă kibi hagnosisai

¹⁵ Esol o dio kahã ă kibi hagnosisomou, ă hebenitou ge ă uwo hiligedo kou gue tobolou imou du,

Sa sibigã dia daladi o bolou ădiliebe di Hiye Obou, yo[ui makai o Kelesubou dilie. Diliebe Hiye O degele i.

Di Hiye Ohã sa sa olou fei tofousogo tofousogo kegenou dia dalale.

16 Kege tobolou imou, odo olou fei 24 kege, die duwodi kotou, Godiha dihile kokou duwoguadi kedia yubu sugulo fiya, miye duwoguali, Godikou kou gue dihq baga tobolou i,

17 Hiye O Godi, ne nelebe hiyedo folodo.

Name afudo nou kegenou delei, ifine nou kegenou dala.

Ei namokou bolofeyodili.

Yobe, ne nelebe hiyedo. Name sa sibige olou fei dia daladi Hiye O degei kaha.

18 Sa sa o sasai, namokou damaleyodele ili mei kedia gofou degele idiye, kenou si ne gofoube tama degeli kehe.

Na tofigiei o sasai kedia ta salebe hafei degei kuhe.

Nage ne dabai degele idi o kediakokou hebe bolodo ke nemou ile. O kediame habage-degele-duguo-tobolou-idi-o kedia.

Damaledo, ne o sasai namokou gue degemou, ne hayedu dalaguadi kediame ilo kelebe hubou, ilo kelebe hubou meiyee, kenou si na ne o sasai olou fei kediakokou hebe bolodo ke nele.

Haba o sa sibige o sasai wodi kediakokou be na hebe kasagai ke nele.

19 A odo olou fei 24 kege kedia kege tobou ma mei degeimou, esol o taye Godiha moso, hebenitou duwo kaha a ke sofumou, Godiha mogo degedi bokisi ke tama degeimou, dibie biligile nomou fufuale uwo hiyedo degeimou du. Gigimane hagumou, bilie hueine, igi sa degei ke huei todi sagai kege migi.

Yesuha Tamabou e sosou bou olou fei makoma mei degei

(Ta Hiye 12-20)

12

Jonha sasai tabou bei kagasiou bou de dugu

1 A midihq gehe ta agudiletou ge tama degeimou dugube, sasai tabe aso yukuei baga kai dugu, oguobe e abogou hayedu dalamou dugu. Kuidihq olou fei 12 kege heti baga e widiletou kai dalamou dugu.

2 Sasai keme dihi guokou dalali, dihi mala felamou gou goumou du.

3 Kegema haba midihq gehe ta agudiletou tama degeimou dugube, bei kagasiou hiyedo, wei degei kaha dalamou dugu. Bei kagasiou kaha e widiobe gou lu olou fei dioyosi kege. E widio tanou tanou kotou be ikeke olou fei 10 kege kebou, hiye o kedia hetibou de kai dalaguamou dugu.

4 A dugube, bei kagasiou kaha e suwaye agudio figi ilokou kuidihq olou feido ke sa sibige kuokou kogosoumou dugu. Kuidihqbe agudiletou olou fei kamadia kege kefeguo dogoguomou, kefei boloube tou dalamou kefei tabe olou feido sa sibigekou fiyasigei.

Kegemou, bei kagasiou kahage sasai kaha dihi mala feleiba, wala naleyodemamou e midihqkou dia tefelei.

⁵ Sasaj kaha o dihi mala felejimou, esol o taha dihi ke figamou, Godiha duwodi bolodo kotou felei. O dihi keme hiye degeibabe, e biya gofouudo ke tolou ba, sa sa o sasaj wolou dalale.

⁶ Dihi mala fogou imou, sasaj ke hebe mei mihinou sa Godiha sasaj ke sawisie olou fei 1,260 kege ke kokou dalaba e dia dalaleyodema timou milou gai kokou kama fou.

⁷ Kegemou, hebenitou ge, esol o Maikelha e mogobou dia bei kagasiou bou e esol obou de biyolugi,

⁸ bei kagasiou bou diame nele mei kaha degemou, diame biyadi tefei mei. Kegeimou diame hebenikou timou ke tou fogou le i.

⁹ Esol o Maikelha e mogobou dia bei kagasiou bou e esol o kediabou de biyolugi gaba tofougou mou, hebesoumou, sa sibige kuokou fiyasigei. Bei kagasiou kaha e hube Tama. Afu yofu kegenou delei, ifine kegenou dala. Ogo ga tobou di o, sa sibige o sasaj kediamokou midihog kasagai milou gadi ke hegegiedi o.

¹⁰ Kegemou, a ta uwo ta hebenitou ge kou gue tobou mou du, Ifibe di Godiha di mamou dala.

Godiha e nele hiye keme tama degemou, di wolou daladi O Hiyedo dala. Godiha makai o Kelesu ene hubou nelebou hiyedo ke malamou, di wolou dala.

Yobe, di mogo dia ta sadi o Tama, eme esol o Maikelha hebele mugumou sa sibige kuokou fiyei kaha degemou.

Agalibou huliamebou ege Godiha dihile kokou tafalali, di mogo dia ta samou haguabe demou, eme esol o kedia sa sibigekou hebele mugumou fiyei.

¹¹ Di mogo diage sa sibige kuokou tafalagualebe defej tagale idiyoi mei.

Dia Wai Sipsip Wili kaha kafeibou,

Godiha ta dia hehegie tobolou idi kebou de fimamou be, tofigile keme ta gue degele idiyoi mei.

Kegeimou, dia ile, Tamabou de biyolugi, dia gaba tofou.

¹² Kegei kaha degemou,

hebenikou tafalagua, nime hohobou ma.

Sa sibigebou to dawalabou kokou tafalagua, nime niou tawaibou,

Tamabe kele mulomou, nimokou gofou hiyedo dege dala, eme aso dihog tou degefey dalale ke tewe kaha degemou.

¹³ Bei kagasiou kaha ese sa sibige kuokou hebele mugulo idade tawalemou, sasaj, o dihi mala felej ke makolamou sesele siei.

¹⁴ Sesele sumou, esol o taha sasaj kokou sio mou si hiyedo kaha tifiyiya bolou nej, e hebe mei mihinou sa kokou fulou iba, dia dia dalaguali, sadebe olou fei kamadia kegebou, haba oguo walajyosi kegebou de mei degyedemamou. Sa keme ahudo sa, bei kagasiou ha ile sagaj mei sa kokou fogou iyadomou.

¹⁵ Kegemou, bei kagasiou ha mogouduge huej hiyedo to gihoudi sagaj kenou tefele felej, gihouma sasaj ke woyadomou.

16 Tò gihou kaha e sesele imou, mihyenou e dogou guo, mihi yoounou a soougou mou, huei, bei kagasiou ha mogouduge felei ke mihi dulemou mulugi mei degei.

17 Tò ke gihouma mei degeimou, bei kagasiou ha emokou gofohu hiyedo degemou, sasai kaha sisigo ilo kediabou de biyalamou i. Sisigo keme Godiha ta dia dumabeedei kebou, haba Yesuha tabou de tolou suluguadi o sasai ke.

18 Kegemou, bei kagasiou keme ile, to hiyedo ko kokou tefelei.

13

Kolukubou si so gofohudobou dilie felegai

1 Kegemou a kolukua ta to hiye komou ge feleimou dugu. Kolukua kaha e widiobe olou fei dioyosi kege. E widio tanou tanou kokou be ikoke 10 kege dalagua. Haba ikoke tanou tanou kokou be hiye o kedia hetibou nou dala. E widio olou fei dioyosi kege kokou be hu nalagaihou nou dalamou dugu. Hu nalagai kaha e sibigebe Godi huyafei degedi hu.

2 Kolukua a dugu keme fuse hiyedo ta lepat-yodele idi ke sasai kegei. E abogouube hiyedo, dibi so hiyedo bea abogou sasai kegei. E mogoune hiyedo, fuse sosouwedo laion kedia mogou sasai kegei, me gofohudo. Bei kagasiou hage yoou e nele ke kolukua kokou nei. Haba, yoou e hu hiyedo kebou, yoou e timou kebou dene kolukua kokou nei, ege sa sibige o sasai wolou dalayadomou.

3 Kolukua kaha widio tanou ta kokou be, obe woma fogou doloubou dalamou dugu. Sa sibige o sasai olou fei kediame duguo kesigiemou e sesele yai.

4 O sasai kedia kolukua ke sesele ya, bei kagasiou kou yubu sugulo fiya duwoguali, diho baga tobolou idi, bei kagasiou hage kolukua kokou hu hiyedo nei kaha degeimou. Haba kolukua kokou ne yubu sugulo fiya duwoguali, diho bagamou, kolukua ene hu hiyedo folodo, o tae gabama folo sasai mei. O taha ebou de biyale sasai meiyode tobolou idi.

5 Kegemou, Godiha gule duguo fogou mou, kolukua kaha yoou e hu kenou hebele fougoumou, Godiha hu ke huyafei dege dalali, oguo olou fei 42 kege mei degei.

6 Damaledo, kolukua kahage Godibou, Godiha hubou, Godiha sa hebenibou, hebenitou dalagua kediabou de huyafei degelamou tobou mou i.

7 Godiha ke duguo fogou mou, kolukua ke nele hiyedo mou, Godiha o sasaihou de biyolugi woma mei degeyadomou. Haba e obiyei tanou tanou o sasaihou, kolo esofei esofei o sasaihou, ta esofei esofei o sasaihou, sa sa olou fei o sasaihou de wou ma dalayadomou hu hiyedo ke nei.

8 Godiha sa sibigebou agudiobou milou li mei kelege, o sasai die hu Fiha Kuguokou nalai dala mei kediame kolukua kokou yubu sugulo fiya duwoguali, diho baga tobolou ile. Fiha Kuguo keme Wai Sipsip Wili, oe woumou tolo i o kaha e kuguo.

9 O koyo na kihiyoubou debabe defejdo du.

¹⁰ Godihā o didiō degeyedema makai debabe, o kēme didiō degele. O awekiye wouba toloyodema makai debabe, o kēme awekiye wouba tolo ile.

Kege degegoubabe, Godihā o sasai di nelēdo dege dalaguali, di damaleyodei ke defeido tōu me.

¹¹ Kegemōu, a si so gofojudo ta mihi dulemōu ge tamā degeimōu dugu. Si so gofojudo kaha e widiokōu ikeke bolou kege kēme wai sipsip wili ikeke sagaiye dalamōu dugu. E tabe bei kagasiōu ha tanōu tefei.

¹² Si so kaha mihi dulemōu ge tamā dege felemōu, kolukua kaha dihiile kokou tefelei. Kolukua kaha si so kokou nele hiyedo ke nelemōu tobou mōu ile, sa sibige o sasai kediamokou tae famōu, ni kolukua e widiokou oe woma fogou doloubou kokou yubu sugulo fiya duwoguali, diho бага tobou mabeede tobou.

¹³ Si so kaha midihō gehe gehe hiyedo milou gai. E degeiyene dou agudiletou ge migimou, o sasai olou feido kedia dugulo i.

¹⁴ Godihā duguo fogou mōu, si so kaha hu hiyedo malamōu, ogou gai ta tobou mōu be, sa sibige o sasai kediage e tabe damaledoyade tawale idi. Yobe, e kolukua dihiile kokou midihō gehe gehe milou gadi kaha degeimōu. E sa sibige o sasai kediamokou, ni kolukua, awekiye woumōu tolo ilemōu haguai kaha, e hu kēme ni hebele foguoba, igi kolukua ke бага milou mabeede tobou.

¹⁵ Godihā duguo fogou mōu, si so kaha kolukua бага milou igi kokou fi nei, igi kaha ta tobou ba, o koyo dia igi kokou yubu sugulo fiya duwoguali, diho бага tobou ho fogou babe, fibou igi kaha degeiye, diame tofigile.

¹⁶ Kegemōu, si so gofojudo kaha e dabai degedi o kediamokou tobou mōu ya, o sasai olou fei tae fisilemōu maka ta magamōu i, o sasai kedia dobogou deleyabou, wodemeyabou maka magamōu i. Hūbou obou, hūbou mei obou, selebou obou, sele mei obou, bose obou, dabai degedi obou olou feido maka ke magamōu i.

¹⁷ Maka degegāmōu, e kou gue tobou, o sasai koyo dia kolukua kaha hu nalai kebou mei deba, haba e hu kaha maka kebou mei debabe, o kaha yogokou bi ta tiga moloū mei, ha bi ta tiga nele mei.

¹⁸ Di olou fei defeido fimame. O koyobe tewe o debabe, o kahage kolukua kaha e hu maka ke defeido souba, hu kaha sibige ke tawame. Hu maka kēme o tahā maka. Hu kaha makabe 666.

14

Wai Sipsip Wili kaha o sasai kedia die gehe ta feile i

¹ Haba kegemōu dugube, Wai Sipsip Wili kēme bitou Saionkou tafalamōu dugu. O sasai 144,000 kege, Wai Sipsip Wili kaha hūbou e Aye Godihā hūbou de die wodemekou nalaga i dala kediame ebou de dalaguamōu dugu.

² A ke duguomōu tafalali dube, uwo ta hebenitōu ge hagumōu du. Uwo kēme to si hiyedo kaha uwo sagai kegeimōu du, dibie uwo sagai kegei du. Uwo a dube gita sudo wala ili uwo sagai kegei du.

³ Kegemôu, o sasaj kediage Hiye Ohã duwodi midihokou bou, fibou bi dosou yosi kegebou, haba odo olou fei 24 kegebou kedia dihile kokou tafalaguali, die gehẽ ta feile i. Die keme o tae ta tawale sagaj mei. O sasaj 144,000 kege, Godihã sa sibige kuokou ge mamou kedianou si die ke tawalemou feile i.

⁴ O kediame sasaj hiyou suluguadiyo mei. Die duledu sibigi ta dala mei, Godihã dihile kokou doundonou dalaguadi. Diame Wai Sipsip Wili kaha sulu kenou sesele suluguadi. O sasaj kediame bi yomogou do, Godihã Wai Sipsip Wilibou dilie biyodemamou mamou.

⁵ Diame ogou gadi o sasaj mei. Die duledube sibigi ta dala mei.

Esol o kamadia kege kedia egei tobolou i

⁶ Kegemou, a dugube, esol o ta agudiletou fulou sumou dugu. Esol o keme egei hehegie siadi o. E Godihã ta bolofei, yofu kegenou dalale ke, sa sa olou fei o sasajbou, obiyei tanou tanou o sasajbou, ta esofei esofei tobou o sasajbou, kolo esofei esofei o sasajbou kediamokou hehegie siadi.

⁷ Esol o kaha hiligedo kou gue tobou mou du, Godikou gue degeba, e hayedu dalali, e hu hebele foguma, e ta salebe hafei degeli kaha degeimou. Agudiobou, sa sibigebou, to dawalabou, to soubou olou fei milou gai o kokou ni yubu sugulo fiya duwoguali, dihõ baga tobou mabeede tobou.

⁸ Kegemou, esol o sasama kahane hagua tobou, sa hiyedo Babilonkou be, mosõ olou fei biligilema fiyasigei. Sa kahage e sasaj hiyou degedi midihõ ke sa sa o sasaj olou fei kediamokou hehegieimou, diame tigi kolo huei gofouudo nama fi totou degedi sagaj kenou tefele idi.

⁹ Kegemou, esol o komã kahane e mogo dilie sesele hagua, hiligedo tobou, o koyohã kolukubou, haba e бага milou igi kokou bou yubu sugulo fiya duwoli dihõ baga tobou di deba, haba e maka ke dobogou deleyabou, wodemeyabou ke mou dalababe,

¹⁰ Godihã tigi kolo huei gofouudo ke dou la, o kokou neleba nayede tobolou. Damaledo, Godihã kopekou e gofou hiyedo sou gu amamai ke nejiba, e hagi hiyedo dugulo. Godihã esol o kedibou, Wai Sipsip Wilibou, die dihile kokou ge doubou, kasele igi difi hiyedo kaha nõuba, do hiyedo dugulo.

¹¹ O sasaj kolukua kokou yubu sugulo fiya duwoguali, dihõ baga tobolou idi kediame douye nõuba, dou dahai hiyedo ke folobe ta mei degele mei, yofu kege folonou dalale. O sasaj kolukua бага milou igi kokou dihõ бага tobolou idibou, e maka ke mou dalaguabou kediane kegeinou dugulo ile. Damaledo, agalibou huliamebou kegenou dalale. Do hiyedo dugulo ile. Ta misiholo mei.

¹² Kege degegoubabe, Godihã o sasaj dibe nelede dege tafalaguali, di damaleyodei ke defejido tou me, dibe Yesukou damaleyodemamou, Godihã ni dumabeedei ke dulo sesele idi kaha degemou.

¹³ Kegemou, a ta uwo ta hebenitou ge amokou kou gue tobou mou du, na kou gue nalã, o sasaj Hiye Okou damaleyodei dalaguali tofigile ile kediame hohobolou ile. Ifi yoma habage ke ilebe yofu kegenou dalaguale. Duo

Bolofejhane kōu gue tobou, o sasaj kedia dabai hiyedo degele idi, keme mei degema, misiholo duwoguale, yobe midihō bolofej dia milōu ga idi keme diaḅou de ili kaha degemōu.

Sa sibige koḷumaha nale suwi degei ke moloḷu sawisie

14 Kegemōu, a dugube, mabi fō degei ke dugu. O ta mabi kotōu duwei keme O Kedia Dihi* sagaj kaha duwomōu dugu. E widiletōu be hiye o kedia heti, sele igi golye milōu gai ke muguomōu, e dobogoḷu ye aweki tafado ta tolōu duwomōu dugu.

15 A ke duguo masele tafalamōu, esol o ta Godiha mosoduge migile tamakōu tafalali, mabi tagetōu duwo o kokōu hiligedo kōu gue tobou, sa sibigeḷkōu nale olōu feibe suwi degei kaha degeimōu, na ne aweki malaba olōu feido kege diafigiyede tobou mōu du.

16 Kege tobou mōu, o mabi tagetōu duwo kaha e aweki tolōu, sa sibigeḷkōu bale mulomōu, nale suwi degei ke olōu feido kege diafigi.

17 Kegemōu, a esol o tane Godiha moso, hebenitōu duwo koduge migile tamakōu tafalamōu dugube, aweki tafa degei ke tolōu tafalamōu dugu.

18 Aweki tolōu tafalamōu, esol o ta Godiha dou moso ke tōu fogou haguei. Esol o keme dou dia daladi o. E hagua, esol o aweki tafa degei tolōu tafala kokōu hiligedo tobou, sa sibigeḷkōu be, hebe kolo olōu fei keme suwi degei dala kaha degeimōu, na ile, ne aweki tafa degei kaha diafigiyede tobou.

19 Kege tobou mōu, esol o kaha e aweki tolōu, sa sibigeḷkōu bale mulomōu, hebe kolo suwi degei ke diafigima kefeguomōu, mihī dai kodu hebesai ke obe kotōu tofōu tofōlōu i dugu. Ke degei kaha sibige keme Godiha gofoḷube hiyedoyode hegi.

20 Mihī dai keme sa hiye kaha haguleḷkōu dala kodu hebesama tofōu tofōlōu imōu, kafei hiyedo folo, to giḷhōu sagaj kahanōu iligi, sa ahudo, kilomita olōu fei 300 kege gogu. Kafei kaha hilō foulugi, o widiobōu de tefele fogou.

15

Esol o kedia hagi olōu fei dioyosi kege tōu ma tafalagua

1 Kegemōu, a hebenitōu midihō geḷe ta tama degeimōu duguo kesigi. Esol o dioyosi kege kedia hagi hiyedo dioyosi kege tōu ma tafalaguamōu dugu. Hagi dioyosi kege keme uwagedo, sa sibige o sasaj kedia duguma mei degeibabe, Godiha e gofoḷune olōu fei mei degele.

2 Kegemōu, a haba to dawala, galase hohō sagaj komōu dou sagaj wobōu mōu dugu. O sasajne gita, Godiha diaḷmōkōu nei ke tōu ma, dawala biya kokōu tafalaguamōu dugu. O sasaj kediaḷme kolūkuabe gabama felei. E бага milou igi kokōu be ta diḷhō baḷa tobolōu idiyo mei. E hu kaha maka nalaj keḷe die tōu guebōu ta dala mei.

3 Dia tafalaguali, Wai Sipsip Wili kaha die, Godiha dabai degedi o Moseshā afu kōu gue fei ke feile imōu du,

* 14:14 14:14 Daniel 7:13

Hiye O Godi, ne nelebe hiyedo folodo.

Nā dabai hiyedo degegoumōu be, ei duguomōu kesigile idi.

Nāme sa sa o sasaj kedia wolou daladi o.

Ne midihō olou feibe doudonou, damaledonou.

Ta na tobou dibe, damaledo ta kenou tobou di.

⁴ Godi name tanou fei, nanou si bolodo.

O sasaj olou fei namokou gue degeba, ne hayedu dalali, ne hu hebele fogulo ile.

Sa sa olou fei o sasaj kedia namokou haguasie, yubu sugulo fiya duwoguali, diho baga tobolou ile.

Yobe, midihō doudo, na milou gadi keme tama degei kaha degeimou.

⁵ Kegemou, a kuolou moso, hebenitou ge Godiha falai mosodu dala kaha a keme sojugou mou dugu.

⁶ A sojugou mou, a esol o dioyosi kege kedia haji hiyedo dioyosi kege ke tou ma haguasie tamakou tafalaguamou dugu. Yukuei fo degele i ka i ke, fiyati sele igi golye milou kaha tufoguo kama tafalaguamou dugu.

⁷ Esol o dioyosi kege kedia tafalaguamou, fibou bi dosou yosi duo kile tanou tahage Godiha gofou hiyedo ke meleki, sele igi golye milou dioyosi kege kokou sai ke mouma nemou i. Godi eme yofu kegenou daladibe, ta mei degele mei.

⁸ Meleki ke nemou imou, Godiha e hohobou e nelebou keme dou dahaj sagaj kegei kaha Godiha mosodu amama dalamou, o tae ta Godiha moso kodu folo sagaj kegei mei. Keme kegenou dalali, esol o dioyosi kege kedia haji dioyosi kege ke olou fei sa sibigekou bohou sama mei degeibasi.

16

Esol o kedia Godiha gofou, meleki dioyosi kege sai ke sa sibigekou bohou sa i

¹ Kegemou, a ta uwo ta, Godiha mosoduge esol o dioyosi kege kediamokou hiligedo kou gue tobou mou du, ni ile, Godiha gofou, meleki dioyosi kege sai ke, sa sibigekou bohou samabeede tobou mou du.

² Kegemou, esol o sasafei kaha ile, e meleki ke sa sibigekou bohoulou mugumou, o sasaj, kolukua kaha maka ke moy dalaguabou, haba kolukua baga milou igi kokou diho baga tobolou idi kediabou olou fei kediamе dōbodo hiyedo dugulo i.

³ Kegemou, esol o sasama kaha ile, e meleki ke to dawalakou bohoulou mugumou, dawala keme o tei aiyou sagaj degeimou, gali dawalakou dalaguadi ke olou feido tofigile i.

⁴ Kegemou, esol o komā kaha ile, e meleki ke todayabou, huei souyabou kokou bohoulou mugumou, olou fei kafeinou degei.

⁵ Meleki komā ke bohoulou muguomou, to olou fei dia daladi esol o kaha kou gue tobou mou du,

Nāme Godi, na afudo nofu kege delei, ifine dala kuhe.

Ne midihobe bolodonou.

Hebe kasagaj, na sa sibige o sasaj kediamokou neleyodei keme doudo,

die midihõ kasagaj milõu ga idi kenõu tefelega nele.

⁶ Damalẽdo, sa sibigẽ o sasaj kediaige ne o sasajibõu, habage-degele-duguo-tobolõu-idi-obõu kedia wala imõu, die kafei migi kaha degeimõu, na degeiye diame hujẽ olõu fej mei degema, kafei kenõu namabadomõu degei dala kehe.

⁷ A haba Godihã dou mosõ kaha kõu gue tõumõu du, Damalẽdo, Hiye O Godi, ne nelebe hiyedo folodo.

Nage o sasajbe file duguomõu, damalẽdo, dõudo kokõu nõu tã sadi.

⁸ Kegemõu, esol o dosõu kaha ile, e meleki ke asõ tagetõu bohõlõu mugumõu, Godihã asõkõu nele neimõu, difi hiyedo, dou difi sagaj degei. O sasaj e difiye siyadomõu.

⁹ O sasaj asõ difi hiyedo kaha simõu, diage Godikõu tã bõu бага tobolõu i, e degeiye do hiyedo dugulo iliyodemamõu. Kenõu si fi bohõlõu ili mei, Godikõu hohõbolõu be dafa i.

¹⁰ Kegemõu, esol o hou kaha ile, e meleki ke kolukua kaha duwodi kokõu bohõlõu mugumõu, e sa ke olõu fej nugugu. Sa nugugumõu, o sasaj e sa kile dalaguadi kedia haji hiyedo duguomõu, diojusie dioju die i meye kagile i.

¹¹ Haji hiyedo ke duguo dalaguadi, Godi hebenitõu daladi kokõu tã bõu бага tobolõu i, dobodo sũdo kaha do hiyedo duguomõu. Kenõu si, die midihõ kasagaj milõu gadi keme ta tãu fogõu mõu, fi bohõlõu ili mei.

¹² Kegemõu, esol o walaj kaha ile, e meleki ke tõ hiye Yufretiskõu bohõlõu mugumõu, tõ ke olõu fej haga fiyei. Kegemõu, biyadi o asõ hagulukõu dalaguadi kedia haguasile a ke sojugou.

¹³ A haba kegemõu dugube, duo kasagaj olõu fej kamadia kege, sai бага felegõumõu dugu. Sai tabe bei kagasiõu hã mogouduge felej. Tabe kolukuahã mogouduge felej. Tabe ogõu gai egei tobõu di hiye ohã* e mogouduge felej.

¹⁴ Sai bagai kediamẽ duo kasagajido, midihõ gehe gehe ke milõu ga idi. Dia ya, sa sa olõu fej suluguali, sa sibigẽ hiye o kedia die biyadi o kedia mojuma haguasie kefeguoba, uwage sawisie kelege Godi, e nelebe hiyedo folodo, ebõu de biyamabeedema haguasie kefegulo ile.

¹⁵ Nj duma, a hagualebe, nj ta tawale mei. A njmõkõu hagualebe hiyou mojudi oye haguadi sagaj kenõu tefelega haguale. O koyo na tiadiyo mei, ne yukuei kaj digima, hafeido dege dogoguo dalababe, name hohõbolõu nõu. Yobe, name o dihile kokõu bese sidifi degele mei kaha degemõu.

¹⁶ Kegemõu, duo kasagaj kediaige hiye o kedia wõu ma haguasiemõu, Hibru tãe sa Armagedon-yodele idi kokõu kefegulo i.

¹⁷ Kegemõu, esol o dio kaha ile, e meleki ke agudiletõu bohõlõu filõumõu, tã uwo ta, Godihã mosõ, yõju duwodi bolõdo koduge hiligedo, mã dabaibe mei degeiyode tobõu mõu du.

* **16:13 16:13** Ogõu gai egei tobõu di hiye o eme sj so gofojudo, Jonhã mihj dulemõu ge felejimõu dugu. Na Mogogou Tã Hegi 13:11 husõju.

18 Ta uwo ke tobou mou, dibie biligile noumou fufuale uwo hiyedo degei. Haba gigima hiyedo folodo haguei. Kou guai o kediane gigima hiyedo kegei ta dugulo ili mei.

19 Sa hiyedo Babilon bafolou mou, olou fei kamadia degei. Sa sa hiyedo olou feine, moso olou fei biligisema mei degei. Damaledo, midihog kasagai, sa hiye Babilon o sasai kedia milou ga idi keme Godihage ta totou degeli mei, e kope gofoju hiyedo kaha amamai ke sa ke tie o sasai kediakomou nejmou nala i.

20 Gigima hiyedo ke hagumou, to tibibou bitoubou olou feido mei degele i.

21 Bilie hueine, huei todi sagai kenou tefele migi. Bilie huei keme kasagaido, bogo sagai degei kaha agudiletou ge fiasigeimou dugulo i. Bogo sa degei kaha hagi tanou tanou be 50 kilo sagai kege keme o hiyedo taha haginou tefei. O sasai kedia tagetou fiasigeimou, dia Godikou bou бага tobolou i, bogo sagai degei kaha dia makolo imou duguomou.

17

O hiyou hiyedo siadi sasai ke hebe kasagai mou

1 Esol o dioyosi kege kedia meleki dioyosi kege tou ma tafalagua kedia tanou taha haguamou, amokou da ileba, o hiyou hiyedo siadi sasai to sudo kaha tagetou duwo kaha e midihog kasagai milou di kaha hebe moloju ke namokou hegilamou yode tobou.

2 Sa sa hiye o kediane sasai ke hiyou degele idi.* Houbou mei o kediane kegenou degele imou be, tigi kolo huei gofojudo naiye totou degedi sagai kenou tefele idi.

3 Kegemou, ame Duo Bolofeiha ma duledu neledo degeimou, esol o kaha a wolou ile, hebe mei mihinou sa kokou folomou dugube, sasai ta kolukua tagetou duwomou dugu. Kolukua keme wei degei. E tou guebou be hu kasagai nalagai sudo dalaguamou dugu. Hu sudo keme Godi huyafei degedi hu. Kolukua kaha widiobe olou fei dioyosi kege. Widio tanou tanou kokou be ikeke olou fei 10 kege dalaguamou dugu.

4 Sasai keme yukuei wei degei bolou kege kamou, e similou hiyedo, sele igi golbou, igi bolodo kuidihog fai degei kebou, we bolodo, sele hiyedoye mou kebou de kai dugu. Kope, sele igi golye milou ke e dobogoye tolou duwei. Kope kodu sai keme o hiyou siadi midihog kasagai kebou, sibigibou kahanou amamai.

5 Sasai kaha e wodemekou be hu nalagaibou. Nalai kaha e sibigebe mogogou dalaye, kenou si nalai keme kou gue nalagai:

SA HIYEDO BABILON.

O HIYOU SIADI SASAI OLOUFEI KEDIA DIE ADIODO.

SA SIBIGEKOU MIDIHOU KASAGAI MILOUGADI KAHAG OBOU.

* 17:2 17:2 Sasai ke hiyou degele idi kaha sibigebe kou gue: O sasai Godi tou fogou mou, ogou gai godi sesele yadi kediane sasai hiyou siadi o sa degei.

6 Sasaj keme Godihã o sasaj Yesukou damalẽyodema Yesuhã huya ke egei toboloũ idi o sasaj kediã kafei namamoũ, fi totoũ degei dalamoũ dugu. A sasaj ke duguo kesigiemoũ fi hiyedo maji.

7 Kegemoũ, esol o kahã amokoũ koũ gue tobou, nã kageimoũ fi hiyedo mouya? Kolukua, e widio oloũ fei dioyosi kege tanoũ tanoũ kokoũ ikoke oloũ fei 10 kege dalagua keboũ, haba sasaj, e tagetoũ duwo keboũ dilie degei kahã sibige keme a namokoũ tobou lamoũ.

8 Kolukua, nã dugu keme afu koũ delei, haba ifibe dala mei. Habagesi eme ulou yosiboũ mei kokoũ ge feleba, dala demaba ise damalẽdo kuhe mei degele. O sasaj, sa sibigeboũ agudioboũ miloũ li mei kelege, Godihã die hu Fjhã Kuguokoũ nalagali mei dalagua kediãme kolukua ke duguo kesigieba, fi hiyedo maga ile. Yobe, eme afu koũ delei, ifibe dala mei, habagesi tamã degele kahã degeimoũ.

9 Di oloũ fei defeido fimame. O koyo nã tewe o debabe, nã koũ gue tawa, kolukua e widio oloũ fei dioyosi kege kahã sibigebe bitoũ oloũ fei dioyosi kege. Sasaj keme bitoũ dioyosi kege kokoũ buboga siadi.*

10 Haba kolukua e widio oloũ fei dioyosi kege kahã sibige tabe sa ke dia daladi hiye o oloũ fei dioyosi kege. Hiye o oloũ fei huyosi kegebe mihikoũ fiyasigei. Tabe ifi koũ boũ gene kege dala. Hiye o tabe you, hagualẽ dala. E haguoũbabe, tofousogo dege tafalale mei, toũ degenoũ fei dala dema mei degele.

11 Kolukua afu koũ delei, haba ifibe dala mei. Eme hiye o dioyosi kege kediã koũ tanoũ ye, kenoũ si eme hiye o dima ke dalale Eme haguaba mihikoũ totonoũ fei fiyaba mei degele.

12 Kolukua kahã e widio tanoũ tanoũ kotoũ, ikoke oloũ fei 10 kege, nã dugu keme hiye o oloũ fei 10 kege, haba diãme die sa tanoũ tanoũ you malã ile dala. Kolukua kahã hũ hiye mõubabe, o 10 kege kediãme hũ hiyedo malã ile, sa tanoũ tanoũ ke toũ degenoũ fei dia dalaguale, asõ diho tanoũ fei dalaguale.

13 Hiye o kediãge fi tanoũ degeba, kolukua kahã hunoũ hebele foguo, e hayedu dalaguale, eibe nẽ dabai degelamoũ yode toboloũ ile.

14 Diã kegema ya, Wai Sipsip Wiliboũ, o sasaj yõũ haguissomoũ dulo haguassiemoũ makai kediãboũ de biyoubabe, diã ta gabama fologale meido. Yobe, Wai Sipsip Wili eme gamani hiye o oloũ fei kediã die Hiye O kahã degeimoũ. Damalẽdo, eme hiye o oloũ fei kediã die Hiye O.

15 Kegemoũ, esol o kahã amokoũ haba tobou, toũ hiye sudo, o hiyou siadi sasaj kahã duwomoũ nã dugu* kahã sibigebe koũ gue, kolo esofei esofei o sasajboũ, o sasaj kefele idi kediãboũ, sa sa oloũ fei o sasajboũ, tã esofei esofei tobou o sasajboũ de.

16 Kolukuaboũ, e ikoke oloũ fei 10 kege keme hiye o 10 kege keboũ kediãge o hiyou siadi sasaj ke dafa ile. Dafaba, makomaba, e yukuei

* 17:9 17:9 Sa hiyedo Rom keme bitoũ sa. Mosõ oloũ feibe bitoũ dioyosi kege kahã tagetoũ togogama deleigui. * 17:15 17:15 Mogogou Tã 17:1

olou fei digima, bese tou fogou le ile. Haba, o kedia e hu ke nala imaba, doulukou siba, olou fei douye nama mei degele.

¹⁷ Yobe, Godihanou degeiye, hiye o kedia fimai tanou fei degema, sa olou fei kolukua kokou nele ile. Neiba, ege sa sa olou fei ke dia dalali, ise Godiha tobou ke kuhe tama degele.

¹⁸ Sasai na dugu kaha sibigebe sa hiyedo. Sa hiyedo kahage sa sa olou fei kaha hiye o ke wou ma daladi.

18

Sa hiyedo Babilon makoma mei degei

¹ Kegemou, a esol o ta hebenitou ge migimou dugu. Esol keme hu hiyedo o. E migilemou, e hoho hiyedo kaha, sa sibige kou olou fei hohoguo delei.

² E migilemou, hiligedo kou gue tobou mou du, Sa hiyedo Babilonbe makoma mei degei.

Moso olou fei biligisema mei degei.

O mei degeimou, duo kasagai kedianou dalagua.

Sio kasagai kedia die timou degele i.

³ Yobe, sasai kaha sa sa o olou fei hiyouye wou ma sumou, tigi kolo huei gofouudo nai oye fi toto degedi sagai kenou tefeledi. Damaledo, sa sibige kaha hiye o kediage sasai ke hiyou degele idi.

Bi tiga mojudi o kediane, sasai kaha midihou kasagai milou gadi kaha dowo, diane sele hiyedo mala i dalagua.

⁴ Kegemou, a hebenitou ge ta uwo geheta kou gue tobou mou du, Ma o sasai ni sa ke tou fogou haguama.

Kegeiye, nine sa ke tie o sasai kediabou de midihou kasagai milou ga iligi, nibou de hebe kasagai ke mala iye.

⁵ E midihou kasagai kefema mamou feleibe, hebenikou folo kogu dala. Godihage e midihou kasagai keme olou feido tewe dala.

⁶ Midihou kasagai e milou di kaha hebe keme nine emokou kenou tefele nema.*

E midihou kasagai milou gadi kaha dowo keme nine emokou hebe kasagai keme bolou kogou nema.

E kope kodube sibigi kasagaiyenou amamai kaha degeimou, nine e kope kodu hebe kasagai hiyedo keme bolou kogou neiba, e olou feido nale.

⁷ Sasai kaha yofu e hu hebele fogudi kaha, nine e midihou kasagai milou gadi kaha hebe kasagai keme yofu milou gadi sagai kenou tefele nema.

Ege yofusie eme sasai hiyedo, sa hiye koumahaga o sasai wolou daladi sasaiyode tobou di.

Ame kuei sasai mei kaha degemou,

* **18:6 18:6** Sasai keme sasajdo mei, sa hiyedo Babilon tie o sasai kedia midihou kasagai milou ga idi kaha degeimou, esol o kahage o ilo kedia hebe kasagai keme sa ke tie o kediamokou nemabeede tobou.

kuei sasaj kedia gosolo idi sagaj kege, a ma maha sihou ta gosolo meiyode tobou.

⁸ Kegei kaha degemou, sawisie tanou fei kelege, sasaj keme hagi daga daga hiyedo dugumou ile,

do hiyedobou, hegie hiyedobou, o tofigiei kedia sihoubou de gosolo. Kegeiba, douye nama mei degele.

Yobe, Hiye O Godi nele hiyedo o kahage sasaj kaha midihou olou fei file dala kaha degeimou.

⁹ Kegeiba, sa sibige koumahaye hiye o kediage sasaj Babilon douye nouba, dahaj folouba duguoba, e sihou gosolo ile. Yobe, dia sasaj ke hiyou degemou, ebou de midihou kasagaj daga daga milou ga idi kaha degemou.

¹⁰ Sa Babilon douye nouba duguo gue degeba, ahudo dege tafalaguali, kou gue tobolou ile,

Anou we, anou we, sa hiyedo Babilon, solou do hiyedo.

Ne hu hiyedo deleie, kenou si hebe kasagaj kaha haguamou,

aso dihou tanou fei kelegenou douye ne bimaj olou fei ke nama mei degei.

¹¹ Kegeiba, bi tiga mojudi o kediane Babilonha sihou gosolo ile. Yobe, die bimajibe sa Babilon o sasaj kedia seleye haba ta mamala ile mei kaha degeimou.

¹² Mosoleya mojuma haguadi bimaj bolodo kegele i keme sele igi golbou, igi silvabou, igi bolodo kuidihou fai degei kebou, we bolodo sele hiyedoye mojudi kebou, yukuei fou degele ibou, yukuei wej degele i daga daga kebou, yukuei sisibe degei kebou, hebe hou bolodo kebou, bi daga daga wai elefan hiye sadoye milou gai kebou, sele igi kopabou, hebe daga daga sele hiyedoye mojudi kebou, kuwo igibou, igi dosogo degeibou fou degeibou deye nalagai igi kebou de olou fei kege.

¹³ Bimaj ilo kelege kasala sa degei daga daga kebou, hou bolodo mola daga daga kebou, hebe du kolo sagaj kegei daga daga kebou, hebe kolo hueibou, gusege hueibou, ou sagaj kegei kebou, nale segeibou, wai bulumakoubou, wai sipsibou, wai hosbou, wai hosye dufou di kalou bou, fisimou dabai degele idi o sasajbou olou fei keme mamolou obe mei.

¹⁴ Bi tiga mojudi o kedia Babilon douye nouba duguo kou gue tobolou ile, bi bolodo na molou tagadi keme ahudo dala, na haba molou mei. Bi bolodobou, similou kuidihou fai degei kebou olou feido mei degei. O tae ta kolugi dugulo meido.

¹⁵ Sa kou bimaj tigamou, sele hiyedo mala idi o kedia, sa kaha hagi hiyedo degeli ke duguoba, gue dege ahudo tafalaguali, gosoloba kou gue tobolou ile,

¹⁶ Anou we, anou we sa hiyedo Babilon, solou do hiyedo.

Sa ke tie o sasaj kedia yukuei bolodo, fou degeibou, wej degei daga daga kebou de ka idi.

Similou dibe sele igi golbou, igi bolodo kuidihou fai degei kebou, we bolodo seleye mou kebou de ka idi.

¹⁷ Haba bimaj olou fei keme aso dihou tanou fei kahanou makoma mei degei.

Mosole tōu ma suluguadi obōu, bimaj tiga moṽudi o mosoleya ke suluguadi obōu, mosole kodu dabai degele idi obōu, mosole dabai degele idi o ilo kediabōu olōu fei ahudo tafalaguali,

¹⁸ douye sa hiyedo ke nolū kaha dahaj ke folouba duguo hiligedo kōu gue tobolōu ile, sa tabe sa hiyedo Babilon sa degei ta dala meiyode tobolōu ile.

¹⁹ Kege tobōu ma, mihikōu duotele moṽuma, dioṽu die widio tagetōu hebeseleba, sa kaha sihou gosoloba, haba hiligedo kōu gue tobolōu ile, Anōu we sa hiyedo.

Bi motōu ladi mosole obōu kediame sa hiyedo kaha o sasaj kedia sele hiyedo mala idi keme olōu fei mei degei.

Solōu do hiyedo, sa hiyedo keme asq diho tanōu fei kahanōu makoma mei degei.

²⁰ Hebenitōu tafalagua o sasaj ni hohobōu ma, sa Babilonbe Godiha makoma mei degei kaha degeimōu.

Godiha o sasajibōu, ta-bolofei-mala-suluguadi-obōu, habage-degele-duguo-tobolōu-idi-obōu, ni olōu feido hohobōu ma.

Godiha sa hiye Babilon o sasaj kediāmokōu hebe kasagai ke nei, dia ni makolo idi kaha degeimōu.

²¹ Kegemōu, esol o ta kaha nele hiyedo degemōu, bogo hiyedo ta malamōu, tq dawalakōu hebele muguomōu tobou,

A bogo hiye ke dawalakōu hebele mugu sagaj kenōu tefele, sa hiyedo Babilonne nelede dege hebele muguba, haba ta dugulo ile mei.

²² Sa Babilon, ne o sasaj kedia die feile uwo keme ei haba ta dulo ile mei. Die gita wala uwo kene ei haba ta dulo ile mei.

Die kibi hagnosisale uwo kene ei haba ta dulo ile mei.

Die bi milōu gadi o kediame ei haba ta dugulo ile mei.

Die ōu togolo uwo kene ei haba ta dulo ile mei.

²³ Namokōu be eige kamaj hohq haba tage ta dugulo ile mei.

Obōu sasajibōu hulomōu hohqbolōu uwo kene ei haba ta dulo ile mei.

Ne bi tiga moṽudi o kediame hu hiyedo deleigui.

Na midihq gehe gehe hiyedo milōu gōumōu,

sa sa o sasaj olōu feido kedia duguomōu, ogōu gai midihq, na degeli keme damaleyodema sesele idi.

²⁴ Damalede, sa Babilon o kediage Godiha o sasajibōu, habage-degele-duguo-tobolōu-idi-obōu, wōumōu tofigile i kaha degeimōu Godiha diāmokōu hebe kasagai ke nei. Haba sa sa olōu fei o sasaj wōumōu tofigile idi kaha hebe kasagai kene Godihage olōu feido Babilonkōu nōu nei.

19

O sasaj kedia sa Babilon makei kaha degeimōu, hohq degele i

¹ Kegemōu, a ta uwo hiyedo, hebenikōu o sasaj sudo kedia hiligedo tobolōu ili sagaj kegei kōu gue du,

Di Godikōu bolofeyode tobōu me.

Godihanōu di mamou dala kuhe.

Di Godikōu nōu hohqōu me.

E hube hiyedo folodo.

² Godihage o sasai kedia midihobe file duguomou, damaledo, doudo kelenou ta sadi.

O hiyou siadi sasai hiyedo kaha* e o hiyou degedi midihogehage sa sibige o sasai olou fei ke makei kaha degeimou,

Godihage emokou hebe kasagai ke nei.

Yobe, e Godiha dabai degele idi o kedia woumou tofigile i kaha degeimou.

³ Kegemou, hebenitou tafalagua o sasai kedia haba tobolou i,

Di Godikou bolofeyode tobou me.

Douye sa hiyedo Babilon nolu kaha dahaj keme ta mei degele mei, youtu kege folonou dalale.

⁴ Kege tobou mou, odo olou fei 24 kegebou, fibou bi dosou yosi kegebou olou fei kedia yubu sugulo fiya duwoguali, Godi, e duwodi bolodo kotou duwo kokou kou gue dihogehage tobolou i, Damaledo, di Godikou bolofeyode tobou me.

⁵ Godiha duwodi bolodo kokou ge, ta uwo ta kou gue toboumou du, hubou obou, hubou mei obou, Godiha dabai degele idi o sasai, Godikou gue degemou, e hayedu dalaguadi, nige di Godikou nou bolofeyode tobou ma.

Wai Sipsip Wili kaha sasai hulomou, nale hiyedo kefegomou nala i

⁶ Kegemou, a uwo ta, to nele hiyedo kaha uwo sagai kegei du, dibie uwo hiligedo fuale uwo sagai kegei. Uwo keme o sasai sudoye tasou degeli sagai kenou tefimou du,

Di Godikou bolofeyode tobou me.

Di Hiye O Godi, e nelebe hiyedo folodo.

Ege di wolou dala kuhoyede tobou mou du.

⁷ Di ifi hohogehage hiyedo degeba, Godikou nou hohogehage ba, e hu hebele fogume.

Yobe, Wai Sipsip Wili kaha sasai hulobe hafei degeli kaha degeimou.

Sasai e hulo kahage ama dala.

⁸ Godiha yukuei fo degei, bolodo keme sasai kokou kou nei.

Yukuei fo degei, bolodo kaha sibigebe midihogehage, Godiha youtu e o sasai kedia milou ga idi ke.

⁹ Kegemou, esol o kaha amokou tobou, na kuguokou kou gue nala, o koyo name Wai Sipsip Wili kaha sasai hulo dowo nale hiyedo kokou kou digu debabe, name hohogehage nou. A tobolou koume Godiha ta damaledo ke tobolou.

¹⁰ Esol o kaha kege tobou mou, a yubu sugulo fiya duwoli, esol o kokou dihogehage tobou lamou degeimou, e haba amokou tobou, kegeda. Na Godikou nou dihogehage tobou. Ane Godiha dabai degedi o, nebe nabou Yesuha ta hiligedo tolou suluguadi o sasai bou ninou tefei. Habage-degele-duguo-tobou di-o kediae Yesuha tabe Duo Bolofehage neleya kenou tobolou idi.

* 19:2 19:2 Sasai do mei, sa Babilon tobou.

Jonhã o ta wai hos fõ degei kahã tagetõu duwomõu dugu

¹¹ A hebeni a soŋugou dalamõu masele dalali dugube, wai hos fõ degei ta tafalamõu dugu. O, wai hos tagetõu duwo kahã ẽ hũbe bolõu. Ẽ hũ tabe Damaleŋodema Sesedi, haba hũ tabe Tã Damaleđo. O kahã ẽ tã sadi midihõbõu ẽ biyadi midihõbõu keme, ege dõudo kokõu nõu milõu gadi.

¹² Ẽ dihõbe douye wobolõu sagã kegei dugu. Ẽ widiletõu be hiye o kediã hetu sũdo kai dalaguamõu dugu. Ẽ tõu guebõu be hũ ta nalãj dalamõu dugu. Hũ keme yoŋunõu tewe. O tae tewe mei.

¹³ Ẽme yukuei sasado, kafeikõu muguomõu kaj. Ẽ hũbe Godihã Tã.

¹⁴ Hebeni ami kediã wai hos fõ degele i kediã tagetõu foloma die Hiye O sesele yai. Diãme yukuei fõ degele i ebeledo kenõu kãma youmõu dugu.

¹⁵ O ebukõu hagulu kahã ẽ mogouduge aweki tafãdo kahã telemã migimõu dugu. Aweki kahãge sa sa o sasã olõu feido kediãbõu de biyale. Biyamaba, o olõu fei ẽ hayedu dalaguaba,

ẽ biya gofoŋudo ke tolõu ba, o sasã neleđo dege wõu ma dalale. *Buk Song 2:9*

Ege Godi neleđo kahã ẽ gofoŋu hiyedo folodo kahã neleŋa ke sa sa o sasã olõu feibe hebe kolo kefeguomõu mihi daikõu hebesama, kotõu tofõu tofolõu idi sagã kenõu tefele, kege degele.

¹⁶ Hiye Ohã ẽ yukuei kaj kokõu bõu, ẽ misiẽkõu bõu kokõu be hũ kõu gue nalãj dugu.

HIYE O OLÕUFEI KEDIã, DIE HIYE O.
HABA GAMANI HIYE O KEDIã, DIE HIYE O.

¹⁷ Kegemõu, a ẽsol o ta asõ tagetõu tafalamõu dugu. Tafalali, sio agudiletõu fulõu sulugua kediãmokõu tã hilĩgedo kõu gue tobou, ñ haguasie, Godihã nalẽ hiyedo nalã ile kokõu kefegumabeede tobou.

¹⁸ Sio diãma, ñ haguasie, gali hiyedo ñama. Sa sa dia daladi hiye o kediã huĩbõu, ami hiye o kediã huĩbõu, biyadi o kediã huĩbõu, wai hos kediã huĩbõu, wai hos tagetõu duwoguadi o kediã huĩbõu de ñama. Haba, bose o sasã kediã huĩbõu, dabai degedi o sasã kediã huĩbõu, huĩbõu o sasã kediã huĩbõu, huĩbõu mei o sasã kediã huĩbõu de ñama.

¹⁹ Kegemõu a dugube, kolũkuabõu, sa sa hiye o olõu fei kediãbõu, die ami obõu olõu fei haguasie kefeguo tafalaguali, wai hos tagetõu duwo o kebõu, ẽ ami obõu kediãmokõu biyalamõu degele imõu dugu.

²⁰ Biyamamõu, wai hos tagetõu duwo o kahã kolũkuabõu, ogõu gai egei tobõu di hiye obõu ke* didiõ degei. Ogõu gai egei tobõu di hiye o kahãge kolũkuahã huya ke midihõ gehe gehe kõu milõu gamõu siei. Kelegebe, o sasã kolũkua kahã ẽ maka ke malãmõu, haba ẽ бага milou igi kokõu dihõ bagã tobolõu imõu be, diã ogõu gai egei tobõu di hiye o ẽ tobolõu kenõu dulo idi. Wai hos tagetõu duwo o kahã haguamõu, kolũkuabõu, ogõu gai egei tobõu di hiye obõu ke moŋuma sosou kege, ulou doubõu, kasele igibõu difi hiyedo dala komõu hebesai.

* 19:20 19:20 *Ogõu gai egei tobõu di hiye o keme sã so gofoŋudo.*

²¹ Dilie mogo diāne o wai hos tagetōu duwo o kaha aweki, e mogouduge telema feji kaha olou feji woma mei degeimou, sio sudo kedia haguasie nala iligi, guokou hiyedo degele i.

20

Tama didio degeibe dalali, sadebe olou feji 1000 kege mei degele

¹ Kegemou, a dugube, esol o ta hebeni tou fogou, ulou sogodo yosibou mei kaha a sojudi kibou, kuwo ti neledo kebou de tolou migimou dugu.

² Migilemou, bei kagasiou ke hiligedo tolou ma tigei. Tigama fogou ba dalalebe sadebe olou feji 1,000 kege mei degele. Bei kagasiou keme afu yu kege delei. Ifine kegenou dala. E hupe Tama.

³ Esol o kaha Tama tigama, ulou sogodo yosibou mei kodu hebele muguomou, a ke hiligedo tefeguo fogou. Tama ha o sasai ogou gaiye domou dalali, sadebe olou feji 1,000 kege mei degele. Sadebe 1,000 kege mei degeibasi, esol o kaha ulou ke a solojuba, tigiye tigei ke kusiuoguba, o sasai kediakokou ogou gamou sialebe tou degeinou feji siale.

⁴ Kegemou a dugube, duwodi bolu sudo dalaguamou, o sasai ilo kele kotou duwoguamou dugu. Duwoguamou, Godiha diakokou ta sai fidi dabai ke nemou i. Kegemou haba dugube, o sasai Yesukou damaleyodema Godiha ta hehegie suluguamou ho o kedia die gabaigi diafigimou, tofigile i kedia fi be olou feji kokou dalaguamou dugu. Diame kolukuabou, e бага milou igibou kokou diho baga tobolou idiyo mei. E maka kene die dobogou deleya wodemeya kele ta dala mei. Tofigiemou, die fi be gehe degema, hiye o dege, Kelesubou de sa sibige o sasai wou ma dalaguali, sadebe olou feji 1,000 kege mei degei.

⁵ Keme diakokou do hagua ile o sasai. Haba tofigile i o sasai ilo kediame hagua ili mei dalaguali, sadebe olou feji 1,000 kege mei degeibasi, diame kuhe hagua ile.

⁶ Tofigiei o, diakokou hagua ile o sasai kediame Godiha o sasai bolodo. Diame hohobolou nou. Die fi be haba ta tofigile ile mei. Diame mogou du dalaguadi o. Damaledo, Godibou Kelesubou dilie sugutu dalaguaba, sa sibige o sasai hayemou dalaguaba, haba diakokou hagua ile o sasai kediame hiye o degema, Kelesubou de dalaguali, sadebe olou feji 1,000 kege mei degele.

Tama eme makoma mei degei

⁷ Sadebe olou feji 1,000 kege mei degeiba, esol o tae migile, Tama didio degei ke telemale.

⁸ Telemouba ile, sa sa olou feji sulugi, sa Gok obou, sa Magok obou olou feji kediakokou ogou gai ta tobolou ba ya kefeguoba, Godiha o sasibou de biyalaba degele ile. Tama ha ami o kediame sudo, to dawala ko wenou tefei.

⁹ Tamabou dia kefeguo, sa sa olou feji sulugua dema, bohobou ma ya, sa hiye, Godiha tagali ke silema ile. Godiha o sasai sa kile dalagua kediame

silemou̇ba, ise dou gofȯudo kahȧ hebenitou̇ ge migileba, ho o kediȧ olou̇ fei̇ nou̇ba, tofigile ile.

¹⁰ Tofigiema mei degeiba, o sasai̇ ogou̇ gadi o Tamabe Godihage ulou, kasele igi doubou̇ difi hiyedo dala komou̇ hebele mugulo. Ulou kokou̇ be kolukuabou̇, ogou̇ gai egei tobou̇ di hiye o kebou̇ de kou̇ hebesai dala kokou̇ nou̇, haba Tamane hebele muguba, diȯufėi douye nou̇ba, do hiyedo dugulo ile. Do keme mei degele mei, huliamebou̇ agalibou̇ yȯu̇ kegenou̇ dalale.

Tā sai hiyedo uwage

¹¹ Kegemou̇, ȧ dugube, duwodi hiyedo, fȯ degei ke dalamou̇ dugu. Duwodi fȯ degei kotou̇ be Hiye Ohā duwomou̇ dugu. Sa sibigebou̇ agudiobou̇ debe Hiye O duguomou̇ kama fosigeimou̇ dugu.

¹² Sa sibigebou̇ agudiobou̇ de mei degeimou̇, hūbou̇ o sasai̇bou̇, hūbou̇ mei o sasai̇bou̇ tofigile i kediȧme Hiye Ohā duwodi fȯ degei kahȧ midihokou̇ tafalaguamou̇ dugu. Ėsol o kediȧ kuguo sūdo haguagimamou̇, haba kuguo tane haguai̇. Keme Fihȧ Kuguo. Hiye Ohage kuguo kokou̇ duguomou̇, tofigiei o sasai̇ kediȧ midihō kasagai̇bou̇, haba midihō bolobou̇ milou̇ ga idi olou̇ fei̇ ke kuhe figoumou̇ dugu.

¹³ Damalėdo, tȯ hiyeye woumou̇ tofigiei o sasai̇ kediȧne haguama fologa tafalaguamou̇ dugu. Todibou̇, Todi kahȧ Sabou̇ kediliene tofigiei olou̇ fei̇ tou̇ fogou̇ mou̇ fologa tafalaguamou̇, Hiye Ohā o sasai̇ tanou̇ tanou̇ figamou̇ ibe, midihō kasagai̇bou̇, haba midihō bolobou̇ olou̇ fei̇ diȧ milou̇ ga idi ke figai.

¹⁴ Tofigiei o sasai̇ kediȧ haguā imou̇, ėsol o tae Todibou̇, Todi kahȧ Sabou̇ ke ulou hiyedo dou wobolou̇ kodu hebesai. Ulou hiyedo dou wobolou̇ dala keme fihȧ todi sa.

¹⁵ O sasai̇ olou̇ fei̇, die hu̇ Fihȧ Kuguokou̇ nalai̇ dala mei kediȧne ėsol o kediȧ ulou hiyedo dou wobolou̇ kodu hebesoumou̇ dugu.

Godihā bi olou̇ fėido haba gehėnou̇ milou̇ gai

(Tā Hiye 21-22)

21

Godihā sa sibigebou̇ agudiobou̇ haba gehė milou̇ gai dalamou̇ dugu

¹ Kegemou̇, ȧ dugube, agudiobou̇ sa sibigebou̇ de gehė milou̇ gai dalamou̇ dugu. Agudiobou̇ sa sibigebou̇ afu delei keme olou̇ fei̇ mei degei. Dawalane mei degei dugu.

² Ȧ baha dalali dugube, Godihā sa Jerusalem ebele keme sasai̇ye o hulamou̇ similou̇ nebou̇ do kenou̇ tefei̇ kahȧ hebeni tou̇ fogou̇ migimou̇ dugu.

³ Godihā duwodi bolodo kotou̇ ge tā uwo ta hiligedo kou̇ gue tobou̇ mou̇ du, nȧ du, Godihā mosobe o sasai̇ kediȧ duledu dala. Godi eme o sasai̇ kediȧbou̇ de dalale. Diȧme yȯu̇ ė o sasai̇. Damalėdo, Godibe o sasai̇ kediȧbou̇ de dogou̇ guo dalale. Ėme die Godi.

⁴ Godi ɛme o sasaj̄ kediaboū de dalababe, ta gosolo ile mei, Godihã die dihq̄ huej̄ k̄e oloū feī towã muguo mei degele. Tofigiedi kene mei degeiba, sihou gosodiboū, do dugudiboū kene mei degele. Afu delei midihq̄ keme oloū feī mei degele.

⁵ Kegemoū, Hiye O, ɛ duwodi bolodo kotoū duwo kahā tobou, nā du, ā bi oloū feī gehē miloū goluyodei. Ē haba tobou, ā toboloū koŋume damaledo tā, o sasaj̄ oloū feī duloba damaleyodema sesemabeedili koŋume nage nalayede tobou.

⁶ Hiye Ohã amokoū haba tobou, mā dabaibe mei degei kehe. Ame amulō alikoū boū habagekoū boū de dala. Ame yomogoukoū dala, haba yosikoū ne dala. O koyo nā huej̄ nalē sagaj̄ degeibabe, ā dogoū guba, namē fī nedĩ kahā huej̄ sou kokoū huej̄ nalē. Huej̄ kahā dowo sibile mei, moū doū la namā, tofousogo tofousogo tofoloū.

⁷ O sasaj̄ koyo nā Tamãboū de biyama gaba tofoū babe, ā bi oloū feī koŋū namokoū nelē. Ame nē Godi dalale. Namē mā dihi dalale.

⁸ O sasaj̄ damaleyodele ili mei kediame ulou dou woboloū kokoū hebesale. Ho o kediã duguo guɛ degedi oboū, midihq̄ kasagaj̄ miloū ga idi oboū, o wodi oboū, sasaj̄ hiyou siadi oboū, hagai wodi oboū, ogoū gai godikoū dihq̄ bagã toboū di oboū, ogoū gai tā toboū di o kediaboū oloū feībe ulou, dou gofoŋudo kasele igi difi dala komoū hebesale. Ulou hiyedo dou woboloū dala keme fīhã todi sa.

Jonhã sa Jerusalem ebele dugu

⁹ Kegemoū, ɛsol o dioyosi kege, hagi uwage oloū feī dioyosi kege, meleki dioyosi kege kodu sai k̄e toū ma tafalagua kediã tanoū tahã hagua amokoū koū gue tobou, da ileba, ā sasaj̄, Wai Sipsip Wili kahā hulo k̄e namokoū hegilamoū yode tobou.

¹⁰ Kegemoū, ame Du Bolofejihã mā duledu nelēdo degeimoū, ɛsol o kahā ā woloū ile, ele bitq̄ sasado hiyedo kotoū fologamoū, ɛ Godihã sa Jerusalem amokoū hegi. Sa Jerusalem keme hebenitoū ge Godihã toū fogoū moū migimoū dugu.

¹¹ Migimoū, dugube, Godihã hohq̄ hiyedo, sa kokoū hohoguo delei, igi bolodo kuidihq̄ fai degei jasper hohq̄ sagaj̄, galasenoū tefei dalamoū dugu.

¹² Sa hiye Jerusalembe kekai hiyedo sasado kahā oloū feī silẽmaj̄. Kekai kokoū be a oloū feī 12 kege dalamoū dugu. A tanoū tanoū kokoū be ɛsol o oloū feī 12 kege kediã dia deleguei. Israel kediã hutĩ oloū feī 12 kege kediã hūbe tanoū tanoū adi tanoū tanoū kokoū nalagai dalaguamoū dugu.

¹³ Asq̄ haguluyabe a kamadia kege dalaguamoū dugu.

Asq̄ muluyabe a kamadia kege dalaguamoū dugu.

Figi ilo dobogoŋū delekoū ne a kamadia kege dalaguamoū dugu. Figi ilo dobogoŋū fofoūkokū ne a kamadia kege dalaguamoū dugu.

¹⁴ Kekai keme igi oloū feī 12 kegeye mouti. Igi tanoū tanoū kokoū be o hū tanoū tanoū nalaga i dalaguamoū dugu. Hū keme Wai Sipsip Wili kahā ɛ tā-bolofej-malā-suluguadi-o oloū feī 12 kege kediã hū nalagai dugu.

15 Kegemôu, ɛsol o amokôu tã kolu kahage sa hiyedo Jerusalembôu, ɛ kekai kɛbôu, kekai kaha a olôu fei kɛbôu de tefegadi biya, sele igi golye milou kɛ tolôu tefelei.

16 Sa hiye gehe keme figi ilobôu figi ilobôu, tou isimobôu tou isimobôu olôu feibe tefeinôu. Kegemôu, ɛsol o kaha sa hiyedo kɛ tefegama dugube, figi ilobôu figi ilobôu, tou isimobôu tou isimobôu de olôu fei tanôu 2,200 kilomita dugu. Figi ilobôu figi ilobôu, tou isimobôu tou isimobôu, haba sugutôu ne ɛ sogobe olôu feido tefeinôu.

17 Sa hiyedo kaha tokuwe fai tefegamamôu dugube, ɛ sumube 144* kegei dugu. ɛsol o kaha sa hiyedo kaha tokuwe fai sumu kɛ tefeibe, obe bi tefegadi sagai kenôu tefele tefegai.

18 Sa Jerusalem ebele kaha tokuwe faibe igi jaspã igiye fai dugu. Moso olôu feibe sele igi golyenôu togogai dugu. Sele igi gol keme sibigi ta dala mei, galase hohonôu tefei.

19 Tokuwe fai kaha moutibe igi bolodo, sibige hiyedo kuidihô fai degele i kahanôu mouti dugu.

Igi sasafeibe jaspã.

Igi sasamabe du degei sapãia.

Igi komabe aget.

Igi dosou be hebe guo gehe degei emeral.

20 Haba, igi houbẽ sadonikis. Igi keme wej degeibou fo degeibou dei.

Igi walãibe wej degei konlian.

Igi diobe biye degei krisolait.

Igi dimabe hebe guo gehe degei ta beril.

Igi desebe biye degei ta topas.

Igi 10 keme krisopres.

Igi 11 keme haiasin.

Igi 12 keme wej degei ta ametis.

21 Tokuwe fai kaha a tefedi olôu feibe wɛ bolofeido kahanôu milôu gai dugu. Wɛ keme fo degeiye, sibige hiyedo. A tefedi tanôu tanôu olôu fei 12 kege keme wɛ hiyedo tanôu tanôu kaha tefegadi dugu. Sa hiye ebele kaha abogoŋu abe sele igi golyenôu milôu gai dugu. Sele igi gol keme bolodo, ɛ hohobe galase hohonôu tefei.

22 Sa Jerusalem gehe kokou be sosi moso ta duwomou duguli mei. Hiye O Godi, ɛ nelebe hiyedo folodo, ebou Wai Sipsip Wilibou dilienou si sa kaha sosi moso sagai dala.

23 Asobou oguobou ne ta duguli mei. Yobe, Godiha hohô hiyedo kou hohogu dala kaha. Wai Sipsip Wili kahage kamaj бага hohoguo dala.

24 Hohô hiyedo kaha sa sa olôu fei hohoguba, o sasai kediane hohô keleyanou suluguale. Sa sa hiye o olôu fei kediane die bimaj bolodo kɛ moŋuma haguasie, sa gehe kokou fologa dogogulo ile.

25 Sa gehe keme hohô sanou, a ta tefegadiyo mei, hulia degele mei kaha degemou. Godiha hohô keme yoŋu kegenou hahama daladi.

* 21:17 21:17 Di tefegadibe 144 kege keme mita olôu fei 65 sagai kege.

²⁶ Sa sa o sasaj̄ kedīā olōū feī haguasieba, die bimaj̄ sibigē hiye bolōdo ke moŋuma fologa sa kokōū dogogulo ile.

²⁷ Sa gehē kokōū be bi sibigibōū ta moŋuma fologale mei. Midihō kasagaj̄ milōū ga idi o sasaj̄ibōū, haba ogōū gai tā tobolōū idi o sasaj̄ibōū kedīane ta fologale mei. O sasaj̄ die hū Wai Sipsip Wili kahā ē Fihā Kuguo kokōū nalagaj̄ dala kedīanōū si fologale.

22

Jonhā fī nēdi tobōū, fī nēdi hebebōū ke dugu

¹ Kegemōū, ɛsol o kahā amokōū fī nēdi tō ke hegi. Tō kēme sibigibōū mei, galase hohōnōū tefei. Tō kahā ē soubē Godibōū Wai Sipsip Wilibōū dilie duwodi bolōdo kotōū ge felei.

² Sa gehē kodube a hiyedo tilamōū, duledube tō kahā tilamōū dugu. A duo kokōū, tō biyā kelebe, fī nēdi hebe kahā tafala. Hebe kēme sadebe tanōū kelegebe oguonōū tefele kolo maiyenōū daladi. Hebe kahā guobe sa sa o sasaj̄ olōū feī ke bologuadi mola. Hebe kēme tanōū feiye tafala, kēnōū si tō ilobōū ne tafala, haba ilobōū ne tafala.

³ Godihā tagale mei bimaj̄, ē igisele sagaj̄ kēme kele ta dalale mei.

Godibōū Wai Sipsip Wilibōū dilie duwodi bolōdo kēme sa gehē kodu dalale. Godihā ē dabai degedi o kedīanōū ē dabai degele ile.

⁴ O kedīage Godihā midihō dugulo ile. Die wodemekōū be Godihā ē hū nalaj̄ dalale.

⁵ Kegeiba, huliā ta degele mei. Asō hohōbōū, kamaj̄ hohōbōū ta dalale mei, Hiye O Godihā yoŋū ē hohō kahanōū diamokōū hohoguo dalale. Diāme hiye o sasaj̄ degema, Godibōū de tofousogo tofousogo dioŋū kegenōū dalaguale.

Yesuhā hagualebe hafei degeli

⁶ Kegemōū, ɛsol o kahā amokōū tobou, tā ā nāmokōū tobolōū koŋume damalēdo, o sasaj̄ olōū feido damalēyodema sesema. Hiye O Godihā nelēya ke, habage-degele-duguo-tobōū di-o kedīā ē tā ke hehegie tobolōū idi o kahā, hagi tamā degele hafei degeli ke ē dabai degedi o sasaj̄ kedīamokōū hehegieyadomōū, yoŋū ē ɛsol o tobōū moū haguei.

⁷ Nā du, Yesuhage kōū gue tobolōū, ā nīmokōū ilebe hafei degeli.

Kuguo koŋumahā tā, habage tamā degele koŋume, o sasaj̄ koyo nā hiligedo tōū babe, nāme hohōbōū.

⁸ Ane Jon, ā tā olōū feī koŋume mā kihiyoye du, haba degegolū olōū feī kēne mā dihoje dugu. Duguomōū, ā yubu sugulo fiya duwoli, ɛsol o amokōū hehegiei kokōū diho bagā tobōū lamōū degeiye,

⁹ kēnōū si ɛsol o kahā amokōū tobou, kegeda, nā amokōū diho bagā tobōū da. Nā Godikōū nōū diho bagā tobōū. Ane Godihā dabai degedi onōū, nābōū habage-degele-duguo-tobōū di-o nē mogo diābōū nīnōū tefei. Ane kuguo koŋumahā tā ke tolōū siadi o, nebe nīnōū tefei.

¹⁰ Ē haba tobou, kuguo koŋumahā tã, habagē tamā degelē kemē nagē hoboū mogogoū dalada. Nā o sasaj̄ kediamokoū hehegienoū dala, Godihā degelē kemē tamā degelē hafej̄ degelī kahā degeimoū.

¹¹ Midihō kasagaj̄ miloū gā idi o sasaj̄ kediamē dioŋū midihō kasagaj̄ kegenoū miloū gamoū iba, fimaj̄ kasagaj̄ mā idi o sasaj̄ kediamē dioŋū kegenoū fī magā iba dema. Habā midihō bolodō miloū gā idi o sasaj̄ kediamē dioŋū midihō bolodō kenoū miloū gamoū iba, Godihā o sasaj̄ kediamē Godī yoŋū tagalī sagaj̄ kenoū miloū gamoū iba dema.

¹² Yesuhagē koū guē toboloū, nī duma. Ā nijmokoū hagualebē hafej̄ degeli. Ā hagualebē, midihō bolodō miloū gā idi o sasaj̄ kediā biboū, habā midihō kasagaj̄ miloū gā idi o sasaj̄ kediā biboū de, moŋumā haguale.

¹³ Amē amulō̄ alikoū boū habagekoū boū de dala. Amē widiō o, habā anoū be habagekoū do dala. Amē yomogoukoū dala, habā yosikoū ne dala.

¹⁴ O koyō namē yukueī bigimā mā dalababe, namē hohoboū. Namē fī nedī hebē kahā kolō kē galā nalē. Sā gehē kahā a soŋuseī keleyā kē nā sasalē folo.

¹⁵ Midihō kasagaj̄noū miloū gā idi o sasaj̄ kediamē yā fologalē mei. Hagaī wodī o sasaj̄boū, sasaj̄ hiyoū suluguadī oboū, o hiyoū suluguadī sasaj̄boū, o wodī o sasaj̄boū, ogoū gaī godikoū dihō bagā toboloū idi o sasaj̄boū, habā ogoū gaī midihō kenoū tagalē miloū gā idi o sasaj̄boū oloū fej̄ kediamē hagualekoū noū tafalaguale.

¹⁶ Amē Yesu, ā damaleyodelē i o sasaj̄ nijmokoū egeī hehegieyadomoū, mā esol̄ o toboū moū i. Amē hiyē o Devithā sosoū, amē sosoū kilegē haguei. Amē kuidihō̄ oguō soyodelē idī ke.

¹⁷ Duō Bolofej̄boū, Waī Sipsip̄ Wilī kahā sasaj̄boū diliegē namē toto haguayedē toboloū ili. O sasaj̄ koyohā tã kē dubabe, ilō kediamokoū toto haguamabeedē toboū ma. O koyohā huej̄ nalē sagaj̄ degeibabe, haguba, ā fī nedī huej̄ kē ulū moū doū lā neiba, ē nalē.

Jonhā kuguō koŋumahā tã dulō i o sasaj̄ kediamokoū egelē tobou

¹⁸ O sasaj̄ habagē tamā degelē tã, kuguō kuokoū nalagaī dulō i, nijmokoū ā egelē toboloū kuhē. O koyohā tã koŋuboū, habā tã gehē gehē ilō keleboū de hehegiē toboū babe, Godihā hagī hiyedō kuguō kokoū nalagaī dalā kemē o kokoū nelē.

¹⁹ O tahā habagē tamā degelē tã, kuguō kuokoū dalā kē ilō kelē ē igiseibabe, Godihanē bī bolodō, kuguō koŋumahā toboū kemē emokoū be igisele. Fī nedī hebē kolō kēnē ē tā galā nalē mei. Godihā sā kokoū nē ē tā folō meido.

²⁰ Egeī hehegiē toboloū o kahagē koū guē toboloū, damaledo, amē nijmokoū hagualē hafej̄idō degeli.

Damaledo, Hiyē O Yesū nā hagua.

²¹ Hiyē O Yesuhā habagugueibē diboū de dalale. Damaledo.